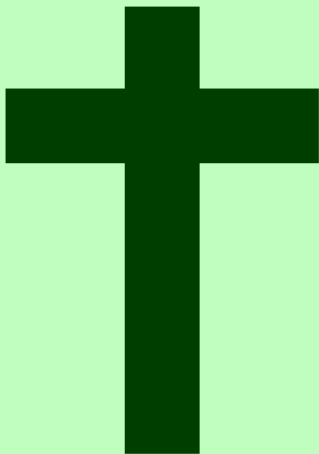

Diža' chawe' kub len
Salmo ka'

New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec,
Yatee)

Diža' chawe' kub len Salmo ka' New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec, Yatee)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatee

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatee [zty], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Zapotec, Yatee

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

0bfe09c1-2c81-5cea-8249-8c76af5de080

Contents

SALMOS	1
MATÍO	72
MARKOS	110
LUKAS	134
ZWA	172
HECHOS	200
ROMANOS	237
1 CORINTIOS	253
2 CORINTIOS	268
GÁLATAS	277
EFESIOS	283
FILIPENSES	288
COLOSENSES	292
1 TESALONISENSES	296
2 TESALONISENSES	299
1 TIMOTEO	301
2 TIMOTEO	306
TITO	309
FILEMÓN	311
HEBREOS	312
ŽEDW	323
1 BEDW	327
2 BEDW	331
1 ZWA	334
2 ZWA	338
3 ZWA	339
JUDAS	340
APOKALIPSIS	342

SALMO KA'

1

¹ Ba nez zen naken che bennen' bi zzi'e da' zzejni'igekle benne' wen da' zinnj ka' le',

na' bi nake' toze len benne' doła' ka',
na' bi zónlene' tzen benne' ka' zzóagake' Dios cheła'ale,

² san žebele' dan' žone' kan zchi'le Xanžo Dios,
na' kan nak dan' wnnakze' Le', dot ža dot yel zlab laže'en.

³ Benne' ni nake' ka to yag da' zoan žoa'a yegw,

da' zbian da' zix chen lo byo' chekzen,
na' xlagen bi žasen.

Yógo'te da' žon benne' ni, želžój chawen',

⁴ san benne' wen da' zinnj ka' kege ki zej nake'.

Zej nake' ka to laga' biž dan' žoa be'.

⁵ Bi yežojgak chawe' benne' wen da' zinnj ka' kate' wchi'a laže' Dios légake',
na' bi chó'ogak benne' doła' ka' gan zej ndobe benne' chawe' ka' law Dios.

⁶ Žaz laže' Dios da' žongak benne' chawe' ka',
san da' žongak benne' wen da' zinnj ka' chen' légake' gan kwia yí'gake'.

2

¹ ĆBiz chen' zži'igak benne' yógo'te yež ka' che Dios?

ĆBiz chen' zlab láže'gak benne' ka' da' zzoan Le' cheła'ale?

² Zži'igak benne' wnná bia' ka' chie' Le',
na' benne' yolawe' ka' žóngake' toze diža' nich wží'igake' che Dios, Xángake',
na' che Bennen' wžé Dios chekze'.

³ Znnágake': "Yebéj kwinžo lo ná'gake',
na' wzoažo cheła'ale da' bchi'igekle' žo'o."

⁴ Gan že' Xanžon' ya'abá chie' žžiže'.
Žon ditje' da' žek láže'gake' góngake',
⁵ na' lo yela' zža'a chie' zdile' légake',
na' lo yela' yichj ža'a chie' zchebe' légake'.

⁶ Znné': "Lo ya'a la'y chia', Ya'a Sión
ba bzoa' Bennen' nna bi'e lo wlaza' neda'."

⁷ Znná Bennen': "Wzenla' le'e da' gož Xanžon' neda'.

Gože' neda': Le' nako' Zi'na'. Na'a ža naka' xo'.

⁸ Wnnable neda', na' gonna' Le' yógo'te yež ka',

na' gak chio' dot yežlyó.

⁹ Wchinnjo' yež ka' len to bar ya,
na' ka to že'e yo wzožjo' légaken."

¹⁰ Na'a, le'e, Benne' wnná bia' ka', le yenle da' ni da' zzejni'ila' le'e.

Le wsdle da' ni da' zzenla' le'e, le'e na' znná bia'le lo yežlyó.

¹¹ Le gon da' znná Xanžo Dios, lo yela' zžebe chele,

na' lo yela' žežize chele, le yebele lawe' Le'.

¹² Le gape ba la'ne Zi'ne' nich bi že'e,
na' bi kwia yi'le lo nez chele, dan' la' žá'atie' Le'.

Ba nez zen naken chegak yógo'te benne' ka' žxen láže'gake' Le'.

3

¹ Xana' Dios, ba nyanle'e benne' ka' zžá'agake' neda'.

Benne' zante zdíl-lengake' neda'.

² Benne' zante znnégake' chia', na' znnágake': "Bi yeslá Dios le'."

³ San Le', Xana' Dios, žape chi'o neda'.

Nako' yela' baní' chia', na' zzo' neda' chawe'.

⁴ Wžéžyi'a, na' bliža' Xana' Dios,
na' Le' bechebe' chia' gan zoe' law ya'a la'y chie'.

⁵ Gota'a, na' wtasa',
na' bebana' dan' ben choch Xana' Dios neda'.

⁶ Bi žeba' chi mil benne' ka' zdíl-lengake' neda',
benne' ka' zej nyechjle' neda'.

⁷ Wyás, Xana' Dios. Beslá neda', Dios chia',
na' wdáp xága'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda',

na' bdichj láye'gak benne' wen da' zinnj ka'.

⁸ Yela' weslá za' lo no'o, Xana' Dios.

Ben chawe' benne' chio' ka'.

4

¹ Bechebe chia' kate' žliža' Le', Dios.

Le' zchi'a láže'kzo' da' žona'.

Kate' wzó'a lo da' zede, Le' ben chocho' neda'.

Beyache' laže'! neda', na' benle da' zcháljljena' Le'.

² Znná Dios: "Le'e, benne' ka', Ćto chi'ize wzoale neda' cheła'ale?

Ćto chi'ize ži'ilele da' bi be zaka', na' chejle'le da' wen laže'?"

³ Žala' nnézlele ba wžé Xanžo Dios bennen' žape' Le' ba la'ne.

Xanžo Dios yenle' chia' kate' wliža' Le'.

⁴ Le žebe law Dios, na' bi gonle doła'.

Le wlab laže' chie' kate' dele gan žtasle, na' le soa žize.

⁵ Le got biado' ka' lawe' Le' lo da' nak chawe',
na' le wxén laže' Xanžo Dios.

⁶ Benne' zante znnágake':

"Ćnoz benne' gon chawe'e neto'?"

Lo yela' ži'i laže' chio' bwia neto', Xanto' Dios.

⁷ Le' bzo' yela' žebele lo yichj lážda'wa',
dan' nakžen zen ka' da' zej nape benne' ka' zej nápli'e zoa', na' xis uba wal.

⁸ Lo yela' zga'n chawe' gata'a, na' tasa',

dan' zŋno' Le', Ẫana' Dios, naka' chawe'
lawo' Le'.

5

¹ Bze nag da' zŋnia', Ẫana' Dios.

Be' laže' kan zbeže laža'a.

² Le' nako' Ẫana', na' nako' Dios chia'.

Benle da' žliža' Le', dan' zcháljenteza' Le'.

³ Ẫana' Dios, chbal-le yenlo' chi'a.

Zildo' la'kza' lawo' Le', na' kweza' da' yi'o
neda'.

⁴ Nako' Dios bi žaz lažo'o da' bi nak chawe'.

No benne' žone' da' zia bi soakze' gan zo' Le'.

⁵ Bi žo'o latje la'gak benne' wen da' zinnj ka'
lawo'.

Bi zle'elo' chawe' yógo'te benne' wen da'
zinnj ka'.

⁶ Zchinnjo' ližgak benne' ka' žon láže'gake'.

Zzo' cheja'ale benne' wetw benách ka', na'
no benne' žon laže'e,

⁷ san neda' wak choa'a ližo' dan' nží'ile'elo'
neda'.

Wká'n zena' Le' lo yodo' la'y chio' lo yela'
žzebe.

⁸ Bsedle neda' gona' da' chawe' lawo' Le',
Ẫana' Dios,

dan' zžá'ale'egak benne' ka' neda',

benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

Bche' neda' nez chawe' chio'.

⁹ Benne' ki bi zŋnágake' da' naken da' li.

Nža' yichj láždo'gake' da' kegle.

Lbá'gake' zej naken ka' yežw ba ka' chegak
benne' gat ka' da' nyáljwgaken.

Zŋnágake' diža' chawe' ka', san žon láže'gake'.

¹⁰ Ben zi' benne' ka', Dios.

Ben ga chejchégwake' n' a che xtiža'gakkze'.

Dan' nyanle'e da' bi nak chawe' da' žóngake',

na' dan' bži'igake' chio' Le', bnnita' légage'
cheja'ale.

¹¹ San yebéle'egekle' benne' ka' žxen
láže'gake' Le'.

Kwežeyá'gake' lo yela' žebele dan' žákleno'
légage'.

Benne' ka' zej nží'ile' Le' yebéle'egekle' lawo'
Le'.

¹² Gon cháwe'kzo' benne' chawe', Ẫana' Dios.
Dan' žaz lažo'o bennen', gape chi'o le'.

6

¹ Ẫana' Dios, bi tiło' neda' lo yela' zža'a chio',
na' bi gono' neda' zi' lo yela' yichj ža'a chio'.

² Beyache' laže'le' neda', Ẫana' Dios, dan' bi
zoa' chawe'.

Beyón neda', Ẫana' Dios, dan' zžáka'li'a.

³ Že' zede yichj lážda'wa',

na' Le', Ẫana' Dios, žbatx gákleno' neda'?

⁴ Da, Ẫana' Dios, beslá be' da' nakkza'.

Lo yela' ži'i laže' chio' beslá neda'.

⁵ Gan zej nnita' benne' gat ka', bi žesjá' laže'
no benne' Le'.

Lo latje chegak benne' gat ka', žnoz benne'
wká'n žene' Le'?

⁶ Ba žedó laža'a dan' zbeže laža'a.

Yógo'te yel zbise gan dia' len nis zbeža'.

Žesbisan' len nis zbeža'.

⁷ Ba nyejw yej lawa' dan' zbéželi'a.

Ba bebižke' nis dan' yožen yej lawa' dan'
zžá'ale'egak benne' ka' žsáka'gake'
neda'.

⁸ Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' zinnj,
dan' ženle Dios zbéželi'a.

⁹ Ẫana' Dios ba ženle' da' žáta'yoela' Le'.

Zzi' Ẫana' Dios da' zcháljlena' Le'.

¹⁰ Žedoé'egekle, na' zej že' zedle'e yógo'te
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

De chgi' kwásgake' gan zoa', na'
yedoé'egekle'.

7

¹ Ẫana' Dios, žxen laža'a Le'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' žsáka'gake'
neda', na' goklen neda',

² nich bi séngake' neda' ka' žon bež yiže',

na' bi wchéza'gake' neda' gan bi zoa' no
benne' gáklene' neda'.

³ Ẫana' Dios, cha' bena' neda' ki;

cha' zoa' bi da' zinnj da' ben ni'a na'a;

⁴ cha' zoa' bi da' bi nak chawe' da' bena' che
no benne',

bennen' zžá'nlene' neda' chawe',

(san neda' góklena' bennen' bi zle'ele' neda'
chawe' la'kze bi be bena' chie')

⁵ cha' ki bena', be' latje bennen' bi zle'ele'
neda' chawe' kwia laže'e neda', na'
sene' neda'.

Be' latje bennen' wleje' neda' lo yo, na'
wca'ne' ca'ze yela' zen chia'.

⁶ Ẫana' Dios, lo yela' zža'a chio', wzó ža'.

Bdił-len benne' ka' žsáka'gake' neda' lo yela'
zža'a chégage'.

Bsela' da' gáklén neda' kate' žin ža' wchi'a
lažo'o da' žak cheto'.

⁷ Benne' yógo'te yež ka' lá'gake' lawo' Le'.

Wnná bia' benne' ka' lo yela' zen chio'.

⁸ Le', Ẫana' Dios, wchi'a lažo'o benne' yógo'te
yež.

Bchi'a laže' neda' ka' nak da' chawe' dan'
bena',

dan' bena' lo da' nak li laže' chia'.

⁹ Bchinnj da' žongak benne' wen da' zinnj ka',
san ben chawe' benne' chawe' ka',

dan' nako' chawe', Dios, na' zwio' da' yo'lo lo
yichj láždo'gak yógo'te benne' ka'.

¹⁰ Dios na'kze žape chi'e neda'.

Žeslé' benne' ka' zej nake' li laže'.

¹¹ Nak chawe' ka' zchi'a laže' Dios da' žongak
benne' ka'.

Yógo'te ža' zža'a Dios che da' žongak benne'
wen da' zinnj ka'.

¹² Cha' bi yeyát láže'gake' Dios kweje' ya
ntoche' chie' ka'.

Za' wsie' yag ntóche'do' chie' ka'.

¹³ Za' wkonle' žin ya chie' ka' che wdile.
 Za' wsie' yag ntóche'do' ka' zoa yi' láwe'gaken.
¹⁴ Benne' wen da' zinnj zkweze' da' zia da' gone'.
 Yo'o yichj lázda'we' da' zinnj da' gone', na' gone' da' wen laže'.
¹⁵ Ba bche'ne' to yežw gže' nich yéxjwgak benne' ka' ga na', san bejwe' lekze' lo yežwn'.
¹⁶ Da' zinnj da' bene' žesbaga'n lekze' zia, na' da' bsake'e benne' ka' yebí'i Dios chekze' le'.
¹⁷ Wká'n zena' Xana' Dios ni'a che da' chawe' da' žone'
 na' gólteza' che La la'y che Xana' Dios, Benne' zente.

8

¹ Xanto' Dios, zente nak La la'y chio' Le' do zente yežlyó.
 Nakže zen yela' zen chio' ka' ya'abá.
² Žolgak xkwide' ka', na' bi'do' že'n ka', ka naken.
 Yo'o chawo'o gan bi gak la'gak benne' ka' bi žlé'egekle' Le' chawe'.
 Zzoa žio' benne' ka' bi žlé'egekle' Le' chawe', na' benne' ka' zžóagake' Le' cheja'ale.
³ Kate' zwia' ya'abá dan' beno' Le', na' byo', na' belj ka', da' ka' bzo' to ton,
⁴ na' znnaba': žbizkze zej nak benne' ka', dan' že' lažo'o légake'?
 žBizkze zej nak benne' ka', dan' ži'o wnné yoe chégage'?
⁵ Beno' légake' yeláte'ze gaxjw ka nako' Le', na' bzo' chégage' yela' zen, na' yela' ba la'ne.
⁶ Wnnakzo' nna biá'gake' yógo'te da' ka' beno'.
 Yógo'ten bdio' lo ná'gake':
⁷ žila' ka', na' bež ka', na' yógo'te bia yixe' ka',
⁸ bia zej nnita' xilgakba', na' bel ka', na' yógo'te bia ka' zej nnita'ba' lo nisdó'.
⁹ Xanto' Dios, zente nak La la'y chio' Le' do zente yežlyó.

9

¹ Xana' Dios, dot laža'a wká'n zena' Le'.
 Wzenla' benne' ka' ka' nak da' zente da' beno'.
² Yebekzla', na' golkza' ka' nak chio'.
 Goja' che La la'y chio' Le', nako' Dios zente.
³ Bžonnjak benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe'.
 Bejchégwake', na' wnitgekle' lawo' Le',
⁴ dan' zzoa chawo'o da' chawe' da' žona'.
 Ži'o latje blo chio', na' cháwe'do' zchi'a lažo'o.
⁵ Bdilo' benne' yež ka', na' bchinnjo' yo'o chegak benne' wen da' zinnj ka'.
 Bsojo' lagak benne' ka' to chi'ize.
⁶ Wžia yi'gak benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe'.
 To chi'ize zej nbia yi' latje chegak benne' ka',

na' yež chégage' ka', da' ka' bchinnjo' Le'.
 Nitó benne' chejsá' laže'e benne' ka'.

⁷ Xanžo Dios zoakze' to chi'ize.
 Bkweze' latje blo chie' gan wchi'a laže'e benne' ka'.
⁸ Lo da' chawe' wchi'a laže'e benne' ka' dot yežlyó,
 na' benne' yógo'te yež ka' lo da' nak li laže'.
⁹ Xanžo Dios nake' ka' to gan chejnnita'gak chawe' benne' yache' ka',
 kate' žin ža che da' wžia yin' benne' wen da' zinnj ka'.
¹⁰ Benne' ka' zej nónbi'e Le', Xanto' Dios, wxén laže'gake' Le',
 dan' bi wléj yichjo' benne' ka' žiljgake' Le', Xanto' Dios.

¹¹ Le goj che Xanžon', Bennen' zoe' yež Sión.
 Le wzenle benne' yež ka' ka' nak da' bene',
¹² dan' žejsá' laže'e chegak benne' ka' zžáka'gake',
 na' yezi'e wžon che benne' wetw benách ka'.
 Bi gal laže'e da' žližgak benne' yache' ka' Le'.
¹³ Beyache' laže'l neda', Xana' Dios.
 Bwia da' zžaka'a lo na'gak benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe'.
 Le' bekó'o neda' lo na' yela' got
¹⁴ nich wzenla' benne' ka' da' žka'n zena' Le' gan zdóbgage' lo yež Sión,
 na' yebéle'ela' dan' besló' neda'.

¹⁵ Chejchazgak benne' yež ka' lo yežw da' bché'ngake'.
 Chejcházgake' lo do yelj da' bdixjgake'.
¹⁶ Xanžo Dios bloe'ele' kan zchi'a laže'e,
 dan' wbága'gak zia benne' ka' bi zej nake' chawe' ni'a che da' bégakkze'.
¹⁷ Benne' bi zej nake' chawe' ka' cházgake' lo yi' gabíl,
 yógo'te benne' ka' žal laže'gake' Xanžo Dios.
¹⁸ Kege to chi'ize gal laže' Dios benne' yache' ka',
 na' kege to chi'ize nitle da' žxen laže'gake'.

¹⁹ Wžó ža', Xana' Dios. Bi go'o latje benne' ka' wká'n zen kwíngake'.
 La'gak benne' yež ka' lawo' Le' nich wchi'a lažo'o légake'.
²⁰ Xana' Dios, ben ga žébegak benne' ka' Le'.
 Yeyónbia'gak benne' yež ka' zej nake' benachze.

10

¹ Xana' Dios, žbiz chen' zo' zi'to?
 žBiz chen' zkache' kwino' kate' zžáka'gak benách chio' ka'?
² Lo yela' žka'n zen kwin benne' bi nake' chawe' žbia laže'e benne' yache',
 san chejchaze' lo da' bdixjwe' nich wžia yi'e bennen'.

³ Zka'n zen kwine' ni'a che da' zze laže'e.
 Zne zi'e bennen' zdan laže'e yela' gape, na'
 zka'ne' ka'ze Le', Xana' Dios.
⁴ Lo yela' zka'n zen kwin benne' bi nake'
 chawe' bi žape' Dios ba la'ne,
 na' zne' bi zoa Dios.
⁵ Žónteze' da' zinnj, na' zne'
 bi wchi'a laže' Dios le' ni'a che da' žone'.
 Zoe' cheja'ale benne' ka' zži'igake' chie' le'.
⁶ Lo yichj lázda'we' zne':
 "Bi be gak wsejw xneza'.
 Batkle bi gak chia' da' bi naken chawe'."
⁷ Znnáteze' da' kegle, na' da' wen laže', na'
 zkache'lanteze'.
 Diža' ka'ze, na' diža' yaže zžójkaken žoe'e.
⁸ Zkache' kwine' žoa'a yež nich sene' benne'
 ka'.
 Bagáche'ze žote' benne' ka' zdégakze' ga na'.
 Zwiálanze' nich gak bi gone' chegak benne'
 yache' ka'.
⁹ Bagáche'ze zbeze' ka' žon bež yiže'.
 Zbeze' nich gak sene' benne' yache' ka'.
 Kate' zzene' benne' yache' lo do yelj chie', na'
 zchi'e le' chekze'.
¹⁰ Kan žon bež yiže' zóateze' xíti'e lówlegak
 benách ka',
 na' zzene' benne' zan len ne'e wałe.
¹¹ Lo yichj lázda'we' zne': "Na! laže' Dios
 benne' ki.
 Bkache' lawe', na' bi le'ele' da' žona'."
¹² Wzó ža', Xana' Dios, na' bze no'o.
 Bi ga! lažo'o benne' yache' ka'.
¹³ ŽBiz chen' zzoagak benne' wen da' zinnj ka'
 Dios cheja'ale?
 Lo yichj lázdo'gake' znnágake':
 "Bi yezi' wzón Dios neda'."
¹⁴ San Le' hle'ekzlo' da' ni, dan' zwio' no
 benne' žone' da' zinnj, na' da' bi nak
 chawe',
 nich yezi'kzo' wzón benne' ka'.
 Benne' yache' ka' zde kwíngake' lo no'o.
 Le' žáklenkzo' bi' wzebe ka'.
¹⁵ Zkwaso' yela' wałe che benne' wen da'
 zinnj.
 Wlój lawle da' bi nak chawe' da' bene', dan'
 bene' bagáche'ze.
¹⁶ To chi'ize nak Xanžon' Benne' zna bi'e
 žo'o.
 Lo yežlyó chie' ba wžia yi'gak benne' ka' bi
 žlé'egekle' Le' chawe'.
¹⁷ Benno' chegak benne' gaxjw laže' ka' da'
 wnnábgekle' Le', Xana' Dios.
 Le' zkwezo' yichj lázdo'gak bėnne'do' ka' nich
 wzé nággake' xtižo'o,
¹⁸ nich wchi'a lažo'o bi' wzebe ka', na' benne'
 ka' zžáka'gake',
 nich biž bi da' zinnj gongak benne' ka'
 bi zej nake' chawe' chegak bėnne'do' ki.

11

¹ Žxen laža'a Xana' Dios.
 ŽBiz chen' že'gak benách ka' neda':
 "Bzonnj, wyėj law ya'a ka to byinne"?
² Bwia nga, zkwezgak benne' ka' bi zej nake'
 chawe' yag ntóche'do' ka' chégake'.
 Ba bxóagake' yag ntóche'do' ka' chégake' lo do
 chen,
 nich gótgake' bagáche'ze benne' chawe' ka'.
³ Chela' kwasgak da' ka' zzoagak chochen da'
 chawe',
 žbizkze gongak benne' chawe' ka'?
⁴ Xanžo Dios zoakze' latje la'y chie'.
 Ya'abá na'kze zoa latje blo gan že' Dios.
 Zwiagak yej lawe', na' zle'ele' da' žongak
 benne' ka'.
⁵ Xanžo Dios zbeje' benne' chawe' ka' lo da'
 zede,
 san bi zle'ele' chawe' benne' ka' bi zej nake'
 chawe' na' benne' ka' žóngake' da'
 zinnj.
⁶ Wdie' benne' ka' bi zej nake' chawe' lo da'
 ka' wžia yi'gaken légake',
 da' ka' zej naken yi', na' sufr da' žeyen ka
 yeže, na' to be' da' lale'e,
 da' ka' sele'e lawgak benne' ka'.
⁷ Ki gone' dan' nak chawe' Xanžo Dios, na'
 nži'ile' da' naken chawe'.
 Lé'egekle benne' li laže' ka' lawe' Le'.

12

¹ Xana' Dios, beslá benne' chio' ka'
 dan' biž zoa no benne' žape' Le' ba la'ne,
 na' bi zoa no benne' li laže' ládjwgak benne'
 ka'.
² Yógo'te benne' ka' žon láže'gekle' ljéžgake'
 ka'.
 Lo da' wen laže' znnágake' diža' chawe'
 da' znnágake' nich gon láže'gekle' benách ka'.
³ Xanžo Dios wžia yi'e benne' ka' zcháljgake'
 ki,
 na' benne' ka' zcháljgake' da' zka'n zen
 kwíngake'.
⁴ Benne' ka' znnágake': "Da' zchalžžo gáklenen
 žo'o.
 Wchalžžo kan žénelžo. žNozkze benne'
 wchi'le' žo'o?"
⁵ San zna Xanžo Dios:
 "Na'a la'kza' neda' dan' žsáka'gake' benne'
 yache' ka',
 benne' ka' zbeže láže'gake',
 na' yeslá' benne' ka' žénegekle' bi da' gona'."
⁶ Xtiža' Xanžo Dios naken dot da' li.
 Naken ka ya plat da' wdén lo yi',
 da' ba wdén lo yi' gaže chi'i ka'.
⁷ Le', Xana' Dios, zwiákzo' benne' chio' ka'.
 To chi'ize gape chi'o légake' lo na'gak benne'
 ka' zej nnita' lo ža na'a ža.
⁸ Kate' zka'n žengak benách ka' da' zinnj,

zej nnita' benne' bi zej nake' chawe' ka'
gáte'teze.

13

¹ ĆTo chi'ize gal ĵažo'o neda', Ĥana' Dios?

ĆGal ĵáže'tezo' neda'?

ĆTo chi'ize biž le'elo' neda'?

² ĆTo chi'ize gon byene soela' da' zzaka'a?

ĆTo chi'ize gak nyache' ĵaža'a dot ža dot yel?

ĆTo chi'ize nna bia'gak benne' yichj ža'a ka'
neda'?

³ Bwia neda', Ĥana' Dios, na' bechebe chia'.

Ben choch neda' nich bi gata',

⁴ na' nich bi nna bennen' bi žle'ele' neda'
chawe', bi nne':

“Ba bzexjwa' le'.”

Benne' ka' bi žlé'egikle' neda' chawe'
yebéegle' cha' chejchaza' ĵo da' bi
nak chawe',

⁵ san neda' žxen ĵaža'a Le' yeyache' ĵáže'lo'
neda'.

Dot ĵážda'wa' žebela' dan' žákleno' neda'.

⁶ Golkza' che Ĥana' Dios dan' žon chawe'e
neda'.

14

¹ Benne' ĵázdo' zide ka' zza' ĵáže'gake', na'
znnágake': “Bi zoa Dios.”

Benne' ki zej nchixle yichj ĵázdo'gake', na'
žóngake' da' bi naken chawe'.

Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe'.

² Ĥanžo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, žwie'
benne' ka'

nich le'ele' cha' zoa no benne' žejni'ile', ben-
nen' žape' Dios ba la'ne.

³ Yógo'tie' bejchíxgikle'.

Yógo'tie' zej nchixle yichj ĵázdo'gake'.

Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe',
nitóe'.

⁴ ĆBi žejní'igikle' benne' ka' žóngake' da' zinnj?
Žžóžigake' benne' chia' ka' ka' zžozj to benne'
yet da' žawe',

na' bi žákbe'egikle' zoa Ĥanžo Dios.

⁵ Ĵo yeĵa' žžebe chégake' žžízegak benne' ka',
dan' žaklen Dios benne' chawe' ka'.

⁶ Žcá'ngake' ca'ze da' wnnagak benne' yache'
ka',

san benne' ki žxén ĵáže'gake' Ĥanžo Dios.

⁷ Ĵa'kze Bennen' yeslé' benne' Israel ka'.

Kate' gon Ĥanžon' ga yežingak benne' chie'
ka', benne' ka' zej ndo'e zito'le,

na' yebéegle' za'só Jakob, na' yebéle'egikle'
benne' Israel ka'.

15

¹ Ĥana' Dios, Ćnožkze benne' gak soe' gan zo'
Le'?

ĆNožkze benne' gak soe' latje la'y chio'?

² Wak gon ki benne' nake' ĵi ĵáže', bennen'
žone' da' naken chawe',

bennen' zoa da' nak dot da' li ĵo yichj
ĵážda'we',

³ bennen' bi znnie' che ĵeže' ka',
na' bi be da' zia žone' chegak ĵeže' ka',
na' bi žwe'e latje no benne' kwej bi'e ĵeže'
ka'.

⁴ Wak soa bennen' ga na', bennen' bi žape' ba
la'ne no benne' žone' da' zinnj,
san žape' ba la'ne benne' ka' žápegake' Ĥanžo
Dios ba la'ne

bennen' bi žche'e xtiže'e ĵa'kze gonon ga bi
wnite'.

⁵ Wak soa bennen' ga na', bennen' žsane'
mežw chie', na' bi žennabe' yichjen,
na' bi žezi'e mežw nich wzóa lie' da' wen ĵáže'
che benne' bi be zia nbage'e.

No benne' žone' ki batkle chejchaze' ĵo da'
zinnj.

16

¹ Bwia neda', Dios, dan' žxen ĵaža'a Le'.

² Ĵo yichj ĵážda'wa' žapa' Le', Ĥana' Dios:

“Le' nako' Ĥana'.

Bi be da' chawe' žata' chia' da' bi zan' ĵo
no'o.”

³ Žaz ĵáže'za' benne' ka' zej nake' che Dios ĵo
yežlyó nga,

na' ĵezka' benne' ka' zej nake' ĵi ĵáže'.

⁴ Žan da' sáka'gak benne' ka' žka'n zéngake'
ĵo'a ka'.

Bi gona' légake' tzen kate' žláljgake' žen
lágwaken, na' bi wkonla' žin lágaken.

⁵ Ĥanžo Dios žwawe' neda' na' nake' da'
chawe' chia'.

Le', Dios, žape' chi'o yeĵa' nban chia'.

⁶ Da' žonno' chia' naken da' ba nez žen da'
žzi'a,

na' xtanle'e nak latje gan bzo' neda'.

⁷ Wká'n zénteza' Ĥanžo Dios, Bennen' žsedle'
neda'.

Kate' ne žtasa' zzejni'ile' neda' ĵo yichj
ĵážda'wa'.

⁸ Žxen ĵaža'a Ĥanžo Dios yezi'e neda'.

Dan' zoe' kwita', bi be gak wcheben neda'.

⁹ Che ĵen zoa ĵážda'wa' yeĵa' žebél, na'
žebéle'etezla',

na' kate' gacha'a ĵo yežw ba wxén ĵaža'a Le'

¹⁰ dan' bi wka'no' be' da' nakkza' ĵo latje choĵ
chegak benne' gat ka',

na' bi go'o latje nitla' dan' nakkza' chio' Le'.

¹¹ Wĵoe'elo' neda' da' žaĵa' gona' nich gata'
chia' yeĵa' nban.

Gan zo' Le' yebéle'etezla',

na' kwito' Le' sóateze yeĵa' ba nez žen chia'.

17

¹ Bze nag da' znnia', Ĥana' Dios. Benle da'
žĵiža' Le'.

Wží' da' znnabla' Le' ĵo yeĵa' ĵi ĵáže' chia'.

² Benn latje ĵa'a ĵawo' Le' nich wchi'a ĵažo'o
neda',

dan' zle'elo' yógo'te ka zej nakkzen.

³ Le' zwiakzo' yichj lázda'wa', na' zle'elo' neda' zel.

Bwiakzo' da' zóna', na' bi be da' zinnj ble'elo'.
Wdape chi'a loža'a nich bi be diža' ka'ze nnia'.

⁴ Zóna' ka nak da' znnna xtižo'o,
na' bi zóna' kan žongak benne' wen da' zinnj ka'.

⁵ Wdape chi'i neda' lo nez chawe' chio',
nich bi chejchaza' lo da' bi nak chawe'.

⁶ Žlža' Le', Dios, dan' ženlo' chi'a.
Bze nag chi'a, na' benle da' znnia'.

⁷ Bløe'el neda' kan žeyache' láže'le'elo'
benách ka'.

Beslá benne' ka' žxen láže'gake' Le' lo na'gak
benne' ka' bi zlé'egekle' légage' chawe'.

⁸ Bwia neda' ka žon no benne' zwiakze' yej
lawe'.

Wdape chi'i neda' ka žon zkoko', bian' žape
chi'iba' brise'do' ka' zan xilba'

⁹ nich bi be gongak chia' benne' wen da'
zinnj ka',

benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na'
žénegekle' gótgake' neda'.

¹⁰ Bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka',
na' lo yela' zka'n zen kwíngake' zcháljgake'.

¹¹ Gáte'teze gan zda' zwiagake' neda'.

Žénegekle' wžia yí'gake' neda'.

¹² Zej nake' ka to bež yixe'do' ženelba' bi da'
gawba'.

Zej nake' ka to bež yixe', bia zkache' kwinba'
nich senba' biado' ka'.

¹³ Da, Xana' Dios, bdíl-len benne' ka' bi zej
nake' chawe', na' bžia yi' légage'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zej nake'
chawe', wkonlo' žin ya ntoche' chio'.

¹⁴ Beslá neda' lo na'gak benne' ka' len no'o
waje, Xana' Dios.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka', benne' zej
ze'e nich yekwásgage' yežlyó cheto'
nga,

benne' ka' žáwgake' da' záka'le'e chio' na'
zwáwgaken' zí'ngake' ka',

na' zga'nkze da' gawgak za'sógage' ka',

¹⁵ san neda', le'ela' lawo' Le' dan' naka'
chawe'.

Chaz laža'a gaka' ka nakkzo' Le' kate'
yebana'.

18

¹ Nži'ila' Le', Xana' Dios.

Le' zzoa chocho' neda'.

² Le', Xana' Dios, nako' ka to yej gan zoa'
choch,

na' nako' ka to yo'o žen gan yo'o chawa'a.

Nako' Benne' weslá chia', na' Dios chia'.

Le' zzoa chocho' neda', na' wxén laža'a Le'.

Žape chi'o neda', na' žesló' neda',

na' zkache' chawo'o neda'.

³ Znnia': Xanžo Dios žala' wká'n ženžo-ne'.

Beslé' neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake'
neda'.

⁴ Wžóa' lo da' zede che yela' got,
na' gok da' zinnj ka to yegw nis da' bcheben
neda'.

⁵ Gota' zož chia' choa'a lo yi' gabíl
dan' wžóa' lo da' zede che yela' got.

⁶ Lo da' zžia yin' benách ka' bliža' Xana' Dios
na' bcháljlenkza' Dios chia'.

Le' benle' chi'a gan zoe' latje la'y chie',
na' bze nage' da' bchalja' lawe'.

⁷ Naž wzó' yežlyó nga.

Wžízegak ya'a ka' gže'.

Wžízele'egaken dan' bž'e'e Le'.

⁸ Bžoj žen che yi' lo zine'e,
na' bžoj yi' lo žoe'e da' bzeyen da' zej že'
lawe',

na' yi' na' bženen bzio' yi' ka'.

⁹ Bsaljwe' ya'abá, na' betje',

na' wžóa da' choj zan ni'e.

¹⁰ Wdíe' lo be', ne ži'e to da' nzin' kerubín.

Ka' gaze wdíe' lo be' bdone'.

¹¹ Gokwe' da' choj, dan' bkachen' Le',

dan' naken bejw gasj da' yožen nis.

¹² Lo da' žákti'tele'e chie' bžojgak bejw gasj
ka'.

Bžojgak wžio' yi', na' yej nis.

¹³ Žan ya'abá wnné wžio' che chi'i Xanžo
Dios,

na' benle chi'i Dios zente ládjwgak wžio' yi'
ka', na' yej nisen'.

¹⁴ Bsie' yag ntóche'do' chie' ka',

na' beslase' benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe'.

Bsane' yes wžio' ka', na' bžia yi'e benne' ka'.

¹⁵ Naž blá' lawgak da' ka' zej že' gže' zan
nisdo',

na' blá' law xni'a yežlyó dan' žen' zan nisdon'.

Bdílo' benne' ka' zžá'agake' neda', Xana'
Dios,

na' lo yela' zža'a chio' bsejo' xnézgake'.

¹⁶ Betj Dios lo da' sibe, na' bežwe' neda',

na' len ne'e waje bebeje' neda' lo da' zede da'
goken ka nis zil.

¹⁷ Beslé' neda' lo na'gak benne' waje ka',
benne' bi zlé'egekle' neda' chawe',

na' lo na'gak benne' ka' zži'igake' chia' neda',
benne' ka' zej nakže' waje ka neda'.

¹⁸ Bdíl-lengake' neda' katen' wžóa' lo da'
zedle'e,

san Xana' Dios góklene' neda'.

¹⁹ Bebeje' neda' gan wyoá'a, na' bzoe' neda'
to latje žen.

Beslé' neda' dan' wyáz laže'e neda'.

²⁰ Xanžo Dios bebi'e chia' dan' bena' da'
naken chawe',

na' ka nakkze da' chawen' bebi'e chia',

²¹ dan' žóna' ka žsedle Xana' neda',

na' bi wléj yichja' Dios chia'.

²² Žóna' ka nak da' bchi'le' žo'o,

na' bi bsana' diža' ka' da' bdixjwe'.

²³ Goka' li laže' lawe' Le'.

na' wdape chi'i kwina' nich bi gona' da' zinnj.

²⁴ Beb'i Xanžo Dios chia' ka' nak da' chawe' da' bena',

ka' nakkze da' chawen' dan' bena' lawe' Le'.

²⁵ Žeyache' láže'lo' no benne' žeyache' láže'le' lježe',

na' nako' li laže' len bennen' nake' li laže'.

²⁶ Zchájl'leno' benne' chawen' da' naken dot chawe',

na' gako' snia len benne' wen da' zinnj.

²⁷ Yesló' benne' chawen' lo da' wžia yin' benách ka',

san wzexjo' benne' ka' zka'n zen kwíngake'.

²⁸ Le' wzaljo' yi' chia'.

Le', Xana' Dios, wza'ni'o chia' gan zoa' lo da' chol.

²⁹ Yela' wak chio' wžia yin' benne' zanle'e, benne' ka' žjake' lo wdile.

Cha' Le', Dios, sóaleno' neda', wak wchinnja' ze'e ka' žape chí'igaken yež ka'.

³⁰ Da' ka' žon Dios zej naken li laže', na' xtiže'e naken dot da' li.

Žape chi'e yógo'te benne' ka' žxen láže'gake' Le'.

³¹ Toze Xanžon' nake' Dios.

Toze Dios chežo nake' Benne' žape chi'e žo'o.

³² Dios nake' Bennen' žone' neda' benne' wale,

na' Benne' žeyone' li laže' da' žona' neda'.

³³ Žone' ni'a ka' zej nak ni'a bžina' yiže'

na' zzoa choche' neda' law Ya'a Sión chie'.

³⁴ Žsedle' neda' nich gak cha'a lo wdile,

na' nich gak wlewa' da' žsi yag ntóche'do' ka', dan' naken ya bronse.

³⁵ Lo yela' žeslá chio' wdape chi'o neda', na' len no'o li ža gókleno' neda'.

Lo yela' ži'i laže' chio' bka'n chawo'o neda'.

³⁶ Ben chawo'o nez gan tia',

na' bi kwila' lo nezen'.

³⁷ Bsejwa' xnezgak benne' ka' zžá'agake' neda', na' bena' ga bžónnjgake',

na' bi beyá'a liža' ga bžinte beta' benne' ka'.

³⁸ Bena' benne' ka' we', na' bi gok yeyásgake'. Bejbixgake' zan ni'a.

³⁹ Ben chocho' neda' nich gok cha'a lo wdijen'.

Bzexjo' benne' ka' zžá'agake' neda' zan ni'a.

⁴⁰ Beno' bžonnjak lawa' neda' benne' wale ka',

na' bžia yi'a benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe'.

⁴¹ Wnnábgekke' no benne' gáklene' lágake' san bi wzóa no benne'.

Wnnábgekke' Xanžo Dios, san bi wzé nage' chégake'.

⁴² Bžia yi'a benne' ka', na' gógake' ka' bixte yo dan' zzen lo be'.

Bleja' lágake' ka' zleja' gona' lo nez ka'.

⁴³ Besló' neda' lo na'gak benne' ka' zži'igake' chia',

na' beno' neda' benne' blo lo yež ka', na' lawe'lgak benne' zi'to' ka'.

Benne' ka' bi nónbi'a, žóngake' žin chia'.

⁴⁴ Kate' bėngekle' chia', na' bėngake' kan wnná'.

Benne' yež ka' bėngake' kan bchi'la' lágake'.

⁴⁵ Benne' zi'to' ka' gotgak ni'a ná'gake'.

Lo yela' žzebe bžójgake' lo yež zen ka' chégake'.

⁴⁶ jGa'n zen Xanžo Dios!

jGa'n zene' dan' žáklene' neda'!

jGa'n zen Dios, Bennen' žeslé' neda'!

⁴⁷ Dios žebėj yichje' benne' ka' zžá'agake' neda',

na' ždie' benne' yež ka' lo na'a neda'.

⁴⁸ Žeslé' neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.

Žone' ga žnna bi'a benne' ka' bži'igake' chia' neda'.

Beslé' neda' lo na'gak benne' yichj ža'a ka'.

⁴⁹ Wká'n zena' Le', Xana' Dios, lawgak benne' yež ka',

na' gołkza' che La la'y chio' Le'.

⁵⁰ Žono' ga žon to benne' da' zen ka',

bennen' žnna bi'e lo wlazo' Le',

na' žeyache' láže'lo' bennen' wžio' Le',

bennen' nake' Dabí, na' ža'sóe' ka', to chi'ize.

19

¹ Nla' law zan ya'abá yela' zen che Dios.

Zchálgakkze yógo'te da' ka' bene'.

² To ža zzenlen ža yoble da' ni,

na' to yel žen' yel yoble da' na'kzen.

³ Bi žkóngeklen žin xtiža'gak benne' ka',

na' bi zoa no benne' ženle' chí'igaken,

⁴ san žžin da' žnnágaken do zente yežlyó,

na' žžingak xtiža'gaken dot yežlyó.

Dios bene' ya'abá ka' to yo'o gan zoa wbíž.

⁵ Zildo' žlan' ka' to benne' byo zchag ne'e.

Žebelen ka' to benne' zžá'li'e.

⁶ Žžojen cheja'ale gan žlan',

na' žžinen cheja'ale gan ženem.

Žcha'an yógo'te da' zej den.

⁷ Dot li laže' nak da' žsedle Xanžo Dios,

na' zzoa chochen be' da' nakkžžo.

Li laže' nak da' bchi'le Xanžon' žo'o.

Žnezjwn yela' žejni'il chegak benne' ka' bi zej napen'.

⁸ Da' likze nak da' wnná Xanžon',

na' žebéle'egekle benne' ka' žóngake' kan žnnan.

Li laže' nak da' zzejni'il Xanžon' žo'o,

dan' zzoan žo'o lo yela' baní'.

⁹ Nak chawe' zžébežo Xanžon', dan' gonon ga soažo nbanžo to chi'ize.

Da' likze nak kan zchi'a laže' Xanžon' žo'o, na' naken chawe'.

¹⁰ Naken da' zdan láže'žežo ka ya oro, na' ka ya oro zente dan' záka'le'en.

Nakžen zix ka bžina' che bez, dan' nakle'en zix.

¹¹ Žsedlen neda', wen žin chio',

dan' žona' kan žnnan, na' da' zenle'e žezi'a.

¹² Nitó benne' bi gak gónbi'e da' zinnj da' žone'.

Beslá neda', Xana' Dios, lo da' zinnj dan' bi žákbe'ela' žonan'.

¹³ Bkache' chawe' neda', wen žin chio',

nich bi be doľa' gona' dot laža'a.

Bi go'o latje nna bia' doľa' neda'.

Naž gaka' li laže', na' bi бага'a zia che doľan'.

¹⁴ Žénela' gak da' zchalja', na' da' zľab laža'a da' žaz lažo'o Le'.

Xana' Dios, Le' žon chochkzo' neda', na' beya'wo' neda'.

20

¹ Znnabla' Xanžo Dios yenle' chi'o kate' bi žak chio',

na' gape chi'i Dios na'kze che Jakob le'.

² Znnabla' Le' lo latje la'y chie' gáklene' le',

na' gan zoe' law Ya'a Sión yedjwie' le'.

³ Znnabla' Le' chejsá' laže'e yógo'te da' bnezjo' chie',

na' si' lo ne'e biado' ka' zzeyo' lawe' Le'.

⁴ Znnabla' Le' gonne' chio' yógo'te da' zdan lažo'o,

na' gone' yógo'te da' žak lažo'o.

⁵ Yebéle'elto' kate' yeslé' le'.

Wchisto' to da' wľoé'elawn La la'y che Dios chežo.

Znnabla' Xanžon' gone' yógo'te da' znnabla' Le'.

⁶ Na'a nnezla' žeslá Xanžon' bennen' wžekze' Le'.

Gan zoe' ya'abá la'y chie' yenle' chi'i bennen'.

Len yela' wak zente chie' yeslé' le'.

⁷ Baľ benne' ka' žxen láže'gake' karro ka' che wdile,

na' yezíka'že' žxen láže'gake' bia wale ka', san žo'o žxen láže'žo La Xanžo Dios.

⁸ Benne' ka' gotgak ni'a ná'gake', na' be-jchégwake',

san žo'o, beyasžo, na' zežo.

⁹ Beslá neto', Xanto' Dios. Le'kze žnna bi'o neto'.

Benle chi'ito' kate' žližto' Le'.

21

¹ Benne' žnna bi'e zžebe' yela' wak chio', Xanto' Dios,

na' ni'a che yela' weslá chio' žebéle'ele'.

² Benno' chie' da' wdán laže'e

na' bi bžono' da' wnnable' Le'.

³ Wzi' lo no'o le', na' ben chawo'o le'.

Bžio' yichje' to da' naken oro.

⁴ Wnnable' Le' gonno' chie' yela' nban,

na' bennon' chie' nich soakze' yiz zan.

⁵ Zenle'e nak yela' zen chie' dan' besló' le'.

Benno' chie' yela' ba la'ne, na' yela' zen.

⁶ Dan' ben chawo'o le' to chi'ize,

žono' ga žebéle'ele' lawo' Le'.

⁷ Dan' bennen' žnna bi'e žxen laže'e Xanžon', yeyache' laže'ľ Dios zente le', na' bi kwe' zedle'.

⁸ Wzetjo' yógo'te benne' ka' bi zľé'egekle' Le' chawe'.

Len yela' wak chio' wzexjo' benne' ka' zži'igake' chio'.

⁹ Gak chegak benne' ka' ka wnnito'o légake' lo yi'

katen' yido' nich wchi'a lažo'o légake'.

Xanžon' wžia yi'e benne' ka' lo yela' zža'a chie', na' yi' na' wzeyen légake'.

¹⁰ Yógo'te da' bégake' lo yežlyó nga wchin-njo',

na' wkwaso' za'sógake' ka' ladjw benách ka',

¹¹ dan' wyáz láže'gake' góngake' da' bi naken chawe' lawo' Le'.

Sa' láže'gake' da' góngake' san bi be sáke'gekle' dan' wľago' légake'.

¹² Bkwezo' yag ntóche'do' chio' ka' nich goto' légake'.

¹³ ĵGa'n zen Le', Xanto' Dios, lo yela' wale chio'!

Góľtezeto', na' wká'n žéntezeto' Le' ni'a che yela' wak chion'.

22

¹ Dios chia', Dios chia', žbiz chen' wľéj yichjo' neda'?

žBiz chen' bi ženlo' kate' znnabla' Le' yesló' neda'?

² Dios chia', žliža' Le' tža tža, san bi žechebo' chia'.

Žliža' Le' žel, na' bi žezi' laža'a,

³ san Le' nako' la'y.

Zbezko' gan žka'n žengak benne' Israel ka' Le'.

⁴ Xa xna' wdé cheto' ka' bxen láže'gake' Le'.

Bxen láže'gake', na' besló' légake'.

⁵ Bližgake' Le', na' góľleno' légake'.

Bxen láže'gake' Le', na' bi bedoé'egekle',

⁶ san neda' naka' ka to bel góna'do', na' kege benne'.

Zža'agak benne' ka' neda' na' žon dítgekle' neda'.

⁷ Yógo'te benne' ka', kate' zľé'egekle' neda', žká'ngake' neda' ka'ze.

Žsáljwgake' žó'a'agake' nich nnégake' chia',
na' zta yíchjake', na' znnágake':

8 "Bxen laže'e Xanžon' nich yeslé' le'.
Yeslé' le' cha' žaz laže'e le'."

9 San Le', Xana', bexo' neda' kate' golja'.

Beno' ga bxen laža'a Le' kate' ne žaža'a.

10 Wyoá'a lo no'o kate' bi na' galja'.

Kate' ne yoa'a le'e xna'a, báčekze nako' Dios
chia'.

11 Bi yebigo'o gan zoa' dan' zoa gawze da'
wsakan' neda',

na' bi zoa no benne' gáklene' neda'.

12 Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zej
nyechjle' neda', benne' ka' zej nake'
ka bež ka'.

Zej nyechjle' benne' ka' neda', benne' ka'
zej nake' ka bež waļe ka' che yežlyó
Basán.

13 Gónegekle' wžia yí'gake' neda'

ka žon to bež yixe', bia zdonba', na'
zbéžeya'aba'.

14 Bedó laža'a, na' gok lázda'wa' ka nis da'
nlaļjen,

na' yógo'te žit yoa'a bsángaken ljéžgaken ka'.
Lázda'wa' goken ka china' bez, da' beyonan
li'a ka nis.

15 Beyák yela' waļe chia' ka to že'n yo dan'
nla'an, na' loža'a wdán' chichjla'.

Bletjo' neda' lo bixte yo che yela' got.

16 Zej nyechjle' benne' wen da' zinnj ka'
neda'.

Zej nyechjle' neda' ka beko' ka'.

Wdídjwgake' ni'a na'a.

17 Wak wlab'a yógo'te žit yoa'a,

na' benne' ka' zlé'egekle', zwiazegake' neda'.

18 Bdígake' za' che chégake',

na' lawle zan' wléjgake' da' gak bian'.

19 San Le', Xana' Dios, bi bkwaso' gan zoa'.

Nakkzo' Le' yela' waļe chia', na' gákleno'
neda'.

20 Beslá be' da' nakkza' lo na' benne' wdíe'
neda' ya ntoche'.

Bennen' žénele' wžia yi'e neda' žone' ka žon
to beko'.

21 Beslá neda' lo žoa'a bež yixe'.

Beslá neda' lo lozgak bež waļe ka'.

22 Wzenla' bi' ljéža'do' ka' kan nako' Le'.

Wká'n zenkza' Le' gachje lawle benne' ka' zej
ndobe' chio' Le'.

23 Le'e, benne' ka' zžébele Xanžon':

!Le wká'n zene' Le'!

!Le wká'n zene', le'e, za'só Jakob!

!Le žebe Le', le'e, za'só Israel ka'!

24 Bi znnita' Dios benne' yache' ka' cheļa'ale,
na' bi zdeze' da' zžáka'gake',
na' bi žkache' lawe' lawgak benne' ka',
san kate' žlízgake' Le', ženle' chí'igake'.

25 Gachje lawle benne' zan ka', benne' zej
ndobe' chio'

wká'n zenkza' La la'y chio' Le',
dan' bchebe laža'a gonan' lawgak benne' ka'
zžébegake' Le'.

26 Gawgak benne' gaļjw ka', na' yéļgekle'.

Bíga'gake' law Xanžon', na' wká'n zéngake'
Le'.

Gákteze yela' ba nez zen chegak benne' ka'.

27 Benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó chejsá'
láže'gake' Xanžon', na' yežingake' lawe'
Le'.

Yógo'te kwe' benách ka' wká'n zéngake' Le',

28 dan' napkze Xanžon' yela' wnná bia',

na' nna bi'e yógo'te yež ka'.

29 Gawgak yógo'te benne' zen ka' che yežlyó
nga, na' wká'n zéngake' Dios.

Wzóa zibgak yógo'te benne' ka' lawe' Le'.

Benne' ka' bi gak yeslá kwíngake' nich bi
gátgake'.

30 Za'sógak benne' ka' góngakbe' žin che
Xanžon'.

Wzéngake' zí'ngake' ka' ka nak chie'

na' zejte chejsete chegak benne' ka'.

31 Yežingake', na' wzéngake' benne' ka' ka
nak da' chawe' da' žon Dios.

Wzéngake' benne' ka' bi na' gáļjgake' ben
Dios da' ki.

23

1 Xanžo Dios žape chi'e neda' ka žon to benne'
žape chi'e zila' chie' ka', na' bi be
yážjela'.

2 Ka žon bennen' ga zzi' láže'gak zila' ka' gan
bdáwgakba' yixe' ya'ado', ki žon Dios
chia' neda'.

Gone' chia' kan žon bennen' chegak zila' ka'
žchi'e-ba' žoa'a yegw nis da' že' žize.

3 Žon choche' yichj lázda'wa'.

Žon chawe'e neda' nich gak da' bchebe
laže'e.

4 La'kze tia' gan de zož gata',

bi be da' zinnj wcheben neda',

dan' zóalengkzo' Le' neda', Xana' Dios.

Bar chio', na' breke' chio' gape chí'igaken
neda'.

5 Wsí'ni'o da' ye'j gawa' la'kze benne'
ka', benne' zdíl'engake' neda' zej
nyechjle' neda'.

Zgo'o set yichja' da' žeyonen neda' chawe', na'
žeschá'li'o da' žé'ļlena'.

6 Da' likze da' chawe', na' yela' ži'i laže'
chio' sóalengaken neda' yógo'te ža soa'
nbana',

na' ližo', Dios, gaken liža' to chí'ize.

24

1 Che Dios nak yežlyó nga, na' yógo'te da' že'
lawen'.

Nak chie' yežlyón', na' benne' ka' nníta'gake'
ga na'.

² Bzoen' lawle nido',
na' bzale'e xni'an že'lte zan nido'.

³ ĆNozkze benne' gak kwene' ya'a che
Xanžon'?

ĆNozkze benne' gak choe'e yodo' la'y chie'?

⁴ Wak benne' ka' zej nak chawe' da' žóngake',
na' da' zza' láže'gake',

benne' ka' bi na' wchís ná'gake' lawgak lo'a
ka',

na' bi na' wchebe láže'gake' ni'a che da' bi
naken li láže'.

⁵ Xanžon' gon chawe'e benne' ki.

Dios wchi'a láže'e benne' ki, na' yeslé'
légake'.

⁶ Ki zej nak benne' ka' zbíga'gake' law Dios,
benne' ka' žó'ogake' gan zoa Dios che Jakob.

⁷ Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.

Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan
naken la'y,

na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.

⁸ ĆNozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni?

Nake' Xanžon', Benne' wa'le, na' nape'
dot yela' wak.

Nake' Xanžon', Bennen' zzoel'e lo wdile.

⁹ Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.

Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan
naken la'y,

na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.

¹⁰ ĆNozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni?

Nake' Xanžon', Bennen' žnna bi'e
gáte'teze.

Le' nake' Benne' Wnná Bia' Zente na'.

25

¹ Xana' Dios, zcháljlena' Le' dot laža'a.

² Žxen laža'a Le', Dios chia'.

Bi go'o latje yedoe'ela'.

Bi go'o latje benne' ka' bi žlé'egekle' neda'
chawe' wžia yí'gake' neda'.

³ Bi chíxgekle' benne' ka' žxen láže'gake' Le',
san yedoe'egekle' benne' ka' žží'gake' che
xtižo'o.

⁴ Xana' Dios, bløe'el neda' da' žak lažo'o
gona'.

Bche' neda' gan žénelo' cha'a.

⁵ Bsedle neda' gona' da' naken dot da' li
chío'.

Dan' nako' Dios, na' žesló' neda', wxén
láže'teza' Le'.

⁶ Bejsá' láže', Xana' Dios, gako' ži'i láže',
na' yeyache' láže'lo' neda', kan žónteze žono'.

⁷ Bi chejsá' lažo'o do'la' da' bena' kate' ne
naka' benne' kwide', na' kan bži'a che
xtižo'o.

Lo yela' žeyache' láže' chío', na' yela' ži'i láže'
bejsá' láže' neda', Xana' Dios.

⁸ Chawe', na' li láže' nak Xanžo Dios.

Che len wsedle' benne' do'la' ka' da' žála'
góngake'.

⁹ Włoe'ele' benne' gaxjw láže' ka' da' naken
chawe'.

na' wsedle' benne' zen láže' ka' da' góngake'.

¹⁰ Lo yela' žeyache' láže', na' lo da' li,
zche' Xanžon' benne' ka' žóngake' kan žnna

xtiže'e

dan' bénlene' žo'o, na' ka nak da' žsedle' Le'.

¹¹ Dan' žono' ka nak da' ba wnnó', Xana' Dios,
yenít lawo' chia' do'la' da' bena', da' naken
zen.

¹² ĆZoa no benne' zžebe' Le', Xanto' Dios?

Le' wsedlo' bennen' da' žála' gone'.

¹³ Gak chie' to yela' ba nez zen,

na' za'sóe' ka' gata' chégakbe' yežlyó.

¹⁴ Xanžo Dios nake' toze len benne' ka'
žžébgake' Le',

na' gone' ga gónbia'gake' xtiže'e dan' bénlene'
žo'o.

¹⁵ Wxén láže'teza' Xanžo Dios

dan' beslé' neda' lo na'gak benne' ka'
žénegekle' wžia yí'gake' neda'.

¹⁶ Bwia neda', na' beyache' láže'l neda'

dan' zoa' toza', na' žzáka'li'a.

¹⁷ Nyanle'e da' zede da' zej yo'on yichj
lázda'wa'.

Beslá neda' lo da' zede da' žzaka'a.

¹⁸ Bwia ka žzáka'li'a, na' ka žónli'a žin,

na' benít law che yógo'te do'la' da' nbaga'a.

¹⁹ Bwia ka nyanle'e benne' ka' žžá'agake'
neda',

na' kan žbia láže'gake' neda'.

²⁰ Bwia be' da' nakkza', na' beslá neda'.

Bi go'o latje yedoe'ela' dan' žxen laža'a Le'.

²¹ Da' chawe', na' yela' li láže', žon chóchgaken
neda' dan' žxen laža'a Le'.

²² Xana' Dios, beslá benne' Israel ka' lo
yógo'te da' žzáka'le'egake'.

26

¹ Bchi'a láže' neda', Xana' Dios, dan' bena'
da' naken chawe'.

Bxen laža'a Le', Xana' Dios, na' bi gok chop
laža'a.

² Bwiakze lážda'wa', Xana' Dios, na' bwia dan'
bena'.

Bwiakze da' yo'on yichj lážda'wa'

³ dan' žákbe'ela' žeyache' láže'lo' neda',

na' žona' ka nak da' naken dot da' li chío'.

⁴ Bi na' gona' tzen benne' ka' žóngake' da'
chawe' lawzele.

Bi na' gona' toze benne' ka' žlóe'ezele chawe'
kwíngake'.

⁵ Bi žle'ela' chawe' latje gan zdobgak benne'
ka' bi zej nake' chawe',

na' bi žoa'a tzen len benne' ka' žóngake' da'
žia.

⁶ Žle'elo' bi be žia nbaga'a,

na' wak biga'a lo bkog la'y chio', Xana' Dios,
 7 gan gola' da' ka' we lawa'a Le',
 na' wzenla' benách ka' ka nak da' zen da'
 beno'.

8 Xana' Dios, nzi'ila' ližo' gan zo',
 na' latje la'y gan nła' law yela' zen chio'.

9 Bi wžia' yi' o neda' tzen len benne' doła' ka',
 na' bi wdió' neda' tzen len benne' wetw
 benách ka',

10 benne' ka' žóngake' da' bi naken chawe',
 na' znéjwtezegake' mežw nich bi wchi'a laže'
 no benne' da' zinnj da' béngake',

11 san neda' gónteza' da' nak li laže'.

Beslá neda', na' beyache' laže'l neda'.

12 Dan' bénteza' da' nak chawe',
 na' wká'n zenkza' Le', Xana' Dios, lawgak
 benne' ka' zej ndobe' lawo' Le'.

27

1 Xanžo Dios nake' yela' baní' chia', na'
 Benne' žeslé' neda'.

Bi gak no benne' wchebe' neda'.

Xanžo Dios nake' Benne' žape chi'e neda'.

Bi gak no benne' wzóe' neda' lo da' zedle'e.
 2 Kate' benne' ka' bi zej nake' chawe'
 byéčjgekle' neda',

len benne' ka' žsáka'gake' neda', na' bi
 žlé'egekle' neda' chawe',

nich wžia' yi'gake' neda',

na' bejchégwake', na' bedoé'egekle'.

3 La'kze chéčjgekle' benne' zan, benne' žjake'
 lo wdile neda',

benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe', bi
 žébekza'.

La'kze žon byéngake' tıl-jena' légake',
 neda' wxén láže'kza' Dios.

4 To da' znnabla' Xanžo Dios.

Toze da' zdan laža'a, dan' naken soa' liž
 Xanžon' yógo'te ža soa' nbana',
 nich wláb laža'a ka nak yela' zen che Xanžon',
 na' wcháljlena' Le' lo yodo' la'y chie'.

5 Le' wkache' chawe'e neda' lo latje la'y chie'
 kate' žin ža gak da' bi nak chawe'.

Wkache' chawe'e neda' lo latjen' gan
 zoakze' Le'.

Wzóe' neda' to gan soa' chawe'.

6 Naž gone' ga wzexjwa' benne' ka' bi
 žlé'egekle' neda' chawe', benne' ka' zej
 nyechjle' neda'.

Lo yela' žebele gota' biado' ka' lo bkog la'y
 chie'.

Golkza', na' wká'n zenkza' Xanžon'.

7 Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.

Beyache' laže'l neda', na' bechebe chia'.

8 Lo yichj lážda'wa' benla' chi'o, na' wnnó':
 "Da ga zoa' ni."

Yida' gan zo' Le', Xana' Dios.

9 Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda'.

Lo yela' zža'a chio' bi yebigo'o gan zoa' neda',
 wen žin chio'.

Toze Le' žákljeno' neda'.

Bi wsano' neda', na' bi kwey yichjo' neda',
 Dios, weslá chia'.

10 La'kze wsangak xa xna'a neda',
 yeka'akze Xanžo Dios neda'.

11 Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana'
 Dios,

na' blóe'el neda' da' naken li laže' da' žala'
 gona',

dan' zej nyan benne' ka' bi žlé'egekle' neda'
 chawe'.

12 Bi go'o latje benne' ka' wžia' yi'gake' neda'.
 Zej nyechjle benne' wen laže' ka' neda', na'
 žesbága'gake' neda' zia.

13 Xanžo Dios bchebe laže'e le'ela' da' chawe'
 chie' gan sóateza' nbana'.

Chela' bi žejli'a da' ni, na' gat ni'a na'a.

14 Le kwez ža yelá' Xanžon'.

Le gon choch láže'le, na' Le' wzé choche' le'e.
 O', le kwez ža yelá' Xanžon'.

28

1 Xana' Dios, žliža' Le'. Le' žape chi'ikzo'
 neda'.

Bze nag chi'a dan' cha' bi yenlo' chia' gaka'
 ka to benne' žoe'e lo yi' gabíl.

2 Benle chi'a dan' žliža' Le',

na' zchis na'a lawo' Le' gan zo' latje la'y chio'.

3 Bi wžia' yi' o neda' tzen len benne' wen laže'
 ka',

na' kege tzen len benne' ka' žóngake' da' zinnj.
 Znnágake' da' chawe'do' lawgak ljéžgake' ka',

san da' bi nak chawe' yo'on yichj láždo'gake'.

4 Bde benne' ka' lo da' sáka'le'egake' tlebe

kan nak da' béngake',

ka nakkze da' bi nak chawe' da' béngake'.

Bnezjw benne' ka' tlebe kan nak da' béngake',
 dan' yeyála'gake'.

5 Dan' bi wdápegake' ba la'ne da' ben
 Xanžon', na' kege dan' bene' len
 na'kze',

Le' wžia' yi'e benne' ka', na' wdíe' légake' lo
 da' sáka'le'egake'.

6 Ga'n zen Xanžo Dios,
 Bennen' benle' chi'a katen' bliža'-ne!

7 Xanžo na'kze zze choche' neda', na' žape
 chi'e neda'.

Bxen laža'a Le', na' góklene' neda'.

Che len yebéle'ela', na' golkza', na' wká'n
 zenkza' Le'.

8 Xanžon' zze chochkze' benne' chie' ka',
 na' žape chi'ikze', na' žeslé' bennen' wžíe'.

9 Beslá benne' chio' ka'. Ben chawe' da' nak
 chégage'.

Wdáp chi'i benne' ka', na' bze choch légake'
 to chi'ize.

29

1 Le wká'n zen Xanžon', le'e, zoale ya'abá.
Le wká'n zen yela' zen chie', na' yela' wak
chie'.

2 Zenle'e nak La Xanžon'. Le wká'n zenen.
Le wzó'a zible law Xanžon' lo latje la'y chie'.

3 Chi'i Xanžon' ženlen law nido'.
Ženle chi'i Dios ya'abá ka wzio' da' znenn.
Zda chi'e law nido'.

4 Ženle chi'i Xanžon' da' naken wale.
Ženle chi'i Xanžon' da' napen yela' wak.

5 Chi'i Xanžon' žichjwn yag sedro ka'.
Žichjwn yag sedro ka' da' zej žen' law Ya'a
Libano.

6 Žxite' Ya'a Libano ka žxite'gak beždo' ka',
na' žxite' Ya'a Hermón ka to beždo'.

7 Chi'i Xanžon' žonen ga žas yes wzio'.

8 Chi'i Xanžon' žixizen latje dach.
Žixizen latje dach che yežlyó Kades.

9 Chi'i Xanžon' žixizen yag wale ka'.
Zchiben xlaggak yag ka',
na' lo yodo' chie' žnnagak yógo'te benne' ka':
"iGa'n zen Dios!"

10 Žnna bia' Xanžon' nido' ka'.
To chi'ize žnna bia' Benne' Wnná Bia' Zen na'.

11 Xanžo Dios zzoa choche' benne' chie' ka'.
Žon chawe'e légake' lo yela' zga'n chawe'
chie'.

30

1 Xana' Dios, bechiso' neda', na' zka'n zena'
Le'.

Bi bi'o latje benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' gon díjtgekle' neda'.

2 Xana' Dios, bliža' Le', na' beyono' neda'.

3 Xana' Dios, besló' neda' lo yi' gabíl.
Beyono' neda' nich bi choa'a yežw ba.

4 Le goł che Xanžon', le'e nakle benne'
chekze' Le'.
Le ye' Le' "žóžkeno'", na' bejsá' laže'
nake' la'y.

5 To chí'ido'ze zže'e, san to chi'ize zoa yela' ži'i
laže' chie'.
Kwéžežo to yelze, san zildo' yebéle'elžo.

6 Kate' wzó'a chawe' wnnia': bi be gak chia'
neda'.

7 Ki wnnia' dan' bzoa chocho' neda', Xana'
Dios, ka to law ya'a zen, na' ben
chawo'o neda',

san kate' bkache' lawo' Le', na' wže' zedla'.

8 Xana' Dios, wliža' Le', na' gáta'yoela' Le'.

9 Žižkze yela' ba nez gaken chio' cha' gata'
neda', na' choa'a yežw ba?

ŽWká'n zena' Le' kate' ba naka' bixte yo?

ŽWak wzenla' no benne' da' naken dot da' li
chio'?

10 Bze nag chia', Xana' Dios, na' beyache'
laže' neda'.

Xana' Dios, goklen neda'.

11 Beno' ga beyák yela' zbeže chia' yela' žia'a.
Bkwaso' yela' nyache' laže' chia', na' beno'
ga bebéle'ela'.

12 Che len gołkza' chio'.

Nakkzo' Le' yela' ba nez chia', na' bi soakza'
žize.

Xana' Dios, wká'n zenkza' Le' to chi'ize.

31

1 Žxen laža'a Le', Xana' Dios. Bi gono' ga
yedoe'ela'.

Ni'a che da' chawe' da' nako' Le', beslá
neda'.

2 Bze nag chia', na' goklen neda'.
Bze choch neda', na' wdape chi'i neda' nich
yela'.

3 Le' zzoa chochkzo' neda', na' žape chi'o
neda'.

Dan' nako' li laže' wloe'elo' neda' nez, na'
wgó'o neda' nezen'.

4 Bebéj neda' lo do yelj dan' bkwéžgake' nich
séngake' neda'.

Le', Xan, zwiakzo' neda'.

5 Ždia' be' da' nakkza' lo no'o Le', Xana' Dios.
Le' beya'wo' neda', Dios li laže'.

6 Bi de chawa'a benne' ka' zka'n zéngake' lo'a
ka',

san neda' žxen laža'a Le', Xana' Dios.

7 Yebéle'ela', na' soa' chawe' dan' nži'ilo'
neda' na' zle'ekzlo' zžáka'li'a.

Nnezlo' ka' ždia' lo da' žsáka'le'egake' neda'.

8 Bi bdio' neda' lo na'gak benne' ka'
zžá'agake' neda'.

Bzoa chocho' neda' to latje chawe'.

9 Beyache' laže' neda', Xana' Dios, dan'
zžáka'li'a.

Ba bebiž nis da' yožen yej lawa',
na' žak nyache' laža'a lo be' da' nakkza', na'
lo beja' žen chia'.

10 Dan' zde yela' nban chia' lo da' zžáka'li'a,
ždia' yiz chia' ka' zbeže laža'a,

na' žedó laža'a dan' nbaga'a žia, na' zlagak žit
yoa'a.

11 Benne' ka' zžá'agake' neda' gon díjtgekle'
neda',

na' benne' zjo'o li'a chia' ka' žon díjtgekle'
neda'.

Benne' ka' zej nónbi'e neda' zkwásgake' gan
zoa',

na' benne' ka' zlé'egekle' neda' lo nez
žžónnjgake'.

12 Goł láže'gake' neda' ka' žóngake' che to
benne' gat.

Naka' neda' ka to ye'n yo da' nla'an.

13 Ženla' da' žnnegak benne' zante chia',

na' gáte'teze zoa da' zcheben neda' dan'
žóngake' toze diža' bi da' góngake'
chia',

na' žak láže'gake' gótgake' neda',
14 san neda' žxen laža'a Le', Xana' Dios.

Žnnia' nako' Le' Dios chia'.

15 Lo no'o Le' žape chi'o ža chia' ka'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda', na' lo na'gak benne' ka' zbia láže'gake' neda'.

¹⁶ Lo yela' zen chio' bwia neda', wen žin chio'. Lo yela' žeyache' laže' chio' beslá neda'.

¹⁷ Bi go'o latje yedoe'ela, Xana' Dios, dan' žljiža' Le'.

Ben ga yedoe'egagle benne' ka' zbej yichgake' Le'.

Ben ga soa žigake' lo yi' gabíl.

¹⁸ Bnnita' ži benne' ka' žon láže'gake', benne' ka' znnégake' chegak benne' chawe' ka',

dan' znnágake' lo yela' zka'n zen kwin, na' lo yela' žon ditjele.

¹⁹ Zente nak yela' ži'i laže' chio' dan' napo' nich bi da' gono' chegak benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne,

dan' žonno' chegak benne' ka' žxen láže'gake' Le' lawgak yógo'te benne' ka'.

²⁰ Lo da' bagáche'ze gan zo' Le' zkache' chawo'o benne' chio' ka' nich bi be gongak benne' ka' chégake'.

Znnito' benne' ka' to lo yo'o ngache' nich bi be gongak chégake' benne' ka' zdil diže'e.

²¹ iGa'n zen Xanžo Dios!

Lo yela' žeyache' laže' chie' bene' da' zen nich góklene' neda' to lo yež gan gok wdile.

²² Kate' gok da' bcheben neda' wnnía':

“Zoa' gan bi zle'ele Xana' neda'”, san Le' benlo' chi'a katen' góta'yoela' Le', na' bliža' Le'.

²³ Le' ži'il Xanžon', le'e nakle benne' chekze' Le'.

Xanžon' žape chi'e benne' ka' bi zbej yichgake' Le',

na' žebí'ili'e da' zia dan' žala' yezí'gak benne' ka' zka'n zen kwíngake'.

²⁴ Le gon choch láže'le, le'e žxen láže'le Xanžo Dios, na' Le' wzé choche' le'e.

32

¹ Ba nez zen naken che bennen' Dios ba benít lawe' xtole'e,

na' ba beké'e da' zinnj da' wbage'e.

² Ba nez zen naken che bennen' Dios bi žesbage'e le' zia, bennen' bi zcache'e xtole'e.

³ Kate' bi na' yexóalapa' doła' da' wbagaa, bedó laža'a dan' wžeža' dot ža.

⁴ Lawe' ža, na' ye le bsako'o neda', Xana' Dios. Bedó laža'a ka žebiže bej nis byo' wbá ka'.

⁵ Naž be xóalapa' doła' chia', na' bi bkacha'a da' zinnj dan' bena'.

Bechóg laža'a be xóalapan' lawo' Le', Xana' Dios,

na' benít lawo'o Le' che xtoła'a.

⁶ Che len yógo'te benne' chio' ka' žala' wližgake' Le' kate' ne zo' yenlo' chégake',

na' kate' žin da' wžia yin' benách ka', dan' gaken ka to yegw nis zen da' bgólele'en, bi be gonen chegak benne' chio' ka'.

⁷ Le' nako' ka to latje gan gak wkache' kwina',

na' wkache' chawo'o neda' gan bi be wsakan' benách chio' ka'.

Golkza' ziže ka besló' neda' dan' žoxo' neda'.

⁸ Zinna Xanžon': “Wloe'ela' le' nez gan žala' tio'.

Wsedla' le', na' wzejni'ila' le' da' žala' gono'.

⁹ Bi gako' ka to bžina' o to burrw, bia ka' bi žejni'igeklba',

bia ka' žon byenen nna biá'gako'-ba', na' ko'o ya žoa'agakba' nich góngakba' ka žénelo' le'.”

¹⁰ Benne' ka' bi zej nake' chawe' žon byenen tégake' lo da' sáka'gake',

san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon', Le' žape chi'e légake' lo yela' ži'i laže' chie'.

¹¹ Le'e, benne' chawe' ka', le yebele na' le soa lo yela' ba nez, dan' goklen Xanžon' le'e.

Lo yela' žebele le gol, dan' nakle li laže' lawe' Le'.

33

¹ iLe yebele le'e, benne' chawe' ka', law Xanžo Dios!

Yela' zka'n zen Dios chegak benne' chawe' ka' nakle'en xtan lawe' Le'.

² iLe wká'n zen Dios len da' žinnle! iLe gol chie' len da' zól-łento' da' ze chi do chen!

³ iLe gol chie' Le' to da' kob! iLe gol chawe', na' chinnle len yela' žebele!

⁴ Li laže' nak xtiža' Xanžo Dios, na' dot da' bene' benen' lo yela' li laže' chie'.

⁵ Le' nži'ile' da' nak chawe', na' da' nak dot da' li.

Benne' ka' do zente yežlyó nga zej nónbi'e yela' žeyache' laže' che Xanžon'.

⁶ Xanžo Dios bene' ya'abá len xtiže'e, na' yógo'te belj ka' da' zej nla' zan ya'abá bene' len be' da' zžojen žoe'e.

⁷ Le' ztobe' nisdó, na' yeyonen' ka to ya'a nis. Zga'n chawe' nisen' gže' gan bkweze' latje chen.

⁸ Le žebe Xanžo Dios, yógo'tele zoale yežlyó nga.

Le žebe lawe' Le', yógo'tele le'e zoale lo yežlyó,

⁹ dan' bchaljze', na' gok yežlyón'.

Wnnakze', na' wzoakzen.

¹⁰ Xanžo Dios žone' ga žeyák dáche'ze diža' da' žongak benne' zi'to' ka',
na' žone' ga žak dáche'ze da' žénegekle' góngake',

¹¹ san xtiža' Xanžo Dios sóatezen.
Da' zza' laže'e zžinkzen gan zej nnita' yógo'te kwe' benách ka'.

¹² Ba nez zen naken chegak benne' yežen' Xanžon' nake' Dios chégake'.
Wžé Dios benne' yežen' nich gákake' benne' chekze'.

¹³ Gan zoe' ya'abá chie' bwia Xanžo Dios,
na' bļe'ele' yógo'te kwe' benách ka'.

¹⁴ Gan zoe' latje la'y chie' bwie',
na' bļe'ele' yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyó.

¹⁵ Le' bene' yichj lǎzdo'gak yógo'te benách ka',
na' zļe'ele' yógo'te da' žóngake'.

¹⁶ Bi yelá no benne' wnná bia' ni'a che benne' zante chie', benne' ka' žjake' lo wdīle,

na' bi yelá no benne' waļe ni'a che yeļa' waļe chie'.

¹⁷ Bi zoa no benne' yelé' ni'a che bžina' chie' ka',

na' bi yelá no benne' ni'a che yeļa' waļe zen chie'.

¹⁸ Xanžo Dios zwiakze' benne' ka' žébegake' Le'.

Zape chi'e benne' ka' žxen lǎže'gake' yeyache' lǎže'le' Le' lėgake',

¹⁹ nich yeslé' lėgake' lo yeļa' got,
na' nich wawe' lėgake' kate' žak wbín.

²⁰ Žxen lǎže'žo Xanžo Dios.
Le' žákļene' žo'o, na' žape chi'e žo'o.

²¹ Che ļen dot lǎže'žo yebéle'elžo ļawe' Le',
dan' žxen lǎže'žo La la'y chie'.

²² Beyache' laže'l' neto', Xanto' Dios, dan' žxen lǎže'to' Le'.

34

¹ Wká'n zénteza' Xanžo Dios dot ža, na' yele.
Gólteza' da' we ļawa' Le'.

² Chaz ļaža'a Xanžo Dios.

Yėngekle' benne' gažjw laže' ka' da' ki, na' yebéle'egekle'.

³ Le wká'n zen Xanžo Dios tzen ļen neda',
na' tzen we ļawžo La la'y chie'.

⁴ Bļiža' Xanžo Dios, na' Le' benle' chia',
na' beslé' neda' lo yógo'te da' bchėbegaken neda'.

⁵ Benne' ka' bxen lǎže'gake' Le' bļe'egekle' yeļa' zen chie', na' bi bedoé'egekle'.

⁶ Neda', benne' yache', bļiža', na' benle' Xanžo, Dios chian',
na' beslé' neda' lo yógo'te da' wzáka'li'a.

⁷ Wbás ka' che ya'abá che Xanžon' zej zoe' kwit benne' ka' zžėbegake' Le',
na' žape chí'igake' lėgake'.

⁸ Le wia nga, na' lé'elele nak chawe' Xanžo Dios.

Yeļa' ba nez zen naken che bennen' žxen laže'e Le'.

⁹ Le žebe Xanžo Dios, le'e, nakle benne' chie' ka',

dan' bi be žiázjegekle' benne' ka' zžėbegake' Le'.

¹⁰ Bež yíxe'do' ka' žiázjegeklba', na' zdóngakba',

san benne' ka' žxen lǎže'gake' Xanžo Dios bi be da' chawe' yážjegekle'.

¹¹ Le da, xkwide' ka', na' le yenle chia'.

Wsedla' le'e nich žėbele Xanžo Dios.

¹² ŹNoz benne' lǎdjwle le'e žėnele' soakeze' nbane',

bennen' žėnele' soe' yiz zan nich le'ele' da' chawe'?

¹³ Bwiakze da' zchaljo' nich bi nnio' da' zinnj,
na' nich bi wchaljo' da' wen laže'.

¹⁴ Bzoa cheļa'ale da' bi nak chawe' da' zchaljo', na' ben da' nak chawe'.

Ben byene so' lo yeļa' zga'n chawe', na' ben ka' nak chen.

¹⁵ Zwiakze Xanžo Dios benne' ka' zej nake' chawe',

na' zze nage' da' znnábgekle' Le'.

¹⁶ Žža'a Xanžo Dios benne' wen da' zinnj ka',
na' bi soa no benne' chejsá' laže'e lėgake'.

¹⁷ Benne' chawe' ka' žlǐžgake' Xanžo Dios,
na' Le' ženle' chégake',

na' žeslé' lėgake' lo yógo'te da' zzáka'gake'.

¹⁸ Gawze zoa Xanžo Dios gan zej nnita' benne' ka', benne' žak nyache' lǎže'gake', na' žeslé' lėgake'.

¹⁹ Da' zanle'e da' zzaka' benne' chawe',

san žeslá Xanžo Dios le' lo yógo'te da' ka'.

²⁰ Le' žape chi'ikze' yógo'te žit yo'o bennen',

na' nitó žit chie' bi gachjwn.

²¹ Da' zinnj da' žon benne' bi nake' chawe' goten le',

na' kwia yí'gak benne' ka' zží'igake' chegak benne' chawe' ka'.

²² Xanžo Dios zzoa chawe'e be' da' nákgakkze benne' wen žin chie' ka',

na' yógo'te benne' ka' žxen lǎže'gake' Le' batkle kwia yí'gake'.

35

¹ Xana' Dios, bsejw xnezgak benne' ka' znnėgake' chia'.

Bdīl-ļen benne' ka' zdīl-ļengake' neda'.

² Da, gape chi'o neda' lo wdīle, na' gokļen neda'.

³ Bexw ya ntoche' tonn che wdīle

nich wsejo' xnezgak benne' ka' zbia lǎže'gake' neda'.

Bļoe'el neda' nako' Benne' Weslá chia'.

⁴ Ben ga yedoé'egekle', na' chíxgekle' benne' ka' žėnegekle' gótgake' neda'.

Ben ga wzonnjgak, na' yedoé'egekle' benne' ka' žėnegekle' góngake' neda' žia.

⁵ Ben ga gákake' ka to laga' biž da' žwa' be',
na' bseja' wbás la'y chio' nich wlage' légake'.

⁶ Ben chol xnézake' nich kwílgake',
na' bseja' wbás la'y chion' nich kwia laže'e
légake'.

⁷ Bkáche'gake' to do yelj nich senen neda', na'
bi be bena' chégake'.

Bché'ngake' to yežw gan chejbixa' neda', na'
bi be da' zia nbaga'a.

⁸ Bseja' da' wžia yin' légake', da' bi
gákbe'egklen'.

Ben ga sen do yelj chégaken' la' légakkze', na'
ga chejchégwgage' gan kwia yí'gake'.

⁹ Naž yebéle'ekzla' ni'a che da' ben Xanžo
Dios.

Gak yela' ba nez zen chia' dan' beslé' neda'.

¹⁰ Yógo'te žit yoa'a nnágaken:

“Xanto' Dios, čnozke benne' nake' zen ka
nako' Le’?

Žesló' benne' yache' lo na' benne' nakže'
wale ka le',

na' benne' žiážjele' lo na' benne' zbane' da' do'
da' den chie'.”

¹¹ Bła'gak benne' ka' zechébegake' da' wen
laže'.

Wnnábgekle' neda' ka nak che to da' bi nne-
zla'.

¹² Behí'igake' chia' da' zinnj ni'a che to
da' chawe' da' bena' neda', nich
wsáka'gake' neda',

¹³ san neda', kate' bi wnníta'gake' chawe',
gok nyache' laža'a, na' bena' wbás, na'
bsaka' kwina'.

Dot laža'a bliža' Le', Dios, nich yeyono'
légake'.

¹⁴ Gok nyache' laža'a ni'a chegak benne' ka'
kan žona' ni'a che bi' lježa', o ni'a che
bi' bíche'kza'.

Gok nyache' laža'a ka žon no benne' ni'a che
xne'e kate' ne žate',

¹⁵ san bebégekle benne' ka' kate' wzóa da'
bsakan' neda', na' bedjwíagake' neda'.

Bdíl'engak benne' wen da' zinnj ka' neda',
na' cholze bzétjgake' neda'.

Bwíatezegake' neda', na' bi bsángake' da'
žóngake'.

¹⁶ Bsáka'gake' neda', na' ben dítgekle' neda',
na' wžia láže'gake' neda' lo yela' zža'a
chégake'.

¹⁷ Xana' Dios, žto čhi'ize wíazo' da' žóngake'?
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžia yí'gake'
neda', benne' ka' zej nake' ka bež
yixe' ka'.

¹⁸ Yapa' Le' “Žóxkeno” gan zej ndobe benne'
chio' ka'.

Wká'n zénteza' Le' ladjw benne' zan ka'.

¹⁹ Bi go'o latje yebégekle benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe', na' bi be
bena' chégake'.

Bi go'o latje benne' ka' gon dítgekle neda',
benne' ka' zža'agake' neda', na' bi be
zia nbaga'a.

²⁰ Benne' ki bi žénegekle' sóagake' lo yela'
zga'n chawe',

na' lo yela' wen laže' chégake' znnégake'
chegak benne' ka' zbéžgake' ži laže' lo
yežlyo nga.

²¹ Ben dítgekle' neda', na' wnnágake':

“Ba bje'elto' da' bene'.”

²² Xana' Dios, bje'ekzlo' da' žóngake'. Bi so'
žize.

Xana' Dios, bi kwey yichjo' neda'.

²³ Wzó ža'. Wzóa wchi'a lažo'o neda'.

Da, Xana' Dios, nich gák'leno' neda'.

²⁴ Bchi'a laže' neda' lo da' chawe' chio', Xana'
Dios.

Bi go'o benne' ka' latje wžížegake' chia'.

²⁵ Bi go'o latje nnágake':

“Ba gok da' wzé láže'ž”, na' bi nnágake':

“Ba bzéjwžo le'.”

²⁶ Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekle yógo'te
benne' ka' žebégekle' kate' bi žak chia'.

Ben ga yedoé'egekle, na' ga'ngak ka'ze
benne' ka' zdíl'engake' neda'.

²⁷ Ben ga golgak, na' yebégekle benne'
ka' zlé'egekle' neda' chawe', nich
nnágakkze':

“jGa'n zen Xanžon'!”

Bennen' žak laže'e ga'n chawe' benne' wen
žin chie'.

²⁸ Wcháljteza' che da' chawe' da' nako' Le',

na' wká'n zénteza' Le' dot ža, na' yele.

36

¹ Da' zinnj da' žon bennen' zzoe' Dios
cheja'ale zcháljlenen le' lo yichj
lážda'we'.

Bi zdan láže'kze' gape' Dios ba la'ne.

² Che len žloe'el kwine' ka to benne' zente.

Žekle' bi žle'el Dios da' zinnj da' žone', na' bi
zže'e le'.

³ Da' zchaljze' naken da' zinnj, na' da' wen
laže'.

Biž žejni'ile' binlo, na' biž žone' da' chawe'.

⁴ Žlab láže'e da' bi nak chawe' katen' die' gan
žtase'.

Yoe' nez da' bi naken chawe'.

Bi žénele' wsane' žone' da' zinnj.

⁵ Xana' Dios, zente nak yela' žeyache' laže'
chio' dan' zžinten zan ya'abá.

Yela' li laže' chio' zžinten lo bejw.

⁶ Da' chawe' da' nako' naken ka to ya'a zen
chio',

na' ka zchi'a lažo'o naken ka to nisdó' zil'le'e.
Xana' Dios, žwiakzo' benách ka', na' bia yixe'
ka'.

⁷ Ženle'e nak yela' žeyache' laže' chio', Dios.

Che len žxen láže'gak benne' ka' Le' ka žongak
bríse'do' ka' žkache' kwíngakba' zan xíl
žkoko'.

⁸ Yélgjekle' len da' deje'e ližo'

na' Le' wye'jo' légage' da' nake ka to yegw
da' yožen nis dzi'.

⁹ Gan zo' Le' zoa gan žal nis dan' žonnen yela'
nban.

Ło yela' bani' chio' zle'elto' da' nak bani'.

¹⁰ Beyache' laže'le' benne' ka' zej nónbi'e Le',
na' bzoa chegak benne' li laže' ka' da' nak
chawe'.

¹¹ Bi go'o latje benne' zka'n zen kwine' tıl-
lene' neda',

na' bi wchix benne' wen da' zinnj neda'.

¹² Chejchégwak benne' ka' zóngake' da' zinnj.
Le' beno' ga bejchégwak benne' ka', na' bi
gak yeyásgake'.

37

¹ Bi kwe' zedlo' ni'a che da' žongak benne' ka'
bi zej nake' chawe',

na' bi ge'elo' ni'a che da' zej nape benne' wen
da' zinnj ka',

² dan' te chegak benne' ka' ka žak che yiže'
biž,

na' gak chégage' ka' žak che yiže' da' nžogen.

³ Bxen laže' Xanžo Dios, na' ben da' chawe',
na' soakzo' nbano', na' si'kzo' yela' ba nez.

⁴ Wyáz laže' Xanžon',

na' Le' gonnkze' chio' da' zdan lažo'o.

⁵ Bzoa kwino' lo na' Xanžon',

na' bxen laže'e Le', na' Le' gone' da' znnablo'.

⁶ Włoe'ele' da' chawe' da' nako' ka to da'
žsa'ni',

na' da' li laže' chio' ka lawe' ža.

⁷ Wzóa žize law Xanžon', na' bzen laže'e Le'.

Bi kwe' zedlo' ni'a che no benne' zzi'e yela'
ba nez, bennen' žonkze' da' bi nak
chawe'.

⁸ Bzoa cheja'ale yela' yichj ža'a, na' bi žo'o.

Bi gak lažo'o yebi'o che bennen' bi nake'
chawe',

⁹ dan' wžia yi' Dios benne' wen da' zinnj ka',
san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon', gata'
chégage' yežlyó.

¹⁰ Yextído' ze biž soa bennen' bi nake' chawe'.
Le'elo' liže latje bennen' san biž soe' ga na',

¹¹ san benne' gaxjw laže' ka' gata' chégage'
yežlyó,

na' si'gake' yela' ba nez che yela' zga'n
chawe'.

¹² Benne' wen da' zinnj žénele' bi da' gone'
che benne' chawe'.

Ło yela' zža'a chie' bi zle'ele' le' chawe'.

¹³ Xanžo Dios wžižekze' chegak benne' wen
da' zinnj ka'

dan' zle'ele' za' gawze ža kwia yí'gake'.

¹⁴ Benne' wen da' zinnj ka' zbéjgake' ya
ntoche' ka',

na' ba nžégage' yag ntóche'do' chégage' ka'
nich wžia yí'gake' benne' yache' ka', na'
benne' ka' žiážjegekle',

nich gótgake' benne' ka' zóngake' da' nake
chawe'.

¹⁵ Ya ntoche' chégage' chazen jazdo'
kwíngakkze',

na' gáchjwgak yag ntóche'do' chégage' ka'.

¹⁶ Záká'že da' do' da' nape benne' chawe'

ka yela' wnni'a zen da' zej nape benne' wen
da' zinnj ka',

¹⁷ dan' gátgakkze ni'a na'gak benne' wen da'
zinnj ka',

san Xanžo na'kze zwiákze' benne' chawe' ka'.

¹⁸ Nonbia' Xanžon' bał ža sóagake' nbángake'.

Da' zej nape benne' chawe' ka' soan to
chi'ize.

¹⁹ Bi yedoé'egekle' benne' ka' kate' bi žak
chégage',

na' lo ža kate' žak wbín gata' da' gágwage',

²⁰ san kwia yí'gak benne' wen da' zinnj ka',

na' benne' ka' zži'igake' che Xanžon', gak
chégage' ka' žak chegak yeje yiže' ka'.

Te chégage', na' nítgekle' ka' znit zen che yi'.

²¹ Benne' ka' bi zej nake' chawe' to
da' znnábgage' to chí'ido'ze, san bi
ženéjzwgaken',

san benne' chawe' žeyache' láže'le' lježe' ka',
na' znezjwe' bi da' žiážjele'.

²² Benne' ka' zle'el Xanžon' légage' chawe',
gata' chégage' yežlyó,

san benne' ka' bi zle'ele' chawe', kwia
yí'gakkze'.

²³ Da' žongak benne' chawe' ka' nake da'
bloe'el Xanžon' légage',

na' zle'ele' chawe' yógo'te da' zóngake'.

²⁴ Kate' chejchégwak benne' chawe' ka',
bi chejchégwage' to chi'ize dan' noxw
Xanžon' ná'gake'.

²⁵ Goka' xkwide', na' na'a naka' benne' gole,
na' batkle bje'ela' to benne' chawe' wsán
Dios le',

na' bi zdagak za'sógake' ka' znnábgbakbe' bi da'
gonn no benne' chégbakbe'.

²⁶ Benne' chawe' ki žeyache' láže'tezle',

na' znezjwe' bi da' žiážjele no benne',

na' za'sóe' ka' žak yela' ba nez chégage'.

²⁷ Biž gono' da' bi nak chawe', san ben da'
chawe',

na' so' nbankzo' to chi'ize,

²⁸ dan' nži'il Xanžon' da' nak li laže', na' bi
žsane' benne' chie' ka'.

To chi'ize gape chí'kze' légage',

san wžia yi'e lježgak benne' ka' bi zej nake'
chawe'.

²⁹ Benne' chawe' ka' gata' chégage' yežlyó
nga,

na' nníta'gake' to chi'ize lo yežlyón'.

³⁰ Benne' chawe' zchaljze' da' žejni'ile',

na' ka' zchi'a laže'e nake chawe'.

³¹ Da' bchi'le Dios le' yo'on yichj lážda'we'.

Che len bi chejchegwe'.

³² Benne' wen da' zinnj zle'ele' benne'
chawen', na' žon byene' gote' le'.

³³ Bi wsán Xanžon' le' lo na' bennen' bi nake'
chawe',

na' bi wžia yi'e le' kate' wchi'a laže'e le'.

³⁴ Bxen laže' Xanžon', na' ben ka zŋna xtiže'e,
na' Le' whiskze' le' nich gata' chio' yežlyó
nga.

Kate' kwia yi'gak benne' doła' ka', na'
le'elon'.

³⁵ Bje'ela' to benne' wen da' zinnj, benne'
zente,
na' góta'le'e da' nape' ka da' znezjw to yag
zente,

³⁶ san wdé chie', na' biž zoe' na'a.

Bejdilja' le', san bi beže-l-la'-ne'.

³⁷ Blab laže' ka nak che benne' li laže',
na' bwia bennen' nake' chawe',
dan' ga ze lawte gak to yela' ba nez zen che
bennen' zoe' lo yela' zga'n chawe',

³⁸ san benne' wen da' zinnj ka' kwia
yi'gakkze'.

Bi soa no lježgak benne' wen da' zinnj ka',

³⁹ san Xanžo Dios yeslé' benne' chawe' ka',
na' Le' gon choche' benne' ka' kate' bi gak
chégage'.

⁴⁰ Xanžo Dios gáklene' légake', na' yeslé'
légake'

lo na'gak benne' ka' bi zej nake' chawe',
na' gon chawe'e légake', dan' žxen láže'gake'
Le'.

38

¹ Xana' Dios, bi tiło' neda' lo yela' zža'a chio'.

Bi wsako'o neda' lo yela' snia chio',

² dan' yag ntóche'do' chio' ka' wyázgaken
neda',

na' len no'o bsaka' zi'o neda'.

³ Bi zoa chawe' beła' žen chia' dan' zžo'o
neda',

na' žit yoa'a bi zej zoan chawe' dan' bena'
doła'.

⁴ Da' zinnj ka' da' bena' zbága'gaken yichj
lážda'wa'.

Zej naken chia' ka to ywa' zi'ile'e.

⁵ Žia we' dot da' naka', na' zlałe'en, na'
nóžwgak we' chia' ka'.

Žaken chia' ki dan' bena' da' zinnj.

⁶ Žda' zwia' lo yole, dan' žedoe'ela',

na' zbeže nyacha'a dot ža, na' yele,

⁷ dan' dot da' naka' zlále'en,

na' bi zoa chawe' beła' žen chia'.

⁸ Nat ni'a na'a, na' žekla' zej nžozjen žit yoa'a.

Zbeže laža'a dan' že' zedle yichj lážda'wa'.

⁹ Xana' Dios, da' zdan laža'a zóalenen Le',

na' da' zbeže laža'a zlé'ekzlo' Le'.

¹⁰ Žat lážda'wa', na' ba bedó laža'a,

na' biž zle'ela' chawe'.

¹¹ Žebíga'gak lježa' ka' zító'le ni'a che yižwé'
chia',

na' benne' zjo'o li'a chia' ka' ba bkwásgake'.

¹² Benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'
zzála'gake' do yelj nich senen neda',

na' benne' ka' žénegekle' góngake' neda' žia
znnégake' chia',

na' znnágake' kwia yi'a,

na' zóatezegake' wsáka'gake' neda',

¹³ san neda' bi ženla', kan žak che to benne'
kwežw,

na' naka' ka to benne' bi žak nne', benne' bi
žsaljwe' žoe'e.

¹⁴ Naka' ka to benne' bi be ženle',

bennen' bi žechebe',

¹⁵ dan' žxen laža'a Le', Xana' Dios.

Le' yechebo' lo wlaza' neda'.

¹⁶ Bi go'o latje yebégekle' ni'a che da' žaken
chia'.

Kate' chejchegwa', bi go'o légake' latje wká'n
žen kwíngake' dan' žak nyache' laža'a,

¹⁷ san za' chejchegwa', na' zláteze dot da'
naka'.

¹⁸ Che len yexóalapa' da' bi nak chawe' da'
bena',

na' gak nyache' laža'a ni'a che doła' da'
nbaga'a.

¹⁹ Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zej
zoakze' chawe', na' zej nake' wałe.

Zej nyanle'e benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe', na' bi be žia bena' légake'.

²⁰ Benne' ka' zóngake' benne' chawe' ka' žia.

Zej nake' benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' dan' zónteza' da' naken
chawe'.

²¹ Bi kwej yichjo' neda', Xana' Dios.

Dios chia', bi so' zi'to' gan zoa'.

²² Ben byene gákleno' neda', Xana' Dios.

Nakkzo' Le' Benne' Weslá chia'.

39

¹ Neda' wnnia': "Gon chi'a binlo kwina' nich
bi gona' doła' lo da' wchalja'.

Gon chi'a binlo da' wchalja', xak zoa benne'
wen da' zinnj gan zoa' neda'."

² Wzóa' žize ka to benne' bi žak nnie' na' bi be
wnnia',

na' bi bchalja' da' naken chawe' da' žala'
nnia', na' bgolže da' zzaka'a.

³ Gok lážda'wa' ka to da' žeyen,
na' xak blab laža'a chen, goken ka to yi',

na' wnnabla' Xanžon', wnnia':

⁴ "Xana' Dios, bło'e'el neda' da' gak chia',
na' bał ža soa' nbana'.

Bzejni'il neda' bayén batx gata'.

⁵ Beno' chia' soa' nbabze ža,

na' yiz chia' bi be zej naken lawo' Le'.

Da' likze bi be zej nak ža chegak benách
ka'.

⁶ "Da' li zej nak benne' ka' ka to zólđo'ze.

Da' likze dáche'ze zej že' benne' ka' wnné yoe
ni'a che yela' nban chégake'.

Zdan láže'gake' yela' wnni'a, na' bi zej nnezle'
no benne' gaken chie'.

⁷ Na'a, Xana' Dios, žbizkze wxén laža'a?

Toze Le' žala' wxén laža'a.

⁸ Beslá neda' lo yógo'te da' zinnj da' bena'.

Bi go'o latje benne' yaḷ laže' ka' gon dítjgekle' neda'.

⁹ Wzóa' žize, na' bi be wnnía' dan' beno' Le' goken ki chia'.

¹⁰ Beká'a yižwé' da' bzo' lo beḷa' žen chia'.

Za' gata' lo da' žsako'o neda'.

¹¹ Žsako'o no benne' doḷa' nich wzejni'ilo'-ne',

na' ka žon beldon' zteba' laže', Le' zchinnjo' da' nží'izele bennen'.

Da' likze bi be zej nak ža chegak benách ka'.

¹² “Benle da' znnabla' Le', Xana' Dios, na' bze nag da' žliža' Le'.

Bi so' žize kate' zoa' zbeža' lawo' Le'

dan' naka' neda' lawo' Le' ka to benne' zdaze' yežlyó.

Naka' ka to byinne zdezba' kan gokgak xā xna' wdé chia' ka'.

¹³ Bi be gono' chia' to chi'ize

nich gata' latje yeží laža'a,

dan' la' yeza'tia' yežlyó nga, na' biž soa'.”

40

¹ Lo yela' zen laže' chia' wleza' Xana' Dios, na' bze nage' chia', na' benle' da' wnnabla' Le'.

² Bebeje' neda' ka to lo yežw gže', na' lo da' nak ka gona'.

Bzoe' ni'a to lo yej xe, na' begoé'e neda' nez chawe'.

³ Bene' ga žoḷa' to da' kob da' zka'n zenen Xanžon'.

Benne' zante lé'egekle' da' ni da' bene' Le', na' žébegake' Le', na' wxén láže'gake' Xanžo Dios.

⁴ Ba nez zen naken che bennen' žxen laže'e Xanžo Dios,

na' bi žónlene' tzen benne' ka' zží'igake' che Dios,

na' kege len benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'.

⁵ Da' zenle'e beno', Xana' Dios, na' žebanlto', na' ka zej nak da' žak lažo'o Le' gono' cheto', bi gak wlabto' lawo' Le'.

Cha' wzenla' no benne' ka zej naken, na' cha' wchalja' chégaken, bi gak wlabta' légaken.

⁶ Bi chaz lažo'o biado' ka' gota' lawo' Le', cha' to da' gonna' chio'.

Bi znnabo' biado' ka' wzeya' lawo' Le', na' žen chegak biado' ka' da' ko'an lawo' Le'

ni'a che doḷa' chia',

san bsaljo' naga' nich yenla' chi'o.

⁷ Naž wnnía': “Bwia nga, za'a neda'.

Nyejw le'e yiche la'y ka nak chia'.

⁸ Žaz laža'a gona' da' žak lažo'o Le', Dios chia', na' da' wnnakzo' Le' yo'on lo yichj lážda'wa'.”

⁹ Ba bzenla' benne' ka' da' chawe' da' nako' gan zej ndobe benne' zante ka' lawo' Le'.

Bwia nga, bi wzóa' žize, na' nnézkzelon' Le', Xana' Dios.

¹⁰ Bi bkáche'za' da' chawe' da' nako' lo lážda'wa',

san bchaljkza' ka nak yela' li laže' chio', na' kan žesló' benne' ka'.

Bi wzóa' žize ka nak yela' žeyache' laže' chio', na' ka nak da' naken dot da' li chio' ladjw benne' zante zej ndobe' chio' Le'.

¹¹ Xana' Dios, bi želo' yeyache' láže'lo' neda'. Yela' žeyache' laže' chio', na' da' likze chio' žáklentezegaken neda'.

¹² Nyéchjgekle da' bi nak chawe' ka' neda', na' da' bi nak chawe' ka' da' bena' zej žian neda'.

Che len bi gak chis lawa' lawo' Le'.

Zej nyanžen ka zej nak yicha' yichja' na' žedó laža'a.

¹³ Znnabla' Le', Xana' Dios, yesló' neda'.

Xana' Dios, ben byene gákljeno' neda'.

¹⁴ Ben ga yedoé'egekle, na' chixgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.

Ben ga wzonnigak, na' yedoé'egekle benne' ka' žak láže'gake' góngake' neda' zia.

¹⁵ Ben ga chixgekle, na' wzonnigak benne' ka' ben dítjgekle' neda'.

¹⁶ Ben ga yebégekle, na' soagak lo yela' ba nez benne' ka' žxen láže'gake' Le', na' nnégakkze benne' ka' zej nží'ile' Le', Benne' Weslá chégake'.

Nnágage': “Ja'n zen Xanžon'!”

¹⁷ La'kze wsáka'gake' neda', na' gak nyache' laža'a,

bi gaḷ lažo'o Le' neda', Xana' Dios.

Le' žákljeno' neda', na' žesló' neda'.

Xana' Dios. Bi želo' gákljeno' neda'.

41

¹ Ba nez zen naken che bennen' že' laže'e benne' yache' ka'.

Bi ža zoe' lo da' zede, yeslá Xanžon' le'.

² Xanžon' gape chi'íkze' le', na' wnezejwe' le' yela' nban.

Gak to yela' ba nez zen che bennen' lo yežlyó nga,

na' bi wdé Xanžon' le' lo na'gak benne' ka' bi žlé'egekle' le' chawe'.

³ Xanžo Dios góxwkze' le' kate' die' gan zzáka'li'e.

Yeyón chawe'e dot da' nake' katen' bi zoe' chawe'.

⁴ Wnnía': “Xana' Dios, beyache' laže'! neda'. Beyón be' da' nakkza' dan' bena' doḷa' kate' bží'a chio' Le'.”

⁵ Benne' ka' bi žlé'egekle' neda' chawe' znnégake' chia', na' znnábgake'.

“ŽBatx gat benne' ni, na' gak gaḷ láže'to' le'?”

⁶ Žedjwiágake' neda', san kege nich gak chia' da' chawe'.

Zbégake' neda' diža' nich gak nnégake' chia',
na' kate' žežógake', na' zzégake' dižan'.

⁷ Kate' zdobgak benne' ka' bi złé'egekle' neda'
chawe', na' znnétezegake' chia'.

Zcháljlentezegake' ljéžgake' ka' chia' neda',
na' znnágake'.

⁸ “Ba de'e to yižwé' da' goten le',
na' biž yeyase' gan die'.”

⁹ Leska' bennen' bga'n chawe'e len neda',
bennen' bŕen laža'a, na' bdáwlenkze'
neda',

benne' ni wnnekze' chia' neda'

¹⁰ san Le', Xana' Dios, beyache' laže'l neda',
na' ben ga yeyasa',

na' yebi'a chegak benne' ka' da' yeyála'gake'.

¹¹ Kikze nnezla' žona' da' žaz lažo'o Le',
na' bennen' bi złé'ele' neda' chawe' bi be gak
gone' chia'.

¹² Le' nóxwkzo' neda' dan' naka' gazjw laže',
na' bzo' neda' lawo' Le' to chi'ize.

¹³ jGa'n zen Xanžon'!

Nake' Dios chegak benne' Israel ka'
yógo'te yiz nníta'gake', na' to chi'ize.
Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

42

¹ Ka žon bžina' yiŕe' zbéžeya'aba' dan' zbiłba',
ka' znnab be' da' nakkza' da' nak chio', Dios.

² Zbiłe be' da' nakkza' dan' naken chio', Dios
ban.

Ĺbatx gak yida' nich la'a lawo' Le', Dios?

³ Nis da' zbeža' goken ka yet žawa' dot ža, na' yel,

na' znnábgekke' neda' yógo'te ža, na' znnágake':
“Ĺganžke Dios chio'?”

⁴ Žezá' laža'a da' ki, na' zbeže laža'a.

Žezá' laža'a kan wyá'ale'na' benne' zan ka',
na' wnežwa' láwgake' lo liž Dios,

Belžo lo yela' žebele, na' bka'n ženžo Dios lo
lni.

⁵ ĹBiz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?

ĹBiz chen' že' zedlo' lo yichj lážda'wa'?
Bŕen laže' Dios dan' wká'n ženka' Le'
da' yoble.

Nake' Benne' Weslá chia', na' Dios chia'.

⁶ Xana' Dios, ba nat ni'a na' be' da' nakkza' lo
yichj lážda'wa'.

Che len žezá' laža'a chio' kate' ne zoa' lo
yežlyó yechela'ale yegw Jordán nga,
lo ya'a Hermón gan že' Ya'a Misar.

⁷ Ka nak žaxto' da' žon nido', ka' žon to nis
wbá'a chio', Dios.

Zzaka' be' da' nakkza' dan' nis wbá'a dan'
bselo'o žchen' neda'.

⁸ Tža tža žeyache' laže'l Xanžon' neda',
na' žel golkza' da' we lawa' Le',
na' wcháljlena' Dios, Bennen' žonne' yela'
nban chia'.

⁹ Yapa' Dios: “Le' žape chi'o neda'.

ĹBiz chen' nal lažo'o neda'?

ĹBiz chen' žak nyache' laža'a dan' benne' bi
zle'ele' neda' chawe' žsake'e neda'?”

¹⁰ Žlagak žit yoa'a dan' benne' ka' bi
zle'egekle' neda' chawe' žon dítgekle'
neda'.

Tža tža znnábgekke' neda', na' znnagake':

“Ĺganžke Dios chio'?”

¹¹ ĹBiz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?

ĹBiz chen' že' zedlo' lo yichj lážda'wa'?

Bŕen laže' Dios dan' wká'n ženka' Le'
da' yoble.

Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios chia'.

43

¹ Bchi'a laže' neda', Xana' Dios, na' bloe'e law
naka' chawe'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžogake' Le'
cheła'ale,

na' lo na'gak benne' wen laže' ka', benne'
wen da' zinnj ka'.

² Nako' Le' Dios chia', na' zzoa chocho' neda'.

ĹBiz chen' bsan lažo'o neda'?

ĹBiz chen' žak nyache' laža'a
dan' benne' bi złé'ele' neda' chawe' žsaka' zi'e
neda'?

³ Bseł'a yela' baní' chio', na' da' likze chio' ga
zoa' ni.

Da' ki yegó'ogaken neda' nez.

Wché'gaken neda' law ya'a la'y chio', na' gan
zoakzo' Le'.

⁴ Choa'a gan zoa bkog la'y che Dios.

Choa'a law Dios, Bennen' žone' ga žebela', na'
gan soa' lo yela' ba nez.

Wká'n zena' Le' len da' žinna'.

Le' nako' Dios chia' neda'.

⁵ ĹBiz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?

ĹBiz chen' že' zedlo' lo yichj lážda'wa'?

Bŕen laže' Dios dan' wká'n ženka' Le'
da' yoble.

Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios chia'.

44

¹ Dios, xa xna' gole cheto' ka' bzéngekle' neto'
da' beno' lo ža chégake', dan' beno' yiz wdé
ka'.

² Bchinnjo' yezika' yež ka' lawgak xa xna'
gole cheto' ka',

na' bnnito'o légake' lo latje chegak benách
ca'.

Bsáka'li'o benne' yež ka', san bzoa chocho'
benne' chio' ka' lo yežlyó gan zoato'
neto' na'a.

³ Xa xna' gole cheto' ka' bi wzí'gake' yežlyó
nga len ya ntoche' chégakkze' ka'.

Bi beslá kwíngake' len yela' wałe da' zej
nape',

san Le' besló' légake' len yela' wak chio',

na' len yeJa' waJe chio', na' len yeJa' zen chio',
dan' wyáz lažo'o légage'.

⁴ Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia'.
Beslá neto', za'só Jakob.

⁵ Len yeJa' wak chio' Le' wzéxjwto' benne'
ka' zdíl-jengake' neto'.
Ni'a chio' Le' zzéxjwto' légage'.

⁶ Bi wxén laža'a yag ntoche' chia',
dan' bi yeslán neda'.

⁷ Le' wdape chi'o neto' nich bi be gok gongak
cheto' benne' ka' bi zlé'egekle' neto'
chawe'.

Beno' ga bedoe'egekle benne' ka' zžá'agake'
neto'.

⁸ Ni'a chio' Le', Dios, sóatezto' lo yeJa' ba nez,
na' to chi'ize wxén láže'to' Le',

⁹ san wléj yichjo' neto', na' beno' ga
žedoe'elto',
na' bi žéjleno' benne' cheto' ka', benne' žjake'
lo wdile.

¹⁰ Beno' ga bzonnjo' lawgak benne' ka' zdíl-
lengake' neto',
na' benne' ka' zži'igake' cheto' beká'agake'
yógo'te da' wdapto'.

¹¹ Bdio' neto' ka zila' ka' lo na'gak benne' ka'
žótgake' neto',
na' besláso' neto' ladjw benne' zi'to' ka'.

¹² Bdezo' neto', benne' chio' ka', lo ná'gake',
na' bi be bezi'o.

¹³ Beno' ga benne' yež gawze ka' znnégake'
cheto'.

Benne' zej nyechjle' neto' zká'ngake' neto'
ka'ze, na' žžižegake' cheto'.

¹⁴ Bzo' neto' ka to da' znnagak benne' wláž
cheto' ka' naken to da' nyáche'le'e.

Kate' zlé'egekle benne' ka' neto', zta
yichjgake',
na' žebángke' ka žak nyache' láže'to'.

¹⁵ Tža tža žedoé'etezla', na' žé'teza' lo da'
zedle'e.

¹⁶ Znnégake' chia', na' zžóagake' neda'
chela'ale.

Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'
zži'igake' chia', na' žóngake' neda' zia.

¹⁷ Yógo'te da' ki žákaken cheto', san bi na' gal
láže'to' Le'.

Bi na' wzoato' chela'ale xtižo'o dan' bénleno'
neto'.

¹⁸ Bi na' wsán láže'to' Le',
na' bi na' wzoato' chela'ale da' bchi'lo' neto'.

¹⁹ žBiz chen' bzo' neto' chela'ale lo latj
chegak bia snia ka',
na' bzo' neto' gan za' gatto'?

²⁰ Chela' gol láže'to' Dios cheto',
o chela' bka'n zento' lo'a ka',

²¹ žbi žala' ža'a Dios neto' ni'a che da' ki?
Le' nnézkzele' da' yo'o lo yichj láždo'gak
benne' ka'.

²² Dan' nakto' chio', tža tža zóagake' gótgake'
neto'.

Béngake' neto' ka zila' za' gótgake'-ba'.

²³ žBebán, Xanto' Dios! žBiz chen' ztaso'?
žBebán! žBi so' zi'to' to chi'ize!

²⁴ žBiz chen' bkache' kwino',
na' bi žákbe'elo' kan zžáka'le'eto',
na' kan zkóngekle benne' ka' neto' žin?

²⁵ Ba nat ni'a na' be' da' nakkzto',
dan' bzéxjwgake' neto', na' žxóbgake' neto' lo
yo.

²⁶ žWzó ža'! žGoklen neto'!
žLo yeJa' žzeyache' laže' chio', beslá neto'!

45

¹ Yo'o yichj lážda'wa' diža' xtanle'e ka',
na' golka' ka' nak che benne' wnná bia'.
Golka' da' bzoj to benne' zcháljli'e chawe'.

² Nako' le' xtanle'eže ka' yógo'te benne' ka'.
Nak cheto' yeJa' ba nez ni'a che da' zchaljo',
dan' Dios ben cháwe'kze' le' to chi'ize.

³ Bda' ya ntoche' chio' žoa'a li'o, le', benne'
waJe,

lo yeJa' zen chio', na' lo yeJa' wnná bia' chio'.
⁴ Lo yeJa' zen chio' zo' nbankzo'.

Bkonle žin diža' li, na' yeJa' gaxjw laže',
na' da' chawe', na' wzejní'il kwino' da'
zenle'e ka'.

⁵ Zej nlále'egak yag ntóche'do' chio' ka',
da' ka' gótgaken benne' yež ka' lawo' le',
na' chážgaken láždo'gak benne' ka' zžá'agake'
le'.

⁶ Gan ži'o, Dios, žen' to chi'ize, na' sóatezen.
Chawe' nak ka' zinna bi'o.

⁷ Nži'ilo' da' nak chawe',
na' bi zle'elo' chawe' da' bi nak chawe'.

Che len Dios chio' bzoe' le' latje chio', gan
žebéle'eželo' ka' lježo' ka'.

⁸ Žla' zix za lano' len da' ka' zej naken mirra,
na' áloe, na' kasia, da' ka' žlá'gaken zix.
Lo ližo' da' záka'le'en zžóagake' le' lo yeJa' ba
nez.

⁹ Bi' no'le chegak benne' wnná bia' ka' zej
zoabe' ladjw zo'lo' ka', no'le ka' zej
nakže' blo.

Kwito' li ža že' bi' no'len' gakbe' zo'lo', bi'
no'len' si'be' oro da' zan' zaka' yež
Ofir.

¹⁰ Bze nag, nó'ledo', na' bwia nga, na' benle
da' nnia'.

Žala' gal lažo'o lažo', na' liž xo',

¹¹ na' benne' wnná bian' dan' laže'e yeJa' xtan
chio'.

Gok gaxjw laže' lawe' le' dan' nake' le' xano',
¹² na' la'gak no'le yež Tiro ka' lawo' le', zej
noe'e da' gónngake' chio'.

Nnabgak benne' wnni'a ka' to da' gono'
chégake'.

13 Xtanle'e nak bi' no'le che benne' wnná
bian' lo yo'o gan zoe'.

Za lánabe' nzín' da' xtan ka' da' zej naken oro.

14 Wché'gake'-be' law benne' wnná bian',
nákwbé' za lánabe' dan' nwa'le'en da' xtan
ka'.

Xkwide' nó'ledo' ka' chjakbe' xkóže'lbe'.

Nó'ledo' ki, no'le lježbe' ka', wché'gakbe' lebe'
law benne' wnná bian'.

15 Lo yela' žebele, na' lo yela' ba nez
wché'gakbe' lebe',

na' chó'ogakbe' ližo', benne' wnná bia'.

16 Lo latje chegak xa xto'o ka' soagak zi'no'
ka'.

Gono' ga nna bia'gak xkwide' chio' ka' do
zente yežlyó.

17 Gona' ga chejsá' láže'gak yógo'te benne' ka'
lo'.

Che len wká'n zengak benne' ka' le' yógo'te
yiz so', na' to chi'ize.

46

1 Dios zle'ekzle' žo'o, na' žone' žo'o benne'
wale'ka'.

Zóateze' gáklene' žo'o kate' zzáka'žo.

2 Che len, bi' žebežo la'kze xo' yežlyó nga,
na' chejchazgak ya'a ka' lo niso',

3 na' la'kze chasle'e nison', na' gonle'en
žaxto',

na' zizegak ya'a ka' ni'a che da' žzo'.

4 De to yegw da' znenn lo yela' žebele lo yež
che Dios,

na' lo liž Dios, Bennen' nape' dot yela' zen.

5 Dios zoe' yežen', na' batkle kwia yin'.

Yide' zildo' na' gáklene' benne' wláž ka' che
yežen'.

6 Zbéžeya'agak benne' yežlyó nga, na'
zžébegake' Dios, Benne' Wnná Bia'
Zen.

Znne Dios kan znne wzio', na' zbia yi' yežlyó.

7 Dios, Bennen' nape' dot yela' wak, zóalene'
žo'o.

Dios na' che Jakob žkache' chawe'e žo'o.

8 Le da le'élele da' ka' ben Xanžon'.

Le wia dan' bene' lo yežlyó dan' žonen ga
žebanžo.

9 Zzoa žie' wdile ka' žákgaken do zente yežlyó.

Žichje' da' ka' zsegak yag ntóche'do' ka',
na' zzojwe' yag ntoche' ka' che wdile,
na' zzeje' karro ka' che wdile.

10 Znna Dios: "Le soa žize, na' le nnezle naka'
Dios.

Napža' yela' wak ka' da' zej nape yógo'te yež
ka'.

Napža' yela' wak ka' da' zej nape benne' dot
yežlyó."

11 Dios, Bennen' nape' dot yela' wak,
zóalene' žo'o.

Dios na' che Jakob žkache' chawe'e žo'o.

47

1 Le kapa' na'le, le'e, yógo'te benne' ka'!

Le wká'n zen Dios len yela' žebele!

2 Žala' žebežo Xanžon', Bennen' nape' dot
yela' wak.

Nake' Benne' Wnná Bia' Zen, na' znna bi'e dot
yežlyó.

3 Bdie' benne' zi'to' ka' lo na'žo.

Bnnite'e žo'o nich nna bia'žo yež ka'.

4 Beké'e yežlyó nga lo ná'gake', na' bennen'
chežo,

na' naken to yežlyó xtanle'e che za'só Jakob
ka', benne' ka' nži'ile'.

5 Zben Dios gan ži'e znna bi'e.

Zbéžegak lozgak bia'ka' kate' zben Xanžon' ga
na'.

6 Le go! da' wká'n zenle Dios! Le go!

Le go! da' wká'n zenle Bennen' znna bi'e
žo'o!

7 Dios nake' Benne' Wnná Bia' Zen dot lo
yežlyó nga.

Le go! chie' len dot yela' žejni'il chele!

8 Že' Dios gan znna bi'e, lo latje la'y na'.

Znna bi'e yógo'te yež ka'.

9 Zdobgak benne' ka' znna biá'gake' yógo'te yež
ka'.

tzen len benne' ka' che Dios che Bran.

10 Benne' ka' znna biá'gake' do zente yežlyó
nga

bdégake' yela' wnná bia' chégake' lo na' Dios.
Le' znna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'.

48

1 Zenle'e nak Xanžon', na' žala' wká'n
ženle'ežo Le'

lo yež che Dios chežo, dan' žen' law ya'a la'y
chie'.

2 Sión, ya'a zen che Dios, naken sibe, na'
xtanle'e.

Naken yež che Benne' Wnná Bia' Zen,
da' žonnen yela' žebele chegak benách dot
yežlyó nga.

3 Dios blóe'ele' law žkache' chawe'e žo'o.

Zoe' lo yo'o zaka' ka' che yež chien'.

4 Bdobgak benne' wnná bia' ka',
na' blá'gake' nich tıl-lengake' benne' yežen'
ka',

5 san kate' blé'egeklen', na' bebángle'.

Bžébegake', na' bzónnjake'.

6 Wžé' zédle'egekke', na' wzáka'le'egake'

ka' žak che to no'le za' galj bi' že'n chie'.

7 Gókgake' ka' barkw ka' žxíte'gaken

kate' žakle'e be' lo niso'.

8 Benlžo che da' ben Dios, na' na'a ba
hle'elžon

lo yež che Xanžon', Bennen' nape' dot yela'
wak.

Le' wzóa chawe'e yež nga to chi'ize.

⁹ Ga nak lo yodo' chio' Le', Dios,
žezá' láže'to' ka nak yela' ži'i láže' zen chio'.

¹⁰ Gáte'teze zka'n zengak benách ka' Le',
na' yela' zen chio' zžinen do zente yežlyó.
Ka zžna bi'o naken chawe'.

¹¹ Yebéle'egikle benne' ka' nníta'gake' yež
Sión.

Yebéglek benne' ka' nníta'gake' yež ka' che
Judá dan' zchi'a láže'kzo' légage'.

¹² Le'e, benne' ka' che Dios, le chechjle žoa'a
yežen'.

Le wláb yo'o sibe ka', da' ka' žape chí'igaken
yežen'.

¹³ Le wia nga ka nak ze'e zen da' nyechjlen
yežen'.

Le wia binlo ka zej nak yo'o wale ka' chen,
nich wzénlele xkwide' chele ka' ka zej
naken.

¹⁴ Dios ni nakkze' Dios chežo to chi'ize.

Le' wloé'ekzle' žo'o nez chawe'.

49

¹ Le yenle da' ni, le'e, benne' yógo'te yež ka'.

Le wzé nag, le'e, benne' dot yežlyó nga,

² le'e, benne' blo ka', na' le'e, benne' gaxjw
ka',

le'e, benne' wnni'a ka', na' le'e, benne'
yache' ka'.

³ Wchaljka' da' naken che yela' žejni'il,

na' wnejni'ila' le'e da' yo'on yichj lážda'wa'.

⁴ Bze nag diža' ki che yela' žejni'il.

Golkza' che to da' ngache', na' chinna' da'
žól-jena'.

⁵ ŽBiz chen' žon byenen žeba' lo ža che da'
zede,

kate' nyechjlen neda' da' zinnj da' žongak
benne' ka' bi žlé'egikle' neda' chawe'?

⁶ Benne' ka' žxen láže'gake' da' zej nake',
na' zka'n zen kwíngake' dan' zej nape' yela'
wnni'a.

⁷ Bi be gak góngake' da' yebéj chawen'
ljéžgake' ka',

na' bi gak wnéžwíngake' to da' yeslán légage',

⁸⁻⁹ nich sóatezegake' nbángake' nich batkle
nnitle beła' žen chégage'

dan' zenle'e nak da' yeya'wn yela' nban
chegak benách,

na' batkle gak no benne' chizjwen'.

¹⁰ Lé'egikle' žatgak benne' žejni'igekle',

na' žak chégage' tlebe kan žak chegak benne'
yał láže' ka', na' chegak benne' laždo'
zide ka',

na' wká'ngake' yela' wnni'a chégage' lo
na'gak benne' yoble ka'.

¹¹ Žžna láže'gake' sóatezegak za'sógake' ka',

na' ga'ngak lížgake' nich gágkaken chegak
yógo'te kwe' za'sógake' ka',

na' zžóagake' la yežlyó chégage' kan légage',

¹² san bi gá'nteze benne' ka' lo yela' ba nez.

Zež nake' ka' bia yiže' ka', bia ka' žátgakba'.

¹³ Yógo'te da' žóngake' naken dáche'ze,

na' wká'ngake' da' bxen láže'gake'.

¹⁴ Zež nake' ka' to kwe' žila' ka' žjakba' lo yi'
gabíl,

gan gape chí' yela' got légakba',

na' benne' chawe' ka' nna biá'gake' benne'

wnni'a ka' kate' za' cha'ní',

na' kwia yi'gak da' ka' wdápgage',

na' yi' gabíl naken gan nníta'tezegake'.

¹⁵ Dios yeya'we' yela' nban chia' lo yi' gabíl

na' yechi'e neda' gan zoakze' Le'.

¹⁶ Bi kwe' zedlo' kate' no benne' zží'li'e yela'
wnni'a,

na' kate' žone' liže' da' záka'le'en.

¹⁷ Kate' gate' bi be yechi'e,

na' bi chejlen yela' wnni'a chien' le'.

¹⁸ La'kze xak wzóe' nbane' gok chie' yela' ba
nez Zen,

na' bka'n zengak benne' ka' le' katen' wzóe'
nbane',

¹⁹ san choe'e gan zej nníta' xa xta'we' ka',

na' batkle le'e'le' yela' baní'.

²⁰ Žápegak benne' ka' le' ba la'ne san bi
žákbe'ele'

nake' ka' bia yiže' ka', bia ka' žátgakba'.

50

¹ Žžne Xanžo Dios, na' ztobe' benne' dot
yežlyó,

benne' ka' žé'gake' gan zla' wbíž, na' gan
ženen.

² Lo Ya'a Sión, da' naken xtanle'e ba bza'ní'
Dios.

³ Yelá' Dios chežo, na' bi soe' žize.

Zenkze yi' lawe' Le', na' gakle'e be' bdone'
dan' chechjlen Le'.

⁴ Wtobe' benne' ka' nníta'gake' ya'abá na'le,

na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga,

nich wchi'a láže'e benne' chie' ka'.

⁵ Žžne: "Le wtób benne' chia' ka',
benne' ka' bénlengake' neda' to diža',
dan' bzoa chóchgage' len žen chegak biado'
ka'."

⁶ Da' zoan ya'abá zlo'e'e lawn nak Dios
chawe',

dan' nake' Benne' wchi'a láže'e benách ka'.

⁷ Žžne: "Le yenle, benne' chia' ka', na'
wchajja'.

Le wzé nag, benne' Israel ka',

na' nnia' da' yesbaga'a le'e zia.

Neda', Dios, naka' Dios chele.

⁸ Bi tila' le'e ni'a chegak biado' ka' betle
lawá',

na' ni'a chegak biado' ka' bzeyle,

da' ka' zgó'tezele lawa' neda'.

⁹ Bi si'a beždo ka' lo na'le le'e,

na' chibo byo ka', bia chele ka'.

¹⁰ Yógo'te bia yiže' ka' zej nakba' chia',

na' yógo'te bia beždo' ka',

bia zej zoaba' lo ya'ado' ka'.

11 Yógo'te bia ka' zoa x̄ilgakba' yó'ogakba' lo na'a,
na' lezka' yógo'te bia ka' zej zoaba' nbángakba'.
12 Cha' tona' neda', bi yapa' le'e bi da' gonnle chia'
dan' yežlyó, na' yógo'te da' zej den lawlen zej naken chia'.
13 ¿Žon byenen gawa' xpéla'gak bež ka',
cha' ye'ja' žen chegak chibo byo ka'?"
14 Le ko'o law Dios da' wká'n zenle Le',
na' le wnezjw da' wchebe láže'le law Dios zente.
15 Lezka' znne': "Blíž neda' lo ža katen' gak da' wžia yin' benách ka',
na' yeslá' le', na' le' gapo' neda' ba la'ne."
16 Dios ži'e no benne' wen da' zinnj:
"¿Žeklo' zchaljo' le' kan nak da' wnnakza' neda',
na' znno' che x̄tiža'a dan' bēnlena' benách chia' ka'?"
17 Le' bi zle'elo' neda' chawe' kate' zloe'ela' le' da' bi nak chawe' da' žono',
na' zzo' cheja'ale diža' chia'.
18 Kate' zle'elo' to benne' wbán, na' žono' le' tzen,
na' nako' toze len benne' ka', benne' zbej yíchjake' neda'.
19 Žónteze žono' da' žia,
na' zcháljtezo' da' wen láže'.
20 Žnnétezo' che lježko',
na' žesbago'o žia x̄kwide' che x̄na'kzo'.
21 Beno' da' ki, san neda' wzóa' žize.
Goklo' naka' neda' to benne' ka' nako' le',
san tijkza' le', na' wloe'ela' le' ka' nak da' beno'.
22 Le chejni'il da' ni na'a, le'e žal láže'le Dios,
nich bi wzóž Dios le'e,
na' biž soa no benne' yeslé' le'e.
23 Bennen' ko'e lawa' da' wká'n zene' neda' gape' neda' ba la'ne,
na' bennen' zzoa choch kwine' nich gone' da' chawe',
wloe'ela' le' zoa' yeslá' le', na' naka' Dios chie'."

51

1 Goklen neda', Dios, lo yela' ži'i láže' chio'.
Lo yela' žeyache' láže' chio' beká'a žia da' nbaga'a.
2 Wdib neda' che da' bi nak chawe' da' bena'.
Bka'n chawe' neda' che doľa' da' nbaga'a.
3 Žeyónbi'a bži'a chio' Le' len dan' bena'.
Doľa' ka' bena' žesbága'gaken neda' žia.
4 Lawo' Le' bena' doľan'. O', lawo' Le'.
Bena' da' bi naken chawe' lawo' Le'.
Ki znno' naken chia' nich gak bia' nako' chawe' ni'a che da' znno'.
Naken li láže' kan zchi'a lažo'o benách ka'.
5 Bwia nga, bache nbága'kza' doľa' katen' golja'.

Lo doľa' wzoakza' katen' bsan x̄na'a neda'.
6 Žak lažo'o Le' soa da' likze lo yichj lážda'wa',
na' lo yichj lážda'wa' bzo' yela' žejni'il.
7 Bka'n chawe' neda' len da' žkonlo' žin, na' yega'na' chawe'.
Wdib neda', na' gakža' chiche ka' nak bejw.
8 Bzoa chia' yela' žebele, na' yela' ba nez,
na' žit ka' da' yoa'a gá'ngaken choch, žit ka' bdichjo' Le'.
9 Bi chejsá' lažo'o doľa' ka' nbaga'a,
na' beká'a yógo'te da' bi nak chawe' da' bena'.
10 Dios, beyón chawe' yichj lážda'wa',
na' bzoo to be' li láže' lo yichj lážda'wa'.
11 Bi wkwaso' neda' lawo' Le',
na' bi yekó'o be' la'y chio' lo yichj lážda'wa'.
12 Bebí' chia' yela' žebele che yela' weslá chio',
na' bzoo choch be' chawe' dan' yoa'a.
13 Naž wsedla' benne' wen da' zinnj ka' da' žaz lažo'o góngake',
na' benne' doľa' ka' yeyákake' chio' Le'.
14 Beslá neda' lo žia da' nbaga'a, beta' to benne'.
Dios, nako' Benne' Weslá chia',
na' golka' che da' chawe' da' nako' Le'.
15 Xana' Dios, bsaljw žoa'a,
na' wzenla' benách ka' da' we lawa' Le'.
16 Bi žaz lažo'o biado' ka' gota'-ba' lawo' Le',
na' bi žaz lažo'o biado' ka' wzeya' lawo' Le'.
17 Da' žala' ko'ožo law Dios da' žaz láže'e naken to laždo' gaxjw láže'.
To laždo' gaxjw láže', na' da' žeyát lažen' bi wzó' cheja'ale, Dios.
18 Lo yela' ži'i láže' chio', ben chawe' yež Sión.
Beyón ze'e da' žape chi'in yež Jerusalén'.
19 Naž chaz lažo'o biado' ka' gotto' lawo' Le' lo da' nak chawe',
na' biado' ka' wzeyto' lawo' Le'.
Naž gótgake' biado' ka' lo bkog la'y chio'.

52

1 ¿Žka'n zen kwino', benne' waľe, ni'a che da' zinnj da' beno'
dan' zóateze yela' žeyache' láže' che Dios?
2 Zcháljtezo' che da' žia da' gono' che lježo'.
Da' znno' naken ka' to ya ntoche' dan' žon láže'len lježon'.
3 Nži'izelo' da' bi nak chawe' ka' nži'ilo' da' naken chawe'
na' ždan láže'žo' da' wen láže' ka' ždan lažo'o da' li.
4 Nži'ilo' diža' ka' žon dítgeklen benne' ka', le', benne' wen láže'.
5 Ni'a che da' ki wžia yi' Dios le' to chi'ize.
Goze' le', na' yeké'e le' gan zoakzo',
na' wkwase' le' gan zej nnita' benne' ban ka'.
6 Lé'egekle benne' chawe' ka' da' ni, na' žébegake'.
Wžížegake' chio' le', na' nnágake'.

7 "Le wia nga, benne' ni bi b̄xen laže'e Dios
nich gape chi'e le'.

B̄xen láže'kze' yela' wnni'a zenle'e chie',
na' nga'nze' lo da' bi nak chawe' da' žone'."

8 San neda' naka' ka to yag olibo dan' žen' li'a
liž Dios.

Ž̄xen láže'teza' yela' žeyache' laže' che Dios.

9 Wká'n zenkza' Le' to chi'ize dan' bene' da'
ki.

Wxén laža'a La la'y chie' lawgak benne' chie'
ka' dan' naken chawe' gonan'.

53

1 Benne' yał laže' ka' lo lāždo'gake' znnágake':
"Bi zoa Dios."

Yógo'tie' zej nbage'e zia, dan' bégake' da'
zinnj.

Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe'.

2 Zoa Dios ya'abá, na' zwie' benne' ka',

nich le'ele' cha' zoa no benne' žejni'ile',

bennen' žape' Dios ba la'ne,

3 san yógo'te benne' ka' zej nbej yíchigake'
Dios.

Yógo'tie' zej nbage'e zia.

Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe',
nitóe'.

4 Z̄nna Dios: "¿Bi žejní'igekle benne' wen da'
zinnj ka'?"

Že'j zāwgake' da' zbāngake' chegak benách
chia' ka',

na' bi žénegekle' gónbia'gake' neda'."

5 San žin ža žébegake' da' sáka'gake'.

Goslas Dios žit chegak benne' ka' zdíl-
lengake' benách chie' ka'.

Dios wzóe' légake' cheła'ale, na' wžia yi'e
légake'.

6 Znnabla' Dios gone' ga žoj lo yež Sión da'
gáklenen benne' Israel ka'.

Kate' gon Dios ga yela'gak benne' chie' ka'
lážgake',

yebégekle' za'só Jakob ka',

na' gak yela' ba nez žen chegak benne' Israel
ka'.

54

1 Beslá neda', Dios, len yela' wak chio'.

Goklen neda', Dios, len yela' wałe chio'.

2 Benle da' znnabla' Le', Dios, na' bechebe
chia'.

Bze nag da' wcháljlēna' Le'.

3 Za'gak benne' snia ka' nich tıl-lengake'
neda'.

Benne' yichj ža'a ka' žénegekle' gótgake'
neda',

benne' ka' bi žápegake' Le' ba la'ne, Dios.

4 Xanžo Dios nake' Bennen' žákłene' neda'.

Dios zóalene' benne' ka' žape chí'igake' neda'.

5 Dios yebi'e chegak benne' ka' bi žlé'egekle'
neda' chawe' ka' nak da' bi nak chawe'
da' žóngake'.

Wžia yi'e benne' ka' dan' nake' Le' li laže'.

6 Dot laža'a wnežjwa' da' ko'a lawo' Le', Xana'
Dios.

Wká'n zenkza' La la'y chio' dan' nakłēn
chawe'.

7 Besló' neda' lo yógo'te da' goken chia'.

Ble'ela' wžia yi'gak benne' ka' bžá'agake'
neda'.

55

1 Bze nag, Xana' Dios, da' žliža' Le',
na' bi wzó' cheła'ale da' znnabla' Le'.

2 Bebán laže', na' bechebe chia'.

Žliža' Le' lo da' znnia', na' že' zedla'.

3 Benne' bi žle'ele' neda' chawe' znnie' chia',
na' bennen' bi nake' chawe' žon ditjle' neda'.

Žesbága'gake' neda' zia, na' lo yela' zža'a
chégake' zbia láže'gake' neda'.

4 Že' zedle lāžda'wa' lo beła' žen chia',

na' zchebe yela' got neda'.

5 Žžébeli'a, na' žžízeli'a,

na' žak chia' da' zcheben neda'.

6 Wnnia': "Chela' gonno' chia' xil ka' ka zej
nak xil bsia,

tia' lo be'ze gan yezí' laža'a.

7 Da' li wzonnja' zito'le, na' soakza' le'e latje
dach.

8 Gon byena' bi be gon chia' be' bdone', na'
be' wałe."

9 Bžia yi' benne' ka' bi zej nake' chawe', Xana'
Dios.

Bchix da' znnágake', dan' žle'ela' da' zinnj, na'
da' zia da' žóngake' lo yež nga.

10 Dot ža, na' yełe žéchjgekle' yež.

Žóngake' da' zinnj, na' da' bi nak chawe' lo yež
nga.

11 Nža' yež nga da' bi nak chawe' da' žóngake'.

Žóntežgake' da' wen laže', na' da' zinnj lo nez
chen.

12 Chela' gok no benne' bi žle'ele' neda'
chawe', bennen' bene' neda' zia, na'
bzoelan'.

Chela' gok benne' zže'e neda', bennen' bdíl-
lene' neda' na' bkache' kwina' lawe'
le',

13 san le' benkzon', na' goko' ka to bi' lježa'.

Wzi' lo no'o neda', na' goko' toze len neda'.

14 Tzen bchaljžo dot láže'žo, na' lo yela' ži'i
laže' wdažo lo liž Dios.

15 Dios, ben ga sen yela' got benne' ka'
cholze, benne' ka' bi zej nake' chawe'.

Ben ga chó'ogake' lo yi' gabíl kate' ne zóagake'
nbāngake'.

Nža'gak ližgake' da' bi nak chawe' da'
žóngake'.

16 San ka nak chia' neda', bliša' Dios,

na' Xana' Dios beslé' neda'.

17 Zildo', na' wawbiž, na' kate' žen wbiž
zcháljlēna' Dios.

Žliža' Le', na' Le' ženle' chia'.

¹⁸ Yeya'we' be' da' nakkza' lo na'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda',
na' gone' ga kweza' chawe',
la'kze zej nnita' benne' zante, benne' bi
zlé'egekle' neda' chawe'.

¹⁹ Dios nake' Bennen' zóateze', na' znna
biá'teze'.

Nake' chawe', na' w'zia yi'e benne' ka'.
Ki gone' chégake' dan' bi zśángake' da'
zóngake', na' bi zžébegake' Dios.

²⁰ Benne' wen da' zinnj ka' zdíl-lengake'
benne' ka' zgá'n'lengake' légake'
chawe'.

Zží'igake' che diža' da' bén'lengake' benne'
ka'.

²¹ Da' zcháljgake' naken diža' cháwe'do', san
yo'o yichj lázdo'gake' yela' zža'a.

Žóngake' xtanle'e diža' da' zcháljgake', san
naken ka to ya ntoche'.

²² Bde ywa' chio' xkože' Xanžon' na' Le' gon
choche' le'.

Batkle we'e latje chejchegw benne' chawen'
to chi'ize.

²³ San Le', Dios, gono' ga cho'ogak benne'
wen da' zinnj ka',

na' benne' wet benách ka', na' benne' wen
laže' ka', lo yi' gabíl,
kate' bi na' góngake' gachj yiz ka' da'
yéla'gake',

san neda' wxén laža'a Le'.

56

¹ Beyache' laže'l neda', Dios, nich bi w'zia
yi'gak benne' ka' neda'.

Tža tža zśákagake' neda', na' zdíl-lengake'
neda'.

² Dot ža, na' yele benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe' zbia láže'gake' neda',
dan' nníta'gak benne' zante, benne' zdíl-
lengake' neda' lo yela' zka'n zen
kwíngake'.

³ Kate' zžin ža zžeba', žxen laža'a Dios.

⁴ Žxen laža'a Le', na' zka'n zena' xtiže'e.

Žxen laža'a Le', na' biž zžeba'.

žBizkze gak gongak benne' ka' chia'
neda'?

⁵ Yógo'te ža zží'igake' che xtiža'a.

Lén yógo'te da' znnágake' zóngake' neda' žia.

⁶ Ždóbgake', na' zkache' kwíngake'.

Žwiagake' binlo da' žona'.

Žénegeklet' gótgake' neda'.

⁷ Xana' Dios, bwia da' zóngake', na' lo yela'
zža'a chio' bžia yi' benne' ka'.

⁸ Nnézkzelo' Le' ka' žžonnja' lawgak benne'
ka'.

Bejsá' laže' nis da' ba wžeža'.

žBi zej nyejwn le'e yiche chio'?

⁹ Kate' žliža' Dios, lo ža na'kze žžonnjak
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Nnezkzla' zoalén Dios neda'.

¹⁰ Žxen laža'a Dios, na' zka'n zena' xtiže'e.

Žxen laža'a Xanžon', na' zka'n zena'
xtiže'e.

¹¹ Žxen laža'a Dios, na' biž zžeba'.

žBizkze gak gongak benne' ka' chia'
neda'?

¹² Nbaga'a da' bchebe laža'a gona' chio',
Dios.

Golkza' da' we lawa' Le'.

¹³ Besló' be' da' nakkza' lo yela' got,
na' bekó'o ni'a gan wzóa chejchégwgaken.

Gak choa'a lawo' Le', Dios, lo yela' baní'
da' žonno' chegak benne' ka' zóagake'
nbángake'.

57

¹ Beyache' laže'l neda', Dios. Beyache' laže'l
neda',

dan' žxen laža'a Le' len dot yichj lázda'wa'.
Gape chi'o neda' ka' žon žkoko' žape chi'iba'
brise'do' ka' žan xilba',
na' zejte te che da' žaken chia'.

² Wliža' Dios, Benne' zente.

Wliža' Le' nich gáklene' neda'.

³ Gan zoe' ya'abá chie' seje'e no benne' yeslé'
neda' lo na' bennen' žénele' w'zia yi'e
neda'.

Dios beyache' láže'le' neda', na' benne' chia'
da' li chie'.

⁴ Že' zedla' ka' to benne' ži'e ladjw bež yixe'
ka'.

Zoa' ladjw benne' ka' zej nake' ka' bež yixe'
ka', bia ka' žáwgakba' benách ka'.

Da' znnégage' chia' naken ka' yag ntóche'do'
ka',

na' xtiža'gake' zej naken ka' ya ntoche' ka'.

⁵ Ga'n zen Le' ya'abá, Dios!

¡Yela' zen chio' zžinen dot yežlyó!

⁶ Ba bdixjgak benne' ka' do yelj nich séngake'
neda',

na' žedó laža'a lo da' žaken chia'.

Bché'ngake' to yežw nich chejchazan',
san légage' ba bejcházgaken'.

⁷ Zoakze lázda'wa', Dios.

Zoakze lázda'wa' nich golka' da' wká'n
zenen Le'.

⁸ Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e
žinnle da' ka' zól-lenle.

Zildo' yebankza'.

⁹ Xana' Dios, wká'n zen Le' ladjw benne' chio'
ka'.

Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež
ka'.

¹⁰ Nak yeļa' žeyache' laže' chio' zenže ka
ya'abá,
na' da' li chio' nakže zen ka bejw gasj ka'.

¹¹ jGa'n zenkzo' ya'abá, Dios!
Yeļa' zen chio' zžinen dot yežlyó.

58

¹ zChaljlje da' nak chawe', le'e, benne' wnná
bia' ka'?

zChi'a láže'le benne' chia' ka' ka nakkzen?

² O'o, san žezá' láže'le da' zinnj da' gonle.

Žonle ga že' zédle'egekle benne' ka' lo yežlyó
chia'.

³ Zej nchiže lázdo'gak benne' ka' nbej
yichjgake' neda' kate' bi na' gáljgake'.
Bchižgake' kate' bi na' wsangak xná'gake'
légake'.

⁴ Da' znnágake' žoten benne' ka' ka žon da' žia
zan laye' beje snia.

Zej nake' ka beje snia ka', bia kwežw ka'.

⁵ Bi žéngelba' chi'i benne' žone' yeļa' wžá'
nich kwé'gakba' žize la'kze žol-li'e xťando'.

⁶ Dios, wdíchj láye'gak benne' ka'.

Ķana' Dios, wdíchj láye'gak benne' ka' zej
nake' ka bež yixe' ka'.

⁷ Ben ga nnítgake' ka nis da' zľaljen lo yo.
Ben ga bižgake' kan žak che yixe' da' nžogen
lo nez,

⁸ na' te chégake' kan žak che bia zag, bian'
yeyóna'ba'.

Ben ga biž lé'egekle' wbíž ka žak che to
xkwide' žalje' ba natbe'.

⁹ Néžwte kate' bi na' la to yeso' lo yi' zen,
yeká'a Dios benne' ka' to lo be' bdone',
benne' ban ka', na' benne' gat ka'.

¹⁰ Yebele benne' chawe' kate' le'ele' yezi'
wzón Dios benne' wen da' zinnj ka'.

Wleje' žen chegak benne' ka' bebéj yichjgake'
Dios.

¹¹ Naž nna bennen': "Dekze lazjw benne'
chawe'.

Dios zchi'a láže'kze' benne' yežlyó ka'."

59

¹ Ķana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka'
bi zlé'egekle' neda' chawe'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zdíl-
lengake' neda'.

² Beslá neda' lo na'gak benne' ka' žóngake'
da' zinnj.

Beslá neda' lo na'gak benne' wet benách ka'.

³ Žénegekle' gótgake' neda'.

Zej ndobe benne' wale ka' nich tíl-lengake'
neda',

kege dan' nbaga'a zia, na' kege ni'a che da'
zinnj da' bena' neda', Ķana' Dios.

⁴ La'kze bi be bena' chegak benne' ka', žon
byéngake' góngake' neda' zia.

Bebán, na' da ga zoa' ni, na' le'elo' da'
žóngake'.

⁵ Le', Ķana', Dios chegak benne' zan ka' žjake'
lo wdíle,

na' Dios chegak benne' Israel ka',
bebán nich wsaka' zi'o benne' yógo'te yež
ka'.

Bi yeyache' láže'lo' yógo'te benne' ka'
zžígake' chio' Le', na' žóngake' da'
zinnj.

⁶ Zľá'gake' kate' žen wbíž, na zbéžeya'agake'
ka žongak beko' ka', na' žéchjgake' yež.

⁷ Bwia nga, da' zcháljgake' naken ka da'
žeyébgake'.

Diža' znnágake' zej naken ka ya ntoche' ka'.

Zznnágake': "Bi zoa no benne' yenle' chežo."

⁸ San Le', Ķana' Dios, wzízo' chegak benne'
ka'.

Gon ditjlo' Le' benne' yógo'te yež ka'.

⁹ Benne' ka' bi zľé'egekle' neda' chawe' zej
nake' wale.

Neda' wxén laža'a Le', dan' žape chi'o neda'.

¹⁰ Dios, Bennen' žeyache' láže'le' neda', yide',
na' gáklene' neda'.

Dios gone' ga le'ela' da' gak chegak benne'
ka' bi zľé'egekle' neda' chawe' kan žak
laža'a.

¹¹ Bi goto' benne' ka', nich bi gal' láže'gak
benne' chia' ka' da' ka' žono'.

Besľas benne' ka' len yeļa' wak chio', na' ben
ga chejčéggwage'.

Ķanto' Dios, Le' žape chi'ikzo' neto'.

¹² Ben ga chíxgake' lo yeļa' zka'n zen
kwíngake',

ni'a che doľa' da' žóngake' lo da' zcháljgake',
na' ni'a che diža' xiwe' ka', na' da' wen laže'
da' znnágake'.

¹³ Bžia yi' légake' lo yeļa' zža'a chio'.

Bžia yi' légake' nich biž nníta'gake'.

Ben ga gákb'egekle' Le' znná bi'o za'só Jakob
ka'.

Zinna bi'o dot yežlyó nga.

¹⁴ Zľá'gake' kate' žen wbíž, na' zbéžeya'agake'
ka žongak beko' ka', na' žéchjgake' yež.

¹⁵ Zďágake' ka benne' ka' zďágakze', žiljgake'
da' gáwgake'.

Cha' bi žéljgaken', dot yel žesbága'gake' zia
toe' yetóe',

¹⁶ san neda' golkza' che yeļa' wak chio',
na' zildo' wká'n zena' yeļa' žeyache' laže'
chio', dan' gókleno' Le' neda',
na' wdape chi'o neda' kate' wže' zédle'ela'.

¹⁷ Le' žon chocho' neda', na' golkza' chio',
Dios.

Žape chi'o neda', na' žeyache' láže'lo'
neda'.

60

¹ Dios, Le' bzo' neto' cheja'ale.

Beno' ga bejchégwto', dan' bžá'ali'o neto'.

Na'a, da gákléno' neto'.

² Beno' ga wzó' yežlyó, na' beno' ga byaljwn.

Da yeyonon' gan byaljwn, dan' zbia yin'.

³ Beno' ga neto', benách chio' ka', wžé'
zedlto'.

Beno' ga gok cheto' ka we'jto' to da' benenga
bejchégwto'.

⁴ Benn chegak benne' ka' zžébegake' Le' to da'
gak bian',

dan' wloé'e lawn da' nak dot da' li.

⁵ Bze nag chia'. Beslá légage' len yela' wak
chio',

nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'.

⁶ Lo latje la'y chie' wnná Dios: “Yebekzla'
neda'.

Chisa' chele yežlyó chegak benne' Sikem ka'.
Wžixa' chele yežlyó dan' žen' kwit yegw
Sukot.

⁷ Yežlyó Galaad naken chia',

na' lezka' yežlyó chegak za'só Manasés ka'.

Yežlyó chegak za'só Efraín ka' naken ka to
xlapa' da' žape chi'in yichja'.

Yežlyó chegak za'só Judá ka' naken gan zna
bi'a,

⁸ san yežlyó chegak benne' Moab ka' naken
ka to ziga' ya da' yožen nis wná'a.

Lo yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na'
zela' gole ka'.

Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea
ka'.”

⁹ žNozkze wchi'e neda' nich tıl-jena' yež

zoa to ze'e sibe dan' žape chi'in yežen'?

žNozkze wchi'e neda' nich tıl-jena' benne'
Edom ka'?

¹⁰ žKege Le' wchi'o neda', Dios?

Le' wléj yichjo' neto', na' bi wyéjleno' benne'
cheto' ka' lo wdile.

¹¹ Goklen neto' nich gak tıl-jento' benne' ka'
zdıl-jengake' neto',

dan' gak dáche'ze gáklengak benne' ka' neto'.

¹² To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,

na' Le' wlage' benne' ka' zdıl-jengake'
žo'o.

61

¹ Xana' Dios, benle da' žliža' Le'.

Bze nag da' zcháljléna' Le'.

² Zi'to' gan zoa laža' žliža' Le', dan' žedó
laža'a.

Bche' neda' gan zoa Bennen' nake' ka to ya'a
yej, Bennen' nakže' wałe ka neda'.

³ Nako' Le' Benne' noxe' neda',

na' nako' ka to ze'e yej da' žape chi'in neda'

lawgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe'.

⁴ Sóateza' lo yo'o la'y chio'.

Kwe' chawa'a kwito' Le' kan zej že' chawe'
brise'do' ka' zan xil zkoko'.

⁵ Dan' benlo' Le', Dios, da' wchebe laža'a
lawo',

beno' ga napa' da' žápegak benne' ka'
zžébegake' Le'.

⁶ Gono' ga soa' nbana', na' ga nna bi'a ža
zante.

Yiz chia' ka' gákgaken ka da' zej naken
chegak chope kwe' benne' ka'.

⁷ Sóateza' lawo' Le', Dios.

Bkwez yela' žeyache' laže' chio', na' da' li
nich wká'n cháwe'gaken neda', benne' wnná
bia'.

⁸ Gołkza' che La la'y chio' Le' to chi'ize,
na' gonkza' tža tža da' bchebe laža'a
gona'.

62

¹ Toze len Dios zga'n chawe' be' da' nakkza'.
Łekze' žeslé' neda'.

² Toze' Le' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žoxe' neda', na' bi
chejchegwa'.

³ žTo chi'ize wkwezle da' gonle chia' neda',
yógo'tele žon byenle wžía yi'le neda'?

Žonle ka žon to benne' zchinnje' to ze'e da' zoa
bižen, o to le'je da' nožon'.

⁴ Žonle toze diža' kan yebejle neda' lo yela'
žen chia'.

Nži'ilele da' wen laže'.

Len zoá'ale zchaljle cháwe'do'

san yo'o yichj lázdo'le da' zinnj da' gonle.

⁵ Le', be' da' nakkza', wléz laže' toze Dios.
Nake' Le' Bennen' žxen laža'a.

⁶ Toze' Le' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žoxe' neda', na' bi yedó
laža'a.

⁷ Nak Dios Bennen' žeslé' neda', na' nake'
yela' ba nez chia'.

Nak Dios Bennen' žape chi'e neda', na'
Benne' žon choche' neda'.

⁸ Le kwez laže' Le' to chi'ize, le'e, benne' ka'.
Blóe'el Le' da' zdan láže'le.

Nak Dios Bennen' žon choche' žo'o.

⁹ Da' li, da' dáche'ze zej nak benne' ka',

na' ka to da' wen laže' zej nak benne' žen ka'.
Bi nále'tekgekle' to lo zgons.

Žej nakže' ža'ze ka to be' da' žeká'a láže'žo.

¹⁰ Bi wxén láže'le da' gak gonle žakze chele.

Bi wká'n zen kwinle ni'a che da' ka' zbanle.

Cha' chan yela' wnni'a chele, bi kwe'le wnné
yoe chen.

11 To chi'i wnné Dios, na' chope chi'i benla' da' ni.

“Che Dios nak dot yela' wak.”

12 Xana' Dios, lo no'o za' yela' žeyache' laže' dan' žebi'o che to to benne' ka nakkze da' bene'.

63

1-2 Dios, nako' Dios chia'.

Zbiłe be' da' nakkza' da' nak chio'.

Bela' žen chia' zdan laže' dan' naken chio'.

Žak chia' ka zoakza' to yežlyó biž gan bi be nis den.

Žak laža'a yida' lawo' Le'

nich le'ela' yela' wak chio', na' yela' žen chio', káteže bje'ela' da' nak chio' lo latje la'y chio'.

3 Nakže chawe' yela' žeyache' laže' chio' ka yela' nban.

Che len wká'n zenkza' Le'.

4 Wchalja' che da' chawe' da' nako' Le' xak zoa' nbana'.

Nich wká'n žena' La la'y chio' Le' wchiskza' na'a.

5 Yelje be' da' nakkza' da' naken ka to yela' waw dzi'.

Len yela' žebele wká'n zenkza' Le'.

6 Žezá' laža'a chio' Le' kate' dia' gan ztasa',

na' zlab laža'a ka nak chio' kate' bi na' tasa'.

7 Dan' žákleno' neda', yebéle'ela' kwito' Le' kan žongak brise'do' ka' zan xil zkoko'.

8 Be' da' nakkza' naken tože len Le',

na' len no'o wałe noxo' neda',

9 san benne' ka' gok láže'gake' wřía yí'gake' neda' chejchó'ogake' lo yi' gabíl.

10 Kwia yí'gake' lo ya ntoche'.

Gák'gake' da' gawgak beko' chjew ka'.

11 Neda', benne' wnná bia', yebela' lo da' nak che Dios.

No benne' žkonle' žin La Dios gape' Le' ba la'ne,

san benne' wen laže' ka' gá'ngake' žize.

64

1 Xana' Dios, bze nag chi'a. Že' zedla' žliža' Le'.

Wdape chi'i yela' nban chia' dan' zžeba' da' gongak benne' ka' zdił-jengake' neda'.

2 Bkache' chawe' neda' nich benne' ka' bi zej nake' chawe' bi góngake' chia' kan žénegekle',

na' nich benne' ka' žóngake' da' zinnj bi góngake' chia' kan zza' láže'gake'.

3 Diža' ka' zcháljgake' zej naken ka ya ntoche' ka',

na' znné'gake' chegak lježgake' ka' ka žon to benne' žsie' yag ntóche'do' chie' ka'.

4 Ki znnágake' bağáche'ze nich góngake' ga chejchégwgak benne' li laže' ka'.

Cholže žóngaken', na' bi be zžébégake'.

5 Žon byéngake' góngake' da' zinnj da' žénegekle',

na' zbékgake' do yelj ka' nich séngake' benne' ka'.

Znnágake': “¿Nož benne' le'ele' da' žonžo?”

6 Žiljgake' da' zinnj da' góngake', na' zwiágaken' binlo.

Da' yo'o yichj lázdo'gake' naken da' kegle kan zej nak lázdo'gakkze'.

7 San Dios gon zi'e benne' ka' len yag ntóche'do' chie' ka'.

Cholže chó'ogake' yižwé' zen ka'.

8 Da' bchaljgak benne' ka' gonen ga chejchégwgake'.

Chébegak yógo'te benách kate' lé'egekle' lěgake'.

9 Naž chébegake', na' wcháljgake' che da' ben Dios,

na' yeyónbia'gake' naken da' bene' Le'.

10 Yebele benne' chawe' law Xanžon', na' wxén laže'e Le'.

Gak yela' ba nez zen chegak benne' ka' zej nake' li laže'.

65

1 Xana' Dios, žala' wxén láže'to' Le' lo yež Sión,

na' gonto' da' wchebe láže'to' chio'.

2 Le' ženkzlo' da' zcháljłento' Le',

na' la'gak yógo'te benne' ka' lawo' Le'.

3 Nbága'li'a da' zinnj da' bena',

san ženít lawo' Le' da' bži'ito' chio' Le'.

4 Ba nez žen naken che bennen' žbio' Le',

na' znoo' nake' chio', nich soakze' latje la'y chio'.

Yeljzto' da' chawe' da' de ližo', dan' den lo yodo' la'y chio'.

5 Lo da' chawe' da' nako' gono' da' zenle'e kate' gono' da' znnablto' Le', Dios, Benne' Weslá cheto'.

Yógo'te benne' nníta'gake' yežlyó žxen láže'gake' Le'.

Lezka' žxen láže'gak benne' ka' Le', benne' ka' zdégake' zito'le law nido'.

6 Le' zzoa chocho' ya'a žen ka' len yela' wak chio'.

Nakkzo' Benne' wałe.

7 Zbek žio' nido' kate' zgo'nen, na' žažto' da' žonen.

Zbek žio' benne' yež ka' kate' žóngake' žo'osbé.

8 Che len benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó zžébégake' da' zenle'e da' žono'.

Znnito'o benne' ka' lo yela' ba nez, benne' ka' nníta'gake' do zente yežlyó.

9 Zwio' yežlyó, na' žselo'o nis yejw.

Žono' ga žonnle'en linne chen.

Bnnito'o yegw ka' lo yežlyó da' zej nža'le'en nis.

Zkwezo' zoa' za da' gawgak benne' ka', kan wnnakzo' gono'.

¹⁰ Ẓse!o'o nis yejw gan de na, na' žeyonon' yo ya'a.

Žesbison' len nis yejw na',
na' žono' ga zgól-le'egak da' zej nazen ga na'.

¹¹ Žono' ga gak chegak benne' ka' ye!a' ba nez
to yiz to yiz ni'a che da' znezjo',

na' bejw gasj chio' ka' žónngaken yejw da'
žonen ga zgolgak da' zej nazen.

¹² Žon yejw chio' ga žak ya'a gan zdagak bia
yixe' ka'

na' žebéegle benne' ka' zlé'egekle' žeyák
ya'ado' ka' ya'a.

¹³ Lo lache' ka' zej nnita' zila' ka', na' žoa'agak
yégo!o' ka' naz zoa' scribe.

Zbžýa'agak benne' chio' ka' lo ye!a' žebele,
na' žólgakkze' chio' Le'.

66

¹ Le wká'n zen Dios lo ye!a' žebele, le'e zoale
dot yežlyó!

² Le go! ka nak ye!a' zen chie' Le'!
le wká'n zene' kate' we lawle Le'!

³ Le ye' Dios: "žebáne!e!elto' che da' beno'
le!"

Ni'a che ye!a' zen che ye!a' wak chio' benne'
ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' žóngake' ka
znná xtižo'o.

⁴ Benne' ka' nnita'gake' dot yežlyó we
lawgake' Le',

na' gólgake' chio' Le', na' che La la'y chio'.

⁵ Le da, lé'e!ele da' zen ka' da' ben Dios,
da' zen!e!e da' bene' ni'a chegak benne' chie'
ka'.

⁶ Bene' ga beyák nido' yo biž,
na' wdegak benne' chie' ka' len ní'agakze'
gan wzóa to yegw zil.

Žoa'a nison' bebéle'egekle' law Dios.

⁷ Len ye!a' wak chie' nna bi'e to chi'ize.
Žwiakze' da' žongak benne' ka' yógo'te yež ka'.
Benne' ka' zži'igake' chie' Le' bi gata' ye!a' zen
chégake'.

⁸ Le'e, benne' ka', le wká'n zen Dios chežo.
Le wzenle benne' ka' da' žoe lawle Le'.

⁹ Lekze' žape chi'e žo'o nich soažo nbanžo,
na' bi bi'e latje chejchégwžo.

¹⁰ Le', Dios, bwio' neto' lo da' ka' bento'.

Bdio' neto' lo da' wzáka'to' kan žongak benne'
ka' zdégake' ya plat lo yi' nich ga'nen
chawe'.

¹¹ Beno' ga bejchazto' to lo do yelj.

Bdo'o xkóže'to' to ywa' zi'ile'e.

¹² Beno' ga wdegak benne' zej žie' bžina' chie'
ka' lo yichjto'.

Wdeto' da' naken ka to lo yi', na' to lo nis zil,
na' bebejo' neto', na' bzo' neto' to latje gan
zoato' lo ye!a' ba nez.

¹³ Cho'okza' ližo' nich wzeya' biado' ka'
lawo' Le'.

Gonna' chio' da' wchebe laža'a gona'.

¹⁴ Bchebe laža'a gonan',

dan' wnnia' katen' wže' zédle'ela'.

¹⁵ Wzeya' biado' ka', bia ženne' ka', lawo' Le',

na' kwen žen chegak zila'do' ka' wzeya'-ba'
gan zo',

na' gota' beždo' ka', na' chibo byo ka' lawo'
Le'.

¹⁶ Le da, yénlele, yógo'tele le'e zžébele Dios.

Wzenla' le'e da' bene', góklene' neda'.

¹⁷ Dot laža'a bliža' Le', na' bka'n zenka' Le'.

¹⁸ Chela' wže laža'a to da' zinnj bi benle
Xanžon' chia',

¹⁹ san da' likze benle Dios chi'a,

na' bze nage' da' wnnabla' Le'.

²⁰ Bi bzoe' chela'ale da' bchájl!ena' Le',
san beyache' láže'le' neda'.

!Ga'n zen Dios!

67

¹ Dios, beyache' laže'!e' neto', na' ben chawe'
neto'.

Lo ye!a' ži'i laže' chio' wzoalen neto'.

² Naž gónbia'gak benách dot yežlyó da' žaz
lažo'o Le',

na' nnéžgkle benne' yógo'te yež žesló'
benne' ka'.

³ Yógo'te benne' ka' we lawgake' Le', Dios.
Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

⁴ Le yebele, na' le soa lo ye!a' ba nez, le'e,
benne' yógo'te yež ka'.

Wchi'a laže' Dios le'e lo da' naken chawe'.
Gape chi'ikze' yógo'te benne' ka'.

⁵ Yógo'te benne' ka' we lawgake' Le', Dios.
Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

⁶ Yežlyó nga žen' xni'a chen.

Dan' ben chawe' Dios žo'o, nake' Dios chežo.

⁷ Dios ben cháwe'kze' žo'o.

Gáte'teze žala' gápegak benne' ka' Le' ba la'ne.

68

¹ Wžo ža', Dios.

Beslās benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe',
na' wzonnigak benne' ka' zži'igake' chio'.

² Ka žon to be', žlagen žen che yi',
ka' w!ago' Le' benne' ka'.

Kan želane china' bez lo yi',

nítgkle benne' ka' bi zej nake' chawe' law
Dios.

³ Yebéegle benne' chawe' ka',
na' sóagake' lo ye!a' ba nez lawle Le'.

Xíte'gake' lo ye!a' žebele chégake'.

⁴ Le go! che Dios!

¡Le go! salmo ka' che La la'y chie'!
 ¡Le wká'n zen Bennen' ži'e ya'abá!
 Nzi' le' Jah. ¡Le yebele lawe' Le'!

5 Žape chi'e bi' wzébedo' ka', na' zwiakze' no'le
 wzebe ka'.

Zoakze Dios lo latje la'y chie'.

6 Dios znnite'e lježe benne' ka' bi zoa no
 ljéžgake'.

Žebeje' benne' ka' zej yoe'e lo na'gak benne'
 zi'to' ka',

nich sóagake' lo yela' ba nez,
 san benne' ka' zži'igake' che Dios
 chejnníta'gake' to lo yežlyó biž.

7 Dios, kate' wnežo' lawgak benne' chio' ka',
 na' wdíó' lo yežlyó bižen',

8 na' wzó' yežlyón', na' gokle'e yejw law Dios.
 Ya'a Sinaí wzizen law Dios chegak benne'
 Israel ka'.

9 Bseło'o to nis yejw wálele'e, Dios.

Kate' bedó láže'gak benne' chio' ka', na' Le'
 ben chocho' légake'.

10 Benne' ka' zej nake' chio' chejnníta'gake'
 yežlyó chio' to chi'ize.

Lo da' nak chawe', Dios, žoxó' benne' yache'
 ka'.

11 Xanžo Dios bsele'e to diža' chawe',
 na' bsele'e benne' zante, benne' bzéngkle'
 benách ka' diža' chawen'.

12 ¡Bžónnjgake'!
 Bžonnjgak benne' wnná bia' ka' len benne'
 chégake' ka', benne' žjake' lo wdíle.

No'le ka' bené'egagle' da' gota' chegak benne'
 ka'.

13 La'kze bkache' kwinle gan žape chi'ile žila'
 ka',

gákwe da' naken ka xil plomdo' ka' da' zej
 naken xtan, na' ya plat,
 na' doba' ka' chegak xilba' ka' zej naken ya
 oro.

14 Kate' Dios, Benne' zente, beslase' benne'
 wnná bia' ka' ga na',
 na' bexjw bege' da' bgakwn Ya'a Salmón.

15 To ya'a zen nak Ya'a Basán.

To ya'a zenle'e nak Ya'a Basán na'.

16 ¿Biž chen' zwíale, le'e, ya'a zen ka'?

Žwale ya'a na' gan žínele Dios soakze'.
 Da' likze soakze Xanžon' law ya'a na' to
 chi'ize.

17 Karro ka' che wdíle da' nape Dios zej
 nyanle'en.

Xanžo Dios zezé'e gan že' Ya'a Sinaí nich soe'
 latje la'y chie'.

18 Beyepo' ya'abá, bechi'o benne' ka' bebejo'
 lo na' yela' got.

Wzi'o da' chawe' ka' da' bnéjzwgak benne' ka'
 chio' Le'.

Ležka' benne' ka' bži'igake' chio' Le',

gota' da' bénngake' chio' Le', Dios.

19 ¡Ga'n zen Xanžon'!

Tža tža žónnli'e da' chawe' chie' chežo.

Nake' Dios, na' žeslé' žo'o.

20 Dios, Bennen' nake' Dios chežo, beslé' žo'o.

Xanžo Dios na'kze beslé' žo'o lo na' yela' got.

21 Da' likze Dios gone' we' yichjgak benne'
 ka' zži'igake' chie' Le'.

Gone' we' yichjgak benne' ka' žónteze
 žóngake' doła'.

22 Wnná Xanžon': "Gona' ga yežinle lažle,
 yeža'le law Ya'a Basán.

Gona' ga yeža'le že'l lo niso', na' yežinle
 lažle.

23 Wlejlje žen chegak benne' ka' zdíl-lengake'
 le'e,

na' beko' chele ka' lé'jgakban'."

24 Za'gak benne' chio' ka', na' žoe lawgake' Le',
 Dios.

Lo yela' žebele chégake' žó'ogake' latje la'y
 chio'.

25 Zejnéžzwgak lawle benne' ka' žólgake'.
 Benne' ka' žkwéžgake' da' zgólgake' zjake'
 zántele.

Gachj lawle zjak xkwide' nó'ledo' ka' zej
 nóxo'be' da' ka' zgólgakbe'.

26 ¡Le wká'n zen Dios gan zej ndobe benách
 chie'!

¡Le wká'n zen Xanžon', le'e nakle ža'só
 Israel!

27 Ležka' zjak ža'só Benjamín ka'.

Žej nake' bábzegake' san zjna biá'gake'.

Ležka' zjak benne' zan ža'só Judá,

na' benne' zan ža'só Sabulón,

na' benne' zan ža'só Neftalí.

28 Dios, bloe'e law yela' wale chio'.

Ben choch, Dios, dan' beno' ni'a cheto'.

29 Dan' nak zen yodo' chio' da' zoan lo yež
 Jerusalén,

benne' blo ka' kó'ogake' da' zej nape' lawo'
 Le'.

30 Bdíl-len benne' ka' chegak yež zi'to' ka',
 benne' ka' zdíl-lengake' benne' chio'
 ka'.

Žej nake' ka' bež zan ka', len ži'ngakba' ka',
 dan' zdíl-lengake' yež zan ka'
 nich kwéjgake' yela' wnni'a chégake'.

Beslás benne' ka' žaz láže'gake' chjake' lo
 wdíle.

31 La'gak benne' wnná bia' ka' che yežlyó
 Egipto.

Benne' ka' che yežlyó Etiopía gon byéngake'
 wká'n zéngake' Dios.

32 ¡Le go! che Dios, le'e zoale dot yežlyó!

¡Le go! che Xanžon!
³³ ¡Le go! che Bennen' ži'e ya'abá na'le,
 dan' wzóan zga'ale!

Le wia nga, nnie' kan zñne wzio'.

³⁴ Le wia nga, nape Dios dot yela' wak.
 Ło yela' zen chie' zwiakze' benne' Israel ka',
 na' zan ya'abá nla' law yela' wałe chie'.

³⁵ Żžébetó' Le', Dios, gan zo' latje la'y chio'.
 Dios chegak benne' Israel ka', žon chochkzo'
 benne' chio' ka'.

¡Ga'n zen Dios!

69

¹ Dios chia', beslá neda'.

Naka' ka to benne' žiepe' nis.

² Naka' ka to benne' yoe'e lo gona', na' bi žak
 se'e.

Naken ka yoa'a lo nis zil-le'e,
 na' nisen' za' wkachen' yichja'.

³ Žejxáke'la' dan' scha wnnéli'a, na' da' lba'a.
 Žatgak yej lawa' xak zbeza' nich gaklen Dios
 neda'.

⁴ Zej nyanže benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
 chawe'
 ka zej nyan yicha' yichja', na' bi be zia
 nbaga'a.

Benne' ka' zžá'agake' neda' zej nákli'e wałe.
 Benne' ka' žóngake' neda' zia, na' bi zoa biz
 chen'.

Žon byéngake' yeyizjwa' da' bi wlana'.

⁵ Dios, nnézkzelo' Le' bena' da' yalze,
 na' zlé'ekzlo' doła' da' bena'.

⁶ Xana' Dios zente, bi go'o latje benne' ka'
 žžen láže'gake' Le' yedoé'egekle' ni'a
 che da' bena'.

Bi go'o latje benne' ka' zá'gake' chio'
 chíxgekke' ni'a chia' neda', Dios
 chegak benne' Israel ka'.

⁷ Dan' nži'ila' Le' zchíxgake' neda',
 na' lo yela' sto' zoakza'.

⁸ Naka' ka to benne' zi'to' lawgak benne'
 ljéža'do' ka',
 na' bi zej nónbi'e neda'.

⁹ Žeye zla lázda'wa' dan' žé'li'a wnné yoe che
 ližo'.

Da' znnégak benne' ka' chio' Le', Dios, naken
 ka znnégaken' chia' neda'.

¹⁰ Wžeža', na' bena' wbás,
 na' ben dítgekle' neda', na' che len zchixla'.

¹¹ Łezka' bwakw kwina' laže' zeche'.
 Blé'egekle' neda' ka to da' ben dítgekle'.

¹² Benne' yolawe' ka' wnnégake' chia'.

Benne' we'j ka' ben dítgekle' neda' lo da'
 bégake',

¹³ san neda' bliža' Le', Xana' Dios, kan žaz
 lažo'o Le'.

Dios, lo yela' žeyache' laže' zen chio',

na' dan' nakkzo' Benne' weslá cheto', benle
 chia'.

¹⁴ Bebėj neda' lo da' zede gan zoa'.
 Naken ka yoa'a lo gona' gže'. Bi go'o latje
 chazžan'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle'
 neda' chawe'.

Naken ka yoa'a lo nis zil.

¹⁵ Bi go'o latje gata' neda' ka to benne'
 zgache'e lo nis zil na',

nich bi gaka' ka to benne' chejchaze' to lo
 yežw gže',

gan choa'a, na' wkachen' neda' to chi'ize.

¹⁶ Bechebe chia', Xana' Dios, dan' cháwe'le'e
 nak yela' žeyache' laže' chio'.

Da, goklen neda', dan' zente nak yela'
 žeyache' laže' chio'.

¹⁷ Bwia kan nak da' žaken chia' neda', wen
 žin chio'.

Dan' že' zédle'ela', ben byene yenlo' chia'.

¹⁸ Da ka' gaze ga zoa' ni, na' beslá neda'.

Beslá neda' dan' zej nyanle'e benne' ka' bi
 zlé'egekle' neda' chawe'.

¹⁹ Le' nnézkzelo' kan zchíxgake' neda',
 na' kan že' zédle'ela', na' kan žon dítgekle'
 neda'.

Zlé'ekzlo' yógo'te benne' ka' zžá'agake' neda'.

²⁰ Dan' zká'ngake' neda' ka'ze žedó laža'a, na'
 že' zédle'ela'.

Wleza' no benne' yeyache' láže'le' neda', san
 bi wzóa no benne'.

Wleza' no benne' gon choche' neda', san bi
 wzóa no benne'.

²¹ Bwáwgake' neda' da' sła',

na' kate' wbíla', byé'jgake' neda' da' zichj.

²² Ben ga gak lni ka' chegak benne' ka' ka to
 do yelj gan chéjgake',

na' ben ga yeyák yela' ba nez chégage' to gan
 chejchéwgake'.

²³ Ben ga cholgak yej láwgake' nich biž
 lé'egekle',

na' ben ga zízetezegak benne' ka'.

²⁴ Ło yela' zža'a chio' bžia yi' benne' ka'.

Ło yela' yichj ža'a chio' ben légake' zi'.

²⁵ Ben ga bi soa no benne' lo ližgak benne'
 ka',

na' bi soa no benne' lo yežlyó chégage'.

²⁶ Wžia láže'gake' bennen' bsaka' zi'o,

na' žžižegake' dan' zzaka' bennen' beno' le'
 we'.

²⁷ Błoe' law doła' da' zej nbaga' benne' ka',
 na' bi go'o légake' latje gágake' toze len
 benne' chawe' chio' ka'.

²⁸ Bsole lagak benne' ka' le'e yiche chegak
 benne' ka' zej nape' yela' nban da'
 naken li laže',

na' bi wzojo' lágake' gan zej nyejw lagak
 benne' chawe' ka',

²⁹ san neda' zoa' lo da' zžáka'li'a, na' že'
 zédle'ela'.

Beslá neda', Dios, na' bechís neda'.

³⁰ Golkza' da' wká'n zenen La la'y che Dios chia'.

Wká'n zena' Le' len da' žoe lawa' Le'.

³¹ Da' ni žaz láže'že Dios ka to bež gota' lawe', o ka to biado' zej žia lozba', na' sógo'ba'.

³² Lé'ekzegekle benne' gaxjw láže' ka' da' ni, na' yebégekle'.

Le biga' law Dios, na' Le' gon choche' le'e.

³³ Ženle Xanžon' chegak benne' ka' žiážjegekle',

na' bi zzo'e' cheľa'ale benne' chie' ka', benne' zej nyejwe' liž ya.

³⁴ Le wká'n zene' Le', le'e zoale ya'abá,
na' le'e zoale yežlyó nga,
na' le'e zoale lawe' niso',
na' yógo'te da' nníta'gaken yógo'te latje ka'!

³⁵ Dios beslé' benne' ka' nníta'gake' yež Sión,
na' yeyone' yež ka' zej žen' lo yežlyó Judá,
na' chejnníta'gake' ga na',
na' gata' chégage' yežlyón'.

³⁶ Lezka' žingak za'só benne' chawe' chio' ka',
na' gata' chégage' yežlyón',
na' benne' ka' nžl'igekle' La la'y chio'
chejnníta'gake' ga na'.

70

¹ Beslá neda', Dios.

Da ka' gaze nich gákleno' neda', Xana' Dios.

² Ben ga yedoé'egekle, na' kwe' zédgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.

Ben ga yebíga'gak, na' chíxgekle benne' ka' žebégekle' dan' že' zedla'.

³ Ben ga ga'ngak ya'láže' lo da' žongak benne' ka' žon díťgekle' neda'.

⁴ Benne' ka' žingake' lawo' Le' yebégekle', na' sóagake' lo yeľa' ba nez.

Benne' ka' žé'gake' Le' “žóžkeno'” dan' besló' légake'.

Znnágake': “jGa'n zen Dios!”

⁵ Ze' zedla', na' nat ni'a na'a.

Da ka' gaze gákleno' neda', Dios.

Le' nako' Benne' weslá chia', Xana'.

Bi želo', Xana' Dios.

71

¹ Za'a lawo' Le', Xana' Dios, nich gape chi'o neda'.

Ben ga biž yedoe'ela'.

² Goklen neda', na' beslá neda' dan' nako' chawe'.

Bze nag chi'a, na' beslá neda'.

³ Nako' ka to yej xe gan soa' chawe',
na' wak yida' gan zo' Le' dot ža, na' ye.

Bseľa' no benne' yeslé' neda',
dan' nako' Le' ka to yej xe gan zoa' choch.

⁴ Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' beběj yíchigake' Le',

na' lo na'gak benne' ka' žóngake' da' zinnj, na' zej nake' yichj ža'a.

⁵ Žxen laža'a Le', Xana' Dios.

Le' zwiakzo' neda' kate' ne naktia' bí'do'te.

⁶ Le' ba nožkzo' neda' katen' za' golja'.

Le' beno' ga bžoja' lo le'e xna'a.

Wká'n zénteza' Le'.

⁷ Bebágekle benne' zanle'e kan gok chia',
san Le' zwiakzo' binlo neda'.

⁸ Ben ga gólteza' da' we lawa' Le',

na' wká'n zena' Le' dot ža.

⁹ Bi wzó' neda' cheľa'ale kate' ba ngola'.

Kate' yedó laža'a, bi kwej yichjo' neda'.

¹⁰ Benne' ka' zžá'agake' neda' znnégake' chia',
na' benne' ka' žak láže'gake' gótgake' neda' ba bégake' toze diža'.

¹¹ Znnágake': “Bzoa Dios le' cheľa'ale.

Le cho'o chejxenžo-ne' dan' bi zoa no benne' yeslé' le'.”

¹² Dios, bi so' zi'to' ga zoa' ni.

Dios chia', da ka' gaze gákleno' neda'.

¹³ Ben ga yedoé'egekle,
na' nítgekle benne' ka' zdíl'engake' neda'.

Ben ga soagak lo yeľa' sto',

na' chíxgekle benne' ka' žak láže'gake' góngake' chia' da' zinnj,

¹⁴ san neda' wxén láže'teza' Le', na' we láwteza' Le'.

¹⁵ Wzenla' benne' ka' nako' chawe',
na' wzéntezeľa' légake' kan besló' neda',
la'kze bi nnezla' bał chi'i' besló' neda'.

¹⁶ Wchaljka' che da' zenle'e da' beno' Le',
Xana' Dios,

na' wsá'a láže'gak benne' ka' kan nakkzo' chawe'.

¹⁷ Dios, Le' bsedlo' neda' kate' ne naktia' bí'do'te.

Zloe'ela' benne' ka' ka nak da' zenle'e da' beno'.

¹⁸ Bi kwej yichjo' neda' kate' ba ngola', na' ba bgocha,

san be' neda' latje wzenla' za'só'a' ka' ka nak yeľa' wak chio',

na' wzenla' bi'do' ka' bi na' gálgakbe' ka nak chio',

¹⁹ na' da' chawe' da' nako', da' naken zenle'e, Dios.

Le' beno' da' ka' zej nakle'en zen.

Dios, žnozke benne' nake' ka nako' Le'?

²⁰ Le' beno' ga wdía' lo da' zan da' zede,
na' lo da' ka' bi žakgak chawe',

na' gono' ga yebana' neda',

na' yechiso' neda' lo yežw ba.

²¹ Gono' ga gakža' žen, na' yeyón zeno' neda'.

²² Neda' we lawkza' Le', na' chinna' da' žól-lento'.

Xana' Dios, golkza' che da' likze chio' na' chinna' da' ka'.

Nako' Benne' La'y chegak benne' Israel ka'.

²³ Soa' lo yeľa' ba nez kate' golkza' chio' Le',
na' yebekzle be' da' nakkza' dan' beya'wo'.

24 Wcháljiteza' che da' chawe' da' nako' dot
ža, na' yele,
dan' beno' ga bedoé'egekle, na' bchíxgek
benne' ka' ben byéngake' góngake'
neda' zia.

72

1 Dios, ben ga wchi'a láže' benne' wnná bia'
da' žak cheto' kan zchi'a láže'kzo' Le',
na' ben chawe' xkwide' ka' che benne' wnná
bian'.

2 Naž le' wchi'a láže'e cháwe'do' benne' chio'
ka'.

Ka nak da' naken dot da' li wchi'a láže'e
benne' chio' ka' zžáka'le'egake'.

3 Law ya'a ka' chejga'ngak chawe' benne'
chio' ka',

na' law ya'ado' ka' kwéžgake' lo da' nak
chawe'.

4 Wchi'a láže'e benne' wláž ka'
zžáka'le'egake'.

Yeslé' xkwide' ka' chegak benne' ka'
žιάžjegekle'.

Wžía yi'e benne' ka' žsáka'gake' benách chio'
ka'.

5 Chébeteze benne' wnná bian' Le',
xak zoa wbíž, na' byo'.

6 Gak benne' wnná bian' ka' nis yejw da'
žaken ga naz,
na' ka zlej da' žezjwn lo yežlyó.

7 Lo ža ka' che benne' wnná bian' gak da'
chawe',

na' ga'ngak cháwe'do' benne' ka' xak zoa
byo'.

8 Nna bi'e dot yežlyó nga, žoa'a Yegw Éufrates,
na' do zente yežlyó.

9 Wžóa žibgak benne' dot yežlyó lawe' le',
na' wzexjwe' láže'gak benne' ka' zžá'agake'
le'.

10 Benne' žnna bi'e yež Tarsis, na' benne'
žnna bi'e yež žito' ka' zedjnoé'e da'
wnéžjwgake' chie',

na' benne' žnna bi'e yež Sabá, na' benne'
žnna bi'e yežlyó Seba wnéžjwgake'
chie' yela' wnni'a.

11 Yógo'te benne' wnná bia' ka' wzóa žíbgake'
lawe' le,

na' benne' yógo'te yež góngake' žin chie'.

12 Le' yeslé' benne' ka' žιάžjegekle', benne' ka'
žlížgake' le',

na' yeslé' benne' ka' zžáka'gake',
na' bi zoa no benne' gáklene' légake'.

13 Yeyache' láže'le' benne' yache' ka', na'
benne' ka' žιάžjegekle'.

Yeslé' benne' yache' ka' nich sóagake'
nbángake'.

14 Yeya'we' benne' yache' ka' lo na'gak
benne' wen láže' ka', benne' yichj ža'a
ka',

na' gon byene' yeslé' benne' ka' lo na'gak
benne' wet benne' ka'.

15 Soa nban benne' wnná bian',

na' wnéžjwgake' chie' ya oro che yež Sabá,
na' nnábtzegkle benne' ka' gáklén Dios le',
na' dot ža, na' yele nnábgek'le' Dios gon
chawe'e benne' wnná bian'.

16 Gážgake' to žíga'do'ze zoa' scribe lo yežlyó,
na' law ya'ado' chégake' ka',

na' kwíale'e linne chen kan zbian law Ya'a
Libano,

na' benne' ka' nníta'gake' lo yež ka' yángake'
kan žon yiž'e da' žen' yežlyó.

17 Sóateze la benne' wnná bian'.

Wcháljitezgake' che le' xak zoa wbíž.

Ni'a chie' le' gak yela' ba nez chegak benách
ka',

na' nnágake' nak chie' yela' ba nez zen.

18 Cháwe'le'e nak Xanžo Dios.

Nake' Dios chegak benne' Israel ka',

na' toze' Le' žone' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

19 Cháwe'le'e nak La la'y chie' dan' náktezen
žen,

na' dot yežlyó nga lé'egekle' yela' žen chie'.

Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

20 Ga ni ze law da' wnná Dabí, ži'n Isaí,
dan' bcháljlene' Dios.

73

1 Da' likze Dios ben chawe'e benne' Israel
ka',

benne' ka' zej nake' dot li láže' lawe' le',

2 san neda' wzóa' chejchegwa',
na' wzóa' gona' to da' zinnj.

3 Bge'ela' benne' wnni'a ka',

kate' bl'e'ela' kan žak chawe' chegak benne'
ka' nbej yichjgake' Dios.

4 Benne' ki bi zej že' zedle che yela' got,
dan' zej zóali'e chawe'.

5 Bi zžáka'gake' kan zžáka'gak yezika' benne'
ka',

na' bi zoa da' žak chégake' kan žak chegak
yezika'že'.

6 Che len zka'n zen kwíngake'.

Žónteze žóngake' da' bi nak chawe'.

7 Zgól-le'egake' dan' žáwle'egake' da'
cháwe'le'e.

Zží'le'egake' da' zdan láže'gake'.

8 Žon dítgekle' Dios, na' žnnégake' chie', na'
žóngake' da' zinnj.

Lo yela' zka'n zen kwíngake' zcháljgake' da'
zente.

9 Žnnégake' che da' ka' zej zoan ya'abá,
na' zcháljgake' ka' benne' ka' zej nape' dot
yežlyó.

10 Che len yezika' benách ka' žlyenle'
xtíža'gake',

na' zzi' lo ná'gake' da' žnnágake'.

11 Žnnagak benne' wnni'a ka': "žBizkze nneze
Dios?

žZlé'ekzle Bennen' zoe' ža'le da' žonžo?"

12 Benne' ki zej nbej yichjgake' Dios,

na' zej zoe' binlo, na' zzi'gakže' yeļa' wnni'a.

¹³ Da' likze, dáche'ze goka' dot li laže',

na' bi be bena' da' bi nak chawe',

¹⁴ san tža tža wzáka'li'a,

na' žsaka' zi'gake' neda' yógo'te ža.

¹⁵ Chela' nnia' neda': wchalja' kan zchaljgak benne' ka',

na' wka'na' bėnne'do' chio' ka' ka'ze, Dios.

¹⁶ Kate' blab laža'a nich chejni'ila' da' ni, wže' zédle'ela',

¹⁷ san kate' wyoá'a lo latje la'y che Dios,

na' gókbe'ela' da' gak chegak benne' ka' ga ze lawte.

¹⁸ Da' likze beno' chegak benne' ka' chejchégwake',

na' gono' ga kwia yi'gakkze'.

¹⁹ La' kwia yi'tegake'.

Yeļa' zžebe senen légage', na' goten légage'.

²⁰ Zej nake' ka to da' bļe'elto' to lo bichgale dan' znniten kate' žebanžo.

Ka'ke gaken, Xanto' Dios.

Kate' so žo'o, wka'no' ka'ze da' bļoe'el kwingak benne' ka'.

²¹ Kate' bge'ela' benne' ka',

wže' zédle'ele lázda'wa'.

²² Goka' ka to bia yiže' lawo' Le',

dan' gok zide yichja', na' bi bejni'ila',

²³ san wzóalenteza' Le', na' nóxwkzo' na'a li ža.

²⁴ Bsedlo' neda' nich gona' da' zloe'elo' neda',

na' te na'a yezi' lo no'o neda' lo ya'abá chio'.

²⁵ Bi zoa no benne' yoble chia' ya'abá san tozo' Le',

na' bi be zoa da' zdan laža'a yežlyó nga san tozo' Le'.

²⁶ Žedó laže' beļa' žen chia', na' lázda'wa',

san Dios nake' Benne' žon choche' neda', na' nake' yeļa' ba nez žen chia' to chi'ize.

²⁷ Benne' ka' žekwásgake' gan zo' nítgekle'.

Wžía yi'o yógo'te benne' ka' kwej yíchjgake' Le'.

²⁸ San neda', žak chawe' chia' dan' wbiga' law Dios.

Wxén láže'teza' Xanžo Dios,

na' wchaljkza' che da' zente da' bene' Le'.

74

¹ Xanto' Dios, žwléj yichjo' neto' to chi'ize?

žžžo'o neto', zila' chio' ka'?

² Bsa' laže' benne' chio' ka', benne' ka' wzio' ža ni'te, benne' ka' beya'wo'

nich gono' légage' benne' chekzo' ka',

benne' ka' zej zoe' law Ya'a Sión nga, ga ni zoakzo' Le'.

³ Da ka' gaze yedjle'elo' ka nbia yi' yež nga, na' ka nak da' zinnj da' bengak benne' ka' che latje la'y chio'.

⁴ Zbėžeya'agak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'

gachje lawle gan zej ndobe benne' chio' ka'. Bdá'gake' nga da' zloe'elen yo'oto' lo ná'gake'.

⁵ Bchínnjgake' yež ni,

ka žon to benne' zchoge' yógo'te yag ka' zej zen to law ya'a.

⁶ Len ya wag chégake' ka', na' len yag chégake' ka',

bchínnjgake' yógo'te da' xtan ka' che yodo' chio'.

⁷ Bžéygake' latje la'y chio'.

Bká'ngake' ka'ze ližkzo' Le'. Bchínnjgaken'.

⁸ Wnnágage': "iWžía yi'žo légage' to chi'ize!"

Bžéygake' yógo'te yo'o gan bká'n zento' Le' dot lo yežlyó chio'.

⁹ Biž bi zle'elto' da' nak la'y, dan' bchisto' lo yežlyó cheto'.

Biž zoa no benne' wchalje' lo wlazo' Le',

na' bi zoa no benne' ladjw neto', benne' nnezle' batx yelato'.

¹⁰ Xanto' Dios, žto chi'ize wchixgak benne' ka' neto', benne' ka' žsaka' zi'gake' neto'?

žTo chi'ize nnegak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' che La la'y chio' Le'?

¹¹ žBiz chen' bi be žono' chegak benne' ka'?

žBiz chen' bi žžia yi'o benne' wen da' zinnj ka'?

¹² San Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia' ža ni'te.

Le' bžia yi'o benne' ka' dot lo yežlyó nga.

¹³ Len yeļa' wak zen chio' beno' nisdó chope la'a.

Wló'o yichj bia zenle'e ka' lo nisdó.

¹⁴ Bzozjo' yichj bia zenle'e, bian' leba' lebi-atán,

na' beno' ga bdawgak bia yiže' ka' leba', bia ka' zej zoaba' lo yo biž.

¹⁵ Beno' ga golj nis bej ka', na' nis yegw ka'.

Besbižo' yegw zen ka'.

¹⁶ Chio' Le' nak lawe' ža, na' ležka' chio' nak yeje.

Le' bnnito'o byo', na' wbiž gan zej zoan.

¹⁷ Bnnitkzo' to chi'ize yógo'te da' zej že' yežlyó nga.

Le' beno' byo' wbá ka', na' byo' zag ka'.

¹⁸ Bejsá' laže' da' ni:

benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' ben dítjgekle' Le', Xanto' Dios,

na' benne' yal laže' ka' wnnégage' che La la'y chio' Le'.

¹⁹ Bi gal lažo'o neto', benne' chio' ka', to chi'ize.

Bi wká'n neto', benne' ka' nži'ikzlo', lo na'gak benne' ka' zej nake' ka' bia snia ka'.

Zoato' láwgake' ka zej nak gogoldo' ka'.

²⁰ Bejsá' laže' diža' da' bėnleno' neto', dan' gáte'teze nnita'gak benne' wen da' zinnj ka'.

Zdágake' do žente yežlyó nga.

²¹ Bi go'o latje yedoé'egekle benne' gaxjw
laže' ka'.
Benne' ka' zzáka'le'egake', na' benne' ka'
žiažjegek'le'
we lăwgage' La la'y chio' Le'.
²² Wzô'ža', Dios. Ben kan wnnakzo' gono'.
Bejsá' laže' kan žongak benne' yał laže' ka',
benne' ka' zká'ngake' ka'ze La la'y chio' tža
tža.
²³ Bi gał lažo'o da' wnné zi'gak benne' wen
da' zinnj ka' chio' Le'.
Néntezle žo'osbé da' žongak benne' ka'
zž'igake' chio' Le'.

75

¹ “Žóχkeno’”, že'to' Le', Dios: “žóχkeno’.”
Zzenlto' benách ka' zóaleno' Le' neto',
na' beno' da' ka' zóngaken ga žebanlto'.
² Znna Dios: “Bzoa' ža wchi'a laža'a benne'
ka'.
Wchi'a laža'a lo da' nak chawe'.
³ La'kze xó' dot yežlyó, na' xize yógo'te da' de,
gona' ga ga'n choch xni'a yežlyón'.
⁴ Žapa' benne' yał laže' ka': Bi sa' láže'le da' žen.
Žapa' benne' wen da' zinnj ka': Bi wká'n zen
kwinle.
⁵ Bi wxén láže'le yela' wale chele.
Bi gake' benne' laždo' zide ka'.”

⁶ Bi za' yela' zen gan zla' wbiž, na' gan ženen,
na' bi zan' lo latje dache.
⁷ Dios nake' Benne' wchi'a laže'e benne' ka'.
Zka'ne' ka'ze to benne', na' zka'n zene' yetóe'.
⁸ Dios noxe' to ziga', da' nžan' xis uba wał,
dan' zejlasen yela' zža'a chie'.
Wlaljen', na' benne' wen da' zinnj ka'
yé'jgaken'.
Yé'jgaken' na' zejte yebižen,
⁹ san neda' wzenkzla' benne' ka',
na' goja' da' we lawa' Dios che Jakob.
¹⁰ Wchinnje' yela' wak chegak benne' wen
da' zinnj ka',
san yesgóleže' yela' wak chegak benne'
chawe' ka'.

76

¹ Zej nonbia' benne' Judá ka' Dios,
na' La la'y chie' nga'nen zen ladjw benne'
Israel ka'.
² Lo yež Salem zoa latje la'y chie'.
Lo yež Sión zoa gan zoakze'.
³ Lo latjen' wdíchj Dios yag ntoche' ka' che
wdíle, na' yag ntóche'do' ka',
na' ya da' žape chi'in benne' ka' lo wdíle,
na' ya ntoche' ka', da' ka' zkóngekle' žin lo
wdíle.
⁴ Benne' zenle'e nako' Le'
jNako' wałže ka ya'a zen ka'!

⁵ Chejchégwak benne' wale ka', na'
gáslasgake'.
Nitó benne' wale bi yechís ne'e nich tıl-lene'
Le'.
⁶ Dios chegak benne' Israel ka', kate' wtiło'
benne' ka'
beslaso' légage', na' bia ka' žiagake'.
⁷ Le' nako' Bennen' žala' žébežo.
žNoz benne' gak sie' lawo' Le' kate' zžo'o?
⁸ Wnnó' wchi'a lažo'o benne' ka' ne zo'
ya'abá.
Žžébegak benne' ka' lo yežlyó, dan' zbézgake'
⁹ ža so žo'o Le', Dios, nich wchi'a lažo'o
benách ka',
na' nich yesló' yógo'te benne' gaxjw laže' ka'.
¹⁰ Da' likze yela' zža'a chegak benne' ka'
gaken to da' gon ga ga'n zeno' Le'.
Wlék žio' yela' zža'a chegak benne' ka' zej
nga'ne'.
¹¹ Le wchebe laže' da' gonnle che Dios,
na' le wnežjwn' che Xanžon', Dios chele.
Benne' ka' nníta'gake' do zente lá'gake' zej
noe'e da' wnéžjwage' che Dios, Ben-
nen' žžébežo.
¹² Žži'i Dios che da' yo'o lo yichj láždo'gak
benne' blo ka'.
Le' zchebe' benne' wnná bia' ka' nníta'gake'
yežlyó.

77

¹ Len chi'a bliža' Dios.
Bliža' Dios, na' Le' bze nage' chia'.
² Žoa'a law Xanžon' kate' zzáka'li'a.
Žel zchis na'a lawe' Le', na' bi zoa' žize.
Bi bi'a latje no benne' yeyón zene' neda'.
³ Bsa' laža'a che Dios, na' wžé' zedla'.
Bsa' laža'a che da' bena', na' bedó laža'a.
⁴ Dios, bi bi'o latje tasa'.
Wžé' zédle'ela', na' bi be gok nnia'.
⁵ Blab laža'a ka' zej nak ža ka' wdégaken,
na' ka' zej nak yiz ka' ba wdégaken.
⁶ Bsa' laža'a ka' nak da' bełkza' yele ka',
na' blab láže'kza' kan zej naken,
na' wnnabla' lo be' da' nakkza':
⁷ žBzoa Xanžon' žo'o cheła'ale to chi'ize,
na' biž gákłene' žo'o?
⁸ žBatkłe yeyache' láže'le' žo'o?
žBatkłe gone' da' wchebe laže'e gone'?
⁹ žGol láže'kze Dios yeyache' láže'le' žo'o?
žŽže'e žo'o nich biž yeyache' láže'le' žo'o?
¹⁰ Naž wnnia': ki žona' dan' yoa'a yižwé'.
Che len chejsá' laža'a yógo'te da' zente da'
ben Dios zente lo yiz ka' ba wdégaken.
¹¹ Chejsá' laža'a da' zente ka' da' beno' Le',
Jah.
O', chejsá' laža'a da' beno' ža ni'te,
da' ka' zóngaken ga žebanlto'.
¹² Wláb laža'a ka' nak yógo'te da' beno',

na' wchalja' ka zej nak da' ka'.

¹³ Dios, la'y nak da' zchi'lo' neto' gonto'.

¿Zoa yetó Dios nake' benne' zen ka nako' Le'?

¹⁴ Le' nako' Dios, znnó da' žonen ga žebanlto'.

Błoe'elo' yógo'te benne' yežlyó nakle'e zen yela' wak chio'.

¹⁵ Len yela' wak chio' beya'wo' benne' chio' ka',

za'só Jakob ka', na' za'só José ka'.

¹⁶ Yegw nis ka' blé'egeklen Le', Dios.

Blé'egekle yegw nis ka' Le', na' bzébełe'egaken.

Łezka' wže' zédgekle nisdó gže' ka'.

¹⁷ Nis yejw zil bžojen lo bejw gasj ka', na' wnnełe'e wzio', na' wyasłe'e yes wzioń'.

¹⁸ Lo be' bdone' wnnełe'e wzio' chion'.

Bza'ní' yes wzioń' do zente yežlyó.

Wzo'le'e, na' wzize yežlyón'.

¹⁹ Bsaljo' nez gachj lawle nisdó,

na' lawe' nis zil ka' wdekzo' Le',

san bi nak bia' gan blejo'.

²⁰ Bchi'o benne' chio' ka' ka' zila' ka'

lo na' Moisés, na' lo na' Aarón.

78

¹ Le yenle, le'e, benne' chia' ka', da' žsedla'.

Le wže nag binlo da' zchalja'.

² Wkonla' žin diža' ka' kan zchaljgak benne' žejní'il ka',

na' wsá' láža'a le'e da' goken bagáche'ze ža ni'te,

³ da' ka' benlžo, na' da' nnezlžo,

da' ka' bzéngেকে xā xto'žo ka' žo'o.

⁴ Bi wkáche'žo da' ka' lawgak zi'nžo ka'.

Wzénkelžo zi'nžo ka' ka' nak yela' zen che Xanžon',

yela' wak chien', na' da' zen ka' da' bene'.

⁵ Bchi'le' benne' Israel ka' da' žon byenen góngake',

na' naken da' žala' gongak za'só Jakob ka'.

Bchi'le' xā xto'žo wdé ka',

wzéngেকে zi'ngake' ka' ka' nak da' wnnakze' Le',

⁶ nich nnézekle xkwide' ka' za' gálgakbe' kan naken,

na' wzéngেকে zi'ngakbe' ka' da' zchi'le' légakbe',

⁷ nich wxén láže'gakbe' Dios,

na' bi gal láže'gakbe' da' ka' ben Dios,

na' nich góngakbe' da' ka' bchi'le' légakbe',

⁸ na' bi gágakbe' kan gokgak xā xto'gakbe' ka',

benne' ka' bi bégake' da' bchi'le' légakbe',

na' bži'igake' chie' Le',

na' bi bxen láže'gakbe' Dios dot láže'gakbe'.

Lo be' da' zej nakkze' bi gógakbe' li láže' law Dios.

⁹ Benne' za'só Efraín ka', benne' zej noe'e da' zkóngেকে žin lo wdile

bžónnjgakbe' gan žak wdile.

¹⁰ Bi bégake' kan zña diža' da' benlen Dios légakbe',

na' bi bégake' dan' bchi'le' légakbe'.

¹¹ Gól láže'gakbe' da' ka' ben Dios,

na' yela' zen da' blóe'ele' légakbe'.

¹² Bene' yela' wak zen ka' lawgak xā xto'gakbe' ka'

lo yežlyó Egipto, na' lo yežlyó Soán.

¹³ Bsaljwe' nez lo nisdó' gan wdegak benne' ka'.

Bene' nisdón' ka' ya'ado' ka' cheł'a'a weje.

¹⁴ Te ža blóe'ele' benne' ka' nez len to bejw gasj da' bnáwgake',

na' žel len to bejw da' bsa'nín'.

¹⁵ Włé'e yej ka' gan nak yo biž,

na' bye'je' benne' ka' nis da' bžojen le'egak yej ka' ka' to yegw nis.

¹⁶ Bene' ga bžoj to yegw nis le'e yej na',

na' goken to yegw zen,

¹⁷ san bégakže' dola' law Dios lo latje dach,

na' bži'igake' che Dios, Bennen' nape' dot yela' wak.

¹⁸ Ni'a che da' wdán láže'gakbe' bégake' ga bža'a Dios.

Wnnábgেকে Le' da' gáwgake' ka' wdán láže'zegake'.

¹⁹ Wnnégake' che Dios, na' wnnágake':

“¿Wak gonn Dios da' gawžo ladjw yiže' nga?

²⁰ Da' likze wlé'e yej na', na' bžoj nisen', dan' goken ka' to yegw zen,

san, ¿wak gonne' chežo yet,

na' gonne' beł'a' da' gawžo?”

²¹ Che len bža'a Xanžon' kate' benle' da' ni, na' bsele'e to yi' da' bzeyen bał benne' chie' ka',

na' bgole yela' zža'a chie' len benne' Israel ka',

²² dan' bi bejlé'gakbe' che Dios,

na' bi bxen láže'gakbe' Le' yeslé' légakbe',

²³ san Dios bsele'e bejw zan ya'abá,

na' bsaljwe' gan zžoj da' žsele'e zaka' ya'abá,

²⁴ na' bene' ga bejw yet maná kan žak yejw, dan' bdawgak benne' chie' ka'.

Bnezjwe' légakbe' da' naken ka' zoa' che ya'abá.

²⁵ Bdáwgake' da' žawgak wbás che ya'abá ka'.

Bséla'li'e da' bdáwgake', na' béljgekle'.

²⁶ Bene' ga gok to be' da' zan' cheł'a'ale gan zla' wbiž,

na' len yela' wak chie' bene' ga gok be' dan' zan' cheł'a'ale gan zde wbiž byo' zag ka',

²⁷ na' ka' bižte yo bsele'e beł'a' da' gáwgake',

biado' ka' zej zoa xilgakba', da' zanže ka' yož da' žen' žoa'a to yegw zen.

²⁸ Bene' ga bēxjwgakba' gan zej nnita' benne' ka',

na' do zente gan zej da' yo'o yid chégake' ka'.

²⁹ Bdáwgake'-ba', na' béljgekle'.

Dios benne' chégake' da' wdán láže'gakbe',

³⁰ san kate' bi na' yéljgekle', na' ne žáwgake'-ba',

³¹ na' bža'a Dios benne' ka'

na' bete' benne' Israel ka' zej nakže' benne' wale,

na' benne' ka' zej nakže' benne' wak.
³² La'kze bene' ki, na' bégakže' dola',
 na' la'kze blé'egikle' yela' wak ka' da' bene',
 bi bẋen láže'gake' Le'.
³³ Che len bene' nbabze ža chegak benne'
 ka',
 na' gógaken ka to be' da' žeka'ažo,
 na' ka zej nak yiz da' wnníta'gake' bdie'
 légake' lo da' wzáka'gake'.
³⁴ Kate' bete' bał benne' ka', na' yezíka'že'
 beyákake' che Dios.
 Beyát láže'gake', na' dot láže'gake' blížgake'
 Le'.
³⁵ Bejsá' láže'gake' nak Dios Benne' žape chi'e
 légake'
 na' nape Dios dot yela' zen. Lekze' beya'we'
 légake',
³⁶ san bi gok li láže' da' wnnábgekle',
 dan' ben láže'gake' law Dios.
³⁷ Bi gok li láže'gake' len Le',
 na' bi bégake' dot láže'gake' ka nak xtiže'e
 dan' bénlene' žo'o.
³⁸ San Dios beyache' láže'le' chegak benne'
 ka',
 na' benít lawe' xtóla'gake', na' bi bžia yi'e
 légake'.
 Zan chi'i beké'e yela' zža'a chie',
 na' bi bže'e légake' dot kan bsa' laže'e.
³⁹ Bejsá' laže'e zej nakze' beła' žen.
 Zej nake' ka to be' da' zden, na' bi yežinen.
⁴⁰ Zan chi'i bži'igake' chie' Le' lo latje
 dachen',
 na' zan chi'i bégake' ga gok nyache' laže'e
 Le'.
⁴¹ Zan chi'i bégake' da' bi de chawe' Dios,
 na' bégake' ga bža'a Dios la'y chegak benne'
 Israel ka'.
⁴² Gól láže'gake' ka nak yela' wak zen chie',
 na' ka bene' lo ža ka' kate' beya'we' légake' lo
 da' wzáka'gake',
⁴³ kate' bene' yela' wak zen ka' lo yežlyó
 Egipto,
 na' blóe'ele' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo,
 da' ka' bene' lo yežlyó Soán.
⁴⁴ Bene' ga beyák yegw chegak benne'
 Egipto ka' žen,
 na' biž gok yé'igake' nisen'.
⁴⁵ Bsele'e bi'a ka' ladjw benne' ka', bia ka'
 bsáka'gakba' légake'.
 Bsele'e blož ka' nich bchínnjgakba' yežlyó
 chégake'.
⁴⁶ Bsele'e biche' zo ka' nich bdáwgakba' linne
 chégake',
 na' bžia yí'gakba' da' zej den lo yežlyó
 chégake'.
⁴⁷ Bsele'e yej nis zen da' bchinnjen lba uba
 chégake' ka',
 na' bsele'e da' zag dan' besbižen yag higo
 chégake' ka'.
⁴⁸ Bsele'e yej nis zen da' beten bia yiže'
 chégake' ka',

na' bsele'e yes wzio' da' beten zila' chégake'
 ka'.
⁴⁹ Bene' ga wzáka'le'egak benne' Egipto ka',
 dan' bža'alí'e légake',
 na' bsele'e da' ka' gógaken ka wbás zan che
 ya'abá nich wsaka' zi'gake' légake'.
⁵⁰ Bi bsane' yela' zža'a chie',
 na' bi benít lawe' chégake' nich bi gátgake',
 san bete' zángake' len to yižwé' zen.
⁵¹ Bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
 bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'.
⁵² Naž bchi'e benne' chie' ka' ka to benne'
 zchi'e zila' ka',
 na' bchi'e légake' le'e latje dach.
⁵³ Bchi'e légake' dot chawe', na' bi be
 bžébegake',
 san benne' Egipto ka', benne' bi blé'egikle'
 légake' chawe',
 bete' légake' lo nisdó'.
⁵⁴ Bchi'e benách chie' ka' lo yežlyó la'y chie',
 gan zej nnita' ya'a ka' wleje' Lekze' lo na'gak
 benne' ka' wnníta'gake' nga.
⁵⁵ Blage' légake' lo yežlyón lawgak benách
 chie' ka'.
 Bdis'e yežlyó chégaken' ladjwgak benne' Is-
 rael ka'.
 Bnnite' légake' ližgak benne' ka' bebeje' ga
 na',
⁵⁶ san da' yoble bégake' da' bi de chawe'
 Dios,
 na' bža'a Dios, Bennen' nape' dot yela' zen.
 Bi bégake' da' bchi'le' légake'.
⁵⁷ Da yoble bži'igake' che Dios kan bengak xā
 xtó'gake' ka'.
 Gógake' ka to yag ntóche'do' dan' bi zejen to
 wlize.
⁵⁸ Bégake' ga bže'e Le' len bkog ka' gan bka'n
 zéngake' lo'a ka',
 na' ni'a che lo'a chégake' ka' bža'ále'e Dios.
⁵⁹ Bža'a Dios kate' blé'ele' da' ki,
 na' bi blé'ele' benne' chie' ka' chawe', benne'
 Israel ka'.
⁶⁰ Bsan laže'e yo'o yid la'y chie' dan' wzóan
 yež Silo,
 yo'o yiden' gan wzoakze' Le' ladjw benne'
 ka'.
⁶¹ Bi'e latje bkwasgak benne' ka' bi
 blé'egikle' žo'o chawe' kaj la'y chien',
 dan' zloe'e lawn yela' wak, na' yela' zen chie'.
⁶² Bže'e benne' chie' ka', na' bdie' légake' lo
 na'gak benne' ka' bétgake' zángake'.
⁶³ Xkwide' byo ka' chégake' gótgakbe' lo
 wdíle,
 na' bi bga'n no benne' byo kwide', benne'
 wchág ná'lenbe' no'le kwide' ka'.
⁶⁴ Lezka' gotgak bẋoz ka' chégake' lo wdílen',
 na' no'le wzebe ka' chegak bẋoz ka' bi wžeže
 nyáche'gake' ni'a chégake'.
⁶⁵ Naž gok Xanžon' ka to benne' žebane' lo
 bichgale.
 Goke' ka to benne' wale zbžeyi'e kate' ba
 ne'je' xis uba wal.

⁶⁶ Blage' benne' ka' bi blé'egekle' légage' chawe',

na' bka'ne' légage' ka'ze to chi'ize.

⁶⁷ Bzoe' cheja'ale za'só José ka',

na' bi wzie' za'só Efraín ka',

⁶⁸ san wzie' za'só Judá ka',

na' Ya'a Sión, dan' nzi'ile'ele'.

⁶⁹ Law ya'a na' bene' yodo' la'y chie', dan' goken ka' nak yodo' dan' zoan ya'abá.

Bzoa chochen' to chi'ize, ka' nakkze yežlyó nga.

⁷⁰ Wzie' Dabí, benne' wen žin chie'.

Bebeje' le' gan zej nnita' zila' ka'.

⁷¹ Bkwase' le' gan zoe' žape chi'e zila' ka',

nich gake' benne' wnná bia',

benne' gape chi'e benách chie' ka', za'só Jakob ka',

benne' ka' zej nake' benne' Israel ka'.

⁷² Dabín' lo yela' gaxjw laže' chie' wdape chi'e benne' ka' zej nake' benne' ka' che Dios.

Wdape chi'e légage' len yela' wak chie' lo yela' dot li laže' chie'.

79

¹ Xanto' Dios, yo'ogak benne' zi'to' ka' lo yežlyó chegak benne' chio' ka'.

Bcá'ngake' ca'ze yodo' la'y chio'.

Bchínnjgake' yež Jerusalén.

² Bká'ngake' beja' žen gat chegak benne' wen žin chio' ka' gan bdawgak lab ka' légage'.

Bdawgak bia yiže' ka' benne' chio' ka'.

³ Bláljgake' žen chegak benne' ka' ka' nis lo nez ka' che yež Jerusalén,

na' bi wzóa no benne' wkache'e légage'.

⁴ Benne' yež gawze ka' zchíxgake' neto'.

Yógo'te benne' ka' žon dítgekle' neto', na' zká'ngake' neto' ka'ze.

⁵ ŽTo chi'ize gak ki cheto', Xanto' Dios?

ŽTo chi'ize žzo'o neto'?

ŽTo chi'ize gak yela' žža'a chio' ka' to yi'?

⁶ Bža'agak benne' yež ka', benne' bi zej nónbi'e Le',

na' benne' zi'to' ka', benne' bi žlížgake' Le'.

⁷ Bžia yí'gake' za'só Jakob ka',

na' bchínnjgake' lížgake'.

⁸ Bi yesbago'o neto' da' zia da' wbága'gak xa xna' gole cheto' ka'.

Da ka' gaze yeyache' láže'lo' neto', dan' bedó láže'to'.

⁹ Goklen neto', Dios, Benne' Weslá cheto', nich ga'n zen La la'y chio'.

Beslá neto', na' bsole doła' cheto' nich ga'n zen La la'y chio',

¹⁰ dan' nnagak benne' ka':

“ŽGanzke Dios chegak benne' ka'?”

Bezi' wzón benne' ka' bétgake' benne' wen žin chio' ka'.

¹¹ Ben ki nich yógo'te benne' chio' ka',

benne' ka' zej yoe'e lo na'gak benne' ka' bi žlé'egekle' neto' chawe',

lé'egekle' da' gono'.

Len yela' wak žen chio' beslá benne' ka' nžog chégake' gátgake'.

¹² Bnezjw chegak benne' yež gawze ka' yegaže kwe' da' zinnj ka' da' bégake',

dan' ben dítgekle' Le', Xanto' Dios.

¹³ Neto', benne' chio' ka', na' zila' chio' ka',

we lawto' Le' to chi'ize.

Góltezeto' da' wká'n zento' Le'.

80

¹ Benle cheto', Dios.

Le' žape chi'o benne' Israel ka'.

Le' žape chi'o za'só Jwsé ka' ka' zila' ka'.

Ži'o latje blo chio' dan' zoan láwlegak wbás chio' ka' nzi' lágake' kerubín.

² Bløe'e law yela' žen chio' lawgak za'só Efraín, na' Benjamín, na' Manasés.

Bløe'e law yela' wak chio', na' da, yesló' neto'.

³ Bezi' neto', Dios.

Beyache' laže'l neto', na' yelato'.

⁴ Xanto' Dios, napo' dot yela' wak.

ŽTo chi'ize žo'o neto' na' bi yenlo' da' nnablto' Le'?

⁵ Beno' Le' ga žak nyache' láže'to',

na' nis zbežto' naken da' že'j žawto'.

⁶ Bi'o latje benne' gawze ka' bká'ngake' neto' ka'ze.

Benne' ka' žzá'agake' neto' ben dítgekle' neto'.

⁷ Bezi' neto', Dios. Napkzo' Le' dot yela' wak.

Beyache' laže'l neto', na' yelato'.

⁸ Bebejo' neto' ka' to lba uba lo yežlyó Egipto. Blago' benne' ka' wnníta'gake' nga, na' gozo' lba uba na' nga.

⁹ Wdape chi'o lba uba na' nich golen.

Ben lba uba na' lwen, na' bgakwn yežlyón'.

¹⁰ Wló'on zoł yógo'te ya'a ka',

na' ni'a ne'n ka' wló'ogaken zoł yag sedro žen ka'.

¹¹ Bzála'gaken ni'a ne'n, da' ka' bžínagen žoa'a nido',

na' bžínagen žoa'a yegw Eufates.

¹² ŽBiz' chen' bkwaso' le'je da' wdáp chi'in lban'?

Na'a benne' ka' zdégake' ga na' zbángake' uba chen.

¹³ Žlejgak koch yiže' ka' lba uba na',

na' bia yiže' ka' žawgakban'.

¹⁴ Bedá cheto', Dios, napkzo' Le' dot yela' wak.

Bwia neto' zaka' ya'abá, gan zoakzo', na' da yedjle'elo' da' žaken che lba uba chion'.

¹⁵ Da, yesló' lba uba ni, dan' gozkzo' Le'.

Ziže lba uba na', dan' bzoa chochon' naken chio'.

¹⁶ Benne' ka' bi zlé'egekle' neto' chawe' bchógake' lba na', na' bzéngaken' yi'. Bwia benne' ka' lo yela' zža'a chio', na' bžia yi' légake'.

¹⁷ Bzoa choch, na' wdáp chi'i benne' ka' ba wžio', na' zi'ngak benne' ka' bzoa chocho' légake'.

¹⁸ Batkle yebéj yichjto' Le' nitó chi'i. Bkache' chawe' neto', na' wxén láže'to' La la'y chio'.

¹⁹ Xantó Dios, napkzo' Le' dot yela' wak, bezi' neto'. Beyache' láže'l neto', na' yelato'.

81

¹ Len yela' žebele le goł che Dios, Bennen' žon choche' žo'o.

Lo yela' ba nez chele le kwéžeya'a law Dios chegak za'só Jakob.

² Le goł, na' le kapa' yiddo' ka'. Le chinn xtan da' ka' žól-lenle.

³ Le wkweže lozgak bia ka' kate' nak byo' že'n,

dan' naken ža žónteze žonžo lni la'y.

⁴ Naken to da' žon byene gongak benne' Israel ka',

dan' bchi'le Dios gongak za'só Jakob ka'.

⁵ Bzoen' ka to da' wloé'elen za'só Jwsé ka' da' ben Dios katen' bžójkake' lo yežlyó Egipto,

gan benla' to xtíža'gak benne' ka' da' bi bejni'ila'.

⁶ Zna Dios: "Beká'a ywa' da' bdá'gake' xkóže'lgak benne' chia' ka'.

Beslá' benne' chia' ka' lo na'gak benne' ka' bkóngekle' légake' žin.

⁷ Lo da' wzáka'le, bližle neda', na' góklena' le'e.

Becheba' chele gan wzó'a to lo bejw gasj katen' wnné'le'e wžio',

na' wzí' bi'a le'e gan de bej nis da' nzin' Meriba.

⁸ Le yenle, benne' chia' ka', na' wzejni'ila' le'e, benne' Israel ka',

cha' žaz láže'le si'le da' znnia'.

⁹ Bi si' lo na'le dios ka' chegak benne' yež yobl ka'.

Bi wzó zible lawgak dias ka' chegak benne' zi'to' ka'.

¹⁰ Neda', Dios chele, naka' Xanle.

Bebeja' le'e lo yežlyó Egipto.

Le wsaljw žoa'ale, na' gonna' da' gawle,

¹¹ san benne' chia' ka' bi bégake' da' wnnia'. Benne' Israel ka' bi wyáz láže'gake' si' lo ná'gake' xtíža'a.

¹² Che len wléj yichja' benne' ka' dan' gógake' lazdo' zide.

Béngake' da' wdán láže'gak'e'.

¹³ Chela' wzé naggak benne' chia' ka' da' wnnia',

na' chela' bengak benne' Israel ka' da' bchalja',

¹⁴ na' ka' gaze wžia yi'a benne' ka' bi zlé'egekle' légake' chawe',

na' tıl-lena' benne' ka' zdıl-lengake' légake'."

¹⁵ Chela' bengak benne' Israel ki,

na' benne' ka' zžá'agake' Xanžo Dios góngake' kan zna xtíže'e,

(san zej nbage'e zia to chi'ize),

¹⁶ na' Dios gone' ga gawgak benne' chie' ka' zoa' scribe cháwe'le'e,

na' gone' ga yéłjkake' da' zix che bez.

82

¹ Zoa Dios gan zej ndobe benne' ka' zchi'a láže'gake' benne' chie' ka'.

Dios zchi'a láže'e benne' ka' zchi'a láže'gake' benne' chie' ka'.

² Zna Dios: "žWchi'a láže'tezle benne' chia' ka' lo da' bi nak chawe',

na' gaple ba la'ne benne' ka' bebéj yichjkake' neda'?

³ Le gaklen benne' yache' ka', na' bi' wzebe ka'.

Le yeyón zen benne' gaxjw láže' ka', na' benne' ka' žiážjegek'e'.

⁴ Le gon choch benne' ka' žedó láže'gake', na' benne' yache' ka'.

Le yeslá légake' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka'.

⁵ Bi be nnézele, na' bi žejni'ilele, na' zdale lo da' chol.

Žžizgak yógo'te da' zej de yežlyó.

⁶ Neda' wnnia': nakkzle le'e ka dios ka',

na' nakle yógo'tele ka zi'nkze Dios zente,

⁷ san gatle ka žatgak yógo'te benne' ka',

na' chejchégwle kan žon nóte'teze benne' wnná bia'."

⁸ Wzó ža', Dios, na' bchi'a láže' benne' yežlyó ka',

dan' yógo'te yež ka' yó'ogaken lo no'o.

83

¹ Dios, bi so' žize.

Bi so' žize, Dios, na' bi wsejw žo'o.

² Zbéžeya'agak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe',

na' žka'n zen kwingak benne' ka' zži'igake' chio'.

³ Bagáche'ze ba bégake' toze diža' bi da' góngake' chegak benne' chio' ka',

na' da' góngake' chegak benne' ka' žape chi'íkzo'.

⁴ Wnnágake': "Le cho'o, wžia yi'žo benne' ka' nich biž soa yež chégake',

na' biž soa no benne' chejsá' láže'e che yež Israel."

5 Ba béngake' toze diža' bi da' góngake' chio' Le'.

Nákake' toze lo da' žénegekle' góngake'.

6 Ki žongak benne' Edom ka', na' benne' Is-mael ka',

na' benne' Moab ka', na' za'só Agar ka',

7 na' benne' Jebal ka', na' benne' Amón ka', na' benne' Amalek ka',

na' benne' Filistea ka', na' benne' yež Tiro ka'.

8 Lezka' benne' Asiria ka' zej nake' toze len légake'.

Yógo'te benne' ki žónlengake' tzen za'só Lot ka'.

9 Ben chegak benne' ki kan beno' chegak benne' Madián,

na' kan beno' che Sísara,

na' kan beno' che Jabin žoa'a yegw Sísón,

10 benne' ka' beto' Le' lo yežlyó Endor,

na' beyágake' ka' xche'e beže dan' žonen beb lo yo.

11 Ben ga gak chegak benne' blo ka' chegak benne' ki kan gok che Oreb, na' che Seb,

na' ben ga gak chegak benne' ka' žnna biágake' benne' ki kan gok che Seba,

na' che Salmuna,

12 dan' wnnagak benne' ki: "Gak chežo yežlyó

gan zej nnita' benne' ka' che Dios."

13 Dios chia', ben ga gágake' ka' laga' biž da' zche' to be' da' žechjlen.

Ben ga gágake' ka' beb da' zche' be' bdone'.

14 Ka' žon to yi' da' žzeyen to ya'a zen,

na' ka' žon yi' da' žzeyen to lo win biž,

15 ka'kze wžía laže' benne' ki to lo be' bdone',

na' bchebe légake' len to da' žen da' gono'.

16 Ben ga yedoé'ele'egekle',

nich gápegake' Le' ba la'ne, Xanto' Dios.

17 Ben ga chíxgekle', na' kwe' zédgekle' to chi'ize.

Ben ga gá'ngake' ka'ze, na' gátgake'.

18 Ben ga yeyónbia'gake' nako' Le' Xanto' Dios.

Tozo' Le' nako' Dios zente lawle dot yežlyó.

84

1 Nží'ile'ela' yodo' chio' Le', Dios.

Le' napkzo' dot yela' wak.

2 Ždan laža'a soa' lo yodo' chio', Xana' Dios,

na' žak láže'li'a soa' ga na'.

Len dot da' naka', na' dot laža'a žola' chio' Le', Dios ban.

3 Ba bengak byinne ka' xó'ngakba',

na' gogoldo' ka' zej de latje gan žziagakba' bia že'ndo' chégakba' ka',

dan' naken gan zoa žoa'a bkog la'y chio' Le', Dios.

Le' napkzo' dot yela' wak.

Žnna bia'kzo' Le' neda', na' nako' Dios chia'.

4 Ba nez zen naken chegak benne' ka' nnita'gake' lo yodo' chio'.

To chi'ize wká'n zéngake' Le'.

5 Ba nez zen naken chegak benne' ka', Le' zzoa chocho' légake',

benne' ka' ždan láže'gake' chjake' lo ya'a la'y chio', Ya'a Sión.

6 Kate' zdágake' lache' biž dan' nzin' Lache' Nis Zbéžežo,

žóngake' ga žeyaken to latje gan žal' nis zil,

na' yeschá' nis yejw latje nisen'.

7 Žákakže' benne' wale xak zej yoe'e nez ga na'

dan' lé'egekle' Dios law ya'a la'y chie', Ya'a Sión.

8 Benle, Xana' Dios, da' žnnabla' lawo' Le'.

Le' napkzo' dot yela' wak.

Benle cheto', Dios. Nako' Dios che Jakob.

9 Ben chawe' benne' wnná bia' cheto', Dios, benne' wnná bian' wžío' Le'.

10 Gakže chawe' soa' to žaze lo yodo' chio' ka' soa' to mil yiz ga yoble.

Žak láže'ža' soa' gan žó'ogake' yodo' che Dios chia' ka' to benne' ndo'w,

ka' soakza' to liža' da' zaka' gan bi zoa Dios.

11 Xanžo Dios žape chi'ikze' žo'o, na' žon choche' žo'o.

Nží'ile' žo'o, na' žon chawe'e žo'o.

Žape' benne' ka' ba la'ne, na' nží'ile' légake',

benne' ka' zej nake' dot li laže'.

12 Dios, napo' dot yela' wak.

Ba nez zen naken chegak benne' ka' žxen láže'gake' Le'.

85

1 Ben chawo'o benne' chio' ka', Xana' Dios.

Besló' za'só Jakob ka' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

2 Benít lawo'o da' zinnj da' bengak benne' chio' ka'.

Bdio' cheja'ale doja' chégake'.

3 Bzoa žio' yela' zža'a chio',

na' bsano' yela' yichj ža'a chio'.

4 Ben ga yeyák cheto' yela' ba nez che yela' weslá chio'

na' biž žo'o neto', Dios.

5 ŽTo chi'ize žo'o neto'?

ŽŽá'akzo' to kwe' to kwe' za'sóto' ka'?

6 ŽBiž gono' ga yebelto' da' yoble,

nich gaken cheto' yela' ba nez lawo' Le'?

7 Xanto' Dios, beyache' laže'l neto', na' beslá neto'.

8 Wzé naga' da' nna Xana' Dios.

Nne' da' gonon ga ga'ngak chawe' benách chie' ka'.

nich biž gongak benne' la'y chie' ka' da' yalze.

⁹ Da' likze Dios zóateze' yeslé' benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne, na' la' law yela' zen chie' lo yežlyó chežo.

¹⁰ Zej nžag yela' žeyache' laže', na' da' li che Dios.

Nakgak toze da' chawe', na' yela' zga'n chawe' chie'.

¹¹ Da' nak dot da' li chie' yeschán' yežlyó nga, na' seže'e da' chawe' chie' da' zan' ya'abá.

¹² Xanžo Dios žseže'e nis yejw chežo, na' yežlyó chežo gonnle'en linne.

¹³ Da' naken chawe' žejlen Dios, na' wlóe'elen nez da' chéjlenžo.

86

¹ Xana' Dios, bze nag, na' benle chia', dan' zzaka'a neda', na' žiážjela'.

² Bwia neda' dan' naka' chio'.

Dios chia', beslá neda', wen žin chio', dan' žxen laža'a Le'.

³ Xana' Dios, beyache' laže'l neda', dan' žliža' Le' dot ža, dot yeje.

⁴ Ben ga yebéle'ela' neda', wen žin chio', dan' zzoa kwina' lo no'o Le', Xana' Dios.

⁵ Nako' Le' chawe', Xana' Dios, na' ženít lawo'o neto',

na' žeyache' laže'tezlo' benne' ka' žlízgake' Le'.

⁶ Xana' Dios, benle da' zcháljlana' Le',

na' bze nag da' znnabla' Le'.

⁷ Lo ža kwe' zedla' wlížkza' Le', dan' žechébekzo' Le' chia'.

⁸ Xanto' Dios, bi zoa no benne' nake' dios ka' nako' Le'.

na' bi zoa no benne' gak gone' ka' nak da' žono' Le'.

⁹ Beno' Le' benne' ka' nníta'gake' yógo'te yež ka'.

Lá'gake', na' wká'n zéngake' Le', Xanto' Dios, na' wká'n zéngake' La la'y chio',

¹⁰ dan' nako' zen, na' žono' da' žonen ga žebanlto'.

Tozo' Le' nako' Dios.

¹¹ Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana' Dios,

na' gona' da' naken dot da' li chio'.

Bchi'le lážda'wa' nich žeba' La la'y chekzo' Le'.

¹² Dot laža'a wká'n zenkza' Le', Xana' Dios, na' wká'n zenkza' La la'y chekzo' Le' to chi'ize,

¹³ dan' žeyache' laže'tezlo' neda', na' besló' be' da' nakkza' lo yi' gabíl.

¹⁴ Xana' Dios, benne' ka' žka'n zen kwíngake' zdíl'lengake' neda'.

Zej nake' benne' yichj ža'a ka',

na' žénegekle' gótgake' neda',

na' bi zžébegake' Le',

¹⁵ san Le', Xana' Dios, žeyache' laže'lo' neto'.

Nako' zen laže', na' bi žžo'o to chi'ize,

san žeyache' laže'tezlo' neto', na' nako' dot li laže'.

¹⁶ Bwia kan žak chia', na' beyache' laže'l neda'.

Benn neda' yela' wak chio', neda' wen žin chio',

na' wdape chi'i neda', zi'n no'le wen žin chio'.

¹⁷ Blóe'el neda' to da' gak bian' gak chawe' chia',

na' ben ga benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' lé'egeklen', na' yedoé'egekle',

dan' Le', Xana' Dios, gókljenkzo' neda', na' beyón zeno' neda'.

87

¹ Len yež Sión žian law ya'a la'y.

² Nží'izele Xanžo Dios latje gan zchi'a laže'gak benne' ka' nníta'gake' yež Sión, ka nží'ile' yógo'te liž za'só Jakob ka'.

³ Xtanle'e nak da' znna Dios kan nak yež chien'.

⁴ Znne': "Chejsá' laža'a zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e neda'.

lo yežlyó Egípto, na' lo yež Babilonia.

Le wia nga, lo yežlyó Filistea, na' lo yež Tiro, na' lo yežlyó Etiopia,

goljgak benne' ki zej nake' chia' neda'."

⁵ Ka nak che yež Sión znne': "Benne' ni, na' bennen' gólgake' ga na',

na' neda', Dios zente, wzóa chocha' yežen'."

⁶ Kate' wláb Xanžo Dios benne' ka' zej nake' chie',

nnakze' Le': "Benne' ni golje' lo yežen'."

⁷ Benne' ka' žólgake', na' benne' ka' zyá'agake',

nnágake': "Dot da' napa' zan' lo yežen'."

88

¹ Xana' Dios, Le' žeslakzo' neda'.

Dot ža dot yel žliža' Le'.

² Benle da' zchalja' lawo' Le',

na' bze nag da' žliža' Le'.

³ Žedó laža'a lo da' bi nak chawe' da' žaken chia', na' ba zoa' gata'.

⁴ Zlé'egekle benne' ka' neda' ka to benne' gat, dan' žatle'e ni'a na'a.

⁵ Nga'na' ka'ze ladjw benne' gat ka'.

Naka' ka benne' ka' gótgake' lo wdile, na' zej die' lo yežw ba ka',

benne' ka' biž žezá' lažo'o, Dios, chégage', na' biž zej yoe'e lo no'o Le'.

⁶ Žak chia' ka bzoakzo' neda' to lo yežw gže', gan nak choj, na' nakle'en gže'.

⁷ Žekla' zžá'ali'o neda'.

Da' žak chia' naken kan žetja' zan nisdó' dan' zgo'nle'en.

⁸ Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan zoa'.

Beno' neda' ka to da' žesgotlen benne' ka'.

Naken chia' ka nyejwa' liž ya, na' bi gak yežoja'.

⁹ Zchoł yej lawa' ni'a che da' zzáka'li'a.
Yógo'te za žliža' Le', Xana' Dios.

Zchis na'a lawo' Le'.

¹⁰ Ľen yela' wak che ya'abá gákleno' benne'
gat ka'?

Ľe'gak benne' gat ka' Le': "Žóǵkeno'?"

¹¹ Ľchaljgak benne' ka' zej ngache'e yežw ba
che yela' ži'i laže' chio'?

Ľchaljgak benne' ka' zej yoe'e latje choł
chegak benne' gat ka' che da' li laže'
chio'?

¹² Ľeyónbia'gak benne' ka' zej yoe'e latje
chołen' ka' nak da' zente da' žono'?

Ľeyónbia'gak benne' zej yoe'e gan bi zoa no
benne' žesá' laže'e nakkzo' chawe'?

¹³ San neda' žliža' Le', Xana' Dios.

Yógo'te zile da' znnabla' Le' ženlen lawo' Le'.

¹⁴ ĽBiz chen' žeběj yichjo' neda', Xana' Dios?

ĽBiz chen' bi zwio' neda' nich gákleno' neda'?

¹⁵ Zzáka'li'a, na' ba zoa' gata'.

Kate' ne naktia' bi' kwide' zzáka'li'a

dan' bsako'o Le' neda', na' žedó laža'a.

¹⁶ Žekla' zžá'alj'o neda'.

Da' zchebo' neda' benen ga bedó laža'a.

¹⁷ Zej nyechjle da' ki neda' dot ža.

Žsáka'gaken neda' gáte'teze.

¹⁸ Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan zoa',

na' toze da' nak choł zóalenen neda'.

89

¹ Xana' Dios, gólteza' che yela' ži'i laže' chio'.
Wzenla' to kwe' to kwe' za'sóto' ka' nako' li
laže'.

² Nnezla' sóateze yela' ži'i laže' chio',
na' to chi'ize zoa yela' li laže' chio', kan
zoakze ya'abá.

³ Le' wnnó': "Bena' to diža' len bennen'
wžía'.

Bchebe laža'a da' gona' che Dabí, wen žin
chia'.

⁴ Goža'-ne': gona' ga sóatezegak za'só' ka',
na' gona' ga nna biá'tezgakbe' lo wlazo' le'."

⁵ Benne' ka' nníta'gake' ya'abá žoe lágwage'
Le' ni'a che da' zente da' žono',

na' ni'a che yela' li laže' chio', Xana' Dios.

⁶ Bi zoa no benne' ya'abá, bennen' nake' ka
nakkzo' Le', Xana' Dios.

Bi zoa no benne' nake' benne' zente ka nako'
Le'.

⁷ Benne' ka' zej nnite'e ya'abá žápegake' Dios
ba la'ne

na' yógo'te benne' chie' ka' zžébegake' Le'.

⁸ Xanto' Dios, žnna bi'o benne' zante,

benne' žjake' lo wdije, nníta'gake' ya'abá.

Bi zoa no benne' nake' ka' nako' Le', Xana'
Dios.

Nako' Benne' wálele'e, na' nakkzo' li laže'.

⁹ Žnna bi'o nisdó' dan' zgo'nen.

Kate' zgo'nje'en Le' zbek žion'.

¹⁰ Blej bchochjo' benne' Egipto ka', na'
bgá'ngake' ka to da' gat.

Beslaso' benne' ka' bi žlé'egekle' Le' chawe'
len no'o wálele'e.

¹¹ Chio' Le' nak ya'abá, na' chio' Le' nak
yežlyó.

Beno' yežlyó nga, na' da' ka' nníta'gaken
lawlen.

¹² Beno' da' de chełá'a gan za' be' zag,

na' da' de chełá'a gan zde wbíž byo' zag ka'.

Ło yela' žebele žolgak Ya'a Tabor, na' Ya'a
Hermón chio' Le'.

¹³ Benne' wálele'e nako' Le',

na' zenle'e nak yela' wak chio'.

¹⁴ Ło da' chawe', na' lo da' li laže' žnna bi'o.

Ło yela' ži'i laže' na' lo da' li laže' žono'
yógo'te.

¹⁵ Ba nez zen naken chegak benne' ka'
žógake' da' žoe lágwage' Le',

na' zej zoe' lo yela' bani' chio', Xana' Dios.

¹⁶ Ni'a chio' Le' žebéle'egekle' dot ža,

na' žyelenle' xtižo'o Le' dan' nako' chawe'.

¹⁷ Nakkzo' Le' yela' waje chegak benne' ka',
na' lezka' yela' xtan chégake'.

Žono' neto' wáleže dan' naken da' žénezkzo'
gono'.

¹⁸ Xanžo Dios žape chi'e žo'o,

na' Dios la'y chegak benne' Israel ka' zchi'le'
žo'o.

¹⁹ Ža ni'te bchaljo' da' blóe'elo' benne'
chawe' ka',

benne' wen žin chio' ka', na' wnnó':

"Ba wžía' to benne' waje ladjw benne' chia'
ka'.

Bena' ga žnna bi'e, na' žáklena' le'.

²⁰ Wžía' Dabí, benne' wen žin chia'.

Bzoakza' le' nich gake' benne' wnná bia'.

²¹ Neda' gákłenteza' le'.

Łen yela' wak chia' gon chocha' le'.

²² Benne' ka' bi žlé'egekle' le' chawe' bi gak bi
da' góngake' chie',

na' benne' wen da' zinnj ka' bi gak góngake'
le' žia.

²³ Wléj wchochjka' benne' ka' bi žlé'egekle'
le' chawe',

na' wkwas'a benne' ka' lawe' le'.

Wžía yi'a benne' ka' zží'igake' chie' le'.

²⁴ Ží'itezla' le', na' gaka' li laže' len le',

na' ni'a chia' neda' golže yela' wnná bia'
chie'.

²⁵ Gona' ga nna bi'e do zente žoa'a nisdó',

na' do zente žoa'a yegw Éufrates.

²⁶ Le' yi'e neda': Le' nako' Xa'.

Nako' Dios chia'. Žape chi'o neda', na' žesló'
neda'.

²⁷ Neda' wzó'a' le' ka' zi'na' blo,

na' nna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka' dot
yežlyó.

28 Ži'itezla' le', na' sóateze diža' da' bénlena' le'.

29 Gona' ga sóatezegak za'sóe' ka', na' nna biá'gake' lo wlaze' le' xak zoa ya'abá.

30 Cha' wsangak za'só Dabí ka' da' bchi'la' le'e,

na' cha' bi góngake' ka nak da' goža' légake',

31 na' cha' wzóagake' cheja'ale da' bsedla' légake',

na' cha' bi góngake' kan znnakza' neda',

32 na' wsaka' zi'a légake' dan' zži'igake' chia' neda',

na' chinnja' légake' yid dan' zóngake' da' zinnj,

33 san bi wsana' kan nži'ila' Dabí,

na' bi wsana' gak li laža'a len le',

34 na' bi ga laža'a diža' da' bénlena' le',

na' bi wchá'a da' ba wnnía'.

35 To chi'ize bzetj kwina', bchebe laža'a bi da' gona',

na' batkle gon laža'a che Dabí.

36 Wnnía': Sóatezegak za'sóe' ka',

na' nna biá'gake' lo wlaze' le' lawa' neda' xak zoa wbíž.

37 Yeja' wnná bia' chie' sóatezen choch xak zoa byo' ya'abá.

Sóatezen choch xak zoa ya'abá."

38 Le', Dios, wléj yichjo', na' bzo' cheja'ale bennen' wžio', na' zža'ali'o le'.

39 Bzo' cheja'ale diža' dan' bénleno' Dabí, benne' wen žin chion',

na' bka'no' ka'ze yeja' wnná bia' chie'.

40 Bchinnjo' ze'e da' wdape chi'in yež zen chien',

na' bchinnjo' yógo'te yo'o waļe, da' ka' wdape chi'igaken yežen' lo wdile.

41 Yógo'te benne' ka' zdégakze' ga na' zbángake' da' ka' gota' chie',

na' benne' yež gawze ka' žon dítjেকে le'.

42 Beno' ga bzéjwagak benne' ka' le',

benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe', na' žebéle'egekle'.

43 Bchinnjo' da' ka' zkonle' žin lo wdile,

na' bi gókleno' le' lo wdilen'.

44 Beko'o yeja' zen chie',

na' bka'no' ka'ze yeja' wnná bia' chie'.

45 Beno' ga nake' ka to benne' gole kate' ne zoe' yiz kwide' chie',

na' beno' ga žedoe'ele'.

46 Xanto' Dios, žto chi'ize bi yenlo' cheto'?

žTo chi'ize zža'akzo' neto'?

47 Bejsá' laže' soa' yežlyó nga to chi'ido'ze.

Beno' ga zoagak nbangak yógo'te benne' to chi'ido'ze.

48 Nitó benne' bi soe' nbane' to chi'ize.

Yógo'tie' gátgake'.

Nitó benne' bi yelé' lo na' yeja' got.

49 Xanto' Dios, žbiž nži'ilo' Dabí

kan bchebe lažo'o, na' wnnakzo' gono'?

50 Bwia nga, Xanto' Dios,

ka yógo'te benách zka'ngak benne' wen žin chion' ka'ze,

na' nbaga'a neda' da' žon dítjেকে benne' wlaš chia' ka'.

51 Benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' žon dítjেকে bennen' wžio' Le', Xanto' Dios.

Žon dítjেকে le' gáte'teze zeje'.

52 jGa'n zen Xanžo Dios to chi'ize!

Ka' naken, na' ka' gaken.

90

1 Xanto' Dios, to chi'ize nakkzo' Le' to gan že' cháwe'to'.

2 Ža ni'te kate' bi na' gono' ya'a zen ka', na' bi na' soa yežlyó nga,

ža ni'te, na' zejte ža se ļawte ža nakkzo' Le' Dios.

3 Žono' ga žeyakgak benne' ka' da' gókgake', kate' ži'o légake': "Le yeyák bižte yo."

4 Chio' Le' to mil yiz

zej naken ka neje, žan' da' ba wdén,

na' ka to chi'ido'ze gachje yeļe.

5 Ka' gaze žkwaso' benne' ka' ka žon to nis wbá'a.

Zeļ nake' ka to bichgale dan' znnitlen kate' žebanžo.

6 Zeļ nake' ka to yeje yiže' da' žaljen zildo',

na' kate' žla' wbíž, na' žbižen.

7 Žbia yi'to' dan' zžo'o neto'.

Že' zedlto' dan' zža'li'o neto'.

8 Žle'elo' yógo'te da' bi nak chawe' da' žonto'.

Žloe'elo' ļaw žia da' nbága'to'.

9 Žzacho'o yiz cheto' dan' zžo'o neto'.

Žeyožgak yiz cheto' ka to be' da' zka'to'.

10 Ka zej nak ža zoato' nbanto', zej nakzen chonnlalj chi yiz,

na' cha' nakto' benne' waļe, wak soato' nbanto' taplalj yiz,

san ka zej nak yiz ka', zžáka'to', na' že' zedlto'.

Ka' gaze zdegak yiz ka', na' znitlto'.

11 žNož benne' nnezle' binlo ka nak yeja' zža'a chio'?

žNož benne' nnezle' ka nak yeja' yichj ža'a chio'?

12 Bsedle neto' wkonlto' binlo žin ža cheto' ka', nich gak chejni'ילו' cháwe'do'.

13 Xanto' Dios, beyón neto' toze ļen Le'.

žTo chi'ize želo'?

Beyache' laže'l neto', benne' wen žin chio' ka'.

14 To to zil bzoa yichj ļázdo'to' yeja' ži'i laže' chio',

na' lo yeja' žebele góltezto' chio' yógo'te ža soato' nbanto'.

15 Benn cheto' yiz zan nich yebelto' ka zej nak yiz bsáka'li'o neto',

na' ka zej nak yiz wže' zedlto'.

16 Be' neto', benne' wen žin chio' ka', latje ļe'elto' da' zen da' žono',

na' lé'egekle za'sóto' ka' yeJa' zen chio'.
 17 Xanto' Dios, ben chawe' neto'.
 Ben chawe' žin da' žonto'.
 jo', Xanto' Dios, ben chawe' žin da' žonto'!

91

1 Bennen' žxen laže'e Xanžo Dios nich gape
 chi'e le',
 na' zzi'e Dios, Bennen' nape' dot yeJa' wak,
 nich gáklene' le',
 2 wak yi'e Dios: "Le'kze žxen laža'a, na' Le'
 zkache' chawo'o neda'.

Nako' Dios chia', na' žxen laža'a Le'."

3 Le' wkache' chawe'e le' lo da' zia da' bi nla'
 lawn,
 na' lo yižwé' da' žoten benne' ka'.

4 Wkache' chawe'e le' ka žon to zkoko', bian'
 žape chi'iba' brise' do' ka' žan xilba',
 na' cho'o chawo'o lo ne'e Le'.

YeJa' li laže' chie' gon chi'in le', na' wkache'
 chawen' le'.

5 Bi be gak wchebe le' žel,

na' bi be gon le' da' zia te ža,

6 na' to yižwé' che da' choł bi be gonen chio'
 le',

na' to da' zinnj da' žoten benne' ka' te ža, bi be
 gonen chio'.

7 Wak gatgak to mil benne' ka' kwito' le',
 na' chi mil benne' ka' gawze gan zo', san bi
 be sako'o le'.

8 Wio', na' le'elo' da' zia da' gaken chegak
 benne' wen da' zinnj ka'.

9 Wzi'o Xanžo Dios, na' žxen lažo'o Le',
 na' Dios, Bennen' nape' dot yeJa' wak,
 wkache' chawe'e le'.

10 Che len bi be da' zia gak bi da' gonen chio',
 na' bi cho'o nitó yižwé' ližo'.

11 Dios seJe'e wbás che ya'abá chie' ka' nich
 gáklengake' le',

na' gape chi'igake' le' gáte' teze gan chejo'.

12 Góxwgake' le' lo ná'gake'

nich bi gon to yej ni'o we'.

13 Wlejkzo' bež yiXe' ka', na' beJe ka',

bež yiXe' sniáJe'e ka', na' bia snia ka'.

14 Žnna Dios: "Yeslá' yógo'te benne' ka' zej
 nži'ile' neda',

na' wkache' chawa'a benne' ka' žechébgake'
 naka' Xángake'.

15 Kate' wližgake' neda', na' yecheba'
 chégage'.

Kate' že' zédgekle', sóalenkza' légake'.

Yeslá' légake', na' gapa' légake' ba la'ne.

16 Gona' ga sóagake' nbángake' yiz zante,
 na' yeslá' légake'."

92

1 Xanto' Dios, da' xtanle'e žoe lawto' Le',
 na' žolto' da' zka'n zenen Le', Dios zente.

2 Nakle'e xtan zzenlto' benne' ka' zil-le kan
 žeyache' láže'lo' neto',
 na' žel žloe'elto' nako' li laže'.

3 Žolto' chegak da' ki, na' zchinnto' da' žól-
 lento'

dan' nwan' chi do, na' žgolto' da' zenne'en
 xtando'.

4 Xana' Dios, ni'a che da' žono' Le' žebéJe'ela'.
 Ni'a che da' ben no'o nak chia' yeJa' ba nez.

5 ZenJe'e nak da' beno', Xana' Dios,
 na' zenJe'e nak da' zgo'o lo yichj lázda'wa'
 gona'.

6 Batkle chejni'igekle benne' lazdo' zide ka',
 na' bi gak nnéžgekle benne' nat laže' ka' da'
 ni.

7 Kate' zgólegak benne' ka' zbej yichjgake' Dios
 kan zgole yiXe',

na' žezőj chawe' da' žongak benne' wen da'
 zinnj ka',

naken nich kwia yi'gake' to chi'ize.

8 Le', Xana' Dios, nakkzo' Dios zente.

9 Nak bia' da' gak chegak benne' ka' zži'igake'
 chio' Le', Xana' Dios.

Nak bia' kwia yi'gak benne' ka' bi žlé'egekle'
 Le' chawe'.

Wžonnjgak yógo'te benne' wen da' zinnj ka'.

10 Le' žono' ga nakža' neda' waJe kan nak to
 beže.

Zgo'o set yichja' da' žon chochen yichj
 lázda'wa'.

11 Da' likze le'ela' benne' ka' bi žlé'egekle'
 neda' chawe'

wžóa žíbgake' lawa' neda',

na' yenla' kwež nyáche'gak benne' ka' bdil-
 lengake' neda',

benne' wen da' zinnj ka'.

12 Changak benne' chawe' le' ka' žongak yag
 zina' ka'.

Gólegake' kan zgólegak yag sedro ka' law Ya'a
 Libano.

13 Zej nake' ka to yag da' zen lo li'a yodo' che
 Xanžo Dios,

dan' žgóleJe'en lo li'a liž Dios chežo.

14 Zej nake' ka yag ka' zbiagaken kate'
 ngóleJe'egaken

na' ne zej naken yag ya'a waJe ka'.

15 Benne' ki wzéngake' benách ka' nak Xana'
 Dios li laže',

na' Bennen' žon choche' neda',

na' bi be zoalen Le' da' bi naken chawe'.

93

1 Xanžo Dios nake' Benne' Wnná Bia' Zen, na'
 nakwe' da' záka'le'en.

Da' nžejw li'e naken yeJa' wak zen.

Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no
 benne' wtén'.

2 Gan ži'o žnna bi'o, Xanto' Dios, wžóa
 chochen ža ni'te

na' Le' zoakzo' to chi'ize.

3 Žónle'egak yegw ka' žaxto', Xanto' Dios.

Žónle'egaken žaxto', na' žnnégaken žiže.

4 Ẫanžon', Bennen' zoe' ya'abá, napže' yela' wak
ka nak da' zej nape yegw ka' žónle'egaken
žaxto',
na' ka nak da' nape nis zgo'nen che niso'.

5 Chochle'e zej nak da' ka' wnnakzo', Ẫanto' Dios.

La'y nakkze yodo' chio' to chi'ize.

94

1 Ẫana' Dios, Le' žezi'kzo' wzón benne' ka'.

Le' žebéj yichjo' benne' wen da' zinnj ka'.

2 Zchi'a lažo'o Le' da' žongak yógo'te benne' ka'.

Wzó ža', bsaka' benne' ka' kan žala' gak chégake', benne' ka' zka'n zen kwíngake'.

3 Ẫana' Dios, čto chi'ize gongak benne' wen da' zinnj ka' ki?

čTo chi'ize yebéglekke benne' zbej yíchigake' Le'?

4 čTo chi'ize wká'n zen kwíngake', na' nne zí'gake'?

čTo chi'ize wká'n zen kwingak benne' ka' žebéj yíchigake' Le'?

5 Benne' ki zžia yí'gake' benne' chio' ka', Ẫana' Dios

na' žsaka' zí'gake' benne' ka' wžekzo' Le'.

6 Žótgake' no'le wzebe ka', na' benne' zi'to' ka',

na' žóngake' ga gatgak bi' wzebe ka'.

7 Znnágake': "Bi be zle'el Dios, Ẫangak benne' ka',

dan' Dios chegak benne' Israel ka' bi ži'e wnné yoe chégake'."

8 Le chejni'il, le'e, benne' laždo' zide ka', le'e, benne' nat laže' ka'.

čTo chi'ize bi chejni'ilele?

9 Dios bene' nagžo.

čBi ženle' da' znnale?

Dios bene' yej lawžo.

čBi zle'ele' da' žonle?

10 Dios žsaka' zi'kze' benne' yež ka'.

čBi tile' le'e?

Dios nake' Bennen' zzejni'ile' benách ka'.

čBi gákbe'ele' da' yo'o yichj láždo'le?

11 Ẫanžo Dios nnezkzle' da' yo'o yichj láždo'gak yógo'te benách.

Nnezle' zej naken da' yažze.

12 Ẫana' Dios, ba nez zen naken che bennen' zzejni'ilo' Le',

na' žsedlo' le' ka nak da' bchi'lo' neto'.

13 Ga'n bennen' chawe' kate' za' ža gak bi da' sake'e,

na' ža na' gáche'gak benne' wen da' zinnj ka' yežw ba.

14 Batkle kwej yichj Ẫanžo Dios benne' chie' ka',

na' bi wsán laže'e benne' ka' ba wžekze' Le',
15 san gone' ga wchi'a láže'gak benne' ka' lo da' naken chawe',

na' yógo'te benne' li laže' ka' si' lo ná'gaken'.

16 čNožke benne' gáklene' neda' nich til- lenžo benne' wen da' zinnj ka'?

čNožke benne' gónlene' neda' tzen nich wžia yi'žo benne' wen da' zinnj ka'?

17 Chela' bi goklen Ẫanžon' neda',

ba bejgacha'a yežw ba.

18 Kate' wnnía': zoa' chejchégoa'a, na' Le', Ẫana' Dios,

lo yela' ži'i laže' chio' gókleno' neda'.

19 Kate' ži'a wnné yoe, na' že' zedla', žeyón zenkzo' neda', na' žono' ga žebéle'ela'.

20 Batkle gako' toze len benne' ka' zchi'a láže'gake' benách ka' lo da' bi nak chawe',

benne' ka' zžóagake' cheła'ale da' naken chawe', na' da' bchi'lo' Le' neto'.

21 Benne' ki žóngake' toze diža' bi da' góngake' che no benne' nake' chawe',

na' zchóggake' chie' gate', na' bi be zia nbage'e,

22 san Ẫanžo Dios nake' ka to yo'o gan zoa chawa'a.

Dios chia' nake' ka to yej xe da' žon chochen neda'.

23 Le' yebi'e chegak benne' wen da' zinnj ka' ka nakkze da' zinnj da' bégake'.

Wžia yi'e benne' ka' ni'a che da' bi nak chawe' da' žóngake'.

Ẫanžo Dios wžia yi'e benne' wen da' zinnj ka'.

95

1 Le da le'e, wká'n zenžo Ẫanžo Dios.

Len yela' žebele golžo che Bennen' zzoa choche' žo'o nich yelažo.

2 Chejšo lawe' Le', na' ye'žo-ne': "Žóžkeno'." Len yela' žebele golžo da' we lawžo Le'.

3 Ẫanžon' nake' Dios zente, na' nake' Benne' wnná bia' zénle'eže ka dios ka' chegak benách ka'.

4 Zna bi'e dot yežlyó nga, gan nak gže', na' gan nak sibe law ya'a ka'.

5 Zna bi'e niso', da' benkze' Le', na' lezka' yežlyó nga da' bene' Le'.

6 Le da, wká'n zenžo-ne', na' wzóa zibžo lawe'. Wzóa zibžo law Ẫanžon', Bennen' bene' žo'o.

7 Le' nake' Dios chežo, na' nakžo chie' Le'.

Nakžo benne' ka' žape chi'ikze', na' nakžo ka žila'do' chie' ka'.

8 Zna Ẫanžon': "Ča' ženlele chi'a na'a ža, bi gonle zide láždo'le kan bengak xa xto'le ka' gan nzin' Meriba,

na' kan bégake' lo ža na' le'e latje dach gan nzin' Masah,

9 gan bcha'agak xa xto'le ka' neda',

na' bégake' ga bža'a neda' la'kze blé'egekle'
yógo'te da' zen ka' da' bena'.

¹⁰ Choplalj yiz bzoela' benne' ka',
na' wnní'a': zej nake' benne' žebéj yíchigake'
neda', na' bi žóngake' kan bchi'la'
légake'.

¹¹ Che len, lo yela' zža'a chia' ben chocha'
xtiža'a,
na' wnní'a': bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake'
tzen len neda'."

96

¹ Le goł che Xanžo to da' kob.

Le goł che Xanžon', le'e zoale do zente yežlyó.

² Le goł che Xanžon', na' le wká'n zen La la'y
chie'.

Tža tža le wzenle benách ka' kan žeslé' žo'o.

³ Le wzenle benne' zi'to' ka' ka' nak yela' zen
chie',

na' benne' yógo'te yež ka' kan nak da' zen da'
bene'.

⁴ Zente nak Xanžon', na' žala' wká'n zénle'ežo-
ne'.

Žala' gapžo Le' ba la'ne, na' kege dios ka'
chegak benách ka'.

⁵ Zej nakze yógo'te dios ka' lo'a ka',

san Xanžo Dios bene' ya'abá na'le.

⁶ Nape' Le' yela' wak, na' yela' wnná bia'.

Nža' yodo' chie' yela' zen, na' yela' xtan.

⁷ Le wká'n zen Xanžon', le'e zoale dot yežlyó
nga.

Le wká'n zen yela' zen chien', na' yela' wak
chien'.

⁸ Le gape ba la'ne Xanžon' kan žala' gonžo.

Le yedjwá' da' wnéjwle na' le cho'o yodo'
xtan chie'.

⁹ Le wká'n zen Xanžon' dan' nake' la'y, na'
xtanle'e.

Le žebe lawe' Le', le'e zoale dot yežlyó nga.

¹⁰ Le ye' yež ka': "Nak Xanžon' Benne' Wnná
Bia' Zen.

Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no
benne' wtén'.

Wchi'a' laže'e benne' ka' lo da' naken
chawe'."

¹¹ Le yebele, le'e, zoale ya'abá, na' yežlyó
nga.

Le nne, le'e, niso', na' bia ka' zoale ga na'.

¹² Le yebele, le'e, yiže', na' bia ka' zoale ga
na',

na' le'e, yag ka' zej zen lo ya'a ka'.

Le nne zižje lo yela' žebele chele,

¹³ law Xanžon' kate' yide'.

Yide' nich wchi'a' laže'e benách ka' lo yežlyó
nga.

Nna bi'e benne' ka' do zente yežlyó.

Nna bi'e légake' lo da' naken chawe', na' lo
da' naken dot da' li.

97

¹ Nak Xanžon' Benne' Wnná Bia' Zen.

le yebele, le'e zoale yežlyó!

le yebele, le'e zoale žoa'a niso'!

² Zej nyechje bejw, na' da' choł Le'.

Lo da' naken dot da' li, na' da' chawe' zžna
bi'e.

³ Znežw yi' gan žeje' Le',

da' wzenen benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
chawe'.

⁴ Yes wzio' chie' ka' žsa'ni'gaken yežlyó.

Yežlyó nga zle'elen, na' žžon'.

⁵ Želángak ya'a ka' ka' china' bez law Xanžon',
law Xangak benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó
nga.

⁶ Zloe'e law ya'abá da' chawe' chie',

na' benne' yógo'te yež zlé'egekle' yela' zen
chie'.

⁷ Yedo'e'egekle benne' ka' zka'n zéngake' lo'a
ka',

benne' ka' zka'n zen kwíngake' ni'a chegak
lo'a ka' chégage'.

Yógo'te dios chegak benne' ka' wzóa zíbgaken
law Xanžo Dios.

⁸ Béngkele benne' ka' nníta'gake' yež Sión, na'
bebégekke'.

Bebégekke benne' ka' nníta'gake' yežlyó Judá,
ni'a che da' bchi'a' lažo'o Le', Xanto' Dios.

⁹ Zente nako' Le', Xanto' Dios, lawle dot
yežlyó.

Zenže nako' Le' ka' yógo'te dios chegak
benách ka'.

¹⁰ Nol-le le'e nží'ilele Xanžon', le ža'a da' zinnj.
Le' žape chi'e yela' nban chegak benne' chie'
ka'.

Žeslé' légake' lo na'gak benne' wen da' zinnj
ka'.

¹¹ Yela' baní' chie' zóajenen benne' chawe'
ka',

na' yela' žebele chie' zóajenen benne' li laže'
ka'.

¹² Le yebele le'e, benne' chawe' ka', law
Xanžon'.

Le wsá' laže'e da' zen da' ben Dios,

na' le wká'n zen La la'y chie'.

98

¹ Le goł che Xanžon' to da' kob dan' bene' da'
žonen ga žebanžo.

Len yela' waje chie', na' yela' wak la'y chie'
bzexjwe' benne' ka' zži'igake' chie'.

² Xanžon' bzenle' benách ka' kan žeslé'
légake'.

Bzenle' benne' yež ka' ka' nak da' chawe'
chie'.

³ Bene' da' bchebe laže'e gone' chegak
benne' Israel ka' ni'a che yela' li laže',
na' yela' nží'il chie'.

Yógo'te benách blé'egekle' da' ben Dios ni'a
chežo.

⁴ Le goł len yela' žebele law Xanžon', le'e
zoale dot yežlyó nga.

Le wká'n zene' Ƙe' len da' goƙ-le.
 Lo yela' žebele chele, le kwéžeya'a.

⁵ Le goƙ da' we ƙawle Ƙanžon'.
 Le goƙ len da' ka' zól-lenle, da' ka'
 chinnle.

⁶ Le kwéž lozgak bia ka', na' yezika' da' ka'
 zgoƙ-le,
 na' le kwéžeya'a lo yela' žebele chele ƙaw
 Ƙanžon', Bennen' zɓna bi'e žo'o.

⁷ Le nne, niso', na' bia ka' zoale ga na'.
 Le goƙ, le'e, yežlyó, na' le'e zoale ga na'.

⁸ Le kapa' na'le, le'e, yegw ka'.
 Le goƙ lo yela' žebele, le'e, ya'a ka', ƙaw
 Ƙanžon',

⁹ dan' yide' yedjnná bi'e yežlyó nga.
 Nna bi'e benne' ka' nníta'gake' do zente
 yežlyó len da' nak chawe',
 na' benách yógo'te yež ka' len da' nake dot
 da' li.

99

¹ Nak Ƙanžo Dios Benne' Wnná Bia' Zen,
 na' žžizegak yógo'te benne' ka' ni'a chie' Ƙe'.
 Ži'e latje blo chie' dan' zoan ƙáwlegak kerubín
 ka', na' žzo' yežlyó nga.

² Zente nak Ƙanžon' ƙaw Ya'a Sión.
 Nake' zen ƙáwlegak yógo'te yež ka'.

³ Le wká'n zen La la'y che Ƙanžon' da' nake
 zen,
 na' da' žaƙa' žebežo.

La'y nake' Ƙe'.

⁴ Le', Benne' Wnná Bia' Zente, nži'ilo' da' nak
 chawe'.
 Bzoa chocho' da' nake dot da' li.
 Beno' da' nake chawe', na' da' nake dot
 da' li ni'a chegak za'só Jakob ka'.

⁵ Le wká'n zen Ƙanžo Dios!
 Le wzoa zible ƙawe' Ƙe' gan ži'e zɓna bi'e
 dan' nake' la'y!

⁶ Moisés, na' Aarón gógake' bɔz chie' ka'.
 Samwel goke' to benne' bcháljlene' Ƙe'.
 Wnnábgekle' Ƙanžo Dios to, na' Ƙe' bechebe'.
⁷ Bcháljlene' benne' ka' to lo bejw gasj.
 Béngake' da' wnnakze' Ƙe', na' da' bchi'le'
 légage'.

⁸ Le', Ƙanto' Dios, bechebo' chegak benne'
 ka'.
 Bløe'elo' légage' nako' Dios, na' ženít lawo'o
 Le' chegak benne' ka',
 ƙa'kze žono' ga zžáka'gake' ni'a che doƙa' da'
 nbága'gake'.

⁹ Le wká'n zen Ƙanžo Dios!
 Le wzoa zible ƙawe' Ƙe' ƙaw ya'a la'y
 chie', dan' la'y nak Ƙanžo Dios!

100

¹ Le goƙ ƙaw Ƙanžo Dios, le'e zoale dot yežlyó
 nga.

² Le wká'n zen Le' len yela' žebele chele.
 Le da' ƙawe' Ƙe', žol-le len yela' žebele.

³ Batkle gal ƙáže'le Ƙanžon' nakkze' Dios.
 Ƙe' bene' žo'o, na' nakžo chekze' Ƙe'.

Nakžo benách chie' ka', na' zila'do chie' ka'.
⁴ Le cho'o yodo' chie', na' ye'le-ne':

“Žóǵkeno”,

na' lo zchil chen, we ƙawle Le'.

Le yi'e: “Žóǵkeno”, na' le wká'n zen La la'y
 chie'.

⁵ Chawe' nak Ƙanžon' na' sóateze yela' ži'i
 ƙáže' chie'.

Yela' li ƙáže' chie' soan to chi'ize.

101

¹ Gólteza' kan zej nak yela' ži'i ƙáže', na' yela'
 li ƙáže' chio'.

Gólteza' chio' Le', Ƙana' Dios.

² Žak ƙáža'a gona' da' nake li ƙáže'.

ŽBatɔ yido' gáƙleno' neda'?

Dot ƙáža'a golkza' lo ližkza' neda'.

³ Batkle ko'o ƙáža'a gona' to da' zinnj.

Bi žle'ela' chawe' da' žongak benne' ka' zbej
 yichjgake' Dios.

Batkle wa'a latje bíga'gake' gan zoa' neda'.

⁴ Wkwasa' lo yichj ƙážda'wa' da' zinnj,

na' bi ko'o ƙáža'a gona' da' bi nak chawe'.

⁵ Wnníta'a cheƙa'ale benne' ka' znnégake'
 chegak benne' yoble ka' bagáche'ze.

Bi wa'a latje soajen neda' to benne' žka'n zen
 kwine', bennen' zži'e che Dios.

⁶ Le'ela' chawe' benne' ka' zej nake' li ƙáže'
 ƙaw Dios, nich gónlengake' neda' tzen.
 Benne' ka' zej nake' dot ƙáže' góngake' žin
 chia'.

⁷ Bi wa'a latje no benne' žon ƙáže'le' choe'e
 liža'.

Bi wa'a latje to benne' wen ƙáže' soe' gan
 zoa'.

⁸ Tža tža wnníta'a žize benne' wen da' zinnj
 ka', benne' ka' nníta'gake' lo yežlyó
 chia'.

Wkwasa' yógo'te benne' wen da' zinnj ka' lo
 yež che Ƙanžo Dios.

102

¹ Ƙana' Dios, benle da' znnabla' Le',
 na' bze nag da' žliža' Le'.

² Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda', dan' že'
 zedla'.

Bze nag chia', na' bechebe chia' kate' žliža'
 Le'.

³ Nak yela' nban chia' ka' žen che yi' da'
 znitlen.

Yo'o da' ƙa lo žit chia' ka to yi' da' žála'le'en.

⁴ Žedó ƙáža'a, na' nak ƙážda'wa' ka to yiɔe'
 nkwađen,

na' biž znnan gawa' yet.

⁵ Dan' zbeže wé'li'a ba nžítli'a.

6 Naka' ka to lab zľaba' to ľo yeľlyó biľ,
na' ka to bedkoke žľaba' ľawle to yo'o nyinnj.

7 Žata'a yele, san bi zľasa'.

Naka' ka to byinne žľaba' tozba' yichjo'o sibe.

8 Tľa tľa žnne zi'tezgak benne' ka' bi zľé'egekle'
neda' chawe'.

Benne' ka' zľá'agake' neda' zľóngekle' žin la'
kate' žnne zi'ľake' che no benne'.

9 Kate' žawa' yet, naken ka žawa' de,
na' nis zbeža' nchixen da' že'ja'.

10 Ki žaken dan' zľo'o neda', na' žsaka' zi'o
neda'.

Bkwaso' neda', na' bžo'no' neda'.

11 Nak yeľa' nban chia' ka to zol da' zdezen,
na' naka' ka to yiľe' da' ba nbizen.

12 Le', Xana' Dios, to chi'ize zo'.

Chejsá' ľáze'gak yógo'te benách ka' La la'y
chio'.

13 Bezó ža', na' beyache' ľáze' benne' yež
Sión ka',

dan' ba bžin ža yenit ľawo'o chégake'.

14 Neto', wen žin chio', nži'ilto' yej ka' che
yežen'.

Žékelto' zi' dan' nbia yin'.

15 Benne' yógo'te yež ka' gápegake' La la'y
chio' ba la'ne, Xanto' Dios.

Žébegak yógo'te benne' wnná bia' ka' yeľa'
zen chio',

16 kate' yechiso' yež Sión, Xanto' Dios, na'
lé'egekle' yeľa' zen chen,

17 dan' wže nago' da' žnnábgekle benne' ka'
wléj yichjo'

na' biž wzó' cheľa'ale da' žáta'yoegekle' Le'.

18 Bzoj da' ni nich góľgaken benne' ka' za'
ľá'gake',

na' benne' ka' za' gáľgake' we ľáwgake' Xanžo
Dios.

19 Gan zoa Xanžon' ya'abá bwie'.

Gan zoe' ya'abá blé'ele' yežlyó nga,

20 nich yenle' chegak benne' ka' zbeže
nyáche'gake',

benne' ka' zej nyejwe' liž ya,

na' yeslé' benne' ka' ba nžog chégake'
gátgake',

21 nich wžéngkele' benne' yež Sión ka' kan
nak zen La la'y che Xanžo Dios,

nich we ľáwgake' Le' ľo yež Jerusalén,

22 kate' ľa'gak benách yógo'te yež ka',

nich wká'n zéngake' Xanžo Dios.

23 Xanžo Dios bzexjwe' yeľa' wáľe chia',

na' yeláte'ze ka bete' neda'.

24 Naž wnná': "Dios chia', bi goto' neda',
kate' bi na' gola'.

Le' to chi'ize zo'."

25 Ža ni'te bzo' yežlyó nga, na' len no'o beno'
ya'abá.

26 Kwia yi'gak da' ka', san sóatezo' Le'.

Te chegak yógo'te da' ka' kan žeywé to ľáze'.

Kan zcha'to' zato' žeza', wchó'o da' ka',

27 san bi zcha' kwino', na' batkle te chio'.

28 Gape chi'o zi'nto' neto', benne' wen žin
chio' ka',

na' wzóa chochkzo' za'sóto' ka' ľawo' Le'.

103

1 We ľawa' Xanžo Dios len dot yichj ľázda'wa'.
We ľawa' La la'y chie' len dot da' naka'.

2 We ľawa' Xanžon' len dot yichj ľázda'wa',
na' bi gaľ ľáza'a da' chawe' da' bene'
chia'.

3 Ženit ľawe' yógo'te doľa' da' nbaga'a.

Žeyone' neda' chegak yógo'te yižwé' ka' da'
yoa'a.

4 Žape chi'e neda' nich bi gata'.

Ło yeľa' ži'i ľáze' chie', na' yeľa' žeyache' ľáze'
chie' zka'n chawe'e neda'.

5 Zzanľi'e da' chawe' ka' da' žákaken chia'
nich yeyaka' ka to benne' yiz kwide', na'
benne' wáľe kan žak che to bsia.

6 Xanžo Dios zchi'a ľáze'e da' žak chegak
benne' ka' zžáka'le'egake',

na' zka'n chawe'e ľégake'.

7 Bľoe'ele' Moisés da' ka' wló'o ľáze'e gone',
na' bi'e latje benne' Israel ka' blé'egekle' da'
zen ka' da' bene'.

8 Xanžon' žeyache' ľáze'le', na' nži'ile' benách
ka'.

Nake' zen ľaze', na' nži'ile'ele' benách chie'
ka'.

9 Bi ztiľkze' žo'o, na' kegé to chi'ize zže'e žo'o.

10 Bi žebi'e chežo ka nak žia da' nbága'žo,

na' bi na' wžia yi'e žo'o ni'a che xtóľa'žo.

11 Ka nak sibe ya'abá ľawle yežlyó,
kikze nak yeľa' ži'i ľáze' zen chie' len benne'
ka' žápegake' Le' ba la'ne.

12 Ka nak zi'to' gan zľa' wbiž, na' gan ženen,
kikze zkwase' zito'le doľa' da' nbága'žo.

13 Kan nak xa xkwide' ka' ži'i ľáze' len zi'nkze'
ka',

kikze nak Xanžon' ži'i ľáze' len benne' ka'
žápegake' Le' ba la'ne.

14 Le' nnézkzele' kan nakžo ľo beľa' žen chežo.
Žejsá' ľáze'e nakžo bižte yo.

15 Ka nak yeľa' nban chežo, nakžo ka to yiľe'.
Zgolžo ka žak che to yeje yiľe'.

16 Kate' zde be' ga na', na' žnitlen,

na' biž zoa no benne' žejsá' ľáze'e chen,

17 san ka nak chegak benne' ka' žxen
ľáze'gake' Xanžon',

yeľa' ži'i ľáze' chie' zóalenen ľégake' to chi'ize,
na' da' chawe' chie' zóalénkzen yógo'te

za'sógake',

18 benne' ka' žóntezgake' kan žnna diža' dan'
bénľene' ľégake',

na' benne' ka' žóngake' kan wnnakze' Le'.

19 Bzoa Xanžon' latje chie' ya'abá gan ži'e
žnna bi'e.

Nakkze' Benne' Wnná Bia' Zen ľáwlegak da'
zej den.

20 Le wká'n zen Xanžon', ľe'e, wbás che
ya'abá ka'.

Nakle wbás wale, na' chochle'e, na' žonle kan zne',
na' zze nagle da' ži'e le'e.

²¹ Le wká'n zen Xanžon', le'e, wbás che ya'abá ka' žejle lo wdile.

Nakle wbás wen žin chie' ka', na' žonle kan ženele' Le'.

²² Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele le'e, ben Dios le'e,

na' zoale yógo'te latje gan zna bi'e Le'.

We lawa' Xanžon' len dot yichj lázda'wa'.

104

¹ We lawa' Xanžo Dios len dot yichj lázda'wa'.

Zente nako' Le', Xana' Dios.

Laže' da' nako' naken yela' xtan, na' yela' zen.

² Zwakw kwino' yela' bani' ka za lano'.

Bzalo'o ya'abá ka to yo'o laže' chio'.

³ Beno' ližo' lawle nis da' žen' ža'le.
Žkonlo' žin bejw ka' ka to karreta gan ži'o Le',
dan' zden lo be'.

⁴ Žkonlo' žin be' žaken ka wbás chio',
na' yes wzió' ka' ka wen žin chio' ka'.

⁵ Bzoa chocho' yežlyó nga lo lenen,
na' bi be gak wkwasen'.

⁶ Bwako' yežlyó nga len niso' ka žon to
benne' žakwe' za lane',
na' nisen' bwakwn ya'a ka'.

⁷ Kate' btilo' nisen', na' bezonnjen.

Bebigan' kate' benlen wnnó' zižje.

⁸ Nisen' dan' bwakwn ya'a ka' bejsóan lo
yegw ka',

na' bžinen latjen' da' beno' Le' che nisen'.

⁹ Bzo' gan ze law chejsóan, na' gan biž gak
ten,

nich biž yewakwn yežlyó bižen'.

¹⁰ Beno' bej ka', da' ka' žáljaken žoa'a yégodo'
ka',

na' yegw ka' zdégaken ladjwgak ya'a ka'.

¹¹ Lo yegw ka' žejgak bia yiže' ka' nis,
na' zdoan yela' zbile nis chegak burro yiže'
ka'.

¹² Byínnedo' ka' žóngakba' xó'ngakba' ka' lo
yag ka' zégaken žoa'a yegw ka',

na' žólgakba' ladjwgak ni'a ná'gaken ka'.

¹³ Žselo'o yejw zan ya'abá dan' žaken law ya'a
ka',

na' želje yežlyón' len da' chawe' da' žono'.

¹⁴ Žesgolo' yiže' da' žawgak bia yiže' ka',

na' kwando' ka', da' ka' žawgak benách ka',

na' da' ka' žkóngekle benne' ka' žin nich
góngake' yela' waw,

¹⁵ na' uba ka', da' ka' žóngake' xis uba wál
dan' žonen ga žebégekke benne' ka',

na' olibo ka', da' ka' žóngake' set dan'
zgó'ogake' yichjgake',

na' zoa' da' žóngake' yet nich sóagake'
nbángake'.

¹⁶ Yag sedro ka' da' zej zen law Ya'a Líbano
zzi'gaken nis yejw.

Zej naken chio', Xanto' Dios, dan' gozo'
légaken.

¹⁷ Lo yag ka' žziagak byínnedo' ka' xó'ngakba'
ka',

na' lo ni'a ná'gaken žegak liž byinne sig-
wenya ka'.

¹⁸ Zej zoa chibo yiže' ka' law ya'a zen ka',
na' lo bloj ka' žangak ya'a ka' zej zoa bžižo'
ka'.

¹⁹ Beno' byo' dan' žloe'elen to byo' to byo' che
yiz,

na' wbíz nnezlen kate' žala' yenen.

²⁰ Beno' yel, na' kate' ba golen,

na' zžojgak bia yiže' ka'.

²¹ Žbéžeya'agak bež yiže' ka', žiljgakba' da'
gáwgakba'.

Žiljgakba' bia ka' wnnakzo' gáwgakba'.

²² Kate' zla' wbíz, na' žeyéjgakba' lo bloj
chégakba', gan žtásgakba' te ža.

²³ Naž zžojgak benne' ka', na' žjake' wen žin,

na' žóngake' žin na' zejte žen wbíz.

²⁴ Xanto' Dios, da' zante zej nak da' beno'.

Len yela' žejni'il zente chio' beno' da' ka'.

Nža' yežlyó nga da' ka' beno' Le'.

²⁵ Zoa niso' ga na', dan' naken zen, na' zil-
le'e,

gan zej yo'o bia zante ka', biado' ka', na' bia
zen ka'.

²⁶ Lo nison' zej nnita' barkw zen ka',
na' zoa bia zen lo nison', bian' beno' Le', nzi'
laba' lebiatán.

²⁷ Yógo'te bia ka' žxen láže'gakba' Le',
nich gonno' da' gáwgakba' kate' gála'
chégakba'.

²⁸ Znejzon' chégakba', na' zzi'gakban'.

Žónnli'o da' žáwgakba', na' žéljgekba'.

²⁹ Kate' bi žape chí'o légakba', na' zžébegakba'.

Kate' žekwaso' be' žeká'gakba', na' žátgakba',
na' žeyákgakba' bižte yo,

³⁰ san kate' žeselo'o be' chio', na' žebángakba'.

Znejzo' yela' nban kob chegak da' ka' zej
zoan lo yežlyó nga.

³¹ To chí'ize ga'n zen Xanžo Dios.

Žaz laže' Xanžon' da' ka' benkze' Le'.

³² Žwie' yežlyó nga, na' žžon'.

Žgane' ya'a ka', na' zžoj žen che yi' ga na'.

³³ Gólkza' che Xanžon' xak zoa' nbana'.

Yógo'te ža zoa' nbana' goła' da' we lawa'a
Dios chia'.

³⁴ Žak laža'a chaz laže' Xanžon' da' ka' žlab
laža'a,

na' žebézela' ni'a che Xana' Dios.

³⁵ Kwia yi'gak benne' doła' ka' nnita'gake'
yežlyó nga,

na' biž soagak benne' ka' zbej yichjgake' Dios.

We lawa' Xanžo Dios len dot da' naka'.

ǰGa'n zen Xanžon'!

105

¹ iLe wká'n zen Xanžo Dios!
iLe wká'n zen La la'y chie!
Le wzenle benne' yógo'te yež ka nak da'
zen da' bene'.

² iLe goł chie'! iLe goł da' wká'n zenle Le'!
iLe wchálj chegak da' zente ka' da' bene'!

³ iLe yebele lo da' nak chie' Le'!

Yógo'te benne' ka', benne' žápegak Xanžon'
ba la'ne, žala' yebéle'egekle'.

⁴ Le nnable Xanžon' gáklene' le'e.

Tža tža le wxén laže' Xanžo Dios.

⁵⁻⁶ Le'e, za'só Bran, wen žin che Xanžon', na'
le'e, za'só Jakob, bennen' wžie',

le wsá' laže' chegak yela' wak ka', na' da'
zente ka' da' bene' Le',

na' kan bchi'a laže'e le'e.

⁷ Le' nake' Xanžon', na' Dios chežo.

Le' znná bi'e benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó.

⁸ La'kze te chegak to mil kwe' benne' ka',
batkle gal laže'e da' wchebe laže'e gone' lo
diža' da' bene',

⁹ dižan' da' bénlene' Bran,
dan' bzetj kwine' katen' bi da' bchebe laže'e
gone' che Isaak,

¹⁰ na' bzoa chochen' ka to da' wnnakze' gon
Jakob,

dižan' da' žala' góntezegak benne' Israel ka' ka
znnan,

¹¹ dan' bene' katen' wnné': "Chele le'e
gonna' yežlyó chegak benne' Kanaán
ka',

dan' gaken to da' wdele lo na'gak za'sóle ka'."

¹² Katen' wnníta'gake' nbabze benne' ka',
na' wdágake' lo yežlyó nga ka benne' zi'to'
ka',

¹³ na' wdégake' to yež yetó yež,

na' to yežlyó yetó yežlyó,

¹⁴ bi be' Dios latje no benne' bi da' gone'
chegak benách chie' ka',

na' ni'a chégake' bti'le' benne' wnná bia' ka'.

¹⁵ Gože' légake': "Bi be gonle chegak benne'
ka' wžia',

na' bi gonle zia benne' ka' zcháljgake' lo
wlaza' neda'."

¹⁶ Bene' ga gota' to wbin lo yežlyón',

na' beké'e yógo'te da' gáwgake',

¹⁷ san bsele'e to benne' wnežwe' láwgake',

bennen' nake' Jwsé, bi' na' bété'gake'-be'

nich gakbe' bi' ndo'w che to benne' zi'to'.

¹⁸ Bséjwgake' ní'abe' lo yežw ka' ladjw blag
ka',

katen' bséjwgake'-be' liž ya lo yežlyó Egipto,

¹⁹ na' zejte goła' gok li da' wnná Jwsé žala'
gaken.

Ki goken, bloe'el xtiža' Xanžon' wnnabe' da'
li.

²⁰ Naž benne' wnná bia' che yežlyó Egipton'
bsele'e to benne' bsane' Jwsé na'.

Bennen' znná bi'e yež zan bsane'-be'.

²¹ Bzoe'-be' nich gakbe' xangak benne' ka'
nníta'gake' liže',

na' nich nna bia'be' yógo'te da' nape' le',

²² na' nich tilbe' benne' zen ka' che benne'
wnná bian' ka' žaz láže'kzbe',

na' nich wejni'ilbe' benne' gole ka' che
yežlyó Egipton' nich gágake' benne'
sina' ka'.

²³ Wdé na' bžingak benne' Israel ka' lo yežlyó
Egipton',

na' wzóa Jakob lo yežlyó chegak za'só Kam
ka'.

²⁴ Wyánle'egak benne' ka' che Xanžon' lo
yežlyón',

na' bene' ga gógakže' waje ka zej nak benne'
ka' bi blé'egekle' légake' chawe'.

²⁵ Ben Dios ga bža'agak benne' Egipto benne'
chie' ka',

na' bégake' benne' wen žin chie' ka' zia.

²⁶ Bsele'e Moisés, wen žin chie', lawgak
benách chie' ka' tzen len Aarón, ben-
nen' wžie' Le'.

²⁷ Dios bi'e benne' chope' ki latje bégake'
yela' wak ka' che ya'abá,

na' yela' wak zen ka' lo yežlyó chegak za'só
Kam ka'.

²⁸ Bseła' Dios to da' choł dan' bwakwn dot
yežlyón',

san benne' Egipto ka' bi bégake' da' wn-
nakze' Le'.

²⁹ Naž bene' ga beyák nis yegw chegak
benne' ka' žen,

na' bete' yógo'te bel ka' zej zoaba' lo yegw
ka'.

³⁰ Besché'e yežlyó chégake' blož ka' ga bžinte
wnníta'gakba' lo liž benne' wnná
bian'.

³¹ Wnnaze Dios, na' bła'gak zante bi'a che
bež ka',

na' bi'a las ka' dot lo yežlyó chegak benne'
ka'.

³² Lo wláz nis yejw bsele'e yej nis lo yežlyón',
na' lezka' yi' da' bzeyen dot yežlyó chégaken'.

³³ Bchinnje' yógo'te lba uba, na' yag higo
chégake' ka',

na' bdichje' yógo'te yag ka' zej zen lo
yežlyón'.

³⁴ Wnnaze, na' bła'gak biche' zo ka',

bia ka' bi gak no benne' wlabé' légakba',

³⁵ na' bdáwgakba' dot yixe' ya'a lo yežlyó
chégaken',

na' bdáwgakba' dot linne da' žonn yežlyón'.

³⁶ Naž bete' bi' byo nežw ka' chegak benne'
Egipto ka',

xkwide' ka' zej nakbe' bi' wak ka' chégake'.

³⁷ Bebeje' benne' chie' ka' ga na' zej noe'e
mežw plat, na' mežw oro zan.

Bi wzóa no benne' ládjwgake', benne' bi zoe'
chawe'.

³⁸ Bebégekle benne' Egipto ka' katen'
bžójgake' ga na', dan' bžébele'egake'
légake'.

³⁹ Bzała' Dios to bejw da' wló'on benne' chie' ka' zol,
 na' to yi' da' bsa'nín' légage' žel.
⁴⁰ Wnnábgekle' Dios, na' bsele'e bežjw yiže' ka' nich gáwgake'-ba',
 na' bene' ga bélégekle' yet da' bžojen ya'abá.
⁴¹ Bsaljwe' to yej xe, na' bžoj nis
 da' wdén lo yežlyó bižen' ka' to yegw nis.
⁴² Ki ben Dios dan' bejsá' láže'e diža' la'y chie'
 da' bchebe láže'e gone' che Bran, wen žin chien'.
⁴³ Bebeje' benne' ka' wžíe' lo yežlyó Egipton',
 na' bebégekle' dan' gok yela' ba nez zen chégake'.
⁴⁴ Bnezjwe' benne' chie' ka' yežlyó chegak benne' yezika' yež ka',
 na' da' wdápegak benne' yež ka' beyaken chegak benne' chie' ka',
⁴⁵ nich gápegake' xtiže'e ba la'ne,
 na' góngake' ka' nak da' wnnakze' Le'.

iGa'n zen Xanžo Dios!

106

1 iGa'n zen Xanžo Dios!

Le ye' Xanžo Dios: "Žóxkeno'", dan' nake' chawe',
 na' dan' žeyache' láže'tezle' žo'o.
² ĆNozkze benne' gak wlóe'ele' kan zej nak yela' wak zente ka' da' ben Xanžon'?
 ĆNozkze benne' gak wká'n zene' Le' kan žala' gonžo?
³ Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóngake' da' chawe',
 benne' ka' žóntezgake' da' žénele' Le'.
⁴ Bejsá' láže' chia', Xana' Dios, kate' žon chawo'o benne' chio' ka'.
 Da yesló' neda', nich gak le'ela'
⁵ da' chawe' da' gono' ni'a chegak benne' ka' wžío' Le',
 na' nich yebela' kate' gak chegak benne' chio' ka' yela' ba nez,
 na' nich yebélenlá' benách chio' ka'.
⁶ Bento' doja' tlebe kan bengak xa xna' wdé cheto' ka'.
 Bento' da' zinnj, na' bento' da' bi naken chawe'.
⁷ Kate' wnníta'gak xa xna' wdé cheto' ka' lo yežlyó Egipton',
 bi blab láže'gake' chegak yela' wak che ya'abá ka' da' beno' Le'.
 Bi bejsá' láže'gake' ka' beyache' láže'le'elo' légage',
 san bží'igake' chio' žoa'a nison' nzin' Nisdo' Xna.

⁸ San Dios beslé' benách chie' ka' nich ga'n zen La la'y chie',
 na' nich wlóe'ele' law ka' nak yela' wak chie' Le'.

⁹ Btíle' Nisdo' Xna na', na' bebižen.
 Wdegak benách chie' ka' gachje lawle nison' lo yo biž.
¹⁰ Beslé' benách chie' ka' lo na'gak benne' ka' bi blé'egekle' légage' chawe',
 na' bebeje' légage' lo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' légage'.
¹¹ Naž nison' bwakwn benne' ka' bi blé'egekle' légage' chawe'.
 Bi bga'n nitó benne' chegak benne' ka'.
¹² Naž benne' chie' ka' bejlé'gake' xtiža' Dios,
 na' bélégake' da' be lawgake' Le'.
¹³ Ka' gaze goł láže'gake' da' ka' bene'.
 Bi wlézgake' nich lé'egekle' da' gon Dios,
¹⁴ san wzé láže'gake' to da' zinnj lo latje dachen',
 na' bégake' ga bža'a Dios le'e yixen'.
¹⁵ Wdé na' bnezjw Dios da' wnnábgekle' Le',
 san bsele'e ladjwgake' to da' beten zángake'.
¹⁶ Bgé'egekle' Moisés gan wnníta'gake',
 na' lezka' Aarón, Bennen' wže Xanžo Dios na'kze.
¹⁷ Naž wyaljw yežlyón', na' bwakwn Datán,
 na' lezka' benne' ka' bénlengake' Abiram tzen.
¹⁸ Naž wzén yi' gan zej ndobe benách chie' ka',
 dan' bzeyen benne' wen da' zinnj ka'.
¹⁹ Bégake' to lo'a zan Ya'a Horeb da' goken to bež da' naken ya oro,
 na' bzoa žibgake' law lo'a oro na'.
²⁰ Ki bebéj yichjgake' Dios, Bennen' zoe' ya'abá,
 nich wká'n zéngake' to lo'a oro, da' naken ka to bež žawba' yiže'.
²¹ Goł láže'gake' Dios, Bennen' beslé' légage',
 Bennen' bene' yela' wak zente ka' lo yežlyó Egipton',
²² na' bene' yela' wak ka' che ya'abá lo yežlyó chegak za'só Kam ka',
 na' da' ka' zchébegaken žo'o žoa'a Nisdo' Xna.
²³ Naž gok láže' Dios wžía yi'e benne' chie' ka',
 san Moisés, bennen' wže Dios, bzoa kwine' law Dios
 nich wzóa žie' yela' zža'a che Dios,
 na' bene' ga bi wžía yi' Dios benne' ka',
²⁴ san bzóagake' cheła'ale yežlyó xtanle'e dan' gónele Dios wnezjwe' légage',
 na' bi bejlé'gake' xtiža' Dios.
²⁵ Wnnétezgake' che Dios lo yo'o láže' chégake' ka',
 na' bi bze nággake' da' wnná Xanžo Dios.
²⁶ Che len bzetj kwine' gone' benne' ka' zia,
 gone' ga gatgak benne' ka' lo latje dachen',
²⁷ na' gone' ga yedoé'egekle' benách chie' ka' lawgak benne' ka' wnníta'gake' yežlyón',
 na' yeslase' légage' ladjw benne' ka'.
²⁸ Naž bégake' toze diža' len benne' ka' zka'n zéngake' lo'a dan' nzin' Baal-peor.

Bdáwgage' biado' ka' bétgage' lawgak dios gat ka'.

²⁹ Bégage' ga bža'a Dios ni'a che da' bégage', na' bl̥a' to yižwé' zen da' beten zangak benne' ka'.

³⁰ Naž wzó ža' Finées, to b̥xoz, na' bete' to benne'

ne žone' dola', na' wžé' ži yižwé' zen na'.

³¹ Dan' ben Finées wzí' Dios ka to da' žeyón chawen' benne' ka',

dan' wloé'e lawn lawgak yógo'te kwe' benne' ka'.

³² Lezka' bégage' ga bža'a Dios žoa'a bej nis da' nzin' Meribá,

na' bi gok chawe' che Moisés ni'a che dan' bégage'.

³³ Ni'a che dan' bégage' gok Moisés yichj ža'a,

na' wdetle ben Moisés da' kegle.

³⁴ Kate' wyó'ogake' lo yežlyó nga bi bchínjgake' yež ka',

kan bchi'le Dios légake' góngake',

³⁵ san bénlgake' benne' yež ka' tzen, na' bsédgekle' góngake' ka žongak benne' yež ka',

³⁶ na' bka'n zéngake' lo'a ka' chegak benne' ka',

dan' benen ga bžia yi' Dios benne' chie' ka'.

³⁷ Bétgage' bi' byodo' ka', na' bi' no'le chégake' ka' lawgak lo'a chegak be' xiwe' ka',

³⁸ na' bláljgake' žen chegak bi' že'ndo' ka', bi' ka' bi na' góngakbe' dola', bi' ka' bétgage' lawgak lo'a ka' chegak benne' Kanaán ka',

na' gok sban yežlyón' ni'a che žen chegak žkwide' ka'.

³⁹ Da' ka' bégage' bka'ngaken légake' sban, na' wléj yichjgake' Dios len da' bégage'.

⁴⁰ Che len bža' ale'e Dios benách chie' ka', na' bi' bl̥e'ele' chawe' benne' ka' zej nake' chekze'.

⁴¹ Naž bdié' benne' chie' ka' lo na'gak benne' yež ka',

na' benne' ka' zža'agake' benách ka' che Dios wnná biá'gake' légake'.

⁴² Benne' ka' bi' žlé'egkele' légake' chawe' bsaka' zí'gake' benách ka' che Dios.

Bzéxjwgake' légake' lo yela' wnná bia' chégake'.

⁴³ Zante chi'i Dios beslé' benách chie' ka' san bži'igake' che da' ka' gože' légake',

na' wbága'gake' dola' dan' bégage' da' zinnj.

⁴⁴ La'kze ki bégage', kate' wže' zédgekle', Dios bwie' da' wzáka'gake',

na' benle' che da' blížgake' Le',

⁴⁵ na' bejsá' laže'e dižan' da' bénlene' benne' ka',

na' beyát laže'e che yela' zža'a chie' dan' zente nak yela' žeyache' laže' chie'.

⁴⁶ Lezka' bene' ga beyache' láže'egkele benne' ka' benách chie' ka',

benne' ka' bché'gake' légake' zej nžeje'.

⁴⁷ Beslá neto', Xanto' Dios.

Bebėj neto' ladjw benne' zi'to' ka', nich wká'n zento' La la'y chio' Le', na' nich yebéle'elto' lo da' žolto' chio'.

⁴⁸ iGa'n Zen Xanžon',

Bennen' nake' Dios chegak benne' Israel ka',

ža ni'te, na' to chi'ize!

Yógo'te benne' ka' žala' nnágake':

"Ka'kze gaken."

iGa'n Zen Xanžo Dios!

107

¹ iLe wká'n Zen Xanžon', dan' nake' Benne' chawe'!

iTo chi'ize nake' Benne' ži'i laže'!

² Da' ni žala' nnagak benne' ka' ba beya'w Xanžon',

benne' ka' beslé' lo na'gak benne' ka' bi žlé'egkele' légake' chawe'.

³ Bebeje' légake' ladjwgak benne' yež zi'to' ka', yež ka' zej žen' gan žla' wbíž, na' gan ženen,

na' gan za' be' zag, na' gan zde wbíž byo' zag ka'.

⁴ Bał benne' ka' wdágake' le'e yixe' gan bi zoa nez,

na' bi bžélgekle' yež gan sóagake'.

⁵ Wdóngake', na' wblílgake',

na' biž wzóa da' wxén láže'gake'.

⁶ Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' Xanžon', na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

⁷ Bnnite'e légake' to nez li,

nich chjake' to yež gan sóagake'.

⁸ Žala' we lágwage' Xanžon'

dan' beyache' láže'le' légake'.

Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

⁹ Zwe'je' benne' ka' zbílégake',

na' zwawe' benne' ka' zdóngake' nich sí'gake' da' chawe' chie'.

¹⁰ Bał benne' ka' wnníta'gake' lo da' chol, na' gan gok zož gátgake'.

Gókgake' ka' benne' zej nyejwe' liž ya gan zej nžeje' do ya, na' zžáka'le'egake',

¹¹ dan' bži'igake' che xtiža' Xanžon', na' bzóagake' che la'ale da' bzejni'il Dios zente légake'.

¹² Bedó láže'gake' lo žin zi'ile'e da' bégage'.

Bchégwage' zan ywa' da' zej noe'e,

na' bi wzóa no benne' gák'lene' légake'.

¹³ Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' Xanžon',

na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

14 Naž bebeje' benne' ka' lo da' choł, na' gan
gok zož gátgake,
na' bzožje' do ya ka' da' zej nžeje'.

15 Žala' we lágwage' Xanžon' dan' beyache'
láže'le' légake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

16 Bchinnje' dan' bséjwgaken benne' ka' da'
zej naken ya bronse,
na' bzožje' bar ya ka' da' byéchjgекlen légake'.

17 Bał benne' ka' wdá'gake' yižwé' ka',
na' wzáka'gake' ni'a che doła' wbága'gake',
na' ni'a che da' zinnj ka' da' bégake'.

18 Bgótgekle' da' že'j žáwage', na' wzóagake'
gátgake'.

19 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' Xanžon',
na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

20 Le' bsele'e xtiže'e chégak benne' ka', na'
beyone' légake',
na' beslé' légake' lo yela' got.

21 Žala' we lágwage' Xanžon' dan' beyache'
láže'le' légake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

22 Žala' yé'gake' Le': "Žóxkeno",
na' gótgake' bia beždo' ka' lawe' Le',
na' lo yela' žebele chégake' žala' gól'gake',
na' wzéngекle' benách ka' kan nak da' bene'.

23 Bał benne' ka' wdégake' lo nisdó' lo barkw
zen ka',
benne' ka' žóngake' žin lo nisdó'.

24 Blé'egekle' da' zen ka' da' žon Xanžon',
da' ka' žone' lo nisdó', da' žóngaken ga
žebánležo.

25 Wnnaze Xanžon', na' wzó law žak be'
bdone',
na' wyás nis zgónle'en lo nisdó'.

26 Wžengak barkw ka' ka' law ya'a zen da'
naken nisdó',
na' bedínnaken lo da' naken gže'l law nis-
don'.

27 Bejchégwage' na' bejlétgake' nile be-
jlétgake' na'le kan žongak benne' ka'
želzožle',
na' da' zej nsedle' bi góklenen légake'.

28 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' Xanžon',
na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

29 Le' bzoa žie' be' bdone' dan' žaken,
na' wže' ži nis da' zgo'nen che nisdon'.

30 Bebéle'egekle' dan' bga'n ži nis zgo'nen,
na' Dios bchi'e légake' dot chawe' gan zjake'.

31 Žala' we lágwage' Xanžon' dan' beyache'
láže'le' légake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

32 Žala' wzéngекle' benne' ka' zej ndobe' chie'
Le' ka' nak yela' zen chie',
na' we lágwage' Le' gan zej ndobe' benne' gole
ka', benne' zna biá'gake'.

33 Ben Xanžon' ga wbižgak yegw nis ka',
na' bsejwe' bej nis ka'.

34 Gan goc yo ya'a beyonen' yo biž,
ni'a che da' bi nak chawe' da' bengak benne'
ka' wnnita'gake' ga na'.

35 Gan nak yo biž beyonen' yo nis,
na' yo yej beyonen' gan žal nis.

36 Bnnite'e benne' ka' ga na', benne'
wdóngake',
na' bégake' to yež gan sóagake'.

37 Gózgake' yežlýon' na' bedá'gake' lba uba ka'
ga na',
na' bezi'le'egake' linne chen.

38 Dios ben chawe'e benne' ka', na'
wyánle'egak xkwide' chégake' ka',
na' bene' ga bgólele'egak bia yiže' chégake'
ka'.

39 Kate' benne' wnná bia' ka' bsaka' zígake'
benne' ka',
na' wdetlen wnná biá'gake' légake',
na' bégake' légake' da' zia,

40 bka'n Dios benne' wnná bia' ka' ka'ze,
na' bene' ga wdágake' le'e latje dach gan bi
zoa nez.

41 Beslé' benne' yache' ka' lo yela' yache'
chégake',
na' bzánli'e zi'ngak benne' ka' ka' žangak zila'
ka'.

42 Kate' blé'egekle' benne' chawe' ka' da' ki,
na' bebéle'egekle',
san benne' wen da' zinnj ka' bi be gok
nnágake'.

43 Benne' sina' ka' žala' wláb láže'gake' che da'
ki,
na' žala' yeyónbia'gake' ka' nak yela' ži'i laže'
zen che Xanžon'.

108

¹ Zoakze lážda'wa', Dios.

Zoakze lážda'wa' nich golkza' da' we lawa'
Le'.

² Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e
zgoł-le da' žól-lento' ka', na' arpa ka'.

Zildo' yebankza'.

³ Wká'n zenkza' Le' ladjw benne' chio' ka',
Xana' Dios.

Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež ka',

⁴ dan' yela' žeyache' laže' chio' nakžen zen ka
ya'abá,

na' da' li chio' nakžen zen ka bejw gasj ka'.

⁵ iGa'n zenkzo' ya'abá, Dios!

iYela' zen chio' zla' law'n dot yežlyó nga
⁶ nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'!

Beslá légage' len yela' wak chio', na' bechebe
 chia'.

⁷ Lo latje la'y chie' wnná Dios: "Yebekzla'
 neda'.

Chisa' chele yežlyó chegak benne' Sikem ka',
 na' wžixa' chele yežlyó da' žen' kwit yegw
 Sukot.

⁸ Yežlyó Galaad naken chia',
 na' yežlyó chegak za'só Manasés.
 Yežlyó chegak za'só Efraín naken ka to lapa'
 da' žape chi'in yichja'.

Yežlyó chegak za'só Judá naken gan žnna
 bi'a.

⁹ Yežlyó chegak benne' Moab ka' naken ka to
 ziga' ya da' nžan' nis wná'a.

Lo yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na'
 zela' gol.

Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea
 ka'."

¹⁰ žNož benne' wchi'e neda' nich tīl-lena' yež
 zoa to ze'e sibe da' žape chi'in?

žNož benne' wchi'e neda' nich tīl-lena'
 benne' Edom ka'?

¹¹ žKege Le' wchi'o neda', Dios?
 Le' bzoakzo' neto' čela'ale,
 na' bi wyéjleno' benne' četo' ka', benne' ka'
 žjake' lo wdīle.

¹² Goklen neto' nich gak tīl-lento' benne' ka'
 ždīl-lengake' neto',
 dan' dache'ze gak gáklengak benne' ka' neto'.

¹³ To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,
 na' Le' wlage' benne' ka' ždīl-lengake' žo'o.

109

¹ Xana' Dios, žka'n žena' Le'.

Bi ga'no' žize,

² dan' benne' ka' bi zej nake' čawe', na'
 benne' wen laže' ka', žnnégake' chia'
 neda'.

Žnnégake' chia' da' wen laže'.

³ Lo yela' žža'a čégake' zej nyechjle' neda',
 na' žnnégake' chia'.

Ždīl-lengake' neda', na' bi be bena' čégake'.

⁴ La'kze bži'ila' benne' ka', na'a žéčjgekle'
 neda', na' ždīl-lengake' neda',
 san neda' žnnabla' Le' gon čawo'o benne'
 ka'.

⁵ La'kze bena' neda' da' čawe' chegak
 benne' ka', žóngake' neda' zia.

La'kze bži'ila' légage' bi žlé'egekle' neda'
 čawe'.

⁶ Bzoa to benne' wen da' žinnj nich wchi'a
 laže'e benne' ka' bi zej nake' čawe',
 na' ben ga soa to benne' wži'e čégake', ben-
 nen' wloe'ele' law zia da' zej nbage'e.

⁷ Katen' wchi'a laže'e légage', ben ga gak bia'
 zia da' zej nbage'e.

Bloe'el naken dolja' da' žnnábgake' lawo' Le'.

⁸ Ben ga gaggak nbabze ža sóagake'
 nbággake',

na' benn če benne' yoble da' wdápegake'.

⁹ Bka'n ží'ngake' ka' bi' wzebe ka',

na' ga'ngak zó'legake' no'le wzebe.

¹⁰ Ben ga gaggak ží'ngake' ka' benne'
 zdágakze'

nich nnábgekle' no benne' bi da' gonne'
 čégake',

na' ben ga žélgake' yet da' gáwgake' zító'le
 gan zoa lížgake' da' nbia yin'.

¹¹ Ben ga cho'o da' nápegake' lo na' bennen'
 bsane' légage' mežw.

Ben ga yeka'gak benne' ži'to' ka' da' ka'
 béngake'.

¹² Ben ga bi soa no benne' yeyache' láže'le'
 légage',

na' bi soa no benne' yeyache' láže'le' bi'
 wzebe čégake' ka'.

¹³ Ben ga kwia yí'gak za'sógage' ka',
 na' biž soa no za'sógage', bin' labe' kan
 légage'.

¹⁴ Bejsá' laže' che da' žinnj da' bengak xa
 xtó'gake', Xana' Dios,

na' bi wsojo' dolja' da' wbága'gak xná'gake'.

¹⁵ Bejsá' láže'teze da' žinnj da' béngake',

san biž čejsá' lažo'o benne' ka',

¹⁶ dan' bi bejsá' láže'gake' yeyache' láže'gekle'
 ljéžgake' ka'.

Bsáka'gake' benne' yache' ka', na' benne'
 gaxjw ka',

na' benne' ka' wzáka'gake', na' bétgake'
 légage'.

¹⁷ Wyáz láže'gake' wnnégake' chegak benách
 ka'.

Ben ga nnégak benách ka' čégake'.

Bi gok láže'gake' nnábgake' gak čawe'
 čégake'.

Ben ga bi soa no benne' nnable' gak čawe'
 čégake'.

¹⁸ Da' zia da' žóngake' naken ka to da'
 žákwgake',

dan' wyó'on lé'egake' ka nis da' wéjgake',

na' wyó'on žit čégake' ka set da' bdáwgake'.

¹⁹ Ben ga tá'tezen légage' ka to laže' yicha' da'
 nákwgake',

na' ka to xpáygake' da' nžejen lí'agake'.

²⁰ Da' ni gaken čégake' to da' yebi' i Xanžo
 Dios chegak benne' ka' ždīl-lengake'
 neda',

na' da' čizjwe' benne' ka' žnnégake' chia'.

²¹ Xana' Dios, goklen neda' nich gak chia' da'
 čawe'.

Beslá neda' dan' žeyache' láže'le'e'lo' benách
 ka',

²² na' dan' žzáka'li'a, na' žiážjela',

na' žak ži' lážda'wa'.

²³ Zde chia' kan zde che to zoł kate' žen wbiž.
Žak chia' kan žak che to biche' zo katen' zche'
to be' leba'.

²⁴ Žat ziba' dan' žona' wbás,
na' nžitli'a dan' bi be žawa'.

²⁵ Naka' ka to da' žon dítjgagle'.
Zwiágake' neda', na' zta yíchigake' nich gon
dítjgagle' neda'.

²⁶ Goklen neda', Xana' Dios.
Beslá neda' dan' žeyache' láže'lo' benách ka'.

²⁷ Ben ga gákbe'egekle' Le' žákleno' neda',
na' Le', Xana' Dios, benkzo' da' ni.

²⁸ Bi be žéke'la' cha' znnégake' chia', cha' Le'
žon chawo'o neda'.

Wzó ža', na' ben ga yedoé'egekle' benne' ka'
bi zlé'egekle' neda' chawe',
san ben ga yebela' neda', benne' wen žin
chio'.

²⁹ Ben ga yedoé'egekle' benne' ka' zdíl-
lengake' neda',
na' ben ga chíxgagle' to chí'ize.

³⁰ Dot laža'a golkza' da' we lálwli'a Xanžo
Dios.

Wká'n zena' Le' ládjwgak benne' zan ka'.

³¹ Le' zoe' kwitli ža chegak benne' yache' ka',
nich yeslé' be' da' zej nakkze' lo na'gak
benne' ka' zchóggake' chégake'
gátgake'.

110

¹ Xanžo Dios gože' Xana':
“Wžé' kwita' li ža gan ži'a neda',
na' zejte ža gona' ga benne' ka' bi zlé'egekle'
Le' chawe' wzóa zíbgake' xni'o.”

² Gan zo' yež Sión, gonn Xanžon' yela' wnná
bia' chio'.

Znne': “Wnná bia' benne' ka' zdíl-lengake'
Le'.

³ Lo ža kate' wzetjo' benne' ka' bi zlé'egekle'
le' chawe',
dot láže'gak benne' chio' ka' wdé kwíngake' lo
no'o,

ka žon xle'l zílele, da' žakwn ya'a la'y chia' ka'.
Kikze yeyák yiz kwide' chio' tža tža.”

⁴ Bchebe laže' Xanžon', na' bi wché'e xtiže'e,
wnné':

“To chí'ize nako' bžoz kan gok bžoz
Melkisedek.”

⁵ Zoa Xanžon' kwito' li ža gan zo'.
Kate' že'e, na' wžía yi'e benne' wnná bia' ka'.

⁶ Choge' chegak benne' yógo'te yež ka'
gátgake', na' gote' benne' zante yež
ka'.

Wžía yi'e benne' ka' znná biá'gake' do zente
yežlyó.

⁷ Ye'je' nis yégodo' da' zoan žoa'a nez,
na' yeyák yela' wale chie'.

111

¹ Dot laža'a wká'n zena' Xanžo Dios tzen len
benne' chawe' ka',
benne' zej ndobe' chie' Le'.

² Da' zenle'e zej nak da' ka' ben Xanžo Dios,
na' yógo'te benne' ka', benne' žaz láže'gake'
da' ka' žone' zlab láže'gake' da' ka'.

³ Yeļa' baní', na' yeļa' zen zej nžagen da' žone'
Le',

na' to chí'ize zoa da' chawe' chie'.

⁴ Žone' ga žejsá' láže'žo yeļa' wak zente da'
žone'.

Xanžo Dios nake' zen laže', na' žeyache'
láže'le' benách ka'.

⁵ Zwawe' benne' ka' zžébegake' Le',
na' to chí'ize žejsá' laže'e diža' da' bénlene'
benách ka'.

⁶ Bļoe'ele' benne' chie' ka' yeļa' zen che da'
bene'.

Znezjwe' benne' chie' ka' da' zej nape benne'
zi'to' ka'.

⁷ Li laže', na' chawe' zej nak da' ka' žone'.

Li laže' zej nak yógo'te da' ka' wnnakze' Le'.

⁸ To chí'ize zóatežgak da' ka' bchi'le' žo'o.

Lo da' li, na' lo da' li laže' bene' yógo'tegaken.

⁹ Bsele'e to benne' weslá nich beslé' benne'
chie' ka'.

To chí'ize bzoa choche' xtiže'e da' bénlene'
žo'o.

Da' zen, na' da' zžébežo nak La la'y chie'.

¹⁰ Nich so ļawžo gápežo yeļa' žejni'ile, žon
byene žébežo Xanžo Dios.

Žejni'igagle' binlo yógo'te benne' ka' žóngake'
ka' nak da' wnnakze' Le'.

To chí'ize žaļa' wká'n zenžo Le'.

112

¹ Ga'n zen Xanžo Dios!

Ba nez zen naken che bennen' zžebe' Xanžo
Dios,

na' žaz laže'e gone' da' bchi'le' žo'o.

² Za'só bennen' nna biá'gake' yežlyó nga,
na' gak chawe' chegak benne' chawe' ka'.

³ Da' zan da' de, na' yeļa' wnni'a zej yo'on liž
bennen'

na' to chí'ize zoa da' chawe' da' žone'.

⁴ Žsa'ní' to yi' lo da' chol gan zej nni'a benne'
li laže' ka',

benne' ka' zej nake' zen laže', na' chawe',
na' žeyache' láže'gekle' benách ka'.

⁵ To benne' chawe' žeyache' láže'le' benách
ka', na' žsane' l'égake' mežw.

Lo da' chawe' zkonle' žin da' yo'o lo ne'e.

⁶ Che len bi be wkwás le' lo latje gan zoe',
na' to chí'ize chejsá' láže'gak benách ka' le'.

⁷ Bi žebe' kate' yenle' žak da' bi nak chawe'
che da' yo'on lo ne'e.

Zga'n choch lážda'we' dan' žxen laže'e Xanžo
Dios.

⁸ Zoa chawe' lážda'we', na' bi be zžebe'

na' zejte ža le'ele' gak kan žak laže'e chegak
benne' ka' bi žl'é'egikle' le' chawe'.

⁹ Žchise' da' nape', na' znezjwe' da' gáklenen
benne' yache' ka',

na' to chi'ize zoa da' chawe' da' žone'.

Ga'n zen yeja' wnná bia' chie'.

¹⁰ Le'el benne' wen da' zinnj da' ni na' ge'ele
le'.

Gáwya'ate laye'e, na' kwe' zedle'.

Nitle da' zze láže'gak benne' wen da' zinnj ka'.

113

¹ iGa'n zen Xanžo Dios!

Le'e, wen žin chie', ile wká'n zen La la'y
chie'!

² iGa'n zen La la'y che Xanžo Dios, na'a ža, na'
to chi'ize!

³ iGa'n zen La la'y che Xanžo Dios, gan žla'
wbíž ga žinte gan ženen!

⁴ iGa'n zen Xanžo Dios lawle yógo'te yež ka',
na' lawle ya'abá že' yeja' zen chie'!

⁵ žNožke benne' nake' zen ka nak Xanžo
Dios,

Bennen' žnna bi'e ya'abá na'le?

⁶ Dios žon kwine' gaxjw laže' nich gak le'ele'
da' de žan ya'abá, na' lo yežlyó.

⁷ Dios žechise' benne' yache' lo bixte yo,
na' žebeje' benne' nyache' laže' lo da'
žzáka'li'e,

⁸ na' žone' ga že'gak benne' ki ladjw benne'
blo ka',

benne' ka' žnna biá'gake' benne' chie' ka'.

⁹ Žone' ga zoa no'le wbíž ladjwgak žkwide'
chekze' ka'.

Žebele no'len' dan' nake' xna'gak žkwide'
chie' ka'.

iGa'n zen Xanžo Dios!

114

¹ Kate' bžojgak benne' Israel ka' lo yežlyó
Egipto,

bžojgak ža'só Jakob lo yežlyó chegak benne'
zi'to' ka'

² na' gogkak ža'só Judá ka to yo'o gan zbez
Dios,

na' gogkak benne' Israel ka' gan žnna bi'e.

³ Ble'el Nisdo' Xna da' ni, na' bžonnjen,
na' wdé xkože'l yegw Jordán.

⁴ Wxíte'gak ya'a zen ka' kan žxíte'gak chib ka',
na' wxíte'gak ya'ado' ka' kan žxíte'gak chibdo'
ka'.

⁵ žBiz gok chio', nisdon', dan' bžonnjo'?

žBiz gok chio', yegw Jordán, dan' wdío'
xkože'l?

⁶ Le'e, ya'a zen ka', žbiz chen' wxíte'le ka'
žxíte'gak chib ka'?

Le'e, ya'ado' ka', žbiz chen' wxíte'le kan
žxíte'gak chibdo' ka'?

⁷ Žzo' yežlyó law Xanžo Dios, law Dios na' che
Jakob.

⁸ Dios na'kze bene' ga beyák yej xen' to bej
nis,

na' bene' ga beyák yej to gan žal nis.

115

¹ Kege kwinto', Xanto' Dios, kege kwinto',
san Le'

žala' wká'n zento' ni'a che yeja' ži'i laže' chio',
na' yeja' li laže' chio'.

² žBiz chen' žnnábgikle benne' zi'to' ka' neto'?
Žnnágake': "žGaz zoa Dios chele'?"

³ Dios chežo zoe' ya'abá.

Žone' da' žaz láže'kze' gone'.

⁴ Dios ka' chegak benne' zi'to' ka'
zej naken lo'a ka' da' zej naken plat, na' oro,
da' ka' nongak lo na'gak benne' ka'.

⁵ Zoa žoa'agaken, san bi žnnégaken.

Zoa yej láwgaken, san bi žl'é'egklen.

⁶ Zoa nággaken, san bi žéngklen.

Zoa zína'gaken, san bi žl'é'egklen.

⁷ Zoa ná'gaken, san bi be žtágaken.

Zoa ní'agaken, san bi ždágaken.

Bi žžoj chí'igaken lbá'gaken.

⁸ Kan zej naken, nakgak benne' ka' béngake'
lo'a ka',

na' lezka' benne' ka' žxen láže'gake' léngaken.

⁹ Le wxén laže' Xanžon', le'e, benne' Israel
ka'.

Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.

¹⁰ Le wxén laže' Xanžon', le'e, bžoz ka' che
Dios, le'e nakle ža'só Aarón.

Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.

¹¹ Le wxén laže' Xanžon', nole le'e žka'n zenle
Le'.

Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.

¹² Xanžon' žejśá' laže'e žo'o, na' gon chawe'e
žo'o.

Gon chawe'e benne' Israel ka'.

Gon chawe'e bžoz chie' ka' zej nake' ža'só
Aarón.

¹³ Gon chawe'e benne' ka' žápegake' Le' ba
la'ne,

benne' blo ka', na' benne' gaxjw laže' ka'.

¹⁴ Gon Xanžon' ga changak ži'nle ka',

na' changak ži'ngak žkwide' byo chele ka'.

¹⁵ Xanžon' gon chawe'e le'e.

Benkze' Le' ya'abá, na' yežlyó nga.

¹⁶ Che toze Xanžon' nak ya'abá,

san bnezjwe' benne' ka' yežlyó nga.

¹⁷ Benne' gat ka' bi gak we láwgake' Xanžon',

na' bi gak benne' ka' zej die' yežw ba,

¹⁸ san žo'o, benne' ban ka', wká'n zenžo
Xanžon', na'a ža, na' to chi'ize.

iLe wká'n zen Xanžon'! iGa'n zen Le'!

116

¹ Nži'ila' Xanžo Dios dan' benle' chi'a,
na' dan' wnnabla' Le'.

² Dan' bze nage' chia',

che len wliža' Le' xak zoa' nbana'.

3 Wžé' zedla' ni'a che yela' got,
na' wžeba' zoa' choa'a lo yi' gabíl.
Wžé' zedla', na' wzáka'li'a.
4 Naž bliža' Xanžo Dios, na' wnní'a:
"Xana' Dios, beslá be' da' nakkza'."
5 Xanžo Dios nake' chawe', na' ži'i laže'.
O', Dios chežo žeyache' láže'le' žo'o.
6 Žape chi'ikze Xanžon' benne' gaxjw laže'
ka'.
Katen' wžé' zedla' beslé' neda'.
7 Le' ben choche' neda', na' na'a zoa' chawe',
dan' Xanžon' žon chawe'e neda'.
8 Le', Xana' Dios, besló' neda' lo na' yela' got,
nich biž kweže we'a, na' nich bi
chejchégoa'a.
9 Gona' da' ye' Xanžo Dios neda'
gan zej nnita' benne' ka' zej zoe' nbángake'.
10 Bejlí'a chie', na' bchalja' chie' la'kze
wzáka'li'a,
11 na' lo yela' zžebe chia', wnní'a:
"Zej nak yógo'te benne' ka' benne' wen laže'
ka'."
12 Bizkze gak yebi'ikza' che Xanžo Dios
ni'a che yógo'te da' chawe' da' bene' chia'?
13 Si'a lo ne'e Le' yela' weslá,
na' wliža' La la'y che Xanžo Dios.
14 Na'a gona' da' ka' wchebe laža'a law
Xanžon'.
Gonan' lawgak yógo'te benne' chie' ka'.
15 Xanžo Dios ži'e wnné yoe
ni'a chegak benne' chie' ka' dan' žátgake'.
16 Xana' Dios, da' li naka' wen žin chio'.
Naka' wen žin chio', na' ži'n no'le wen žin
chio'.
Le' bzozjo' da' bžejen neda'.
17 Da' wká'n zena' Le' gaken ka to biado' da'
gota' lawo' Le',
na' wká'n zena' La la'y chio' Le', Xana' Dios.
18 Law Xanžo Dios gona' da' ka' bchebe laža'a
chie'.
Gonan' lawgak yógo'te benne' chie' ka'.
19 Gonan' la' li'a liž Xanžo Dios
dan' žen' lo yež Jerusálén.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

117

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, le'e, benách yež
ka'!
¡Le wká'n zene' Le', le'e, yógo'te benách
ka'!
2 Zente nak yela' ži'i laže' chie', na' kan nži'ile'
žo'o, na' to chi'ize zoa yela' li laže'
chie'.

¡Le wká'n zen Xanžon'! ¡Ga'n zen Le'!

118

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios dan' nake' chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!
2 Žala' nnagak benne' Israel ka':
"¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
3 Žala' nnagak za'só Aarón ka':
"¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
4 Žala' nnagak benne' ka' zžébegake' Xanžo
Dios:
"¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
5 Katen' wžé' zedla' bliža' Xanžo Dios.
Bechebe Xanžon', na' beslé' neda' lo dan'
bežwn neda'.
6 Zoažen Xanžon' neda', na' batkle žeba'
bi da' gongak benne' ka' chia' neda'.
7 Zoažen Xanžon' neda', na' Lekze' žáklene'
neda'.
Che len le'ela' chejchégwak benne' ka' zdíl-
lengake' neda'.
8 Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
na' kege wxén láže'žo benne' ka'.
9 Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
na' kege wxén láže'žo benne' wnná bia' ka'.
10 Byéchižgikle benne' yógo'te yež ka' neda',
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne'
ka'.
11 Byéchižgikle' neda', na' bséjwgake' neda'
le'jle,
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne'
ka'.
12 Byéchižgikle' neda' ka' žongak bzoe' ka',
na' gok yela' zža'a chégake' ka to yi' da' zzeyen
yixe' yeche' biž,
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne'
ka'.
13 Bžíga'gake' neda' nich chejchégoa'a
san goklen Xanžo Dios neda'.
14 Nak Xanžo Dios ka to yo'o gan zoa
chawa'a,
na' gólteza' chie' Le', dan' Lekze' žeslé' neda'.
15 Žolgak benne' chawe' ka' lo yela' žebele
chégake' dan' žeslá Xanžon' légake'.
Len yela' wak zen žon Xanžo Dios da' zente
ka'.
16 Zente nak yela' wak che Xanžo Dios.
Da' zente ka' žon yela' wak zen che Xanžon'.
17 Bi gata', san soa' nbana',
na' wzenla' benne' ka' ka' zej nak da' ka' ben
Xanžon'.
18 Bsaka' ži'le'e Xanžon' neda',
san bi bdi'e' neda' lo na' yela' got.
19 Bsaljw gan cho'ogak benách ka' yodo' che
Xanžo Dios,
na' choa'a ga na', na' wká'n zena' Xana' Dios.
20 Zoa nga gan žo'ožo law Xanžo Dios,
na' žo'ogak benne' chawe' ka' nga.
21 Wká'n zena' Le', Xana' Dios, dan' benlo'
chia',
na' besló' neda' lo dan' goken chia'.

22 Jej na' da' bzoagak benne' wen yo'o ka' cheja'ale,
beno' Le' ga naken jej blo.

23 Da' ni benkze Xanžon', na' žonen ga žebanlžo.

24 Ža ni naken ža da' ben Xanžon'.
Yebéle'elžo, na' soažo lo yela' ba nez lo ža ni.

25 Xanto' Dios, žata'yoela' Le' yesl'ó' neto' na'a.
Žata'yoela' Le', Xanto', gon chawo'o neto'.

26 ĴGa'n zen bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios!
Lo liž Xanžo Dios znnablto' Le' gon chawe'e le'e.

27 Xanžon' nakkze' Dios, na' ba bsa'ni'e žo'o.
Le wchéj biado' ka' gótele lawe' Le' lawgak loz bkog la'y.

28 Nako' Le' Dios chia', na' wká'n zena' Le'.
Xana' Dios, žoe lawa' Le'.

29 ĴLe wká'n zen Xanžo Dios dan' nake' chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!

119

Da' žon da' bchi'le Xanžo žo'o

1 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken dot da' li,
benne' ka' žóntezgake' ka' zŋna da' wnná Xanžo Dios.

2 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóntezgake' ka' žsedle diža' chie' žo'o,
na' dot yichj láždo'gake' žóngake' kan zŋnan.

3 Benne' ki batkle žóngake' da' zinnj,
benne' ka' žóntezgake' ka' zŋna Dios žala' góngake'.

4 Le', Xanto' Dios, bzejni'ilo' neto',
nich bento' dot kan zej nak da' ka' wnnakzo' Le'.

5 Žak láže'li' a gónteza' kakze zŋna xtižo'o,

6 na' batkle yedoe'ela',
cha' kwi'a wnné yoe gona' ka' nak da' wnnakzo' Le'.

7 Lo yela' li láže' chia' wká'n zena' Le' kate' ba bsedla' da' bchi'a lažo'o, da' naken chawe'.

8 Gónteza' ka' nak da' ka' zchi'lo' neto',
na' batkle kwey yichjo' neda'.

Žala' gonžo da' wnnakze Dios

9 ĴNakx gak gon to benne' kwide' da' naken chawe'?

Žala' góntezbe' ka' zŋna xtižo'o.

10 Dot laža'a žon byena' gona' da' znnakzo' Le'.
Bi go'o latje wzó'a' cheja'ale dan' wnnó'.

11 Lo yichj lážda'wa' žónteza' ka' nak da' zŋno' Le'

nich bi gona' doja', na' bi wži'a chio' Le'.

12 La'y nako' Le', Xana' Dios.

Bsedle neda' da' zchi'lo' neto'.

13 Ĵen žoa'akza' bzenla' benne' ka'

ka' nak da' bchi'a lažo'o.

14 Žebéle'ežela' žónteza' ka' žsedle diža' chio' neto',

ka' zbégekle benne' ka' zej nápli'e yela' wnni'a.

15 Wláb laža'a ka' nak da' wnnakzo' Le',

na' wsedla' binlo' da' zŋno' žala' gonto'.

16 Yebéle'ela' gona' ka' nak da' ži'o neto',

na' bi gal laža'a kan zŋna xtižo'o.

Žebelžo žonžo ka' znnakze Dios

17 Ben chawe' neda', wen žin chio', na' soa' nbana',

na' gónteza' ka' zŋna xtižo'o.

18 Bsaljw yej lawa' nich le'ela'

da' zente da' nyejwn lo da' wnnakzo' Le'.

19 Naka' ka' to benne' zdaze' lo yežlyo nga.

Bzejni'il neda' da' zchi'lo' neto'.

20 Žedó laža'a dan' dot laža'a

žak laža'a gónteza' da' zchi'a lažo'o.

21 Zdižo' benne' ka' zka'n zen kwíngake',
benne' wen da' zinnj ka',

benne' ka' zžóagake' cheja'ale da' wnnakzo' Le'.

22 Bi go'o latje no benne' nne zi'e chia', na' wka'ne' neda' ka'ze,

dan' žónteza' ka' žsedlo' neto'.

23 Ĵezka' benne' wnná bia' ka' wnnégake' chia',

san neda', wen žin chio', zlab laža'a ka' nak xtižo'o.

24 Da' žaz laža'a naken da' žsedle diža' chio' neto',

na' zzejni'ilen neda'.

Dot láže'žo gonžo da' znnakze Dios

25 Že' be' da' nakkza' zedle dan' zoa' gata'.

Bzoa choch yichj lážda'wa' Ĵen xtižo'o.

26 Błoe'ela' Le' da' žona', na' bezi'o neda'.

Bsedle neda' da' zŋna xtižo'o.

27 Bzejni'il neda' nich gak gona' da' zchi'lo' neto',

nich wláb laža'a ka' zej nak da' zente ka' da' beno'.

28 Žedó laža'a dan' žak nyache' laža'a.

Ben choch neda' Ĵen xtižo'o.

29 Bi go'o latje gaka' benne' wen laže',

na' lo yela' žeyache' laže' chio' bsedle neda' da' wnnakzo' Le'.

30 Ben byena' gona' da' naken dot da' li,
na' ži'a wnné yoe gona' da' bchi'a lažo'o.

31 Žónteza' ka' žsedle diža' chio' neto'.

Xana' Dios, bi go'o latje yedoe'ela'.

32 Gónteza' ka' zej nak da' ka' wnnakzo' Le',
kate' wzejni'iželo' neda'.

Žénelžo chejni'ilžo xtiža' Dios

33 Xana' Dios, bsedle neda' nich gona' ka' zŋna xtižo'o,

na' gónteza' ka naken na' zejte ža gata'.

³⁴ Bzejní'il neda', na' gónteza' da' bchi'lo' neto',

na' dot laža'a gona' ka znnan.

³⁵ Bloe'el neda' nich gona' da' wnnakzo' Le', dan' žak láže'kza' gona' ka naken.

³⁶ Ben ga chaz laža'a gona' ka žsadle diža' chio' neto',

nich bi dan laža'a yela' gape.

³⁷ Bi go'o latje wká'n zena' lo'a ka'.

Ben choch yichj lážda'wa' nich gona' ka znnna xtižo'o.

³⁸ Ben ka znnna xtižo'o da' bchebe lažo'o chia' neda',

wen žin chio', nich žeba' Le'.

³⁹ Bde cheļa'ale da' znnégake' chia', dan' zžeba',

dan' chawe' zej nak xtižo'o ka'.

⁴⁰ Žak laža'a gona' da' bchi'lo' Le' neto'.

Ben choch yichj lážda'wa' len da' chawe' chio'.

Žxen láže'žo xtiža' Dios

⁴¹ Da, yeyache' láže'lo' neda', Xana' Dios.

Da, yesl'ó' neda', ka bchebe lažo'o gono'.

⁴² Žecheba' law bennen' zka'ne' neda' ka'ze, znnia':

“Žxen laža'a xtižo'o, Xana' Dios.”

⁴³ Ben ga sóateza' wchalja' diža' da' li chio',

dan' žxen laža'a da' zchi'a lažo'o.

⁴⁴ Gónteza' kan znnna da' wnnakzo' Le'.

To chi'ize góntezan'.

⁴⁵ Lakza' neda' dan' ži'a wnné yoe

gónteza' da' wnnakzo' Le'.

⁴⁶ Wchaljkza' diža' chio' lawgak benne' wnná bia' ka',

na' batkle yedoe'ela'.

⁴⁷ Yebéle'ekzla' gona' da' wnnakzo' Le',

dan' nži'ile'elan'.

⁴⁸ Žechebe laža'a gona' da' bchi'lo' neto',

dan' nži'ila', na' wlab laža'a ka znnna xtižo'o.

Zoakze xtiža' Dios

⁴⁹ Bejsá' laže' da' wchebe lažo'o chia' neda',

wen žin chio', dan' žxen laža'an.

⁵⁰ Katen' wžaka'li'a, wzóa to da' beyón zenen neda',

dan' ben choch xtižo'o yichj lážda'wa'.

⁵¹ Benne' ka' zka'n zen kwíngake' znnégake' chia',

san batkle wsana' da' wnnakzo' Le'.

⁵² Chejsá' laža'a ka nak da' bchi'a lažo'o ža ni'te,

dan' žeyón zenen neda', Xana' Dios.

⁵³ Žža'a neda', na že' zedla' ni'a chegak benne' ka' žóngake' da' zinnj,

benne' ka' zžóagake' cheļa'ale da' wnnakzo' Le'.

⁵⁴ Xtižo'o naken to da' žoła'

kate' ne zoa' to yežlyó da' žen' zi'to' ga zoa laža'.

⁵⁵ Žel chejsá' laža'a La la'y chio', Xana' Dios, na' gónteza' ka znnna da' wnnakzo' Le'.

⁵⁶ Gaken yela' ba nez zen chia'

dan' gónteza' da' bchi'lo' Le' neto'.

Zdan láže'žo xtiža' Xanžo

⁵⁷ Da' zdan laža'a nakkzo' Le', Xana' Dios.

Wnnakza' gónteza' ka znnna xtižo'o.

⁵⁸ Dot laža'a znnabla' Le' yido' gákleno' neda'.

Beyache' laže'l neda' kan wnnakzo' gono'.

⁵⁹ Bwia' binlo ka zej nak da' ka' bena',

na' da' yoble žona' ka žsadle diža' chio' neto'.

⁶⁰ Ben byena', na' bi wžel-la'

gónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.

⁶¹ Do yelj chegak benne' wen da' zinnj ka' nžegen neda',

san bi na' gal laža'a ka znnna da' bchi'lo' neto'.

⁶² Žel žeyasa' na' zka'n zena' Le'

dan' chawe' nak da' zchi'a lažo'o.

⁶³ Naka' toze len yógo'te benne' ka' zžébégake' Le',

benne' ka' žóntezgake' ka nak da' wnnakzo' Le'.

⁶⁴ Xana' Dios, nža' yežlyó yela' žeyache' laže' chio'.

Bsdle neda' gona' ka znnna xtižo'o.

Da' zaka' da' wnnakze Dios

⁶⁵ Žon chawo'o neda', wen žin chio'.

Xana' Dios, žnonon' ka znnakze xtižo'o.

⁶⁶ Bsdle neda' da' nak chawe' nich chejní'ilan',

dan' žejli'a da' wnnakzo' Le'.

⁶⁷ Néžwte ka bzežjo' neda' wdía' cheļa'ale,

san na'a žónteza' ka znnna xtižo'o.

⁶⁸ Nako' chawe', na' znnno' gon chawo'o neto'.

Bsdle neda' nich gona' ka znnna xtižo'o.

⁶⁹ Benne' ka' zka'n zen kwíngake' wnnégake' chia' da' wen laže',

san dot laža'a gónteza' da' bchi'lo' neto'.

⁷⁰ Bi yo'o yela' žejní'il lo láždo'gak benne' ka'

san neda' žaz laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.

⁷¹ Chawe' nak bzežjo' neda',

nich wsedla' gona' ka znnna xtižo'o.

⁷² Nákle'eže chawe' da' bchi'lo' neda',

ka zante mil mežw oro, na' plat.

Nak chawe' da' wnnakze Dios

⁷³ Len na'kzo' beno' neda' káteze naka'.

Bzejní'il neda' nich wsedla' gona' da' wnnakzo' Le'.

⁷⁴ Benne' ka' zžébégake' Le' lé'egekle' neda',

na' yebégekle' dan' žxen laža'a gak kan znnna xtižo'o.

⁷⁵ Xana' Dios, nnezla' nak chawe' kan zchi'a lažo'o,

na' lo yela' li laže' chio' bsaka' zi'o neda'.

⁷⁶ Na'a lo yela' žeyache' laže' chio' beyón zen neda'

káteze nak da' bchebe lažo'o gono' chia' neda', wen žin chio'.

⁷⁷ Beyache' laže'l neda' nich soa' nbana'

dan' žaz laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.

⁷⁸ Ben ga yedoe'egekle' benne' ka' zka'n zen kwíngake',

dan' znnégake' chia', na' bi be bena' chégake',
san neda' wláb laža'a ka nak da' bchi'lo' Le'
neto'.

⁷⁹ Ben ga la'gak benne' ka' zžébegake' Le',
nich yéngkle' chia',

na' wsédgekle' da' žsedle diža' chio' neto'.

⁸⁰ Ben ga gona' dot laža'a ka zнна xtižo'o,
nich batkle yedoe'ela'.

Gon Dios kan zнна xtiže'e

⁸¹ Že' zedle be' da' nakkza' dan' zbeza' ža yido'
yesló' neda'.

Žxen laža'a gaken kan zнна xtižo'o.

⁸² Že' bxin yej lawa' dan' žénela' yenla' da'
nno',

na' znnia': ěBatxkze yeyón zeno' neda'?

⁸³ Žbiža' ka to že'e yid dan' nalan' law yi',

san bi na' gal laža'a gona' ka zнна xtižo'o.

⁸⁴ ěBalx ža soa' nbana' neda', wen žin chio'?

ěBatxkze gono' zi' benne' ka' zbia láže'gake'
neda'?

⁸⁵ Benne' ka' zka'n zen kwíngake' bché'ngake'
to yežw gan chejbixa' neda'.

Batkle žongake' ka zнна dan' wnnakzo' Le'.

⁸⁶ Yógo'te da' bchi'lo' Le' neto' naken dot da'
li.

Goklen neda' dan' zbia láže'gake' neda', na' bi
be bena' chégake'.

⁸⁷ Yeláte'ze bétgake' neda',

san bi na' wsana' gona' da' wnnakzo' Le'.

⁸⁸ Lo yela' žeyache' laže' chio' ben choch yichj
lážda'wa',

nich gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.

Žejle'žo xtiža' Xanžo

⁸⁹ Xana' Dios, to chi'ize zoa xtižo'o ya'abá
na'le.

⁹⁰ Yela' li láže' chio' žinen chegak yógo'te kwe'
benách ka'.

Le' bzoa chochkzo' yežlyó, na' zoakzen.

⁹¹ Ni'a che da' wnnakzo' zej nnita' yógo'te da'
zej de,

na' yógo'ten žóngaken žin chio'.

⁹² Chela' bi wyáz laža'a da' wnnakzo' Le'

bache wnitla' ni'a che da' wzáka'li'a.

⁹³ Batkle gal laža'a da' bchi'lo' neto',

dan' ni'a chen ba ben chocho' neda'.

⁹⁴ Beslá neda' dan' naka' neda' chio' Le'

na' žon byena' gona' kan zнна xtižo'o.

⁹⁵ Benne' wen da' zinnj ka' bwíagake' neda'
nich gak wžía yí'gake' neda',

san neda' zlab laža'a da' žsedle diža' chio'
neto'.

⁹⁶ Ba bje'ekzla' zde chegak yógo'te da' zej de
yežlyó,

san da' ka' wnnakzo' Le' batkle te chégaken.

Nží'ilžo xtiža' Xanžo

⁹⁷ Dios, nží'ile'ela' da' žsedlo' neto'.

Dot ža zlab laža'a ka zнна.

⁹⁸ Ni'a che da' bchi'lo' neto', beno' ga
žejní'izela' ka benne' ka' zžá'agake'
neda'

dan' zóajenteze da' wnnakzo' neda'.

⁹⁹ Žejní'izela' ka benne' ka' žsédgekle' neda'

dan' zlab laža'a da' žsedle diža' chio' neda'.

¹⁰⁰ Ba žejní'izela' ka benne' gole ka'

dan' žónteza' ka zнна da' bchi'lo' Le' neto'.

¹⁰¹ Ben byena' bi be gona' da' bi nak chawe',

nich gónteza' ka zнна xtižo'o.

¹⁰² Bi bsana' žona' kan bchi'a lažo'o

dan' bsedlo' Le' neda'.

¹⁰³ Xtižo'o naken ka to da' zixle'e lo žoa'a.

Nakžen zix ka nak da' zix che bez lo žoa'a.

¹⁰⁴ Ni'a che da' wnnakzo' Le' naka' benne'
sina'.

Che len bi zle'ela' chawe' yógo'te da' wen
laže'.

Xtiža' Dios žsa'ní' žo'o

¹⁰⁵ Ka to yi' nak xtižo'o gan zda',

dan' žsa'nín' nez da' zžá'lena'.

¹⁰⁶ Bzetja' La la'y chio', Dios, na' bchebe
laža'a

gónteza' ka bchi'a lažo'o da' naken chawe'.

¹⁰⁷ Xana' Dios, zžáka'li'a.

Ben choch neda' káteze bchebe lažo'o gono'.

¹⁰⁸ Xana' Dios, žáta'yoela' Le' si'o da' žoe lawa'
Le'.

Bsedle neda' gona' ka bchi'a lažo'o.

¹⁰⁹ Že' zédtezla' dan' zoa' gata',

na' bi na' gal laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.

¹¹⁰ Benne' wen da' zinnj ka' bzáljgake' do yelj
nich senen neda',

san neda' bi bsana' žona' da' bchi'lo' Le'
neto'.

¹¹¹ Ba wžía' da' žsedle xtižo'o neda' nich
gaken da' gápekza' to chi'ize,

dan' nak xtižo'o da' zdan láže'li'a.

¹¹² Zoakze lážda'wa' gónteza' ka zнна xtižo'o

na' zejte ža gata'.

Zga'nžo chawe' ni'a che xtiža' Xanžo

¹¹³ Bi zle'ela' chawe' benne' ka' zloé'ezele
kwíngake' chawe',

san nží'ila' da' wnnakzo' Le'.

¹¹⁴ Nako' Le' ka to yo'o gan zga'na' chawe',
na' ka to da' žape chi'in neda',

dan' žxen laža'a gaken ka zнна xtižo'o.

¹¹⁵ Le kwas gan zoa', le'e, benne' wen da'
zinnj ka',

dan' gónteza' ka bchi'le Dios chia' neto'.

¹¹⁶ Ben choch neda' káteze zнна xtižo'o, na'
soa' nbana',

na' bi yedoe'ela' ni'a che dan' žxen laža'a.

¹¹⁷ Ben choch neda', na' la', na' chaz láže'teza'
xtižo'o.

¹¹⁸ Blej bchochj yógo'te benne' ka' bi žóngake'
kan zнна xtižo'o

dan' nak yela' žejní'il chégake' da' wen laže'.

¹¹⁹ Yógo'te benne' wen da' zinnj ka' zej nake'
ka bebe lo yežlyó nga.

Che len nží'ila' da' žsedle diža' chio' neto'.

¹²⁰ Žzize beja' žen chia' dan' zžeba' Le',
san žapa' ba la'ne da' zchi'a lažo'o, da' naken
chawe'.

Žala' gonžo ka zŋna xtiža' Xanžo
 121 Žona' ka nak da' bchi'a lažo'o, da' naken
 chawe'.
 Bi wdio' neda' lo na'gak benne' ka' žsaka'
 zi'gake' neda'.
 122 Bchebe lažo'o chia' gon chawo'o neda'.
 Bi go'o latje benne' ka' žka'n zen kwíngake'
 wsaka' zi'gake' neda'.
 123 Gok yej lawa' dan' zbeza' yido' yesló'
 neda',
 na' wchi'a lažo'o neto' kan zŋna xtižo'o.
 124 Lo yela' žeyache' laže' chio' ben chawe'
 neda',
 wen žin chio', na' bsedle neda' gona' ka zŋna
 xtižo'o.
 125 Bzejni'il neda', wen žin chio',
 nich gónbi'a da' žsedle diža' chio' neto'.
 126 Xana' Dios, ba bžin ža bi da' gono',
 dan' bzóagake' chela'ale da' wnnakzo' Le'.
 127 Che len neda' nži'ižela' da' bchi'lo' neto',
 ka ya oro, na' ka da' záka'že ka ya oron'.
 128 Che len žekla' záka'že da' wnnó' ka yógo'te
 da' de,
 na' bi žle'ela' chawe' yógo'te da' zej naken da'
 wen laže'.

Žak láže'žo gonžo kan zŋna xtiža' Dios
 129 Žebanlo' ka žsedle diža' chio' neto'.
 Che len dot laža'a žónteza' ka zŋnan.
 130 Kate' no benne' bi gak chejni'ile' xtižo'o,
 xtižo'o na'kze žsa'nín' le'.
 Zzejni'ilen benne' gaxjw laže' ka'.
 131 Wsalja' žoa'a, na' kwez laža'a
 dan' žak laža'a gónbi'a da' wnnakzo' Le'.
 132 Bwia neda', na' beyache' laže'l neda',
 kan žóntezo' chegak benne' ka' zej nži'ile' Le'.
 133 Ben ga gónteza' ka zŋna xtižo'o,
 na' bi go'o latje da' zinnj nna bian' neda'.
 134 Beslá neda' lo na'gak benne' yichj ža'a ka',
 na' gónteza' ka nak da' bchi'lo' neto'.
 135 Ben chawe' neda', wen žin chio',
 na' bsedle neda' gona' ka zŋna xtižo'o.
 136 Nis wžeža' goken ka to yegw nis
 dan' bi žongak benne' ka' da' wnnakzo' Le'.

Li laže' nak da' zŋnakze Xanžo
 137 Xana' Dios, chawe' nako' Le',
 na' li laže' nak ka zchi'a lažo'o neto'.
 138 Da' žsedle diža' chio' neto', dan' bdion' lo
 na'to',
 naken da' li, na' li laže'.
 139 Žedó laža'a dan' žé'li'a wnné yoe
 dan' goł láže'gak benne' ka' bi žlé'egekle'
 neda' chawe' ka zŋna xtižo'o.
 140 Dot da' li nak xtižo'o,
 na' neda', wen žin chio', nži'ilan'.
 141 Naka' gaxjw laže', na' zzoágake' neda'
 chela'ale,
 san bi na' gał laža'a da' wnnakzo' Le'.
 142 To chi'ize zoa da' zchi'a lažo'o,
 na' da' li nak da' bchi'lo' neto'.
 143 Da' zžaka'li'a, na' da' zede zej noxen
 neda',

san žaz laža'a da' wnnakzo' Le'.
 144 To chi'ize nak li laže' da' žsedle diža' chio'
 neto'.
 Bzejni'il neda', na' soa' nbana'.

Žala' wláb láže'žo da' wnnakze Dios
 145 Dot laža'a žliža' Le', Xana' Dios.
 Ben chawe' neda', na' gónteza' ka zŋna
 xtižo'o.
 146 Žliža' Le'. Goklen neda',
 na' gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.
 147 Žasa' néžwte ka ža'ni', na' žliža' Le'.
 Žxen laža'a gak kan zŋna xtižo'o.
 148 Kate' ba gole, zbeja' yeje yej lawa',
 nich wláb laža'a ka nak da' wnnakzo' Le'.
 149 Lo yela' žeyache' laže' chio' benle chi'a.
 Xana' Dios, ka nak da' bchi'a lažo'o ben
 choch neda'.
 150 Benne' ka' zbía láže'gake' neda' zej nnita'
 góngake' chia' da' zinnj.
 Bsángake' da' ka' bchi'lo' neto'.
 151 Xana' Dios, zo' Le' gawze gan zoa'.
 Yógo'te da' wnnakzo' naken dot da' li.
 152 Ža ni'te ba nónbi'a da' žsedle diža' chio'
 neto',
 dan' bzo' cheto' to chi'ize.

Da' wnnakze Dios žon chochen žo'o
 153 Bwia binlo ka zžaka'li'a, na' beslá neda',
 dan' bi na' gał laža'a da' wnnakzo' Le'.
 154 Bechebe lo wlaza' neda', na' beya'w
 neda'.
 Ben choch neda' len xtižo'o.
 155 Zedle'e gak lagak benne' ka' žebéj
 yichjgake' Le',
 dan' bi žbé'gake' wnné yoe góngake' ka zŋna
 xtižo'o.
 156 Xana' Dios, žeyache' láže'le'elo' benách
 chio' ka'.
 Ben choch neda' ka zŋnakze xtižo'o gono'.
 157 Zanle'e zej nak benne' ka' zbía láže'gake'
 neda', na' benne' ka' bi žlé'egekle'
 neda' chawe',
 san bi na' wsana' žona' ka žsedle diža' chio'
 neto'.
 158 Bi žle'ela' chawe' benne' ka' žebéj
 yichjgake' Le',
 benne' ka' bi žóngake' ka zŋna xtižo'o.
 159 Bwia nga, Xana' Dios, ka nži'ila' da'
 bchi'lo' neto'.
 Lo yela' žeyache' laže' chio', ben choch neda'.
 160 Dot da' li nak xtižo'o,
 na' to chi'ize zoa da' zchi'a lažo'o Le'.

Žala' wzóa kwinžo lo na' xtiža' Dios
 161 Benne' wnná bia' ka' zbía láže'gake' neda',
 na' bi be bena' ché'gake',
 san dot laža'a žapa' xtižo'o ba la'ne.
 162 Žebéle'ežela' lo da' zŋna xtižo'o
 ka žebele bennen' žežel-le' to yela' wnni'a
 zente.
 163 Bi žle'ela' chawe', na' bi zzi'a da' wen laže',
 san nži'ila' da' bsedlo' neto'.

164 Tža tža žoe lawa' Le'
 dan' nak chawe' ka zchi'a lažo'o neto'.
 165 Zga'n cháwe'gac benne' ka' zej nži'ile' da'
 žsedlo',
 na' bi be de da' gonon ga chejché'gwake'.
 166 Xana' Dios, zbeza' Le' yido' yesló' neda',
 na' žónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.
 167 Dot laža'a žónteza' da' žsedle diža' chio'
 neto',
 na' nži'ile'ela' da' znnan.
 168 Žónteza' ka znnan da' bchi'lo' neto', na' ka
 žsedle diža' chio' neto',
 na' zlé'ekzlo' yógo'te da' žona'.

Žebélenžo xtiža' Dios

169 Xana' Dios, benle da' žliža' Le'.
 Bzejní'il neda' ka znnan xtižo'o gono'.
 170 Benle da' znnaba' lawo' Le'.
 Beslá neda' ka bchebe lažo'o gono'.
 171 We lawteza' Le', Xana' Dios,
 gon' bsdlo' neda' gona' ka znnan xtižo'o.
 172 Wcháljteza' ka nak xtižo'o
 dan' chawe' nak da' bchi'lo' neto'.
 173 Wžóateze gákleno' neda'
 dan' žon byena' gona' ka znnan da' wnnakzo'
 Le'.
 174 Žak laža'a yesló' neda', Xana' Dios.
 Žaz laža'a da' bsdlo' neto'.
 175 Ben ga soa' nbana', na' wká'n zena' Le',
 na' da' zchi'a lažo'o gáklenen neda'.
 176 Zdía' cheja'ale kan zda to zila' nnitlba'.
 Beyílj neda', wen žin chio', dan' bi na' gal
 laža'a da' ka' bchi'lo' neto'.

120

1 Kate' wže' zedla' bliža' Xanžo Dios,
 na' Le' góklene' neda'.
 2 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne'
 wen laže' ka'
 na' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' li laže'.
 3 ŽBiz gonn Dios le'e, benne' wen laže' ka'?
 ŽBiz yela' ba nez gaken chele kate' wdíe' le'e
 lo da' wžia yin' benách ka'?
 4 Wsaka' zi'gak yag ntóche'do' chie' ka' le'e,
 na' yag ka' zoa yi' lawe'lgaken.

5 Da' nyáche'le'e žaken chia' neda'.
 Zoakza' ladjw benne' Mesek ka', na' zoa' to
 yo'o laže' chegak benne' Sedar ka'.
 6 Schaje'e ba wzóa' ladjw benne' ki,
 benne' ka' zžóagake' cheja'ale yela' zga'n
 chawe'.
 7 Neda' žak laža'a gata' yela' zga'n chawe',
 san kate' zchalja' chen, zdíl'engak benne' ka'
 neda'.

121

1 Zchis lawa', na' zwia' da' žak lawgak ya'a
 sibe ka'.
 ŽGaz za' da' gáklenen neda'?
 2 Da' gáklenen neda' za' lo na' Xanžo Dios,

Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó.
 3 Bi go'e latje chejchego'o,
 na' bi tas Bennen' žape chi'ikze' le'.
 4 Bwia nga, batkle znnan tas Bennen'.
 Batkle tas Bennen' žape chi'ikze' benne' Is-
 rael ka'.
 5 Xanžo Dios žape chi'e le'.
 Xanžo Dios zoe' kwito' li ža gan gake' zo'
 chio'.
 6 Bi wzéy wbíz le' te ža, na' bi be gon byo'
 chio' žel.
 7 Xanžo Dios gape chi'ikze' le' nich bi be da'
 zia gaken chio'.
 Gape chi'ikze' yela' nban chio'.
 8 Xanžo Dios gape chi'ikze' le' kate' žežojó',
 na' kate' žeyó'o, na'a ža, na' to chi'ize.

122

1 Bebélenla' tzen benne' ka' góžgake' neda':
 "Le cho'o lo yodo' che Xanžo Dios."
 2 Na'a zoažo nga.
 Zežo lo'ole ze'e da' nyechjlen yež Jerusalén.
 3 Jerusalén naken to yež da' bégake',
 na' naken xtanle'e, na' že'le'en chawe'.
 4 Lo yežen' za'gak yógo'te kwe' benne' ka',
 benne' zej nake' che Xanžo Dios.
 We lawgake' La la'y che Xanžo Dios,
 kan wnnakze' Le' gongak benne' Israel ka'.
 5 Zdobgak benne' ka' lo yežen' nich wchi'a
 láže'gake' benách Israel ka'
 benne' ka' zej nbabe' za'só Dabí, bennen'
 wnná bi'e.
 6 Le nnable Dios wka'ne' chawe' benne'
 Jerusalén ka'.
 Le' gon chawe'e benne' ka' zej nži'ile' yežen'.
 7 Znnabto'-ne' gone' ga soa yela' zga'n
 chawe' lo'ole ze'e dan' nyechjlen yež
 Jerusalén.
 Gon chawe'e benne' ka' zej yoe'e yo'o zen ka'
 chen.
 8 Na'a, dan' nži'ila' bi' ljéža'do' ka', na' lježa'
 ka', znnia':
 "Gata' yela' zga'n chawe' chele lo yež
 Jerusalén."
 9 Dan' nži'ila' yodo' che Xanžo Dios žon
 byena' gak chawe' chen.

123

1 Chis lawa', na' wia' gan zo', Xana' Dios,
 gan zo' Le' ya'abá na'le.
 2 Ka žon to bi' byo wen žin zwíabe' bi da' nna
 xanbe',
 na' ka žon to no'le wen žin zwíabe' bi da' nna
 no'le xanbe',
 ki zwíážo bi da' nna Xanžo Dios na' zejte
 yeyache' láže'le' žo'o.
 3 Beyache' láže'l neto', Xanto' Dios.
 Beyache' láže'l neto' dan' žedó láže'to'
 dan' zbía láže'gak benne' ka' neto'.
 4 Žedó láže'to' dan' žon díjgekle benne'
 wnni'a ka' neto'.

Benne' ka' zka'n zen kwíngake' zbia láže'gake' neto'.

124

¹ “Chela' bi goklén Xanžo Dios žo'o”,

žala' nnagak benne' Israel ka' na'a.

² “Chela' bi goklén Xanžo Dios žo'o

kate' bdíl-lengak benne' ka' žo'o,

³ na' bžia yí'gake' žo'o to chi'ize

lo yela' zža'a zen chégake',

⁴ na' gok chežo ka žak che to benne'

zkache' nisdó'le', na' žoten le'.”

⁵ Chela' gok ki chežo, na' la' betten žo'o.

⁶ Žala' ye'žo Xanžo Dios “žóžkeno”,

dan' bi bi'e latje benne' ka' wžia yí'gake' žo'o.

⁷ Belažo kan želá to byinne lo yixjw che to benne' wezén byinne ka'.

Beká'a Xanžon' yela' wnná bia' chegak benne' ka', na' belažo.

⁸ Nak Xanžo Dios Bennen' benkze' ya'abá, na' yežlyó.

Lekze' žákłene' žo'o.

125

¹ Benne' ka' žžen láže'gake' Xanžo Dios zej nake' ka' Ya'a Sión.

Bi gak no benne' wtén', san to chi'ize zoa chochen.

² Kan zej že' ya'a ka' da' nyéchjgklen yež Jerusalén,

ki žon Xanžo Dios, žape chi'ikze' benne' chie' ka', na'a ža, na' to chi'ize.

³ Kege to chi'ize nna bia'gak benne' wen da' zinnj ka' lo yežlyó chegak benne' chawe' ka',

nich bi gaggak benne' chawe' ka' toze len benne' wen da' zinnj ka', na' bi góngake' da' zinnj.

⁴ Xana' Dios, ben chawe' benne' chawe' ka', na' benne' ka' zej nake' li'laže'.

⁵ San benne' ka' žebéj yíchjgake' Dios nich góngake' da' zinnj,

Xanžo Dios wkwase' benne' ka' tzen len benne' wen da' zinnj ka'.

Znnabla' Dios gata' yela' zga'n chawe' chegak benne' Israel ka'.

126

¹ Kate' Xanžo Dios beslé' žo'o lo na'gak benne' zi'to' ka',

na' begoé'e žo'o lo yež Sión, gókežo zoažo bichgale.

² Naž bzížežo, na' be lawžo Xanžo Dios.

Naž wnnagak benne' zi'to' ka':

“Da' zente ben Dios, Xangak benne' ka', chégake'.”

³ Da' likze, zenle'e nak da' ben Xanžo Dios chežo žo'o.

Žak chežo yela' ba nez zen.

⁴ Beslá Xanžon' žo'o lo na'gak benne' zi'to' ka'.

Naž bežinžo lo yežlyó chežo, kan žežín nis wba'w lo yegw biž ka'.

⁵ Benne' ka' zbéžegake' kate' žážgake',

lo yela' žebele chégake' yezi'gake' linne.

⁶ Bennen' zbeže' kate' zeje' zjeze' binne cháwe'do' ka',

lo yela' žebele yežine' zedjnoé'e linne chien'.

127

¹ Cha' bi zoalen Xanžo Dios benne' ka' žóngake' to yo'o dáche'ze gak žin da' góngake'.

Cha' bi žape chi'ikze Xanžo Dios to yež, dáche'ze gak da' gongak benne' ka' žape chí'igaken'.

² Dáche'ze nak žasle zildo', na' žonle žin kate' ne zla' wbiž na' zejte ženén, na' lo da' zzáka'le žezi'le da' gawle.

Žonn Dios da' gawgak benne' ka' nži'ile' xak ztásgake'.

³ Bwia nga, benn Xanžon' chežo zi'nžo ka'.

Zež nakbe' to yela' wnni'a zente.

⁴ Ži'nžo ka', bi' žáljgakbe' kate' ne žonžo yiz kwide' chežo

zej nakbe' ka' yag ntóche'do' ka' da' noxw to benne' žeje' lo wdíle.

⁵ Ba nez zen naken che bennen' noxwe' zante yag ntóche'do' ki.

Batkle yedoe'ele' lawgak benne' ka' zdíl-lengake' le'

kate' yechebe' chekze' law bennen' zchi'a laže'e le'.

128

¹ Ba nez zen naken chegak yógo'te benne' ka' žápegake' Xanžo Dios ba' la'ne, benne' ka' žóntezgake' kan znnakze Dios.

² Kate' žawo' da' žezi'o che žin da' beno', gak chio' yela' ba nez zen, na' gak chawe' chio'.

³ Gak zo'lo' ka' to lba uba da' zbían da' zix kwit ližo',

na' zi'no' ka' gággakbe' ka' yag olibo ka' zej zen žoa'a gan žawo'.

⁴ Ki gon chawe' Xanžon' bennen' žape' Le' ba la'ne.

⁵ Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Ya'a Sión, gon chawe'e le',

nich le'elo' gak chawe' che yež Jerusalén yógo'te ža so' nbano',

⁶ na' nich le'elo' za'só' ka'.

Znnabla' Dios gone' ga gata' yela' zga'n chawe' chegak benne' Israel ka'.

129

¹ “Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo”,

wak nnagak benne' Israel ka'.

² “Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo,

san bi bžia yí'gake' žo'o.

³ Bégake' we' xkóže'žo katen' bdínngake' žo'o yid,
na' gogkak xkóže'žo ka yežlyó da' zde ya."

⁴ Chawe' nak Xanžo Dios.

Beslé' žo'o lo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' žo'o.

⁵ Xana' Dios, ben ga chejchégwak, na' wzonnjak
yógo'te benne' ka' zdíl-lengake' benne' Sión ka'.

⁶ Ben ga gágake' ka' yíxe'do' ka' žiagaken yichjo'o,

da' ka' zbižgaken kate' ne zej nže'nen,

⁷ na' bi soa no benne' yeké'en, na' bi gak no benne' gonen' to chejxónnj.

⁸ Bi nnagak benne' ka' zdégake' gan zej žian:
"Žnnablto' Xanto' Dios gon chawe'e le'e.

Lo La la'y che Xanto' Dios žnnablto' gak chawe' chele."

130

¹ Ga že' zedla' ni žliža' Le', Xana' Dios.

² Xana' Dios, benle chia'.

Bze nag da' žnnabla' Le'.

³ Xana' Dios, cha' zwio' binlo doľa' da' nbága'to',

žnozke benne' ga'ne' chawe' lawo' Le'?

⁴ San Le' ženit lawo'o cheto',

nich gapto' Le' ba la'ne.

⁵ Dot laža'a žxen laža'a Xanžo Dios,

na' žxen laža'a xtiže'e.

⁶ Zbez láže'ža' Xanžo Dios, ka žongak benne' ka' žape chí'igake' to yež, zbez láže'gake' cha'ní',

na' ka žongak benne' wape chi'i ka' zbez láže'gake' cha'ní'.

⁷ Benne' Israel ka' žaľa' wxén láže'gake' Xanžo Dios

dan' žeyache' laže'l Xanžon' benne' chie' ka'.

Žape chi'e benne' ka' lo da' žongak benne' ka' bi žlé'egekle' légake' chawe'.

⁸ Le' yeya'we' benne' Israel ka' lo na' yógo'te doľa' da' zej nbage'e.

131

¹ Xana' Dios, ba bsana' yeľa' zka'n zen kwin chia', na' ba bkwas'a yeľa' žon zen kwin chia'.

Bi žilja' da' zej nak zen, da' ka' bi nak chia' wlapa' na'a,

² san neda' bi be wnnía', na' wzoaza' žize, kan žon to bi' že'n za' góže'be', na' žtasbe' lo na' xna'be'.

Nak be' nakkza' ka to bi' že'n za' góže'be'.

³ Le wxén laže' Xanžo Dios, le'e, benne' Israel ka',

na'a ža, na' to chi'ize.

132

¹ Xana' Dios, bejsá' laže' kan gok che Dabí, na' kan wzáka'li'e,

² na' kan nak da' bchebe laže'e gone' chio', dan' bchebe laže'e lawo' Le', Dios wałe che Jakob.

³ Wnné': "Batkle choa'a liža',

na' batkle gata'a lo da' žáte'la',

⁴ na' batkle wsejwa' yej lawa',

na' batkle tasa',

⁵ na' zejte ba bena' to latje gan ga'n Xana' Dios,

gan soakze Dios wałe che Jakob."

⁶ Benlto' kak la'y gan yo'o diža' da' bénleno' xa gole wdé cheto' ka' wzóa lo yežlyó Efrata,

na' bežél-lton' lo yežlyó che bennen' le' Jaar.

⁷ Wnnato': "Le cho'o gan zoa Dios chežo,

na' wzóa zibžo lawe' Le'."

⁸ Wzó ža', Xanto' Dios,

len kak la'y che yeľa' wak chio',

na' da law ya'a gan soakzo' Le'.

⁹ Ben ga gongak bxoz chio' ka' da' naken chawe',

na' kwéžeya'a yógo'te benách chio' ka' lo yeľa' žebele chégake'.

¹⁰ Dan' nži'ilo' Dabí, wen žin chio',

bi wzó' cheľa'ale benne' wnná bian' wžio' Le'.

¹¹ Da' likze bzetj kwin Xanžo Dios,

na' bchebe laže'e bi da' gone' che Dabí,

na' bi wnite' dan' wnné' gone'.

Wnné': "Gona' ga nna bia'gak za'só' ka' gan žnna bia'kzo' le'.

¹² Cha' góntezegak ži'no' ka' ka nak xtiža'a dan' bénlena' le',

na' ka nak xtiža'a dan' wsedla' le',

na' ži'no' ka' nna biá'tezegake' gan žnna bi'o le'."

¹³ Dan' wže Xanžo Dios yež Sión gok laže'e soa ližkze' ga na',

¹⁴ na' wnné': "Gákteze latje nga gan soakza' neda'.

Sóateza' nga dan' ki žaz laža'a gona'.

¹⁵ Gona' gata'le'e linne chagak benne' ka'.

Gona' ga yéljgekle benne' yache' ka' yet.

¹⁶ Gona' ga gongak bxoz chia' ka' da' naken chawe'.

Kwéžeya'a yógo'te benách chia' ka' lo yeľa' žebele.

¹⁷ Lo latjen' gona' ga yeyák yeľa' wnná bia' che Dabí.

Gona' ga soagak nbangak za'só benne' wnná bian' ga na', bennen' wžia' neda'.

¹⁸ Gona' ga chíxgekle benne' ka' bi žlé'egekle' légake' chawe',

san gona' ga diá'teze yeľa' wnná bia' che Dabín'."

133

¹ Le wia nga, xtanle'e nak, na' cháwe'le'e nak,
kate' zej ndobe benne' ka' che Dios, zej nake' toze.
² Naken ka to set da' zzoagak b̄xoz ka' yíchjake', da' zdinnen žoa'a l̄awgake',
kan wdinnen lo loze Aarón,
na' wdinnen gan b̄žinen ni'i ze'.
³ Zdinnen kan zdinne xle'l law Ya'a Hermón,
na' law Ya'a Sión.
Xanžo Dios gon chawe'e benne' ka'
nnita'gake' ga na',
na' gonne' chegak benne' ka' yeļa' nban da'
zejli kanne.

134

¹ Le wia nga, le wká'n zen Xanžo Dios, le'e,
benne' wen žin ka' che Xanžon',
zoale lo yodo' che Xanžon' žel.
² Le wchis na'le law latje la'y,
na' le wká'n zen Xanžo Dios.
³ Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Sión, gon
chawe'e le'e.
Lekze' bene' ya'abá, na' yežlyó.

135

¹ Le wká'n zen La la'y che Xanžo Dios!
le wká'n zene' le', le'e, wen žin ka' che
Xanžon',
² le'e zoale lo yodo' che Xanžo Dios, lo li'a
yodon' gan zoakze Dios!
³ le wká'n zen Xanžon' dan' nake' chawe'!
le goł da' wká'n zen La la'y chie', dan'
nake' ži'i laže'!
⁴ Xanžo Dios wžie' za'só Jakob ka'.
Wžie' za'só Israel ka' nich gágake' benne'
chie' ka'.
⁵ Nnékzelžo zente nak Xanžo Dios.
Nakže' zen ka' yógo'te dios chegak benne'
zi'to' ka'.
⁶ Žon Xanžon' yógo'te da' žénele' gone' zan
ya'abá,
na' lo yežlyó, na' lo nisođo',
na' lo da' zoan gže' zan nison'.
⁷ Žone' ga že' bejw do zente yežlyó.
Žone' ga žasgak yes wzio' kate' žak yejw.
Žone' ga žak be' gáte'teze.
⁸ Le' betkze' bi' byo nežw ka' chegak benne'
Egipto ka'.
Gotgak bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
na' bia nežwdo' ka' chegak bia yix̄e' chégake'
ka'.
⁹ Bene' yeļa' wak ka' che ya'abá, na' da' zente
ka' kate' bchinnje' yežlyó Egipton',
da' ka' ben Dios che benne' Faraón,
na' chegak yógo'te benne' wen žin ka' che
Faraón na'.
¹⁰ Bžia yi'e benne' ka' chegak zante yež ka',
na' bete' benne' wnná bia' ka', benne' zenle'e
ka'.

¹¹ Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne'
amorreo ka',
na' Og, bennen' wnná bi'e benne' Basán ka',
na' yógo'te benne' wnná bia'gake' benne'
Kanaán ka'.
¹² Beké'e yežlyó nga lo na'gak benne' wnná
bia' ka'.
Bnezjwen' chegak benne' chie' ka', benne'
Israel ka'.

¹³ Xanto' Dios, to chi'ize zoa La la'y chio'.
Chejsá' láže'tezgak benách ka' Le'.

¹⁴ Xanžo Dios zchi'a laže'e benne' chie' ka'.
Žeyache' láže'le' žo'o, wen žin chie' ka'.
¹⁵ Lo'a ka' chegak benne' zi'to' ka' zej naken
ya oro, na' ya plat.
Zej naken da' ka' bengak benne' ka'.
¹⁶ Zej de žoa'agaken san bi znnégaken.
Zej de yej l̄awgaken san bi zlé'egeken.
¹⁷ Zej de nággaken san bi žéngeken,
na' bi zóagaken nbángaken.
¹⁸ Benne' ka' žóngake' lo'a ka' zej nake' kan
nágaken.
Lezka' zej nak benne' ka' žxen láže'gake'
légaken.
¹⁹ Le'e, benne' za'só Israel, le wká'n zen
Xanžo Dios!
Le'e, benne' za'só Aarón, le wká'n zen Xanžo
Dios!
²⁰ Le'e, benne' za'só Lebí, le wká'n zen Xanžo
Dios!
Le'e, nol-le zžébele Xanžo Dios, le wká'n zen
Xanžo Dios!
²¹ Le'e zoale yež Sión, le we law Xanžo Dios,
Bennen' zoakze' yež Jerusaleń!
Ga'n zen Xanžo Dios!

136

¹ Le wká'n zen Xanžo Dios, Benne' chawen'!
Zóateze yeļa' žeyache' laže' chie'.
² Le wká'n zen Dios, Bennen' nákle'eže' zen
ka' zej nak dios chegak benne' zi'to'
ka'!
Zóateze yeļa' žeyache' laže' chie'.
³ Le wká'n zen Xanžon', dan' nákle'eže' zen ka'
zej nak xangak benne' zi'to' ka'!
Zóateze yeļa' žeyache' laže' chie'.
⁴ Le wká'n zen toze' Le' dan' žone' yeļa' wak
zen ka'!
Zóateze yeļa' žeyache' laže' chie'.
⁵ Le wká'n zen Le', dan' benkze' ya'abá len
yeļa' žejni'il chie'.
Zóateze yeļa' žeyache' laže' chie'.
⁶ Le wká'n zen Dios, Bennen' bzoe' yežlyó
lawle nisođo'.
Zóateze yeļa' žeyache' laže' chie'.
⁷ Le wká'n zen Dios, Bennen' bene' wbiž, na'
byo'.
Zóateze yeļa' žeyache' laže' chie'.
⁸ Bene' Le' wbiž nich wsa'nín' te ža.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

⁹ Bene' byo', na' belj ka' nich wsa'ni'gaken žel.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹⁰ ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'!

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹¹ ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bebeje' benne' Israel ka' lo yežlyó Egipton'!

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹² Bchi'e légage' len yela' wak zen chie'.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹³ ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' ben chople' Nisdo' Xna!

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹⁴ Bene' ga bdegak benne' Israel ka' gachj lawle nisdon'.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹⁵ San bene' ga bkache' nisdon' Faraón, benne' wnná bi'e benne' Egipto ka', benne' ka' žjake' lo wdile.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹⁶ ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bchi'e benne' chie' ka' ladjw latje dach!

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹⁷ ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bete' benne' wnná bia' ka'!

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹⁸ Bete' benne' wnná bia' wale ka'.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

¹⁹ Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne' amorreo ka'.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

²⁰ Bete' Og, bennen' wnná bi'e benne' yež Basán ka'.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

²¹ Bdie' yežlyó chegak benne' ka' lo na'gak benne' chie' ka'.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

²² Bnezjwen' chegak benne' Israel ka', benne' wen žin chie' ka'.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

²³ Žejsá' laže'e žo'o kate' zdíl-jengak benne' ka' žo'o.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

²⁴ Beslé' žo'o lo na'gak benne' ka' bzéxjwgake' žo'o.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

²⁵ Žwawe' yógo'te da' zej zoan nbángaken.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

²⁶ ¡Le wká'n zen Dios che ya'abá!

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

137

¹ Žoa'a yegw da' zden lo yežlyó Babilonia, wže'žo ga na', na' wžežžo katen' bejsá' laže'žo che yež Sión.

² Lo ni'a na' yag labada' žoa'a yegon' bgá'la'žo da' ka' zgožžo.

³ Benne' ka' bché'gake' žo'o ka benne' zej ndo'w ka' wnnábgekle' žo'o gožžo.

Benne' ka' bchínnjgake' yež chežo góžgake' žo'o yebelžo, na' wnnágake'.

“Le goj cheto' da' ka' bel-le lo yež Sión.”

⁴ ŽNakxkze gak gožžo da' wká'n zenžo Xanžo Dios,

ga zoato' lo yežlyó ni chegak benne' zi'to' ka'?

⁵ Cha' gal laža'a yež Jerusalén, znnabla' Dios gone' ga wnit na'a li ža yela' wal chen.

⁶ Znnabla'-ne' gone' ga ta' loža'a chichjla' cha' bi chejsá' laža'a che yež Jerusalén, na' cha' bi wká'n zenan'.

Yežen' naken da' žaz laže'li'a.

⁷ Xana' Dios, bejsá' laže' da' zinnj da' bengak benne' Edom ka'

lo ža katen' bchínnjgake' yež Jerusalén, na' wnnágake'.

“¡Le wchinnjen! ¡Le wchinnjen, na' zejte lo lenen!”

⁸ Le'e, benne' Babilonia ka', kwia yi'le.

Ba nez zen gaken che bennen' gone' chele kan benle le'e cheto' neto'.

⁹ Ba nez zen gaken che bennen' ke'e xkwide' chele ka'

na' wzožje' légakbe' lo yej xe.

138

¹ Xana' Dios, dot laža'a we lawa' Le'.

Žólteza' da' žoe lawa' Le' lawgak dios ka' chegak benne' zi'to' ka'.

² Zzoa ziba' lo yodo' la'y chio', na' zka'n zena' La la'y chio' dan' nako' li laže', na' žeyache' laže'lo' benne' chio' ka', na' dan' b'loe'elo' law nako' Benne' zente, na' zente nak xtižo'o.

³ Kate' bliža' Le', na' gókleno' neda'.

Len yela' wak chio' ben chocho' neda'.

⁴ Yógo'te benne' wnná bia' ka' nníta'gake' yežlyó nga we lawgake' Le', Xana' Dios, dan' ba b'éngekle' da' zma xtižo'o.

⁵ Gólgake' che da' ben Xanžo Dios,

dan' zente nak yela' zen che Xanžon'.

⁶ Zente nak Xanžo Dios, na' žáklene' benne' gaxjw laže' ka',

san bi žwi'e latje benne' zka'n zen kwine' žine' lawe' Le'.

⁷ Kate' že' zedla', Le' žon chocho' neda'.

Zlago' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' len yela' wak chio' žesló' neda'.

⁸ Gon Xanžo Dios da' wchebe laže'e chia'.

Xana' Dios, žeyache' laže'tezlo' benne' chio' ka'.

Bi wsano' žono' žin da' wzó lawo' žonon'.

139

¹ Xana' Dios, ba bwiakzo' neda' na' binlo nónbi'o neda'.

² Nnézkzelo' kate' ži'a, na' kate' zzo ža'a.

Zito'le nnézkzelo' da' yo'o yichj lǎzda'wa'.

³ Žwiakzo' da' žona', na' da' žezá' laža'a.

Nnézkzelo' yógo'te da' žona'.

⁴ Kate' bi na' wchalja',

ba nnézkzelo' Le', Xana' Dios, yógo'te da' nnia'.

⁵ Gáte'tezle kwita' neda' zoakzo' Le', Xana' Dios,

na' no'o žon chochen neda'.

⁶ Dan' zente nak da' nnezlo' Le' žonen ga žebanla'.

Nakle'en sina', na' bi gak chejni'ılan'.

⁷ ŽGaz' gak cha'a zi'to' gan bi zoakze Be' La'y chio'?

ŽGaz' gak wzonnja' gan bi zoakzo' Le'?

⁸ Cha' kwena' sibe zan ya'abá, zoakzo' Le' ga na'.

Cha' yetja' lo da' gže' che yežlyó, zo' Le' ga na'.

⁹ Chela' sáke'la' tia' lo be', na' cha'a zi'to' gan žla' wbiž,

o tia' yechela'ale nido' gan žen wbiž,

¹⁰ lezka' sóaleno' neda' ga na',

na' no'li ža gon chochen neda'.

¹¹ Chela' gak gona' ga wkache' da' choj neda', o gona' ga yeyák choj baní' da' nyechjlen neda',

¹² da' choj na' bi gak wkachen' neda' lawo' Le',

na' yel yeyaken ka te ža lawo' Le'.

Lébeze ka zej nak da' choj, na' yela' baní' lawo' Le'.

¹³ Le' beno' da' ka' zej yo'on lo beja' žen chia'.

Le' bzo'o neda' lo le'e xna'a.

¹⁴ Wká'n zenkza' Le' dan' zente nak da' žono', na' žebanla' ka naken.

Dot laža'a nnézkzela' naken ki.

¹⁵ Bje'ekzlo' neda' kate' wyá'a žit yoa'a,

katen' wzó'a' lo le'e xna'a,

katen' bgola' lo da' bagáche'ze ga na'.

¹⁶ Bje'elo' beja' žen chia' kate' wyá'n.

Yógo'te da' ki bzojon' le'e yiche chio', na' wdé na' wyá'n,

na' yógo'ten gógaken kan zej nyejwn.

¹⁷ Xana' Dios, zente zej nak da' žezá' lažo'o gono'.

Da' zante zej naken.

¹⁸ Cha' gak laža'a wlaba' ka zej naken,

zej nyanen ka yož dan' žen' žoa'a yegw žen.

Kate' žebana', na' zóalenkza' Le'.

¹⁹ Xana' Dios, da' likze goto' benne' wen da' zinnj ka'.

Che len le kwas gan zoa', le'e, benne' wet benách ka'.

²⁰ Žnnégake' chio' Le', Dios.

Benne' ka' bi žlé'egekle' Le' chawe' zzétjgake' dáche'ze La la'y chio'.

²¹ Xana' Dios, bi žle'ela' chawe' benne' ka' zzóagake' Le' chela'ale,

na' zžá'ali'a benne' ka' zží'igake' chio' Le'.

²² Dot laža'a bi žle'ela' chawe' benne' ka'.

Žekla' zží'igake' benne' ka' chekza' neda'.

²³ Bwiakze neda', Xana' Dios, na' bwia da' yo'on yichj lǎzda'wa'.

Bwia neda' nich nnezlo' da' zza' laža'a.

²⁴ Bwia cha' zoažen to da' zinnj neda'.

Bzoa neda' lo nez chawe' chio' dan' zoan to chi'ize.

140

¹ Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka'

nich bi gongak benne' yichj ža'a ka' neda' zia.

² Benne' ki žiljgake' da' zinnj da' góngake'.

Tža tža zdił'engake' benách ka'.

³ Da' žnnágake' naken ka laye' bele da' zej ntochen'.

Žtíža'gak benne' ka' zej naken ka nis snia che bele.

⁴ Xana' Dios, bi go'o latje benne' wen da' zinnj ka' góngake' chia' da' zinnj.

Beslá neda' lo na'gak benne' yichj ža'a ka',

benne' ka' žon byéngake' chejchégo'a.

⁵ Benne' ka' žka'n žen kwíngake' wlékgake' to da' senen neda'.

Bzáljgake' do yelj žoa'a nez.

Wlékgake' da' ka' séngaken neda'.

⁶ Goža' Xana' Dios: "Le' nako' Dios chia'.

Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.

⁷ Xana' Dios, nakkzo' Benne' weslá chia'.

Le' wdape chi'o yichja' lo ža gok wdile.

⁸ Xana' Dios, bi go'o latje gak kan žak láže'gak benne' wen da' zinnj ka'.

Bi go'o léngake' latje góngake' da' zza' láže'gake' nich bi wká'n žen kwíngake'.

⁹ Zej nyechjle benne' wen da' zinnj ka' neda'. Ben ga gak chegak benne' ka' kan žénegekle' góngake' chegak benne' yoble ka'.

¹⁰ Ben ga yexjw yi' lo yichjgak benne' ka'.

Ben ga chejchazgak benne' ka' lo yin'.

Ben ga chejchazgake' lo da' gže'le'e gan batkle yežólgake'.

¹¹ Bi go'o latje bennen' žnne zi'e ga'ne' lo yežlyó.

Ben zi' benne' yichj ža'a, dan' wžia yin' le'."

¹² Nnezla' yechebe Xanžo' Dios che no benne' gaxjw láže',

na' wzó'a choche' da' ka' zej yo'on lo na'gak benne' yache' ka'.

¹³ Da' likze benne' chawe' ka' we'láwgake' La la'y chio',

na' benne' li laže' ka' sóagake' gan zo' Le'.

141

¹ Xana' Dios, žliža' Le'. Da ka' gaze gákleno' neda'.

Benle chi'a kate' wliža' Le'.

² Ben ga kwen da' znnabla' jawo' Le' ka to žen zix.

Wzi' da' zchisa' jawo' Le' ka to biado' žota'-ba' jawo' Le'.

³ Xana' Dios, wdape chi'i žoa'a nich bi nnia' to da' bi nak chawe'.

⁴ Bi go'o latje se laža'a gona' to da' zinnj nich bi gona' to da' bi nak chawe', na' nich bi gawlēna' benne' wen da' zinnj ka' tzen che lni chégake'.

⁵ Cha' to benne' chawe' wsake'e neda', gaken chia' to da' chawe', na' cha' tilē' neda', gaken chia' ka to da' zlaļe'e zix dan' zgo'e yichja', na' nnábtēzla' Dios gon chawe'e le'.

⁶ Kate' bixjegak benne' blo ka' chegak benne' wen da' zinnj ka' le'e ya'a yej ka',

na' gákbe'egekle benách ka' nak chawe' da' znnia'.

⁷ Gáslasgak žit chegak benne' ka' žoa'a yežw ba chégake'.

Gá'ngaken ka bcheko yo ka' gan ža'n beže.

⁸ Che len zwia' gan zo' Le', Xana' Dios.

Žxen laža'a Le'. Bi kwej yichjo' neda'.

⁹ Bwia neda' nich bi sen do yelj chegak benne' wen da' zinnj ka' neda', na' nich bi chejchaza' lo da' wlékgake'.

¹⁰ Ben ga chejchazgak benne' wen da' zinnj ka' lo do yelj da' wlékgake', xak tia' neda' ga na' dot cháwe'do'.

142

¹ Neda' znnia' zižje, žliža' Xanžo Dios.

Dot laža'a znnabla' Xanžon' yeyache' láže'le' neda'.

² Lawo' Le' žawa' zia che da' žak chia'.

Lawo' Le' zlo'e'ela' že' zedla' neda'.

³ Kate' že' lážda'wa' zedle'e, Le', Xana' Dios, nnezlo' da' žaken chia'.

Wlékgake' to do yelj lo xneza', nich senen neda'.

⁴ Zwia' kwitla', san bi zoa no benne' gáklēne' neda'.

Bi zoa no benne' gape chi'ikze' neda'.

Bi zoa no benne' kwi'e wnné yoe chia' neda'.

⁵ Žliža' Le', Xana' Dios, znnia':

“Žxen laža'a tozo' Le'.

Tozo' Le' žaz laža'a lo yežlyó nga.

⁶ Benle da' žliža' Le', dan' zzáka'li'a.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zbia láže'gake' neda', na' zej nakže' waļe ka neda'.

⁷ Bebéj neda' lo da' žaken chia' nich gak we lawa' Le'.

Benne' chawe' ka' chéchjgeke' neda' kate' gon chawo'o neda'.”

143

¹ Xana' Dios, benle da' znnia' jawo' Le'.

Bze nag da' znnabla' Le'.

Da gáklēno' neda' dan' nako' li laže', na' chawe'.

² Bi wchi'a lažo'o neda', wen žin chio', ka nak da' nbaga'a,

dan' jawo' Le' bi zoa no benne' nake' dot li laže'.

³ Goklen neda' dan' benne' ka' zžá'agake' neda' zbia láže'gake' neda'.

Yeláte'ze ka bétgake' neda'.

Béngake' ga naka' ka to benne' zde' lo da' choļ kan žak chegak benne' gat ka'.

⁴ Že' lážda'wa' zedle'e, na' žak nyache' láže'li'a.

⁵ Žejsá' laža'a kan gok ža ni'te.

Zlab laža'a ka nak yógo'te da' beno'.

Žejsá' laža'a ka nak da' zente da' beno'.

⁶ Žchis na'a jawo' Le'.

Naka' ka to yežlyó biž, zbiļa' Le'.

⁷ Da ka' gaze gáklēno' neda', Xana' Dios.

Dan' žedó laža'a bi žel-lo' gáklēno' neda' nich bi gaka' ka to benne' yoe'e yežw ba.

⁸ Zildo' ben ga chejsá' laža'a žeyache' láže'lo' benách chio' ka' dan' žxen láže'kza' Le'.

Bzejni'il neda' ka žala' gona' dan' žak laža'a gona' da' žaz lažo'o Le'.

⁹ Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.

Zzoa kwina' lo no'o nich gape chi'ikzo' neda'.

¹⁰ Bsedle neda' nich gona' da' žaz lažo'o Le', dan' nako' Le' Dios chia'.

Bseļa' Be' La'y chawe' chio' nich chi'e neda' lo nez chawe' chio'.

¹¹ Nich gak bian' nako' chawe', Xana' Dios, ben choch neda'.

Dan' nako' chawe', yesló' neda' lo da' žak chia'.

¹² Dan' nako' li laže', wžia yi'o benne' ka' zžá'agake' neda'.

Wžia yi'o benne' ka' žénegekle' wžia yí'gake' neda' dan' naka' neda' wen žin chio'.

144

¹ iGa'n zen Xanžo Dios, Bennen' zzoa choche' neda'!

Lekze' žon choche' na'a nich gak cha'a lo wdile.

Žon choche' xben na'a nich tíl-ļena' benne' wen da' zinnj ka'.

² Lekze' žeyache' láže'le' neda', na' nake' ka to yo'o gan že' chawa'a.

Žon choche' neda', na' žeslé' neda'.

Žape chi'e neda', na' žxen laža'a Le'.

Žone' ga žongak benne' chia' ka' da' žapa' légake'.

³ Xana' Dios, žbizkze zej nak benne' ka', dan' žejsá' lažo'o chégake'?

čBiz zej nak benne' ka' dan' ži'o wnné yoe
chégake'?

⁴ Zej nak benne' ka' ka to da' znitlen.

Zej nak ža chégake' ka to zol dan' zdezen.

⁵ Xana' Dios, bsaljw zan ya'abá. Betj gákléno'
neda'.

Bta ya'a zen ka', na' žoj žen che yi'.

⁶ Bžala' yes wzio' ka', na' bsejw xnezgak
benne' wen da' zinnj ka'.

Bse yag ntóche'do' chio' ka', na' bžia yi'-gake'.

⁷ Gan zo' na'le, bze no'o, na' beslá neda' lo
da' zedle'e gan ži'a.

Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

⁸ Benne' ka' znnátezegake' da' wen laže',
na' zžétjgake' Dios katen' žon láže'gake'.

⁹ Xana' Dios, golkza' chio' to da' kob, na'
wgoła' da' žól-lento'.

Lén da' žól-lento' da' nwan' chi do golkza'
chio'.

¹⁰ Žonkzo' Le' ga žežojgak chawe' benne'
wnná bia' ka'.

Besló' Dabí, benne' wen žin chio', lo ya
ntoche' ka' chegak benne' wen da'
zinnj ka'.

¹¹ Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

Benne' ka' znnátezegake' da' wen laže',
na' zžétjgake' Dios katen' žon láže'gake'.

¹² Ben ga gólegak bi' byo cheto' ka' kan
zgólegak yag ka' lo yo bebe.

Ben ga gaggak bi' no'le cheto' ka' ka zej nak
yag xtanle'e ka' nníta'gaken li'a che to
yo'o zen.

¹³ Ben ga cha'gak ližto' ka' yógo'te kwe' linne
cheto'.

Ben ga chanle'e bia yiže' cheto' ka',
nich gaggak bia yiže'do' zanle'e lo yežlyó
cheto'.

¹⁴ Ben ga gaggak beže cheto' ka' bia wałe ka'
nich gónle'egakba' žin.

Ben ga bi wsángakba' bia že'ndo' ka' kate' bi
na' žin byo' chégakba'.

Ben ga bi soa no benne' kweže nyache'e lo
yež cheto'.

¹⁵ Ba nez zen naken chegak benne' ka' žaken
ki chégake'.

Ba nez zen naken chegak benne' ka'
Xanžon' nake' Dios chégake'.

145

¹ Wká'n zena' Le', Dios chia'.

Nako' Le' Benne' Wnná Bia' Zen chia'.

Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.

² Tža tža wká'n zena' Le'.

Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.

³ Zente nak Xanžo Dios, na' nak chie' we
lávtežežo Le'.

Batkle gak gónbia'žo ka zente nake'.

⁴ Yógo'te kwe' benne' chio' ka' yéngkle' da'
beno' Le'.

na' wzéngkle' yezika' benách ka nak da'
zente na'.

⁵ Wláb laža'a ka nak yela' zen che yela' wak
chio',

na' ka nak da' zente ka' da' beno'.

⁶ Yógo'te benne' ka' wcháljgake' ka nak yela'
wak che da' zente da' beno',

na' neda' wzenla' légake' ka nak yela' zen
chio'.

⁷ Wzéngkle' ljéžgake' ka' ka nak yela' ži'i laže'
žen chio',

na' góltezegake' kan nako' Le' chawe'.

⁸ Xanžo Dios nake' ži'i laže',
na' žeyache' láže'le' benne' chie' ka'.

Nake' zen laže', na' žeyache' láže'le'ele'
žo'o.

⁹ Xanžo Dios žon chawe'e yógo'te benne' ka',
na' žeyache' láže'le' yógo'te
da' zóagaken nbángaken, da' ka' bene' Le'.

¹⁰ Yógo'te da' ka' beno' wká'n zéngaken Le',
Xanto' Dios

na' benne' chio' ka' we lágwage' Le'.

¹¹ Zcháljgake' ka zente nak yela' wnná bia'
chio'.

Zcháljgake' ka nak yela' wak zente chio'

¹² nich wzéngkle' yógo'te benne' ka' ka zej
nak da' zente ka' da' beno',

na' ka nak yela' zen che yela' wnná bia' chio'.

¹³ Yela' wnná bia' chion' sóatezen,
na' nna bi'o yógo'te kwe' benách ka'.

¹⁴ Noxw Xanžo Dios yógo'te benne' ka'
žejchégwage'.

Žechise' yógo'te benne' ka' zejndo'e lo žin
wałe.

¹⁵ Yógo'te benne' ka' zbézgake' Le' gákléno'
légake',

na' Le' wnezjo' da' gágwage' kate' gała' chen.

¹⁶ Lo yela' ži'i laže' chio' zze no'o.

Znezjo' da' žiážjegekle yógo'te da' zóagaken
nbángaken.

¹⁷ Chawe' nak Xanžo Dios lo yógo'te da' žone',
na' li laže' zej nak yógo'te da' žone' Le'.

¹⁸ Xanžo Dios zóateze' gákléne' yógo'te benne'
ka' žlížgake' Le',

yógo'te benne' gaxjw laže' ka' žlížgake' Le'.

¹⁹ Gone' da' žak láže'gak benne' ka' zžébegake'
Le'.

Lezka' yenle' chégake' kate' wlížgake' Le', na'
yeslé' légake'.

²⁰ Xanžo Dios žape chi'ikze' yógo'te benne'
ka' zej nži'ile' Le',

san wžia yi'e yógo'te benne' ka' zbej yíchjgake'
Le'.

²¹ Dot laža'a wká'n zena' Xanžo Dios.

Yógo'te benne' ka' žala' we lawgake' La la'y
chie' to chi'ize.

146

¹ iGa'n zen Xanžo Dios!

Dot laža'a žoe lawa' Xanžo Dios.

² Xak zoa' nbana' wká'n zena' Xanžo Dios.

Gólteza' da' we lawa' Xanžo Dios xak zoa'
nbana'.

³ Bi wxén láže'le benne' wnná bia' ka',

na' bi wxén láže'le benne' wale' ka', dan' bi
gak yeslágake' le'e.

⁴ Žežój be' zej yoe'e, na' yeyágake' bište yo.
Ło ža na'kze nitle da' gok láže'gake' góngake'.

⁵ Ba nez zen naken che bennen', žaklen Dios
che Jakob le',

bennen' žxen laže'e Xanžo Dios.

⁶ Dios na'kze bene' ya'abá, na' yežlyó, na'
nisdo',

na' yógo'te da' ka' zej nnitan' latje ka'.

Nake' Bennen' žónteze' da' li laže'.

⁷ Zchi'a laže'e benne' nyache' laže' ka',

na' zwawe' benne' ka' zdóngake'.

Xanžo Dios žeslé' benne' ndo'w ka'.

⁸ Xanžo Dios žeyone' yej lawgak benne' lo
choł ka'.

Xanžo Dios žechise' benne' ka' žejchégwake'.

Xanžo Dios nži'ile' benne' chawe' ka'.

⁹ Xanžo Dios žape chi'e benne' zi'to' ka'.

Žáklene' bi' wzebe ka', na' no'le wzebe ka',
san zchinnje' da' žongak benne' wen da' zinnj
ka'.

¹⁰ Le'e, benne' yež Sión, znna bia'kze Xanžo
Dios.

Znna biá'teze Dios to chi'ize.

iGa'n zen Xanžo Dios!

147

¹ iLe wká'n zen Xanžo Dios!

Nak chawe' gołžo da' we lawžo Dios chežo.

Dot láže'žo žala' wká'n zenžo-ne'.

² Xanžo Dios yeyone' yež Jerusalén.

Yechi'e benne' Israel ka' zej zoe' yež zi'to' ka'.

³ Žeyone' benne' ka' nyache' láže'gake',

na' zde'e légake' laže' gan zej žia we' chégake'.

⁴ Nnézkeze' bał belj ka' nnita'gaken.

To to belj ka' žwe'e lan.

⁵ Zente nak Xanžo Dios, na' nape' dot yela'
wak.

Bi be de da' bi žejni'ile' Le'.

⁶ Xanžo Dios žáklene' benne' gaxjw laže' ka',
san zzejxjwe' benne' wen da' zinnj ka'.

⁷ iLe goł da' wká'n zenle Xanžo Dios!

iLe goł, na' le wchinnj da' ka' zgoł-le law
Dios chežo!

⁸ Le'e znnite'e bejw ka' zan ya'abá.

Le' žsele'e nis yejw lo yežlyó.

Le' žone' ga žiagak yiše'do' ka' law ya'a ka'.

⁹ Le' znezjwe' da' žawgak bia yiše' ka'.

Znezjwe' da' žawgak sechjdo' ka', bia ka'
zbéžeya'agakba'.

¹⁰ Da' žaz laže'e bi naken yela' wale' chegak
bžina' ka',

na' kege yela' wale' chegak benne' ka',

¹¹ san žaz laže'e benne' ka' zžébegake' Le',

na' benne' ka' žxen láže'gake' Le' nich yey-
ache' láže'le' légake'.

¹² iLe wká'n zen Xanžo Dios, le'e zoale yež
Jerusalén!

iLe wká'n zen Dios chele, le'e zoale yež
Sión!

¹³ Le' zzoa choche' ze'e da' žape chi'in yež
chele.

Žon chawe'e benne' ka' nnita'gake' yež chele.

¹⁴ Zzoe' yela' zga'n chawe' lo yežlyó chele.

Gónnli'e chele zoa' cháwe'le'e.

¹⁵ Žsele'e xtiže'e chegak benách yežlyó ka',

na' ka' gaze žak da' znné'.

¹⁶ Zwakwe' yežlyó len bege' da' naken ka' žila'.

Zzejxjwe' xle'l yel ka de.

¹⁷ Žone' ga žexjw yej nis ka yejdo' ka'.

žNož benne' gak soele' da' zag chen?

¹⁸ Znnie', na' žeyaken nis.

Žone' ga žak be', na' žeyák begen' nis wbá'a.

¹⁹ Bzejni'ile' Jakob ka' nak xtiže'e,

na' bdi'e da' bsedle', na' da' ka' wnnakze' Le'
lo na'gak benne' Israel ka'.

²⁰ Bi na' gone' ki che nitó yež yezika',
na' benne' yež ka' bi žeyónbia'gake' xtiže'e.

iGa'n zen Xanžo Dios!

148

¹ iLe wká'n zen Xanžo Dios!

iLe wká'n zen Xanžon', le'e, zoale ya'abá!

iLe wká'n zene' Le', le'e, zoale ža'le!

² iLe wká'n zene' Le', le'e, wbás che ya'abá
chie' ka'!

iLe wká'n zene' Le', le'e, benne' zante chie'!

³ iLe wká'n zene' Le', le'e, wbíž, na' byo'!

iLe wká'n zene' Le', le'e, belj žsa'ni'le!

⁴ iLe wká'n zene' Le', le', ya'abá na'le,

na' le'e, nis ka' zoale lawle ya'abá!

⁵ iLe wká'n zen La la'y che Xanžon',

dan' wnnakze' Le', na' wzoale!

⁶ Bene' ga zoale na'a, na' to chi'ize.

Wnnakze' chele le'e to da' bi te chen.

⁷ iLe wká'n zen Xanžon' lo yežlyó,

le'e, bia zen ka' zoale lo nisdó, na' lo nis zil,

⁸ na' le'e, yes wzio', na' yej nis, na' bege', na'
bejw ka',

na' le'e, be' bdone' ka', žonle ka' znnakze' Le'!

⁹ iLe wká'n zene' Le', le'e, ya'ado' ka', na' ya'a
zen ka',

na' le'e, yag žix ka', na' yag sedro ka',

¹⁰ na' le'e, bia yiŋe' ka', na' bia ka' napgak
 benne' ka',
 na' le'e, bia snia ka', na' bia zej zoa xílgakba'!
¹¹ ¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne' wnná bia'
 ka',
 na' yógo'te benne' gaxjw laže' ka',
 na' le'e, benne' blo ka', na' benne' wchi'a
 laže' ka',
¹² na' le'e, benne' byo wego' ka', na' no'le
 wego' ka',
 na' le'e, benne' gole ka', na' xkwide' ka'!
¹³ ¡Le wká'n zen La la'y che Xanžon'!
 Zénle'eže nak La la'y chie' Le' ka yógo'te
 lagak benne' ka'.
 Yeja' zen chie' zla' lawn lo yežlyó, na' ya'abá.
¹⁴ Le' benne' yela' wak zen chegak benne'
 chie' ka'.
 ¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne' chie' ka',
 nakle za'só Israel ka',
 na' nakle benne' ka' nži'ile' Le'!

¡Ga'n zen Xanžon'!

149

¹ ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
 ¡Le goł che Xanžon' to da' kobe!
 ¡Le wká'n zene' Le' gan zej ndobe benne'
 chie' ka'!
² ¡Le yebele, le'e, benne' Israel ka', law Dios,
 Bennen' bene' le'e!
 ¡Le yebele, le'e, zoale yež Sión, law Dios,
 Bennen' nake' Benne' Wnná Bia' Zen
 chele!
³ ¡Le wká'n zen La la'y che Xanžon', na'
 wya'ale!
 ¡Le wchoncho yid ka', na' le wchinnj da' ka'
 zgoł-le, nich we lawle Le'!
⁴ Xanžo Dios žaz laže'e benne' chie' ka'.
 Žape' ba la'ne benne' gaxjw laže' ka', na'
 žeslé' légage'.
⁵ Žala' yebégekle benne' chie' ka' lo yela' zen
 chie',
 na' gólgake' lo yela' žebele chégake' dot yele.
⁶ Žala' kwéžeya'agake', nich we lágwage' Dios,
 zej noe'e ya ntoche' ka' da' zej nla žop la'aten,
⁷ nich yezi'gake' wzón benne' zi'to' ka',
 na' góngake' benách yež ka' zia,
⁸ na' nich wchéjgake' benne' wnná bia' ka' do
 ya,
 na' lezka' benne' wałe ka',
⁹ na' nich wžia yí'gake' benne' ka' ka wn-
 nakze Dios gaken chégake'.
 Da' ni gaken yela' ba nez zen chegak benne'
 ka' che Dios.

¡Ga'n zen Xanžon'!

150

¹ ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
 ¡Le wká'n zen Xanžon' lo yodo' la'y chie'!
 ¡Le wká'n zen yela' wak chie' lo ya'abá chie'!
² ¡Le wká'n zene' Le' ni'a che da' zen da' bene'!

¡Le wká'n zene' Le' ni'a che yela' zen chie'!
³ ¡Le wká'n zene' Le', wkwézele lozgak bia ka'!
 ¡Le wká'n zene' Le', chínnele da' žól-lento' ka'!
⁴ ¡Le wká'n zene' Le', wchónchwle yid, na'
 wya'ale!
 ¡Le wká'n zene' Le', chínnele da' ka', na'
 wkwézele bžéjwdo' ka'!
⁵ ¡Le wká'n zene' Le', wtił-le yado' ka'!
 ¡Le wká'n zene' Le', wtił-le ya zen ka'!
⁶ ¡Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele zoale
 nbanle!
 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MATÍO

Ŷa xna' gole wdé ka' che Jesús

(Lk. 3:23-38)

¹ Zzoja' le'e yiche ni lagak Ŷa xna' gole wdé ka' che Jesús, Benne' Criston', Bennen' nake' za'só Dabí, na' lezka' za'só Bran, benne' ka' wnnnita'gake' ža ni'te.

² Bran na' goke' Ŷa Isak.

Isak na' goke' Ŷa Jakob.

Jakob na' goke' Ŷagak Judá len benne' biche'e ka'.

³ Judá na' goke' Ŷagak Fares len Sara. Tamar goke' xna'gak chope' ki.

Fares na' goke' Ŷa Esrom.

Esrom na' goke' Ŷa Aram.

⁴ Aram na' goke' Ŷa Aminadab.

Aminadab na' goke' Ŷa Nasón.

Nasón na' goke' Ŷa Salmón.

⁵ Salmón na' goke' Ŷa Bos, na' Rahab goke' xne'e.

Bos na' goke' Ŷa Obed, na' Rut goke' xne'e.

Obed na' goke' Ŷa Isai.

⁶ Isai na' goke' Ŷa Dabí.

Dabín' wnná bi'e benách Israel ka', na' bchag ná'lene' no'len' zga'ale goke' zo'le Uriás. Dabín' len no'len' gókgake' Ŷa xna' Salomón.

⁷ Salomón na' goke' Ŷa Roboam.

Roboam na' goke' Ŷa Abías.

Abías na' goke' Ŷa Asa.

⁸ Asa na' goke' Ŷa Josafat.

Josafat na' goke' Ŷa Joram.

Joram na' goke' Ŷa Usías.

⁹ Usías na' goke' Ŷa Jotam.

Jotam na' goke' Ŷa Akás.

Akás na' goke' Ŷa Esekías.

¹⁰ Esekías na' goke' Ŷa Manasés.

Manasés na' goke' Ŷa Amón.

Amón na' goke' Ŷa Josías.

¹¹ Josías na' goke' Ŷagak Jekonías len benne' biche'e ka'.

Benne' ki wnnita'gake' ža na' katen' benne' Babilonia ka' bché'gake' benne' Israel ka' zej nžeje' gan nbab Babilonia na'.

¹² Jekonías na' goke' Ŷa Salatiel.

Salatiel na' goke' Ŷa Sorobabel.

¹³ Sorobabel na' goke' Ŷa Abiud.

Abiud na' goke' Ŷa Eliakim.

Eliakim na' goke' Ŷa Asor.

¹⁴ Asor na' goke' Ŷa Sadok.

Sadok na' goke' Ŷa Akim.

Akim na' goke' Ŷa Eliud.

¹⁵ Eliud na' goke' Ŷa Eleasar.

Eleasar na' goke' Ŷa Matán.

Matán na' goke' Ŷa Jakob.

¹⁶ Jakob na' goke' Ŷa Jwsé.

Jwsén' goke' benne' byo che Lia. Lian' goke' xna' Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' le'e nich nna bi'e légake'.

¹⁷ Ki goken, gokgak xda' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law wzóa Bran, na' zejte wzóa Dabí. Lezka' gokgak yexdá' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law wzóa Dabín', na' zejte bche'gak benne' Babilonia ka' benne' Israel ka' zej nžeje'. Lezka' gokgak yexdá' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law bché'gake' légake', na' zejte ža bla' Benne' Criston'.

Da' goken katen' bla' Jesús, Benne' Cristo

(Lk. 2:1-7)

¹⁸ Ki goken kate' bla' Jesús, Benne' Criston'. Katen' ba bchebe laže' Lia, xna' Jesús, Benne' Criston', wchág ná'lenbe' Jwsé, na' kate' bi na' wchág ná'lene'-be', wyó'o to bi'do' le'be'. Ki goken ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y. ¹⁹ Nak Jwsén', benne' byo che Lian', benne' chawe', san bi gónele' yesbage'e-be' zia lawgak benách ka'. Gónele' wsane'-be' ži žize. ²⁰ Kate' ne zza' laže' Jwsén' kan gone', bla' law to wbás che ya'abá lo bichgale gan de Jwsén', na' gože' le'.

—Jwsé, za'só Dabí. Bi žebo' si'o Lian', nich gakbe' zo'lo', dan' bi' byodon' za' galjbe', yo'obe' le'be' ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y. ²¹ Galj to bi' byodo' chebe', na' go'o labe' Jesús, dan' yeslabe' benách chebe' ka' lo dola' da' zej nbage'e.

²² Ki goken, bžin dan' wnná Xanžo Dios lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le', katen' wnné'.

²³ Le wia nga, to xkwide' no'le, wa'be' bi'do' le'be', na' galj to bi' byodo',

na' wé'gake' labe' Emanuel.

Emanuel naken to diža' hebreo dan' žnnan: “Zoalen Dios žo'o.”

²⁴ Kate' bebán Jwsé lo bichgalen', bene' kan gož wbás che ya'abán' le', na' wzí'e Lian', na' gokbe' zo'le'. ²⁵ Bi wzóalene'-be' na' zejte golj bi' byodo' chebe', bi' nežw chebe', na' bzóagake' labe' Jesús.

2

Benne' žejní'il ka' zedjwíagake' xkwide' Jesús

¹ Kate' golj Jesusen' lo yež Belén, yežen' nbaben Judea, žnna bia' Herodes ga na'. Kate' ža na' bžingak benne' žejní'il ka' lo yež Jerusalén, benne' ka' zej nžoje' to yež zi'to' da' žen' zaka' gan zla' wbiž. ² Wnnabgak benne' ka', na' wnnágake'.

—žGažen' zoa xkwiden' žala' nna bia'be' benne' judío ka', xkwiden' za' goljbe'? Katen' wzoato' gan zla' wbiž ble'elto' belj baní' da' nak bian' ba goljbe'. Za'to' nga nich wká'n žento'-be'.

³ Kate' Herodes, bennen' žnna bi'e, benle' da' ni, gok zedle'. Lezka' gok zédgekle yógo'te

benne' ka' wnníta'gake' yež Jerusalén. ⁴ Naž Herodes na' bliže' yógo'te bgoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' wnnable' légake' gaze žala' galj Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' le'e nich nna bi'e légake'. ⁵ Góžgake' le':

—Lo yež Belén, da' nbaben Judea. Ki naken dan' bzoj to benne' bchalje' lo wláz Dios da' znnan ki:

⁶ Yež Belén, da' nbaben Judá, bi nakžen ka' ze law Dios,

ka zej nak yež blo ka' zej nnnitan' yežlýo nga, dan' lo yež Belén na' galj to Benne' gake' blo, Bennen' gape chi'e benách chia' ka', benne' Israel ka'.

⁷ Naž Herodes na' bliže' benne' žejní'il ka' ži žize, na' wnnable' légake' nich nnezle' binlo gáka'te ba gok katen' bla' law beljen' da' blé'egake'. ⁸ Naž bsele'e légake' chjake' lo yež Belén. Gože' légake':

—Le chej ga na', na' le chejnnáb binlo kan nak che xkwiden'. Kate' ba bežél-lele-be', le da nich wloé'elele neda', nich lezka' cha'a neda', chejká'n zena'-be'.

⁹ Wdé béngkele benne' žejní'il ka' dan' wnná Herodes na', jake' ga na', na' beljen' da' blé'egake' katen' wnníta'gake' lážgake', wyejen lówlegake', na' bejsóan ža'le gan de xkwiden'. ¹⁰ Kate' blé'egake' beljen', bebéle'egake'. ¹¹ Kate' wyó'ogake' lo yo'on', blé'egake' bi' byodon', zóalenbe' Lia, xna'be'. Naž bzoa žibgake' lawle gan debe', na' bka'n zéngake'-be'. Wdé na' bsáljwgake' kakdo' ka' chégake', na' bnéjzgwake'-be' oro, na' yale, na' neždo' da' zla' žix che yag mirra. ¹² Dan' ba bzejní'il Dios légake' lo bichgale nich bi yeyéjgake' gan zoa Herodes na', che len beyéjgake' lážgake' nez yoble.

Jwsé len Lia želchi'e xkwide' Jesús lo yežlýo Egipto

¹³ Wdé beza'gak benne' žejní'il ka' ga na', naž bla' law to wbás che ya'abá lo bichgale gan ztas Jwsé, na' gože' le':

—Wyase. Bche' xkwiden' len xna'be', na' bzonnj nga. Wyéj lo yežlýo Egipto. Ga'no' ga na' kate' yapža' neda' le' yetó. Ki gono' dan' yeyílj Herodes xkwide' ni nich gote'-be'.

¹⁴ Naž wyase Jwsén', kate' ne nak žel, na' bchi'e xkwiden' len xna'be', na' jake' lo yežlýo Egipto. ¹⁵ Bgá'ngake' ga na' na' zejte got Herodes na'. Ka' goken, bžin da' wnná Xanžo Dios lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le', katen' wnné': "Lo yežlýo Egipto bliža' Zi'na'."

Herodes žsele'e benne' ka' nich gótgake' xkwide' ka'

¹⁶ Kate' gókbe'ele Herodes bi bengak benne' žejní'il ka' kan gože' légake', naž bže'e, na' bsele'e benne' ka' chjake' ga na' nich gótgake' yógo'te bi' byodo' ka' nníta'gakbe' lo yež Belén, na' do zente gan že' Belén na',

xkwide' ka' ba žóngakbe' chopiz, len bi'do' ka' zej nžé'nžebe'. Ki ben Herodes na' kan bsaka' yenne'e, kan gok ža katen' bla' law beljen', ža na' bzejní'igekle benne' žejní'il ka' le'. ¹⁷ Ka' goken, bžin da' wnná Jeremías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁸ Lo yež Ramá žéngkele chi'igak benne' ka' zbéžegake', na' zbeže nyáche'gake'. Raket zbeže' ni'a chegak ža'sóe' ka'.

Bigak no benne' gon zene' le', dan' zej natbe'.

¹⁹ Wdé got Herodes na', naž bla' law wbás che ya'abán' lo bichgale gan zoa Jwsén' lo yežlýo Egipto, ²⁰ na' gože' le':

—Wyase. Beché' bi' byodon' len xna'be', na' beyéj gan nbab Israel, dan' ba gotgak benne' ka' gónegekle' gótgake' bi' byodo' ni.

²¹ Naž wyase Jwsén', na' bechi'e bi' byodon' len xna'be', na' beyéjgake' gan nbab Israel. ²² Benle Jwsén' znná bia' Arkelao gan nbab Judea dan' ba got Herodes na', xa Arkelaon'. Che len bžebe Jwsén' yeyeje' ga na'. Kate' bzejní'il Dios le' lo bichgale, wyeje' gan nbab Galilea. ²³ Kate' bžine' ga na', bejsóe' lo yež Nasaret. Ki goken, bžin da' bzojgak benne' ka' bchaljgake' lo wláz Dios ža ni'te kan žala' gak che Jesusen', nnagak benách ka' nake' Benne' Nasaret.

3

Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, zchalje' lo latje dach

(Mr 1:1-8; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Kate' ža ka' bla' law Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bchalje' lo latje dach gan nbab Judea. ² Zwan' wnné':

—Le yeyát láže', dan' za' žin ža kate' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', yedjnná bi'e lo yežlýo nga.

³ Kan nak che Zwan', bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki:

Ženl chi'i to benne' zbéžeyi'e žižje lo latje dach, znné':

"Le gon chawe' nez nich la' Xanžon' gan zoale.

Le yebéj li nez las gan tie'."

⁴ Gokw Zwan' láže' da' nžaben len yicha' bia ka', na' nžeje li'e to bayw yid. Žawe' biche' zo ka', na' že'je' china' beždo'. ⁵ Benne' Jerusalén ka' len benne' ka' zej nžoje' dot gan nbab Judea, na' dot kwit gan zde yego Jordán, blá'gake' gan zoa Zwan'. ⁶ Kate' bežóalagake' dola' da' zej nbage'e, Zwan' bezóe' légake' nis lo yego Jordán na'.

⁷ Kate' Zwan' ble'ele' benne' zan ka', benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' saduseo ka', želzine' gan zoe' nich yezóagake' nis, gože' légake':

—Le'e, lježgak bele snia ka'. žZoa no benne' bzejní'ile' le'e wzonnjle dan' za' chog Dios chegak benách ka' gátgake'? ⁸ Le gon da' gak

bia' ba beyát láže'le. ⁹ Bi kwek yichjle, bi mnale nakle chawe' dan' nakle za'só Bran, dan' žapa' le'e, wak gon Dios ga yeyakgak yej ki za'só Bran na'. ¹⁰ Ba zbez ya wage nich chogen yag ka', dan' žloe'elen kan gak chele. Yógo'te yag ka' da' bi želbian da' zej naken žix, chóggaken, na' chéygaken. ¹¹ Da' li neda' žezó'a' le'e nis lo nis, nólele ba beyát láže'le, san Bennen' za' ze'e kate' te chia' neda', Le' gone' da' žloé'ezele yela' žezó'a' nis ni, dan' wchize' le'e Dios Be' La'y, len yi' chie'. Bennen' nakže' blo ka' neda', na' neda' bi naka' zi kweja' ze'le'. ¹² Noxe' da' žženle' yi', na' wlobe' zoa' scribe chie'. Yezi'e zoa' scribe chien' lo yo'o gan gape chi'en, san wzeye' beb chen lo yi', na' yin' bi yeyolen.

Jesús žezó'e nis

(Mr. 1:9-11; Lk. 3:21-22)

¹³ Naž bezá' Jesusen' gan nbab Galilea, na' bžine' žoa'a yego Jordán gan zoa Zwa, nich yezó'e nis lo na' Zwan'. ¹⁴ Zwan' gónele' wsejwe' xneze', na' gože' Jesusen':

—Neda' žala' yezó'a' nis lo no'o Le'. žžnabkžlo' neda' yezó'a' Le' nis?

¹⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Be' latje na'a, dan' ki žala' gonžo dot da' naken chawe' law Dios.

Naž Zwan' bene' kan wnná Jesusen'. ¹⁶ Kate' ba bezó'a Jesusen' nis, la' bežojtie' lo nis. Naž wyaljw ya'abá láwe'le gan zoe', na' bla' law žetj Dios Be' La'y. Bžine' gan zoe', žzne'e ka to plomdo'. ¹⁷ Naž benle chi'i Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

4

Žénele da' xiwe' gonon ga бага' Jesús dola'
(Mr. 1:12-13; Lk. 4:1-13)

¹ Naž Dios Be' La'y la' bche'tie' Jesusen' lo latje dach nich gata' latje si' bia' da' xiwe' Le'.

² Choplalj ža choplalj yele bi be bdaw Jesusen'. Wdé na' zdone'. ³ Naž bla' da' xiwen' gan zoa Jesusen', dan' žonen ga бага'gak benách ka' dola', na' gožen Jesusen':

—Cha' nako' Le' Zi'n Dios, gož yej ki yeyágaken yet žtil.

⁴ Bechebe Jesusen', na' gožen':

—Nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: "Kégeze yet žtil žbáňgak benách ka', san lezka' len yógo'te žtiža' Dios žak bángake'."

⁵ Naž bche' da' xiwen' Jesusen' lo yež la'y Jerusálén, gan bžian Le' yichjo' yodo' gan nak sibe. ⁶ Naž da' xiwen' gožen Le', na' wnnán:

—Cha' nako' Le' Zi'n Dios, bežite' žé'lele, dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: Dios sele'e wbás che ya'abá ka' nich gape chí'igake' Le', na' góxwgake' Le' len ná'gake', nich bi chejchego' yej, na' bi gono' zi' ni'o.

⁷ Bechebe Jesusen', na' gožen':

—Yetó da' nyejw le'e yiche la'y žen' benách ka', dan' žnnan: "Bi nna bi'o Xano' Dios."

⁸ Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' gan nak to law ya'a sibe, gan blóe'elen Le' yógo'te yež ka' zej nnitan' yežlyó nga len yógo'te yela' wnni'a chégaken. ⁹ Naž gožen Le':

—Yógo'te da' ki gonna' chio' cha' wzó'a žibo' xni'a, na' gapo' neda' ba la'ne.

¹⁰ Jesusen' gožen':

—Beyéj, da' xiwe', dan' nyejw le'e yiche la'y da' žen' neto', dan' žnnan: "Xano' Dios wká'n zeno', na' toze xchine' Le' gono'."

¹¹ Naž bezá' da' xiwen' gan zoa Jesusen'. Naž bla'gak wbás che ya'abá ka' gan zoe' nich gáklengake' Le', na' bnéjwgake' da' bdawe'.

Zzo law Jesús zzie' xtiže'e gan nbab Galilea
(Mr. 1:14-15; Lk. 4:14-15)

¹² Kate' benle Jesusen' nyejw Zwan' liž ya, wyeje' gan nbab Galilea. ¹³ Bezé'e lo yež Nasaret, na' bejsó'e lo yež Kapernaum gan naken žoa'a nisdó', lo bza' gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftali. ¹⁴ Ki goken, bžin da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁵ Gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftali, lo nez žoa'a nisdó' gan zoa yechelá'a yego Jordán zaka' gan žla' wbíž, gan nbab Galilea, gan zej nnita' benách ka' bi zej nake' benne' judío ka'.

¹⁶ Benách ka' zej nchol yichj láždo'gake', benne' nnita'gake' ga na', blé'egekle' baní',

na' benne' ka' zej nake' ka' benne' gat ka', bla' baní' chégake'.

¹⁷ Katen' wzó law Jesusen' zzie' xtiže'e, gože' benne' ka':

—Le yeyát láže', dan' za' la' Dios, Bennen' ze'e ya'abá chie', na' nna bi'e lo yežlyó nga.

Jesús žliže' tape benne' nich gónlengake' Le' tžen

(Mr. 1:16-20; Lk. 5:1-11)

¹⁸ Kate' wdé Jesusen' žoa'a nisdó' che gan nbab Galilea, blé'ele' chope benne'. Toen' lie' Smon, bennen' lezka' lie' Bedw. Ndres, benne' biche' Bedon', žónlene' le' tžen. Žoptie' žzálá'gake' yixjw bel chégake' lo nisdon', dan' zej nake' benne' wzén bel ka'. ¹⁹ Jesusen' gože' lé'gake':

—Le gonžen neda' tžen, na' gona' ga yed-jwa'le benách ka' nich gákgake' chia' neda', gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.

²⁰ Žoptie' la' bká'ntegake' yixjw bel ka' chégake', na' jáklene' Jesusen'.

²¹ Kate' Jesusen' wdíe' yelate' na'le, blé'ele' yechope benne' ka'. Toen' lie' Jakob, na' Zwa, benne' biche'e žónlene' le' tžen. Zej nake' zi'n Sebedeo. Yó'ogake' lo barkw, gan žónlengake' Sebedeo, xágake', tžen, na' žeyágake' yixjw bel chégake' ka'. Naž Jesusen' bliže' žoptie'

nich gónlengake' le' tzen. ²² La' belka'ntie' barkwn', len xágaken', na' jáklene' Jesusen'.

Jesús žsedle' benne' zan
(Lk. 6:17-19)

²³ Wdē Jesusen' dot gan nbab Galilea, gan bsedle' benách ka' gan nak lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. Bchalje' diža' chawen' ga na' kan za' yedjnná bia' Dios lo yežlyó nga, na' bey-one' yógo'te benne' yižwé' ka' kan zej nak yižwé' ka' chégake'. ²⁴ Wzé diža' che yela' wak che Jesusen', na' bēngkle' benách ka' dot gan nbab Siria. Bedjwá'gake' yógo'te benne' ka' zej de'e da' zan yižwé' ka', na' želzáka'li'e, nich wnníta'gake' benne' we' ka' xni'a Jesusen'. Zá'gake' zej noe'e benne' ka' ga na', benne' ka' yó'ogake' be' xiwe' ka', len benne' ka' zej de'e chon, na' benne' ka' bi žak sá'gake'. Jesusen' beyone' yógo'te benne' ka'. ²⁵ Benne' zan žjáklene' Jesusen', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, len benne' ka' zej nbabe' yež Dekápolis ka', na' benne' ka' zej nbabe' yež Jerusalén, na' gan nbab Judea, na' benne' yež ka' zej nnnitan' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž.

5

Da' bchalj Jesús law ya'ado'
(Lk. 6:20-23)

¹ Kate' blē'el Jesusen' benne' zan zá'lengake' le', wžene' to law ya'ado' gan nak sibe, na' law ya'adon' wži'e. Naž bdobgak benne' wsedle' chie' ka' gan zoe'. ² Wzó lawe' žsedle' légake', na' wnné':

³ —Ba nez zen naken chegak benne' ka' žákbe'egekle' želyážjele' da' zej naken che Dios, dan' de latje chégake' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

⁴ Ba nez zen naken chegak benne' ka' žak nyache' láže'gake' dan' zej nbage'e doła', dan' Dios na'kze gon zene' légake'.

⁵ Ba nez zen naken chegak benne' ka' zej nake' gaxjw láže' law Dios, dan' gata' yežlyó nga chégake'.

⁶ Ba nez zen naken chegak benne' ka' zdan láže'gake' da' naken chawe' law Dios, na' žékgekle' ni'a chen kan žékgekle' benne' ka' želdone', na' želbile' nis, dan' gon Dios ga si'gake' dan' zdan láže'gake'.

⁷ Ba nez zen naken chegak benne' ka' žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka', dan' Dios yeyache' láže'le' légake'.

⁸ Ba nez zen naken chegak benne' ka' nak chawe' yichj lázdo'gake', na' bi be da' zia zej nbage'e, dan' lé'egekle' Dios.

⁹ Ba nez zen naken chegak benne' ka' zzoa žigake' diža' bizjw, dan' si' lágake' zi'n Dios.

¹⁰ Ba nez zen naken chegak benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' légake' dan' žóngake' da' nak chawe', dan' de latje chégake' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

¹¹ Ba nez zen gaken chele le'e kate' wliž zi'gak benách ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e, na' lo yela' wen láže' chégake' nnégake' chele dan' žónlenle neda' tzen. ¹² Le yebél, na' le chaž láže', dan' gak da' cháwe'le'e chele kate' žinle ya'abá che Dios. Kan žaken chele, ležka' goken chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, benne' ka' wnníta'gake' zgá'alegake' ka le'e, dan' ležka' wžia láže'gak benách ka' légake'.

Benách ka' che Jesús nákgake' ka zede', na' ka baní'

(Mr. 9:50; Lk. 14:34-35)

¹³ Ležka' wnná Jesusen':

—Le'e nakle ka zede' lo yežlyó nga, san cha' wniž zeden' yela' sna'a chen, bi gak yeyonžon sna'a. Biž bi zakan', san ba naken da' cho'nžon, na' benách ka' wléjgaken'.

¹⁴ Le'e nakle ka baní' lo yežlyó nga nich wloé'elele law da' nakle che Dios. Gakle ka to yež da' žen' to law ya'a, dan' bi gak gache' yežen'. ¹⁵ Kate' wzalžjo yi', bi žkáche'žon zan kak, san zzoažon sibe nich wza'nín' yógo'te benne' ka' nniíta'gake' lo yo'on'. ¹⁶ Kan nak baní', ležka' gakle le'e, dan' gonle ga gak bia' da' nakle lówlegak yógo'te benách ka', nich kate' lé'egekle' da' nak chawe' da' žonle, naž wká'n žéngake' Xale Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

Žsedle Jesús che da' wnná Dios lo na' Moisés

¹⁷ Ležka' wnná Jesusen':

—Bi géklele bla'a neda' nich yeká'a da' ka' wnná Moisés o da' ka' bsédgekle' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Bla'a neda', kege nich yeká'a da' ka', san bla'a nich gona' dot da' zejlasgak da' ka'. ¹⁸ Da' li žapa' le'e. Kate' ne de ya'abá, na' yežlyó nga, bi te ka'ze nitó diža'do', na' nitó da' wnná Dios kate' gakže yógo'te da' wnné' žala' gaken. ¹⁹ Che len, nóte'teze benne' wka'ne' ca'ze to da' do'ze da' znná dižan', na' cha' wsedle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni ga'nže' ka'ze ka yógo'te benne' ka' nniíta'gake' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', san bennen' gone' kan nak da' znná dižan', na' cha' wse-dle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni gakže' benne' blo gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chien'. ²⁰ Ležka' žapa' le'e: cha' bi gonle da' nakže chawe' ka' da' žongak benne' yodo' wsedle' ka', len ka žongak benne' yodo' fariseo ka', batkle cho'ole gan znná bia' Dios ya'abá chien'.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' zže'e lježe'

(Lk. 12:57-59)

²¹ Ležka' wnná Jesusen':

—Ba bēnele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': “Bi gotle benách ka'. No benne'

nake' wet benne' ka', nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'." ²² Na'a, neda' žapa' le'e: no benne' zže'e lježe' nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'. Lezka' no benne' znnie' che lježe' nbage'e zia, na' chog benne' yolawe' chie' sake'e. Lezka' no benne' nnie' che lježe', na' nne': "Bia bi be nnezlba" nbage'e zia, na' wak chog Dios chie' chejchoé' lo yi' gabíl.

²³ "Ki naken, cha' le' zoa ko'o lo bkog la'y bi da' wnezjo' law Dios nich yenít lawe' le', na' cha' chejsá' lažo'o ga na' zoa biz chen zža'a lježo' le', ²⁴ bka'n dan' no'o na'ze, na' beyej ližo'. Zga'ale bejká'n chawe' da' beno' che lježo' nich yenít lawe' le'. Naž da, wnezjo' dan' no'o.

²⁵ "Cha' zoa no benne' yennable' le' bi da' zbago'o chie', na' chie' le' gan wchi'a laže' no benne' le'e, begá'n chawe' len bennen' kate' ne yo'ole nez, nich bi wdíe' le' lo na' bennen' wchi'a laže'e le', na' bennen' wdíe' le' lo na' benne' žsejwe' liž ya, na' le' wsejwe' le' liž yan'. ²⁶ Da' li žapa' le', bi yežoj'o ga na' na' zejte chizjo' dot da' nbago'o chie'.

Žsedle Jesús che da' zka'n ka'ze yela' zchag na'

²⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Ba bėnlele kan wnnágake': "Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'." ²⁸ Na'a, neda' žapa' le'e: nóteteze benne' zwie' to no'le lo yela' zdan laže' da' sban, ba benlene' le' dola' lo yichj lázda'we'.

²⁹ "Che len, cha' yej lawo' li ža gonen ga gono' dola', wlejen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to yej lawo', na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl. ³⁰ Cha' no'o li ža gonen ga gono' dola', bchogen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to no'o, na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žežo'ne' zo'le'

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lk. 16:18)

³¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' wnnágake': "Nóteteze benne' žėnele' yežo'ne' zo'le', žala' wnezjwe' to yiche chie' da' znnan žežo'ne' le'." ³² Na'a, neda' žapa' le'e, cha' zoa no benne' žežo'ne' zo'le', na' bi znná' bi da' žon no'len', naž gon bennen' ga gon zo'len' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na' cha' wchág ná'lene' benne' byo yoble, na' benne' byon', bennen' si'e no'len', lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Žsedle Jesús che no benne' gon choche' xtiže'e

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' bėnlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': "Bi gon lažo'o kate' gon chocho' xtižo'o ni'a che Dios, san žala' gono' ni'a che Xanžo Dios dot dan' znnó' gono' katen'

gon chocho' xtižo'o ni'a chie' Le'." ³⁴ Na'a, neda' žapa' le'e, bi gon chochle xtiža'le. Cha' gon chochle xtiža'le, bi gonlen ni'a che ya'abá che Dios, dan' naken gan že' znná bia' Diosen'. ³⁵ Cha' gon chochle xtiža'le, bi gonlen ni'a che yežlyo' nga, dan' nak yežlyo' nga gan Dios zzoe' ni'e, na' bi gonlen ni'a che yež Jerusalén, dan' naken laž Dios, Benne' zente, Bennen' znná bi'e. ³⁶ Bi gon chocho' xtižo'o ni'a che yichjo', dan' bi gak gono' ga yeyák chich o gasj nitó yicha' yichjo'. ³⁷ Žala' nnázele: "o" o nnázele: "o'o" dan' nak che da' xiwe' da' zdetlen kan nak diža' ni.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žezi'e wzón lježe'

(Lk. 6:29-30)

³⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Ba bėnlele kan nak da' wnná Moisés, katen' wnné: "No benne' bi da' žone' che yej law lježe', lezka' le yebí'i chie', na' no benne' bi da' žone' che laye' lježe', lezka' le yebí'i chie'." ³⁹ Na'a, neda' žapa' le'e: bi wži'ile che no benne' gone' le'e da' zia, na' cha' no benne' kape'e xago' li ža, be' latje kape'e yetó xago' yegle. ⁴⁰ Cha' zoa no benne' gone' ga wchi'a laže' to benne' le', na' kweje' zo', lezka' bnezjw chie' laže' da' žxoa xkožo'o. ⁴¹ Cha' no benne' nzi' lo ne'e gon byene' go'o ywa' chie' gachje hora, wyeljen bennen' dot to hora. ⁴² No benne' bi da' nnable' le', bnezjwn chie', na' no benne' bi da' nnable' le' xtido', bi yi'o-ne' bi be de.

Žsedle Jesús žala' ži'ilžo no benne' bi de žo'o chawe'

(Lk. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' bėnlele dan' wnnágake': "Žala' ži'ilo' no benne' nži'ile' le', na' žala' žo'o no benne' bi de le' chawe'." ⁴⁴ Neda' žapa' le'e, le ži'il benne' ka' bi zej de le'e chawe'. Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žliž zígake' le'e. Le gon da' naken chawe' chegak benne' ka' zbia láže'gake' le'e, na' le wchaljen Dios, nnáblele-ne' gon chawe'e benne' ka' znnégake' chele, na' žóngake' le'e zia. ⁴⁵ Cha' gonle ki, gakle le'e zi'n Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, dan' žone' Le' ga zza'ni' wbiž chie' gan zej nnita' benne' wen da' zinnj ka', na' gan zej nnita' benne' chawe' ka'. Žsele'e nis yejw chegak benne' chawe' ka', na' chegak benne' wen da' zinnj ka'. ⁴⁶ Cha' nži'izelele benne' ka' nži'igekle' le'e, žžon by-nen no benne' wká'n zene' le'e? Lezka' žongak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' zchizjwgake' benách ka' lo wláz yež zi'to, dan' nži'igekle' ljéžgake' ka'. ⁴⁷ Cha' žaple ba la'ne ljéžzele ka', žbiže žonle da' nakže chawe'? Lezka' žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios. ⁴⁸ San le'e, le gak dot chawe', kan nak

ẖažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nake' dot chawe'.

6

Žsedale Jesús kan žala' gáklenžo benách ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Le we' laže' gak dot li laže' kan zka'n zenle Dios. Bi gónzele ki nich lé'egekle benách ka' kan žonle. Cha' ki gónzele, ẖažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bi be da' chawe' yebi'e chele. ² Kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi wloe'elo' law dan' žono' kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngেকে' xtiža' Dios, na' gan nak lawe' ya'a. Ki žóngake' nich gapgak benách ka' légake' ba la'ne. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'. ³ San le', kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi go'o nitó benne' latje nnezlen'. ⁴ Na'a, dan' wnezjo', ngáche'ze žala' wnezjon', na' ẖažo Dios, Bennen' zle'e'le' dan' žono' ngáche'ze, yebi'e chio'.

Žsedale Jesús kan žala' wcháljenžo Dios
(Lk. 11:2-4)

⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' wcháljenle Dios, bi gonle kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake', dan' kate' žližgake' Dios zdan láže'gake' zžégake' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngেকে' xtiža' Dios, na' gan nak lawe' ya'a, nich lé'egekle benách ka' légake'. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'. ⁶ San le'e, kate' wcháljenle Dios, le cho'o ližle, na' le wsejw yo'o chele. Le wliž Dios, na' le wcháljen ẖažo Dios, Bennen' zóalene' le'e gan zoale chézele, na' ẖažo Dios, Bennen' zle'e'le' da' žonle ngáche'ze, Le' yebi'e chele.

⁷ 'Katen' wcháljenle Dios bi yeži'ile žop yonnze kan žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios, dan' žékgekle' wzé nag Dios chégake' dan' žeží'igake' žop yonnze. ⁸ Bi gonle kan žóngake' légake'. ẖažo Dios, zga'ale kate' bi da' nnábele-ne', ba nnézkzele' da' ka' žiážjelele. ⁹ Che len, žala' wcháljenle Dios, na' nnale ki:

ẖato' Dios, zo' ya'abá, ga'n zen Lo'.

¹⁰ Da, nna bi'o yežlyó nga.

Ženelto' gaken yežlyó nga kan žaz lažo'o Le' kan žaken ya'abá chio'.

¹¹ Benn da' gawto' na'a ža.

¹² Benít law cheto' da' zinnj da' žonto', kan ženít lawto' che no benne' žone' cheto' da' zinnj.

¹³ Bi go'o latje gon da' xiwe' ga bága'to' dola', san beslá neto' lo na' da' žonen, dan' zej nak chio' dot yela' wnná bia', na' dot yela' wak, na' dot yela' zen, da' ka' náptezo'. Ka'kze gaken.

¹⁴ Cha' yenít lawle chegak lježle ka', benne' žóngake' le'e da' zinnj, lezka' ẖažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, yenít lawe' chele le'e. ¹⁵ Cha' bi yenít lawle chegak lježle ka', bi yenít law ẖažo Dios chele le'e dola' da' nbága'le.

Žsedale Jesús kan žala' gonžo wbás

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' gonle wbás, bi gonle nyache' lawle kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake', dan' žóngake' nyache' láwgake' nich lé'egekle benách ka' žóngake' wbás. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'. ¹⁷ San le'e, kate' gonle wbás, le wpá' yichjle, na' le chib lawle, ¹⁸ nich bi lé'egekle benách ka' žonle wbás. Ngáche'ze žala' gonle wbás, na' ẖažo Dios, Bennen' zóalene' le'e gan zoale chézele, yebi'e chele.

Ya'abá che Dios naken gan žala' wtožžo da' zaka' chežo

(Lk. 12:33-34)

¹⁹ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi wtožžo da' zaka' lo yežlyó nga, gan beldo' chen wtébgakban', na' zbía yin', na' gan cho'ogak benne' wbán ka', nich kwángaken'. ²⁰ San le wtób da' zaka' chele ya'abá che Dios, gan bi galj beldo' chen, bia wtébgakban', na' bi cwia yin', na' gan bi gak cho'ogak benne' wbán ka', nich bi gak kwángaken'. ²¹ Gan de da' zaka' chele, we' láže'le žimle.

Da' zza'ní' lo yichj láždo'žo
(Lk. 11:34-36)

²² Lezka' wnná Jesusen':

—Yej lawžo zej naken ka to da' zza'ní' lo yichj láždo'žo. Che len, cha' yej lawle zej naken chawe', cho'o yichj láždo'le da' naken baní'. ²³ Cha' yej lawle bi zej naken chawe', yichj láždo'le gaken chol. Che len, cha' baní' da' zóalenen le'e ba beyaken da' naken chol, ba nakle'e chol yichj láždo'le.

Dios, na' mežw
(Lk. 16:13)

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi gak no benne' gone' xchingak chope xane', dan' wzóe' chela'ale toen', na' yetóen' ži'ile' le', o gá'nlene' toen', na' yetóen' kwej yichje' le'. Bi gak wká'n zenle Dios, na' mežw.

Dios žape chi'e benne' chie'ka'
(Lk. 12:22-31)

²⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' gawle o ni'a che da' ye'jle, da' ka' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwe. Zákale'eže yela' nban chele ka da' ye'j gawle, na' zákale'že belá' žen chele ka laže' da' gákwe. ²⁶ Le wia kan žak chegak byínnedo' ka', bia zlagakba' ya'abá. Bi žázgakba', na' bi žel-lapba', na' bi žtóbgakba' da' gape chí'igakba', san ẖažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, zwawkze'

légakba'. Záká'zele le'e ka byínnedo' zan.
²⁷ ¿Noz benne' ládjwle le'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' ze' zedle' nich gak ki chie'?

²⁸ ¿Biz chen' ze' zédlele ní'a che da' gákwe? Le wia nga kan želgole yéjedo' ka' zé'gaken ladjw yixe'. Bi zóngaken žin, na' bi zóngaken do xlaže'. ²⁹ Neda' žapa' le'e, Salomón, ben-nen' wnná bi'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a chie', laže' da' gokwe' bi gokžen xtan ka žnna'gak yéjedo' ka'. ³⁰ Dios na'kze žone' xtan yeje yixe'do' ka', da' zé'gaken ladjw yixe', na' zej žian na'a ža, na' wxé wižj chéygaken lo yi'. Žone' légaken xtanle'e. Cha' ki ze' laže'e yeje yixe'do' ka', ležka' da' zenle'e gone' chele le'e, la'kze bi žežle'le chie' dot láže'le. ³¹ Che len, bi kwe' zédlele, na' bi nnale: "¿Bizkze gawto'?" o "¿Bizkze ye'jto'?" o "¿Bizkze gákwo'?" ³² Benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga ze' láže'gake' chegak yógo'te da' ki, san zoa Xažo Dios ya'abá, na' Le' nnézkzele' cha' žiážjelele bite'te da' ki. ³³ Na'a, le we' laže' nna bia' Dios le'e, na' le gon da' nak chawe' lawe' Le', na' Le' ko'e xnezle yógo'te da' ki da' žiážjelele. ³⁴ Che len, bi kwe' láže'le che da' gak wxé wižj, dan' gak kwe' láže'le wxé wižj che da' gaken chele ža na'. Tža tža žak da' ka' žala' kwe' láže'le chen ža na'.

7

Bi žala' chog bia'žo che lježžo
 (Lk. 6:37-38, 41-42)

¹ Ležka' wnná Jesusen':

—Bi chog bia'le chegak lježle ka', nich bi chog bia' Dios chele le'e, ² dan' chog bi'e chele le'e tlébeze kan zchog bia'le chegak lježle ka', na' kan zžixle che lježle ka' ležkan' gonkze Dios chele le'e. ³ ¿Biz chen' zwio' bebdo' da' yo'on yej law lježo', na' bi žákbe'lo' to da' zenle'e yo'on yej lawo' le'? ⁴ ¿Yi'o lježon': "Wleze, nich kweja' bebdon' da' yo'on yej lawo'" na' le', da' zenle'e yo'on yej lawo' le'? ⁵ Le', benne' žlo'ézele chawe' kwino'. Zga'ale wléj da' yo'on yej lawo' le', nich gak le'elo' binlo nich kwejo' bebdon' da' yo'on yej law lježon'.

⁶ 'Bi cho'nle da' zej naken la'y nich gaw beko' ka' len, ka chéchjgakba', na' gáwya'agakba' le'e. Bi cho'nle da' zaka'le'en chele nich gaw koch ka' len, ka wléj chóchjgakban'.

Le nnab, na' le chilj, na' le wlíž ža yo'o
 (Lk. 11:9-13; 6:31)

⁷ Ležka' wnná Jesusen':

—Le nnab, na' Dios gonnen' chele. Le chilj, na' gonne' latje žél-lelen. Le wlíž ža yo'o, na' Le' wsaljwe' chele. ⁸ No benne' bi da' žnnabe', gatan' chie', na' benne' bi da' žilje', žél-len', na' benne' žliže' ža yo'o, yaljwn chie'.

⁹ 'Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, zoa xkwide' chie', cha' nnablbe'-ne' yet xtil, ¿wnezjwe' yej chebe'? ¹⁰ Cha' nnablbe'-ne' to bel, ¿wnezjwe' bele snia chebe'? ¹¹ Le'e bi nakle chawe', san nnézele wnéjwle da' naken chawe' chegak ži'nle ka'. Wak wxén láže'le Xale Dios, Bennen' zoe' ya'abá, gonne' da' naken chawe' chegak benne' ka' bi da' nnábgekle' Le'.

¹² 'Che len, kan žénelele le'e gongak benne' ka' chele, ležka' le gonte chégake'. Ki žnna da' bchi'le Moisés žo'o, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

To gan žala' težo ga nak to lyido'
 (Lk. 13:24)

¹³ Ležka' wnná Jesusen':

—Le cho'o gan žo'ogak benách ka' ga nak to lyido'. Laga' nak gan žo'ogak, na' nez zen naken da' žjaklen benne' ka' gan kwia yi'gake'. Žo'ogak benne' zan ga na'. ¹⁴ Lyido' nak gan žo'ogak, na' nez las naken da' žjaklen benne' ka' gan gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake', na' babze benne' ka' žežélgeklen'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
 (Lk. 6:43-45)

¹⁵ Ležka' wnná Jesusen':

—Le gape chi'i kwinle nich bi gon láže'gekle benne' wen laže' ka' le'e, benne' ka' žnnágake' zcháljgake' lo wláz Dios. La'gak benne' ka' gan zoale, benne' ca' wloé'el kwíngake' gaxjw láže'do' kan zej nak žila'do' ka', san lo yichj lázdo'gake' zej nake' ka beko' yixe' snia ka'. ¹⁶ Da' ka' žóngake' zej nak bian' kan zej nake'. Bi zchibžo da' žbia lba uba lo yag yeche', na' bi zchibžo da' žbia yag higo lo yixe' laye'. ¹⁷ Ki naken, yógo'te yag žix želbían da' zej naken žix, na' to yag yixe' žbian da' bi zej naken žix. ¹⁸ Yag žix na' bi gak kwian da' zej naken ka'ze, na' yag yixen' bi gak kwian da' zej naken žix. ¹⁹ Bite'teze yag da' bi žbian da' naken žix, chóggaken', na' wzéygaken' lo yi'. ²⁰ Ki naken, da' ka' žóngak benne' ka' zej nak bian' kan zej nake'.

No benne' ka' bi gak chejnníta'gake' gan žnna bia' Dios
 (Lk. 13:25-27)

²¹ Ležka' wnná Jesusen':

—Benne' zan yé'gake' neda': "Xan, Xan" san kege yógo'tegake' cházgake' gan žnna bia' Dios ya'abá. Légakze benne' ka' žóngake' da' žénele Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, chejnníta'gake' ga na'. ²² Kate' žin ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga, benne' zan yé'gake' neda', na' nnágake': "Xan, Xan, bchaljto' xtiža' Dios ní'a che lo' Le'. Bkonlto' žin lo' nich bebejto' be' xiwe' ka', na' bkonlto' žin lo' nich bento' da' zan yela' wak zen ka'." ²³ Naž neda' yapa' légake': "Bi nónbí'a le'e. Le kwas ga zoa' ní, le'e, benne' wen da' žinnj ka'."

Chope kan nak gan gak chixjwžo len yo'o
(Lk. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Lēzka' wnná Jesusen':

—Lēzka', no benne' ženle' xtiža'a ni, na' žone' kan znnan, nake' ka to benne' žejni'ile', benne' bene' liže' gan že' lo yej xe. ²⁵ Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdib nisen' kwit yo'on', san bi wbižen, dan' žen' lo yej xe. ²⁶ Na'a, no benne' ženle' xtiža'a ni, na' bi žone' kan znnan, benne' ni nake' ka to benne' bi žejni'ile', benne' bene' liže' lo yo yach. ²⁷ Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdib nisen' kwit yo'on', na' wbižen, san' la' wbáa yi'ten.

²⁸ Kate' beyóž Jesusen' bcháljlēne' légake' da' ni, bebán láže'gak benne' zan ka' kan nak da' žsedle', ²⁹ dan' žsedle' légake' kan žon to benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', kege kan žongak benne' yodo' wsedle chégake' ka'.

8

Žeyák to benne' de'e yižwé' leže
(Mr. 1:40-45; Lk. 5:12-16)

¹ Kate' betj Jesusen' law ya'a na', benne' zan zjāklēne' Le'. ² To benne' de'e yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xan, cha' ženelo', wak yeyono' neda'.

³ Naž Jesusen' la' blite ne'e, na' wdane' le'. Gože' Le':

—Žēnela'. Yeyako' chawe'.

La' benitte yižwé' che bennen'. ⁴ Naž Jesusen' gože' le':

—Bwia nga, bi yi'o nitó benne' da' ni, san beyéj, bejloé'el kwino' law bžox, na' be-jnezjw dan' bchi'le Moisés le'e, dan' wloé'elen benách ka' ba beyako'.

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' Roma

(Lk. 7:1-10)

⁵ Wyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' bla' to benne' ga na', benne' zchi'e to gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile. Bžine' gan zoa Jesusen', na' góta'yeole' Le', ⁶ na' wnné':

—Xan, zoa to bi' wen žin chia', debe' lo yo'o. Bi žak sa'be', na' zžaka'le'ebe'.

⁷ Jesusen' gože' le':

—Sa'a neda', yeyona'-be'.

⁸ Bechebe benne' wnná bian', na' gože' Jesusen':

—Xan, bi naka' neda' zi cho'o liža', san cha' nnazo', yeyák bi' wen žin chian'. ⁹ Lēzka' neda', zoa to benne' znnan bi'e neda', na' zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' znnan biá'gaka'-ne'. Kate' žapa'-ne' to'e: "Wyéj ga na" žeje'. Kate' žapa'-ne' yetóe': "Da ni" žide'. Kate' žapa' benne' wen žin chia': "Ben žin ni" la' žontie' žin na'.

¹⁰ Kate' benle Jesusen' da' ni, bebanle', na' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, gan zej nnita' benne' Israel ka', bi na' chejžaka'a nitó benne' žejli'e chia' neda' kan žon benne' ni. ¹¹ Lēzka' žapa' le'e: žojgak benne' zan zaka' gan zla' wbiz, na' zaka' gan ženēn, na' kwé'lēngake' tzen Bran, na' Isaak, na' Jakob, gan znnan bia' Dios ya'abá chie', ¹² san benne' ka' ba wžekze Dios nich chejnnita'gake' gan znnan bi'e Le', wsejwe' légake' na'le gan nak chol, gan kwéžegake', na' wžéj láye'gake' lo yela' nyache' láže' chégake'.

¹³ Naž Jesusen' gože' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnné':

—Beyéj ližo'. Kan žejli'o chia', ka' gaken chio'.

La' na'ze beyakte bi' wen žin chien'.

Jesús žeyone' xna' zo'le Bedw

(Mr. 1:29-31; Lk. 4:38-39)

¹⁴ Bžin Jesusen' liž Bedw, gan blē'ele' xna' zo'le Bedon' die' lo da'a, na' yoe'e da' la.

¹⁵ Jesusen' wdane' na' no'len', na' la' bežojte da' la dan' yoe'e. Naž beyás no'len', na' bsi'ni'e da' bdāwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'
(Mr. 1:32-34; Lk. 4:40-41)

¹⁶ Kate' za' žale ža na', za'gak benne' ka' zej noe'e benne' zan gan zoa Jesusen', benne' yó'ogake' be' xiwe' ka', na' len yela' zneze chie' bebeje' be' xiwe' ka', na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka'. ¹⁷ Ki goken, bžin dan' wnná Isaías, benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': "Le' beyone' da' ka' wžáka'žo, na' bek'e yižwé' ka' chežo."

Benne' ka', benne' žénegekle' gónlēngake' Jesús tzen

(Lk. 9:57-62)

¹⁸ Kate' blē'el Jesusen' zej nnita' benne' zan ka' dot kwite', gože' benne' wsedle chie' ka' tégake' yechela'ale nisdó'. ¹⁹ To benne' yodo' wsedle bžine' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle, gónlēna' Le' tzen gáte'teze gan chejo'.

²⁰ Jesusen' gože' le':

—Beza' ka' zej de zan yej chégakba', na' byinnedo' ka', zej žia xó'ngakba', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de gan chixjw yichja'.

²¹ Yetó benne' wsedle che Jesusen' gože' Le':

—Xan, benn latje yeyá'a liža' na' zejte wkacha'a xa'.

²² Jesusen' gože' le':

—Da len neda'. Be' latje benne' žátgake' wkáche'gake' ljéžgake' ka', benne' žátgake'.

Jesús zzoa žie' be' wale da' žakl'en

(Mr. 4:35-41; Lk. 8:22-25)

²³ Wžén Jesusen' lo barkw, na' benne' wsedle chie' ka' žónlengake' Le' tzen. ²⁴ Naž gok to be' wale lo nisdó', na' žasle'e nisdon', na'

zejte žaz nis lo barkwn'. Jesusen' die' ztase' lo barkwn'. ²⁵ Naž benne' wsedle chie' ka' wbíga'gake' gan die', na' besbángake' Le', na' góžgake' Le':

—Xan, beslá neto'. Za' gatžo lo nis.

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zžébele? Láte'ze žejle'le che Dios.

Naž wyase Jesusen', na' bliže' ben' da' žaken, na' nison', na' la' wžé'tegaken ži.

²⁷ Bebán láže'gak benne' ka', na' wnnágake':

—¿Biz napkze benne' ni? Zneze', na' be' žaken, na' niso' žóngaken kan zne'.

Benne' Gadara ka', benne' yó'ogake' be' xiwe' ka'

(Mr. 5:1-20; Lk. 8:26-39)

²⁸ Kate' bžin Jesusen' yechelá'a niso' gan nbab yež Gadara, bžojgak chope benne' ka' lo bloj ka' gan zej že' ba chegak benne' gat ka', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'. Sniale'e zej nake', na' bi gok nitó benne' tie' lo nezen'. ²⁹ La' wžéžeya'agak žoptie' zižje, na' wnnágake':

—¿Biz nbága'to' chio', Jesús, Zi'n Dios? ¿Zo'o nga nich wsaka' zi'o neto' kate' bi na' žin ža?

³⁰ Gan nníta'gake' zej nnita' koch zan, bia želdaba' zágakba', na' zej že'ba' late' gan nak zi'to'. ³¹ Wnné nyáche'gak be' xiwe' ka', na' góžgaken Jesusen':

—Cha' yebejo' neto', be' latje chejžo'oto' yichj láždo'gak koch zan ka'.

³² Naž Jesusen' gože' légaken:

—Le chej.

La' bežóžtegak be' xiwe' ka', na' be-žžó'ogaken yichj láždo'gak koch zan ka'.

Naž ka' gaze jak yógo'te koch zan ka', na' bejbixjgakba' gan nak to le'e ya'a yej, na' bejcházgakba' lo niso', gan wyépgakba' nis, na' góžgakba'.

³³ Bžébegak benne' ka', benne' wdape chí'igake' koch ka', na' bžónnjake'. Kate' bžíngake' lo yež, bžéngkele' benách ka' yógo'te da' góžgaken chegak benne' ka' wyó'ogake' be' xiwe' ka'. ³⁴ Naž bžojgak benne' lo yež ka', nich bejchágake' Jesusen'. Kate' blé'egekle' Le', góta'yegekle' Le' yezé'e lo yežlyó chégake'.

9

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e

(Mr. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

¹ Naž bebén Jesusen' lo barkw, na' wdíe' yechelá'a nison', na' bežine' gan nak laže'.

² Bžíngak benne' ka' ga na' zej noe'e to benne' bi žak se'e, na' bdixjwgake' le' xni'a Jesusen', zoe' lo yag gant. Kate' ble'el Jesusen' kan žejle'gak benne' ka' chie' Le', gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Ben choch lažo'o, zí'na'do'. Ba benít lawa' chio' dola' da' nbago'o.

³ Ležka' zej nnita' benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

—Da' zchalj benne' ni zzoan Dios chel'a'ale.

⁴ Kate' gókbe'ele Jesusen' da' zza' láže'gake', gože' légake':

—¿Biz chen' zza' láže'le da' kegle? ⁵ Bi nak zede cha' no benne' yi'aze' benne' ni: “Dola' da' nbago'o ba benít lawa'” san nak zede gone' ga yeyase', na' yezé'e. ⁶ Na'a, neda', Benne' Golje' Benách, wloe'ela' le'e nzi' lo na'a yela' wnná bia' lo yežlyó nga yenit lawa' dola'.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Beyás. Bchis yag gant chion', na' beyéj ližo'.

⁷ Naž la' wyaste bennen' bi gok se'e, na' beyeje' liže'. ⁸ Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' da' ni, bebángkele', na' bka'n zéngake' Dios dan' bnezjwe' yela' wak ki chegak benách ka'.

Jesús žliže' Matío

(Mr. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

⁹ Kate' bezá' Jesusen' ga na', ble'ele' to benne' lie' Matío, ži'e gan zchizjwe' benách ka' lo wláz yež zi'to', na' Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

Naž la' wzó ža'te Matíon', na' bénlene' Jesusen' tzen.

¹⁰ Yetó da' goken, kate' ne že' Jesusen' žawe' to lo yo'o, benne' zan, benne' wechizjw ka' na' benne' gaxjw ka', bžíngake' gan zoe', na' wžé'le'ngake' Jesusen' na' benne' wsedle chie' ka'. ¹¹ Kate' benne' yodo' fariseo ka' blé'egekle' da' ni, wnnábgekle' benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bennen' žsedle' le'e zawlene' benne' wechizjw ka', na' len yezika' benne' dola' ka' tzen?

¹² Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe', bi žon byenen chjake' gan zoa benne' žeyone' benách ka', san benne' ka' bi nníta'gake' chawe' žon byenen chjake' gan zoa bennen' žeyone' benách ka'. ¹³ Le chej, na' le wsedle da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan ki: “Žénela' yeyache' láže'gekle' benne' ka' ljéžgake' ka', kege gótgake' bia beže ka' lo bkog la'y chia.” Bła'a neda' nga, kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' dola' ka' nich yeyát láže'gake'.

Žsedle Jesús kan žala' gonžo wbás

(Mr. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

¹⁴ Naž benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, bennen' bezóe' benách ka' nis, blá'gake' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Neto' žonto' wbás zan chi'i, na' ležka' žongak benne' yodo' fariseo ka'. ¿Biz chen' benne' wsedle chio' ka' bi žóngake' wbás?

¹⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Wak benne' ka' nníta'gake' lni che yela' zchag na' gak nyache' láže'gake' kate' benne' zchag ne'e ne zóalene' légake'? Za' ža kate' kwas bennen' zchag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

¹⁶ Bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Bi yeyón nitó benne' to laže' gole len laže' kobe, dan' wxónnj laže' koben' da' ngo'e lo laže' golen', na' chéza'že laže' golen'.
¹⁷ Lezka' bi ka'a nitó benne' xis uba kobe to lo že'e gole da' naken yid, dan' gak bžina' xis uba koben', na' wlá'n že'e golen' da' naken yid, na' cwia yi' xis uba na', na' lezka' kwia yi' že'e na' da' naken yid. Zga'ažo xis uba kobe to lo že'e kobe da' naken yid, na' da' chopten žak chí'igaken.

Žebán xkwide' no'le che Jairo, na' žeyák to no'le

(Mr 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Kate' Jesusen' ne zcháljlene' légake', to benne' zžna bi'e benne' judío ka' ble'e gan zoe', na' bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xkwide' no'le chia' za' gotbe'. Da, xoa no'o lebe', nich yebanbe'.

¹⁹ La' wzó ža'te Jesusen', na' wyéjlene' le', tzen len benne' wsedle chie' ka'.

²⁰ Naž bžin to no'le ba gok chežinno yiz de'e yižwé'. Bi zbez žen chie' da' žaken chégakkze no'le ka'. Wbige'e zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'.
²¹ Ki bene' dan' wzá' laže'e, na' wnné': "Ča' kanza' ze', yeyaka'." ²² Naž byechj Jesusen', na' bwie' le', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, zí'na'do'. Ba beyaktio' dan' žejli'o chia' neda'.

La' na'ze beyaktie'.

²³ Kate' bžin Jesusen' liž benne' wnná bian', ble'e'le' zej nnita' benne' zan ga na', benne' ka' zkwéžegake' bžejw, na' benne' ka' želbeže nyache'e. ²⁴ Jesusen' gože' légake':

—Le kwas ga ni, dan' bi nat xkwide' no'le ni. Žtászebe'.

Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' bka'n dítjgekle' Le'.

²⁵ Kate' Jesusen' ba bebeje' benne' ka' na'le, wyoé'e lo yo'o, na' bežwe' na' xkwide' no'len', na' la' wyástebe'. ²⁶ Wzé diža' kan gok da' ni, na' benách ka' nníta'gake' dot yežlýon' béngklen'.

Jesús žeyone' benne' lo chole' ka'

²⁷ Kate' bžoj Jesusen' ga na', chope benne' lo chole' ka' wnnágake' Le'. Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—Beyache' laže'l neto', Le', za'só Dabí.

²⁸ Kate' wyó'o Jesusen' lo yo'o, žopte benne' lo chole' ka' bžingake' gan zoe'. Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Žejle'le chia' neda', gak yeyona' le'e?

Légake' wnnágake':

—O', Xan.

²⁹ Naž Jesusen' wdane' yej lágwage', na' wnné':

—Kan žejle'le, ka' gaken chele.

³⁰ La' beyáljwte yej lágwage'. Naž Jesusen' bchi'le' légake', na' wnné':

—Le wia bi we'le latje no benne' nnezle' da' ni.

³¹ Kate' bežóžgake', la' bzétegage' diža' dot yežlýon' kan nak da' ben Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' bi žak nnie'

³² Kate' Jesusen' bežójlene' benne' wsedle chie' ka' tzen lo yo'on', bžingak benne' ka' gan zoa Jesusen', benne' ka' zedjwá'gake' to benne' gan zoe' Le', benne' bi žak nnie' dan' yoe'e be' xiwe'. ³³ Kate' beběj Jesusen' be' xiwen', la' wnnete bennen' bi gok nnie'. Bebán láže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':

—Bi na' le'elto' da' ki gan nníta'gak benne' Israel ka'.

³⁴ Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka' len yela' wak che xangak be' xiwe' ka'.

Jesús žak nyache' laže'e ni'a chegak benne' zan ka'

³⁵ Wdá Jesusen' dot kwit gan zej že' yež zen ka', na' yeždo' ka', na' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bchalje' diža' chawen' kan zžna bia' Dios. Beyone' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e, benne' ka' nníta'gake' lo yež ka'. ³⁶ Kate' ble'el Jesusen' benne' zan ka', beyache' láže'le' légake', dan' želzake'e, na' žedó láže'gake' kan žak chegak zila' ka' bi zoa benne' gape chí'igake'-ba'. ³⁷ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Da' li, zen nak yel, san babze benne' ka' nníta'gake' nich lápgaken'. ³⁸ Che len, le gáta'yoel Dios, Bennen' nake' Xan yelen', na' nnáblele-ne' sele'e benne' wen žin ka', nich lápgaken'.

10

Jesús zbie' chežinno benne' nich gágkake' wbás chie' ka'

(Mr 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Naž bliž Jesusen' chežinnote benne' wsedle chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' nich yeyóngake' yógo'te benne' yižwé' ka', na' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e.

² Ki legak chežinnote wbás ka' wžé Jesusen':

Smon, (lezka' lie' Bedw).
Ndres, (biche' Smon na').

Jakob, (zi'n Sebedeo).

Zwa, (biche' Jakob na').

³ Lip.

Bartol.

Mas.

Matío, (benne' wechizjw).

Jakob, (zi'n Alfeo).

Lebeo, (lezka' lie' Tadeo).

⁴Smon, (benne' že' laže'e yež Israel).

Judas Iskariote, (bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Jesús žsele'e wbás chie' ka' nich chejžégake' xtiže'e

(Mr. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵ Naž Jesusen' bsele'e chežinnote benne' wsedle chie' ka' nich chejžégake' xtiže'e, na' bchi'le' légake', na' wnné':

—Bi chejle gan zej nnita' benách ka' bi zej nake' judío, na' bi chazle lažgak benách ka' nnita'gake' gan nbab Samaria. ⁶ Le chej gan zej nnita' benách Israel ka', benne' zej nake' ka' zila'do' ka', bia ka' zej nnitlba'. ⁷ Le wchálj diža' chawen', na' nnale: "Za' žin ža'la' Bennen' zoe' ya'abá che Dios nich nna bi'e lo yežlyó nga." ⁸ Le yeyón benne' yižwé' ka'. Le yeyón benne' ka' zej de'e yižwé' leže. Le yesbán benne' gat ka'. Le yebéj be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. Bennza' yela' wnná bia' ni chele. Le wkonlen žin, na' bi be wchizjwle.

⁹ Bi be wa'le lo bzod chele, cha' mežw oro, o mežw plat, o mežw lasdo'. ¹⁰ Bi wa'le yixjw yet chele da' gawle lo nez. Toze laže' da' xoa yenle wa'le, na' bi wa'le zel-le, o bar chele, dan' wželkze benne' wen žin da' gawe'.

¹¹ 'Gáte'teze yež zen, o yeždo' gan žinle, le nnab cha' zoa no benne' ga na' nake' li laže', na' ga'nle liž bennen' na' zejte yežojle lo yežen'. ¹² Kate' cho'le to yo'o, le gape "Padiox" benne' ka' nnita'gake' yo'on', na' nnáblele Dios wneziwle' chégake' da' wzóa žin yichj lázdo'gake'. ¹³ Cha' zej nak zi benne' ka' nnita'gake' yo'on', na' da' zzoa žin yichj lázdo'žo ga'nlenen légake', san cha' bi zej nak zi benne' ka', nnable bi ga'nlen légake' dan' zzoa žin yichj lázdo'žo. ¹⁴ Gáte'teze gan žinle gan bi gápegak benách ka' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtiža'le, le yežój lo yo'on', o lo yežen', na' le kwib bixte yo da' dan' lable, da' wlo'e'len légake' zej nbage'e zia. ¹⁵ Da' li žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'gake', sáka'žegak benách ka' nnita'gake' lo yežen' ka' sáka'gak benách ka' wnnita'gake' lo yež Sodoma, na' lo yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

Benne' yežlyó ka' wsaka' zí'gake' benne' ka' che Jesús

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Le wia nga, neda' žsela'a le'e, na' gakle ka' zila'do' ka' želdaba' gan zej nnita' beko' yixe' snia ka'. Le gak ban laže' kan zej nak bele snia ka', san lezka' le gak gaxjw laže' kan zej nak plomdo' ka'. ¹⁷ Le gape chi'i kwindle chegak benách ka', dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', na' chingake'

le'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios. ¹⁸ Lezka' wché'gake' le'e gan že'gak benne' blo ka', na' gan že'gak benne' wnná bia' ka', dan' žónlenle neda' tzen. Ki gaken nich gak wcháljle xtiža'a gan že'gak benne' ka', na' gan že'gak benne' ka' bi zej nake' judío. ¹⁹ Naž kate' wdégake' le'e lo na'gak benne' wnná bia' ka', bi gek zédlele biz nnale, dan' wchíz Dios yichj lázdo'le la' ža na'ze da' nnale, o kan wcháljle. ²⁰ Kege lé'ezele wcháljle, san Dios Be' La'y, Bennen' sela' Xažo Dios chele, Lekze' sóalene' le'e, na' wcháljle.

²¹ 'Žej nnita' benách ka' wdégake' bíche'gake' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake', na' lezka' benne' ka' zej nake' xagak xkwide' ka' wdégake' zí'ngake' ka', na' zej nnita' benne' ka' kwey yichjgake' xágake' ka', na' góngake' ga gátgake'. ²² Yógo'te benách wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san yelá no benne' ga'ne' choch na' zejte ža ze lawte ža ka'. ²³ Kate' wsaka' ži'gak benách ka' le'e to lo yež, le wzónnj ga na', na' le chej yetó yež, dan' žapa' le'e, yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, zga'ale kate' yeyóž wzele xtiža'a gan zej nnita' yógo'te yež ka' chegak benách Israel ka'.

²⁴ 'Nóte'teze benne' nake' benne' wsedle bi nakže' blo ka' bennen' žsedle' le', na' lezka' no benne' nake' wen žin bi nakže' blo ka' xane'. ²⁵ Bennen' nake' benne' wsedle žala' yebele' cha' sáke'le' gake' kan nak bennen' žsedle' le', na' benne' wen žin na' žala' yebele' cha' gake' kan nak xane'. Cha' neda' naka' ka' benne' xan yo'o, na' znnégake' chia', znnágake' naka' Belzebú da' xiwe', lezka' da' zí'teže nnégake' chegak benách ka' žónlengake' neda' tzen.

No Benne' žala' žébežo

(Lk. 12:2-9)

²⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Che len, bi žébele benách ka'. La' law yógo'te da' ka' žaken ži žize, na' gak bia' yógo'te da' zej ngache'. ²⁷ Da' zcháljlana' le'e gan nak cho'l, le wcháljen gan nak lo bani', na' da' žapa' le'e gan ngache', le nne žižje gan nak kwáselo. ²⁸ Bi žébele benne' ka', benne' žótgake' be'la' žen chegak benách ka', san bi gak wchinnjgake' be' nákkžežo. Le žebe Dios, Bennen' gak gote' be'la' žen chele, na' lezka' gak cho'ne' be' nákkzele lo yi' gabíl.

²⁹ 'Želdó'o chope byínnedo' len to mežw lasdo', san bi bixte nitoba' lo yo cha' bi žonn Xažo Dios latje gaken. ³⁰ Lezka' yógo'te yicha' yichjle ba blab Dios. ³¹ Che len, bi žébele. Žáka'žele le'e law Dios ka' záka'gak bia zan byínnedo' ka'.

Benne' ka' znnágake' žónlengake' Benne' Cristo tzen

(Lk. 12:8-9)

³² Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' nne' žónlene' neda' tzen lawgak benách ka', lezka' neda' nnia' žonlen bennen' neda' tzen law Xa', Bennen' zoe' ya'abá. ³³ Benne' ka', benne' zbej yichigake' neda' lawgak benách ka', na' znnágake' bi žónlengake' neda' tzen, lezka' neda' kwej yichja' légake' law Xa', Bennen' zoe' ya'abá.

Jesús nake' ka to da' gonen ga la'a lazgak benách ka'

(Lk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi gekle za'a neda' nich ko'a yežlyo nga da' gonen ga gaggak benách ka' toze. Bi za'a nich gona' ga gaggak benách ka' toze, san za'a nich ko'a da' gonen ga la'a lazgak benách ka'. ³⁵ Za'a nga, na' gona' ga kwej yichigak benách ka' xágake', na' lezka' no'le ka' kwej yichigake' xná'gake'. Lezka' no'le zoa' ližgak ka' kwej yichigake' xto' zingake' ka'. ³⁶ Ki gaken, la' lježgak benách ka' wsaka' zi'gake' légake'.

³⁷ 'No benne' nži'izele' xa xne'e ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen, na' no benne' nži'izele' xkwide' byo chie' o xkwide' no'le chie' ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen. ³⁸ No benne' bi si' lo ne'e gake' ka to benne' zejt'e le'e yag kroze, na' gónlene' neda' tzen, bi nake' zi gake' chia' neda'. ³⁹ No benne' že' laže'e gape chie' yela' nban chie', wniten', san no benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, yelá bennen'.

Da' ka' Dios yebi'e chežo

(Mr. 9:41)

⁴⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gape' le'e ba la'ne, lezka' gape' neda' ba la'ne, na' bennen' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'. ⁴¹ No benne' gape' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláž Dios dan' zchalje' lo wlaze' Le', si' bennen' la' lježeze kan nak da' wnežiw Dios che bennen' zchalje' lo wlaze' Le'. Lezka' no benne' gape' ba la'ne to benne' chawe' dan' nake' benne' chawe', si' bennen' la' lježeze kan nak da' wnežiw Dios che benne' chawen'. ⁴² Nóte'teze benne' wnežiw'e to zbindo'ze nis che to benne'do' ki dan' nake' benne' wsedle chia' neda', da' li žapa' le'e, si'kze bennen' da' wnežiw Dios chie'.

11

Benne' ka' bseła' Zwa želžine' gan zoa Jesús
(Lk. 7:18-35)

¹ Kate' beyož Jesusen' bzejni'ile' benne' wsedle chie' ka', beže'e ga na', na' wyeje' žejsedle' benách ka', na' žejchalje' xtiže'e lo yež ka' chegak benne' ka'.

² Kate' ža ka' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nyejwe' liž ya, na' benle' kan nak da' žon Jesusen'. Naž Zwan' bsele'e chope benne'

ka' žónlengake' le' tzen, na' bžingake' gan zoa Jesusen'. ³ Žoptie' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake'.

—ŽNako' Le' Benne' Criston', Bennen' žala' le'e yežlyo nga, o žala' kwezt'o na' zejte la' yeto benne'?

⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le chej chejzenle Zwan' dan' žénlele, na' dan' zlé'elele. ⁵ Le yi'e kan žaken, žel'é'egikle benne' ka' gógake' lo chole, na' žeza'gak benne' ka' bi gok sa'gake'. Ba beyakgak chawe' benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže, na' žeyéngikle benne' kwezw ka'. Ba bebangak benne' ka' gótgake', na' nnita'gak benne' ka' zžengikle' benne' yache' ka' diža' chawen'. ⁶ Ba nez zen gaken che bennen' bi gak chope laže'e, na' bi kwej yichje' neda'.

⁷ Kate' ba beza'gak benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benách ka' nnita'gake' ga na' kan nak che Zwan', na' gože' légake':

—ŽBiz gónelele lé'elele katen' wyejle lo latje dachen'? ŽGónelele lé'elele to benne' nake' ka to ya xtildo' da' zzechj be'? ⁸ Cha' kege, žbiz gónelele lé'elele? ŽGónelele lé'elele to benne' nakwe' laže' da' záka'le'en? Nnézkzelele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'le'en nnita'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'. ⁹ Yetó na', žbiz gónelele lé'elele? ŽGónelele lé'elele to benne' zchalje' lo wláž Dios? Ka' naken, žekla' neda'. Žapa' le'e, blé'elele to benne' nákle'eže' blo ka yezika' benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios. ¹⁰ Ki naken dan' nak Zwan' bennen' nyejw kan nak chie' le'e yiche la'y, da' znnan: Bwia nga, žseła'a benne' wbás chia', bennen' cheje' zga'ale' ka' Le'.

Le' gon chawe'e nez gan tio'.

¹¹ Da' li žapa' le'e. Dot yežlyo nga, bi zoa nitó benne' nakže' blo ka Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' gaxjw laže' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nakže' blo ka Zwan'.

¹² 'Katen' wzó law bezóa Zwan' benách ka' nis, na' zejte na'a ža, de chgi' želžó'o benách ka' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, na' benne' wechóg laže' ka' žon byéngake' chó'ogake' ga na'. ¹³ Kate' blá'te ža na' wzóa Zwan', da' bchi'le Moisés le'e, na' da' bzojgak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios bló'e'egiklen kan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá. ¹⁴ Cha' žénelele si' lo na'le da' ki, žala' nnézele Zwan' nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláž Dios ža ni'te, na' nake' bennen' wnná Dios žala' yel'é'e da' yoble ža ni zoažo na'a. ¹⁵ No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

¹⁶ 'ŽBiz wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a? Zej nake' ka xkwide' ka' želbe'be' lawe' ya'a. Žbžžeya'agakbe', na' žližgakbe' lježgakbe' ka', ¹⁷ na' želnabe': "Žkwéžeto' chele bžejw. ŽBiz

chen' bi za'ale? Žol nyáche'to' chele. ¿Biz chen' bi zbeže nyáche'le?" ¹⁸ Ki nakle, dan' bla' Zwan', na' dan' bi bdawe' kan žawle le'e, wnele chie', wnnale: "Da' xiwe' žónlenen le' tzen." ¹⁹ Naž bla'a neda', Benne' Golje' Benách, na' žej' žawa', na' znnale chia', znnale: "Nake' benne' wawle'e, na' benne' že'je'. Nake' lježgak benne' wechizjw ka', na' yezika' benne' wen doła' ka'." Yela' žejní'il che Dios nak bian' ni'a che da' žongak benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

Da' gak che no benne' bi gone' kan znnaxtiža' Dios

(Lk. 10:13-15)

²⁰ Naž wzó law Jesusen' zdile' benne' ka' nni'a'gake' lo yež ka' gan bene' da' zan yela' wak zen ka', dan' bi beyát láže'gake'. ²¹ Gože' légage'.

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Betsaida. Chela' gokgak yela' wak zen ka' lo yež Tiro, na' lo yež Sidón ka' da' ka' bena' gan zoale, ža ni'tel yeyát láže'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', na' gákwgake' láže' zeche', na' wžiagake' de yichjgake', da' wlóe'elen žeyát láže'gake'. ²² Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', yež ka' bchinnj Dios. ²³ Le'e, benne' ka' che yež Kapernaum, žékelele le'e cho'ole ya'abá che Dios dan' blé'elele da' ka' bena' neda'? Yetjle lo yi' gabil. Chela' gokgak yela' wak zen ka' lo yež Sodoma, ka' da' ka' bena' gan zoale, ga'ngak benne' yežen', na' zejte na'a ža. ²⁴ Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma na'.

Znna Jesús: "Le gonlen neda' tzen, na' yezí láže'le"

(Lk. 10:21-22)

²⁵ Kate' ža na' bchalj Jesusen', na' wnné'.

—Zka'n zena' Le', Xe, nako' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga, dan' bkacho'o da' ki, nich bi lé'egeken benne' ka' žejní'igekle', san blóe'elo' benne' ka' zej nake' ka' xkwide' ka' da' ki. ²⁶ Ka'kze gaken, Xe, dan' ki wyáz lažo'o Le'. ²⁷ Ba bde Xan' yógo'te lo na'a neda'. Bi nonbia' no benne' neda', Zi'n Dios, san toze Xažo Dios, na' bi nonbia' no benne' Xažo Dios, san toza' neda', Zi'n Dios, na' lezka' benne' ka' žénela' wlóe'ela' légage' Xažo Dios. ²⁸ Le gonlen neda' tzen yógo'tele žejxáke'le dan' žóntezle žin che yodo', na' nwa'le ywa' zi'i che da' zchi'le yodo', na' neda' gona' ga yezí' láže'le. ²⁹ Lo yela' gaxjw láže' chele le gon xchina', gake' ka go'n ka', bia ka' želzi'ba' yogo' chégakba'. Le wsedle da' nnia' neda', dan' naka' gaxjw láže', na' kwide'

láže', na' žél-lele yela' žezí' láže', na' ga'n ži yichj láždo'le. ³⁰ Yogon' dan' xoa' le'e, dan' naken da' wchi'la' le'e, bi naken zede, na' ywa' wa'a le'e da' naken da' žsedla', žá'ado'ze naken.

12

Benne' ka' che Jesús želké'e bisto zoa' sribexa' la'y

(Mr. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Kate' ža na', da' naken ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele zoa' scribe. Želdón benne' wsedle chie' ka', na' wzó láwgake' želké'e bisto gan žia zoa' sriben', na' žawgaken'. ² Kate' benne' yodo' fariseo ka' blé'egekle' da' ni, góžgake' Jesusen'.

—Bwia nga, žongak benne' wsedle chio' ka' da' bi žala' gonžo ža la'y.

³ Naž Jesusen' gože' légage'.

—¿Bi bel-le le'e yiche la'y kan nak da' ben Dabí katen' wdone', na' lezka' wdongak benne' ka' wnnita'le'ngake' le'? ⁴ Wyoé'e lo yo'o che Dios, na' bdawe' yet xtil ka' zej nkwe'e lo bkog la'y, dan' bi žala' gawe' le', na' bi žala' gawgak benne' ka' wnnita'le'ngake' le', san toze bxož ka' de latje gáwgaken'. ⁵ ¿Bi bel-le da' wnná Moisés wak gongak bxož ka' ža la'y ka'? Žóngake' žin li'a yodo' ža la'y ka', na' bi želbage'e doła'. ⁶ Na'a, neda' žapa' le'e, zoa' neda' nga, na' naka' benne' nakže' blo ka' yodo'. ⁷ Bi žejní'ilele dan' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Žénela' yeyache' láže'lele lježle ka', na' kégeze gotle bia beždo' ka', bia ka' zzeyle lo bkog la'y chia'." Chela' žejní'ilele da' ki, bi besbága'le benne' ka' žia, benne' ka' bi želbage'e žia. ⁸ Ka' naken, dan' naka' neda', Benne' Golje' Benách, Xan ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e

(Mr. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios. ¹⁰ Lo yo'on' wzóa to benne' nžeke' ne'e, na' dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka' želgekle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' žia, che len wnnábgekle' Le', na' wnnágake'.

—¿De latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légage'.

—No benne' ládjwle le'e, cha' zoa to žila' chie', na' cha' bixba' toba' lo yežw kate' nak ža la'y, ¿bi chejleje'-ba'? ¹² Zaka'že to benne' ka to žila'. Che len, de latje gonžo da' nak chawe' chegak benách ka' kate' nak ža la'y.

¹³ Naž Jesusen' gože' benne' yižwén'.

—Bli no'o.

Kate' bli ne'e, la' beyakten chawe' kan nak yechelá'a ne'e.

¹⁴ Naž bežachgak benne' yodo' fariseo ka', na' bégake' xtiža'gake' nich gótgake' Jesusen'.

To benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te bchalje' che Jesús

¹⁵ Kate' gókbe'ele Jesusen' da' ni, bezé'e ga na', na' benne' zan jáklene' Le' tzen. Naž Jesusen' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ladjwgak benách ka', ¹⁶ na' bchi'le' légake' bi wzéngkle' benách ka' no nake' Le'. ¹⁷ Kate' bcháljlene' légake' gok da' wnná Isaiás, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné'.

¹⁸ Le wia nga, Bennen' nake' wen žin chia', Bennen' wžekza' neda'.

Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Wchiza' Le' Be' La'y.

Le' wzenle' yógo'te benách kan gona', wchi'a laža'a légake'.

¹⁹ Bi til diže'e len no benne', na' bi nnie' zižje, na' bi yenle no benne' chi'e gan nak zi'to'.

²⁰ To ya xtildo' da' zoa be bi chichjwen', na' to yi' da' za' yolen, bi wsole', kate' wzoaže' da' nak chawe' chie'.

²¹ Yógo'te benách ka' wžen láže'gake' Le'.

Znnágake': "Da' xiwe' žónlenen Jesús tzen" (Mr. 3:19-30; Lk. 11:14-23; 12:10)

²² Naž bla'gak benne' ka' zej noe'e to benne' lo chole gan zoa Jesusen', bennen' bi žak nnie', dan' yoe'e be' xiwe', na' Jesusen' beyone' le'. Ki goken, bennen' goke' lo chole, na' bi gok nnie', na'a zle'ele', na' zchalje'. ²³ Che len bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':

—žNak benne' ni za'só Dabí, bennen' žala' le'e?

²⁴ Kate' béngkle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, wnnágake':

—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka', dan' Belzebú, da' xiwe', dan' naken xangak be' xiwe' ka', žónlenen Le' tzen.

²⁵ Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—Gáte'teze gan zzna bia'gak benách ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', na' cha' tjl-lengake' ljéžgake' ka', kwia yi' yela' wnná bia' chégake'. Lezka', cha' žoj chóplegak benách ka' nníta'gake' to yež o to yo'o, na' cha' tjl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak dia'gak benne' ka' nníta'gake' lo yežen o lo yo'on'. ²⁶ Lezka', cha' kweje' da' xiwe' la' ljéžekzen, na' cha' tjl-lengak be' xiwe' ka' la' légakkzen, žnakxkze gak dia' yela' wnná bia' che da' xiwen'?

²⁷ Znele chie', na' znnale žebeja' be' xiwe' ka' dan' Belzebú da' xiwe' žónlenen neda' tzen. Cha' neda' žona' ki, žnoz benne' žónlene' tzen benne' ka' žónlengake' le'e tzen kate' žebéjgake' be' xiwe' ka'? Che len, da' žóngakkze' nak bian' nchíxelele le'e. ²⁸ Na'a, cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' dan' zoažen yela' wak che Dios Be' La'y neda', da' li yela' wnná bia' che Dios ba blán' ga zoale ni.

²⁹ žGak no benne' choe'e liž to benne' waje, na' kweje' yela' wnni'a da' žen' liže', cha' zga'ale bi wcheje' benne' walen'? Naž gak choe'e nich wtache' liž benne' walen'.

³⁰ 'No benne' bi žónlene' neda' tzen, zbej yichje' neda', na' lezka' no benne' bi žtobléne' neda' tzen, žóslase'.

³¹ 'Che len žapa' le'e, yógo'te doľa' da' žongak benách ka', na' diža' zi' ka' da' znnégake' che Dios, yenit law Dios chégake', san no benne' nne zi'e che Dios Be' La'y, batkle yenit law Dios chie'. ³² Lezka', cha' no benne' nnie' chia' neda', Benne' Golje' Benách, Dios yenit lawe' chie', san no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenit law Dios chie'. Bi yenit lawe' chie' ža ni zoažo na'a, na' bi yenit lawe' chie' ža zezán'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo

(Mt. 7:15-19; Lk. 6:43-45)

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nak žix to yag, kwian da' žix, san cha' bi nak žix bi kwian da' žix. Ki naken, da' žbia to yag nak bian' kan naken. ³⁴ Le'e, ljéžgak bele snia nakle. žNakx gak wchalje da' naken chawe', cha' bi nakle chawe'? Kan nak da' zza' láže'gak benách ka', lezka' zcháljgake'. ³⁵ Zchalj to benne' chawe' da' nak chawe' dan' yo'o da' naken chawe' lo yichj lážda'we', san zchalj no benne' bi nake' chawe' da' bi nak chawe', dan' yo'o da' bi naken chawe' lo yichj lážda'we'. ³⁶ Che len žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'gake', wchi'a láže'e benách ka' ni'a chegak yógo'te diža' da' wnnágakkze' ka'ze. ³⁷ Kan nak da' žnno', wchi'a láže'e le', na' yežoj' chawe' o bago'o žia ni'a che dižan' da' wnnó'.

Znnágkele' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'

(Mr. 8:12; Lk. 11:29-32)

³⁸ Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' góžgake' Jesusen':

—Benne' wsedle, ženelto' le'elto' to da' gono' da' gak bian' gan za' yela' wnná bian' da' napo'.

³⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' ki, benne' wen da' zinnj ka', na' bi zej nake' dot li láže', znnágkele' neda' gona' to da' gak bian' no naka'. Bi be da' gak bian' lé'egkele', san toze da' nak bia' kan gok che Jonás, bennen' bchalje' lo wláz Dios.

⁴⁰ Kan gok che Jonasen', bga'ne' le'e bel žen chonne ža chonne yele, lezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' chonne ža chonne yele ga'na' zan yo. ⁴¹ Benne' ka' wnníta'gake' lo yež Nínibe chásgake' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake', katen' wchi'a láže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' ben-gak benne' ka' che yež Nínibe na' yesbagan'

benách ki zia dan' beyát láže'gak benne' ka' che yež Nínibe na' katen' Jonasen' bzenle' légake' xtiža' Dios, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákle'eža' zen ka Jonasen'. ⁴² Lezka' no'len' wnná bi'e yežen' da' žen' zaka' gan zde wbiž byo' zag ka' chase' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake' kate' wchi'a láže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' ben no'len' yesbagan' légake' zia, dan' bžoj no'len' gan nakle'e zi'to' nich yenle' diža' sina' da' bchalj Salomón, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákle'eža' zen ka Salomón na'.

Kate' žežín be' xiwe' latje chen
(Lk. 11:24-26)

⁴³ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' žežój be' xiwe' yo'o to benne', zdan gan nbiž, na' žiljen gan yezi' lažen'. Cha' bi wžel-len gan yezi' lažen', ⁴⁴ naž nnan: "Yeyá'a latje chia' gan bžoja'." Kate' yežinen gan bžojen, chejžakan' bennen', nake' ka to yo'o ndachen, na' nloan, na' ba nba'an nich chejsóa no benne' ga na'. ⁴⁵ Naž chej be' xiwen', na' chejxin' yegaže be' xiwe' ka', be' zej nakžen xiwe' ka' len, na' chó'ogaken yógo'ten, na' chejnníta'gaken lo yichj lázdo'w bennen', na' ga ze law gakké nyache' che bennen' kan goken chie' zga'ale. Lezka' gaken chegak benách ki, benne' wen da' zinnj ka'.

Xna' Jesús, na' benne' biche'e ka'
(Mr. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

⁴⁶ Kate' Jesusen' ne zcháljlene' benách ka' da' ni, bžin xne'e len benne' biche'e ka' ga na'. Wnníta'gake' la' lí'ale, na' gónegekle' wcháljengake' Jesusen'. ⁴⁷ Naž to benne' bzenlen' Jesusen', na' wnné':

—Bwia nga, zoa xno'o len benne' bicho'o ka' la' lí'ale, na' žénegekle' wcháljengake' Le'.

⁴⁸ Bechebe Jesusen', na' gože' bennen' bzenle' Le' da' ni, na' wnné':

—ŽNéžele no benne' nake' xna'a, na' no benne' ka' zej nake' benne' bícha'ado' ka'?

⁴⁹ Naž bli ne'e, na' blóe'ele' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Bwia nga, benne' ki zej nake' ka' xna'kza', na' benne' bíche'kza' ka'. ⁵⁰ Nóte'teze benne' žone' kan žénele Xa', Bennen' zoe' ya'abá, benne' ni nake' bi' bíche'kza', na' bi' zankza', na' xna'kza'.

13

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to benne' žaz
(Mr. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ La' ža na'ze bžoj Jesusen' lo yo'o, na' bejsóe' žoa'a nisdó'. ² Dan' bđobgak benne' zan gan zoa Jesusen', wžene' to lo barkw, na' wži'e ga na', na' benne' zan ka' wnníta'gake' lo yo biž žoa'a nisdón'. ³ Naž Jesusen' bcháljlene' légake', na' da' zan da' bsedle' légake', da' ka' bsaka' lebe', na' wnné':

—Le wia nga, bžoj to benne' žaz, yjeze' binnedo' ka'. ⁴ Kate' ne zjeze', bėjxwgak bale binnedo' ka' žoa'a nez, na' bžingak byinnedo' ka', na' bđáwgakban'. ⁵ Bėjxwgak yebale binnedo' ka' lo yo gan že' yej, gan de láte'ze yo, na' la' blá'tegaken, dan' de láte'ze yo ga na'. ⁶ Naž kate' blá' wbiž, la' wbiže dan' goze', dan' bi zoa gan gon lwen. ⁷ Bėjxwgak yebale binnedo' ka' gan belá'gak lba yeche' ka'. Belgólele'e lba yeche' ka', na' bđóbgaken dan' goze', na' bžia yí'gaken légaken. ⁸ Bėjxwgak yebale binnedo' ka' gan nak lo yo heb, na' bnėjxwgaken. Bnejxwgak bale dan' goze' yetó gaywá' ka'. Bnejxwgaken yebalen yechonnlaj ka', na' bnėjxwgaken yebalen yechi žoa ka'. ⁹ No benne' zoa nage', na' ženle', žaža' wzé nage'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' bsaka' lebe'
(Mr. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

¹⁰ Naž bžingak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe', na' wnnábgakle' Le', na' wnnágake':

—ŽBž chen' zcháljlino' benách ka' da' ka' žsaka' lebo'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Dios žonne' le'e latje chejni'ilele da' ngache' kan zžna bi'e Le' ya'abá chie', san benne' ki bi žénegekle' chejni'igekle'. ¹² No benne' zzi'e xtiža' Dios, Dios wnezjwe' chie' yelate', na' gáta'le'en chie', san no benne' bi zzi'en, da' do'ze dan' ba nzi'e yegá'n. ¹³ Che len zcháljlina' légake' da' ka' žsaka' leba', dan' zwíagake' san bi zlé'egekle'. Žlyenle' san bi zze nággake', na' bi žejni'igekle'. ¹⁴ Ki žaken, zžin da' wnná Isaiás, bennen' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':

Da' li yénlele san bi chejni'ilele.

Wíale'ele san bi lé'elele da' nakkzen.

¹⁵ Ki naken dan' nak zide yichj lázdo'gak benne' ki,

na' bi be žaz lo yichj nággake'.

Nyejw yej láwgake',

na' bi zlé'egekle' len yej láwgake' ka'.

Bi zze nággake'

na' bi zzejni'igekle' yichj lázdo'gake',

na' bi žeyággake' chia' neda',

nich gak yeyona' légake'.

¹⁶ Na'a, ba nez zen naken chele le'e, dan' zlé'egekle' yej lawle ka', na' žénegekle' nagle ka'. ¹⁷ Da' li žapa' le'e, benne' zan, benne' bcháljgake' lo wláz Dios, na' benne' chawe' ka', gónegekle' lé'egekle' da' zlé'elele le'e, san bi blé'egeklen'. Gónegekle' yénegekle' da' ženlele le'e, san bi bėnegeklen'.

Złoe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' lebe'
(Mr. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

¹⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Le wzé nag da' žsedle da' bsaka' leba' che benne' žaz. ¹⁹ Nóte'teze benne' ženle' diža' kan zžna bia' Dios ya'abá, na' bi žejni'ilen', žak che diža' da' benlen' kan gog

che bínnedo' ka' béxjwgaken žoa'a nez. La' za'te da' xiwe', na' žeká'n dižan' da' wyazen lo yichj lázdo'w bennen'. ²⁰ Bínnedo' ka' béxjwgaken lo yežlýón' gan že' yej žsédgeklen kan žak che no benne' ženle' dižan', na' la' zze nagtien' lo yela' žebél chie', ²¹ san kan bi wdia'gak bínnedo' ka' dan' bi gota' gan góngaken lwen, lezka' žaken che bennen'. Kate' žin to da' žsaka' zin' le', na' kate' zbia láže'gak benách ka' le' dan' nzi' lo ne'e dižan', la' gakte chope láže'e. ²² Bínnedo' ka' béxjwgaken gan bególegak lba yeche' ka' žsédgeklen kan žak che bennen' ženle' dižan', san zdan láže'e da' ka' zej nnitan' yežlýó nga, na' da' ka' žon láže'geklen bennen' dan' zdan láže'e yela' wnni'a che yežlýó nga. Da' ki žóngaken ga kwia yi' dižan', na' bi gak gonon žin lo yichj lázda'we'. ²³ Bínnedo' ka' béxjwgaken lo yo beb žsédgeklen kan žak che bennen' ženle' dižan', na' žejni'ilen', na' žon žin dižan' lo yichj lázda'we'. Zej nak bałe benách ka' ka' bínnedo' ka' bnéjzwgaken yetó gaywá' ka'. Zej nak yebałe benách ka' ka' bínnedo' ka' bnéjzwgaken yechonnłaj ka', na' zej nak yebałe benách ka' ka' bínnedo' ka' bnéjzwgaken yechi žoa ka'.

Yixe'do' ka'ze da' znnan' kan zнна' ye le zoa' scribe

²⁴ Naž bsaka' lebe Jesusen' yetó, na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' zнна bia' Dios ya'abá naken kan gok che bínnedo' chawe' ka' da' goz to benne' gan nak lo yežlýó chie'. ²⁵ Kate' ne žtasgak benne' ka' nnita'gake' liže', blá to benne' ga na', benne' bi žle'ele' le' chawe', na' yježe' lo yežlýó chien' bínnedo' ka' che yixe' ka'ze dan' znnan' kan zнна' ye le zoa' scribe, na' beyeje' latje chie'. ²⁶ Kate' blá zoa' sriben', na' wže' bisto chen gan žia zoa' sriben', naž gok bia'gak yixe'do' ka'ze ka'. ²⁷ Naž bžingak benne' wen žin ka' gan zoa benne' xan yežlýón', na' góžgake' le': "Xan, cha' gozo bínnedo' chawe' ka' lo yežlýó chion', žnakx goken blá'gak yixe'do' ka'ze ka'?" ²⁸ Xan yežlýón' gože' légake', na' wnné': "To benne' bi žle'ele' neda' chawe' bene' ki." Naž benne' wen žin ka' wnnábgekle' le', na' wnnágake': "žžénelo' chejto' chejlážo'to' yixe'do' ka'ze ka'?" ²⁹ Naž xángake' gože' légake': "O'o. Kate' wlážo'le yixe'do' ka'ze ka', lezka' wlážo'lentele ye zoa' scribe ka'. ³⁰ Gakže chawe' gonnle latje gólegaken tzen na' zejte chejtobžon, na' naž yapa' benne' ka' wtóbgaken': le wtób zga'ale yixe'do' ka'ze ka', na' le wchejen chejžónn weje nich wzeyžon, na' naž wtoble zoa' sriben' lo yo'o chia'."

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to bínnedo' mostasa

(Mr. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

³¹ Yetó da' bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' zнна bia' Dios ya'abá, gaken kan gok che to bínnedo' mostasa, dan' goz to benne' gan nak lo yežlýó chie'. ³² Da' li bínnedo' mostasa na' nakžen da' do'ze ka' zej nak yógo'te bínnedo' yezika' ka', san kate' ba nazen, zgóležen ka' yógo'te yixe' kwan ka', na' žaken zen kan nak to yag, na' želžin byínnedo' ka', na' žóngakba' xó'ngakba' ka' lo ni'a nen'.

Žsaka' lebe Jesús che kwa zichj che yet xtil
(Lk. 13:20-21)

³³ Yetó da' bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' zнна bia' Dios ya'abá gaken ka' ben kwa zichj che yet xtil, dan' bchixe to no'le len chonne lbix yezje zoa' scribe, na' wyache' dot kwa na'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' žsaka' lebe'
(Mr. 4:33-34)

³⁴ Yógo'te da' ki bsaka' lebe Jesusen', da' ka' bcháljlene' benách ka' nnita'gake' ga na', na' bi bcháljlene' légake' da' bi bsaka' lebe'. ³⁵ Ki bene', na' bžin dan' bzjoz to benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': Wchalja' da' ka' wsaka' leba'.

Nnia' da' bgache' katen' wzó law žata' yežlýó.

Da' žsedle da' bsaka' lebe Jesús che yixe'do' ka'ze

³⁶ Naž Jesusen' bzele diže'e benách ka' nnita'gake' ga na', na' besele'e légake', na' Le' beyoe'e yo'o. Naž bžingak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' Le':

—Bløe'el neto' da' žsedle dan' bsaka' lebo' che yixe'do' ka'ze dan' znnan' kan zнна' ye le zoa' scribe.

³⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' žaze' bínnedo' chawe' naka' neda', Benne' Golje' Benách. ³⁸ Ga na' goze' bínnedo' ka' naken yežlýó nga, na' bínnedo' chawe' ka' zej naken benne' ka' zej nbabe' gan zнна bia' Dios. Yixe'do' ka'ze ka' dan' znnan' kan zнна' ye le zoa' scribe zej naken benne' ka' zej nake' che da' xiwe'. ³⁹ Bennen' bi žle'ele' chawe' xan yežlýón', na' goze' yixe'do' ka'ze ka', da' xiwe'kze naken. Ža na' katen' wtóbgaken' naken ža ze lawte ža ka' che yežlýó nga, na' benne' ka' ztóbngaken' zej nake' wbás che ya'abá ka'. ⁴⁰ Kan goken, btóbgake' yixe'do' ka'ze ka', na' bzéygaken' lo yi', lezka' gaken kate' yeyóž che yežlýó nga. ⁴¹ Neda', Benne' Golje' Benách, sela'a wbás la'y chia' ka', na' kwéjgake' yógo'te benne' ka' gan zнна bia' Dios, benne' ka' žóngake' ga žongak ljéžgake' ka' dola', na' lezka' benne' ka' žóngake' da' kagle. ⁴² Wbás che ya'abá ka' chó'ngake' benne' ka' lo yi' gabíl, benne' wen da' zinnj ka', na' kwéžegake', na' wxéj láye'gake'. ⁴³ Naž benách chawe' ka' chépgake' yes baní, na' gákgage' kan nak

wbíž gan zŋna bia' Dios ya'abá chie'. No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Žsaka' lebe Jesús che to yela' wnni'a ngache'
⁴⁴ Lezka' bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Da' zŋna bia' Dios ya'abá chie' naken ka to yela' wnni'a, da' ngache' to lo yežlyó. Katen' to benne' bžel-len', bekache'en gan bgachen', na' lo yela' žebél chie' wyeje', na' bete'e yógo'te da' nape', na' go'we' yežlyón' nich gata' yela' wnni'a na' chie' le'.

Žsaka' lebe Jesús che to bga da' záka'le'en

⁴⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan žala' dan láže'le da' zŋna bia' Dios ya'abá chie' naken kan ben to benne' ža'we', na' žote'e, na' žilje' bga záka' ka'. ⁴⁶ Kate' bžel-le' to bga da' záka'le'en, wyeje', na' bete'e dot da' nape', na' go'we' bgan'.

Žsaka' lebe Jesús che to yixjw bel

⁴⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gak gan žin da' zŋna bia' Dios ya'abá chie', gaken kan žon to yixjw bel da' bzála'gak benne' ka' lo niso'da, dan' bejxenén bel zan. ⁴⁸ Katen' ba bežá' yixjwn', na' bebéjgaken' lo yo biž žoa'a nison'da, gan wzé'gake', na' bnníta'gake' bel chawe' ka' lo xkwite ka', na' bel ka'ze ka' wžó'ngake' légakba'. ⁴⁹ Lezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga. Žojgak wbás che ya'abá ka', na' kwéjgake' cheze benne' chawe' ka', na' yekwásgake' légake' ladjw benne' wen da' zinnj ka'.

⁵⁰ Naž chó'ngake' benne' wen da' zinnj ka' lo y' gabil, gan kwéžegake', na' wxéj láye'gake'.

Yela' wnni'a gole, na' da' kobe

⁵¹ Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—žžejní'ilele yógo'te da' ki?

Bechébegake', na' góžgake' le':

—O', Xan.

⁵² Jesusen' gože' légake':

—Katen' to benne' yodo' wsedle ba nzi' lo ne'e da' zŋna bia' Dios ya'abá chie', nake' ka' to benne' xan yo'o, benne' žebeje' ladjw yela' wnni'a chie' da' kobe, na' da' gole, da' ka' zej naken chawe', da' ka' žebél'enlen'.

Da' ben Jesús lo yež Nasaret

(Mr. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Kate' beyóž bsaka' lebe Jesusen' da' ki, bežé'e ga na'. ⁵⁴ Kate' bežine' gan nak laže', bsedle' benne' ka' nníta'gake' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' bebánglele', na' wnná'gake':

—žGaz bsedle benne' ni yela' žejní'il ni? žNakx naken, žone' da' zan yela' wak ki?

⁵⁵ Benne' ni nake' ži'n benne' zkonle' žin blag ka', na' xne'e lie' Lia. Nake' bíche'gak Jakob, na' jwsé, na' smon, na' judas. ⁵⁶ Lezka' no'le

zane' ka' nníta'lengake' žo'o nga. žGaz bsedle' yógo'te da' ki?

⁵⁷ Che len gok chope láže'gake', na' bebéj yichjgake' le'. Naž Jesusen' gože' légake':

—Yógo'te benách ka' žápegake' ba la'ne no benne' zchalje' lo wláz Dios, san benách wláz chie' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' le' ba la'ne.

⁵⁸ Che len bi ben Jesusen' da' zan yela' wak ka' ga na', dan' bi žejlé'gake' chie'.

14

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mr. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Kate' ža ka', benle Herodes, bennen' zŋna bi'e gan nbab Galilea, kan zej nak yela' wak ka' da' žon Jesusen'. ² Herodes na' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné':

—Bennen' nake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nzi' lo ne'e yela' wak zen na'.

³ Ki wnná Herodes na' dan' bséla'kze' benne' ka' bəxwgake' Zwan'. Bchéjgake' le' do ya, na' bséjwgake' le' liž ya dan' gónele Herodías gaken ki. Herodías na' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'. ⁴ Ki ben Herodes na', dan' Zwan' gože' le': "Bi žala' sóaleno' zo'le benne' bicho'o."

⁵ Che len gónele Herodes na' gote' Zwan', san bžebe' wži'igak benne' wláz ka' chie', dan' žékgekle' nak Zwan' benne' zchalje' lo wláz Dios. ⁶ Naž kate' gok lni che ža wyé'el yiz Herodes na', bžoj xkwide' no'le che Herodías na', na' bya'abe' gan že'gak benne' ka' nníta'gake' lni na', na' wyáz laže' Herodes na' da' benbe'. ⁷ Bchebe laže' Herodes na', na' ben choche' xtiže'e wnezejwe' chebe' bíte'teze da' nnablbe' le'. ⁸ Dan' ba bsedle xna'be' lebe' zga'ale, gožbe' le':

—Benn chia' na'a to lo žiga' zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

⁹ Naž gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ba ben choche' xtiže'e, na' dan' bėngkekle benne' ka' chie' le', benne' ka' že'j žáwlengake' le' tzen, che len gože' to benne' chejnezejwe'-be' yichj Zwan'. ¹⁰ Ki goken, bsele'e to benne' chejchoge' yen Zwan' gan nyejwe' liž ya. ¹¹ Bennen' bsele'e beyoé'e yichj Zwan' to lo žiga' zen, na' bnezejwen' che xkwide' no'len', na' lebe' bnéjzwbén' che xna'be'.

¹² Naž benne' ka' bėnlengake' Zwan' tzen bžingake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'. Wdé na', bejžėngkekle' Jesusen' kan gok da' ki.

Jesús zwawe' gayo' mil benách ka'

(Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Kate' benle Jesusen' da' goken che Zwan', bežé'e ga na', na' wžene' to lo barkw, na' wyeje' tože' to latje dach. Katen' bėngkekle

benách ka' zeje' ga na', bžójgake' lo yež ka', na' belzé'e lo ní'agake', na' jake' gan žala' žin Jesusen'. ¹⁴ Kate' bežój Jesusen' lo barkw, blé'ele' zej nnita' benách zan ka' ga na', na' beyache' láže'le' légake', na' beyone' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ládjwage'. ¹⁵ Kate' ba za' žale' ža na', wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' Le'.

—Ba za' žale' na'a, na' dache nak latje ni. Besela' benách ki nich chjake' gan že'gak yeždo' ka' nich gá'wgake' da' gáwgake'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' légake'.

—Bi žon byenen chjake'. Le wnezjw le'e dan' gáwgake'.

¹⁷ Naž góžgake' Le'.

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel ka', bia deba' cheto' nga.

¹⁸ Jesusen' gože' légake'.

—Le yedjwán' nga.

¹⁹ Naž Jesusen' wnné' kwe'gak benne' ka' gan yo'o daka'. Wdé na' bežwe' da' gayo' yet xtil ka', na' chop bel ka', na' bchis lawe', bwie' zaka' ya'abá. Gože' Dios: "Žóžkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bdié' da' ka' lo na'gak benne' wsedle chie' ka', na' légake' wdísgake' da' ka' gan že'gak benne' zan ka'. ²⁰ Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' bizjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'. ²¹ Benne' byo ka', benne' bdáwgaken', gókgake' gayo' mǫlgake', san bi blab no benne' no'le ka', na' xkwide' ka'.

Jesús zde' lawe'l nido'

(Mr 6:45-52; Jn 6:16-21)

²² Naž la' bente Jesusen' ga bebengak benne' wsedle chie' ka' lo barkw nich chjake' zgá'legake' ka' Le', na' tégake' yechelá'a nison', katen' yesele'e Le' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na'. ²³ Katen' Jesusen' ba besele'e benne' ka', wžene' to law ya'ado' gan bejsóe' toze'. Naž bcháljlene' Dios. Katen' ba gole, toze' zoe' ga na'. ²⁴ Barkwn' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka' zden gachje láwe'le nison', na' žxite' barkwn' dan' žas nison', na' ben' žaken zžagan' barkwn'. ²⁵ Wdé gachje yelen', wbiga' Jesusen' žoa'a gan nníta'gake', zde' lawe'l nison'. ²⁶ Kate' blé'gekle benne' wsedle chie' ka' Le', zde' lawe'l nison', gok zédgekle' dan' zžébgake'. Wžéžeya'agake', na' wnnágage'.

—To be' bxin'.

²⁷ Naž Jesusen' la' bližtie' légake', na' wnné'.

—Le gon choch láže'le. Nedan'. Bi žébele.

²⁸ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen'.

—Xan, cha' nako' Le', wnné' neda' sa'a gan zo' lawe'l nisen'.

²⁹ Jesusen' gože' le'.

—Da.

Naž betj Bedon' lo barkwn', na' wzé'e lawe'l nison', zeje' gan zoa Jesusen'. ³⁰ Naž kate' blé'el Bedon' kan zta be' nison', bžebe'. Wzó lawe' žetje' lo nisen', na' wžéžeyi'e. Bliže' Jesusen', na' wnné'.

—Xan, beslá neda'.

³¹ Jesusen' la' blite ne'e. Bežwe' le', na' gože' le'.

—Láte'ze žejli'o chia'. ŽBiz chen' gok chopze lážo'o?

³² Kate' wžén Jesusen' lo barkwn', wžé' ži ben' žaken. ³³ Naž benne' ka' nníta'gake' lo barkwn' bka'n zéngake' Jesusen', na' wnnágage'.

—Da' li, Ži'n Dios nako'.

Jesús žeyone' benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret

(Mr 6:53-56)

³⁴ Kate' ba wdégage' yechelá'a nison', la' bžintegake' gan nbab yež Jenesaret. ³⁵ Kate' benne' yežen' ka' beyónbia'gake' Jesusen', bséla'gake' diža' dot lo yežlyón', na' bžingak benách ka' zej noe'e yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen'. ³⁶ Góta'yoegekle' Jesusen' we'e légake' latje kángakze' laže' da' nakwe', na' la' beyáktegak yógo'te benne' ka', benne' wdángake' ze'.

15

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios

(Mr 7:1-23)

¹ Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' lo yež Jerusálén, bžingake' gan zoa Jesusen', na' góžgake' Le'.

² —ŽBiz chen' žongak benne' wsedle chio' ka' da' zdetlen kan zej nak da' žónteze žonžo kan bengak xa xto'žo ka'? Bi želyib ná'gake' kan nak che yodo' kate' za' gáwgake'.

³ Bechebe Jesusen', na' wnnable' légake', na' wnné'.

—ŽBiz chen' lezka' le'e zzoale chela'ale da' bchi'le Dios le'e, nich gonle da' žónteze žonle?

⁴ Nak bia' žonle ki dan' gož Dios le'e, na' wnné': "Wdape ba la'ne xa xno'o" na' lezka' wnné': "No benne' nne zi'e che xa xne'e, le got benne'."

⁵ San le'e žnnale: "Čha' no benne' yi'e xa xne'e: Bi be gak wnezjwa' chele dan' ba bchebe laža'a wnezjwa' che Dios yógo'ten'."

⁶ Naž žnnale biž žon byenen bi da' gon bennen' che xa xne'e. Ki žonle, zzoale chela'ale dan' bchi'le Dios le'e, nich gonle da' žónteze žonle. ⁷ Le'e, benne' žló'ezele chawe' kwinle, nak dot da' li da' wnná Isaiás, bennen' bchajle' lo wláz Dios, kan nakle, katen' wnné'.

⁸ Benne' ki, žoa'agakze' žápegake' neda' ba la'ne,

kege dot láže'gake'.

⁹ Dáche'ze nak kan žka'n zéngake' neda'

dan' zśédgekle' da ka' zchí'igekle benách ka'.

¹⁰ Naž Jesusen' bliže' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':

—Le wzé nag da' yapa' le'e, na' le chejni'ilen. ¹¹ Kege da' žaz žoa'a to benne' žonen ga bi nake' chawe' law Dios, san da' zžojen žoe'e žonen ga bi nake' chawe' law Dios.

¹² Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—žNnezlo' bža'agak benne' yodo' fariseo ka' katen' béngekle' dan' bchaljo'?

¹³ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Yógo'te da' zej nazen, da' bi goz Xa', Benne' zoe' ya'abá, yelázo'gaken dot lwen. ¹⁴ Le wká'n-gake'. Zej nake' lo chole, na' želchi'e benne' lo chole ka'. Cha' to benne' lo chole chi'e yetó benne' lo chole, žoptie' bíxgake' to lo bloj.

¹⁵ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Bzejni'il neto' da' ni žsaka' lebo'.

¹⁶ Jesusen' gože' légake':

—žLezka' le'e bi žejni'ilele? ¹⁷ Nnézlele žaz le'žo yógo'te da' žazen žoa'ažo, na' žežojen le'žo. ¹⁸ Na'a, da' žežojen žoa'ale, lo yichj lázdo'le zan', na' da' ki žóngaken ga bi nakle chawe' law Dios. ¹⁹ Ki žaken dan' zla'gak lo yichj lázdo'le da' kegle ka' da' zza' láže'le, da' gonon ga gotle benách ka', na' da' gonon ga wká'n ditjle yela' zchag na', na' da' gonon ga gonle da' zinnj, na' da' gonon ga se láže'le bi da' kwanle, na' da' gonon ga nnele che lježle da' bi zej naken da' li, na' da' gonon ga nne yálele. ²⁰ Da' ki žóngaken ga bi nak chawe' to benne' law Dios, san cha' bi chibe' ne'e kan nak che yodo' kate' bi da' gawe', da' ni bi gonon ga bi nake' chawe' law Dios.

To no'le yež ži'to' žejli'e che Jesús
(Mr 7:24-30)

²¹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyeje' gan zej nbab yež Tiro, na' yež Sidón. ²² To no'le nbabe' to yež da' nbaben Kanaán bžoje' lo yežen'. Wnnié' zižje, na' gože' Jesusen':

—Xan, za'só Dabí, beyache' láže'l neda'. Xkwide' no'le chia' zázaka'le'ebe' dan' yo'obe' be' xiwe'.

²³ Bi be bechebe Jesusen'. Naž wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'. Góžgake' Le', na' wnnágake':

—Besele' le', dan' ze'e xkóže'lžo na' zbéžeyi'e.

²⁴ Naž bechebe Jesusen', na' gože' no'len':

—Dios bsele'e neda' nich gáklena' benne' Israel ka', benne' zej nake' ka' zila'do' ka' zej nnitlba'.

²⁵ Naž wbíga' no'len' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xan, goklen neda'.

²⁶ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Bi nak chawe' yeka'ažo yet chegak xkwide' ka', na' cho'nžon nich gawgak bé'ko'do' ka' len.

²⁷ Naž no'len' gože' Jesusen', na' wnné':

—O', Xan, san žawgak bé'ko'do' ka' da' bizjw ka', da' žéxjwgaken zanle gan žawgak xángakba'.

²⁸ Naž bechebe Jesusen', na' wnné':

—Nó'ledo'. Dot li láže' nak kan žejli'o chia'. Gak chio' kan žénelo'.

La' na'ze beyakte xkwide' no'le chien'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'

²⁹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wdíe' gan nak žoa'a nido' che gan nbab Galilea. Wžene' gan nak to law ya'ado', gan wži'e.

³⁰ Benne' zan bžingake' gan zoa Jesusen', benne' ka' zá'gake' zej noe'e benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka', na' benne' ka' bi žak nnégake', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' zanže, benne' yižwé' ka', na' wdíxjwgake' légake' xni'a Jesusen', na' Le' beyone' légake'. ³¹ Bebán láže'gak benne' ka' kan nak da' ben Jesusen', dan' blé'egekle' znnagak benne' ka' bi gok nnégake', na' beyakgak benne' ka' bžoggak ni'a ná'gake', na' zza'gak benne' ka' bi gok sá'gake', na' zlé'egekle benne' ka' gókgake' lo chole. Che len bka'n zéngake' Dios chegak benne' Israel ka'.

Jesús zwawe' tap mil benne' ka'

(Mr 8:1-10)

³² Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Žeyache' láže'la' chegak benne' zan ki, dan' ba zej chonne ža zá'lengake' neda', na' bi be de da' gáwgake'. Bi žénela' yesela' légake' ližgake' želdonze' ka', dan' yedó láže'gake' lo nez.

³³ Naž benne' wsedle chie' ka' góžgake' Le', na' wnnágake':

—žGaz žél-leto' yet xtil zan lo latje dach nga, nich wawto' benne' zan ki?

³⁴ Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—žBałx yet xtil de chele?

Bechébégake', na' wnnágake':

—Gaže, na' lezka' babze bel deba' cheto' nga.

³⁵ Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo. ³⁶ Bexwe' gaže yet xtil ka' len bel ka', na' gože' Dios: "Žóxkeno'."

Naž bzozjen', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' légake' wdísgaken' gan že'gak benne' zan ka'. ³⁷ Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwit ka'. ³⁸ Zej nnta' tap mil benne' byo ka', benne' ka' bdáwgake', san bi blábgake' no'le ka', na' xkwide' ka'. ³⁹ Naž Jesusen' besele'e benne' ka' ližgake', na' wžene' lo barkwn', na' jake' gan nbab yež Magdala.

16

Znnábgkele' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'

(Mr 8:11-13; Lk. 12:54-56)

¹ Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' saduseo ka' bžingake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' Le', na' wnnábgkele' Le' gone' to da' gak bian' gan za' yela' wnná bia' chien'. ²⁻³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nnézkzele dan' znnagak benách, znnágake': "Kate' že' bejw kwele, wak yejw." Lezka' znnagake': "Kate' žechj be' bi' gak yejw." jBenne' bi' nnezle ka'! jŽak nneya'ale da' gon lawe' ža, san bi' žákbe'elele nbága'le zia ni'a che da' žónkzelele! ⁴ Benne' ka', benne' žóngake' da' kegle, na' bi' zoa dot li láže'gake', želnnable' neda' gona' to da' gak bian' no naka', san bi' be da' gak bian' lé'egkele'. Toze dan' gok bian' kan gok che Jonás, bennen' bchalje' lo wláz Dios, lé'egklen'.

Naž Jesusen' bkwasé' gan nníta'gake', na' beyeje'.

Da' naken ka kwa zichj che yet xtil

(Mr 8:14-21)

⁵ Kate' bžingake' yechelá'a nisdon', gókbe'egkele benne' wsedle ka' che Jesusen' go! láže'gake' wá'gake' da' gáwgake'. ⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

⁷ Naž benne' wsedle chie' ka' bcháljengake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—Žnne' ki dan' bi nwa'žo yet xtil.

⁸ Žákbe'ele Jesusen' da' ni, na' gože' légake':

—žBiz chen' žon xtilá'le dan' bi nwa'le yet xtil? Láte'ze žejle'le chia'. ⁹ žBi žejní'ile, na' bi žezá' láže'le kan gok chegak gayo' yet xtil ka', dan' bdawgak gayo' mil benne' ka', na' kan xkwit zan ka' betoble? ¹⁰ žLezka' bi žejśá' láže'le kan gok chegak gaže yet xtil ka', dan' bdawgak tap mil benne' ka', na' kan xkwit zan ka' betoble? ¹¹ žBi žejní'ile? Bi bchalja' che yet xtil katen' goža' le'e gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

¹² Naž bejní'igkele' Jesusen' bi gože' légake' gape chi'i kwíngake' che kwa zichj che yet xtil, san žála' gape chi'i kwíngake' che da' žsédgekele benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka'.

Bedw žnne' Jesús nake' Benne' Cristo

(Mr 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³ Kate' bžin Jesusen' gan nbab yež Sesarea, gan znna bia' Filipo, wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—žNož znnagak benne' ka' naka' neda', Benne' Golje' Benách?

¹⁴ Bechébegake', na' wnnágake':

—Bale' znnágake': "Žwa nako', bennen' bezóe' benách ka' nis." Yebałe' znnágake': "Lías nako', bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te." Yebałe' znnágake': "Jeremías nako', o to benne' yoble, benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te."

¹⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Cheze le'e, žnož znnale naka' neda'?

¹⁶ Bechebe Smon Bedw, na' gože' Le':

—Le' nako' Benne' Criston', ži'n Dios ban.

¹⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Ba nez žen naken chio', Smon, ži'n Jonás, dan' bi blóe'el no benne' le' da' ni, san Xa', Bennen' zoe' ya'abá, blóe'ele' le' da' ni. ¹⁸ Neda' žapa' le', le' nako' Bedw, na' lo yej ni chixjwa' benne' ka' zej nake' chia', na' yela' wnná bia' che da' xiwe' bi gak wzagan' xnéžgake'. ¹⁹ Wdía' lo no'o ži'n ya' ka' che latje gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'. Da' wžono' lo yežlyó nga, lezka' ba bžon Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', na' da' go'o latje gaken' lo yežlyó nga, ba be' latje gaken' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

²⁰ Naž Jesusen' bchi'le' benne' wsedle chie' ka' bi wzéngkele' nitó benne' nake' Le' Benne' Criston'.

Jesús žloe'ele' kan za' gótgake' Le'

(Mr 8:31—9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ La' ža na'ze wžó law Jesusen' žloe'ele' benne' wsedle chie' ka' žon byenen cheje' Jerusalén, gan bžox wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wsaka' ži'gake' Le', na' naž gótgake' Le', san kate' gak chonne ža, yebane' lo yela' got. ²² Naž Bedw bchi'e' Jesusen' chela'ale, na' wžó lawe' ždile' Le', na' wnné':

—Xan, bi gonn Dios latje. Bi gak chio' kan znno'.

²³ Naž beyéčj Jesusen', na' gože' Bedon':

—Bkwas na'le. Žono' le' kan žon da' xiwe'. Žono' ga gak chope laža'a dan' kan zza' lažo'o le' bi naken kan zza' laže' Dios, san kan zza' láže'gak benách ka'.

²⁴ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Ča' zoa no benne' žénele' gónlene' neda' tzen, žála' wžóe' chela'ale da' ka' zdan laže'e, na' gake' ka' to benne' noe'e yag kroze, na' zeje' zejté'e le'e yag krozen'. Naž gak gónlene' neda' tzen. ²⁵ No benne' žénele' gape chi'e' yela' nban chie', wniten', san benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. ²⁶ Bi be da' čawe' gaken che to benne' ča' wtobe' yógo'te da' den yežlyó nga san wnite' yela' nban chie'. Bi be gak wnežjw bennen' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

²⁷ Ki znna', dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yela' baní' che Dios, Xa', na' che wbás che ya'abá chia' ka'. Naž yebi'a che

to to benne' kan zej nak da' ka' bene'. ²⁸ Da' li žapa' le'e: bi gatgak bale benne' ka', benne' nnita'gake' nga, na' zejte lé'egekle' yedjnná bi'a neda', Benne' Golje' Benách.

17

*Zcha' kan znná' law Jesús
(Mr. 9:2-13; Lk. 9:28-36)*

¹ Wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw' na' Jakob, na' Zwa, benne' biche' Jakoben', na' jake' cheze gan nak to law ya'a sibe. ² Kate' ne nnita'gake' ga na' bža' kan znná' law Jesusen' lágwage'. Wyép yes baní' law Jesusen' kan ža'ni' wbíž, na' beyák zila'do'ze laže' nakwe', na' wnnán' ka' baní'. ³ Naž blé'egekle benne' wsedle chie' ka' kate' lo' lawgak Moisés na' Lías, zcháljlengake' Jesusen'. ⁴ Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Xan, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Cha' žénelo', gona' chonne yo'o laga' ka' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

⁵ Kate' ne zchalj Bedon' da' ni, la' wže'te to bejw baní' ga na', da' bkachen' légake', na' lo bejwn' benle chi'i to benne' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'nkza'. Nži'ila'-ne', na' žaz laža'a Le'. Le wzé nag da' wchalje'.

⁶ Kate' béngkele benne' wsedle ka' che Jesusen' chi'i na', belyechwe' lo yole, na' bžébegake'. ⁷ Naž wbiga' Jesusen' gan nnita'gake', na' wdane' légake', na' wnné':

—Le chas. Bi žébele.

⁸ Kate' bchis lágwage', na' bwíagake', nitože no benne' blé'egekle', san toze Jesusen'.

⁹ Kate' ne žétjgake' law ya'a na', Jesusen' bchi'le' légake', na' wnné':

—Bi ye'le nitó benne' kan gok dan' blé'elele kate' yebanža' lo yela' got neda', Benne' Golje' Benách.

¹⁰ Naž wnnábgekle benne' wsedle chie' ka' Le', na' wnnágake':

—žBiz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' žon byene la' law Lías zga'ale' kate' la' law Benne' Criston'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li la' law zga'ale Liasen', na' wká'n chawe'e yógo'te. ¹² Na'a neda' žapa' le'e: ba blá' law Liasen', san bi beyónbia'gake' le', na' yógo'te da' znnaze chégake' le'e yiche la'y bégake' chie'. Lezka' góngake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' wsaka' zígake' neda'.

¹³ Naž bejni'igekle benne' wsedle chie' ka', zcháljlé' légake' kan gok che Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

*Jesús žeyone' to xkwide' byo da'be' chon
(Mr. 9:14-29; Lk. 9:37-43)*

¹⁴ Kate' bežingake' gan zej nnita' benne' zan ka', wbiga' to benne' gan zoa Jesusen'. Bzoa žibe' xni'e, ¹⁵ na' gože' Le':

—Xan, beyache' laže'l xkwide' byo chia', dan' da'be' chon, na' zžáka'le'ebe', na' zan chi'i zže'be' lo yi', na' lo nis. ¹⁶ Bedjwá'a-be' gan nnita'gak benne' wsedle chio' ka', san bi gok yeyóngake'-be'.

¹⁷ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' bi žejle'le che Dios, na' bi nakle li laže'. žGáka'tega žala' sóalena' le'e nich chejle'le che Dios? žGáka'tega žala' gaka' zen laže' chele le'e? Le yedjwá'-be' nga.

¹⁸ Naž Jesusen' bdile' be' xiwen' yo'obe', na' la' bežojten lebe', na' la' na'ze beyakte xkwide' byodon'.

¹⁹ Naž wbiga'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe' cheze. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—žBiz chen' bi gok yebejto' neto' be' xiwen'?

²⁰ Jesusen' gože' légake':

—Bi gokle dan' bi žejle'le che Dios dot láže'le. Da' li žapa' le'e, la'kze láte'ze nak kan žejle'le che Dios, cha' nakzen ka to binnedo' mostasa, wak ye'le ya'ado' nga: “Bkwás nga, na' bejsóa na'le” na' la' wkwasten. Bi be zoa da' bi gak gonle cha' chejle'le che Dios dot láže'le. ²¹ Na'a, to be' xiwe' bi gak yebejlen toze cha' wcháljlenle Dios, na' gonle wbás.

*Da' yoble znná Jesús kan za' gótgake' Le'
(Mr. 9:30-32; Lk. 9:43-45)*

²² Kate' ne zda Jesusen' gan nbab Galilea, gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Zoa no benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benách ka'. ²³ Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža Dios yesbane' neda'.

Naž benne' wsedle chie' ka' gok nyache' láže'gake'.

Jesús žizjwe' laze' che yodo'

²⁴ Kate' bžin Jesusen' len benne' wse-dle chie' ka' lo yež Kapernaum, benne' ka', benne' zchízjwgake' benách ka' lágzake' che yodo', bžingake' gan zoa Bedw, na' wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—žBi žizjw bennen' žsedle' le'e laze' che yodo'?

²⁵ Bechebe Bedon', na' wnné':

—O', žizjwe'.

Kate' beyó'o Bedon' lo yo'o, naž Jesusen' la' bližtie' le', na' wnné':

—žBiz znnó' le', Smon? Benne' ka' znná biá'gake' yežlýo' nga, žnoz benne' ka' zchízjwgake' da' žizjwgak benách ka'? žZchízjwgake' benne' wláž chégake' ka' o benne' zi'to' ka'?

²⁶ Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—Benne' zi'to' ka' zchízjwgake'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Che len, bi žon byenen chizjwa' laza' che yodo' dan' naka' Zi'n Dios, kan bi be žizjwgak benne' ka' zej nake' benne' wláž che bennen' zchizjwe'. ²⁷ Na'a, nich bi gonžo ga ža'a

nitó benne', wyéj žoa'a nisdó', na' bejzale lo nisen' dan' zzenlo' bel ka', na' bel nežw da' seno', wzí'-ban'. Kate' wsaljo' žoa'aba', žel'-lo' to mežw lasdó'. Wžín', na' bdizjw laza', na' lazo'.

18

No benne' gake' blo, benne' zoe' ladjwgake' (Mr 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ La' ža na'ze benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Nož benne' ladjwto' gake' benne' blo gan zŋna bia' Dios ya'abá chie'?

² Naž bliž Jesusen' to xkwide' byodo', na' bzoe'-be' gachje láwe'le gan nníta'gake'. ³ Naž gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, cha' bi yeyakle kan zej nak xkwide' ki, bi gak cho'ole gan zŋna bia' Dios ya'abá chie'. ⁴ Che len, no benne' gake' gaxjw laže', na' yeyake' kan nak xkwide' ni, bennen' gake' blo gan zŋna bia' Dios ya'abá chien'. ⁵ No benne' gape' ba la'ne to xkwide' ki dan' nakbe' chia', gape' nedkza' ba la'ne.

Da' ka' žóngaken ga bága'žo doła' (Mr 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to xkwide' ki doła', xkwiden' žejle'be' chia' neda', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yej wetw yene', na' chejžixje kwine' lo nisdó'.

⁷ Da' nyáche'le'e gaken chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake' ga bága'gak ljéžgake' ka' doła'. Nníta'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benách ka' doła', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' žone' da' gonon ga no benne' bage'e doła'.

⁸ Che len, cha' no'o, o ni'o gonon ga bago'o doła', bchogen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano' la'kze bi gak so'o, cha' nžog ni'a no'o, na' kege zoa chope no'o, na' chope ni'o, na' chejchó'o lo yi' gabíl da' batkle yolen. ⁹ Cha' yej lawo' gonon ga bago'o doła', wlejen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano', la'kze zoa toze yej lawo', na' kege zoa chope yej lawo', na' chejchó'o lo yi' gabíl.

Da' žsaka' lebe Jesús che to žila' nnitlba' (Lk 15:3-7)

¹⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Le gape chi'i kwínle nich bi wzoale chela'ale nitó xkwide' ki. Neda' žapa' le'e, nníta'tezgak wbás che ya'abá ka' gan že' Xa', Bennen' zoe' ya'abá chie', na' žape chí'igake' légakbe'. ¹¹ Neda', Benne' Golje' Benách, bla'a nga nich yeslá' no benne' nnitle'.

¹² ¿Biz zŋnale le'e? No benne', zej nníta' to gaywá' žila' chie' ka', na' cha' nitle toba', žbi wka'ne' taplaj to galjba' ka', na' cheje' gan nak law ya'a, chejdilje žila'don', bian' wnitlba'? ¹³ Cha' wežel'-le'-ba', da' li žapa'

le'e, yebézele' che žila'don' kan gone' chegak yetapljaj to galjba' ka', bia ka' bi wnitgekba'. ¹⁴ Lezka' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi žénele' nitle nitó xkwide' ki.

Kan žála' yenít lawžo lježžo ka' (Lk 17:3)

¹⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' lježo' gone' le' zia, beyéj, bejgá'nlene' chawe' la' le'ézele. Cha' wzé nage' chio', ba beyono' bennen' lježo'. ¹⁶ Cha' bi wzé nage' chio', bche' yetó benne', o yechope' nich yežój li xtižo'o gan že'gak chope chonne benne', benne' ka' gak wzóa lágake' xtiža'le. ¹⁷ Cha' bi wzé nage' chégake', gož benne' ka' zdóbgake' che Dios, na' cha' bi wzé nage' chegak benne' ka', naž gak bennen' lo' le' ka to benne' bi žejli'e che Dios, na' ka to benne' zchizjwe' lo wláz yež ži'to'.

¹⁸ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' wží'ilele gan nak lo yežlyó nga, naken da' ba bchí'le Dios ya'abá chie', na' yógo'te da' gonnle latje lo yežlyó nga, naken da' ba benn Dios latje ya'abá chie'.

¹⁹ Lezka' žapa' le'e, cha' chópzele gonle toze xtiža'le lo yežlyó nga kan nak to da' nnáblele Dios, Xakza' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', gonon' chele. ²⁰ Gan zej nníta' chope chonne benne', benne' ka' zej ndobe' chia' neda', zoakza' neda' gachje láwe'le gan nníta'gake'.

²¹ Naž wbíga' Bedw gan zoa Jesusen'. Wnnable' Le', na' wnné':

—Xan, žbał chi'i žála' yenít lawa' che lježa', bennen' žone' chia' da' zia? ¿Gaže chi'i ka'?

²² Jesusen' gože' le':

—Neda' žapa' le', kege gážeze chi'i ka', san chonnalj chi kwe' da' zej naken gaže chi'i ka'.

Žsaka' lebe Jesús che to benne' bi benít lawe' che lježe'

²³ Lezka' wnná Jesusen':

—Ka gon Bennen' zŋna bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' wnná bia', benne' gónele' wká'nlene' chawe' benne' wen žin chie' ka'. ²⁴ Kate' wzó lawe' žká'nlene' légake' chawe', bžingak benne' wen žin chie' ka', na' bedjwá'gake' to benne' gan zoe', benne' nbage'e chie' da' zan gaywá' mežw ka'. ²⁵ Dan' bi gok chizjwe', wnná xane' to'e le' len no'le chie', na' xkwide' chie' ka', na' lezka' yógo'te da' nape', na' ki gazjw dan' nbage'e che xanen'. ²⁶ Naž benne' wen žin na' bzoa zibe' xni'a xane', na' wnnáb nyache'e le', na' wnné': "Xan, ben zen lažo'o neda'. Chizjwkza' le' yógo'ten."

²⁷ Naž xanen' beyache' láže'le' benne' wen žin chien', na' benít lawe' chie' dan' nbage'e chie', na' bsane' le'. ²⁸ Kate' bežój benne' wen žin na' ga na', la' bejchagtje to benne' žónlene' le' tzen žin, na' bennen' nbage'e chie' láte'ze mežw. Naž bešwe' le', na' wženje' yene', na' gože' le': "Wdizjwte dan' zbago'o

chia.” ²⁹ Naž bennen' bzoa zibe' xni'a lježen', na' wnnáb nyache'e le', na' wnné': “Ben zen lažo'o neda'. Chizjwka' le' yógo'ten.” ³⁰ Bi gónele benne' wen žin na', na' bsejwe' le' liž ya na' zejte chizjwe' dan' zbage'e chie'. ³¹ Kate' yezika' benne' wen žin ka' béngekle' da' ni, gok nyache' láže'gake' ni'a chie', na' bejžéngkle' xágake' yógo'te dan' goken. ³² Naž xágake' bliže' benne' wen žin na', na' gože' le': “Le', wen žin bi nako' chawe'. Yógo'te mežwn' dan' wbago'o chia' benít lawa' chio'. Bsola' dan' wbago'o chia' dan' wnnáb nyacho'o neda'. ³³ ¿Bi žala' yeyache' láže'lo' lježo' kan bena' neda' chio', beyache' láže'la' le'?” ³⁴ Naž xane' bžá'alí'e, na' bdie' le' lo na'gak benne' ka' wsaka' zí'gake' le' kate' chizjwže' dot dan' zbage'e chie'.

³⁵ Naž wnná Jesusen':

—Lezka' Xa', Bennen' zoe' ya'abá chie', gone' chele le'e cha' bi yenít lawle dot láže'le da' žongak lježle ka'.

19

Kan nak chegak benne' ka' želá'agake' yela' zchag na'

(Mr. 10:1-12; Lk. 16:18)

¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Galilea, na' bžine' gan nbab Judea gan de yechelá'ya yego Jordán zaka' gan žla' wbiz. ² Benne' zan zjálkene' Jesusen', na' beyone' légake' ga na'.

³ Naž bałe benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' Le'. Wnnábgekke' Le', na' wnnágake':

—¿De latje to benne' byo nžag ne'e wsane' zo'le' ni'a che bíte'teže da' žaken?

⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Bi bel-le da' nyejw le'e yiche la'y kan ben Dios benách ka' katen' bene' yežlyó? Benne' byo, na' no'le bene' légake'. ⁵ Ki wnná Dios: “Che len, benne' byon' žala' kwáslene' xa xne'e, na' chejgá'nlene' zo'le', na' žoptie' yeyá'gake' ka tože benne'.” ⁶ Ki naken, biž zej nake' chópake' san tože benne' ba beyá'gake'. Che len, bi žala' yela'agak benách ka' légake', benne' ka' Dios bene' légake' tože.

⁷ Naž benne' yodo' ka' wnnábgekke' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' Moisés gože' légake' da' žonnen to benne' byo latje wnezjwe' zo'le' to yiche da' žnnan želá'alene' le', na' naž gak wsane' zo'len'?

⁸ Jesusen' gože' légake':

—Ki ben Moisés dan' nak zižje yichj láždo'le, bi'e le'e latje wsanle no'le chele ka', san kate' wzó law žata' yežlyó nga, bi goken ki. ⁹ Neda' žapa' le'e, cha' no benne' byo wsane' zo'le', na' bi wdálene' benne' byo yoble, na' cha' wchág ná'lene' no'le yoble, bage'e dola' da' žka'n ditjen yela' zchag na'.

Lezka', cha' no benne' byo yoble wchág ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', bage'e dola' da' žka'n ditjen yela' zchag na'.

¹⁰ Naž benne' wsedle chie' ka' góžgake' Jesusen', na' wnnágake':

—Čha' ki naken che no benne' byo, benne' nžag ná'lene' to no'le, gakže chawe' chie' chela' bi wchág ne'e, na' ga'ne' tože.

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi gak si' lo na'gak yógo'te benách diža' ni, san tože no benne' byo Dios zzejni'ile' le'. ¹² Zej nnita' benne' byo ka' bi zchag ná'lenake' to no'le dan' bi zej nake' dot benne' byo, dan' ki góljgake', na' yebale benne' byo ka' bi zchag ná'lenake' to no'le dan' bséjwgak benne' ka' xnéžgake', na' yebale benne' byo ka' bi zchag ná'lenake' to no'le nich gak góngake' xchin Dios. Bennen' žnna bi'e ya'abá chie'. No benne' gak si' lo ne'e diža' ni žala' si' lo ne'en.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka'

(Mr. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

¹³ Naž benne' ka' zej nake' xa xna'gak xkwide' ka', bedjwá'gake' légakbe' gan zoa Jesusen' nich xoa ne'e légakbe', na' nnable' Dios gon chawe'e légakbe', san bséjwgak benne' wsedle chie' ka' xnéžgake'. ¹⁴ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le we' xkwide' ki latje bígá'gakbe' gan zoa, na' bi wséjwle xnéžgakbe', dan' benne' ka' zej nake' ka' xkwide' ki nzi'gake' latje gan žnna bia' Dios ya'abá chie'.

¹⁵ Naž Jesusen' bžoa ne'e légakbe', na' bezé'e ga na'.

To benne' wnni'a, benne' zeje' babze yiz

(Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶ To benne' byo, benne' zeje' babze yiz, bedjwíe' Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Biz da' naken chawe' žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?

¹⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Nnezlo' dan' žnno' chia' kate' žnno' naka' dot chawe'? Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Tože Dios nake' dot chawe'. Čha' žénelo' gata' yela' nban da' zejlí kanne chio', ben kan wnnakže Dios gonle.

¹⁸ Naž bennen' gože' Jesusen', na' wnné':

—¿Bizle da' ka' wnné'?

Jesen' gože' le':

—Da' wnnakže Moisés katen' wnné':

Bi goto' benách ka'.

Bi gono' dola' da' žka'n ditjen yela' zchag na'. Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

¹⁹ Wdape ba la'ne xa xno'o.

Bži'il lježo' ka' kan nži'il kwino'.

²⁰ Naž bennen' zeje' babze yiz gože' Jesusen', na' wnné':

—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwide'. ¿Zoa yetó da' žala' gona'?

²¹ Jesusen' gože' le':

—Cha' žénelo' gako' chawe' law Dios, wyéj, yjete' da' napo', na' mežwn' da' si'o, bnezjwn' chegak benne' yache' ka'. Ki gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.

²² Kate' bennen' zeje' babze yiz benle' da' ni, beyeje', na' žak nyache' laže'e dan' nápli'e yela' wnni'a.

²³ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, gak zede cho'o to benne' nape' yela' wnni'a gan zčna bia' Dios ya'abá. ²⁴ Yetó žapa' le'e, nakže zede che bennen' nape' yela' wnni'a choe' gan zčna bia' Dios ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.

²⁵ Kate' béngagle benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebángle', na' wnnágake':

—ŽNožke benne' gak yelé', cha'?

²⁶ Bwia Jesusen' légake', na' wnné':

—Bi gak gongak benách ka' ki, san Dios gak gone' yógo'te.

²⁷ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Bwia nga, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' za'lento' Le'. žBizže gata' cheto'?

²⁸ Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, ža na' katen' wkób yežlýo nga, na' kwi'a gan nna bi'a neda', Benne' Golje' Benách, gan gaka' Benne' Blo, le'e na' žónlenle neda' tzen na'a, kwe'le chežinno latje ka' gan nna bia'le, na' wchi'a láže'le chežinno kwe'te yež ka' chegak za'só Israel. ²⁹ No benne' žka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o yežlýo chie' ka', nichi gone' xchina', si' bennen' yetó gaywá'teže ka', na' lezka' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. ³⁰ Benne' zan, benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze, na' benne' ka' zej nga'ne' ka'ze na'a, gágake' benne' blo.

20

Žsaka' lebe Jesús kan žongak benne' wen žin ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gon Dios, Bennen' zčna bi'e ya'abá chie', naken ka ben to benne' xan yo'o. Bžoje' zildo', na' bejtilje' benne' wen žin ka' nich góngake' žin lo yežlýo chie' gan naze' lba uba ka'. ² Kate' ba bgá'nlene' benne' wen žin ka' chawe', chizjwe' légake' to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža, bsele'e légake' chjéngake' žin lo yežlýo chien'. ³ Kate' bežoje' xsile, bl'e'ele' yebale benne' ka' nníta'gake' ka'ze lawe' ya'a. ⁴ Gože' légake': "Lezka' le'e, le chej lo yežlýo chian', na' chizjwa' le'e da' naken chawe'." La' jaktie' légake'. ⁵ Bežój benne' xan yo'on' da' yoble wawbiž, na' lezka' kate' žedá chonne, na' tlebe ka bene', bsele'e benne' ka' lo yežlýo chien', benne' ka' bejxake'e ga na'. ⁶ Lezka'

bežoje' katen' yelate' zoa wbiž, na' bejxake'e yebale benne' ka' nníta'gake' ka'ze ga na', na' gože' légake': "žBiz chen' zoale nga ka'ze dot ža, na' bi be žin žonle?" ⁷ Benne' ka' góžgake' le', na' wnnágake': "Nitó benne' bi benne' xchinto'." Naž gože' légake': "Lezka' le'e, le chej lo yežlýo chian', na' chizjwa' le'e da' naken chawe'." ⁸ Kate' za' žale, benne' xan yo'on' gože' bennen' yo'ogak lo ne'e benne' wen žin ka', na' wnné': "Blíž benne' wen žin ka' nich wnezjo' láziwgake', na' chizjo' zga'ale benne' ka' bžingake' ze lawte. Te na' chizjo' benne' ka' bžingake' zgá'alegake'."

⁹ Naž bžingak benne' ka' yjéngake' žin katen' yelate' zoa wbiž, na' wzí'gake' to weje' to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža. ¹⁰ Kate' bžingak benne' ka' yjéngake' žin zgá'alegake', gókgake' si'gake' da' ženže, san lezka' wzí'gake' to weje' to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža. ¹¹ Kate' wzí'gaken', wnnégake' che benne' xan yo'on', ¹² na' wnnágake': "Benne' ka' bžingake' kate' ze lawte, to chí'ido'ze béngake' žin, na' toze ka wdizjo' légake' ka neto', na' neto' bento' žin dot ža, na' wyéyele'eto' lo wbá." ¹³ Bechebe xan yo'on', na' gože' toe': "Bicha'a, bi be žona' chio' da' bi naken chawe'. žBi bga'n cháwe'žo si'o to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža? ¹⁴ Wzí' lazjo', na' beyéj ližo'. Neda' žénela' chizjwa' benne' ki, benne' yjéngake' žin kate' ze lawte toze kan žizjwa' le'. ¹⁵ žBi nzi' lo na'a wconla' žin da' naken chia' ka žénela'? žZge'elo' lježo' dan' žónnli'a chie'?" ¹⁶ Ki naken, baže benne', benne' ka' žka'ngak benách ka' légake' ka'ze, gágake' blo, na' baže benne', benne' ka' zej nake' blo na'a, gá'ngake' ka'ze. Benne' zan žliža' san babze benne' ka' nbégake'.

Jesús znné' da' yoble kan za' gótgake' Le' (Mr. 10:32-34; Lk. 18:31-34)

¹⁷ Kate' Jesusen' ne yoe'e nez, zeje' lo yež Jerusalén, bchi'e cheze chežinnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

¹⁸ —Le wia nga, yo'ožo nez zejžo yež Jerusalén, gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bxoz wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle ka', na' chóggake' chia' gata'. ¹⁹ Wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', benne' ka' gon dítjgekle' neda'. Chíngake' neda', na' wdá'gake' neda' le'e yag kroze, san kate' gak chonne ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.

Da' wnnáb xna'gak Jakob, na' Zwa (Mr. 10:35-45)

²⁰ Naž xna'gak Jakob, na' Zwa, ži'n Sebedeo ka', bžínlene' chope' ka' law Jesusen', na' bzoa žibe' xni'e Le', na' wnnable' Le' to da' gonze' chie'. ²¹ Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—žBiz žénelo'?

Gože' Le':

—Wnná kwe' to zi'na' ni kwito' li ža, na' yetobe' kwe'be' kwito' yegle gan nna bi'o.

²² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi nnézele da' znnable. ¿Wak sóelele da' saka'a neda', na' yezoale nis kan yezó'a' neda' nis lo yela' got?

Góžgake' Le':

—Gakto'.

²³ Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' li da' žala' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' da' žala' yezó'a' neda' nis, lezka' yezoale le'e nis, san nich kwe'le kwita' li ža, o kwita' yegle, bi nzi' lo na'a kwia' no benne' gonnán' chie', san gaka' chegak benne' ka' Xa' ba bkwezen' chégake'.

²⁴ Kate' béngেকে yechi benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake'. ²⁵ Naž Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Nnézkzelele kan žongak benne' ka', benne' znná biá'gake' benne' zi'to' ka', kan zdétleche znná biá'gake' légake', na' benne' ka' zej nakž'e' blo zkóngেকে la' ljéžgakk'e' ka' žin. ²⁶ Bi gaken ki chele. Nóte'tezle le'e, benne' žénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' žin che yezika'le. ²⁷ Lezka', nóte'tezle le'e, benne' yénele' gake' blo, žala' gake' ka to benne' ndo'w che yezika'le. ²⁸ Lezka' neda', Benne' Golje' Benách, bla' nga, kege nich gon no benne' xchina', san nich gáklene' benách ka', na' wdía' yela' nban chia', da' chizjwa' lo wlazgak benne' zan nich yelágake'.

Žeyón Jesús chope benne' lo chole ka' (Mr. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

²⁹ Kate' ne zežójgake' lo yež Jerikó, benne' zan zjáklene' Jesusen'. ³⁰ Zej nnita' chope benne' lo chole ga na', benne' ka' žé'gake' žoa'a nez. Kate' béngেকে' zde Jesusen' ga na', wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.

³¹ Benne' zan ka' bchí'ígekle' légake' gá'ngake' žize, san wnnégake' zižježe, na' wnnágake':

—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.

³² Naž wláz Jesusen', na' bliže' légake'. Wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz žénelele gona' chele?

³³ Góžgake' Jesusen':

—Xan, žénelto' gono' ga yeyaljw yej lawto'.

³⁴ Naž beyache' laže'l Jesusen' légake', na' wdane' yej láwgake'. La' beyáljwtegak yej láwgake', na' jáklene' Jesusen'.

21

Zka'n zéngake' Jesús kate' ne žoe'e lo yež Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen gawze gan že' yež Jerusalén, na' nníta'gake' gan že' yež Betfagé' zan Ya'a Yag Olibo, bsele'e Le' chope benne' wsedle chie' ka', ² na' gože' légake':

—Le chej lo yeždon' da' žen' lawle ga zoažo ni, na' chejžáka'le to burro wná' da'ba' ga na', len to burro byodo' cheba'. Le chejseže-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'. ³ Cha' no benne' bi da' yi'e le'e, le ye'e: “Xanžon' žénele'-ba'.” Naž sele'e-ba' chia'.

⁴ Ki goken, bžin da' bzoj bennen' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':

⁵ Le ye' benne' ka' nníta'gake' yež Sión:

“Le wia nga, Benne' nna bi'e le'e ze'e chele. Lo yela' gaxjw laže' chie' ži'e xkože' to burro. Ži'e xkože' to búrrodo' che to bia žwa'ba' ywa'.”

⁶ Naž jak benne' wsedle chie' ka' ga na', na' béngেকে' kan gož Jesusen' légake'.

⁷ Beché'gake' burro wná' na' len burro byodon', na' bžóagake' laže' yicha' chégake' ka' xkóže'ba', na' wž'e' Jesusen' law laže' ka'.

⁸ Lezka' wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchíl'igake' laže' ka' žžoa yéngake' lo nez. Yebale' bchí'igake' zin da' bžóagake' lo nez.

⁹ Zižje wnnégak benne' ka' zjake' lawle, na' benne' ka' zjáklene' Jesusen', na' wnnágake':

—jGa'n zen Le', za'só Dabí! jBa nez zen naken che benne' ni ze'e ni'a che La Xanžó! jGa'n zen Dios!

¹⁰ Kate' wyáz Jesusen' lo yež Jerusalén, yógo'te benne' che yežen' béngেকে' žo'osbé. Benne' zan góžgake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—¿Nož bennen'?

¹¹ Yezika' benne' ka' wnnágake':

—Benne' ni Jesús, bennen' zchalje' lo wláz Dios. Nak laže' Nasaret gan nbab Galilea.

Jesús zchache' li'a yodo'

(Mr. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Kate' wyáz Jesusen' lo li'a yodo' che Dios, blage' na'le yógo'te benne' ka' žóte'gake' na' benne' ka' žá'wgake' lo li'a yodon'. Lezka' bžixe' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' da' ka' želbe'le benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'. ¹³ Naž gože' légake':

—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Liža' sin' yo'gan wchál'jengak benách ka' Dios” san le'e ba benlen kan nak to yo'o chegak benne' wbán ka'.

¹⁴ Kate' ne zoa Jesusen' lo zchil yodo', bale benne' lo chole ka' len benne' ka' bi žak sá'gake', wbíga'gake' gan zoe', na' Le' beyone' légake'. ¹⁵ Kate' bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', blé'egekle' yela' wak ka' da' žon Jesusen', na' lezka' béngেকে' znnégak zižje xkwide' ka' lo zchil yodo', na' znnágakbe': “jGa'n zen za'só Dabí!” ¹⁶ naž bžá'agake', na' góžgake' Jesusen':

—¿Bi ženlo' da' želnná xkwide' ki?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—O', ženlan'. ¿Batkle bej-le da' nyejw le'e yiche la'y da' znnan kikže žala' gaken? Ki znnan: “Beno' Le' ga žolgak xkwide' ka', na'

bi' že'n ka, bi' ka' ne žáze'gakbe', da' žoe lāwgakbe' neda' da' nake dot li laže'."

¹⁷ Naž Jesusen' bezé'e gan nníta'gake', na' bežo'e' lo yež Jerusalén. Wyeje' lo yež Betania gan bga'ne' dot yele.

Jesús zdile' to yag higo

(Mr 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Kate' za' ža'ni', na' zeyéj Jesusen' lo yež Jerusalén, zdone'. ¹⁹ Blé'ele' to yag higo da' žen' kwit nez, na' wbig'e gan žen', san bi be bžel-le' da' zbian. Xlāge'ze žian. Naž Jesusen' gožen':

—Biž kwia da' zix chio'.

Naž la' wbižte yag higon'. ²⁰ Kate' blé'egake' benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebāngke'. Wnnābgake' Jesusen', na' wnnāgake':

—Nakx goken, la' wbižte yagen'?

²¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, cha' chejle'le che Dios, na' bi gak chope láže'le, kégeze wak gonle kan bena' che yagen', san cha' ye'le ya'a nga: "Bkwas na'le, na' bejsóa lo nisdó" gaken kan nnae. ²² Lezka, yogo'te da' nnable kate' wchājlenle Dios, cha' chejle'le che Dios gon-nen' chele, si'le dan' nnable.

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Jesús

(Mr 11:27-33; Lk 20:1-8)

²³ Wyáz Jesusen' lo zchil yodo', na' kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', wbiga'gake' gan zoe'. Wnnābgake' le', na' wnnāgake':

—Biz yela' wnná bia' nzi' lo no'o, žono' da' ki? Žnoz benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?

²⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Cha' ye'le neda' kan naken, neda' yapa' le'e bi yela' wnná bia' nzi' lo na'a žona' da' ki. ²⁵ Žnoz benne' bsele'e Zwan' nich bezóe' benách ka' nis? Ždios bsele'e le', o bséla'gak benne' ka' le'?

Naž wzó ławgak benne' yodo' ka' znnāgake' la' légakze':

—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', la' ye'tie' žo'o: "ŽBiz chen' bi bejle'le chie'?" ²⁶ San cha' nnažo: bséla'gak benne' ka' le', žébežo da' gongak benne' wláz ka', dan' žejlé'gake' yogo'tegake' bchalj Zwan' lo wláz Dios.

²⁷ Che len beži'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' nzi' lo na'a žona' da' ki.

Žsaka' lebe Jesús kan nak chegak chope xkwide' byo ka'

²⁸ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—Biz nnae le'e? Wzóa to benne' wnníta'gak chope xkwide' byo chie'. Gože' to xkwide' chien', na' wnné: "Ži'na', wyéj

na'a chjeno' žin lo yežlyó chia' gan naza' lba uba ka'." ²⁹ Beži'i xkwiden', na' gožbe'-ne': "Bi žénela' cha'a." Wdé na' beyát láže'be', na' yjenbe' žin na'. ³⁰ Naž bennen' gože' yetó xkwide' chien', na' toze kan wnné'. Beži'i xkwiden', na' gožbe'-ne': "O', xe. Cha'a." San bi wyéj xkwiden'. ³¹ ŽNole xkwide' chope ka' benbe' da' žaz láže' xabe'?

Beži'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi' nežw.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: benne' wechizjw ka', benne' žóngake' da' kegle, na' no'le le'e ka', chjake' zgá'alegake' ka' le'e, na' chó'ogake' gan zna bia' Dios. ³² Ki gaken dan' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, blé'e gan zoale, na' bsedle' le'e da' nake chawe' kan žala' gonle, na' le'e bi bejle'le chie', san benne' wechizjw ka' na' no'le le'e ka', bejlé'gake' chie'. La'kze blé'elele da' ni, bi beyát láže'le nich chejle'le chie'.

Ka nak chegak benne' wen žin ka' bi zej nake' chawe'

(Mr 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Le wzé nag yetó da' wsaka' leba'. Wzóa to benne' xan yo'o, na' beyaze' lba uba ka' lo yežlyó chie'. Wbeke' to le'je chen, na' bche'ne' to bloj lo yej gan wsie' xis uba ka'. Lezka' bene' to yo'o ža'le gan gak to benne' wie' dot yežlyó chien'. Naž bdie' yežlyón' lo na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' late' weje, na' wyeje' to yež zi'to'.

³⁴ Kate' bžin ža wchībgake' uba ka', xan yežlyón' bsele'e bale ni'a ne'e gan zej nníta' benne' wen žin ka' nich sí'gake' da' žeyala' chie'. ³⁵ Naž benne' wen žin ka' bēxwgake' ni'a ne'e ka'. Bēngake' toe' we', na' yetóe' bētgake' le', na' yetóe' bžé'egake' le' yej. ³⁶ Da' yoble xan yežlyón' bsele'e yebale ni'a ne'e ka', na' gókgake' benne' zanže ka' benne' ka' bsele'e zga'ale, na' tlebe bengak benne' wen žin ka' chégake'.

³⁷ Kate' ze lawte, bsele'e zi'ne' gan nníta'gake'. Wzá' láže'e, na' wnné: "Gāpegake' xkwide' chia' ba la'ne." ³⁸ Kate' benne' wen žin ka' blé'egake' zi'ne' na', la' wnnātegake' la' légakze': "Xkwide' ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžobe', na' da' žala' gak chebe' gaken chežo." ³⁹ Naž bēxwgake'-be'. Bebé'gake'-be' na'le lo yežlyón' gan zej naz lba uba ka', na' bētgake'-be'.

⁴⁰ Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' ka', na' wnné:

—Kate' yelá' benne' xan yežlyón', žnakx gone' chegak benne' wen žin ka'?

⁴¹ Beži'igake' benne' yodo' ka', na' góžgake' Jesusen':

—Wžia' yi'e benne' wen da' zinnj ka', na' yežlyó chien' wdíe' lo na'gak yebale benne'

wen žin ka', benne' wnéjwgake' da' žyala' chie' kate' žin ža chibgake' uba ka'.

⁴² Naž Jesusen' gože' légake':

—ŽBatkle bej-le dan' nyejw le'e yiche la'y kan nak da' ni? Ki žnnan:

Yej na' da' bzoa chela' ale benne' wen yo'o ka', na'a naken yej len yo'o blo che ze'e.

Žanžo na'kze bene' ga naken ki, na' naken to da' žonen ga žebanlžo.

⁴³ Che len žapa' le'e, latje chele gan žnna bia' Dios yeké'n chele, na' gatan' chegak benne' ka' góngake' kan žala' gon no benne' nzi'e latjen'. ⁴⁴ No benne' wtope' lo yej na', la' kwince' wžia yi'e, na' cha' yej na' chejbagan' no benne', wzožen le'.

⁴⁵ Kate' bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka' bėngekle' dan' bsaka' lebe Jesusen', gókbe'egikle' bchalje' kan nak chėgake'. ⁴⁶ Gónegekle' góšwgake' Le', san bžėbegake' benne' zan nnita'gake' ga na', dan' žejlė'gake' nak Jesusen' to benne' zchalje' lo wláz Dios.

22

Žsaka' lebe Jesús kan nak che lni che yela' zchag na'

¹ Da' yoble Jesusen' bcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Bsaka' lebe', na' wnné':

² —Kan gak chegak benne' ka', benne' chó'ogake' gan žnna bia' Dios ya'abá chie', naken kan gok chegak benne' ka', bliž to benne' wnná bia' légake' kate' bene' lni che ža zchag na' žkwide' byo chie'. ³ Bsele' ni'a ne'e ka' nich chejxi'gake' benne' ka' ba bliže' nich yidgake' lni chebe', san bi gónegekle' yidgake'. ⁴ Naž bsele'e yebale' ni'a ne'e ka', na' gože' légake': "Le chejzenle benne' ka' ba bliža, na' ye'le légake': Le wia nga, ba nzi'ni'a da' gawžo. Ba betto' xpeža' ka', na' lezka' bia beže ženne' chia' ka'. Yógo'te ba wži'ni'a. Le da, soažo lni che žkwide' chia', bin' zchag na'be'." ⁵ Benne' ka' bejlížake' bi wdėpagake' légake' ba la'ne, na' jake' che chėgake'. Toe' yjene' žin, na' yetóe' wyeje' chje'w chjete'. ⁶ Yebale' bėšwgake' ni'a ne'e ka', na' ben zígake' légake', na' bėtgake' légake'. ⁷ Kate' benne' wnná bian' benle' da' ni, bže'e, na' bsele'e benne' chie' ka', benne' žjake' lo wdile, na' bėtgake' benne' wet benách ka', na' bzėygake' lážgake'. ⁸ Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': "Da' li ba wži'ni'a che lni na', san benne' ka' bliža bi gógake' zi yedjėnlengake' neda' tzen lni. ⁹ Le chej na'a gan nak lo nez ka', na' le wlíz yógo'te benne' ka' chejžaka'le ga na' nich yidgake' lni che žkwide' chia', bin' zchag na'be'." ¹⁰ Naž bžojgak ni'a ne'e ka', na' jake' gan nak lo nez ka', na' btóbgake' yógo'te benne' ka' bejžaka'gake' ga na', benne' chawe' ka' na' benne' wen da' kegle ka', na' gan žak lni wža'ten benách ka'.

¹¹ 'Kate' wyó'o benne' wnná bian' ga na' nich wie' benne' ka' zej ndobe' ga na', bje'ele' to benne' bi nakwe' laže' zaka' dan' bnezjwe' chegak benne' ka' nnita'gake' lni na'. ¹² Naž gože' bennen': "Bicha'a, žzo' nga, na' bi nako' laže' zaka' dan' bnezjwa' chegak benne' ka' nnita'gake' lni?" Bennen' wžoa žize'. ¹³ Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': "Le wchéj ni'a na' ben-nen', na' le chejžó'n-ne' na'le gan že' chol, gan kweže', na' wxėj laye'e lo yela' nyache' laže' chie'."

¹⁴ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—Benne' zan bliža', san babze benne' ka' nbėgake'.

Zchalj Jesús che da' žizjwžo lazžo

(Mr. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵ Naž beza'gak benne' yodo' fariseo ka' ga na', na' bėngake' žtiža'gake' nich góngake' ga nna Jesusen' to nich gak yesbága'gake' Le' žia.

¹⁶ Nich góngake' ki bsėla'gake' bale benne' ka' žónlengake' légake' tzen gan zoa Jesusen', len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen. Benne' ka' góžgake' Jesusen':

—Benne' wsedle, nnezlto' zchaljo' Le' káteze naken, na' nak dot da' li da' žsedlo' kan naken che Dios, na' bi žzi'o da' žnnázegak benách kan nak chio', dan' bi žchi'a lažo'o benách ka' kan nak da' želnaze'. ¹⁷ Bzenle neto'. ŽBiz žnno' le'? Žžon byenen o bi žon byenen chizjwto' lazto' che benne' Sėsar, bennen' yež ži'to, bennen' žnna bi'e žo'o?

¹⁸ Žákbe'ele Jesusen' žėnegekle' kwėjgake' Le' diža', nich gak yesbága'gake' Le' žia, na' gože' légake':

—Le'e, benne' ka' žloė'ezele chawe' kwinkle, žbiz chen' žnnale da' wzóan neda' žoa'a ya'a? ¹⁹ Le wloė'el neda' to mežw da' žizjwle lazle.

Naž bloė'egikle' Le' to mežw che yež Roma.

²⁰ Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—ŽNoz benne' da' ni lawe', na' noz benne' nyejw le' le'e mežw ni?

²¹ Góžgake' Le':

—Che benne' Sėsar da' ka'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Le chizjw benne' Sėsar da' zej naken che benne' Sėsar, na' Dios da' zej naken che Dios.

²² Kate' bėngekle' da' ni, bebángkele' kan nak diža' chawen' da' bchalj Jesusen'. Belka'ne' Le', na' la' bezá'tegake' ga na'.

Želnable' Jesús kan žala' yebangak benne' gat ka'

(Mr. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ La' ža na'ze benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' žnnágake' bi yebangak benne' gat ka', wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Wnnábgekle' Le', ²⁴ na' wnnágake':

—Benne' wsedle, Moisés wnné': "Ča' gat to benne' zoa zo'le, na' bi zoa no žkwide' chie', bi' biche' bennen' žala' wčhág ná'lenbe'

zo'le', nich soa za'só benne' bíche'ben', ben-nen' gote'." ²⁵ Wnníta'gak gaže bi' byo ka' zej nak bíche'gakbe' gan zoato'. Bi' byo nežw bchag ná'lenbe' to no'le, na' gotbe'. Dan' bi' wzóa no' xkwide' chebe', xkwide' bežopen' bchag ná'lenbe' no'le wzeben' che bi' bíche'ben'. ²⁶ Lezka' goken che xkwide' bežopen', na' lezka' che xkwide' beyonnen', na' toze kan goken chegak gážtebe', dan' gótgakbe' yógo'tebe'. ²⁷ Kate' ze lawte lezka' got no'len'. ²⁸ Na'a, kate' žin ža yebangak benne' gat ka', žnole bi' gaže ka' gak no'len' chebe', dan' yógo'tebe' bchag ná'le'ngakbe' no'len'?

²⁹ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nchíxele le'e dan' bi' žejní'ilele da' nyejw le'e yiche la'y, na' dan' bi' nónbia'le yela' wak che Dios. ³⁰ Kate' žin ža yebangak benne' gat ka', biž gak yela' zzoalen no'le, na' bi' wchág ná'gake', san gágakake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'. ³¹ Cha' yebangak benne' gat ka', žbi na' gol-le dan' gožke Dios le'e? ³² Ki wnné': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dios bi' nake' Dios chegak benne' gat ka', benne' ná'ngake' to chi'ize, san nake' Dios chegak benne' ban ka', benne' nníta'gake' nbá'ngake' la'kze gótgake' ža ni'te.

³³ Kate' bé'nekle benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, bebá'ngake' ni'a che dan' žsedle Jesusen' légake'.

Da' bchi'le Dios gonžo da' naken blo

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Kate' gókbe'egkele benne' yodo' fariseo ka' da' ben Jesusen', kan bnníta' žie' benne' yodo' saduseo ka', naž bdóbgake' yógo'tegake' gan zoe'. ³⁵ Zoa to benne' ládjwgake' ga na', benne' nsedle' da' bsedle Moisés, na' gónele' si' bi'e Jesusen'. ³⁶ Che len wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, žbizle dan' bchi'le Dios gonžo naken blo?

³⁷ Jesusen' gože' le'e:

—Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' lo dot yichj lažo'o, na' lo dot yela' žejní'il chio'. ³⁸ Da' ni naken da' bchi'le Dios da' naken blo, na' nakžen zen. ³⁹ Da' bchi'le Dios da' naken da' bežope, naken tlebe, na' ki žnnan: "Bži'il lježo' kan nži'il kwino'." ⁴⁰ Da' chopen ki, da' ka' bchi'le Dios, zej naken gan zegak yógo'te da' bchi'le Dios, na' yógo'te da' bsédgekle benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

žNož benne' nak Benne' Cristo ži'ne'?

(Mr. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Katen' zej nníta' tzen benne' yodo' fariseo ka', Jesusen' wnnable' légake', ⁴² na' wnné':

—žBiz žnnale le'e che Benne' Criston'? žNož benne' nak Benne' Criston' ži'ne'?

Beží'igake', na' wnná'gake':

—Ža'só Dabi nake'.

⁴³ Naž Jesusen' gože' légake':

—žBiz chen' Dabi na'kze bchalje' kan nak chie', na' wnné': "Xana'?" Ki wnné' katen' bchalje' lo wláz Dios Be' La'y, na' wnné':

⁴⁴ Xanžo Dios gože' Xana':

"Wžé' kwita' li ža,

na zejte gona' ga wzóa žibgak benne' ka' xni'o, benne' bi' žlé'egekle' Le' chawe'."

⁴⁵ Cha' Dabín' wnné' nake' Xane', žnakxkze naken, žnnale le'e nake' za'só Dabín'?

⁴⁶ Bi' gok no benne' yeži'e, na' kate' wzó law ža na', bi' bežogle no benne' bi' da' nnable' Le'.

23

Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' žia

(Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Naž Jesusen' bcháljlene' benne' wsedle chie' ka', len benne' ka' nníta'gake' ga na'.

² Na' gože' légake':

—Benne' yodo' fariseo ka' na' benne' yodo' wsedle ka' zej ži'e latje che Moisés, nich wsédgekle' benách ka'. ³ Che len, le gon yógo'te da' yé'gake' le'e, san bi' gonle le'e kan žóngake', dan' to da' žnná'gake', na' yetó da' žóngake'. ⁴ Da' žchi'igekle' benách ka' naken ka' to ywa' ži'ile' da' bi' gak no benne' we'e, na' žgó'ogaken' ža' yengak benách ka', san légake' bi' žénegekle' wchá'gaken', kege len toze xben ná'gake'. ⁵ Žóngake' yógo'te da' žóngake' nich lé'egekle' benách ka' légake'. Žžé'ngake' da' žché'gake' yen ná'gake', na' žoa'a xgá'gake' gan nyejw to da' nyejwn le'e yiche la'y, na' žtón'ngake' lože laže' da' zej nakwe', da' žloe'elen žápgake' Dios ba la'ne.

⁶ Žénegekle' kwé'gake' gan nak latje blo gan ždóbgake' žáwgake' tzen, na' gan nak latje blo lo yo'o gan ždóbgake' nich yé'nekle' xtiža' Dios. ⁷ Lezka', žénegekle' gápegak benách ka' légake' ba la'ne kate' žápegake' légake' "Padiox" gan nníta'gak benách ka', na' žénegekle' ye'gak benách ka' légake': "Padiox, benne' wsedle."

⁸ 'San le'e, bi' žala' gonle ga no benne' yi'e le'e: "Benne' wsedle" dan' zoa toze Benne' nake' Benne' wsedle chele, neda', Benne' Cristo, na' yógo'tele nakle lježle tole yetole. ⁹ Bi' ye'le nitó benne' yežlýo nga, bi' nnale: "Xe" dan' zoa toze Benne' nake' Xale, Bennen' zoe' ya'abá chien'. ¹⁰ Bi' gonle ga no benne' yi'e le'e: "Xan" dan' zoa toze Benne' nake' Xanle, neda', Benne' Cristo. ¹¹ No benne' zoe' ládjwle, benne' žone' xchinle yezika'le, benne' ni gake' blo gan zoale. ¹² Cha' no benne' gon kwine' benne' blo, ka'ze ga'ne, san no benne' nake' gaxjw laže', gake' benne' blo.

¹³ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' žloé'ezele chawe' kwinkle. Žséjwle xnezgak benách ka' žénegekle'

žíngake' gan zńna bia' Dios ya'abá chien'. Le'ekzle bi zo'ole ga na', na' bi zńnnle latje cho'ogak benne' ka' zńenegekle' chó'ogake' ga na'.

¹⁴ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zlóe'ezele chawe' kwinle. Zka'le ližgak no'le wzebdó' ka', na' nich wlóe'ezele chawe' kwinle, scha žljžle Dios. Che len, zenle'e gak da' choge' chele da' saka'le.

¹⁵ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' lezka' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zlóe'ezele chawe' kwinle. Zdele dot lo nido', na' dot lo yežlyó nga nich gonle ga wká'n zen Dios to benne' ka' žonle le'e, na' katen' ba bžél-lele-ne', žonle ga nbága'že' zia ka' dan' nbága'le le'e, dan' gonen ga chejchazle lo yi' gabíl.

¹⁶ 'Da' nyáche'le'e naken chele. Nakle lo chole, na' zńenelele wlóe'ezele benách ka' nez. Ki naken chele dan' zńnale: "Kate' bi da' zchebe laže' no benne', cha' gon choche' xtiže'e ni'a che yodo', bi žon byenen, san cha' gon choche' xtiže'e ni'a che ya oro da' žen' lo yodo', na' gon byenen." ¹⁷ Le'e, benne' lo chole ka', na' bi žejní'ilele. žBizle nakže blo? žOron' o yodon' da' žon la'yen oron'? ¹⁸ Lezka' zńnale: "Cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che bkog la'y, bi gon byenen, san cha' gon choche' xtiže'e ni'a che mežw da' zoan lawle bkogen', na' gon byenen." ¹⁹ Le'e, benne' nzide yichj lázdo'le, na' nakle lo chole. žBizle nakžen blo? žMežw da' zoan lawlen, o bkog la'yen' da' žon la'yen mežwn'? ²⁰ Che len, cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che bkog la'y, žonen' ni'a che bkog la'yen', na' lezka' ni'a che yógo'te da' žen' lawlen. ²¹ Lezka', cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che yodo', žonen' ni'a che yodon', na' lezka' ni'a che Dios, Bennen' žonkze' latje chie' ga na'. ²² Lezka', cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che ya'abá che Dios, žonen' ni'a che latje gan že' zńna bia' Dios, na' lezka' ni'a che Dios na'kze, Bennen' ži'e ga na'.

²³ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zlóe'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' žizjwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' zzi'le che yiže' weje, na' che yiže' anís, na' che komino yela' waw, san zka'nle da' nakže blo da' bchi'le Dios, dan' bi žonle da' naken chawe', na' bi žeyache' láže'lele lježle ka', na' bi žejle'le che Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' lezka' bi žala' wka'nle yezika' da' ka' žonle, da' ka' žizjwle che yodo'. ²⁴ Le'e, benne' lo chole ka', na' zńenelele wlóe'ezele benách ka' nez. Dan' žonle naken ka' zdele da' že'jle to yeso' da' zde ya, nich kwejle bi'a lasdo' ka', san že'jle to bia zen dan' želbia benne' ka'.

²⁵ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zlóe'ezele chawe' kwinle. Nakle ka' to ziga'do' da' žé'jlenle, na' ka' to ye'n da' žawlenle. Žible da' šban da' nwa' kwitle, san yichj lázdo'le nžan' da' zbanle, na' da' kegle ka' da' žonle. ²⁶ Le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' lo chole ka'. Zga'ale le gon chawe' da' yo'on yichj lázdo'le, na' lezka' gakle chawe' kwitle.

²⁷ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zlóe'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' nakle ka' yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' zej naken zila'do'ze kwitle, na' da' li xtan zńná'gaken, san nžá'gaken žit chegak benne' gat ka', na' yógo'te da' zgot. ²⁸ Lezka' nakle le'e. Da' li láwzele zlóe'el kwinle chawe' lawgak benách ka', san yichj lázdo'le nža'ten da' zlóe'ezele chawe' kwinle, na' da' kegle ka' da' žonle.

²⁹ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zlóe'ezele chawe' kwinle. Zzoale yo'o xtando' ka' lo ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' žonle xtan gan zej ngache' benne' chawe' ka'. ³⁰ Lezka' zńnale: "Chela' wzoato' ža ni'te katen' wnnita'gak xa xto'to' ka', bi gónlento' légake' tzen katen' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios." ³¹ Dan' zńnale ki, le'ekzle zzoa lile nakle za'sógak benne' ka' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ³² Ki naken, žesbaga' kwinle zia dan' wbága'gak xa xto'le ka'.

³³ 'Le'e nakle ka' bele snia ka', na' lezka' ka' lježgak bele snia ka'. Da' likze bi yelale lo da' wsaka' zin' le'e lo yi' gabíl. ³⁴ Che len, neda' sela' a chele benne' ka' wcháljgake' lo wláz Dios, na' benne' ka' žejní'igekle', na' benne' wsedle ka'. Benne' ki, gotle ba'le, na' wda'le yeba'le le'egak yag kroze ka', na' chinle yeba'le gan nak lo yo'o gan zdoble nich yenle xtiža' Dios, na' wlagle légake' to yetó yež. ³⁵ Ki gaken, bága'le le'e zia che yógo'te žen chegak benne' chawe' ka', da' wlaljen lo yo, kate' wzó law wzóa bennen' bete' Abel, zi'n Adán, benne' chawen', na' na' zejte bétgake' Secría, zi'n Berekías, bennen' bétgake' gachje láwe'le gan že' yodo', na' gan že' bkog la'y, gan zžyégake' bia beždo' ka' law Dios. ³⁶ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki bága'gak benne' ki, benne' nnita'gake' ža ni zzoažo na'a.

*Jesús zbeže' ni'a che yež Jerusalén
(Lk. 13:34-35)*

³⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Benne' Jerusalén ka', le'e na' žotle benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' zže'ele yej benne' ka' bse'la' Dios gan zoale. Zan chi'i gónela' wto'ba' le'e chia', kan žon žkoko', bia ztobba' brise'do' ka' žan xilba', san bi gónelele.

³⁸ Le wia nga, ka'ze ga'n ližle. ³⁹ Ki gaken, dan' žapa' le'e, na'a so law biž l'é'elele neda' kate' nnázele: "La'y nak Bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios."

24

Znna Jesús ka za' wchínnjgake' yodo'
(Mr 13:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Bžoj Jesusen' lo zchil yodo', na' kate' ne zze'e ga na' wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' bloé'egekle' Le' kan nak ze'e na', da' nyechjen yodon'. ² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—čZl'é'elele yógo'te da' ki? Da' li žapa' le'e, bi ga'n to yej da' nbagan' lježen nga, dan' biž doten.

Da' ka' gak biá'gaken za' žin ža ze lawte ža ka'

(Mr 13:3-23; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

³ Kate' ne že' Jesusen' gan nak law Ya'a Yag Olibo, wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe' cheze', na' góžgake' Le':

—Bloe'el neto', čBatx'gakgak da' ki, na' biž gak bia' ža yeló'o, na' za' žin ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga?

⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le wia kwinle nich bi gon láže'le no benne' le'e, ⁵ dan' la'gak benne' zan, benne' ka' si' lágake' kan lia' neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' gon láže'gekle' benne' zan. ⁶ Yénlele žak wedile, na' da' zchaljgak benne' ka' che wedile, san bi kwe' zédlele, dan' žon byenen gaggak yógo'te da' ki zga'ale kate' žin ža ze lawte ža ka'. ⁷ Benne' ka' nníta'gake' to yež tíl-lengake' benne' ka' nníta'gake' yetó yež, na' benne' ka' zoa to benne' znna bi'e légake' tíl-lengake' benne' ka' zoa yetó benne' znna bi'e légake'. Galj yižwé' zen ka', na' gak wbín, na' latje zan xo' yežlyó. ⁸ Yógo'te da' ki zej naken da' so lawgaken, da' ka' sáka'gak benách ka'.

⁹ Naž wdegak benách ka' le'e lo na'gak benne' ka' wsaka' zi'gake' le'e. Yógo'te benách ka' wzógake' le'e chela'ale, dan' žónlenle neda' tzen, na' gótgake' bálele le'e. ¹⁰ Kate' gak da' ki, benne' zan gak chope láže'gake', na' yebéj yichjgake' neda', na' toe' yetóe' wdie' lježe', na' toe' yetóe' wzóe' lježe' chela'ale. ¹¹ Naž la' lawgak benne' zan, benne' gon láže'gake', na' wloé'el kwíngake' ka' benne' ka' zchaljgak' lo wláz Dios, na' gon láže'gekle' benne' zan. ¹² Gónle'egake' da' kegle, na' che len biž ží'igekle' ljéžgake' ka'. ¹³ No benne' gake' Dios toze na' zejte ža ze lawte ža ka', yelá bennen'. ¹⁴ Se diža' chawen' kan znna bia' Dios dot yežlyó nga nich yéngkele yógo'te benách zi'to' ka', na' naž žin ža ze lawte ža ka'.

¹⁵⁻¹⁶ 'No benne' gole' da' ki žala' wzejní'i láže'e. Wnná Daniel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' wnné': "Da' bi žle'el Dios chawe', dan' zchinnjen, cho'on latje la'y

che Dios." Kate' l'é'elele gak da' ni, naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake' zaka' law ya'ado' ka'. ¹⁷ No benne' žone' žin yichjo'ole bi žala' yetje' nich bi da' chejxi'e da' nape' lo yo'o, san žala' wzonnjtje'. ¹⁸ No benne' zoe' žin yiže', bi žala' yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' chie'. ¹⁹ Da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka', no'le zej noe'e bi'do' ka' chégake', na' lezka' no'le ka' zgáze'gake' bi' že'ndo' ka' chégake' kate' žin ža na'. ²⁰ Le wchaljlen Dios, na' le nnable' nich bi žin ža na' žala' wzonnjle kate' žak byo' zag o kate' nak ža la'y, ²¹ dan' sáka'žegak benne' ka' ža ka', ka' wzákag'gak benách ka' ža ni'te kate' za' gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, na' kege ža zezá' bi sáka'gake' ki. ²² Kate' žin ža na', cha' Dios bi gone' babze ža ka', bi yelá nitó benne', san ni'a chegak benne' ka' wžekze' Le' gone' babze ža ka', nich gáklene' légake'.

²³ 'Che len bi chejle'le cha' no benne' le'e gan zoale, na' yi'e le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga", o nne': "Zoe' ga na'." ²⁴ La' lawgak benne' zan, benne' wen láže' ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', o nnágake' zcháljgake' lo wláz Dios. Góngake' da' ka' gak biá'gaken, na' da' ka' góngaken ga yebángkele benách ka', na' gon láže'gekle' benne' ka' wžekze Dios cha' sáke'gekle'. ²⁵ Le wia nga, ba gožkza' le'e yógo'te da' ki zga'ale kate' gákgaken. ²⁶ Che len, bi chejle'le cha' la'gak benne' ka' gan zoale, benne' yé'gake' le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' lo latje dach." Lezka', bi chejle'le cha' nnágake': "Le wia nga, zoe' lo yo'o." ²⁷ Kan žak kate' žep yes gan zla' wbíž, na' zza'ní' gan ženen, lezka' gaken kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ²⁸ Gakte ki, kan znagak benách ka': "Gáte'teze gan de to da' nat, dóbgakke lab ka' ga na'."

Da' gak kate'yelá' Benne' Golje' Benách
(Mr 13:24-37; Lk. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' te ža na' katen' sáka'gak benách ka' ki, wchól wbíž, na' byo' bi gonnen bani' chen. Yindjgak belj ka', na' zizgak da' ka' zej nla' ya'abá, da' ka' zej napen yela' zen. ³⁰ Naž la' dan' gak bia' ya'abá yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, na' kweže nyáche'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, katen' l'é'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, zezá'a lo bejw ya'abá, na' nzi' lo na'a yela' wnná bia' zen, na' yelá' bani'. ³¹ Naž sela'a wbás che ya'abá chia' ka'. Wkwéžegake' zižje lozgak bia ka', na' wtóbake' benne' ka' ba wžekza' chia', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, na' yógo'te latje zan ya'abá.

³² 'Le chejní'il da' žsedle da' žak che yag higo. Katen' žela'gak ni'a nen' že'ndo' ka', na' ba žebía xlagen že'n ka', nnézele za' žin byo' wbá. ³³ Lezka', kate' l'é'elele žakgak yógo'te da'

ki, nnézlele za' žin ža ze lawte ža, na' ba zla' lawn. ³⁴ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki gágaken zga'ale kate' gatgak benách ka' nníta'gake' ža na'. ³⁵ Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a ka' bi tégaken ka'ze.

³⁶ 'Kate' žin ža na' nnezle nitó benne'. Bi nnézgekle wbás che ya'abá ka' che Dios, na' bi nnezla' neda', Zi'n Dios, san toze Xažo Dios nnezlen'.

³⁷ 'Kan gok ža na' katen' wzóa Noé, lezka' gaken kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ³⁸ Kate' ža ka' zga'ale kate' bžin nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, we'j bdáwage', na' bchag ná'gake', na' bdégake' zí'ngake' ka' lo yelá' zchag na' na' zejte ža wyó'o Noén' le'e barkw zen na', dan' bene', ³⁹ na' bi gókke'egekle' kate' bžinte nis yejw dan' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yí'gake' yógo'tegake'. Lezka' gaken katen' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, dan' bi gákbe'le nitó benne'. ⁴⁰ Kate' ža na' kate' yelá'a, cha' žongak chope benne' ka' žin yiye', toe' yedjži'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'. ⁴¹ Cha' chope no'le ka' nníta'gake' wetw, toe' yedjži'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

⁴² 'Le soa ban laže' dan' bi nnézlele biz ža yelá'a neda', Xanle. ⁴³ Na'a, le chejni'il da' ni. Chela' nnezle xan yo'o bi ža yid benne' wbán, na' nná'zele' dot yele, na' bi we'e latje no benne' chidjwe' ze'e nich kwane' da' de liže'. ⁴⁴ Che len, le soa ban laže' le'e, dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža bi zbzele neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe'

(Lk. 12:41-48)

⁴⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—ŽNož benne' wen žin, benne' nake' chawe', na' žejni'ile', wdé xane' lo ne'e benne' ka' nníta'gake' liže' nich wnezjwe' da' gáwgake' kate' gale'? ⁴⁶ Ba nez zen gaken che benne' wen žin na' nake' chawe', cha' kate' yelá'e xane', yedjxake'e le' žone' dot da' bde xane' lo ne'e. ⁴⁷ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' nap xane', wdé' lo na' benne' wen žin žone' ki. ⁴⁸ Cha' to benne' wen žin ki yeyake' benne' wen da' zinnj, na' sa' laže'e, na' nne': "Wžél xana', na' bi yelá' zie", ⁴⁹ na' cha' so lawe' wsaka' zi'e benne' ka' žónlengake' le' tzen žin, na' so lawe' ye'j gáwlene' benne' ka' želzožle', ⁵⁰ naž yelá' xan benne' wen žin na' to ža kate' bi zoe' zbzele', o to yele žekle' bi la'te xanen'. ⁵¹ Naž xanen' wsaka' zi'e benne' wen žin na', na' gone' ga gak chie' kan žala' gak chegak benne' ka' zloé'ezele chawe' kwingake'. Naž kweže nyache'e, na' wxéj laye'e.

25

Žsaka' lebe Jesús kan gok chegak chi xkwide' no'le ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gak chegak benne' ka' chó'ogake' gan zžna bia' Dios ya'abá, naken kan gok chegak chi xkwide' no'le ka'. Wží'gakbe' broke ka' chégakbe', na' bžóžgakbe' nich chejchágakbe' benne' zchag ne'e. ² Gáyo'be' zej nakbe' ban laže', san yegáyo'be' zej nakbe' nat laže'. ³ Xkwide' no'le nat laže' ka' wží'gakbe' broke chégakbe' ka', san bi biá'gakbe' yelate' set da' žeyen. ⁴ Xkwide' no'le ban laže' ka' biá'gakbe' set da' žeyen lo bégado' chégakbe' ka' len broke chégakbe' ka'. ⁵ Dan' wžél benne' zchag ne'e, wdé yele láwgakbe', na' wťágakbe'. ⁶ Kate' bžin gachje yele, benle chi'i to benne' wnnié' zižje, na' wnné': "Ža' benne' zchag ne'e. Le žoj chejchagle-ne'." ⁷ Naž wyasgag yógo'te xkwide' no'le ka', na' bkwéžgakbe' broke chégakbe' ka'. ⁸ Xkwide' no'le nat laže' ka' góžgakbe' xkwide' no'le ban laže' ka', na' wnnágakbe': "Le gonn láte'do' set cheto' che set da' žeyen chele, dan' zgolgak broke cheto' ka'." ⁹ Bechébegak xkwide' no'le ban laže' ka', na' wnnágakbe': "Bi gaken dan' bi be ga'n cheto', na' chele. Le chej gan zdo'w set da' žeyen na' chjé'wle chele." ¹⁰ Kate' ne zjakbe' zejxi'gakben', bžin benne' zchag ne'e. Xkwide' no'le ban laže' ka', xkwide' ka' želbezbe' le', wyó'olengakbe' le' tzen gan žak lni che yela' zchag na', na' la' bséjwte yo'o. ¹¹ Wdé na' bžingak yezika' xkwide' no'le ka' ga na'. Bližgakbe'-ne', na' wnnágakbe': "Xan, Xan, bsaljw cho'oto'." ¹² Le' beži'e, na' wnné': "Da' li žapa' le'e, bi nónbi'a le'e."

¹³ Naž Jesusen' gože' benne' ka':

—Le gak ban laže', dan' bi nnézlele bi ža, o bi yele yelá'a neda', Benne' Golje' Benách.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che mežw zen ka'

¹⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gon Bennen' zžna bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' za' cheje' zi'to'. Bliže' benne' wen žin chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' da' nape'.

¹⁵ 'To benne' wen žin na', bdie' gayo' kwe' mežw zen ka' lo ne'e, na' yetóen' bdie' chope kwe' mežw zen ka' lo ne'e. Yetóen' bdie' to kwe' mežw zen lo ne'e. To toen' bdie' lo ná'gake' ka' da' žákgekle'. Naž la' wzá'tie' gan nak zi'to'. ¹⁶ Wyéj benne' wen žin na', bennen' wži'e gayo' kwe' mežw zen ka', na' bejtíjlene' da' ka' yegayo' kwe' mežw zen ka'. ¹⁷ Lezka', bennen' wži'e chope kwe' mežw ka', bejtíjlennen' yechope ka'. ¹⁸ Bennen' wži'e to kwe' mežwn' wyeje', na' bejche'ne' lo yo, na' bkache'e mežwn' che xane' lo yon'.

¹⁹ 'Kate' ba gok scha, xangak benne' wen žin ka' belé'e, na' bgá'nlene' légake' chawe'. ²⁰ Kate' wzó law bžinte bennen' wži'e gayo' kwe' mežw zen ka', noe'e yegayo' kwe' mežw ka', na' gože' xane': "Xan, gayo' kwe' mežw ka' bdio' lo na'a. Nga de yegayo' kwe' mežw

ka' dan' bejtíljlenan'." ²¹ Xan'en gože' le': "Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o láte'do'ze lo no'o. Na'a da' zénle'eže wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tzen." ²² Wd'e na' bžin benne' wen žin na', bennen' wzí'e chope kwe' mežw zen ka', na' wnné': "Xan, chope kwe' mežw bdio' lo na'a. Nga de yechóp kwe' mežw ka' da' bejtíljlenan'." ²³ Naž xan'en' gože' le': "Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o lo no'o láte'do'ze. Na'a, da' zenle'e wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tzen." ²⁴ Naž kate' bžin benne' wen žin na', bennen' wzí'e to kwe' mežw zen na', wnné': "Xan, nnezla' nako' benne' bizjw, dan' zlapo' gan bi gozo', na' ztoba' gan bi bchiljo'." ²⁵ Che len bžeba' le', na' wyá'a, na' bejkacha'a mežw chion' lo yo. Nga de dan' naken chio'." ²⁶ Naž beží'i xane', na' gože' le': "Nako' benne' wen žin bi nake' chawe', na' za'wede. Nnézkzelo' zlapa' gan bi goza', na' ztoba' gan bi bchilja'." ²⁷ Che len, gakže chawe' la' bnezjo' mežw chian' lo na'gak benne' ka' wkóngeklen' žin, nich chiljengaken' yelate', nich kate' yelá'a neda', yezi'a dan' naken chia' len yichjen." ²⁸ Naž xan'en' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': "Le yeká'a mežwn' lo na' benne' ni, na' le wnezjwn lo na' bennen' nape' chi kwe' mežw ka'." ²⁹ Nóteteze benne' zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, wdégake' lo ne'e yelate', na' gata' da' zenže chie', san bennen' bi zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, da' do'ze da' nape' yeké'n. ³⁰ Na'a, benne' wen žin ni, benne' bi nake' chawe', le chejžo'ne' na'le gan nak chol, gan kweže nyache'e, na' wxéj laye'e.

Benne' Cristo wchi'a laže'e benách ka'

³¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Katen' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yógo'te wbás che ya'abá chia' ka', nich nna bi'a, kwi'a lo latje chawe' chia', gan wchi'a laža'a benách ka'. ³² Yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga dóbgake' gan kwi'a neda', na' wnníta'gaka'-ne' chelá'a weje kan žon to benne' wape zila' ka', benne' znnite'e chelá'a weje chibo ka', na' zila' ka'. ³³ Wnnite'e zila' ka' kwite' li ža, na' wnnite'e chibo ka' kwite' yegle. ³⁴ Naž, neda', benne' wnná bian', yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' li ža, na' nnia': "Le da ga zoa' ni, le'e wléj Xa' le'e cheze'. Gata' latje chele gan zčna bi'e, dan' bkweze' chele ža ni'te katen' bdixjwe' yežlyó nga. ³⁵ Ki žaken chele dan' wdona', na' bennle da' bdawa'. Wbila', na' bennle da' we'ja'. Goka' ka to benne' zde' zi'to', na' wlo'le neda' ližle. ³⁶ Byažje da' gakwa', na' bwákwle neda' da' ka' žákwle. Bi wzó'a chawe', na' bedjwiale neda'. Byeja' liž ya, na' bedjwiale neda'." ³⁷ Naž

yechébegak benne' chawe' ka', na' yé'gake' neda': "Xan, žbatx blé'elto' Le' wdono', na' bwawto' Le'? žBatx wbiło', na' bennto' da' we'jo'? ³⁸ žBatx blé'elto' Le' bejdio' zi'to', na' wlo'to' Le' ližto'? žBatx byažje laže' gako', na' bwákwto' Le' da' ka' žákwto'? ³⁹ žBatx blé'elto' Le' bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bedjwiato' Le'?" ⁴⁰ Yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' légake': "Da' li žapa' le'e, dan' benle ki che to benne' ljéža'do' ki, la'kze nake' benne' ka'ze, lezka' chia' nedkza' benlen'."

⁴¹ Naž yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' yegle, na' nnia': "Le kwas ga zoa' ni, le'e na' nbága'le zia, na' chejchazle lo yi', da' bi yeyolen, dan' bkwez Dios che da' xiwe', na' chegak wbás ka' žónlengaken len tzen. ⁴² Ki gaken chele dan' wdona', na' bi bennle da' gawa'. Wbila', na' bi bennle da' ye'ja'. ⁴³ Goka' ka benne' zde' zi'to', na' bi wlo'le neda' ližle. Byažje da' gakwa', na' bi bwákwle neda' da' ka' žákwle. Bi wzó'a chawe', na' lezka' byeja' liž ya, na' bi bedjwiale neda'." ⁴⁴ Naž nnagak benne' ka', na' yé'gake' neda': "Xan, žbatx blé'elto' Le' wdono', o wbiło', o goko' ka to benne' zde' zi'to', o byažje da' gako', o bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bi góklento' Le'?" ⁴⁵ Naž yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' légake': "Da' li žapa' le'e, dan' bi be benle che to benne' zoe' ladjw benne' ka' nníta'gake' nga, la'kze nake' benne' ka'ze, bi be benle chia' neda'." ⁴⁶ Naž benne' wen da' zinnj ka' la' chejcháztegage' gan sáka'le'egake', san benne' chawe' ka' gata' yela' nban da' zejli kanne chégake'.

26

Benne' yodo' ka' žóngake' toze diža' séngake' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, gože' benne' wsedle chie' ka', ² na' wnné':

—Nnézkzelele žin Lni Pasko' yechóp ža ka', na' kate' ža na' wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' ka' wdá'gake' neda' le'e yag kroze.

³ La' na'ze bžox wnná bia' ka' na' benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bdóbgake' gan nak li'a liž bžox blo, bennen' lie' Kaifás. ⁴ Béngake' toze diža' séngake' Jesusen' lo yela' wen laže' chégake', nich gótgake' Le'. ⁵ Wnnágake':

—Bi gak gonžon ža lni, nich bi gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le zko'e yichj Jesús da' zla' zix
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Katen' wzó'a Jesusen' lo yež Betania lo liž Smon, bennen' wdé'e yižwé' leže, ⁷ wbiga' to no'le xkóže'le Jesusen', noe'e to béga'do' da' naken jej zaka', na' nžan' to da' zla' zix da'

záka'le'en. Wloé'en yichj Jesusen' kate' ne ži'e žawe'. ⁸ Kate' blé'egekle benne' wsdle ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake', na' wnnágake':

—⁹ Biz chen' wnitle da' ni? ⁹ Gok no benne' gote'en, na' si'e mežw zan nich gáklénžo benne' yache' ka'.

¹⁰ Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' légake':

—¹⁰ Biz chen' znele che no'le ni? Nak chawe' da' bene' chia'. ¹¹ Benne' yache' ka' nni'ta' lencezake' le'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale le'e. ¹² Da' ben no'le ni katen' wloé'e neda' da' zla' zixen', naken to da' zpa'an neda' che ža gacha'a lo yežw ba. ¹³ Da' li žapa' le'e, gáte'teze lo yežlýo nga gan wcháljgake' diža' chawe' ni, lezka' wzéngkle' benách ka' da' ben no'le ni chia' neda' nich chejsá' láže'gake' chie'.

Zchebe láže' Judas wdíe' Jesús lo na'gak benne' yodo' ka'

(Mr. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴ Naž Judas Iskariote, to benne' zónlene' tzen yechinéj benne' wbás ka' che Jesusen', wyeje' gan zej nni'ta' bžoz wnná bia' ka', ¹⁵ na' gože' légake':

—¹⁵ Biz gonnle chia' neda' cha' wdí'a' Jesusen' lo na'le?

Bgá'nlene' le' chawe' chíjw'gake' le' chi žoa mežw plat. ¹⁶ Naž wzó law Judas na' žilj loj láže'e wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.

Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo

(Mr. 14:12-25; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

¹⁷ Kate' nak ža zzo law lni chegak benne' judio ka' katen' žawgake' yet xtil da' bi nzi' kwa zichj, wbíga'gak benne' wsdle ka' che Jesusen' gan zoe', na' góžgake' Le':

—¹⁷ Gaz žénelo' chejsi'ni'ato' zila'do' chežo, bian' gawžo že' Lni Pasko'?

¹⁸ Jesusen' gože' légake':

—Le chej lo yežen' gan zoa to benne', ben-nen' nónbia'žo, na' le yi'e: "Benne' žsdele' neto' znné: Za' žin ža chia' gata'. Lo ližo' gáw'lena' benne' wsdle chia' ka' tzen zila'do' že' Lni Pasko'."

¹⁹ Naž bengak benne' wsdle chie' ka' kan gože' légake', na' bsi'ni'gake' da' gáw'gake' že' Lni Pasko'.

²⁰ Kate' ba gože ža na', Jesusen' wzé'lene' chežínnote benne' wsdle chie' ka', na' wzó láw'gake' žawgake'. ²¹ Kate' ne žawgake', Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, to benne' ládjwle le'e wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.

²² Naž gok nyache' láže'gake', na' wnnábgekle' Jesusen' to toze', na' wnnágake':

—Xan, žneda' gonan'?

²³ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Bennen' zžínlene' neda' tzen lo ye'n, ben-nen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka'. ²⁴ Da' li neda', Benne' Golje' Benách, cha'a gan gak

kan nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che ben-nen' wdíe' neda' nich gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chela' bi golje'.

²⁵ Naž beží'i Judas, bennen' wdíe' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsdle, žneda' gonan'?

Jesusen' gože' le':

—O', le' na'.

²⁶ Kate' ne žawgake', Jesusen' bežw'e' to yet xtil, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozjen', na' bnezjwen' chegak benne' wsdle chie' ka', na' wnné':

—Le sin', le gawn. Da' ni naken beła' žen chia'. Kan bena' che yet xtil ni žloe'elen kan gak che beła' žen chian'.

²⁷ Lezka' bežw'e' to ziga'do', na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bnezjwen' chégake', na' wnné':

—Le ye'jen yógo'tele. ²⁸ Da' ni naken xchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'n chawen'. Xchenan' laljen ni'a chegak benne' zan nich gak yenit law Dios doła' da' zej nbage'e. ²⁹ Lezka' žapa' le'e, biž ye'ja' xis da' zbia lba uba ki kate' žinže ža na' yé'jlana' le'e to da' kobe gan žnna bia' Xažo Dios.

Jesús znné' nna Bedw bi nónbi'e Le'

(Mr. 14:26-31; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Kate' beyóž bégake' da' zka'n zenen Dios, jake' zaka' Ya'a Yag Olibo. ³¹ Naž Jesusen' gože' légake':

—Yógo'tele gak chope láže'le, na' wka'nle neda' na'a že' ni, dan' nyejw le'e yiche la'y kan gak chia', da' žnna: "Gona' ga gat Benne' Wape Zila' Ka', na' gáslasgak zila' ka'."

³² Katen' yebana' lo yeła' got, naž cha'a zga'ala' ka' le'e zaka' gan nbab Galilea.

³³ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' wka'ngake' Le', neda' bi gak chope láža'a, bi wka'na' Le'.

³⁴ Jesusen' gože' le':

—Da' li žapa' le', na'a že' ni, zga'ale kate' kweže leko', le' nnio' chonne chí'i bi nónbi'o neda'.

³⁵ Naž Bedon' gože' Jesusen':

—La'kze gát'lena' Le' tzen, bi nnia' bi nónbi'a Le'.

Lezka' wnnagak yógo'te benne' wsdle chie' ka'.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlýo Jetsemaní

(Mr. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

³⁶ Naž Jesusen' bžínlene' benne' wsdle chie' ka' tzen yežlýon' nzin' Jetsemaní. Gože' légake', na' wnné':

—Le kwe' nga kate' cha'a yelate' na'le, gan chejcháljlena' Dios.

³⁷ Jesusen' bchi'e Bedw len chope ži'n Sebedeo, na' wzó lawe' žak nyache' láže'e, na' žek lážda'we'. ³⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Žak nyache' laža'a, na' žatkza' lo yela' žek lážda'wa'. Le ga'n nga, na' le nna'ze dot yele tzen len neda'.

³⁹ Wdé Jesusen' yeláde'do' na'le, gan byechwe'. Bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlene' Dios, na' wnné':

—Xe, cha' wak, ben ga bi gon byenen saka'a ki, san kege kan ženela' neda', san kan ženelo' Le' gono'.

⁴⁰ Kate' bežín Jesusen' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', bejxake'e légake' ztásgake', na' gože' Bedon':

—¿Bi gok nná'leno' neda' tzen yele to chí'ido'ze? ⁴¹ Le nna'ze dot yele, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' le'e, nich bi gata' latje gon da' xiwe' ga gonle dola'. Zóateze be' nákkzele ban laže', san lo belá' žen chele žedó láže'le.

⁴² Naž wyėj Jesusen' da' bežope chi'i, na' bcháljlene' Dios. Wnné':

—Xe, cha' bi gak gono' ga bi saka'a da' ki, ben kan žak lažo'o Le'.

⁴³ Kate' beyeje', da' yoble bedjxake'e légake' ztásgake' dan' ndele'e yele yej láwgake'. ⁴⁴ Naž bekwás Jesusen' gan žé'gake'. Wyeje' da' yoble, na' bcháljlene' Dios da' beyonne chi'i, na' tlebe kan wnné' zga'ale wnné'. ⁴⁵ Da' yoble beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—¿Ztasle na'a, na' žezi' láže'le? Le wia nga, ba golen. Neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' dola' ka'. ⁴⁶ Le chas, le cho'o. Le wia nga, bennen' ždie' neda' ba ze'e nga.

Želchi'e Jesús nžeje'

(Mr 14:43-50; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, Judas, bennen' nbáblene' benne' chežinnoe' ka', la' bžintie' ga na', na' žónlengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bxoz wnná bia' ka' na' benne' gole ka', bséla'gake' légake'. ⁴⁸ Judas na', bennen' ždie' Jesusen', ba blóe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen'. Wnné':

—Bennen' wchág lawa'-ne', Len' Jesusen'. Le sene'.

⁴⁹ Naž wbiga' Judas na' gan zoa Jesusen', na' wnné':

—Padiox, Benne' Wsedle.

Naž la' bchag lawtie' Le'. ⁵⁰ Jesusen' gože' le':

—Bicha'a, ¿biz žono' nga?

Naž wbiga'gak benne' ka', na' béxwgake' Jesusen'. ⁵¹ To benne' zóalene' Jesusen' wlehcje' ya ntoche' chie', na' bene' we', bchoge' yid nag to benne' wen žin che bxoz blo. ⁵² Jesusen' gože' le':

—Begó'o ya ntoche' chion' ližen. Yógo'te benne' ka' žkóngekle' žin ya ntoche' nich

gótgake' benách, lo ya ntoche' gátgake'. ⁵³ ¿Bi nnezlo' gak nnabla' Xa', na' Le' la' séla'tie' chia' da' zánle'eže ka chežinno kwe' wbás che ya'abá ka', da' zej naken da' zan gaywé'e to to kwen? ⁵⁴ San cha' gona' ki, ¿nakx gak žin da' nyejw le'e yiche la'y, da' žnnan žala' gaken chia' ki?

⁵⁵ Naž Jesusen' gože' benne' ka':

—Za'le nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle katen' zzenle benne' wbán ka'. Yógo'te ža wži'a lawle gan nak lo zchil yodo', gan bsedla' benách ka', san bi wzenle neda'. ⁵⁶ Na'a žaken ki nich žin da' nyejw le'e yiche la'y, dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bsángake' Le', na' bezónnjake' ga na'.

Zžin Jesús gan že'gak benne' yodo' ka'

(Mr 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71;

Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Naž benne' ka', benne' zej nzene' Jesusen', bché'gake' Le', na' bejžégake' Le' law Kaifás, bxoz blo, gan zej ndobe benne' yodo' wsedle ka' len benne' gole ka'. ⁵⁸ Bedw bejnawe' Jesusen' zi'to' zi'to', na' wyoé'e gan nak li'a liž bxoz blon', nich le'ele' nakx gak che Jesusen'.

⁵⁹ Bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wchi'a laže' ka', wdiljgake' no benne' yesbage'e Jesusen' zia la'kze gon laže'e, nich gak chóggake' chie' gate'. ⁶⁰ No no bžélgekle' la'kze bžingak benne' zan, benne' wnnégake' chie' da' wen laže'. Kate' ze lawte bžingak chope benne', na' lo yela' wen laže' chégake' wnnégake' chie', ⁶¹ na' wnnágake':

—Benne' ni wnné': "Gak wchinnja' yodo' che Dios, na' yechonne žaze ka' yechisan'."

⁶² Naž wzó ža' bxoz blon', na' gože' Jesusen':

—¿Bi be žechebo'? ¿Biz da' ni da' žnnegak benne' ki chio' Le'?

⁶³ Jesusen' bi be wnné'. Naž bxoz blon' gože' Le':

—Ni'a che Xanžo Dios ban žnnabla' Le' nnio' da' li. Blóe'el neto' cha' nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios.

⁶⁴ Jesusen' gože' le':

—Kan žnno' naka'. Da' li žapa' le'e, lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, ži'a kwit li ža che Dios, gan nzi' lo na'a yela' wnná bia'. Yida' lo bejw ya'abá, na' la'a gan soale.

⁶⁵ Naž bxoz blon', lo yela' zža'a chie' wcheze laže' da' nakwe', na' wnné':

—Benne' ni žnnie' da' žka'n ka'ze Dios. ¿Nožže benne' žiážjelžo nich nnie' che benne' ni? Ba bėnkzele kan wnnie' che Dios.

⁶⁶ ¿Bize žnnale le'e?

Beži'igake', na' wnnágake':

—Nbage'e žia, na' žala' gate'.

⁶⁷ Naž bžé'egake' zene' law Jesusen', na' ben zi'gake' Le'. Bale' wdápegake' xage'e, ⁶⁸ na' góžgake' Le':

—¿Nakkzo' Le' Benne' Criston'? Wnnéya'a na'a. ¿Nož bennen' wdape'e Le'?

Bedw zne': "Bi nónbi'a Jesusen'"

(Mr. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kate' ne žakgak da' ki, že' Bedw la' li'ale. Wbiga' to no'le wen žin gan zoe', na' wnnabe':

—Lezka' le' wdáleno' Jesusen', benne' Galilean'.

⁷⁰ Beží'i Bedon' chebe' gan nníta'gak benne' ka', na' wnné':

—Bi nnezla' no bennen' zchaljo' chien'.

⁷¹ Katen' bžoj Bedon' gan žó'ogake' li'a na', yetó no'le bñe'ele' le'. Gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Lezka' benne' ni bñlene' Jesusen', benne' Nasaret na' tzen.

⁷² Da' yoble beží'i Bedon' chen. Ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—Bi nónbi'a Bennen'.

⁷³ Yeláte'do'ze wžé, wbíga'gak benne' ka' nníta'gake' ga na' gan zoa Bedon', na' góžgake' le':

—Da' li le' žónleno' légake' tzen dan' yela' zneze chio' nak bian' ga benne' le'.

⁷⁴ Naž wzó law Bedon' žesbaga' kwine' zia. Ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—Bi nónbi'a Bennen'.

La' na'ze wžéžete leko'. ⁷⁵ Naž bejsá' laže' Bedon' dan' gož Jesusen' le', katen' wnné': "Žga'ale kate' kweže leko', chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'." Bžoj Bedon' ga na', na' wžeže nyache'e.

27

Zdégake' Jesús lo na' Pilato

(Mr. 15:1; Lk. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Kate' za' ža'ni' ža na', yógo'te bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', bégake' toze diža' nich gótgake' Jesusen'. ² Bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' Le' lo na' Ponsio Pilato, bennen' žna bi'e.

Žat Judas

³ Kate' wnnenze Judas, bennen' bdie' Jesusen' lo na'gak benne' yodo' ka', ba nžog che Jesusen' gate', gok nyache' laže'e, na' bejwé'e chi žoa mežw plat ka' lo na'gak bžoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka'. ⁴ Judas na' gože' légake':

—Nbaga'a doła' dan' bdia' to benne' chawe' nich gate'.

Naž góžgake' Le':

—Bi žonen ga gek zédleto' neto'. Da' benkzo' le' naken.

⁵ Naž wžó'n Judas na' mežw plat ka' gan nak lo zchil yodo'. Bezé'e ga na', na' bejsi yene' lo yag.

⁶ Bezi'gak bžoz wnná bia' ka' mežw plat ka', na' wnnágake':

—Bi gonn ko'žo mežw ki gan zko'žo mežw che yodo', dan' naken lažw to benne' wet benách ka'.

⁷ Naž bégake' toze diža', na' len mežwn' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n nich gaken gan gáche'gak benne' zi'to' ka'.

⁸ Che len, lo ža na' belzóe' la latjen', Yo Žen. ⁹ Ki goken, bžin dan' wnná Jeremías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné': "Beká'agake' chi žoa mežw plat ka', kan nak dan' bzoagak benne' Israel ka' da' zaka' Le', ¹⁰ na' len mežw ka' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n. Da' ni bñoe'el Xana' Dios neda'."

Zžin Jesús gan že' Pilato

(Mr. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Kate' bejžégake' Jesusen' gan že' Pilato, bennen' žna bi'e, le' wnnable' Jesusen', na' gože' Le':

—¿Nako' Le' Benne' Nna Bi'e Benne' Judio Ka'?

Jesusen' gože' le':

—Da' li žnno'.

¹² Kate' bžoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka' besbága'gake' Jesusen' zia, Le' bi be beží'e chégake'. ¹³ Naž Pilaton' gože' Jesusen':

—¿Bi ženlo' da' zan ka' da' znnégake' chio'?

¹⁴ Jesusen' bi be bechebe'. Ka' goken, bebanle benne' wnná bian'.

Zchóggake' che Jesús gate'

(Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38 — 19:16)

¹⁵ Kate' žak Lni Paskon', de to da' žónteze žon Pilato, benne' wnná bian', žsane' no benne' želnáb benne' ka', to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' žénegekle' wsane' le'. ¹⁶ Kate' ža ka' nyejw to benne' liž yan', benne' wen da' zinnj, bennen' lie' Barrabás. ¹⁷ Kate' bđobgak benne' zan ga na', Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Nole' žénelele wsana' chele? ¿Barrabás o Jesús, Benne' Criston'?

¹⁸ Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'le' bdegak benne' yodo' ka' Jesusen' lo ne'e dan' zgé'egake' Le'.

¹⁹ Kate' ne že' Pilaton' gan zchi'a laže'e, zo'le' bsele'e to benne' chjape' le', na' wnné':

—Bi be gono' che benne' chawen', dan' bžébelj'a wdé yele to lo bichgale ni'a chie' Le'.

²⁰ San bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', belsedle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen', na' gote' Jesusen'. ²¹ Da' yoble bchalj' benne' wnná bian', na' gože' légake':

—¿Nole' benne' chope ki žénelele wsana' ne' chele?

Wnnágake':

—Barrabasen'.

²² Naž Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz gona' che Jesusen', Benne' Criston'?
Yógo'tegake' wnnágake':

—Bde'e le'e yag kroze.

²³ Naž benne' wnná bian' gože' légage':

—¿Biz da' zia nbage'e?

Zížeže belbéžy'e, na' wnnágake':

—Bde'e le'e yag kroze.

²⁴ Kate' žákbe'ele Pilaton' bi zzozele xtiže'e, san bėngakže benách ka' žo'osbé, naž wzi'e nis, na' wdib ne'e lágwage', na' wnné':

—Bi be zia nbaga'a neda' ni'a che yela' got che benne' chawe' ni. Da' žónkzele le'e da' ni.

²⁵ Beži'igak yógo'te benne' ka', na' wnnágake':

—Yela' got che bennen' bága'to' neto' na' bága'gak zi'nto' ka'.

²⁶ Ka' goken, Pilaton' bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka', benne' žjake' lo wdile, chingake' Jesusen', na' wdé na' bdie' Le' lo ná'gake' nich wdá'gake' Le' le'e yag kroze.

²⁷ Naž benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' nníta'gake' lo na' benne' wnná bian', bché'gake' Jesusen' lo yolawen' nzin' pretorio, gan btóbgake' yógo'te ljéžgake' ka' gan zoa Jesusen', na' nníta'gake' ga na'.

²⁸ Naž bká'agake' laže' da' nakw Jesusen', na' bwákwgake' Le' to laže' xna, kan žákwgkak benne' wnná bia' ka'. ²⁹ Bėngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' dan' bxóagake' yichj Jesusen', na' bzóagake' to ya xtildo' lo ne'e li ža dan' zloe'elen kan nak to bar che benne' yolawe'. Naž bzoa žibgake' xni'e, na' ben dítjgake' Le', na' wnnágake':

—jGa'n žen Le', benne' žnna bi'o benne' judío ka'!

³⁰ Naž belžé'e Le' zene', na' beká'agake' ya xtilen', na' bdingaken' yichje'. ³¹ Wdé ben dítjgake' Jesusen', beká'agake' laže' xna dan' nakwe', na' begákwgake' Le' laže' chekze'. Naž bché'gake' Le' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Katen' bžojgak benne' ka' žjake' lo wdile, na' bejxáka'gake' Smon, to benne' yež Sirene, na' bėngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.

³³ Kate' bžingake' latjen' nzin' Gólgota, da' žnnan len diža' xiža', Ya'a Žit Yichžjo, ³⁴ byé'jgake' Jesusen' nop zichj da' nchixen da' sla' che bia yixe'. Kate' Jesusen' bnixen', bi gónele' ye'jen'.

³⁵ Kate' ba bdá'gake' Le' le'e yag kroze, wdísgake' laže' da' gokwe', na' btítjgake' lawlen nich gak bia' nole' gaken chie'. Ki goken, bžin dan' wnná benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': "Wdísgake' laže' da' gokwe', na' btítjgake' lawlen da' gak bian'." ³⁶ Naž wžé'gake' ga na', na' bwíagake' Jesusen'. ³⁷ Lezka' bdá'gake' le'e yag krozen' gan nak yichje' Jesusen' to diža' da' zloe'elen

zia da' nbage'e, da' žnnan ki: "Jesús, Bennen' Žnna Bi'e Benne' Judío Ka'."

³⁸ Gan da' Jesusen', lezka' bdá'gake' chople benne' wbán ka' le'egak yag kroze ka'. Toe' bdá'gake' kwite' li ža, na' yetóen' kwite' yegle. ³⁹ Wđegak benne' ka' ga na', na' bliž zí'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake', na' ben dítjgake' Le', ⁴⁰ na' wnnágake':

—O', Le' wchinnjo' yodon', na' chonne žaze ka' yechison'. Beslá kwino' na'a cha' nako' Le' Zi'n Dios. Betj na'a le'e yag krozen'.

⁴¹ Lezka' bxóz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' benne' gole ka', ben dítjgake' Le', na' wnnágake':

⁴² —Bennen' beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'. Cha' nake' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka', žala' yetje' na'a le'e yag krozen', na' chejle'to' chie'. ⁴³ Le' bxen laže'e Dios. Na'a Dios yeslakze' Le' cha' nak da' žaz laže'e, dan' wnné': "Zi'n Dios naka'."

⁴⁴ Lezka' benne' wbán ka', benne' ka' dá'gake' le'egak yag kroze ka' gan da' Jesusen', bliž xiwe'gake' Le'.

Žat Jesús

(Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Kate' bžin wawbiž, bechól dot yežlyó, na' zejte žedá chonne. ⁴⁶ Žedá chonnen', wnné žižje Jesusen', na' wnné':

—Elí, Elí, žlama sabaktani?

Da' ni žnnan len diža' xiža': "Dios chia', Dios chia', žbiz chen' bebéj yichjo' neda'?"

⁴⁷ Kate' bėngake' benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, wnnágake':

—Bennen' žliže' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

⁴⁸ Naž la' wxíte'te to benne' zoe' ládjwgake', na' bežwe' to da' naken blól da' žzopen nis. Bžopen' nop zichj, na' bzoen' to lawle ya xtil, na' bchagen' žoa'a Jesusen' nich xopen'. ⁴⁹ Naž yebaže benne' ka' wnnágake':

—Wláz na'a. Wíażo cha' yid Líasen' nich wzetje' Le'.

⁵⁰ Da' yoble wžéžeya'a žižje Jesusen'. Bžojte be' nakkze', na' la' gottie'. ⁵¹ La' na'ze bžéza'te laže' da' nalan' lo yodo'. Bžojen chople, da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten xni'alen. Naž wzó' yežlyó, na' wla'gak yej ka'. ⁵² Wyáljwgak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', benne' ka' bejlé'gake' che Dios, na' bebángake'. ⁵³ Wdé bebán Jesusen', naž benne' ka', benne' bežóžgake' lo yežw ba ka' chégake', wyážgake' lo yež la'y, yež Jerusalén, gan blé'egake' benne' zan légage'.

⁵⁴ Naž bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' zwiágake' Jesusen', kate' blé'ele' wzó' yežlyó, na' da' ka' gógkaken, bžebe', na' wnné':

—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.

⁵⁵ Wnníta'gak no'le zan zító'ze ga na', no'le ka' wdálengake' Jesusen' katen' bežé'e gan nbab Galilea, na' bėngake' xchine', na'

bnéjwgake' da' bdawgak Jesusen' na' benne' ka' zónlengake' Le' tzen. Wnníta'gake' ga na', zwiágake' Jesusen'. ⁵⁶ Lia Madlen na' Lia, xna'gak Jakob na' Jwsé, wnníta'gake' ládjwgake'. Lezka' wzóa xna'gak zi'n Sebedeo ka' ga na'.

Zkache'gake' Jesús lo yežw ba da' nadjen le'e ya'a yej

(Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Kate' za' žale ža na', bla' Jwsé ga na'. Nake' benne' yež Arimatea, benne' wnni'a, na' lezka' bēnlene' Jesusen' tzen. ⁵⁸ Benne' ni bejwie' Pilato, na' wnnabe' latje we'e Jesusen'. Pilaton' wnné' wdégake' Jesusen' lo na' Jwsén'. ⁵⁹ Bzetj Jwsén' Le', na' bchele' Le' laže' da' zaka'. ⁶⁰ Naž bkáche'gake' Le' to lo yežw ba kobe da' bchach Jwsén' le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag žen da' wbagan' gan zó'ogake' lo yežw ba na', na' beyeje' liže'. ⁶¹ Wzóa Lia Madlen len yetó Lia ga na', na' wzé'gake' žoa'a yežw ban'.

Žape chí'igake' yežw ba che Jesús

⁶² Kate' za' ža'ni' yetó ža, wdé bpá'gake' che ža la'y chegak benne' judío ka', bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan žé' Pilato. ⁶³ Naž góžgake' Pilaton':

—Benne', žejśa' láže'to' dan' wnná benne' wen lažen', dan' wnné' katen' wzóe' nbane'. Wnné': "Kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got." ⁶⁴ Che len bsela' benne' ka' gape chí'igake' yežw ban', na' zejte ža chonne ža, nich bi yidgak benne' ka' žele, benne' ka' bēnlengake' Le' tzen, na' bi yebéjgake' Le'. Naž bi gak yé'gake' benách ka': "Bebán Jesusen' lo yela' got." Cha' ki gaken, diža' wen laže' ni gonžen da' zinnj ka' ben diža' wen lažen' dan' bcháljgake' zga'ale.

⁶⁵ Naž Pilaton' gože' légake':

—Žej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile nga. Le ché'-gake' len le'e. Le chej, na' le gape chí'i yežw ban' kan sáke'le gonle.

⁶⁶ Naž jake' ga na', na' bséjwgake' binlo yežw ban', na' bzóagake' to yej da' zbagan' gan zó'ogake' lo yežo ban'. Bdá'gake' le'e yej na' to da' gak bian' cha' saljwn, na' bnníta'gake' benne' ka' žjake' lo wdile ga na' nich gape chí'igaken'.

28

Žebán Jesús lo yela' got

(Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Kate' ba wdé ža la'y na' chegak benne' judío ka', na' za' ža'ni' ža nežw, Lia Madlen na' yetó Lia bejwiágake' yežw ba che Jesusen'. ² La' na'ze wzó' yežlyó. Ki goken dan' betj to wbás che ya'abá ga na'. Bže'e žoa'a yežw ban', na' bkwase' yej blag žen na', na' wži'e lo yej na'. ³ Žnna' law wbás che ya'abán' ka' yes baní, na' žila'do'ze nak laže' da' nakwe'. ⁴ Kate' benne' ka'

žjake' lo wdile, benne' ka' žape chí'igake' yežw ban', blé'egekle' le', bžébegake', na' wzizgake'. Belbíjgake' lo yo, na' gókake' ka' benne' gat ka'. ⁵ Naž wbás che ya'abán' gože' no'le ka', na' wnné':

—Bi žébele. Nnezla' žeyilje Jesús, bennen' bdá'gake' le'e yag kroze. ⁶ Bi zoe' nga dan' ba bebane' kan ba wnnakze' Le'. Le da, wiale gan gota' Xanžon'. ⁷ Le chej na'a, na' le chjap benne' wsedle chie' ka' ba bebán Jesusen' lo yela' got, na' Lekze' cheje' zga'ale' ka' le'e zaka' gan nbab Galilea. Yel'é'elele-ne' ga na'. Ba goža' le'e dan' bde Dios lo na'a.

⁸ Naž la' bezá'tegake' žoa'a yežw ban'. Zžébegake', na' žebégekke', na' taria тариágake' zjake' nich chejzengkele' benne' wsedle chie' ka' da' ni. ⁹ Kate' ne zjake', bejžaka' Jesusen' légake', na' gože' légake':

—Padiox.

Naž wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Byéla'gake' ni'e, na' bka'n zéngake' Le'. ¹⁰ Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi žébele. Le chej, na' le chjap ljéža'do' ka' nich chjake' zaka' gan nbab Galilea, gan yel'é'egekle' neda'.

Da' wnnagak benne' ka' žjake' lo wdile

¹¹ Kate' ne zjak no'le ka', benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' wdape chí'igake' yežw ban', bežingake' lo yežen', na' bzéngkele' bžoz wnná bia' ka' yógo'te dan' goken. ¹² Kate' ba bdoggak benne' gole ka', bēngake' chawe' diža'. Naž bnéjwgake' mežw zan chegak benne' ka' žjake' lo wdile. ¹³ Góžgake' légake':

—Ki nnale: "Benne' ka' bēnlengake' le' tzen bžingake' žele, na' bebéjgake' Le' kate' ne žtasto'." ¹⁴ Cha' yenle benne' wnná bian' da' ni, neto' wzejni'ílto' le', na' gonto' ga bi be gone' chele.

¹⁵ Naž benne' ka' žjake' lo wdile wzí'gake' mežwn', na' yjéngake' kan ba nsédgekke'. Ki goken, žnnagak benne' judío ka' ki na' zejte na'a ža.

Jesús žsele'e benne' wbás chie' ka' chejzégake' xtiže'e

(Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Naž chinejte benne' ka', benne' bēnlengake' Jesusen' tzen, jake' gan nbab Galilea, na' bžingake' law ya'adon', dan' ba bloe'el Jesusen' légake'. ¹⁷ Kate' belé'egekle' Jesusen', bka'n zéngake' Le', san bale' gok chope láže'gake'. ¹⁸ Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' gože' légake':

—Dios ba bdie' lo na'a yógo'te yela' wnná bia' lo ya'abá chie', na' lo yežlyó nga. ¹⁹ Che len le chej, na' le chejsedle yógo'te benách zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. Le yezóa légake' nis, wkónlele žin La Xažo Dios, na' La Dios Zi'n, na' La Dios Be' La'y. ²⁰ Le wsedle légake' góngake' yógo'te dan' goža' le'e gonle. Le wia nga, nedkza'

zóalena' le'e yógo'te ža na' zejte ža ze lawte ža
ka' che yežlyó nga. Ka'kze gaken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MARKOS

Da' bchalj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Ki wzó law diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios.

² Goken kan bzoj Isaias, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' wnná Dios nich yeyón chawen' yichj lázdo'gak benách ka' nich si' lo ná'gake' Benne' Criston'. Ki wnné':

Bwia nga. Žsela'a benne' wbás chia', benne' nežwe' ka Le'.

Le' wpé'e nez gan tio'.

³ Yenle chi'i to benne' nnie' zižje latje dach, na' nne':

“Le soa ban laže' dan' za' Xanžon' gan nnita'le.

Le yebéj li nez las gan tie'.”

⁴ Ki goken dan' bla' Zwa latje dach, na' bchalje' nich yezoagak benách ka' nis, benne' ka' yeyát láže'gake' nich yenít law Dios légake' che doła' da' zej nbage'e.

⁵ Bžojgak benne' zan yógo'te yež ka' gan nbab Judea, na' lezka' lo yež Jerusalén, na' jake' gan zoa Zwan', na' Zwan' bezóe' légake' nis lo yego Jordán, benne' ka' bežóalapgake' doła' da' zej nbage'e.

⁶ Gokw Zwan' laže' dan' nžaben yicha' za bia yiže', na' to bayw yid nžejen li'e. Bdawe' biche' zo ka', na' we'je' bžina' che bezdo' ka'.

⁷ Bchalj Zwan', na' wnné':

—Za' to benne' te na'a, bennen' napže' yela' wnná bia' ka neda'. Bi naka' neda' zi yechwa', nich kweja' zele'. ⁸ Neda' žezóa' le'e nis, dan' zloe'elen nzi' lo na'le xtiža' Dios, san Le' gone' da' zloe'ezele yela' žezóa' nis ni, dan' wchize' le'e Dios Be' La'y, dan' wloe'elen nzi' lo na' Dios le'e.

Žezóa Jesús nis

(Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22)

⁹ Kate' ža na' bžoj Jesusen' yež Nasaret gan nbab Galilea, na' Zwan' bezóe' Le' nis lo yego Jordán. ¹⁰ Kate' bežoj Jesusen' lo nisen', la' na'ze ble'ele' beyaljw ya'abá, na' žetj Dios Be' La'y. Znne'e ka to plomdo', na' bedžsóalene' Le'.

¹¹ Benle chi'i Benne' zchalje' ya'abá, na' wnné':

—Le' nako' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Žénele da' xiwe' gonen ga бага' Jesús doła'
(Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13)

¹² Naž Dios Be' La'y bchi'e Jesusen' de chgi' lo latje dach. ¹³ Wzóa Jesusen' latje dachen' choplalj ža, na' gónele da' xiwe' gonen ga бага' Jesusen' doła'. Wzóa Jesusen' gan zej nnita' bia yiže' ka', bia želdaba' ya'ado'.

Wbás che ya'abá ka' góklengake' Jesusen', na' bwáwgage' Le'.

Jesús žsedle' benách ka' gan nbab Galilea
(Mt. 4:12-17; Lk. 4:14-15)

¹⁴ Wdé bséjwgage' Zwa liž ya, wyéj Jesusen' gan nbab Galilea. Bchalje' diža' chawen' dan' zan' lo na' Dios. ¹⁵ Ki wnné':

—Ba bžin ža. Za' yedjnná bia' Dios nga. Le yeyát laže', na' le chejlé' diža' chawe' ni.

Žliž Jesús tape benne' wzén bel
(Mt. 4:18-22; Lk. 5:1-11)

¹⁶ Kate' ne žde Jesusen' žoa'a nisdó' che gan nbab Galilea, ble'ele' Smon, na' Ndras, benne' biche' Smon na'. Zej nake' benne' wzén bel ka', na' želzale' yixjw bel chégake' law nisen'. ¹⁷ Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Le gonlen neda' tzen, na' gona' ga yedjwa'le benách ka' chia', gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.

¹⁸ La' bká'itegake' yixjw ka' chégake', na' jáklene' Jesusen'.

¹⁹ Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan ble'ele' Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' nnita'gake' lo barkw chégake' gan žeyágake' yixjw bel ka' chégake'. ²⁰ Jesusen' la' bližtie' légake', na' bká'ngake' Sebedeon', xágake', gan zóalene' benne' wen žin chie' ka' lo barkwn', na' jáklene' Jesusen'.

To benne' yoe'e be' xiwe'
(Lk. 4:31-37)

²¹ Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yež Kapernaum. Kate' gok ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' wzó lawe' žsedle' benne' ka' zej ndobe' ga na'. ²² Bebángle' kan žsedle' Jesusen', dan' žsedle' kan žon to benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' kege kan žongak benne' yodo' wsedle' ka'. ²³ Lezka' wzóa to benne' yoe'e be' xiwe' lo yo'o gan zej ndobe', na' wžéžeyi'e, ²⁴ na' wnné':

—žBiz nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? žZo'o nich wžia' yi'o neto'? Nónbi'a Le'. Nako' Benne' La'y che Dios.

²⁵ Naž Jesusen' wdilen', na' wnné':

—Wzóa žize, na' bežoj lo bennen'.

²⁶ Naž be' xiwen' wžibe sisen bennen', na' wžéžeya'an zižje, na' la' bežojten. ²⁷ Bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nnita'gake' ga na', na' wnnábgekle' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake'.

—žBizkze da' ni? žžsedle' to da' kobe? Len yela' wnná bia' zchi'le' be' xiwe' ka', na' žóngaken kan znne'.

²⁸ La' wzete diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngkele' benách ka' dot gan nbab Galilean' kan nak chie'.

Žeyón Jesús xna' zo'le Bedw
(Mt. 8:14-15; Lk. 4:38-39)

²⁹ Naž bežój Jesusen' lo yo'o gan zdogbak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' la' wyéjlenie' Jakob, na' Zwa, na' bžingake' ližgak Smon, na' Ndrés. ³⁰ De xna' zo'le Bedw, bennen' lie' Smon, lo yo'on', na' yoe'e da' la. La' belžentele' Jesusen' kan žak che no'len'. ³¹ Naž wbiga' Jesusen', na' beḡwe' ne'e, na' bechise' le'. La' bežojte da' la da' yoe'en, na' bsi'ni'e da' bdáwgake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' zan
(Mt. 8:16-17; Lk. 4:40-41)

³² Kate' za' žále, kate' za' wžén wbíž, la' bžintegak benne' ka' zej noe'e benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' lezka' benne' ka' zej yoe'e be' xiwe' ka'. ³³ Yógo'te benne' yež ka' bdódbi'igake' kwit yo'o gan yo'o Jesusen'. ³⁴ Le' beyone' benne' yižwé' zan, benne' ka' zej de'e yižwé' zan che chégake'. Lezka' be-beje' be' xiwe' zan, be' ka' zej yo'o benne' ka'. Bi bi'e latje nnegak be' xiwe' ka' dan' zej nonbian' Le' No nake'.

Zchalj Jesús gan nbab Galilea
(Lk. 4:42-44)

³⁵ Zildo' wyase Jesusen', kate' ne nak chol. Bežoj'e lo yežen', na' wrye' to latje dach, gan bcháljlene' Dios. ³⁶ Smon len benne' ka' nnita'lengake' le' bejdiljigake' Jesusen'. ³⁷ Kate' bejxáka'gake' Le', belyi'e Le':

—Yógo'te benách žeyiljigake' Le'.

³⁸ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le cho'o yež gawze ka', nich wchalja' xtiža' Dios ga na'. Che len bežoja'.

³⁹ Ka' goken, wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea, na' bchalje' lo yo'o ka' gan zdogbak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.

Žeyón Jesús to benne' da' bel'a' žen chie' yižwé' leže

(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ To benne' da' bel'a' žen chie' yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' lawe', na' góta'yoele' Le', na' wnné':

—Cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

⁴¹ Jesusen' beyache' láže'le' bennen'. Bli ne'e, na' wdane' le', na' gože' le':

—Žénela'. Ba beyako'.

⁴² Katen' wnné' da' ni, la' benitte yižwén' dan' de'e, na' beyake' cháwe'do'. ⁴³ Naž Jesusen' bchi'le' bennen', na' la' beséla'tie' le'.

⁴⁴ Ki gože' le':

—Bi wzenlo' no benne' kan bena' chio', san wyéj, bejlo'e'el kwino' law bžoz, na' be-jnezjw che da' beyako' le' che yodo' kan wnná Moisés, dan' wlo'e'elen benách ka' ba beyako'.

⁴⁵ Bežój bennen', na' wzó lawe' zzenle' benne' zan dan' goken chie'. Dan' bzie' diža' ni, biž gok chaz Jesusen' kwáselo lo yež, san wzoaze' na'le gan nak latje dach. Benách yógo'te yež bžingake' gan zoe' Le'.

2

Benne' yižwé', benne' bi žak se'e
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

¹ Wdé chope chonne ža, beyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wzé diža' zoe' lo yo'o.

² La' bdóbtégak benne' zan gan zoa Jesusen', na' zejte biž gok chejnnita'gake' ga na', na' kege ža yo'o, na' Jesusen' bcháljlene' légake' xtiže'e. ³ Naž bžingak tape benne' ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e to benne' yižwé', benne' bi žak se'e. ⁴ Bi gok žingake' law Jesusen' dan' zej nnita' benne' zan ka' ga na'. Che len bsáljwgake' yichjo'o gan nak law Jesusen'. Katen' beyož bsáljwgaken', blétigake' da' dele benne' yižwén' ga na'. ⁵ Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yižwén':

—Ži'na', ba benít lawa' le' che doła' da' nbago'o.

⁶ Žé'gak bałe benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake': ⁷ “ŽBiz chen' zchalj bennen' ki? Zzoe' Dios chela'ale. Bi gak no benne' yenít lawe' che doła'. Toze Dios gak gonet'.” ⁸ Jesusen' la' gókbe'etele' da' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—ŽBiz chen' zza' láže'le ki? ⁹ Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' yižwé' ni ba benít lawe' che doła' da' nbage'e, san nak zede gone' ga yeyase', na' we'da' dele', na' se'e. ¹⁰ Na'a gona' da' gak bia' neda', Benne' Golje' Benách, nzi' lo na'a yežlyó nga yenít lawa' che doła' da' zej nbaga' benách ka'.

Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':

¹¹ —Žapa' le': Wyase. Beká'a da' delo', na' beyéj ližo'.

¹² La' wyaste benne' yižwén', na' beké'e da' góte'le', na' bežoj'e lawgak yógo'te benne' ka' nnita'gake' ga na'. Bežángle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':

—Batkle na' le'elto' da' ki.

Jesús žliže' Lebí

(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Bežój Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wdíe da' yoble žoa'a nison'. Bedobgak benne' zan gan zoe', na' Le' bsedle' légake'.

¹⁴ Kate' ne zde Jesusen' ga na', ble'ele' Lebí, zi'n Alfeo, ži'e gan zchizjwe' lo wláz yež ži'to'. Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

La' wzó ža'te Lebín', na' wyéjlene' Jesusen'.

¹⁵ Wdé gok da' ni, benne' zan, benne' wechizjw ka' len yebale benne' gaxjw ka' žé'gake' tzen len Jesusen', na' len benne' wsedle chie' ka' gan žáwgake' lo liž Lebín'. Ki goken dan' benne' zan žjáklene' Jesusen'.

¹⁶ Kate' benne' yodo' ka', benne' wsedle ka' len benne' fariseo ka', blé'egekle' Le' ži'e žawe' tzen len benne' wechizjw ka', na' len yebale benne' gaxjw ka', naž belyi'e benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Bižen' žone'? Že'j žáwlene' tzen benne' wechizjw ka', na' benne' dola' ka'.

¹⁷ Benle Jesusen' da' ni, na' gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka'. Za'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' dola' ka', nich yeyát láže'gake'.

Zchalj Jesús che yela' žon wbás

(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸ Kate' ža na' benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás, na' blá'gak bałe benne' ka' gan zoa Jesusen', na' wnnágekle' Le', na' wnnágake':

—Benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás. ¿Biz chen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen bi žóngake' wbás?

¹⁹ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Wak gonle ga gongak wbás benne' ka' nníta'gake' lni che benne' zchag ne'e kate' le' ne zóalene' légake'? Kate' bennen' zchag ne'e ne zóalene' légake', bi góngake' wbás. ²⁰ Žin ža kate' kwas bennen' zchag ne'e, na' biž sóalene' légake'. Ža na' góngake' wbás.

²¹ 'Bi wdá' nitó benne' to laže' kobdo' lo laže' gole nich yeyonen', dan' yedobe laže' koben', na' wžezan' laže' golen', na' chéza'že laže' golen'. ²² Lezka', nitó benne' bi ke'e xis uba kobe lo že'e biž da' naken yid, dan' gak blá'a xis uba koben', na' wlá'a že'e bižen' da' naken yid, na' lálje xis uban', na' gak ditje že'e na' da' naken yid. Žála' ka'žo xis uba kobe lo že'e da' naken yid kobe.

Zká'gake' bisto zoa' scribe ža la'y

(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ To ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele zoa' scribe, na' benne' wsdle chie' ka' wzó lágwage' zká'gake' bisto gan žia zoa' striben', na' žáwgaken'. ²⁴ Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bwia nga. Benne' ka' žónlengake' Le' tzen žóngake' da' bi žála' gonžo ža la'y.

²⁵ Jesusen' gože' légake':

—¿Bi beł-le kan ben Dabí katen' wdone', na' byažje da' gawe' le' len benne' ka' wnníta'lengake' le'? ²⁶ Wyó'e lo yo'o che Dios katen' gok Abiatar bəxoz blo, na' bdawe' yet xtil da' zkó'ogake' law Dios, dan' bi nzi' lo na' no benne' gawen', san toze bəxoz ka' nzi' lo ná'gake' gáwgaken'. Lezka' bnežjwe' da' bdawgak benne' ka' wnníta'lengake' le'.

²⁷ Naž Jesusen' gože' légake':

—Dios bene' ža la'y nich yebélengeklen benách ka', kege bene' benách ka' nich góngake' xchin ža la'y. ²⁸ Che len, neda', Benne' Golje' Benách, naka' xane ža la'y.

3

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Da' yoble wyó'o Jesusen' to yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yéngikle' xtiža' Dios, na' lezka' zoa to benne' nžeke' ne'e ga na'. ² Benne' yodo' ka' bwiágake' Jesusen' cha' yeyone' bennen' ža la'y, dan' žénegekle' yesbága'gake' Le' žia. ³ Naž Jesusen' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža', na' wzé lawgak benne' ki.

⁴ Jesusen' wnnable' benne' ka', na' wnné':

—¿De latje gonžo da' nak chawe' kate' nak ža la'y, o gonžo da' zinnj? ¿De latje gape chi'žo yela' nban chegak benách ka', o wžia yi'žon?

Wnníta'gak žize benne' ka'. ⁵ Naž Jesusen', lo yela' zža'a chie', bwie' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' gok nyache' laže'e dan' nak zide yichj láždo'gake'. Naž gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Bli no'o.

Bennen' bli ne'e, na' la' beyakten cháwe'do'. ⁶ Naž bežojgak benne' yodo' fariseo ka', na' la' béntegake' tzen diža' len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen nich gak yesbága'gake' Jesusen' žia, na' gótgage' Le'.

Zdogak benne' zan žoa'a nisdó'

⁷ Bezá' Jesusen' ga na' tzen len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bžine' žoa'a nisdó', na' benne' zan jáklene' Le', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea.

⁸ Lezka' bžingak benne' zan gan zoa Jesusen', benne' ka' zej nžoje' Jerusálén, na' gan nbab Idumea, na' gan nbab yechelál'al yego Jordán, na' yež ka' zej nnitan' dot kwit gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Ki bėngake' dan' bėngikle' kan zej nak da' zen ka' da' žon Jesusen'. ⁹ Che len Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen wkwėztezegake' to barkw gan gak kwene', nich bi wchigak benne' zan ka' Le'. ¹⁰ Ka' goken dan' ba beyone' benne' zan, benne' yižwé' ka', na' wbíga'gak benne' zan ka' gan zoe' nich kángake' Le'. ¹¹ Kate' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka' blé'egeklen Jesusen', btinnėgaken benne' ka' xni'a Jesusen', na' wžėžeya'agaken, na' wnnágaken:

—Nako' Le' Ži'n Dios.

¹² Jesusen' bchi'le' be' xiwe' ka', nich bi wzėngėklen benách ka' No nake' Le'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gágake' wbás chie' ka'

(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³ Naž wžén Jesusen' to law ya'ado', gan bliže' benne' ka' žénele'. Wbíga'gak benne' ka' dot kwite'. ¹⁴ Wžé Jesusen' chežinno benne' ki, nich gónlengake' Le' tzen, na' nich sełe'e légake' chejžėngėkle' benách ka' xtiže'e. ¹⁵ Bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka', na' nich

yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.

¹⁶ Ki lágake'.

Smon, (bzoa Jesusen' yetó le', Bedw),

¹⁷ Jakob,

Zwa, (benne' biche' Jakob, na' zej nake' zi'n Sebedeo. Chope' ki, Jesusen' bezóe' yetó lágake', Boanerjes, da' zejlasen len diža' xiža': Benne' wale' ka' ka wzio'),

¹⁸ Ndres,

Lip,

Bartol,

Matio,

Mas,

Jakob, (zi'n Alfeo),

Tadeo,

Smon, (benne' že' laže'e yež chie'),

¹⁹ Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

*Znnágake' da' xiwe' zónlenen Jesús tzen
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10)*

Wdé na' bežín Jesusen' len benne' ka' zónlengake' Le' tzen to yo'o. ²⁰ Da' yoble bdoggak benne' zan gan zoa Jesusen', na' biž gota' latje bi da' gaw Jesusen' len benne' chie' ka'. ²¹ Kate' béngkele benne' biche'kze Jesusen' ka' kan žak chie', bžingake' ga' na' nich yeché'gake' Le', na' wnnágake': "Žak ya! yichje'."

²² Lezka' benne' yodo' wsedle ka', benne' zej nžoje' yež Jerusalén, wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Belzebú, xangak be' xiwe' ka', zónlenen Le' tzen, na' len yela' wnná bia' chen žebeje' be' xiwe' ka'.

²³ Naž Jesusen' bliže' benne' yodo' wsedle ka', na' bsaka' lebe', na' wnné':

—Zyebéj da' xiwe' la' kwinzen? ²⁴ Cha' benne' ka' nníta'gake' to yež la'a lázgake', na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak dia' yežen'. ²⁵ Lezka' cha' benne' ka' nníta'gake' to yo'o la'a lázgake', na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak diá'gake'. ²⁶ Che len, cha' da' xiwe' tíl-lenen lježen ka', na' cha' la'a lázgaken, bi gak dia' yela' wnná bia' chen, san za' yeyóž chen.

²⁷ Bi gak nitó benne' choe'e liž to benne' wale', nich kweje' yela' wnni'a chie' cha' bi wcheje' benne' walen' zga'ale, na' naž sake'e kweje' da' de liž bennen'.

²⁸ 'Da' li žapa' le'e: gak yenít law Dios benách ka' che yógo'te doła' da' zej nbage'e, na' che yógo'te diža' xiwe' da' znnágake', ²⁹ san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít law Dios bennen'. To chi'ize nbage'e zia.

³⁰ Ki wnná Jesusen' dan' benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake': "Da' xiwe' zónlenen Le' tzen."

No benne' nake' xna' Jesús, na' benne' biche'e

(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹ Naž benne' biche' Jesusen' ka' len xne'e bžingake' gan zoe'. Wnníta'gake' la' lí'ale, na' bséla'gake' to benne' chejliže' Jesusen'. ³² To benne' ladjw benne' zan, benne' ka' žé'gake' dot kwit Jesusen' gože' Le', na' wnné':

—Benne' bicho'o ka' len xno'o, nníta'gake' la' lí'ale, na' žližgake' Le'.

³³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Znnézele no benne' nake' xna'a, na' no benne' ka' zej nake' bicha'a ka'?

³⁴ Naž bwie' benne' ka' žé'gake' dot kwite', na' wnné':

—Le wia nga. Benne' ki zej nake' ka' xna'a, na' benne' bicha'a ka'. ³⁵ No benne' žone' kan žénele Dios, benne' ni nake' ka' benne' bicha'a, na' ka' no'le zana', na' lezka' ka' xna'a.

4

*Žsaka' lebe Jesús kan nak che benne' žaz
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)*

¹ Da' yoble wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan nak žoa'a nisdó'. Bdoggak benne' zan gan zoe', na' wžen Jesusen' to lo barkw da' žen' lo nisen', na' wži'e ga' na', na' yógo'te benne' ka' wnníta'gake' lo yo' žoa'a nisen'. ² Jesusen' bsedle' légake' da' zan, da' bsaka' lebe'. Kate' ne žsedle' légake' wnné':

³ —Le wzé nag da' ni. Bžoj to benne' žaz, zjeze' binnedo' ka'. ⁴ Kate' ne zjeze', bəxjwgak bale binnedo' ka' to lo nez las. Bžingak byinnedo' ka', na' bdəwggakban'. ⁵ Yebale binnedo' ka' bəxjwgaken gan že' yej, gan de láte'ze yo. Bayenze bla'gak binnedo' ka' dan' de láte'ze yo ga' na'. ⁶ Naž kate' bla' wbiž, la' wbižtegaken dan' bi nongaken lwen gže'. ⁷ Yebale binnedo' ka' bəxjwgaken gan begolgak lba yeche' ka'. Kate' bla'gak binnedo' ka', lezka' belə'gak lba yeche' ka', na' bdəbgaken da' ka' gože', na' da' ka' bi be bnežjwgaken. ⁸ Yebale binnedo' ka' bəxjwgaken gan nak yo bebe, na' blá'gaken, na' gól-le'egaken. Bnežjwle'egak da' ka' gože'. To yag da' gože' bnežjwn yechi žoa binnedo' ka'. Yetón bnežjwn yechonnlaj binnedo' ka', na' yetón bnežjwn yetó gaywá' binnedo' ka'.

⁹ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

*Zloe'el Jesús biz chen' žsaka' lebe'
(Mt. 13:10-17; Lk. 8:9-10)*

¹⁰ Kate' Jesusen' ba bga'ne' toze', benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga' na' bžingake' gan zoe', tzen len chežinno benne' wsedle chie' ka', na' wnnábgake' Le' biz žsedle dan' bsaka' lebe'. ¹¹ Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Dios žonne' le'e latje chejní'ilele da' ngache' kan znná bi'e, san benne' ka', benne' bi zónlengake' žo'o tzen, yógo'te zcháljlganka'-ne' da' žsaka' leba'. ¹² Ki žona' dan' žak kan nzejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Wíagake', san bi lé'egekle'.
Wzé nággake', san bi chejní'igekle',
na' bi yeyát láže'gake' nich gak yenít lawa'
chégake'
dola' da' zej nbage'e.

Zloe'el Jesús da' źsedle dan' bsaka' lebe'
(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³ Lezka' Jesusen' gože' benne' ka'
žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—¿Bi Žejní'ilele dan' bsaka' leba'? ¿Nakx
gak chejní'ilele yezika' da' wsaka' leba'?
¹⁴ Benne' žazen' nake' benne' zzie' diža'.
¹⁵ Zej nak bałe benne' ka' ka' binnedo' ka'
béxjwgaken to lo nez. Žylenle' xtiža' Dios,
san kate' žylenlen', la' za'te da' xiwe', na'
zka'n dižan' da' béngekle'. ¹⁶ Zej nak yebale
benne' ka' ka' binnedo' ka' béxjwgaken gan
že' yej. Žylenle' dižan', na' len yela' žebél
chégake' želzi'en. ¹⁷ San bi žazen lo yichj
láždo'gake', na' to chí'ido'ze zzi'gaken'. Kate'
bi da' žak chégake' o cha' zoa benne' zbia
laže'e légake' dan' zze nággaken', la' žsan
láže'tegaken'. ¹⁸ Zej nak yebale benne' ka'
ka' binnedo' ka' béxjwgaken gan žegolgak lba
yeche' ka'. Žylenle' dižan', ¹⁹ san že' láže'gake'
da' naken che yežlyó nga. Žon láže'len
légake' dan' zej nzi'ile' yela' wnni'a, na' zdan
láže'gake' yela' gape. Yógo'te da' ki želyazen lo
yichj láždo'gake', na' znitle dižan', na' bi žonen
žin lo yichj láždo'gake'. ²⁰ Zej nak yebale
benne' ka' ka' binnedo' ka' béxjwgaken lo yo
bebe. Žylenle' dižan', na' zzi' lo ná'gaken',
na' žonen žin lo yichj láždo'gake'. Zej nak
bałe benne' ki ka' binnedo' ka' bnéjzwgaken
yechí žoan. Zej nake' yebale' ka' binnedo'
ka' bnéjzwgaken yechónnlaljen, na' zej nak
yebale' ka' binnedo' ka' bnéjzwgaken yetó
gaywán'.

Žsaka' lebe Jesús che to da' zgo'on bani'
(Lk. 8:16-18)

²¹ Lezka' Jesusen' gože' benne' ka'
žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Kate' zwála'žo yi', ¿ždóse'žon to kak, o
zgo'ožon zane gan žata'žo? Bi žonžo ki, san
zzoažon ža'le gan ko'on bani'. ²² Yógo'te da'
zej ngachen' yelá' láwgaken, na' yógo'te da'
žákaken gan nak chol žójgaken lo bani'. ²³ No
benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

²⁴ Lezka' gože' légake':

—Le we' laže' che da' ženlele. Kan nak da'
zžixe, tlebe wžíx Dios chele, na' wnezjwe'
yelate' chele. ²⁵ No benne' nzi'e xtiže'e, we'e
yelate' chie', san no benne' bi nzi'e xtiže'e,
da' láte'do'ze da' benle', yegá'n.

Žsaka' lebe Jesús kan zgole yele zoa' scribe

²⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan žak yela' wnná bia' che Dios yežlyó
nga naken kan žak kate' to benne' žaze' zoa'
scribe lo yežlyó chie'. ²⁷ Yele žtase', na' žeyase'

kate' za' ža'ni'. Zla' yag zoa' sriben', na'
zgolen, san le' bi nnezle' nakx žak zgolen.
²⁸ La' yežlyón' žzenen da' nazen lo yežlyón'.
Zga'ale za' xyazen, naž za' bisto chen, na'
te na' kwia zoa' scribe wałe lo bisto chen.
²⁹ Kate' ba nałe zoa' sriben', la' chejtie'
chejchože' bizton' dan' ba bžin ža si'e zoa'
sriben'.

*Žsaka' lebe Jesús kan žak che binnedo'
mostasa*

(Mt. 13:31-32; Lk. 13:18-19)

³⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—¿Biz nnia' kan žak yela' wnná bia' che
Dios yežlyó nga? ¿Biz wsaka' leba' kan žaken?
³¹ Žaken kan žak che to binnedo' mostasa.
Kate' žazen lo yo naken to binnedo' da' nakžen
kwide'do' ka' yógo'te binnedo' ka' žé'gaken lo
yo, ³² san kate' ba nazen, žlan', na' žžéntežen
ka' yógo'te yix'e kwan da' žé'gaken yežlyó.
Kan žon yana' ni'a nen', gak žingak byinnedo'
ka', na' wžíagakba' xó'ngakba' lo zoł chen.

Ka zkonle žin Jesús da' žsaka' lebe'

(Mt. 13:34-35)

³³ Ka' goken, Jesusen' bsedle' légake',
na' da' zanže da' bsaka' lebe' kan gok
chejní'igekle'. ³⁴ Yógo'te da' bcháljlene'
benne' ka', bzaka' leben', na' yógo'te da' ki
bzejni'ile' légakze benne' wsedle chie' ka'.

Jesús zzoa žie' to be' wałe

(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ La' ža na'ze, kate' za' žałe, Jesusen' gože'
benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Le cho'o, težo yechelá'a nisdó nga.

³⁶ Naž bkwásgake' gan nníta'gak benne'
zan ka', na' bsá'gake' barkwn' gan ba že'
Jesusen'. Lezka' wnníta'gak yebale barkw ka'
ga na', da' ka' zjáklenen légake'. ³⁷ Wzó law
žak to be' wałe lo nisen', na' wdá'a nis lo
barkwn'. Ka' goken, zej zcha' nis lo barkwn'.
³⁸ Jesusen' die' žtase' lo xkogwe' gan nak ža'le
lo barkwn', na' besbángake' Le', na' belyi'e
Le':

—Benne' wsedle. ¿Bi žeklo' cheto'?
Gatkzto' zan nis nga.

³⁹ Naž wyase Jesusen', na' bliže' ben' žaken,
na' wnné':

—Wzóa ži.

Lezka' gože' nisen', na' wnné':

—Žize wzóa.

Wzóa ži ben' goken, na' wžé' ži nisdon'.
⁴⁰ Naž Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake'
Le' tzen, na' wnné':

—¿Biz chen' žžébele ki? ¿Bi na' chejle'le che
Dios?

⁴¹ Ne žžébegake', belyi'e ljéžgake' toe' yetóe':

—¿Bizkze nak benne' ni? Be' žaken, na'
nisdó žóngaken kan žna xtiže'e.

5

Benne' Gadara, benne' yoe'e be' xiwe'

(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

¹ Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yechelá'a niso' gan nbab che yež Gadara. ² Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', la' bžinte to benne' lawe' Le', benne' bžoje' to lo bloj gan zej ngache' benne' gat ka', na' yoe'e be' xiwe'. ³ Benne' ni zzo'e' gan zej ngache' benne' gat ka'. Bi gok nitó benne' wcheje' le', kege len do ya. ⁴ Zan chi'i bžóagake' bayw ya yen ne'e, na' ni'e, na' bchéjgake' le' do ya ka'. Ble'e do ya ka', na' bzojze' bayw ya ka'. Bi gok no benne' nna bi'e le'. ⁵ Zdáteze' zbéžyei'e dot za dot yeje gan zej ngache' benne' gat ka', na' gan nak law ya'ado' ka', na' žon we' kwine' lo yej ka' zej žen' ga na'. ⁶ Kate' blé'ele' za' Jesusen' zi'to'le, taría taría wyeje' gan ze'e, na' bzóa žibe' lawe'. ⁷ Wnnié' zizje, na' gože' Jesusen':

—ŽBiz nbaga'a chio', Jesús, Ži'n Dios, Benne' zente? Ni'a che Xanžo Dios žáta'yoela' le', bi wsaka' zi'o neda'.

⁸ Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' xiwen':

—Le', be' xiwe', bežój lo bennen'.

⁹ Jesusen' wnnablen', na' wnné':

—ŽBi lio'?

Beží'i be' xiwen', na' gožen Le':

—ŽZan lia' dan' naktó' be' zan.

¹⁰ Wnné' yachen' law Jesusen' nich bi se'le'e be' xiwe' ka' zi'to' lo yežlyón'. ¹¹ Zej nnita' koch zan law ya'ado' na'ze, želdaba' žáwgakba' ga na'. ¹² Be' xiwe' ka' wnné' yáche'gaken law Jesusen', na' wnnágaken:

—Bsela' neto' gan zej nnita' koch zan ka'. Benn neto' latje chejžó'ogakto'-ba'.

¹³ Jesusen' la' be'tie' légaken latje, na' bežojak be' xiwe' ka', na' bejžó'ogaken koch zan ka', na' bxíte'gak koch ka', na' bejbixgakba' gan nak žoa'a ya'a, na' bejcházgakba' lo niso', gan wyépegakba' nis, na' gótgakba'. Gógakba' ka' chop milba'.

¹⁴ Naž bzonnjak benne' ka' žape chí'igake' koch ka', na' bejžéngkele' benne' yež ka', na' lezka' benách ka' nnita'gake' yixen'. Bžojgak benne' yež ka', nich chejwiagake' bizen' goken ga na'. ¹⁵ Kate' bžingake' gan zóa Jesusen', blé'egkele' bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka'. Že' bennen' ga na', na' nakwe' laže', na' zoe' cháwe'do', na' bžébegak benne' ka'. ¹⁶ Ki goken dan' benne' ka', benne' blé'egkele' da' ben Jesusen' bžéngkele' benne' ka' bžójgake' lo yež kan goken che bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka', na' lezka' kan gok chegak koch ka'. ¹⁷ Naž wzó lawgak benne' ka' žáta'yoegkele' Jesusen' yežoje' lo yežlyó chéjgake'.

¹⁸ Kate' bebén Jesusen' lo barkw, bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka', góta'yoel'e'

Jesusen' we'e le' latje chéjlene' Le' tzen. ¹⁹ Jesusen' bi bi'e le' latje, san gože' le':

—Beyéj ližo'. Bejzenle lježo' ka' da' zen da' bena' chio' neda', naka' Xano', na' ka' beyache' láže'la' le'.

²⁰ Beyéj bennen', na' wzíe' diža' lo yež Dekápolis ka' kan nak da' zen da' ben Jesusen' chie', na' bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nnita'gake' yež ka'.

Xkwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' za Jesús

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹ Kate' bežin Jesusen' yechelá'a nison', naž bedobgak benne' zan gan zoe' žoa'a nison'. ²² Lezka' to benne' lie' jairo, benne' blo che yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios, ble'e gan zóa Jesusen'. Katen' blé'ele' Le', bzóa žibe' lawe'. ²³ Góta'yoel'e' Le', na' wnné':

—Ža' gat xkwide' no'le chia'. Da, xoa no'o lebe' nich yeyakbe', na' bi gatbe'.

²⁴ Jesusen' wyéjlene' le', na' benne' zan zjákłene' Jesusen', na' zchígake' Le'. ²⁵ Lezka' zóa to no'le ga na', ba zej chežinno yiz de'e yižwé'. Bi žebíz žen chie' che we' chéjgake' no'le ka'. ²⁶ Ba wzáka'li'e lo na'gak benne' zan, benne' ka' žeyóngake' benách ka'. Dáche'ze ba btie' dot da' wdape', na' bi be gókłenen le', san žyála'žen chie'. ²⁷ Kate' benle' zchaljak benách ka' kan nak che Jesusen', wdíe' ládjwle benne' zan ka', na' bžine'zaka' xkože' Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'. ²⁸ Ki bene' dan' wnné': "Ča' kanza' ze', yeyaka'." ²⁹ La' bebižte žen chie', na' gókbe'ele' ba beyake' che da' goken chie'.

³⁰ La' gókbe'etel Jesusen' ben žin yela' wak chie', na' beyechje'. Bwie' benne' zan ka', na' wnné':

—ŽNož benne' wdane' neda'?

³¹ Naž benne' ka' zej nake' toze len Le' góžgake' Le', na' wnnágake':

—ŽLé'ekzelo' benne' zan ki zchígake' Le', na' žnno': "ŽNož benne' wdane' neda'?"

³² Naž bwia Jesusen' dot kwite' nich le'ele' bennen' wdane' Le'. ³³ Naž no'len' wbíge'e lawe'. Žžebe', na' žzize', dan' nnezle' dan' goken chie'. Bzóa žibe' law Jesusen', na' gože' Le' dot dan' goken. ³⁴ Naž Jesusen' gože' le':

—Nó'ledo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'. Binlo beyéj ližo'. To chi'ize beyako' che dan' goken chio'.

³⁵ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ki, benne' ka' zej nžoje' liž benne' blon' che yo'o gan žylenle' xtiža' Dios, bžingake' ga na', na' be-lyi'e bennen':

—Ba got xkwide' no'le chio'. Biž wpižjo' benne' wsedle.

³⁶ Bi be' laže' Jesusen' dan' wnnágake', san gože' benne' blon', na' wnné':

—Bi žebo'. Bejle'ze che Dios.

³⁷ Jesusen' bi bnezjwe' yezika' benne' ka' latje chjákłene' Le', san légakze Bedw, na' Jakob, na' Zwa, benne' biche' Jakoben'. ³⁸ Katen' bžine' liž benne' blon' che yo'o gan žylenle' xtiža' Dios, bl'e'ele' žak žaxto', na' žen' nniita' benne' ka' zbžegake' ga na', na' lezka' benne' ka' zbeže nyáche'gake'. ³⁹ Wyó'o Jesusen' ga na', na' gože' légake'.

—ŽBiz chen' žonle žaxto', na' zbžele ki? Bi nat xkwide' no'len'. Ztászebe'.

⁴⁰ Naž ben dítjgkłe' Jesusen', san Le' be-beje' yógo'te benne' ka' na'le. Bchi'e' xa xna' xkwide' no'len', na' lezka' benne' ka' žonlengake' Le' tzen, na' wyo'e' ga debe'. ⁴¹ Bežwe' na' xkwide' no'len', na' gože'-be'.

—Talita, kumi.

Diža' hebreo ni znan len diža' xiža': "Xkwide' no'le, wyase." ⁴² La' wyaste xkwide' no'len', na' beza'be'. Ba zejbe' chežinno yiz. Bebán láže'gak benne' ka' nniita'gake' ga na'. ⁴³ Naž Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngkłe' nitó benne' dan' goken. Na' gože' légake'.

—Le gonn da' gaw xkwide' no'le ni.

6

Žežin Jesús yež Nasaret, yežen' naken laže' (Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

¹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' bežine' laže', na' benne' ka' žonlengake' Le' tzen wzá'le'gake' Le' tzen. ² Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan zdóbake' nich yéngkłe' xtiža' Dios. Wnníta'gak benne' zan ga na', benne' ka' žylenle' chie'. Bebá'ngkłe', na' wnná'gake'.

—ŽGaz bsedle bennen' da' ki? ŽBiz yela' žejní'il na' da' nape? ŽNakž žone' da' ka' zej nak bian', da' ka' zá'gaken zaka' ya'abá che Dios? ³ Benne' ni nake' benne' zkonle' žin blag ka', zi'n Lia. Nake' biche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Judas, na' Smon. Lezka' no'le zane' ka' nniita'le'gake' žo'o nga.

Che len bzóagake' Le' cheł'a'ale. ⁴ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné'.

—Gáte'teze žápegake' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláz Dios, san benne' wláz chie' ka', na' lježe' ka', na' benne' ka' nniita'gake' liže' bi žápegake' le' ba la'ne.

⁵ Che len Jesusen' bi gok gone' nitó yela' wak zen ga na'. Toze beyone' babze benne' yižwé' ka', kate' bxo'a ne'e légake'. ⁶ Bebán láže' Jesusen' dan' bi žejlé'gake' chie'. Wdé na' wdíe' yeždo' ka' zej žen' dot kwit ga na', na' bsedle' benne' ka' ga na'.

Žsel'a' Jesús benne' chie' ka' nich chejžégake' xtiže'e

(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

⁷ Naž Jesusen' bliže' benne' chežinno ka', benne' žonlengake' Le' tzen, na' wzó law'e' žsel'e' légake' chope chópegake'. Bdi'e' lo

ná'gake' yela' wnná' bia' kwéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. ⁸ Bchi'le' légake' bi be wá'gake' lo nez, kege yixjw, na' kege yet, na' kege mežw bi kó'ogake' lo bzode chégake', san toze yagdo' chjwá'gake'. ⁹ Žala' chjwá'gake' zélgake', san kege yetó laže' da' xaoan yéngake'. ¹⁰ Lezka' gože' légake'.

—Gáte'teze gan cho'ole to yo'o, le soa yo'on' kate' yezá'žele yežen'. ¹¹ Cha' chazle to yež gan benne' ka' bi gápegake' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtiža'le, le yežój ga na', na' le wchinnj bixte yo da' dan' lable. Da' ni gak bian' zej nbage'e zia. Da' li žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', naž sáka'žegak benne' ka' che yežen' ka' sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma, na' benne' ka' che yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

¹² Naž bžojgak benne' ka' žonlengake' Le' tzen, na' bejžéngkłe' benách ka' žala' yeyát láže'gake'. ¹³ Lezka' bebéjgake' be' xiwe' zan yo'ogak benách ka'. Wló'ogake' set lawgak benne' zan, benne' yižwé' ka', na' beyákgake' cháwe'do'.

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴ Benle Herodes, benne' zna bi'e, kan nak da' žon Jesusen', dan' zze diža' gáte'teze che yela' wak chie'. Bale benne' ka' znná'gake'.

—Nake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nape' yela' wak žone' da' ki.

¹⁵ Yebale benne' ka' znná'gake'.

—Nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

Yebale' znná'gake'.

—Nake' to benne' zchalje' lo wláz Dios kan gokgak benne' ka' wnniita'gake' ža ni'te, benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.

¹⁶ Kate' benle Herodes da' ki, wnné'.

—Nake' Zwa, bennen' bžixa' yene'. Ba bebane' lo yela' got.

¹⁷ Ki wnná' Herodes na' dan' lekze' bsele'e benne' ka' yjéjwgake' Zwan', na' bchéjgake' le' len do ya lo yo'o liž ya. Ki ben Herodes na' dan' zža' Herodías Zwan'. Herodías na' nake' no'len' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'. Herodes na' bekwas'e' Herodias na', na' bchag ná'lene' le'. ¹⁸ Zwan' gože' Herodes na'.

—Bi žala' sáaleno' zo'le benne' bicho'o.

¹⁹ Dan' gónele Herodías na' bi da' gone' che Zwan' nich gote' le', che len gónele' gata' latje chie', san bi be wzáka'le', ²⁰ dan' Herodes na' zžebe' Zwan', dan' nnéžkzele' nak Zwan' chawe', na' la'y. Che len wdape' chie' le', na' bze nage' chie' dot láže'e la'kze dan' wnná' Zwan' benen ga wže' zedle Herodes na'. ²¹ Naž bžin to ža wzáka'le' Herodías na', da' naken ža žon lni Herodes na' che ža wy'e'le' yiz. Bsi'ni'e' da' ye'j gawgak benne'

ka' nzi' lo ná'gake' lo wlaze' le', na' benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' lezka' benne' ka' zej nake' blo gan nbab Galilea.
²² Wyáz xkwide' no'le che Herodias na' gan že'j žáwgake', na' bya'abe' láwgake'. Wyáz laže' Herodes na' kan žonbe', na' lezka' wyáz láže'gak benne' ka' že'j žáwlgake' le' tzen. Naž Herodes na' gože' xkwide' no'len', na' wnné':

—Wnnáb bi da' žénelo' wnezwja' chio', na' gonan'.

²³ Ben choche' xtiže'e, na' gože'-be':

—Ni'a che Xanžo Dios wnezwja' chio' bíte'teze da' nnablo' neda', na' zejte gachje gan zña bi'a.

²⁴ Naž bežojbe', na' gožbe' xna'be':

—žBiz nnaba'?

Le' gože'-be':

—Yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nnabo'.

²⁵ La' beyáztebe' gan zoa Herodes na', na' gožbe'-ne':

—Žénela' wxó' chia' na'a lo ye'n zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

²⁶ Gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' dan' béngkele benne' ka' žáwlgake' le' tzen dan' wnné', na' bi gónele' yinnj xtiže'e da' bchebe laže'e chebe'.
²⁷ Naž Herodes na' la' bséla'tie' to benne' žeje' lo wdile, benne' zoe' žape chí'e ga na', na' gože' le' chejxi'e yichj Zwan'.
²⁸ Bennen' žeje' lo wdile wyeje' liž ya, na' bejžix'e yen Zwan', na' bechi'e yichje', dan' bxoe' to lo ye'n zen. Wdien' lo na' xkwide' no'len', na' lebe' bnéjwben' che xna'be'.

²⁹ Kate' benne' ka' zej nake' Zwan' toze béngkele' dan' goken, bžingake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'.

Jesús zwawe' benne' zanže ka gayo' mile'

(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Wdé na' beła'gak benne' wbás ka' che Jesusen' gan zoe', na' bzéngkele' Le' yógo'te da' béngake', na' da' ka' bsédgekle' benách ka'.
³¹ Benne' zan, benne' ka' zá'gake', na' benne' ka' zjake', wnníta'gake' ga na'. Ka' goken na' zejte biž de latje bi da' gaw Jesusen' len benne' ka' žónlgake' Le' tzen. Che len Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le cho'ó. Chejžo žo'oze gan nak latje dach, na' yezí láže'žo to chí'i.

³² Naž jaké' légakze' to lo barkw, na' bžingake' to latje dach.
³³ Blé'egekle' benne' zan ka' zjake' ga na', na' gókbe'egekle' žezá'a Jesusen'. Che len benne' yógo'te yež ka' wzá' ni'agake', na' tariáze jaké' ga na'. Bžingake' ga na' zgá'alegake' ka' Jesusen' len benne' ka' žónlgake' Le' tzen.
³⁴ Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', blé'ele' benne' zan ka', na' beyache' láže'le' légake' dan' zej nake' ka' zila'do' ka' bi zoa benne' žape chí'e légakba'. Wzó lawe' žsedle' légake' da' zan.
³⁵ Kate' za' žále

ža na', benne' ka' žónlgake' Jesusen' tzen bžingake' gan zoe', na' belyi'e Le':

—Za' žále, na' latje dach naken nga.

³⁶ Beseja' benne' zan ki, nich chjake' yo'odo' ka', na' yeždo' ka' zej žen' gawze nga, nich chjé'wgake' yet, dan' bi be de nga da' gáwgake'.

³⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le wnezw le'ekze da' gáwgake'.

Naž belyi'e Le':

—Chela' naptó lájwto' che xono' byo' wen žin, wak chjé'wto' yet xtil, na' wnéjwto' dan' gáwgake'.

³⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—žBał yet xtil de chele? Le chejwia.

Kate' ba nnéžgekle', belyi'e Le':

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel deba'.

³⁹ Naž wnná Jesusen' góngake' ga kwe'gak benne' zan ka' to kwe' to kwé'gake' gan nak lache' lo daka'.
⁴⁰ Wžé'gake' to kwe' to kwé'gake', to gaywá' to gaywá'gake', na' chiyón chiyóngake'.
⁴¹ Naž bežw Jesusen' da' gáyo'te yet xtil ka', na' da' chope bel ka'. Bwie' ya'abale, na' gože' Dios: "Žóžkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bnežjwen' chegak benne' wsedle' chie' ka' nich chisgaken' chegak benne' zan ka'. Lezka' wdise' da' chope bel ka' chegak yógo'te benne' ka'.
⁴² Bdáwgake' yógo'tegake', na' bléjegekle'.
⁴³ Naž betóbgake' da' bižjw ka' chegak yet xtil ka', na' chegak bel ka', na' beschá'gake' chežinno' xkwite' ka'.
⁴⁴ Benne' ka' bdáwgake' ga na' gókgake' ka' gayo' mil benne' byo' ka'.

Zda Jesús láwe'le nisdó'

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ La' bente Jesusen' ga wžengak benne' ka' žónlgake' Le' tzen law barkw, nich wnéžwgake' Le', na' chejtégake' lo nisdon', nich žingake' lo yež Betsaida, katen' Le' yesele'e benne' zan ka' ližgake'.
⁴⁶ Kate' beyóž besele'e légake', wyeje' to law ya'ado', gan bcháljlene' Dios.
⁴⁷ Katen' ba golen, zej barkwn' gachje láwe'le nisdon', na' zoa Jesusen' toze' lo yo bižen'.
⁴⁸ Jesusen' blé'ele' légake', na' žejxáke'gekle' žsá'gake' barkwn' dan' žak be' da' za' gan želdié'. Wdé gachje yele bžin Jesusen' gan nníta'gake', zde' láwe'le nisdon', na' gónele' teze' gan nníta'gake'.
⁴⁹ Kate' blé'egekle' Le' zde' láwe'le nisdon', gókgekle' to bxin nake', na' wžéžya'agake',
⁵⁰ dan' yógo'tegake' blé'egekle' Le', na' bžébegake'. Naž Jesusen' la' bližtie' légake', na' wnné':

—Le gon choch láže'le. Nedkzan'. Bi žébele.

⁵¹ Wžén Jesusen' lo barkwn' gan nníta'gake', na' wžé' ži ben' žaken, na' légake' bebánle'egekle'.
⁵² Bi žejni'igekle' da' žloe'el dan' ben Jesusen' che yet xtilen'. Ne nak zide yichj láždo'gake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Wdé Jesusen' len benne' ka' zónłengake' Le' tzen yechelá'a nisdó', na' bžingake' gan nbab yež Jenesaret. Bžiga'gake' barkwn' lo yo bižen'. ⁵⁴ Kate' bežójgake' lo barkwn', benne' ka' nníta'gake' ga na' la' beyónbia'tegake' Jesusen'. ⁵⁵ Tariáze jak benne' ka' yógo'te yeždo' ka' žé'gaken gawze ga na', na' wzó lágwage' žedjwá'gake' yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', benne' dégake' da' žáta'gekle', na' bžingake' gáte'teze želyenle' zoa Jesusen'. ⁵⁶ Gáte'teze gan zde Jesusen', lo yeždo' ka', na' yež zen ka', na' yo'odo' ka', bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' chégake' gan nak lo nez, na' gan nak lawe' ya'a. Góta'yoegkle' Le' wnežjwe' lágake' latje kángakze' laže' da' nakwe'. Yógo'te benne' ka' wdángaken' la' beyáktegake' cháwe'do'.

7

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios

(Mt. 15:1-20)

¹ Naž bałe benne' yodo' fariseo ka' len bałe benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' yež Jerusalén, bdóbgake' gan zoa Jesusen'. ² Benne' yodo' ki blé'egkle' benne' wsedle ka' che Jesusen' žáwgake' yet, na' bi zej nak chawe' ná'gake', dan' znnan: bi zej nyiben kan žónteze žongak benne' yodo' ka'. Che len wnnégake' chégake'. ³ Benne' yodo' fariseo ka', na' yezika' benne' judío ka', žóngake' kan bėnteze bengak xa xto'gake' ka', na' cha' bi želyibe' ná'gake' zan chi'i kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'. ⁴ Kate' bi da' žjé'wgake' lawe' ya'a, na' žežingake' ližgake', cha' bi želyibe' da' ka' kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'. Da' zanže da' ka' žóngake', da' žónteze žóngake', kan želyibe' ziga' ye'n ka', na' ziga' ya ka', na' da' ka' žáta'gekle'. ⁵ Che len benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake'.

—Ži žongak benne' wsedle chio' ka' kan bėnteze bengak xa xto'žo ka', san žáwgake' yet, bi zej nak chawe' ná'gake'?

⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' lágake'.

—Le'e, benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Nak da' li dan' bžoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, kan nak chele. Bžoje' da' znnan: Benách ki, len žoa'agakze' žápégake' xtiža'a ba la'ne,

kege dot láže'gake'.

⁷ Dáche'ze nak kan zka'n zėngake' neda' dan' žsédgekle' da' znnázegak benách ka', kege da' wnnikza' neda'.

⁸ Ki naken, dan' zzoale chela'ale da' wnná Dios, na' žonle da' ka' nzi'le lo na'gak benách ka'.

⁹ Lėzka' gože' lágake'.

—Da' li zka'nle ka'ze dan' wnnakze Dios nich gonle kan zej nak da' ka' žónteze žonle. ¹⁰ Ki wnná Dios lo na' Moisés: “Wdape ba la'ne xa xno'o.” Lėzka' wnné: “Nóte'teze benne' nne zi'e che xa xne'e, le got bennen'.” ¹¹ San le'e znnale ki: “Cha' no benne' yi'e xē' o xne'e: bi gak bi da' wnežjwa' chele, dan' naken Korbán” (dan' znnan len diža' xiža': dan' ba bchebe laza'a wnežjwan' che Dios), ¹² naž znnale: “Bi žon byenen bi da' gon bennen' chęgak xa xne'e.” ¹³ Ki naken, zzoale chela'ale xtiža' Dios nich gonle dan' žónteze žonle, da' ka' zdele lo na'gak zi'n za'sóle ka'. Zanže da' ki žonle.

¹⁴ Naž Jesusen' bliže' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' gože' lágake'.

—Le wzé nag da' nnia', yógo'tele, na' le chejni'ilen. ¹⁵ Bi be de da' žazen lo benne' da' gak gonon ga bi nake' chawe' law Dios, san da' žežojen le', da' ni gak gonon ga bi nake' chawe' law Dios. ¹⁶ Cha' zoa nagle, na' cha' žénlele, le wzé nag.

¹⁷ Kate' Jesusen' belá'alene' benne' zan ka', wyoé'e to yo'o, na' benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le' kan nak dan' bsaka' lebe'.

¹⁸ Naž Jesusen' gože' lágake'.

—ŽLėzka' žiažje yela' žejni'il chele? Ži žejni'ilele? Yógo'te da' žazen lo benne', bi gak gonon ga bi nake' chawe' law Dios. ¹⁹ Ki naken dan' bi žazen lo yichj lázda'we', san le'ze' žazen, na' žežojen li'e.

Kate' wnná Jesusen' da' ni, blóe'ele' žo'o zej nak chawe' yógo'te da' že'j žawžo. ²⁰ Lėzka' wnná Jesusen'.

—Da' žežojen lo benne' žonen ga bi nake' chawe' law Dios. ²¹ Ki naken, dan' lo yichj lázdo'gak benne' ka' želžój da' kegle ka' da' zza' láže'gake'. Che len:

Žóngake' dolá' ka' da' zej naken sban.

Žbángake', na' žótgake' benách ka'.

²² Žóngake' dolá' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Zze láže'gake' da' de che ljėžgake' ka'.

Žóngake' da' kegle ka', na' žon láže'gake'.

Zgé'egkle' ljėžgake' ka', na' znnégake' chégake'.

Zka'n zen kwíngake', na' žon yálzegake'.

²³ Yógo'te da' kegle ki želžojen lo yichj lázdo'w no benne', na' žóngaken ga bi nake' chawe' law Dios.

To no'le zi'to' žejli'e che Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Naž Jesusen' bežé'e ga na', na' bžine' gawze gan zej že' yež Tiro, na' yež Sidón. Wyoé'e to yo'o ga na', na' gónele' bi nnezlen nitó benne', san bi gok wkache' kwine'. ²⁵ To no'le, zoa to xkwide' no'le chie', na' yo'obe' be' xiwe', benle' ba blá' Jesusen' ga na', na' la' wyejtie' gan zoe', na' bzoa zibe' lawe' Le'. ²⁶ No'len' bi nake' benne' judío, san nbabe'

benách Sirofenisia ka'. Góta'yo'e'le' Jesusen' yebeje' be' xiwen' yo'o' xkwide' no'le' chien'.

²⁷ Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Benn latje yéjegekle zgá'alegak benne' ka' zej nake' ka' zi'n xan yo'o, dan' bi naken chawe' yeka'zo yet chegak xkwide' ka', na' cho'nzon lawgak béko'do' ka'.

²⁸ Bechebe no'len', na' gože' Jesusen':

—O', Xan, san béko'do' ka', bia nníta'gakba' zanle gan zágakbe', zágakba' da' bižjw ka' da' žéjwgaken zanle gan zágakbe'.

²⁹ Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Dan' wnnó' ki, gak yeyejo'. Ba bežój be' xiwen' wyó'o' xkwide' no'le' chion'.

³⁰ Kate' no'len' bežine' liže', bje'le'le' xkwide' no'le' chien', debe' lo da'a, na' ba bežój be' xiwen' wyo'obe'.

Žeyón Jesús to benne' kwežw, benne' bi gok nnie'

³¹ Bežój Jesusen' latjen' da' nbaben yež Tiro, na' wdíe' gan nbab yež Sidón, na' yež Dekápolis ka', na' bžine' žoa'a nisdó' che gan nbab Galilea. ³² Benne' ka' nníta'gake' ga' na' bedjwá'gake' to benne' kwežw gan zoa Jesusen', benne' bi žak nnie', na' góta'yo'egle' le' xoa ne'e le'. ³³ Naž Jesusen' bebeje' ben-nen' che'la'ale ladjw benne' zan ka', na' bni'e' xben ne'e yežw nag bennen'. Bže'e zéne'do', na' wdane' lože'e. ³⁴ Naž bwie' ya'abale, na' bka'le'e chi'e, na' wnné':

—Efata.

Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': "Beyal'jw."

³⁵ La' beyáljwte nage', na' la' beyitjte lože'e, na' wnnetie' binlo. ³⁶ Naž Jesusen' gože' légake' bi wzéngelen' nitó benne', san kan bchi'íže'le' légake', bzéžegake' diža' che dan' žone'. ³⁷ Bebán láže'gake', na' wnná'gake':

—Cháwe'do' žone' yógo'te. Žone' ga žeyéngle'le' benne' ka' gógake' kwežw, na' žechal'jak benne' ka' bi gok nné'gake'.

8

Jesús zwawe' benne' zanže ka tape mile'
(Mt. 15:32-39)

¹ Kate' ža na' bedobgak benne' zan gan zoa Jesusen'. Dan' bi be de da' gáw'gake', Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' bcháljlene' légake'. ² Gože' légake':

—Žeyache' láže'la' benne' zan ki dan' ba zej chonne ža nníta'le'ngake' neda' nga, na' bi be de da' gáw'gake'. ³ Cha' yesela'a légake' ližgake' želdonze' ka', yedó láže'gake' lo nez, dan' za'gak ba'le' zi'to'.

⁴ Beži'igak benne' wsedle chie' ka', na' be-lyi'e le':

—ŽBiž wawžo benne' zanle'e ki ga ni nake latje dach?

⁵ Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—ŽBa' yet xtil de chele?

Belyi'e le':

—Gázeze.

⁶ Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo. Bežwe' gaže yet xtil ka', na' gože' Dios: "Žóžkeno'". Naž bzozjen', na' bi'en chegak benne' wsedle chie' ka' nich chisgaken' lawgak benne' zan ka'. ⁷ Lezka' gota' ché'gake' chope chonne bel ka'. Naž Jesusen' gože' Dios: "Žóžkeno'" na' gože' légake' chisgake'-ba' lawgak benne' zan ka'. ⁸ Bdawgak yógo'te benne' ka', na' bélé'gekle'. Naž betó'bgake' da' bižjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwite ka'. ⁹ Benne' ka' bdáw'gake' zej nyá'ngake' ka' tape mile'. Wde' na' Jesusen' besel'e' légake' ližgake', ¹⁰ na' bejžene' lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' bžingake' gan nbab yež Dalmanuta.

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' ga benne' le'

(Mt. 16:1-4; Lk. 12:54-56)

¹¹ Naž benne' yodo' fariseo ka' wbíga'gake' gan zoa Jesusen', na' wzó'lawgake' zdil díža'gake' len le'. Gónegekle' wžixgake' Jesusen'. Che len wnnábgekle' le' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. ¹² Bka'le'e chi'i Jesusen', na' wnné':

—Želnnable benne' ki neda' gona' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. Da' li žapa' le'e, bi lé'elele nitó da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.

¹³ Naž bezé'e gan zej nnita' benne' ka', na' bejžene' law barkw, na' wyeje' yechelá'a nisdó'.

Da' žsédgekle' benne' yodo' ka' naken ka kwa zich' che yet xtil

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Go' láže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' wá'gake' da' gáw'gake', na' toze yet xtil den lo barkwn'. ¹⁵ Naž bchi'le Jesusen' légake', na' wnné':

—Le wia binlo. Le gape chi'i kwínle nich bi si'le da' naken ka kwa zich' che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' che Herodes.

¹⁶ Wzó'lawgak benne' wsedle chie' ka' zcháljlengake' ljéžgake' ka', na' wnná'gake':

—Žnne' ki dan' bi de yet xtil da' gawžo.

¹⁷ Žákbe'ele Jesusen' dan' znná'gake', na' gože' légake':

—ŽBiž chen' znnale naken dan' bi de yet xtil da' gawžo? ŽBi žejní'ilele, na' bi žákbe'elele? ŽNak zide yich' lázdo'le? ¹⁸ Žžia yej lawle san bi zlé'elele, na' žia yid nagle san bi žénlele? ŽBi žejśa' láže'le? ¹⁹ Katen' bzozja' gayo' yet xtil ka', da' ka' bdawgak gayo' mül benne' ka', žba' xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?

Wnná'gake':

—Chežinno.

²⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Katen' bzojja' gaže yet xtil ka', da' ka' bdawgak tape mil benne' ka', ɔbaɫ xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?

Wnnágake':

—Gaže.

²¹ Naž Jesusen' gože' légage':

—ɔBi žejní'ilele na'a, bchalja' che da' žsédgekle benne' ka'?

Jesús žeyone' to benne' lo chole, benne' yež Betsaida

²² Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Betsaida, bla'gak baɫe benne' gan zoe', nwá'gake' to benne' lo chole ga na', na' góta'yoegekle' Le' kane' bennen'. ²³ Jesusen' bejwe' na' benne' lo cholen', na' bchi'e le' na'le žoa'a yežen'. Naž bžie' zene' yej lawe', na' bɔxo ne'e le'. Naž wnnable' le', na' wnné':

—ɔZle'elo' late'?

²⁴ Bennen' goke' lo chole bwie', na' wnné':

—Zle'ela' benách ka', na' žnná'gake' ka' yag ka', san želdá benne' ka'.

²⁵ Da' yoble Jesusen' bɔxo ne'e yej lawe', na' bwia bennen' goke' lo chole, na' ba beyakte cháwe'do' yej lawe'. Na'a zle'ele' binlo yógo'te. ²⁶ Naž Jesusen' besele'e le' liže', na' wnné':

—Bi chejo' lawe' yež, na' bi wzenlo' no benne' lo yežen' dan' bena'.

Bedw žnne' Jesús nake' Benne' Cristo

(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷ Wdé na' bezá' Jesusen' len benne' wse-dle chie' ka' ga na', na' wdégage' yeždo' ka' zej nbaben yež Sesarea, gan žnna bia' Filipino. Kate' ne yó'ogake' nez, Jesusen' wnnable' benne' wse-dle chie' ka', na' wnné':

—ɔNo benne' žnnagak benách ka' naka' neda'?

²⁸ Bechébegake', na' wnnágake':

—Žnnagak baɫe benne' nako' Žwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Žnnágake' yebale' nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. Žnnágake' yebale' nako' yetó benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

²⁹ Naž Jesusen' wnnable' légage', na' wnné':

—ɔChize le'e, no benne' žnnale naka' neda'?

Bechebe Bedw, na' wnné':

—Le' nako' Benne' Criston', bennen' bchebe laže' Dios seɫe'e nga.

³⁰ Naž Jesusen' bchi'le légage' bi wzéngkele' nitó benne' no nake'.

Jesús zchalje' kan za' gótgake' Le'

(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Naž wzó law Jesusen' zzejni'ile' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách. Benne' gole ka', na' bɔxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wse-dle ka' wzóagake'

neda' chela'ale. Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža yebana'.

³² Kwáselo bchaljlene' légage'. Naž Bedw bchi'e Jesusen' chela'ale, na' wzó lawe' ždile' Le'. ³³ Byechj Jesusen', na' bwie' yezika' benne' wse-dle chie' ka', na' bdile' Bedon', na' wnné':

—Bkwas kwita' nga. Nako' ka' da' xiwe'. Da' zza' lažo'o bi naken che Dios, san kan zza' láže'gak benách ka' naken.

³⁴ Naž Jesusen' bliže' benne' wse-dle chie' ka' len benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légage':

—Cha' žénele no benne' gónlene' neda' tzen, žala' wzóe' chela'ale da' žénekezele', na' gake' ka' to benne' noe'e yag kroze chie' nich chejté'e le'e yag krozen', na' naž gak gónlene' neda' tzen. ³⁵ No benne' že' laže'e yela' nban chie', wnitén', san bennen' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, o dan' nzi' lo ne'e diža' chawe' chian', gata' yela' nban da' zejli kanne chie'. ³⁶ ɔBiž da' chawe' gata' che to benne' cha' wtohe' yógo'te da' že' yežlyó nga, san wnit kwine'? ³⁷ Bi be gak wnezejw to benne' nich yeslá kwine'. ³⁸ Cha' no benne' žedoe'ele' chia' neda', na' che xtiža'a lawgak benách ki, benne' ka' zbej yichjgake' Dios, na' žóngake' doɫa', lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' che bennen' kate' yela'a len yela' bani' che Xa', na' gónlengak wbás che ya'abá ka' neda' tzen.

9

¹ Jesusen' bchaljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zej nnita' benne' ka' nga, benne' bi gátgake' kate' lé'ežegekle' ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga, na' la' law yela' wnná bia' zen chie'.

Zcha' kan žnna' law Jesús

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

² Kate' ba wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw len Jakob, na' Žwa, na' légakze' jake' to law ya'a sibe, gan bcha' kan žnna' law Jesusen' lawgak yonne' ka'. ³ Wyép yes bani' laže' da' nakw Jesusen', na' goken chíchele'e. Žila'do'ze goken, na' no benne' žibe' laže' yežlyó nga, bi gak gone' laže' žila'do'ze kan gok zen'. ⁴ Bla' lawgak Lías, na' Moisés gan nníta'gake', zchaljlengake' Jesusen'. ⁵ Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Benne' wse-dle, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Gona' chonne yo'o laga' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

⁶ Ki wnná Bedon' dan' bi nnezle' dan' žnne'. Ka' goken dan' žžébegak benne' wse-dle ka' che Jesusen'. ⁷ Naž wže' to bejw da' wló'on zol légage', na' benle chi'i to benne' zchalje' lo bejw na', na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag chie'.

⁸ La' bwiatégake' san biž no benne' blé'egekle'. Toze Jesusen' zóalene' légake'.

⁹ Kate' ne yó'ogake' nez, zétjgake' law ya'a siben', Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngkle' no benne' kan gok dan' blé'egeklen', kate' yebanže' Le', Benne' Golje' Benách sáka'li'e, na' yela' got. ¹⁰ Che len bzóa chóchzegake' dan' wnné' lo yichj lázdo'gake', na' la' légakze' belnnable' ljéžgake' biz zejłás dan' wnné' kate' wnné' yebane' lo yela' got. ¹¹ Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wse-dle ka' žon byenen la' Lías zga'ale' kate' la' Benne' Criston'?

¹² Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li la' Liasen' zga'ale', na' yecá'n chawe'e yógo'te kan žala' gágaken. Na'a, ¿biz chen' nyewj le'e yiche la'y da' znná žon byenen Benne' Golje' Benách sáka'li'e, na' wzoagak benách ka' Le' chela'ale? ¹³ Žapa' le'e: ba bla' Liasen', na' bégake' chie' kan gónegekle', kan nyewj le'e yiche la'y kan žala' gaken chie'.

Jesús žeyone' to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe'

(Mt. 17:14-21; Lk. 9:37-43)

¹⁴ Kate' bežin Jesusen' len benne' ka' nníta'le'ngake' Le' tzen gan zej nníta' yezika'gak benne' wsedle chie' ka', blé'egekle' zej nníta' benne' zan ga na', na' benne' yodo' wsedle ka' želdíl diže'e len benne' wsedle chie' ka'. ¹⁵ Kate' benne' zan ka' blé'egekle' Jesusen', bebá'ngkle', na' tariaze wzá'gake' gan zi'e, na' wdápegake' Le': "Padiox."

¹⁶ Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Biz dan' zdíl-lenle légake'?

¹⁷ Bechebe to benne' zoe' ladjw benne' zan ka', na' wnné':

—Benne' wsedle, bedjwá'a xkwide' by-odo' chia' chio' Le', dan' yo'obe' be' xiwe' da' žonen ga bi znnabe'. ¹⁸ Kate' žo'o be' xiwen' lebe', zžix žlolen lebe' lo yo, na' zbía bžina' zide' žoa'abe', na' žzej láye'be'. Che len zej žžitbe'. Wnnabla' benne' wsedle chio' ka' yebéjgake' be' xiwen', san bi wzáke'gkele'.

¹⁹ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' bi žejle'le che Dios. ¿Gáka'xteke gon byenen sóalena' le'e? ¿Gáka'xteke gon byenen gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá'-be' chia'.

²⁰ Zágake' zej noe'e-be' gan zóa Jesusen'. Kate' be' xiwen' blé'elen Le', la' bxizten lebe'. Wže'be' lo yo, na' bžix blolen lebe', na' wzía bžina' zide' žoa'abe'. ²¹ Naž Jesusen' wnnable' xa xkwiden', na' wnné':

—¿Gáka'xte ba goken žaken ki chebe'?

Wnná xaben':

—Na' náktebe' xkwide'do' žak ki chebe'.

²² Zan chi'i žžen' lebe' lo yi', na' žan nis nich

goten lebe'. Che len, cha' žako' late', beyache' laže' neto', na' goklen neto'.

²³ Jesusen' gože' le':

—Ča' gak chejli'o che Dios, yógo'te waken cha' chejli'o chie'.

²⁴ La' wnnete zžiže xa xkwiden', na' wnné':

—Žejli'a chie'. Goklen neda' nich chejle'ža' chie'.

²⁵ Kate' blé'el Jesusen' za'gak benne' zan ka', zchígake' Le', gože' be' xiwen', na' wnné': —Le', be' xiwe', be' žonen ga bi znnagak, na' bi žéngkle' benách ka', na'a zchi'la' le' yežojó' lo xkwiden', na' biž chazo' lebe'.

²⁶ Wžéžya'a be' xiwen', na' bžix blol-le'en lebe'. Naž la' bežojten, na' bka'nen lebe' ka' to xkwide' gat. Ka' goken, bčaljgak benne' zan ka', na' wnnágake':

—Ba natbe'.

²⁷ Naž Jesusen' bežwe' na'be', na' bechise'-be', na' beyás xkwiden'.

²⁸ Naž wyó'o Jesusen' to yo'o, na' la' légakze benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bi gok yebejto' neto' be' xiwen'?

²⁹ Jesusen' gože' légake':

—Bi gak yebejle kaže be' xiwe' ki, san toze cha' wčaljljenle Dios, na' gonle wbás.

Jesús žloe'le' da' yoble kan za' gótgake' Le'

(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43-45)

³⁰ Kate' bezá' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen ga na', wdégake' gan nbab Galilea. Gónele Jesusen' bi nnezle no benne' gan zoe', ³¹ dan' žsedle' benne' wsedle chie' ka'. Gože' légake':

—Wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' ka' gótgake' neda', san te gata', kate' tegak chonne ža, yebana'.

³² Bi bejni'igekle' da' ni da' gože' légake', na' dan' zžébe'gake', bi be wnnábgekle' Le'.

Nólgame' gake' benne' blo

(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Kapernaum, na' kate' ne nníta'gake' to yo'o, Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz dan' wdíl-lenle lježle kate' ne yo'ole nez?

³⁴ Naž légake' wnníta'gake' žize dan' wdíl-lengake' ljéžgake' lo nezen' cha' nólgame' gake' benne' blo. ³⁵ Naž wžé' Jesusen', na' bliže' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—No benne' žénele' gake' benne' blo ladjwle le'e žala' gake' ka' to benne' kwide'ze, na' lezka' žala' gake' ka' ni'a na'le yógo'tele.

³⁶ Naž Jesusen' bežwe' to xkwide', na' bzoe'-be' gachje láwe'le gan nníta'gake'. Wdele'e-be', na' gože' légake':

³⁷ —No benne' si' lo ne'e to xkwide' ki dan' nakbe' chia', lezka' si' lo ne'e neda', na' no

benne' si' lo ne'e neda', kege nedza' si' lo ne'e, san lezka' si' lo ne'e Xa', Bennen' bsele'e neda'.

Cha' bi zzi'i to benne' chežo zo'o, žákłene' zo'o

(Mt. 10:42; Lk. 9:49-50)

³⁸ Naž Zwa gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, ble'elto to benne' žebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benne' ka', na' zkonle' žin lo'. Bchi'leto-ne' biž gonon', dan' bi žónłene' žo'o tzen.

³⁹ Naž Jesusen' gože' le':

—Bi wchi'lele-ne', dan' cha' zoa no benne' žone' to yela' wak da' zan' ya'abá che Dios, na' zkonle' žin la', bi gak nne zi'e chia'. ⁴⁰ Ki naken, no benne' bi zzi'e chežo, žakłen ben-nen' žo'o. ⁴¹ No benne' wnezejwe' chele to ziga'do' nis da' ye'le dan' žónłene' neda', Benne' Criston', tzen, si'kze' da' žeyala' chie'.

Gak chežo da' zia cha' gonžo ga gon no benne' dola'

(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2)

⁴² Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to xkwide' ki dola', xkwiden' žejle'be' chia', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yiche žotw yene', na' chejžó'n kwine' lo nisdó'. ⁴³ Cha' to no'o gonon ga gono' dola', bchogen'. Gakže chawe' chio' chejo' gan so' nbano' zoa toze no'o, kege zoa chope no'o, na' chejchó'o lo yi' gabíl, gan bi yole' yi' chen. ⁴⁴ Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnnita'gake' ga na', na' yin' bi yolen. ⁴⁵ Lezka', cha' to ni'o gonon ga gono' dola', bchogen'. Gakže chawe' chio', chejo' gan so' nbano' zoa toze ni'o, kege zoa chope ni'o, na' chejchó'o lo yi' gabilen', gan bi yole' yi' chen. ⁴⁶ Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnnita'gake' ga na', na' yin' bi yolen. ⁴⁷ Lezka' cha' to yej lawo' gonon ga gono' dola', wlejen. Gakže chawe' chio' chejo' gan zнна bia' Dios zoa toze yej lawo', kege zoa chope yej lawo', na' chejchó'o lo yi' gabilen'. ⁴⁸ Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnnita'gake' ga na', na' yin' bi yolen.

⁴⁹ Nich gape chi'izo beła' zwázježon zede', na' zgála'žon žoa'a yi', nich bi kwia yin', na' zwázjegake' zede' yógo'te biado' ka' zžéygake'-ba' lo bkog la'y che Dios. Da' ni žsedlen žo'o kan ga'ngak chawe' yógo'te benách chie' ka'. ⁵⁰ Nak chawe' zede', san cha' yenit yela' sna'a chen, žnakx gak yeyonžon sna'a? Le gak la' lé'ezele ka zede' chawe', na' bga'n cháwe'do' tole len yetole.

10

Ka nak che no benne' byo zle'e yela' zchag na' chie'

(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

¹ Bezá' Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wyeje' gan nbab Judea, na' wdíe' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbiž, ga na' bedobgak benne' zan gan zoe' da' yoble, na' bsedle' légake' da' yoble kan žónteze žone'. ² Naž bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' gónegekle' góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—žDe latje no benne' byo, benne' nžag ne'e, wsane' zo'le'?

³ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—žBiz bchi'le Moisés le'e?

⁴ Wnnágake':

—Moisés bnezejwe' latje no benne' byo wzoje' to yiche da' znnan zlá'alene' zo'le', na' naž gak wsane' zo'len'.

⁵ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Moisés bchi'le le'e da' ni dan' nak zide yichj lázdo'le, ⁶ san kate' wzó law žata' yežlyo nga, Dios bene' légake' benne' byo, na' no'le. ⁷ Wnné': "Che len wká'n benne' byo xa xne'e, na' chejgá'nłene' zo'le', ⁸ na' chope' yeyákgake' ka toze benne'." Che len biž zej nake' chope' san toze' ba zej nake'. ⁹ Lezka', no benne' nake' benachze bi žala' wlé'e benne' ka' ba ben Dios légake' toze.

¹⁰ Kate' Jesusen' beyoé'e yo'o, benne' wse-dle chie' ka' wnnábgekle' Le' kwáselo kan nak dan' bchalje'. ¹¹ Jesusen' gože' légake':

—Cha' to benne' byo zlá'alene' zo'le', na' zchag ná'lene' to no'le yoble, žone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' žesbage'e zo'le' dola', no'len' zóalene' na'a. ¹² Lezka' cha' to no'le wsane' benne' byo chie', na' si'e to benne' byo yoble, lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka'

(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

¹³ Naž bžingak benne' ka' zej noe'e xkwide' ka' chégake' gan zoa Jesusen', na' žénegekle' xoa ne'e légakbe', san wzó lawgak benne' ws-edle chie' ka' zdílake' benne' ka' zej noe'e légakbe'. ¹⁴ Kate' Jesusen' ble'e'le' da' ni, bže'e, na' gože' légake':

—Le we' latje xkwide' ki yidgakbe' chia'. Bi wséjwle xnéžgakbe', dan' gata' chegak benne' ka' zej nake' ka' xkwide' ki latje gan zнна bia' Dios. ¹⁵ Da' li žapa' le'e: no benne' bi si' lo ne'e da' zнна bia' Dios kan žon to xkwide' ki, bi cho'o bennen' gan zнна bi'e.

¹⁶ Naž Jesusen' wdele'e xkwide' ka', na' bžoa ne'e légakbe', na' bliž chawe'e légakbe'.

Benne' zeje' babze yiz, na' nápli'e yela' wnni'a

(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

¹⁷ Kate' Jesusen' beyoé'e nez, tariaze bžin to benne' ga na'. Bzoa zibe' lawe', na' wnnable' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, dot chawe', ¿biz žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?

¹⁸ Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—¿Biz chen' ži'o neda', znoo': dot chawe'? Bi zoa nitó benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. ¹⁹ Ba nnézkzelo' da' ka' bchi'le Dios. Wnné':

Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bi goto' benách ka'.

Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

Bi be kwéjlano'.

Wdape ba la'ne xa xno'o.

²⁰ Bechebe bennen', na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, yógo'te da' ki žónteza' kate' naktia' xkwide'.

²¹ Jesusen' bwie' le' len yela' nži'il chie', na' wnné':

—To da' žiažjen chio'. Wyéj, yjete' yógo'te da' de chio', na' bnezjw da' yezi'o chegak benne' yache' ka', na' gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž wak yežino' chia', na' gako' ka to benne' noe'e yag kroze chie', na' zejté'e le'e yag krozen', na' ki gónleno' neda' tzen.

²² Kate' benle' diža' ni, gokle', na' zeyeje'. Gok nyache' laže'e dan' dele'e yela' wnni'a chie'.

²³ Naž bwia Jesusen' dot kwite', na' gože' benne' wsedle chie' ka':

—Zedle'e gaken cho'ogak benne' ka' de yela' wnni'a chégake' gan zna bia' Dios.

²⁴ Bebán láže'gak benne' wsedle chie' ka' kan nak xtiže'e, na' da' yoble Jesusen' gože' légake':

—Le'e, zi'na'do' ka', zedle'e gaken chegak benne' ka' že' láže'gake' yela' wnni'a chégake' cho'ogake' gan zna bia' Dios. ²⁵ Gakže zede cho'o no benne' de yela' wnni'a chie' gan zna bia' Dios, ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.

²⁶ Kate' béngkele' da' ni, bebánle'egekle', na' wnnágake' la' légakze':

—¿Nozke benne' gak yelé', cha'?

²⁷ Bwia Jesusen' légake', na' wnné':

—Bi gak gon no benne' da' ni, san gak Dios, dan' zzáka'le Dios yógo'te.

²⁸ Naž Bedw gože' Le':

—Xan, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' zónlento' Le' tzen.

²⁹ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o yežlyó chie', dan' žone' xchina', o dan' zzenle' benách ka' diža' chawe' chian', ³⁰ bennen' yezi'e yetó gaywá'teže' ka' ža ni zoažo' na'a, liže' ka', na' biche'e ka', na' zane' ka', na' xne'e ka', na' zi'ne' ka', na' yežlyó chie' ka', tzen len da' kwia láže'gak benách ka' le', na' lo yežlyó da' za' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. ³¹ Benne' zan, benne'

zej nake' blo na'a, wéxjwgake' ga na', san benne' ka' zej nake' gaxjw na'a, gágake' benne' blo ka' ga na'.

Da' yoble zloe'el Jesús kan za' gótgake' Le' (Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

³² Kate' ne yó'ogake' nez, želbene' zjake' lo yež Jerusaleń, zej Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka'. Nitgkele', na' lo yela' žzize zjáklene' Le'. Da' yoble Jesusen' bchi'e benne' chežinno ka' cheze. Wzó lawe' zchájlene' légake' ka nak da' žala' gaken chie', ³³ na' wnné':

—Zlé'ekzelele zbenžo, zejžo lo yež Jerusaleń gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bxož wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle ka'. Chóggake' chia' gata', na' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'. ³⁴ Gon dítgekle benne' ka' neda', na' gónle'egake' neda' zi'. Wžé'egake' neda' zene'. Naž gótgake' neda', san kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

Jakob, na' Zwa znnábgekle' Jesús to da' gone' chégake' (Mt. 20:20-28)

³⁵ Naž Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, žénelto' gono' cheto' da' nnablto' Le'.

³⁶ Jesusen' gože' légake':

—¿Biz žénelele gona' chele?

³⁷ Naž belyi'e Le':

—Kate' žin ža kwi'o gan nna bi'o, ben ga kwe'to' toto' kwito' li ža, na' yetoto' kwito' yegle.

³⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi nnézele da' znnable. ¿Gak si'le' da' žala' si'a neda', da' naken da' sáka'li'a? ¿Gak yezoale nis kan yezó'a' neda' nis lo yela' got?

³⁹ Bechébegake', na' wnnágake':

—Gakto'.

Jesusen' gože' légake':

—Da' li, da' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' kan yezó'a' neda' nis, lezka' yezoale le'e nis, ⁴⁰ san bi nzi' lo na'a kwia' no benne' kwi'e kwita' li ža, na' no benne' kwi'e kwita' yegle. Dios wnezjwe' chegak benne' ka' ba bkweze' chégake' latje ka'.

⁴¹ Kate' yechi benne' wsedle chie' ka' béngkele' da' ni, bžá'agake' Jakob na', na' Zwan'. ⁴² Naž Jesusen' blíže' légake', na' wnné':

—Nnézkzelele kan žongak benne' ka' zna biá'gake' yež ka', kan zkóngkele' benne' ka' žin, na' benne' ka' zej nake' blo ládjwgake' zna biá'gake' ljéžgake' ka'. ⁴³ Bi gak chele ki, san no benne' yénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' xchinle yezika'le, ⁴⁴ na' no benne' ládjwle, benne' yénele' gake' benne' blo, žala' gake' ka to benne' ndo'w chele yógo'tele. ⁴⁵ Ki žala' gonle dan' blá'a neda', Benne'

Golje' Benách, kege nich gon no benne' xchina', san nich gona' xchingak benách ka', na' nich wdí'a' yela' nban chia', nich yeya'wa' benne' zan.

Jesús žeyone' Bartimeo, benne' lo choľe
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

⁴⁶ Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerikó. Kate' ne žežój Jesusen' lo yežen', benne' wsedle chie' ka' zjákłene' Le', tzen len benne' zanže ka'. Žoa'a nezen' že' to benne' lo choľe, bennen' lie' Bartimeo, zi'n Timeo. Znnable' no benne' bi da' gonnze' chie'. ⁴⁷ Kate' benle Bartimeon' zde Jesús, benne' Nasaret, ga na', wzó ławe' znnie' zižje, na' wnné':

—Jesús, Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.

⁴⁸ Benne' ka' želdí'e' ga na' bdílgake' le', na' belyi'e' le':

—Wzóa ži.

Naž zižje wnní'e', na' wnné':

—Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.

⁴⁹ Naž wzé žize Jesusen', zbeze', na' gože' benne' ka':

—Le wliže'.

Bližgake' benne' lo choľen', na' belyi'e' le':

—Ben choch lažo'o. Wyase. Znnie' le'.

⁵⁰ Naž bsie' chela'ale laže' nřoa yene'. La' wzó zá'tie', na' whige'e' law Jesusen'.

⁵¹ Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—žBiz žénelo' gona' chio'?

Bechebe benne' lo choľen', na' wnné':

—Benne' wsedle, žénela' gono' ga yeyák yej ława'.

⁵² Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.

La' beyáljwte yej ławe', na' wyéjlene' Jesusen'.

11

Žaz Jesús lo yež Jerusalén

(Mt. 21:1-11, Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gawze gan že' yež Jerusalén, gan zej nnita' yež Betfagé, na' yež Betania, gan že' Ya'a Yag Olibo. Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsedle chie' ka', ² na' gože' légake':

—Le chej yeždo' da' žen' lawžo, na' kate' cho'ole lo yežen', chejxáka'le to burrodo' nžejba' ga na', na' bi na' kwia-ba' no benne'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'. ³ Cha' no benne' bi da' yi'e le'e dan' žonle ki, le yi'e: "Xanžon' žénele'-ba', na' la' yeséla'tie'-ba' chio'."

⁴ Naž jake', na' bejxáka'gake' búrrodon', nžejba' gan žo'ogak benách ka' li'a to yo'o da' žen' žoa'a nez, na' bséžgake'-ba'. ⁵ Benne' ka' nnita'gake' ga na' belyi'e légake':

—žBiz da' žonle? žBiz chen' zsežle búrrodon'?

⁶ Bechébegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' belyi'e légake' kan ba gožke

Jesusen' légake', na' benne' ka' bnéžjwgake' légake' latje. ⁷ Naž bché'gake' búrrodon' gan zoa Jesusen'. Bxóagake' laže' chégake' xkóže'ba', na' Jesusen' wzé'-ba'. ⁸ Wnnita'gak benne' zan ga na', na' bchílgake' laže' chégake' gan nak lo nez. Yebale benne' ka' bdíhčgake' zin da' bxóagake' lo nezen'.

⁹ Wzó ławgak znnegak zižje benne' ka' zjake' law Jesusen', na' benne' ka' zá'gake' xkóže'le', na' wnnágake':

—jGa'n Zen Dios! jDios gon chawe'e Benne' ze'e nga, Bennen' bseła' Xanžo Dios Le'!

¹⁰ jDios gon chawe'e Bennen' za' nna bi'e kan wnná bia' xa xto'žo Dabí! jGa'n Zen Dios!

¹¹ Ka' goken, bžin Jesusen' lo yež Jerusalén, na' wyoe'e la' li'a yodo'. Kate' beyož bwie' yógo'te da' zej den dot kwitle, bežoje' zaka' yež Betania dan' za' žale, na' zjaklen benne' wsedle chie' ka' Le'.

Jesús zdíle' yag higo

(Mt. 21:18-19)

¹² Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' zežój Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, lo yež Betania, zdone'. ¹³ Zí'to'le ble'e'le to yag higo da' žian xlage'. Wbige'e gan zoa yagen' cha' chejxake'e late' da' zbian. Kate' bžine' ga na', bi be bejxake'e da' zbian. Xlage'ze žian dan' bi na' žin ža kwian. ¹⁴ Naž bdíle Jesusen' yagen', na' wnné':

—Biž gaw no benne' da' zbia chio'.

Béngekle benne' wsedle chie' ka' da' ni.

Jesús zchache' li'a yodo'

(Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén, wyoe'e la' li'a yodo', na' wzó ławe' zbeje' na' le benne' žote' ža'w ka' la' li'a yodo'. Bžixe' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' lezka' da' ka' žé'gkele benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'. ¹⁶ Lezka' bi bi'e latje no benne' bi da' we'e, na' kege no benne' wzó'e nez la' li'a yodo'. ¹⁷ Jesusen' bsedle' benne' ka' nnita'gake' ga na', na' wnné':

—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Liža' sin, yo'o gan benne' zá'gake' dot yežlyó nga wcháljlengake' Dios." Le'e ba benlen kan nak ližgak benne' wbán ka'.

¹⁸ Kate' bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka' béngekle' da' ni, naž wzó ławgake' žiljgake' nakx gótgake' Jesusen', san dan' zžébegake' benne' yež ka', bi be béngake' chie', dan' žebángekle yógo'te benne' ka' kan nak da' žsedle Jesusen'. ¹⁹ Kate' za' žale ža na', bežoje' lo yežen'.

Zbiž yag higo dan' bdíle Jesús

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gan že' yag higo dan' bdíle' Le', na' blé'egeklen', ba

nbižen dot lwen. ²¹ Naž bezá' laže' Bedw dan' goken, na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, bwia nga. Yag higon' da' bdilon' neje, ba nbižen.

²² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le chejlé' che Dios. ²³ Da' li žapa' le'e, cha' no benne' yi'e ya'ado' ni: “Bkwas nga, na' bejsóa lo niso” na' cha' bi gak chope laže'e, san dot laže'e chejli'e che Dios gone' kan wnné', na' gaken. ²⁴ Che len žapa' le'e: yógo'te da' nnable kate' wcháljlenle Dios, le chejlé' che Dios ba benne' chele dan' znnable, na' gonnen' chele. ²⁵ Katen' zcháljlenle Dios, cha' zoa no benne' žža'le, bennen' zoa bi da' bene' chele, le yenit law che bennen', nich lezka' Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', yenit lawe' chele le'e dola' da' nbága'le. ²⁶ Cha' bi yenit lawe' chegak benách ka', Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi yenit lawe' chele le'e dola' da' nbága'le.

*Yela' wnná bia' da' nape Jesús
(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)*

²⁷ Naž beyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén. Kate' ne zda Jesusen' kan nak lo žchil yodo', bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bžingake' gan zoe'. ²⁸ Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—ŽBiz yela' wnná bia' nzi' lo no'o žono' da' ki? ŽNož benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Cha' yechébele chia', yapa' le'e bi yela' wnná bia' napa' žona' da' ki. ³⁰ ŽNož benne' bdie' lo na' žwa bezóe' benách ka' nis? ŽDios o to benne'? Le nne na'a.

³¹ Wzó lágwage' žóngake' xtíža'gake' la' légakze', na' wnnágake':

—Cha' nnažo Dios bsele'e le', yi'e žo'o: “ŽBiz chen' bi bejle'le chie'?” ³² ŽYé'ažo-ne', bséla'gak benne' ka' le'?

Ki bezá' láže'gake' dan' zžébegake' benne' yež ka' nníta'gake' ga na', dan' žékgekle yógo'te benne' ka' bchalj žwan' lo wláz Dios. ³³ Che len belyi'e Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' napa' žona' da' ki.

12

*Žsaka' lebe Jesús chegak benne' wen žin ka'
(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)*

¹ Naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen da' žsaka' lebe', na' wnné':

—Wzó to benne' beyaze' lba uba ka' gan nak lo yežlyó chie'. Bzoe' to le'je chen, na' bche'ne' to yežw yej gan wsie' xis uba ka'.

Bene' to yo'o gope gan nak ža'le gan wak to benne' wie' da' ka'.

'Naž bdie' yežlyó chien' lo na'gak benne' wen žin ka', nich si'gake' gachje da' wnezjwen, na' wyeje' yež zi'to'. ² Kate' bžin ža wchúbgake' da' žbian, bsele'e to bi' wen žin chie' chejxi'be' lo na'gak benne' wen žin ka' dan' žeyala' che xanbe' che da' wbiagak lba uba ka'. ³ Naž benne' wen žin ka' bēxwgake' xkwiden', na' bēngake'-be' zi'. Beséla'gake'-be' ká'zebe'. ⁴ Naž xan yežlyón' bsele'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bžé'egake'-be' yej, na' blá'gake' yichibe'. Bēngake'-be' zi'. ⁵ Naž xan yežlyón' bsele'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bētgake'-be'. Lezka' bsele'e xkwide' zanže bi' wen žin chie' ka', na' bēnle'egake' balbe' zi', na' bētgake' yehalbe'.

⁶ 'Biž wzóa no benne' nga'ne' che xan yežlyón'. Nga'nze to xkwide' byo chie', na' nží'ile'ele'-be'. Kate' wzé lawte bsele'e zi'ne', na' wnné': “Gápegake' zi'na' ba la'ne.” ⁷ Naž benne' wen žin ka', la' légakze' wnnágake': “Xkwide' ni žeyala' chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' ga'n yežlyó nga chežo.” ⁸ Che len bēxwgake'-be', na' bētgake'-be'. Bžó'ngake'-be' na'le lo yežlyón' gan degak lba uba ka'.

⁹ Naž Jesusen' wnnable' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' wnné':

—ŽNax' gon benne' xan yežlyón'? Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyón' lo na'gak benne' yoble.

¹⁰ 'ŽBi bej-le da' nyejw le'e yiche la'y? Ki znnan:

Yej na' da' bzoagak benne' wen ze'e ka' chela'ale,

na'a naken yej len blo che ze'e.

¹¹ Xanžo Dios bene' ga naken ki, na' žebán láže'žo kan nak da' zle'elžo.

¹² Naž gónegekle' séngake' Jesusen' dan' nnézgekle' bsaka' lebe' ki kan nak chégake', san zžébegake' benne' yež ka', benne' nníta'gake' ga na', na' che len belka'ne' Le', na' beyéjgake'.

*Ka nak da' zchízwgake' benách ka' lo wláz
benne' Sésar*

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³ Wdé na' benne' yodo' wnná bia' ka' bséla'gake' gan zoa Jesusen' bałe benne' yodo' fariseo ka' len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen, nich góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. ¹⁴ Benne' ka' bžingake' gan zoa Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, nnezlto' zchaljo' da' naken dot da' li. Bi žeklo' da' želnnaze benách ka', dan' bi zwíazo' da' zlóe'ezele kwingak benách ka', na' lo da' naken da' li žsedlo' da' žénele Dios gongak benách ka'. Žžonn da' bchi'le Moisés neto' latje chizjw lazto'

da' zchízwgake' lo wláz Benne' Sésar, benne' zi'to', bennen' znná bi'e? ¿Wyízwton' o bi chízwton'?

¹⁵ Žákbe'ele Jesusen' znnábgakle' Le' ki dan' žénegekle' yesbága'gake' Le' zia, na' gože' légake'.

—¿Biz chen' zžixle neda'? Le wloé'el neda' to mežw da' zkónlele žin nich le'elan'.

¹⁶ Bloé'egakle' Le' ton, na' Jesusen' wnnable' légake', na' wnné'.

—¿Nož benne' da' ni lawe', na' le'?

Beží'igake', na' wnnágage'.

—Che benne' Sésar da' ka'.

¹⁷ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné'.

—Le wnezjw che benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' che Dios da' naken che Dios.

Bebán láže'gake' che dan' bechebe Jesusen'.

Kan nak che yela' žebán lo yela' got

(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸ Naž bla'gak bałe benne' yodo' saduseo ka' gan zoa Jesusen'. Benne' ki znnágage' bi yebangk benne' gat ka'. Che len belyi'e Jesusen', ¹⁹ na' wnnágage'.

—Benne' wsedle, Moisés bzoje' cheto' cha' gat to benne' byo, bi zoa xkwide' chie', na' cha' ga'n no'le chie', bi' biche' bennen' žala' wchág ná'lenbe' no'le wzeben', nich wzoabe' to xkwide' gakbe' xkwide' che biche'ben'. ²⁰ Wnníta'gak gaže bi' biche'gakbe'. Xkwide' byo nežw bchag ná'lenbe' to no'le, san gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'. ²¹ Xkwide' byo bežope bchag ná'lenbe' no'le wzeben', san lezka' gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'. Lezka' goken che xkwide' byo beyonne. ²² Ka' goken, yógo'tebe' bchag ná'lenbe' no'len', na' bi wzóa no xkwide' chégakbe'. Kate' ze lawte, lezka' got no'len'. ²³ Na'a, kate' yebangk benne' gat ka', ¿Nóžlgakbe' gak no'len' chebe', dan' gázetebe' bchag ná'lengakbe' le'?

²⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake'.

—Zchíxlele dan' bi nónbia'le da' nyejw le'e yiche la'y, na' bi nnézlele kan nak yela' wak che Dios. ²⁵ Kate' yebangk benne' gat ka', bi wchág ná'gake', na' benne' byo ka' bi sóalengake' no'le ka', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'. ²⁶ Na'a, kan nak chegak benne' gat ka' cha' yebángake', ¿bi na' goł-le dan' bzoj Moisés? Zchaljen kan Dios bliže' le' lo yag yéche'do' da' žeyen, na' gože' le': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dan' wnné' ki chégake', nak bia' zej nbane' la'kze gótgake' zga'ale. ²⁷ Dios nake' Dios chegak benne' ban ka', kege chegak benne' gat ka', benne' ka' nátgake' to chí'ize. Zchíxle'elele.

Da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Lezka' bžin to benne' yodo' wsedle gan zoa Jesusen'. Benle' che Jesusen' dan' bcháljlene' légake', na' nnezle' cháwe'do' bechebe'. Che len wnnable' Jesusen', na' wnné'.

—¿Biz da' bchi'le Dios žo'o nakžen blo ka' yógo'te da' ka' bchi'le žo'o gonžo'?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' le'.

—Da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka' yógo'te naken da' znnan:

Le yenle, benne' Israel ka'.

Xanžo Dios, toze' Le' nake' Xanžo.

³⁰ Žala' ži'ilo' Xano' Dios dot lažo'o,

na' len dot yichj laždo'o,

na' len dot yela' žejní'il chio',

na' len dot yela' wak chio'.

Da' ni naken da' bchi'le Dios le'e da' naken blo.

³¹ Da' bchi'le Dios le'e da' naken bežope, toze kan naken. Ki znnan:

Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.

Bi zoa yetó da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka' da' chope ki da' wnnakze' Le'.

³² Naž benne' yodo' wsedlen' gože' Jesusen', na' wnné'.

—Cháwe'do' wnnó', benne' wsedle. Da' nak dot da' li znnó'. Toze nak Dios, na' bi zoa nitože no nak Dios. ³³ Na' cha' nži'ilžo Dios dot láže'zo, na' len dot yela' žejní'il chežo, na' len dot yichj laždo'žo, na' len dot yela' wak chežo, na' cha' nži'ilžo lježžo kan nži'il kwinžo, da' ki záka'žegaken ka' yógo'te biado' ka' žotžo-ba' lo bkog la'y che Dios, na' lezka' ka' yógo'te biado' ka' zzeyžo-ba' lo bkogen'.

³⁴ Kate' benle Jesusen' ka' cháwe'do' bechebe bennen', gože' le', na' wnné'.

—Yeláte'ze žiažje chio' nich si'o da' znnan bia' Dios.

Bi bežogle nitože benne' bi da' nnable' Jesusen'.

¿Nož benne' nak Benne' Cristo ži'ne'?

(Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵ Kate' ne žsedle Jesusen' benách ka' gan nak lo zchil yodo', wnné'.

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' Benne' Criston' nake' za'só Dabí? ³⁶ Lekze Dabín' bchalje', zoa len Dios Be' La'y le', na' wnné'.

Xanžo Dios gože' Xana':

“Wžé' kwita' li ža

kate' gonža' ga wzóa žibgak lawo'

benne' ka' bi zlé'egakle' Le' chawe'.”

³⁷ ¿Nak Benne' Criston' za'só Dabí cha' lekze Dabín' wnné' nake' Xane'?

Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' wyáz láže'gake' da' ni, na' bze nággake' chie'.

Jesús žesbage'enne' yodo' wsedle ka' zia

(Mt. 23:1-36; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Kate' ne žsedle Jesusen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gože' légake'.

—Le gape chí'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka'. Ždan láže'gake' ždágake' nile

na'le, zej nakwe' laže' tonn ka'. Łezka' zdan lăže'gake' wližgak benách ka' lėgake' cháwe'do' gan nak lăwe' ya'a. ³⁹ Zbė'gake' latje blo ka' lo yo'o gan zdobgak benách ka' nich yėngekle' xtiža' Dios, na' gan že'j žawgake' tzen. ⁴⁰ Zká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwíngake', scha zcháljgake' law Dios. Benne' ki, wsaka' zi'že Dios lėgake'.

*Da' bnezjw to no'le wzebe che Dios
(Lk. 21:1-4)*

⁴¹ Kate' ne že' Jesusen' lo zchil yodo' gan zoa kak gan zgo'ogak benách ka' mežw che yodo', zwie' kan žongak benne' ka' zgó'ogake' mežw lo kaken'. Benne' ka' dele'e yela' wnni'a chėgake' zgó'ogake' mežw zan. ⁴² Naž bžin to no'le wzebe yache' ga na', na' wloé'e chope mežw lasdo' lo kaken', da' ka' zaka'gaken lăte'do'ze. ⁴³ Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' lėgake'.

—Da' li žapa' le'e, no'le wzebe yache' ni wlo'ože' ka' dan' wlo'ogak yógo'te benne' ka' wlo'ogake' mežw lo kak che yodo'. ⁴⁴ Yógo'te benne' ka' zgó'ogake' che da' nga'nze chėgake', san no'le ni, lo yela' yache' chie' wloé'e dot da' do' deze chie', dan' žala' gáwlene'.

13

Znna Jesús kan za' wchínnjgake' yodo'

(Mt. 24:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Kate' bežój Jesusen' lo zchil yodo', to benne' wsedle chie' gože' Łe', na' wnné':

—Benne' wsedle, bwia nga ka' zen gole zej nak yo'o ki, na' ka' zen gole zej nak yej ka' zej žian le'e ze'e chėgaken.

² Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Zle'elo' yo'o zen ki, san bi ga'n to yej law lježen nga, dan' wchínnjgak benách ka' lėgaken.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yeyóž che yežlyó

(Mt. 24:3-28; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

³ Naž wyėj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Łe' tzen law Ya'a Yag Olibo, da' žen' lawle gan de yodo'. Kate' Jesusen' ba ži'e ga na', naž la' lėgakze Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndrəs, góžgake' Łe', ⁴ na' wnnágake':

—Wnná neto' batž gak da' ki. ěBiz gak bian' za' gaggak yógo'te da' ki?

⁵ Bechebe Jesusen', na' bsedle' lėgake', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle nich bi gon lăže'gekle' le'e. ⁶ Ła'gak benne' zan, benne' lėgake' kan lia' neda', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston'. Ki gon lăže'gekle' benne' zan.

⁷ 'Kate' yénlele žak wdile nile na'le, bi žebele. Yógo'te da' ki žala' gágaken, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'. ⁸ To yež til-len yetó yež, na' benách ka' to gan znna bia' to

benne' chejtíl-lėngake' benách ka' yetó gan znna bia' yetó benne'. Da' zan latje xo' lo yo, na' gak wbín. Gongak benách ka' žo'osbé. Da' ki gágaken da' so law sáka'gak benách ka' nnita'gake' ža ka'.

⁹ Naž le gape chi'i kwinle, dan' wdėgake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka'. Chíngake' le'e gan zdobgak benne' judío ka' nich yėngekle' xtiža' Dios. Wzėgake' le'e lawgak benne' ka' znna biá'gake' laže, na' lawgak benne' ka' znna biá'gake' yež zi'to' ka'. Góngake' ki chele dan' žónlenle neda' tzen, san ki gata' latje wzóa lile chia' neda'.

¹⁰ Zga'ale kate' žin ža ka' ze lawte ža ka' žon byenen chejžėngekle' benách ka' dot yežlyó nga diža' chawe' chian'. ¹¹ Katen' wchė'gake' le'e, na' wdėgake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', bi gek zėdele ni'a che da' žala' nnale. Ła' ža na'ze Dios wnezjwe' chele da' wchaljle, na' dan' nnale. Katen' wchaljle, kege lė'ezele na' nnale, san Dios Be' Łay nne'. ¹² Wdegak benách ka' la' bíche'gakkze' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' lėgake'. Benne' ka' zej nnita' xkwide' ka' chėgake' wdėgake' la' zĩ'ngakkze', na' zĩ'ngake' ka' wdėgake' la' xa xna'gakkze' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' lėgake'. ¹³ Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san nólele sóelele da' gaken na' zejte ža ze lawte ža, yelale.

¹⁴ 'Benne' ka' žólgake' da' ni žala' chejní'igeklen'. Bzoj Daniel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki: "Cho'o to da' naken xwi'e, da' yesniten gan bi žala' cho'on." Kate' žin ža na', benne' ka' nnita'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' gan nak law ya'a ka'. ¹⁵ No benne' zoe' yichjo' ža na' žala' wzónnjtie', na' bi yetje' zan yo'o nich chejxi'e bi da' de chie' lo yo'on'. ¹⁶ No benne' zoe' yixe' žala' wzónnjtie', na' bi yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' da' xoa yene'. ¹⁷ Da' nyáche'le'e gaken chėgak no'le ka' ža na', no'le ka' zej noe'e xkwide' ka', na' lezka' no'le ka' zgáze'gekle' bi' že'n ka'. ¹⁸ Le wliž Dios, na' nnáblele-ne' bi gon byenen wzonnjle kate' nak byo' zag. ¹⁹ Kate' ža ka' sáka'žegak benách ka' ka' da' gok zga'ale katen' bi na' gata' yežlyó nga, da' ben Dios na' zejte na'a ža, na' ža ka' da' zá'gaken bi gaken ki. ²⁰ Chela' bi gon Dios ga gaggak babze ža ka', bi yelá no benne', san dan' nži'ile' benne' ka' ba wžekze', ba bene' chie' gone' ga gaggak babze ža ka'.

²¹ 'Na'a, cha' no benne' yi'e le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga" o nnie': "Le wia nga zoe' ga na'" bi chejle'le che bennen'. ²² Ła'gak benne' zan, benne' ka' gon lăže'gekle' benách ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake' zej nake' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios. Wloé'egekle' da' ka' gak biá'gaken, na' góngake' yela' wak zen ka'. Łezka' gon

láže'gekle' benne' ka' wžekze Dios cha' sáke'gekle'. ²³ Na'a le'e, le soa ban láže'. Yógo'te da' ki ba goža' le'e zga'ale ka gágaken.

Kan gak kate' yelá' Benne' Golje' Benách
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lk. 21:25-36)

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' ža ka', te gak da' ki, kate' sáka'gak benách ka' ki, choj wbiž, na' bi cha'ni' byo'. ²⁵ Yinnjgak belj ya'abá ka', na' xizgak da' ka' zej nlan', da' ka' zej naken zen ya'abán'. ²⁶ Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, za'a lo bejw ya'abá, napa' yela' wak zen, na' yela' baní' chia'. ²⁷ Seš'a'a wbás chia' ka' che ya'abá, na' wtóbgake' benách ka' wžia' nedkza', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, gan so lawte yo biž, na' zejte gan so lawte ya'abá.

²⁸ Le chejní'il da' žsedle yag higo le'e. Kate' so law gonon ni'a ne'ndo' ka', na' žebían xlage' že'ndo' ka', nnézele za' žin byo' wbá ka'. ²⁹ Lezka', kate' lé'elele žakgak da' ki, nnézele za' žin ža ze lawte ža na', na' za' la' law. ³⁰ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki gágaken zga'ale kate' gatgak benne' ka', benne' sóagake' nbángake' ža na'. ³¹ Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a batkle te chen.

³² Kate' žin ža na' o yel na', bi nnezle nitó benne'. Bi nnezgkale wbás che ya'abá ka', na' bi nnezla' neda', Ži'n Dios. Toze Dios Xa' nnezlen'. ³³ Che len, le soa lez, na' le soa ban láže', na' le wcháljen Dios dan' bi nnézele bi ža gágak da' ki. ³⁴ Gaken kan žak kate' chej to benne' zi'to'. Kate' za' wzé'e liže', wdíe' lo na'gak benne' wen žin chie' ka' da' de chie'. Che chégake' we'e xhíngake', na' nne' soa lez benne' zoe' žape chie' ža yo'o. ³⁵ Le soa lez dan' bi nnézele batx yelá' xan yo'o, cha' kate' za' žále, o gachje yeje, o kate' žbeže leko', o zildo'. ³⁶ Le gon ki, nich bi yedjxake'e le'e žtasle cha' kon yela'kze'. ³⁷ Da' ni da' žapa' le'e, lezka' žapa' yógo'te benách: le soa ban láže'.

14

Benne' yodo' ka' žóngake' xtiža'gake' séngake' Jesús

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Yechóp ža ka', gak Lni Pasko' kate' žejšá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios kate' beslé' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto, da' naken lni kate' žawgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen. Bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', wdíljgake' kan séngake' Jesusen' ži žize nich gótgake' Le'. ² Wnnágake':

—Bi žala' senžo-ne' ža lni dan' gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le žlálje' da' zla' žix yichj Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Kate' ža na' wzóa Jesusen' lo yež Betania, lo liž Smon, to benne' wdé'e yižwé' leže. Kate' ne žej žaw Jesusen', wyáz to no'le, noe'e to bégá'do' da' naken yej zaka', na' nža' da' zla' žix che yeje susén las da' naken dot li láže', na' zaka'le'en. Bje'e bégá'don', na' wloé'e da' zla' žix yichj Jesusen'. ⁴ Bža'agak baže benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake' la' légakze':

—žBž chen' gok ditje da' žixen'? ⁵ Chela' no benne' gote'en, si'že' ka' lážjwžo che to yiz, na' gak chise' mežwn' chegak benách yache' ka'.

Wnnéle'egake' che no'len'.

⁶ Naž bchalj Jesusen', na' wnné':

—Le we'e latje. žBž chen' žznele chie'? Nak chawe' dan' bene' chia'. ⁷ Benách yache' ka' nníta'lentezgake' le'e, na' bátte'teze yénelele, gak gonle chégake' da' chawe', san neda' bi sóateza' gan zoale. ⁸ Ben no'le ni ka da' wzake'e. Bjalje' da' zla' žix ni neda', na' ki bpe'e neda' zga'ale kate' gacha'a lo yežw ba. ⁹ Da' li žapa' le'e, gáte'teze gan wcháljgake' diža' chawe' chian' dot yežlyó nga, lezka' soa no benne' wzóa lie' da' ben no'le ni chia'. Ki gaken nich chejsá' láže'gak benách ka' le'.

Judas žchebe láže'e wdíe' Jesús lo na'gak benne' yodo' ka'

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰ Naž bžoj Judas Iskariote, bennen' nbáblene' benne' chežinno, benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen, na' wyeje' gan zej nníta'bxoz wnná bia' ka' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'. ¹¹ Kate' b'éngkale' xtiža' Judas na', bebégekale', na' bchebe láže'gake' chúzjwgake' le' mežw. Naž wzó law Judas na' žilje' kan wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.

Da' žej žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo

(Mt. 26:17-29; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

¹² Nak ža zzo law žak lni kate' žawgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, ža na' žótgake' zila'do', bian' žawgake' Lni Paskon', kate' žejšá' láže'gake' kan ben Dios katen' beslé' benne' judío ka' lo yežlyó Egipto. Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnággekale' Le', na' wnnágake':

—žGaz žénelo' chejto' chejsí'ni'ato' da' gawžo xche' che Lni Pasko'?

¹³ Naž Jesusen' bsele' chope benne' wse-dle chie' ka', na' gože' légakze':

—Le chej lo yež, gan chejžaka'le to benne' noe'e to že'e nis. Le chéjlene'. ¹⁴ Gan choe'e, le ye' xan yo'on': “Žzna Benne' wsedle: žGaz zoa yo'o gan gáwléna' benne' wsedle chia' ka' xche' che Lni Pasko'?” ¹⁵ Naž wloé'le' le'e to yo'o zen gan nak da' chope kwia gan ba nba'a. Le wsi'ni'a da' gawžo ga na'.

¹⁶ Bžojgak benne' wsedle chie' ka', na' bžíngake' lo yež, na' bejžáka'gake' yógo'te

kan ba gož Jesusen' légake'. Bsi'ni'agake' da' gáwgake' ga na' che Lni Paskon'.

¹⁷ Kate' ba golen, bžin Jesusen' ga na', na' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', zá'lgake' Le' tzen. ¹⁸ Kate' ne že'j záwgake', bchalj Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zoa to benne' ládjwle le'e, benne' že'j záwle' neda' tzen. Le' wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.

¹⁹ Naž gok nyache' láže'gake', na' wzó láwgake' žé'gake' Le' to toe':

—¿Naken neda'?

Lezka' yetóe' wnné':

—¿Nedan'?

²⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nake' to benne' ladjw chežinnole ki, bennen' zžínle' neda' tzen lo ye'n. ²¹ Cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, kan nyejw le'e yiche la'y kan gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka' gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chéla'kze bi golje'.

²² Kate' ne že'j záwgake', Jesusen' be'xwe' yet xtil. Gože' Dios: "Žó'xkeno'." Bzožjen', na' bi'en chégage', na' wnné':

—Le gawn. Da' ni naken be'la' žen chia'.

²³ Lezka' be'xwe' to ziga'do', na' gože' Dios: "Žó'xkeno'." Naž bi'en chégage', na' yógo'tegake' wé'lgaken'. ²⁴ Jesusen' gože' légake':

—Da' ni naken xchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'nen chawe', dan' žon Dios len benách ka'. Xchena' na' lajen ni'a chegak benne' zan. ²⁵ Da' li žapa' le'e, biž ye'ja' xis uba ki na' zejte ye'ja' da' kobe gan žnna bia' Dios.

Znna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'

(Mt. 26:30-35; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Wdė bėlgake' da' belwė láwgake' Dios, bžó'gake', na' jake' law Ya'a Yag Olibo. ²⁷ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Yógo'tele gak chope láže'le, na' yebėj yichje neda' na'a že', dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnna: "Gota' benne' žape chi'e zila' ka', na' gáslasgakba'." ²⁸ Te yebana' lo yela' got, cha'a gan nbab Galilea zga'ala' ka' le'e.

²⁹ Naž Bedw gože' Jesusen', na' wnné':

—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' yebėj yichjake' Le', bi gak chope laža'a neda'.

³⁰ Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Da' li žapa' le', la' yel nize, zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'.

³¹ Naž Bedon' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—La'kze gátlentia' Le' tzen, bi nnia' bi nónbi'a Le'.

Lezka' wnnágake' yógo'tegake'.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemani

(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlgake' Le' tzen lo yežlyón' nzin' Jetsemani, na' gože' légake', na' wnné':

—Le kwe' nga, kate' cha'a neda', chejcháljlene' Dios.

³³ Bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' wzó lawe' žekle', na' žak nyache' láže'e. ³⁴ Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Gatkza' lo yela' žak nyache' láže' chia'. Le kwez nga, na' le nna'ze dot yele.

³⁵ Naž Jesusen' wzé'e yeláte'do' na'le, na' bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlene' Dios. Wnnable' Le', cha' wak, kwase' chie' da' žala' sáka'li'e ža na'. ³⁶ Kate' ne zcháljlene' Dios, wnné':

—Xe, yógo'te gak gono' Le'. Bekwás da' žala' sáka'li'a, san kege kan ženela' neda', san kan ženelo' Le', gono'.

³⁷ Naž Jesusen' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bejxake'e légake' ztásgake'. Gože' Bedon':

—Smon, žztaso' na'a? ¿Bi zbejo' bichgale yej lawo' to chí'ido'ze? ³⁸ Le nna'ze dot yele, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable' bi si' latje da' xiwe' chen' le'e chela'ale. Da' li be' nákkzele zoakzen ban láže', san lo yela' benách chele žedó láže'le.

³⁹ Naž da' yoble wyėj Jesusen', na' bcháljlene' Dios, na' la' tlebe kan wnné'.

⁴⁰ Kate' beyeje' da' yoble gan nnita'gake', bejxake'e légake' ztásgake' dan' yo'o bichgale yej láwgake'. Bi wnné'zgek'le' bi da' yé'gake' Le'. ⁴¹ Kate' beyeje' da' chonne chi'i gan nnita'gake', gože' légake':

—¿Žtasle? ¿Žezi' láže'le? ¡Ká'teze! ¡Ba bžin ža! Le wia nga, neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' do'la' ka'. ⁴² ¡Le chas! ¡Le cho'o! Le wia nga, za' bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka'.

Želzene' Jesús

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, bla' Judas, bennen' nbáblene' yechinéj benne' ka' žónlgake' Le' tzen, na' zá'lgak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bséla'gake' légake'. ⁴⁴ Judas na', bennen' ždie' Jesusen' lo ná'gake' ba blóe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen', na' wnné':

—Bennen' wchág lawa'-ne', Lekze' Jesusen'. Le sene', na' le chi'e. Le wia binlo nich bi yelé'.

⁴⁵ Kate' bžin Judas na' ga na', la' wbíga'tie' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle, Benne' wsedle.

Naž bchag lawe' Jesusen'. ⁴⁶ Naž bēxwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le' nžeje'.

⁴⁷ Naž to benne' zónlene' Jesusen' tzen wleje' ya ntoche', na' bene' we' bi' wen zin che bẏoz blo, na' bchoge' yid nagbe'.
⁴⁸ Jesusen' gože' benne' ka', na' wnné':

—ǰBẏojle nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka' nich senle neda', kan žonle kate' zzenle to benne' wbán? ⁴⁹ Kate' ža ka' wzóalena' le'e, na' bsdla' benne' ka' gan nak lo zchil yodo', bi wzenle neda', san žaken ki nich gak da' nyejw le'e yiche la'y.

⁵⁰ Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' beběj yichjake' Le', na' bzónnjake'.

Žzonnj to xkwide' byo

⁵¹ Lezka' wzóa to xkwide' byo ga na', nawbe' Jesusen', na' nẏoaze kwinbe' to laže' laga'. Benne' ka' zej nchi'e Jesusen' bēxwgake'-be', ⁵² san bsanbe' lažen', na' gal yidzebe' bzonnjbe'.

Zché'gake' Jesús lawgak benne' yolawe' blo che yodo'

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Bché'gake' Jesusen' law bẏoz blo, gan zej ndobe yógo'te bẏoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'.
⁵⁴ Bedw bejnawe' Jesusen' zít'ole. Wyó'e la' li'a liž bẏoz blon', na' wzé'lene' tzen benne' ni'a na' ka' bẏoz blon', na' bche'l kwine' gan nak žoa'a yi'.

⁵⁵ Bẏoz wnná bia' ka' len yógo'te benne' yolawe' blo ka' gónegekle' želgекle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' zia nich gak chóggake' chie' gate', san bi be bžélgекle'. ⁵⁶ Benne' zan wnnégake' che Jesusen' da' wen laže', san bi gok tlebe dan' wnnégake' chie'. ⁵⁷ Naž wzegak benne' ka' wnnégake' che Jesusen' da' wen laže', na' wnnágake':

⁵⁸ —Neto' benlto' da' bchalj bennen', na' wnné': "Wchinnja' yodo' nga, da' benen len ni'a na'gak benne' ka', na' yechonne žaze yechisa' yetó da' bi gonen len ni'a na'gak benne' ka'."

⁵⁹ Lezka' bi gok tlebe xtíza'gake'.

⁶⁰ Naž wzó ža' bẏoz blon' gachje láwe'le benne' ka' nníta'gake' ga na'. Wnnable' Jesusen', na' wnné':

—ǰBi be žechebo'? ǰBizen' da' znnagak benne' ki kan naken chio'?

⁶¹ Wzóa žize Jesusen', na' bi be bechebe'. Da' yoble bẏoz blon' wnnable' Le', na' wnné':

—ǰNako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios la'y?

⁶² Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Naka'. Lezka' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, soa' kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', katen' yelá'a lo bejw ya'abá.

⁶³ Naž bẏoz blon', lo yela' zža'a chie' bcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':

—Bi žiázjelžo no benne' włoe'ele' zia da' nbage'e. ⁶⁴ Bēnkzelele wnné' che Dios len da' wnné'. ǰBiz znnale le'e?

Yógo'tegake' bchóggake' che Jesusen' gate'.

⁶⁵ Naž ba'le' wzó láwgake' zžé'egake' Jesusen' zene'. Bkáche'gake' yej lawe', na' bēngake' Le' zi', na' wnnágake':

—Wnné' ya'a na'a nolto' bwáwža'ato' Le'.

Benne' ka', benne' ni'a na' bẏoz blon', wdápa'gake' žoa'a law Jesusen'.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Kate' ne zoa Bedw li'a zan yo'o, to xkwide' no'le, bi' wen zin che bẏoz blon', wbíga'be' gan zoe'. ⁶⁷ Kate' blé'elbe' Bedon' gan ži'e zche'l kwine' žoa'a yi', bwíabe' le', na' wnnabe':

—Lezka' le' zónleno' Jesús, benne' Nasaret na', tzen.

⁶⁸ Beží'i Bedon', na' wnné':

—Bi nónbi'a-ne', na' bi nnezla' bi dan' znnó'.

Bežój Bedon', na' bejsóe' gan zázgake' li'a na'. Naž wžeže leko'. ⁶⁹ Da' yoble to xkwide' no'le wen žin bwíabe' le', na' wzó lawbe' že'be' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':

—Benne' ni zónlene' légake' tzen.

⁷⁰ Da' yoble bžon Bedon'. Yextido', benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' Bedon', na' wnnágake':

—Da' li zónleno' légake' tzen, dan' nako' benne' Galilea. La' diža'ze zchaljo' zej nak bi'o, dan' toze kan zchaljle.

⁷¹ Wzó law Bedon' žzia kwine' zia, zzetje' Dios, na' wnné':

—Bi nónbi'a bennen' zchaljle chie'.

⁷² La' wžéžete leko' da' chope chi'i. Naž bejsá' laže' Bedon' dan' wnná Jesusen', katen' gože' le': "Žga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'." Kate' bejsá' laže'e diža' ni, wzó lawe' zbžéljle.

15

Zché'gake' Jesús law Pilato, benne' wnná bia'

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Kate' ne nak zildo', bẏoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', na' yógo'te benne' yolawe' blo che yodo', bēngake' toze diža'. Naž bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' Le' lo na' Pilato, bennen' wnná bian', nich choge' chie' gate'. ² Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—ǰNako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li znnó'.

³ Bxoz wnná bia' ka' besbága' gake' Jesusen' da' zan da' zia. ⁴ Naž Pilaton' wnnable' Le' da' yoble, na' wnné':

—¿Bi be žechebo'? Bze nag da' zan da' žesbága' gake' le'.

⁵ Bi be bechebe Jesusen'. Ka' goken, bebán laže' Pilaton'.

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25;
Jn. 18:38-19:16)

⁶ De to da' žónteze žon Pilaton' kate' žak lni na', žsane' to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' želnáb benne' ka'. ⁷ Kate' ža ka' to benne' lie' Barrabás nyejwe' liž ya, tzen len yebale lježe' ka', benne' ka' bdíl-lengake' benne' Roma ka', na' bétgake' bałe benách ka'. ⁸ Kate' bžingak benne' zan ka' gan zoa Pilaton', wzó lágwage' znnábgekle' le' gone' chégake' ka' žónteze žone'. ⁹ Beží'i Pilaton', na' wnné':

—¿Žénelele wsana' bennen' chele, bennen' nna bi'e benne' judío ka'?

¹⁰ Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'ele' bxoz wnná bia' ka' bdégake' Jesusen' lo ne'e dan' žgé'egkle' Le'. ¹¹ Bxoz wnná bia' ka' bzejni'egkle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen' lo ná'gake'. ¹² Naž Pilaton' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné':

—¿Bž Žénelele gona' che bennen' znnale lie' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

¹³ Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—iBde'e le'e yag kroze!

¹⁴ Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Bž da' zia nbage'e?

Da' yoble wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—iBde'e le'e yag kroze!

¹⁵ Dan' gónele Pilaton' gone' dan' chaž láže'gak benne' zan ka', bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka' žjake' lo wdile, chingake' Jesusen', na' bdie' Le' lo na'gak benne' ka' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

¹⁶ Naž benne' ka' žjake' lo wdile, bché'gake' Jesusen' li'a yolawe', gan btóbgake' ljéžgake' ka'. ¹⁷ Bwákwgake' Jesusen' to laže' xna, na' bégake' to da' bžíagake' yichj Jesusen', dan' naken len ni'a ne'e yag yeche'. ¹⁸ Naž wzó lágwage' žon dítjgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—iGa'n žen le', benne' znná bi'e benne' judío ka'!

¹⁹ Bdingake' ya xtil yichje', na' bžé'egake' Le' zene'. Bzoa žibgake' lawe', na' lo yela' žon dítjle bka'n zéngake' Le'. ²⁰ Kate' beyóž ben dítjgekle' Le', beká'agake' laže' xnan' da' nakwe', na' begákwgake' Le' laže' chekze'. Naž bebéjgake' Le' la' lí'ale yolawen' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

Ždá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Béxwgake' to benne' yež Sirene, benne' zdeze' ga na', na' zezé'e yiže'. Lie' Smon, na' nake' xgak Kantr', na' Rufo. Bégake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.

²² Bché'gake' Jesusen' latjen' nzin' Gólgota, to diža' hebreo da' znnan len diža' xiža', Ya'a Žit Yichj Benne'. ²³ Bé'gake' da' ye'j Jesusen' xis uba da' nžixen než sla' che mirra, san Le' bi we'jen'. ²⁴ Naž bdá'gake' Le' le'e yag kroze, na' wdísgake' laže' da' gokw Jesusen' lo na' to to benne' ka', benne' žjake' lo wdile. Bebéjgake' da' gak bian' nich nnéžgekle' dan' yeyala' to toe'.

²⁵ Ne nak xsile katen' bdá'gake' Le' le'e yag krozen'. ²⁶ Dižan' da' bdá'gake' le'e yag kroze yichjle Jesusen' kan nak da' žesbága'gake' Le' zia znnan ki: "Benne' znná bi'e benne' judío ka'." ²⁷ Bdá'gake' chope benne' wbán ka' le'egak yag kroze ka' tzen len Jesusen', na' de'e toe' kwite' li ža, na' yetóe' kwite' yegle. ²⁸ Ka' goken, gok kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Wbáblene' benne' wen da' zinnj ka'."

²⁹ Benne' ka' želdié' ga na' bliž zí'gake' Jesusen'. Bta yichjgake', na' wnnágake':

—iO'! ¿Wchinno' yodo' che Dios, na' yechonne žaze yechison'? ³⁰ Beslá kwino' na'a, na' betj le'e yag krozen'.

³¹ Lezka' bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', ben dítjgekle' Le'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—Beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'.

³² Lezka' wnnágake':

—iO'! ¿Nako' Benne' Criston', benne' nna bi'e benne' judío ka'? Betj na'a le'e yag krozen' nich le'elton', na' chejle'to' chio'.

Lezka' benne' ka' zej de'e le'egak yag kroze ka' tzen len Le', bliž dítjgekle' Le'.

Da' goken kate' got Jesús

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Kate' bžin wawbiž, bchoł dot yežlyó nga, na' goken ki na' zejte žedá chonne. ³⁴ Kate' ne žedá chonne, wžéžeya'a Jesusen', na' wnné':

—Eloi, Eloi, ¿lama sabaktani?

Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': "Dios chia', Dios chia', ¿biž chen' bsan lažo'o neda'?"

³⁵ Benne' ka' nníta'gake' ga na' béggekle' diža' ni, na' wnnágake':

—Le wzé nag, Žliže' Lías.

³⁶ Naž bxite' to benne' zoe' ladjwgake', na' besbise' to da' blóle da' ž'en len nis lo nop zichj. Bde'en to law ya xtildo', na' bi'en nich xop Jesusen', na' wnné':

—Kwežžo, na' wiažo cha' yid líasen' nich yetinne' Le'.

³⁷ Wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie'.
³⁸ Wžeza' laže' žjeje da' nalan' gachje lawe'le lo yodo', na' bžojen chople, da' wzó lawn yichjen, na' bžinten xni'alen. ³⁹ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' zie' law Jesusen', bl'e'ele' kan goken, kan wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie', na' wnné':

—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.

⁴⁰ Lezka' wnnita'gak no'le ka' ga na', na' zi'to'le zwia'gake'. Wnnita'gak Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna'gak Jakob kwide', na' Jwsé ladjwgak no'le ka'. ⁴¹ No'le ki jáklene' Jesusen' katen' wdé' gan nbab Galilea, na' góklengake' Le', na' bnéjwgake' da' bdawe' Le' len benne' ka' zónlengake' Le' tzen. Lezka' wnnita'gak yebale no'le zan ga na', no'le ka' bžínlengake' Le' lo yež Jerusálen.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Za' žale ža zpá'gake', ža na' za' žin ža la'y chegak benne' judio ka'. ⁴³ Che len bla' Jwsé, benne' yež Arimatea, ga na'. Nake' benne' blo ladjwgak benne' yolawe' blo che yodo', na' lezka' zbeze' ža nna bia' Dios. Dot laže'e wyoé'e gan zoa Pilato, na' wnnable' le' wnežjwe' le' latje yeywé'e Jesusen'. ⁴⁴ Bebán láže'le Pilaton' kate' wnné' ba got Jesusen', na' bliže' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnnable' le' cha' ba nat Jesusen'. ⁴⁵ Kate' benle' da' wnná bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bnežjwe' Jwsén' latje yeywé'e Jesusen'. ⁴⁶ Naž Jwsén' go'we' to laže' da' záka'le'en, na' betinne' Jesusen' le'e yag kroze, na' bchel-le' Le' lažen' da' záka'le'en. Naž wló'ogake' Le' lo yežw ba da' naden to lo bloj le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' besbagan' gan zó'ogake' lo yežw ba na'. ⁴⁷ Lia Madlen, na' Lia, xna' Jwsé, bwia'gake' gan bdé'gake' Jesusen'.

16

Žebán Jesús lo yela' got

(Mt. 28:1-10; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Kate' ba wdé ža la'y chegak benne' judio ka', da' naken ža gaže ža, naž Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna' Jakob, wzí'gake' da' zla' žix nich chejló'ogake' Jesusen' da' žixen'. ² Kate' ne nak zildo' ža nežw, jake' žoa'a yežw ba che Jesusen', na' bžingake' ga na' kate' za' la' wbíž. ³ Belyi'e ljéžgake' ka', na' wnná'gake':

—žNož benne' yeké'e yej na' nich gak cho'ožo lo yežw ba chien'?

⁴ Kate' bžingake' ga na', bwia'gake', na' blé'egake' ba nkwas yej na', na' naken to yej zen. ⁵ Wyázgake' lo yežw ba le'e ya'a yej na', na' blé'egake' to xkwide' byo, wbás che ya'abá ga na'. Že'be' chelá'a li ža lo yežw ban', na' nákwbe' to laže' tonn, laže' žila'do'ze, na' bžébe'le'egake'. ⁶ Naž xkwiden' gožbe' lé'gake', na' wnnabe':

—Biž žébele. Žeyilje Jesusen', Benne' Nasaret, Bennen' wdé'e le'e yag kroze. Ba bebane'. Biž zoe' nga. Le wia ga ni bxó'ogake' Le'. ⁷ Le chej na'a, le chejzenle benne' wse-dle chie' ka' da' ni, na' lezka' Bedw, na' ye'le lé'gake': "Chej Jesusen' zga'ale' ka' le'e gan nbab Galilea. Yel'é'elele-ne' ga na' kan ba gožkze' le'e."

⁸ Naž bežó'gake' ga na', na' bžónnjgake' žoa'a yežw ban' dan' želzize' lo yela' zžebe ché'gake'. Bi belyi'e no benne' da' ni dan' zžébe'le'egake'.

Zloe' le' law Jesús law Lia Madlen

(Jn. 20:11-18)

⁹ Kate' bebán Jesusen' zildo' ža nežwn', blo'e' lawe' zga'ale law Lia Madlen, no'len' bebéj Jesusen' gaže be' xiwe' ka' wyoé'e. ¹⁰ Wyéj Lian', na' bejzenlen' benne' ka' wdálengake' Jesusen'. Benne' ki zej nak nyache' láže'e, na' zbéžegake'. ¹¹ Kate' béngkele' kan nak da' bchalje', na' wnné' zoa nban Jesusen', na' blé'ekzele' Le', bi bejlé'gake' chie'.

Chope benne' wsedle ka' che Jesús

žél'é'egake' Le'

(Lk. 24:13-35)

¹² Wdé na', nža'le blo'e' law Jesusen' lawgak chope benne' wsedle chie' ka', benne' yó'ogake' nez, na' zjake' gan nak nez yiže'. ¹³ Naž beyéjgake', na' bejžéngeken' yezíka'gake', san bi bejlé'gake' xtiža'gake'.

Da' bde Jesús lo na'gak benne' wbás chie' ka'

(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Kate' ze lawte, blo'e' law Jesusen' lawgak benne' chinéj, benne' wbás chie' ka', kate' ne že'j záwgake'. Bdi'le' lé'gake' dan' bi žejlé'gake' chie', na' dan' nak zide yichj lázdo'gake', na' dan' bi bejlé'gake' xtiža'gak benne' ka' blé'egake' Le' wdé bebane'. ¹⁵ Naž gože' lé'gake', na' wnné':

—Le chej dot yežlyó nga, chejženlele yógo'te benách diža' chawe' chian'.

¹⁶ Nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', na' yezó'e nis, yelá bennen', san no benne' bi chejli'e chia', ga'n dola' da' nbage'e. ¹⁷ Benne' ka' chejlé'gake' chia' neda' góngake' da' gak biá'gaken. Wkóngkele' žin la', na' yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' wcháljgake' diža' yoble ka'. ¹⁸ Cha' góxwgake' bele snia ka' len ná'gake', o cha' yé'jgake' da' žoten benách, bi be gonon ché'gake'. Xoa ná'gake' benne' yižwé' ka', na' yeyáktegake'.

Jesús žeyepe' ya'abá che Dios

(Lk. 24:50-53; Hch. 1:6-11)

¹⁹ Kate' Xanžon' beyóž bcháljlene' lé'gake' da' ki, Dios bechise' Le' ya'abá chie', gan wži'e kwit li ža che Dios. ²⁰ Bžó'gake' lé'gake', na' bejžéngkele' benách yógo'te yež. Xanžon' góklénkze' lé'gake', na' bi'e lé'gake'

latje béngake' da' zej nak bian' nak dot da' li
da' zchálgake'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ LUKAS

Diža' da' wló'o Lukas lo na' Teófilo

¹ Benne' zan ba ben byéngake' bžóigake' gaze lo den da' naken dot da' li, dan' goken gan zoažo, ² káteze blé'egeklen' ža ni'te, na' bžéngklen' žo'o, na' bžégake' diža' kan goken. ³ Žekla' neda' gaken chawe' wzoja' da' ki gaze lo den chio', Teófilo, benne' cháwe'do', dan' ba wdilja' binlo kan nak yógo'te dan' goken ža ni'te. ⁴ Zzoja' da' ni chio' nich nnezlo' nak dot da' li da' ba nsedlo'.

Złoe'el wbás che ya'abá kan galj Zwa, benne' yezóe' benách ka' nis

⁵ Ža ni'te katen' wnná bia' Herodes gan nbab Judea, wzóa to bžoz lie' Secria. Nbólene' to kwe' bžoz, da' naken kwe' dan' zína bia' Abías. Lezka' Xbel, zo'le Secrian', nake' za'só Aaron, bennen' goke' bžoz blo nežw, na' benne' biche' Moisés. ⁶ Secrian' len Xbelen', zej nake' chawe' law Dios, na' dot láže'gake' žóngake' kan zína xtiža' Dios, na' lezka' da' bchi'le' Le'. Ki goken, bi gok nitó benne' nnie' chégake'. ⁷ Bi wzóa no xkwide' chégake', dan' nak Xbelen' no'le wbiž, na' žoptie' ba ngólake'.

⁸ Bžin byo' beyala' che kwe' bžoz ka' gan nbab Secrian' góngake' žin law Dios, lo yela' bžoz chégake'. ⁹ Kan žónteze žongak bžoz ka', beyala' lo wláz Secrian' wyó'e' latje la'y che yodo' nich wzeye' yale zix law Xanžo Dios. ¹⁰ Kate' Secrian' ne zzeze' yalen', yógo'te benách ka' wnníta'gake' la' li'ale, na' zcháljengake' Dios. ¹¹ La' na'ze bla' law to wbás che Xanžon' kan zoa Secrian', zie' chelá'a li ža che bkog la'y gan žey yalen'. ¹² Katen' Secrian' blé'ele' wbás che ya'abán', gok zedle', na' bžebe'. ¹³ Naž wbasen' gože' Secrian', na' wnné':

—Secria, bi žebo'. Dios ba benle' da' znnabło-ne', na' Xbel, no'le chion', soa to bi' byodo' chie', na' go'o labe' Zwa. ¹⁴ Gak yela' ba nez zen chio', na' yebé'le'elo'. Benne' zan yebé'gekle' ni'a che xkwiden'. ¹⁵ Gakbe' zenle'e' law Dios. Bi ye'jbe' xis uba, na' kege to da' zšožen benách ka'. Dios Be' La'y yedjsóalene'-be' kate' ne yo'obe' lo le'e' xna'be'. ¹⁶ Zwa ni gonbe' ga yeyakgak benne' zan, benne' Israel ka', che Xanžo Dios. ¹⁷ Lezka' cheje' zga'ale' ka' Xanžon', na' Be' la'yen', na' yela' waken', da' ka' wnníta' lengaken Lias, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, sóalengaken le'. Ki gaken che Zwan' nich yeyone' toze benne' zej nake' xa len zí'ngake' ka'. Wzejni'ile' benne' ka' zži'igake' che Dios, nich yeyákgake' benne' chawe' ka', na'

yesnisle' légake' nich gak ban láže'gake', na' gápegake' Xanžon' ba la'ne.

¹⁸ Naž Secrian' wnnable' wbás che ya'abán', na' wnné':

—Žiže gak bian' gákgak da' ki? Ba ngola' neda', na' lezka' ba ngol no'le chian'.

¹⁹ Bechebe wbasen', na' wnné':

—Neda' lia' Gabriel. Žona' žin law Dios. Lekze' bsele'e' neda' nich wcháljlana' le', na' wzenla' le' diža' chawe' ni. ²⁰ Na'a, dan' bi bejli'o da' goža' le', wkwéžo', na' biž gak nnio' kate' gáčkžegak yógo'te da' ki, kate' žin ža.

²¹ Xak gokgak da' ki, wnníta'gak benne' ka' la' li'ale, želbeze' Secrian', na' žebángkekle' dan' zžél-le'ele' lo latje la'yen'. ²² Kate' bežój Secrian', bi gok wcháljlene' légake', na' gókbe'egekke' blé'e' dáwe'le' to da' bloe'el Dios le' lo latje la'yen'. Dan' bi gok nne Secrian', blo'e'ezele' nich bzejni'ile' légake' dan' goken.

²³ Kate' bza'a ža ka' žala' gon Secrian' žin law Dios, naž beyeje' liže'. ²⁴ Wdé ža ka' wyó'o bi'do' lo le'e' Xbel, zo'le Secrian', na' bga'ne' yo'oze gayo' byo'. Bsa' láže'e', ²⁵ na' wnné':

—Xanžon' žone' chia' ki. Žonne' to xkwide' chia', na' žone' ga biž yedoe'ela' lawgak benách ka'.

Wbás che ya'abán' złoe'ele' kan za' galj Jesús

²⁶ Wdé xop byo', bla' law wbasen' che ya'abá, dan' bseja' Dios wbás na'kze', Gabriel, nich cheje' lo yež Nasaret, dan' nbaben Galilea. ²⁷ Dios bsele'e' le' ga na', nich chejcháljlene' to xkwide' no'le lebe' Lia. Lebe' ba bchebe láže'be' wchág ná'lenbe' to benne' byo' lie' jwsé. Le' nbabe' za'só Dabí, bennen' wnná bi'e' benách Israel ka' ža ni'te. ²⁸ Kate' wyó'o Gabrielen' gan zoa Lian', gože'-be':

—Padiox. Dios že' láže'e' le'. Xanžo Dios zóalene' le'. Lekze' žone' ga gáčkze chawe' chio' ka' gak chegak yógo'te no'le ka'.

²⁹ Kate' Lian' blé'elbe' wbás che ya'abán', wže' zedlbe' ni'a che dan' bchaljen', na' bebanlbe' kan gože'-be'. ³⁰ Naž wbasen' gože'-be', na' wnné':

—Lia, bi žebo', dan' Dios žon chawe'e' le'. ³¹ Na'a, cho'o to bi'do' li'o, na' galj to xkwide' byodo' chio', na' go'o labe' Jesús. ³² Jesús ni golbe', na' gake' benne' blo, na' si' le' Zi'n Dios, Benne' zente. Xanžo Dios gone' ga nna bi'e' kan ben Dabí, ža gole wdé che Jesusen', bennen' wnná bi'e' ža ni'te. ³³ Jesusen' nna biá'teze' benne' Israel ka', na' yela' wnná bia' chien' batkle te chen.

³⁴ Naž Lian' wnnablbe' wbás che ya'abán', na' wnnabe':

—ŽNakxkze gak da' ki, dan' bi zóalena' benne' byo?

³⁵ Naž wbasen' gože'-be':

—Dios Be' La'y le'e gan zo', na' gone' ga yela' wak che Dios, Benne' zente, sóalenen le', na' gaken gan zo' ka to zol' da' zgo'o bejw. Che len bi' byodo' na', bi'don' žala' galjbe', cho'obe' lo na' Dios, na' si' labe' Zi'n Dios. ³⁶ Lezka' Xbel, zi'n ža xto'o wdé, ba yo'o to bi' byodo' li'e la'kze ba ngole'. Wnnégake' chie', na' wnnágake': "Nake' no'le wbiž" san ba zej xop byo' yo'o bi'don' li'e. ³⁷ Bi be zoa da' bi gak gon Dios.

³⁸ Naž Lian' wnnabe':

—Nakkza' chie'. To chi'ize naka' wen žin che Xanžon'. Gak chia' kan bach wnnó' gon Dios chia' neda'.

Naž la' beza'te wbás che ya'abán' gan zoa Lian'.

Lia zejwíabe' Xbel

³⁹ La' ža na'ze wyó'o Lia nez, na' taría taría wyejbe' gan nak law ya'ado' ka', na' bžinbe' to yež da' nbaben Judea. ⁴⁰ Kate' bžinbe' ga na' wyo'obe' liž Secrían', na' gožbe' Xbelen': "Padiox."

⁴¹ Kate' benle Xbelen' dan' wnná Lian', la' btate kwin bi'don' yo'obe' li'e, na' Dios Be' La'y bedjsóalene' le'. ⁴² Naž Xbelen' wnnié' zizže, na' wnné':

—Dios ba ben cháwe'že' le' ka yógo'te no'le ka', na' lezka' ben chawe'e bi'don' yo'obe' li'o. ⁴³ ŽNožkze neda', dan' bla' xna' Xana' ga zoa' ni? ⁴⁴ Katen' benla' dan' gožo' neda', lo yela' žebél chebe' la' btate kwin bi'don' yo'obe' li'a. ⁴⁵ Ba nez žen naken chio' dan' bejli'o xtiža' wbás che ya'abán', na' gakkze kan gože' le' lo wláz Xanžon'.

⁴⁶ Naž Lian' wnnabe':

Dot laža'a žka'n zena' Xanžon',

⁴⁷ na' žebélenla' Dios, Benne' Weslá chian'.

⁴⁸ Dios na'kze be' laže'e neda'.

Yoa'a lo ne'e Le', na' to chi'ize naka' wen žin chie'.

Na'a so law, nnágake' chia':

"Ba nez žen naken che no'len'."

⁴⁹ Ženle'e nak da' ben Dios, Benne' zente, chia' neda'.

ǰGa'n žen La la'y chie'!

⁵⁰ Le' žeyache' láže'tezle' benne' ka' zžébegake' Le',

na'a ža, na' to chi'ize.

⁵¹ Da' zan yela' wak žen ka' ba bene' Le'.

Bzexjwe' benne' ka' bka'n zéngake' yela' žejni'il chégage'.

⁵² Beké'e yela' wnná bia' chegak benne' blo ka',

na' bene' ga zej nak blo benne' gaxjw laže' ka'.

⁵³ Bwawe' benne' ka' beldone',

na' bka'ne' ka'ze benne' wnni'a ka'.

⁵⁴ Góklene' benne' Israel ka', benne' wen žin chie' ka',

dan' be' laže'e légage', na' beyache' láže'le' légage'.

⁵⁵ Bene' da' bchebe laže'e chegak ža xto'žo ka', dan' gone' chežo, dan' bchebe laže'e che Bran, na' chegak za'sóe' ka'.

⁵⁶ Lian' bgá'nlenbe' Xbelen' chonne byo', na' wdé na' beyejbe' ližbe'.

Da' gok kate' golj Žwa, bennen' bezóe' benách ka'nis

⁵⁷ Kate' bžin ža žala' soa xkwide' che Xbelen', golj to bi' byodo'. ⁵⁸ Benne' zjo'o li'a chie' ka' len lježe' ka', bégekle' kan Dios beyache' láže'le' le', na' bebélengekle' le'. ⁵⁹ Kate' ba gok xono' ža zoa xkwiden', bla'gak ljéžgake' ka' ga na' nich chóggake' lo belá' che bi' byodon' da' nak bian' nbabbe' che Dios, na' gónegekle' wzóagake' labe' Secrían' kan zoa la xabe'. ⁶⁰ Naž beži'i Xbel, xna'be', na' wnné':

—O'o. Žwa si' labe'.

⁶¹ Wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ǰBiž chen'? Bi zoa nitó lježle, benne' lie' Žwa.

⁶² Naž benne' ka' bloé'ezegekle' nich nnábgekle' xabe' bize žénele' si' labe'.

⁶³ Secrían' wnnabe' to blagdo', na' bzoje' lawn da' žnan: "Žwa si' labe'." Bebáengekle' yógo'tegake'. ⁶⁴ Ka' gaze la' beyáljwte žoa'a Secrían', na' gok bechalje', na' bka'n zene' Dios. ⁶⁵ Naž bebáengekle' yógo'te benne' zjo'o li'a chégage', na' wzé diža' kan gok da' ki yógo'te yeždo' zej nnitán' lawgak ya'ado' ka' gan nbab Judea. ⁶⁶ Bza' láže'gak yógo'te benne' ka' katen' bégekle' kan goken, na' wnnágake':

—ǰBižkzen' gon bi' byodon'? Da' likze Xanžon' zóalene'-be'.

Da' bchalj Secrían' lo wláz Dios

⁶⁷ Naž Dios Be' La'y bedjsóalene' Secrían', ža Zwan', na' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné':

⁶⁸ ǰGa'n žen Dios, Xangak benne' Israel ka', dan' bedjwíe' žo'o, benách chie', na' beya'we' žo'o!

⁶⁹ Bsele'e Benne' Weslá chežo ga zoažo ni, len yela' wak žen chie'.

Nake' Xkwiden' za' goljbe' ládjwgak za'só Dabí,

bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te.

⁷⁰ Ža ni'te bchebe laže'e gone' da' ki, dan' wnné' lo na'gak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.

⁷¹ Bchebe laže'e yeslé' žo'o

lo na'gak benne' ka' zžá'agake' žo'o,

na' lo na'gak benne' ka' bi' zlé'egagle' žo'o chawe'.

⁷² Bchebe laže'e yeyache' láže'le' Dabín', ža gole wdé chežon',

na' chejsá' laže'e da' bchebe laže'e, dan' naken la'y.

⁷³ Ben choche' xtiže'e, dan' bchebe laže'e gonon',

dan' gože' Bran, ža gole wdé chežon',

dan' naken to da' žala' gone' chežo žo'o.

⁷⁴ Bchebe laže'e yeslé' žo'o

lo na'gak benne' ka' bi žlé'egikle' žo'o chawe' nich biž žébežo gonžo xchine' Le',

⁷⁵ na' nich gakžo gaxjw laže', na' dot chawe' lawe' Le' yógo'te ža soažo nbanžo.

⁷⁶ Le', ži'na'do', si' lo' benne' zchalje' lo wláz Dios, Benne' zente,

dan' chejo' le' zga'alo' ka Xanžon', na' gon chawo'o nez gan tie'.

⁷⁷ Wzejni'ilo' benách chie' ka' kan wak yelágake'

na' kan yenit law Dios doła' da' zej nbage'e.

⁷⁸ Ki naken, Dios žeyache' láže'le' žo'o, na' gone' ga la' law Bennen' nakkze' baní' chežo.

⁷⁹ Lekze' wza'ni'e chegak benne' ka' nak chol yichj lázdo'gake', na' za' gátgake',

nich yego'e žo'o to nez gan ga'n cháwe'žo.

⁸⁰ Bgole xkwide' byodon', na' gokbe' wale. Wzóazebe' gan nak latje dach kate' bžinže ža bla' lawbe' lawgak benne' Israel ka'.

2

Da' goken katen' golj Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹ La' ža na'ze Augusto, benne' Sésar, bchi'le' yógo'te benách nníta'gake' yežlyó nga yéla'gake' le'e yich. ² Kate' da' nežw byéla'gake' le'e yichen', wnná bia' to benne' lie' Sirenio gan nbab Siria. ³ Yógo'te benách ka' beyéjgake' yež che chégake' gan zej nbabe' nich yéla'gake' le'e yichen'. ⁴ Wzá' Jwsé lo yež Nasaret gan nbab Galilea, nich cheje' gan nbab Judea, na' bžine' lo yež Belén, gan golj Dabí ža ni'te. Ki bene' dan' nbablén Jwsén' benne' ka' zej nake' za'só Dabín'. ⁵ Jwsén' wyeye' ga na' nich yéle'e le'e yichen', tžen len Lia. Lian' nakbe' xkwide' no'len' ba bchebe láže'be' wchág ná'lenbe' Jwsén', na' za' galj bi'do' chebe'. ⁶ Kate' ne nníta'gake' lo yež Belén, bžin ža žala' galj bi'do' cheben'. ⁷ Golj to bi' byodo', xkwide' nežw chie'. Bchele'-be' to láže'do', na' bdixjwe'-be' to lo yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez. Ki goken dan' bi bžel latje gan gá'ngake' lo yo'o gan želžin benne' ka' yó'ogake' nez.

Zla' law wbás che ya'abá gan žape chí'igake' zila' ka'

⁸ Gawze gan že' yež Belén nníta'gak benne' ka' yixe', benne' žape chí'igake' zila' ka' žel.

⁹ La' bla' lawte to wbás che Xanžon' gan nníta'gake'. Wyó'o yela' baní' che Xanžon' gan nníta'gake', na' bžébegake'. ¹⁰ Naž wbás che ya'abán' gože' légake', na' wnné':

—Bi žébele. Na'a zzenla' le'e to da' gonen ga yebélele, na' yebélengeklen yógo'te benách. ¹¹ Na'a ba golj to bi' byodo' lo yež gan golj Dabí, na' gakbe' Benne' Weslá chele. Nake'

benne' bsela' Dios, na' nake' Xanžon'. ¹² Da' ni gak bia'be' nich gónbia'le-be'. Yežel-lele-be', nželbe' láže'do', na' debe' to lo yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez.

¹³ Gan wzóa wbás che ya'abán', ka' gaze bla' lawgak wbás zante che ya'abá che Dios, na' zka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':

¹⁴ jGa'n zen Dios, Bennen' zoe' ža'te!

Gak da' wká'n chawen' benách yežlyó nga, benne' ka' Dios žaz laže'e légake'.

¹⁵ Kate' beza'gak wbás che ya'abá ka' ga na', zeyéjgake' ya'abá, benne' ka' žape chí'igake' zila' ka' gož ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—Le cho'o lo yež Belén nich le'elžo cha' ba goken kan bzejni'il Xanžon' žo'o.

¹⁶ Taría taría la' jaktie' ga na', na' bejxáka'gake' Lian' len Jwsén', na' xkwiden', bi'don' debe' to lo yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez. ¹⁷ Kate' blé'egikle'-be', bžéngikle' légake' dan' wnná wbás che ya'abán', kan nak che xkwiden'.

¹⁸ Bebángikle' yógo'te benne' béngikle' dan' wnnagak benne' ka' žape chí'igake' zila' ka'.

¹⁹ Lian' wlo'oze' da' ki lo yichj lázda'we', na' blab laže'e kan zej naken. ²⁰ Beyejgak benne' ka' žape chí'igake' zila' ka', zka'n zéngake', na' žoe'lawgake' Dios ni'a che yógo'te dan' béngiklen', na' blé'egiklen', da' ka' gókgaken kan gož wbás che ya'abán' légake'.

Zgó'ogake' xkwide' Jesús lo na' Dios

²¹ Kate' ba gok xono' ža wzóa xkwide' Jesusen', belchoge' lo beła' chebe' da' nak bian' nbabbe' che Dios, na' bzóagake' labe' Jesús kan ba bzoakze wbás che ya'abán' labe' zga'ale kate' za' cho'obe' le'e xna'be'.

²² Kate' bza'a ža che da' zpa' kwingak no'le ka' za' bzóategake' bi'do' chégake' kan zžna da' bchi'le' Moisés, belchi'e xkwide' Jesusen' lo yež Jerusalén nich kó'ogake'-be' lo na' Xanžo Dios. ²³ Ki bégake', dan' nyejw lo da' bchi'le' Xanžo Dios, dan' zžnan: "Yógo'te bi' byodo', bi' nežw che xna'be', žala' kwéjgake'-be' cheze che Xanžo Dios." ²⁴ Che len jake' ga na' nich gótgake' chope sintr gog, o chope plomdo' ka', na' kó'ogake'-ba' law Dios, kan zžna xtiža' Xanžo Dios.

²⁵ Ža na'ze zoa to benne' lie' Smon lo yež Jerusalén, bennen' nake' chawe', na' žežli'e che Dios. Žbeze' Bennen' sela' Dios, Bennen' gon chawe'e benách Israel ka'. Dios Be' La'y zóalene' Smon na', ²⁶ na' ba blóe'ele' le' bi gatzie' kate' lé'ežele' Benne' Criston', Bennen' sela' Xanžo Dios. ²⁷ Bžin Smon na' lo zchil yodo' dan' bche' Dios Be' La'y le' ga na'. Katen' xa xna' xkwide' Jesusen' belchi'e-be' lo zchil yodo' nich góngake' chebe' kan zžna xtiža' Dios, ²⁸ Smon na' wdele'-be', na' bka'n zene' Dios, na' wnné':

²⁹ Xan, na'a wak gonno' neda' latje gata', na' ga'n ži yichj lǎzda'wa', dan' ba gok dan' gožo' neda', wen žin chio'.

³⁰ Ba bl'e'ela' bi'don' bzoakzo' Le',

bi'don' gakbe' Bennen' yeslé' benách ka',

³¹ Bennen' wl'oe'elo' law lawgak yógo'te benách ka'.

³² Nakbe' baní' dan' wza'nín' chegak benne' zi'to' ka',

na' lezka' baní' chegak benách chio', benne' Israel ka'.

³³ Bebanle Jwsén' len Lian', xna' xkwide' Jesusen', kan nak dan' wnná Smon na' kan nak chebe'. ³⁴ Smon na' wnnable' Dios gon chawe'e légake', na' gože' Lian', xna' Jesusen', na' wnné':

—Bwia nga. Dios bzoe' Xkwide' ni nich gakbe' da' gonen ga chix lǎže'gekle benne' zan, na' gonbe' ga yeyagak chawe' benne' zan lǎdjwgak benách Israel. Gakbe' to da' gak bian', na' benách ka' nnégake' chebe'. ³⁵ Gaken ki nich la' law dan' zza' lǎže'gak benne' zan. Da' ki gaken chio' ka to ya ntoche' da' chazen lǎzdo'o.

³⁶ Lezka' Ana, to no'le zchalje' lo wláz Dios, wzóe' ga na'. Nake' zi'n Fanuel, to benne' nbabe' za'só bennen' lie' Aser, zi'n Israel. Ana na' wzóalene' benne' byo chie' gaže yiz wdé goke' xkwide' no'le, na' ba ngól-li'e. ³⁷ Got benne' byo che Anan', na' bga'ne' wzebe na' zejbe na' zeje' taplaj tapiz. Bi žežoje' gan nak zchil yodon'. Dot ža dot yele, zka'n zene' Dios, na' žone' wbás, na' zcháljlene' Dios. ³⁸ La' na'ze bl'e' ga na', na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Bzejni'ile' yógo'te benách kan nak che xkwide' Jesusen', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' želbeze' ža la' Bennen' seła' Dios nich gon chawe'e benách chie' ka'.

Jwsé len Lia zeyéjgake' lo yež Nasaret

³⁹ Wdé ben Jwsén' len Lian' yógo'te dan' zнна xtiža' Xanžo Dios, beyéjgake' lǎžgake', yež Nasaret gan nbab Galilea. ⁴⁰ Bgole xkwide' Jesusen', na' gokbe' choch. Góta'že yela' žejni'il chebe', na' zen nak da' wló'o Dios lo yichj lǎzdo'be'.

Žežin xkwide' Jesús zchil yodo'

⁴¹ Twiz twiz žjak xna' Jesusen' lo yež Jerusalén katen' žak Lni Pasko', kate' žejśa' lǎže'gak benne' judío ka' kan ben Dios, katen' beslé' xna wdé chégake' lo yežlyó Egipto. ⁴² Kate' xkwide' Jesusen' ba zejbe' chežinno yiz, jake' lo yež Jerusalén kan žónteze žóngake' kate' žak lni na'. ⁴³ Kate' wdé lni'n, zezá'gake', na' xkwide' Jesusen' nga'nbe' lo yež Jerusalén, san Jwsén' len Lian', xna' Jesusen', bi gókbe'egeklen'. ⁴⁴ Žékgekle' zeyo'obe' ladjw benne' zan ka', benne' zesá'klene' légake', na' che len to ža besa'ke'. Naž beyiljgake'-be' gan zej nnita' lǎžžgake', na'

gan zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e, ⁴⁵ na' bi bežélgekle'-be'. Che len beyéjgake' lo yež Jerusalén, na' beyiljgake'-be' ga na'.

⁴⁶ Ža chonne ža, bežélgekle'-be' gan nak to lo zchil yodo', že'be' lǎdjwgak benne' yodo' wsdle ka', na' zze nagbe' dan' žsédgekle', na' znnablbe' légake' da' zan. ⁴⁷ Bežánglekle yógo'te benne' béggekle' dan' bchaljbe' len yela' žejni'il chebe', na' kan nak dan' bechebbe'. ⁴⁸ Kate' xna' xna'be' bl'é'egkle'-be', bežánglekle'. Xna'be' gože'-be', na' wnné':

—Ži'na', žbiz chen' beno' ki len neto'? Wžé' zedlto', na' beyiljto' le', neda' len xon'.

⁴⁹ Naž Jesusen' gožbe' légake', na' wnnabe':

—ŽBiz chen' beyilje neda'? ŽBi nnézele žon byenen we' laža'a da' naken che Xa'?

⁵⁰ Bi bejni'igekle xna' xna'be' dan' gožbe' légake'.

⁵¹ Jesusen' beyéjlenbe' légake', na' bežinbe' lo yež Nasaret. Benbe' kan zнна xtiža'gak xna'be'. Lia, xna' Jesusen', wló' chawe'ze' yógo'te da' ki lo yichj lǎzda'we'. ⁵² Góta'že yela' žejni'il che xkwide' Jesusen', na' bgolbe'. Bežojbe' chawe' law Dios, na' lawgak benách ka'.

3

Da' bchalj Zwa, benne' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Kate' ba zej chi yiz zнна bia' Tiberio, benne' Sésar, dot yežlyó nga, zнна bia' Ponsio Pilato gan nbab Judea, na' Herodes zнна bi'e gan nbab Galilea, na' Lip, biche' Herodes na', zнна bi'e gan nbab Iturea, na' gan nbab Trakomite, na' bennen' lie' Lisaniás zнна bi'e gan nbab Abilinia. ² Kate' ža ka' Anás len Kaifás, zej nake' bžox blo ka', na' la' na'ze Dios bcháljlene' Zwa, zi'n Secría, kate' ne zoa Zwan' lo latje dach. ³ Wdá Zwan' do zente žoa'a yego Jordán, na' bchalje' kan žala' yezoagak benách ka' nis, benne' ka' žeyát lǎže'gake' nich yenít law Dios doła' da' zej nbage'e. ⁴ Gok da' ki kan nyejw le'e yich la'y, dan' wnná Isaías, benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, dan' znnan:

Benle chi'i to benne' wnnié' zižje lo latje dach, wnné':

“Le wpá' nez nich žin Xanžo Dios gan zoale. Le yebéj li nez las ka' gan tie'.

⁵ Le yeschá' yógo'te gan zej že' bloj ka'.

Le gon lache' yógo'te ya'a sibe ka', na' ya'ado' ka'.

Le yebéj li nez legw ka',

na' le gon chawe' nez yej ka'.

⁶ Yógo'te benách lé'egkle' bennen' seła' Dios, bennen' yeslé' légake'.”

⁷ Kate' bžojgak benne' zan lo yež ka' nich yezóagake' nis lo na' Zwan', le' gože' légake', na' wnné':

—Le'e, lježgak bele snia ka'. ¿Biz chen' žénele yezoale nis? ¿Zoa no benne' gože' le'e bi chog Dios chele gatle cha' yezoale nis? ⁸ Na'a, le gon da' gak bian' ba beyát láže'le, na' bi sa' láže'le, bi nnale: “Dios bi choge' cheto' gatto' dan' nakto' za'só Bran' dan' žapa' le'e, gak Dios ke'e yej ki, na' gone' ga yeyákgaken za'só Bran na'. ⁹ Nakle ka yag ka'. Ba zbez ya wage nich chogen yag ka'. Bíte'teze yag da' bi zbian da' zix chen, chóggaken', na' wzéygaken' lo yi'.

¹⁰ Naž benách ka' nníta'gake' ga na' wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Nakxkze gonto'?

¹¹ Bechebe Zwan', na' gože' légake':

—No benne' de chope ze' žala' wnezjwe' ton che no benne' bi de chie'. No benne' de da' žawe', lezka' žala' chisen' chegak benne' ka' bi de da' gáwgake'.

¹² Lezka' bale benne' wechizjw ka', benne' zchizjwgake' benách ka' lo wláž yež zi'to', bžingake' ga na' nich yezóagake' nis. Wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, ¿biz žala' gonto' neto'?

¹³ Zwan' gože' légake':

—Bi wchizjwžele kan wnná benne' žnna bi'e le'e.

¹⁴ Lezka' bale benne' žjake' lo wdile wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Cheze neto', biz žala' gonto'?

Zwan' gože' légake':

—Biž wcheble nitó benne' nich ka'le bi da' de chie'. Biž nnale chegak benách ka' da' wen laže' nich gonle ga chizjwgake' le'e, san le chaz laže' ka' da' nážjwle.

¹⁵ Lezka' benne' ka' želbeze' Bennen' seja' Dios, wnníta'gake' ga na', na' žsa' láže'gake' cha' nak Zwan' Benne' Criston'. ¹⁶ Bechebe Zwan', na' gože' yógo'tegake', na' wnné':

—Da' li neda' žezóa' le'e nis, da' žloe'elen nakle ka' benne' ka' ba gótgake', na' zej nzi'e yela' nban da' yoble, san za' Bennen' wchize' le'e Dios Be' La'y, na' da' naken yi' chie', na' Dios Be' La'y na' gonne' le'e yela' nban da' zejli kanne. Bennen' ze'e napže' yela' wnná bia' ka' neda', na' neda' bi naka' zi kweja' zele'. ¹⁷ Noxe' da' žžen yi' chie', na' wlobe' zoa' scribe chie', dan' žloe'elen kan gaken chegak benách ka'. Wtobe' zoa' sriben', na' ko'o chawen', san bebe chen wzeyen' lo yi' da' batkle yolen.

¹⁸ Kan zej nak diža' ki, na' yebale diža' zan bzejni'ile' benách ka', na' bzenle' légake' diža' chawen'. ¹⁹ Zwan' bdil diže'e Herodes, benne' wnná bia', dan' zóalene' Herodías, zo'le Lip, benne' biche'e, na' dan' žone' da' zan da' kegle. ²⁰ Naž ben Herodes na' to da' kegle da' ženže, bsejwe' Zwan' liž ya.

Žezóa Jesús nis

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Kate' ža ka' kate' bi na' nyejw Zwan' liž ya, na' žezóe' benách ka' nis, lezka' bezóe' Jesusen' nis. Kate' Jesusen' ne zchájljlene' Dios, wyaljw ya'abá, ²² na' bla' law Dios Be' La'y. Žnne'e ka to plomdo', bian' betjba', na' bžinba' gan zoa Jesusen'. Benle' chi'to to Bennen' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Le' nako' Ži'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Kan zej nak xa xna' wdé ka' che Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Katen' Jesusen' wzó lawe' žone' xchin Dios, zeje' Le' ka chi žoa yiz. Žékgekle benách nake' zi'n Jwsé. Jesusen' nake' za'só Eli.

Bennen' nake' xa Lia, xna' Jesusen'.

²⁴ Eli na' goke' zi'n Matat.

Bennen' goke' zi'n Lebí.

Bennen' goke' zi'n Melki.

Bennen' goke' zi'n Jana.

Bennen' goke' zi'n yetó Jwsé.

²⁵ Jwsé ni goke' zi'n Matatías.

Bennen' goke' zi'n Amós.

Bennen' goke' zi'n Nahum.

Bennen' goke' zi'n Esli.

Bennen' goke' zi'n Nagai.

²⁶ Nagai na' goke' zi'n Maat.

Bennen' goke' zi'n yetó Matatías.

Bennen' goke' zi'n Resa.

Bennen' goke' zi'n yetó Jwsé.

Bennen' goke' zi'n Judá.

²⁷ Judá na' goke' zi'n Joana.

Bennen' goke' zi'n Resa.

Bennen' goke' zi'n Sorobabel.

Bennen' goke' zi'n Salatiel.

Bennen' goke' zi'n Neri.

²⁸ Neri na' goke' zi'n yetó Melki.

Bennen' goke' zi'n Adi.

Bennen' goke' zi'n Kosam.

Bennen' goke' zi'n Elmodam.

Bennen' goke' zi'n Er.

²⁹ Er na' goke' zi'n Josué.

Bennen' goke' zi'n Elieser.

Bennen' goke' zi'n Jorim.

Bennen' goke' zi'n yetó Matat.

³⁰ Matat na' goke' zi'n Lebí.

Bennen' goke' zi'n Smon.

Bennen' goke' zi'n Judá.

Bennen' goke' zi'n yetó Jwsé.

Bennen' goke' zi'n Jonán.

Bennen' goke' zi'n Eliakim.

³¹ Eliakim na' goke' zi'n Melea.

Bennen' goke' zi'n Mainán.

Bennen' goke' zi'n Matata.

Bennen' goke' zi'n Natán.

³² Natán na' goke' zi'n Dabí.

Bennen' goke' zi'n Isai.

Bennen' goke' zi'n Obed.

Bennen' goke' zi'n Boos.

Bennen' goke' zi'n Salmón.

Bennen' goke' zi'n Naasón.

³³ Naasón na' goke' zi'n Aminadab.

Bennen' goke' zi'n Aram.
 Bennen' goke' zi'n Esrom.
 Bennen' goke' zi'n Fares.
 Bennen' goke' zi'n yetó Judá.
³⁴ Judá na' goke' zi'n Jakob.
 Bennen' goke' zi'n Isaak.
 Bennen' goke' zi'n Bran.
 Bennen' goke' zi'n Taré.
 Bennen' goke' zi'n Nakor.
³⁵ Nakor na' goke' zi'n Serug.
 Bennen' goke' zi'n Ragau.
 Bennen' goke' zi'n Peleg.
 Bennen' goke' zi'n Heber.
 Bennen' goke' zi'n Sala.
³⁶ Sala na' goke' zi'n Kainán.
 Bennen' goke' zi'n Arfaxad.
 Bennen' goke' zi'n Sem.
 Bennen' goke' zi'n Noé.
 Bennen' goke' zi'n Lamek.
³⁷ Lamek na' goke' zi'n Matusalén.
 Bennen' goke' zi'n Enok.
 Bennen' goke' zi'n Jared.
 Bennen' goke' zi'n Mahalalel.
 Bennen' goke' zi'n yetó Kainán.
³⁸ Kainán na' goke' zi'n Enós.
 Bennen' goke' zi'n Set.
 Bennen' goke' zi'n Adán.
 Bennen' goke' ka zi'nkze Dios.

4

Gónele da' xiwe' gonen ga бага' Jesús dola'
 (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Bezá' Jesusen' zóa'a yego Jordán, zoałen Dios Be' La'y Le', na' de chgi' bchi'e Jesusen' lo latje dach. ² Wzóe' ga na' choplalj' ža, na' gónele da' xiwe' gonen ga бага' Jesusen' dola'. Bi be bdaw Jesusen' ža ka', na' wdé na' wdone'. ³ Naž da' xiwen' gožen Jesusen', na' wnnán:

—Cha' nakkzo' Le' Zi'n Dios, wnná yeyák yej ni yet xtil.

⁴ Bechebe Jesusen', na' gožen':

—Nyejw le'e yich da' znnan: “Kégeze len yet xtil zej nban benách ka', san ležka' zej nbánlene' yógo'te xtiža' Dios.”

⁵ Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' gan nak to law ya'a sibe. To chí'ido'ze bloe'elen Le' yógo'te latje gan znná bia'gak benne' ka' dot yežlyó nga. ⁶ Naž da' xiwen' gožen Jesusen', na' wnnán:

—Yógo'te latje chegak benne' wnná bia' ka', na' yela' wnni'a chégake', gonnán' chio', dan' yo'o lo na'a yógo'te da' ki, na' no benne' žénela' wnezjwa' da' ka' chie'. ⁷ Cha' Le' wzóa zibo' lawa', na' wká'n zeno' neda', yógo'te da' ki gaken chio'.

⁸ Naž Jesusen' gožen':

—Kwas na'le, da' xiwe', dan' nyejw le'e yich la'y dan' žen' neto', dan' znnan: “Xano' Dios wká'n zeno', na' toze Le' gono' xchine'.”

⁹ Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' lo yež Jerusalén, na' bžian Le' yichjo'o yodo', na' gožen Le':

—Cha' nakkzo' Le' Zi'n Dios, bežite' ga ni

¹⁰ dan' nyejw le'e yich la'y da' znnan:

Dios sele'e wbás che ya'abá ka', na' gáklengake' Le'.

¹¹ Len ná'gake' góxwgake' Le'

nich bi chejchego'o yej, na' bi gak zi' ni'o.

¹² Naž Jesusen' gožen':

—Nyejw le'e yich la'y da' žen' neto': “Bi wkonlo' žin Xano' Dios.”

¹³ Kate' da' xiwen' bi bžel-len yetó da' gonen ga бага' Jesusen' dola', na' bebigan' gan zoe' to chí'ido'.

Zzo law Jesús žone' xchine' gan nbab Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Beyéj Jesusen' gan nbab Galilea, na' nzi' lo ne'e yela' wak che Dios Be' La'y. Wzé diža' kan nak chie', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yež dot gawze ga na' bėngeklen'.

¹⁵ Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' Le' ba la'ne.

Da' ben Jesús lo yež Nasaret, dan' naken laže'

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Naž bežín Jesusen' lo yež Nasaret gan bgole'. Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', na' kan žónteze žon Jesusen', wyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' wzie' nich gole' to da' nyejw le'e yich la'y. ¹⁷ Bdégake' yichen' lo na' Jesusen' gan nyejw da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo włáz Dios ža ni'te. Kate' bsaljwe' yichen', bežel-le' gan nyejw da' znnan:

¹⁸ Zoałen Be' La'y che Xanžon' neda'

dan' wleje' neda' cheze'

nich wzenla' benách yache' ka' diža' chawe'. Bsele'e neda' nich yeyona' benne' ka' žak zi' lázdo'gake',

na' nich wzenla' benne' ka' zej nake' ka' benne' zej nžej' ni'a che dola' da' nbága'gake', kan gak yelágake',

na' nich yeyona' benne' lo chołe ka',

na' nich yeslá' benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' légake',

¹⁹ na' nich wzía' diža' che ža gaklen Xanžo Dios benách ka'.

²⁰ Naž Jesusen' betobe' yichen', na' bedien' lo na' bennen' žape chi'e yiche la'y ka', na' bebi'e. Naž yógo'te benne' zej ndobe' lo yo'on', belwie' Jesusen'. ²¹ Wzó law Jesusen' zchalje', na' gože' légake':

—Na'a ža ni zoale le'e, ba bžinkze dan' nyejw le'e yichen'.

²² Yógo'tegake' wnné cháwe'gake' chie', na' bebángkele' kan nak diža' chawen' da' zchalje', na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni zi'n Jwsé?

²³ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Ye'le neda' da' znnan: “Le', benne' žeyón benách ka', beyón kwino.” Lezka' ye'le neda': “Da' ka' benlto' beno' Le' lo yež Kaper-naum, lezka' ben ga ni naken lažo.”

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e, cha' zoa no benne' zchalje' lo wláz Dios, benne' wláz chie' ka' bi žápegake' le' ba la'ne. ²⁵ Da' li žapa' le'e, wnníta'gak no'le wzebe zan ža ni'te gan nbab Israel, ža ka' wzóa Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios. Kate' ža ka' bi gok yejw chonn yiz yo'o gachje, na' gok wbín lo yežlyón'. ²⁶ Dios bi bsele' Líasen' gan zej nnita' no'le wzebe ka' wnníta'gake' gan nbab Israel, san bsele'e le' gan zoa to no'le wzebe lo yež Sarepta, da' nbaben yež Sidón, to yež zi'to'. ²⁷ Lezka', wnníta'gak benne' zan ža ni'te gan nbab Is-rael, benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže ža ka' wzóa Eliseo, bennen' bchalje' lo wláz Dios. Bi beyák nitó benne' ki ladjw benách Israel ka', san beyák toze Naamán, benne' zi'to' wbabe' lo yežlyó Siria.

²⁸ Kate' béngkele benne' ka' da' ni, benne' wnníta'gake' lo yo'o gan zdób'gake' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' bžá'agake'. ²⁹ Naž la' wzó žá'tegake', na' bebéjgake' Jesusen' žoa'a yež na'le. Belchi'e Le' gan nak le'e ya'a yej gan že' lážgake' nich wžixjgake' Le' gan nak le'e ya'a yej na'. ³⁰ Wdé Jesusen' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' la' beyejtie'.

Žeyón Jesús to benne' yoe'e be' xiwe' (Mr: 1:21-28)

³¹ Naž wyěj Jesusen' lo yež Kaper-naum gan nbab Galilea, gan bsdle' benách ka' kate' nak ža la'y ka' chegak benne' judío ka'. ³² Bebángkele' kan nak dan' žsdede Jesusen' légake', dan' zchalje' ka' to benne' de lo ne'e yela' wnná bia'.

³³ Lezka' zoa to benne' yoe'e be' xiwe' lo yo'o gan zdób'gake' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' wnnié' zižje, ³⁴ na' wnné':

—Bsan neto'. ¿Biz nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Žo'o nga nich wžia yi'o neto'? Nónbia'to' Le' No nako'. Benne' la'y che Dios nako'.

³⁵ Naž Jesusen' bdile' be' xiwen', na' gožen':

—Žize wzóa, na' bežój lo bennen'.

Naž be' xiwen' wžo'nen bennen' lo yo lawgak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' la' bežojten lo bennen', san biž bi benen len le'. ³⁶ Bebángkele' yógo'tegake' na' bchaljlen ljéžgake', na' wnnágake':

—¿Biz diža' ni dan' zchaljen'? Len yela' wnná bia', na' yela' wak zen ždile' be' xiwe' ka', na' la' žežójtegaken.

³⁷ Wzé diža' che da' žon Jesusen', na' béngkele benách nníta'gake' yógo'te yež zej žen' dot gawze.

Jesús žeyone' xna' zo'le Smon, bennen' lezka' lie' Bedw

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Naž Jesusen' la' wzó ža'tie', na' bežoje' lo yo'o gan zdób'gake' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' wyoé'e liž Smon. Zoa xna' zo'le Smon ga na', na' yoe'e da' la. Góta'yoegekle' Jesusen' yeyone' le'. ³⁹ Whiga' Jesusen' gan die', na' bliže' da' la da' yoe'e. La' bežojten. No'len' la' wyastie', na' bsi'ni'e da' bdáw'gake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka' (Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Kate' ba ben wbíž ža la'y na', bžingak yógo'te benne' zóalengak benne' yižwé' ka' légake', benne' ka' zej de'e yižwé' ka' che ché'gake'. Bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' Le' bžoa ne'e légake', na' beyone' légake'. ⁴¹ Lezka' bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' yo'ogak benách yižwé' ka'. Belbéžeya'a be' xiwe' ka', na' wnnágaken:

—Le' nako' Zi'n Dios.

Naž Jesusen' bdile' be' xiwe' ka', na' bi bi'e latje nnégaken, dan' nnéžgeklen nake' Le' Benne' Criston'.

Zchalj Jesús diža' chawe' gan nbab Galilea (Mr: 1:35-39)

⁴² Kate' za' ža'ni' yetó ža, bžoj Jesusen' lo yež Kaper-naum, na' wyeje' to latje dach. Benne' zan beyiljgake' Le'. Kate' bžingake' gan zoe', gónegekle' wséjw'gake' xneze', nich bi yezé'e gan nníta'gake'. ⁴³ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Žon byenen cha'a gan zej nnita' yezika' yež ka', nich wchalja' diža' chawe' ga na' kan gak chó'ogake' gan znná bia' Dios. Che len bsele'e neda' nga.

⁴⁴ Ki goken, bchalje' diža' chawen' lo yež ka' gan nbab Galilea, na' gan nak lo yo'o ka' gan žyelenle benne' judío ka' xtiža' Dios.

5

Želzene' bel zan

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Kate' ne zoa Jesusen' žoa'a niso', dan' nzin' Jenesaret, bdo'bgak benne' zan dot kwite', nich yéngkele' xtiža' Dios. ² Naž Jesusen' ble'e'le chope barkw zóagaken láwe' nison' gan nak gawze gan de yo biž, na' benne' wžen bel ka' zej nžoje' lo barkw ka', na' žeyibgake' yixjw bel ché'gake'. ³ Wžén Jesusen' to lo barkwn', na' naken che Smon Bedw, na' wnnable' le' kweken' yeláte'do' zi'to'le gan de yo bižen'. Naž Jesusen' wži'e lo barkwn', na' že'ze' ka', bsdle' benne' zan ka' nníta'gake' lo yo bižen'. ⁴ Kate' beyóž bchalj Jesusen', naž gože' Smon, na' wnné':

—Bsa' barkw ni lo nismo' gan ze' zilen, na' le wzala' yixjw bel chele, na' senle bel ka'.

⁵ Beži'i Smon na', na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, dot yele ba bento' žin, na' nitó bel bi na' sento', san len diža' chio' wzála'to' yixjwn'.

⁶ Kate' bzála'gake' yixjwn', wzéngake' bel zan, na' ba žekte žeza' yixjwn'. ⁷ Naž blížgake' ljéžgake' ka', benne' ka' nníta'gake' yetó lo barkwn' nich yídgate', na' gákléngake' légake'. Katen' bžíngake' ga na', beschá'gake' žopte barkw ka' len bel ka', na' ba žek lo'jgak barkw ka' lo nisle. ⁸ Kate' Smon Bedw blé'elen', naž bzoa zibe' law Jesusen', na' wnné':

—Kwas len neda', Xan, dan' naka' benne' doła'.

⁹ Ki wnné' dan' zžebe Bedon' ni'a chegak bel zan ka', na' lezka' goken chegak benne' ka' zónlengake' le' tzen. ¹⁰ Lezka' bžébegak Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebe-deo, na' zej nake' ljež Smon Bedon'. Naž Jesusen' gože' Smon na', na' wnné':

—Bi žebo'. Na'a so lawo' yedjó'o benách ka' nich gákgake' chia', gono' kan žono' zzeno' bel ka'.

¹¹ Kate' ba besá'gake' barkw ka' gan nak yo bižen', belka'ne' yógo'ten ga na', na' jáklengake' Jesusen'.

Jesus žeyone' to benne' de'e yizwé' leže
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Kate' wzóa Jesusen' to yež, bžin to benne' de'e yizwé' leže gan zoe'. Katen' blé'ele' Jesusen', byechwe' lo yote, na' góta'yoele' Le', na' wnné':

—Xan, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

¹³ Naž Jesusen' bli ne'e, na' wdane' le'. Gože' le':

—Žénela'. Yeyako' chawe'.

La' bebižte yizwé' leže da' wdá' bennen'.

¹⁴ Naž Jesusen' gože' le' bi wzenle' nitó benne' kan bene'. Gože' le':

—Wyéj, bejloé'el kwino' law bžox, na' be-jnejzw che da' žeyón le' chawe' che yodo' kan zŋna xtiža' Moisés, dan' wlo'e'elen légake' ba beyako'.

¹⁵ Wzéle'e diža' che yela' wak che Jesusen', na' bđobgak benne' zan gan zoe' Le' nich yéngkle' xtiže'e, na' nich yeyone' légake', na' yeké'e yizwé' chégage'. ¹⁶ Naž Jesusen' bežé'e ga na', na' wyeje' to latje dach, gan bcháljléne' Dios.

Jesus žeyone' to benne' bi žak se'e
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Yetó ža, kate' ne žsedle Jesusen' benách ka', že'gak benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', ga na'. Zej nníta' benne' ka' ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalén. Nak bia' de lo na' Jesusen' yela' wak che Xanžo Dios dan' žeyone' benne'

yizwé' ka'. ¹⁸ Naž benne' ka' zej noe'e to da' del to benne' bi žak se'e bžíngake' ga na', na' wdíljkake' nakze góngake' nich kó'ogake' le' lo yo'o, na' chixjwgake' le' law Jesusen'. ¹⁹ Kate' bi bžélgekle' nakze góngaken' dan' zej nníta' benách zan ga na', naž wzéngake' yichjo'o yo'on', na' bsáljwgake' yichjo'on'. Btínnegake' dan' del benne' yizwén', na' belyixjwe' le' gachje láwe'lgak benách ka', gan nak law Jesusen'. ²⁰ Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yizwén':

—Benne', ba benít lawa' doła' da' nbago'o.

²¹ Naž wzó law zza' láže'gak benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágage':

—Benne' ni zŋne' da' zzoan Dios chela'ale. žNožke benne' gak yenít lawe' doła'? Toze Dios gak yenít lawe' doła'.

²² Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—žBiz chen' zza' láže'le da' ki? ²³ Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' ni: “Ba benít lawa' doła' da' nbago'o” san nak zede gone' ga yeyase', na' se'e. ²⁴ Wlo'e'ela' le'e nzi' lo na'a neda', Benne' Golje' Benách, yela' wnná bia' yenít lawa' doła' yežlýo nga.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Žapa' le', wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj ližo'.

²⁵ La' wyaste benne' yizwén' láwgake', na' beké'e dan' góta'len', na' zeyeje' liže', žka'n zene' Dios. ²⁶ Behángkle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios. Lezka' zžébegake', na' wnnágage':

—Na'a blé'elžo to da' žonen ga žebanlžo.

Jesus žliže' Lebí, bennen' lezka' lie' Matío
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Wdé gok da' ni, Jesusen' bžoje' ga na', na' blé'ele' to benne' lie' Lebí, ži'e gan zchizjwe' lazgak benách, na' Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

²⁸ La' wzó ža'te Lebín', na' bka'ne' yógo'te, na' wyéjléne' Jesusen'.

²⁹ Wdé na', ben Lebín' to yela' waw che Jesusen' gan nak lo liže', na' wnníta'gak benne' zan ga na', benne' wechizjw ka' len yebale benne' ka' želbé'lene' légake' gan žáwgake'. ³⁰ Naž benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' wnnégage' chegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágage':

—žBiz chen' žež žáwlenle tzen benne' wechizjw ka', na' yezika' benne' doła' ka'?

³¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon bye-nen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yizwé' ka' žon byenen chjake' law bennen' žeyone' benách ka'. ³² Bła'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' doła' ka' nich yeyát láže'gake'.

Znnábgekle' Jesús kan nak che yela' žon wbás

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žónteze žóngake' wbás, na' zchájlengake' Dios. ĆBiz chen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen že'j žáwgake'?

³⁴ Jesusen' gože' légake':

—ĆWak gonle ga gongak benne' ka' wbás, benne' nníta'gake' lni che yela' zchag na', kate' benne' zchag ne'e ne zóalene' légake'?

³⁵ Žin ža kate' kwas benne' zchag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

³⁶ Naž Jesusen' bsaka' lebe' kan nak da' ki, na' gože' légake':

—Bi chog nitó benne' to laže' kobe dan' ba ndian, nich kweje' xtaka' dan' yedé'e le'e to laže' gole. Cha' gone' ki, kégeze gak ditj laže' koben', san láže'don' dan' bžojen le'e laže' koben' bi gon leben laže' golen'. ³⁷ Lezka', bi zga'a nitó benne' xis uba kobe lo že'e yid gole. Cha' no benne' gone' ki, xis uba koben' wlá'an že'e golen' da' naken yid, na' lalj xis uban', na' cwia yi' že'e yid golen'. ³⁸ Che len žala' ka'ažo xis uba kobe to lo že'e yid kobe, na' žopten gak ch'igaken. ³⁹ Cha' zoa no benne' že'je' xis uba gole, bi yénete'le' ye'je' xis uba kobe, dan' nne': "Nakže dzi' xis uba golen'."

6

Benne' wsedle ka' che Jesús zká'agake' bisto zoa' scribe ža la'y

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Kate' nak to ža la'y chegak benne' judío ka', wdá Jesusen' gan de yel zoa' scribe, na' benne' wsedle chie' ka' zká'agake' bisto gan žia zoa' sriben'. Belzoben' lo ná'gake', na' bdáwgaken'. ² Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—ĆBiz chen' žonle da' bi žala' gonžo ža la'y?

³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—ĆBi bej-le kan ben Dabi katen' wdone', na' lezka' beldón benne' ka' wnníta'lengake' le'? ⁴ Wyoé'e lo yodo' che Dios, na' wži'e yet xtil dan' zgó'ogake' law Dios, dan' bi žala' gawžon, san de latje chégakže bžoz ka' gáwgaken', na' Dabín' bdawen', na' lezka' bnezjwen' chegak benne' ka' bėnlengake' le' tzen.

⁵ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Neda', Benne' Golje' Benách, naka' Xane ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Yetó ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bsedle' benne' ka'

nníta'gake' ga na'. Lezka' zoa to benne' ga na', benne' nžeke' ne'e li ža. ⁷ Benne' yodo' wse-dle ka' len benne' yodo' fariseo ka' zwiagake' Jesusen', nich lé'egkle' cha' yeyone' bennen' kate' nak ža la'y chégake', nich želgekle' nakle gak yesbága'gake' Le' zia. ⁸ Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža'. Wzé gachje láwe'le nga.

La' wzó ža'te bennen', na' wzíe' ga na'. ⁹ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Nnabla' le'e to diža'. ĆDe latje kate' nak ža la'y gonžo da' naken chawe', cha' gonžo da' zinnj? ĆDe latje yeslažo yela' nban chegak benách ka', cha' yeka'ažon?

¹⁰ Naž Jesusen' bwie' benne' ka' nníta'gake' dot kwite', na' gože' bennen' nžeke' ne'e:

—Bli no'o.

Naž bennen' bli ne'e, na' la' beyakten.

¹¹ Naž bža'agak benne' yodo' ka', na' bėngake' toze diža' la' légakže' nich želgekle' bi da' góngake' che Jesusen'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gákagake' wbás chie' ka'

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Kate' ža ka' wyěj Jesusen' gan nak to law ya'ado'. Katen' bžine' ga na', bliže' Dios, na' dot yele bchájlēne' Le'. ¹³ Kate' za' ža'ní, bliže' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wzíe' chežinnoe' nich gákagake' wbás chie' ka'. ¹⁴ Bliže':

Smon, (bennen' lezka' lie' Bedw),

Ndres, (benne' biche' Bedon'),

Jakob,

Zwa,

Lip,

Bartol,

¹⁵ Matío,

Mas,

Jakob, (zi'n Alfeo),

Smon, (benne' že' láže'e yež chie'),

¹⁶ Judas, (zi'n to benne' lie' Jakob),

Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Žeyón Jesús benne' zan

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Naž Jesusen' bdínnelēne' benne' wbás chie' ka' tzen law ya'adon', na' bžíngake' to gan nak lache', gan zej nníta' benne' zanže, benne' wsedle chie' ka'. Lezka' zej nníta' benne' zan ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Judea, na' lo yež Jerusálén, na' lo yeždo' ka' zej nnítan' žoa'a nido' gan zej nníta' yež Tiro, na' yež Sidón. Benne' ki bžíngake' ga na' nich wzé nággake' xtiža' Jesusen', na' nich yeyákagake' lo yižwé' che chégake'. ¹⁸ Lezka' beyakgak benne' ka' zžáka'gake' dan' yó'ogake' be' xiwe' ka'. ¹⁹ Gónegekle' yógo'te benne' zan ka' kángake'

Jesusen' dan' žeyone' yógo'tegake' len yela' wak chie'.

Yela' ba nez, na' da' nyáche'le'e
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Naž bwia Jesusen' benne' wsedle chie' ka', benne' ka' nnita'gake' ga na', na' gože' légake'.

—Ba nez zen naken chele le'e, nak nyache' láže'le na'a, dan' gata' latje chele gan znná bía Dios.

²¹ Ba nez zen naken chele le'e zdonle na'a, dan' weljle da' naken che Dios.

'Ba nez zen naken chele le'e zbézele na'a, dan' wzíženle neda' tzen.

²² Ba nez zen naken chele le'e, dan' za' ža katen' benách ka' bi lé'egekle' le'e chawe', yebéjgake' le'e gan nnita'gake', na' nnégake' chele, na' gon dítgekle' lale, na' nnágake' naken to da' dáche'ze dan' zónlenle neda', Benne' Golje' Benách, tzen. ²³ Le soa lo yela' ba nez ža na', na' le yebél, dan' nak zen da' gata' chele ya'abá che Dios. Lezka' xa xna' golte chégake' ka' bégake' da' zinnj chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te.

²⁴ Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benne' wnni'a ka', dan' ba de da' yebélenlele.

²⁵ Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, željelele na'a, dan' tonle.

'Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, žízízele na'a, dan' gak nyache' láže'le, na' kwež nyáche'le.

²⁶ Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, znnagak yógo'te benách ka' chawe' chele. Lezka' bengak xa xna' golte chele ka', dan' wnnágake' chawe' chegak benne' wen láže' ka', benne' wnnázegake' bcháljgake' lo wláz Dios.

Žala' ži'ilžo benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e, zoale nga, na' ženlele chia' neda', znnia':

Le ži'il benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe'.

Le nnab da' chawe' chegak benne' ka' zžá'agake' le'e.

²⁸ Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žóngake' le'e zia.

Le nnable' Le' gáklene' benne' ka' znnégake' chele.

²⁹ Cha' no benne' kape' chelá'a xago', bze yechelá'a xagon'.

Cha' no benne' ke'e láže' da' zoan xkožo'o, lezka' be' latje ke'e zon'.

³⁰ Cha' no benne' nnable' le' da' de chio', bnezjwn chie'.

Cha' ke'e da' naken chio', bi yennabon'.

³¹ Ka žénelele gongak benách ka' chele, lezka' le gon chégake'.

³² 'Cha' nžíizelele benne' ka' zej nži'ile' le'e, žbize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' dola' ka', zej nži'ile' benne' ka'

zej nži'ile' légake'. ³³ Cha' žonle da' naken chawe' chégake' benne' ka' žóngake' chawe' chele, žbize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' dola' ka'. ³⁴ Cha' znéjwzele chegak benne' ka' žéklele yebi'igake' chele, žbize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' dola' ka', zoa bi da' znéjwzgage' chegak benne' ka' žóngake' dola', dan' zej nnezle' yebi'igake' dan' bnéjwzgage'. ³⁵ Neda' žapa' le'e: le ži'il benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', na' le gon da' naken chawe' chégake'. Le wnezjw chegak benách ka' la'kze bi žéklele yebi'igake' chele. Cha' ki gonle, zen nak da' yebélenlen, na' gakle zi'nkze Dios, Benne' zente, dan' žone' da' naken chawe' chegak benách ka', benne' bi žaz láže'gake', na' benne' ka' žóngake' da' kegle. ³⁶ Žala' yeyache' láže'lele benách ka', kan žon Xale Dios, žeyache' láže'le' yógo'te benách.

Bi žala' nnežo che lježžo

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Lezka' wnná Jesusen':

Bi nnele che lježle, na' bi nne no benne' chele.

Bi yesbága'le lježle zia, na' bi yesbaga' no benne' le'e zia.

Le yenit law che lježle, na' Dios yenit lawe' chele.

³⁸ Le wnezjw che lježle, na' Dios gonne' chele.

Gónngake' chele da' wžíxgake' len to kak da' zžixen, dan' nak bia' li, dan' nyižen, na' nyiten že'lte, na' zo dí'aten. Kan nak da' zžixle le'e, ka'kze wžíx Dios chele.

³⁹ Bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—Žwak to benne' lo chole chi'e yetó benne' lo chole? Bi gake', dan' žoptie' bixgake' to lo bloj. ⁴⁰ Lezka', bi gakže blo to benne' wsedle, ka benne' žsedle' le', san kate' yeyož wsedle bennen', na' gake' kan nak bennen' žsedle' le'.

⁴¹ 'ŽBiz chen' zwio' bébedon' dan' yo'on yej law lježo, na' bi zle'elo' da' zen dan' yo'on yej lawo' le'? ⁴² ŽWak yi'o lježon': "Bicha'a, benn latje yebeja' bébedon' dan' yo'on yej lawo' na' bi zle'elo' da' zen dan' yo'on yej lawo' le'? Le', benne' žloé'ezele chawe' kwino'. Zga'ale bebéj da' zen dan' yo'on yej lawo' le'. Naž le'elo' binlo nich gak yebejo' bébedon' dan' yo'on yej law lježon'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo

(Mt. 7:15-19; 12:33-37)

⁴³ Lezka' wnná Jesusen':

—To yag zaka' bi zbían da' bi nak zix, na' to yag ka'ze bi gak kwian da' nak zix. ⁴⁴ Ki naken, da' zbía to yag nak bian' kan nak yagen'. Bi zchibžo da' zbía yag higo lo yag yeche', na' lo yag yeche' bi zchibžo da' zbía lba uba. ⁴⁵ Benne' chawe' zchalje' diža' chawe' dan' yo'o da' chawe' lo yichj lázda'we', na' benne' bi nake' chawe' zchalje' da' bi nak

chawe' dan' yo'o da' bi nak chawe' lo yichj lázda'we'. Žoa'ažo znnen kan nak da' yo'on lo yichj lázdo'žo.

Chope kan gak chíxjwžo len yo'o
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—¿Biz chen' žližle neda', znnale: “Xanto', Xanto'” na' bi žonle kan žapa' le'e? ⁴⁷ Wloe'ela' le'e kan nak bennen' ze'e gan zoa', na' ženle' xtiža'a, na' žone' kan znnan. ⁴⁸ Benne' ni nake' ka to benne', kate' bene' liže', gže' bche'ne', na' bđixjwe' len yo'o gan nak lo yej xe. Kate' wdé nis wbá'a zil, na' bche'nen kwit yo'on', bi gok wchinnjen yo'on', dan' žian lo yej xe. ⁴⁹ Na'a, no benne' ženle' xtiža'a, na' bi žone' kan znnan, benne' ni nake' ka to benne' bene' liže' gan nak doze yo, na' bi bđixjwe' lenen. Kate' bche'n nis wbá'a kwit yo'on', la' wžia yi'ten belate ža.

7

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' yež
Roma

(Mt. 8:5-13)

¹ Kate' Jesusen' beyož bcháljlene' benne' ka' ki, wyeje' lo yež Kapernaum. ² Lo yežen' zoa to benne' yež Roma, benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' zoa to bi' wen žin chie' nži'ile'ele'-be'. Yo'o yižwé' xkwiden', na' ba žekte gatbe'. ³ Kate' benle bennen' da' zchaljgak benne' ka' kan nak che Jesusen', la' bséla'tie' bałe benne' gole, benne' judío ka', gan zoa Jesusen', nich chjéta'yoegekle' Le' yide' yedjyene' bi' wen žin chien', xkwiden' yo'obe' yižwé'. ⁴ Bžingak benne' gole ka' gan zoa Jesusen', na' dot láže'gake' góta'yoegekle' Le', na' wnnágake' Le'.

—Nak zi bennen' gono' da' ni chie', ⁵ dan' žape' ba la'ne benne' wláz chežo ka', na' bene' to yo'o chežo gan ženlžo xtiža' Dios.

⁶ Naž Jesusen' wyéjlene' légake'. Kate' za' žintegake' liž bennen', le' bsele'e bałe lježe' gan za' Jesusen', na' góžgake' Le'.

—Xan, wnná bennen': “Bi gek zedlo, dan' bi naka' zi cho'o liža”. ⁷ Lezka' bi naka' zi biga'a gan zo'. Che len bi bežogla' la'a gan zo'. To wnnaze, na' yeyakte bi' wen žin chian'. ⁸ Lezka' neda', zoa benne' znná bi'e neda', na' lezka' zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' zchi'a neda' légake'. Kate' žapa' toe': Wyéj ga na', žeje'. Kate' žapa' yetóe': Da ko' ni, ze'e. Lezka' kate' žapa' benne' wen žin chia': Ben žin ni, žonen'.”

⁹ Kate' Jesusen' benle' da' ni, bebán láže'le' che bennen', na' byechje', na' gože' benne' ka' zá'gake' xkóže'le', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, bi na' chejxaka'a nitó benne' Israel, benne' žejli'e chia' neda' kan žejlé' benne' ni chia'.

¹⁰ Kate' bežingak benne' ka' gan zoa bennen' bsele'e légake', bennen' zchi'e benne'

ka' žjake' lo wdile, na' belyoé'e liže', na' blé'egekle' ba beyák bi' wen žin na'.

Jesús žesbane' xkwide' byo che to no'le
wzebe

¹¹ Wdé gok da' ni, zej Jesusen' lo yež Naín len benne' wsedle chie' ka', na' benne' zan zjákłene' Le' tzen. ¹² Kate' bžine' žoa'a yežen', blé'ele' benne' ka' zej noe'e to xkwide' byo, bi' gat, nich chejkáche'gake'-be'. Bi'do' gaten' nakbe' xkwide' tlich'a che to no'le wzebe. Benne' zan, benne' wláz che no'len', nníta'łengake' le'. ¹³ Kate' Xanžon' blé'ele' no'len', beyache' láže'le' le', na' gože' le':

—Biž kwežo'.

¹⁴ Naž Jesusen' wbige'e ga na', na' wdane' dan' del bi'do' gaten'. Wlezgak benne' ka' zej noe'e-be', na' Jesusen' wnné':

—Xkwide' byo, žapa' le', beyase.

¹⁵ Naž bi'do' gaten' bebanbe', na' wže'be', na' wzó lawbe' zchaljbe'. Jesusen' benežjwe'-be' lo na' xna'be'. ¹⁶ Kate' blé'egekle' benne' ka' da' ni, bžébegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake'.

—Bla' to benne' zaka' ga zoažo ni, benne' zchalje' lo wláz Dios. Dios na'kze žezá' láže'e chežo, benne' chie' ka'.

¹⁷ Wzé diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngkele' benách ka' nníta'gake' yógo'te yež gan nbab Judea, na' yógo'te yež zej žen' gawze ga na'.

Da' wnnáb Zwa, bennen' bezóe' benách ka'
nis

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Benne' ka' žónłengake' Zwa tzen bzéngkele' le' yógo'te da' ki, da' ka' žon Jesusen'. Zwan' bliže' chope benne' ka', ¹⁹ na' bsele'e légake' gan zoa Jesusen' nich nnábgekle' Le', na' nnágake': ¿Nako' le' Benne' Criston', bennen' seła' Dios, o žala' kweztó' benne' yoble? ²⁰ Kate' benne' ka' bseła' Zwan' bžingake' gan zoa Jesusen', góžgake' Le'.

—Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis bsele'e neto', nich nnabito' Le', na' nnato': ¿Nako' le' Benne' Criston', bennen' seła' Dios, o žala' kweztó' benne' yoble?

²¹ La' na'ze žeyón Jesusen' benne' zan, benne' yižwé' ka', len benne' yó'ogake' be' xiwe' ka', na' lezka' benne' zan, benne' lo chole ka', bsaljwe' yej lágwage'. ²² Bechebe Jesusen', na' gože' chope benne' ka' bseła' Zwan', na' wnné':

—Le chej, chejženlele Zwan' kan nak da' blé'elele, na' da' bolenle. Želé'egekle' benne' ka' gógake' lo chole. Žeza'gak benne' ka' bi gok sá'gake'. Beýakgak benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže. Žeyéngkele' benne' ka' bkwéžjwage'. Bebangak benne' gat ka'. Benne' yache' ka' žéngkele' diža' chawen'. ²³ Ba nez žen gaken che bennen' bi gak

chope laže'e, na' gónlene' neda' tzen la'kze bi zóna' kan žekle' žala' gona'.

²⁴ Kate' benne' ka' bsela' Zwan' bezá'gake' ga na', wzó law Jesusen' zzejni'ile' benne' ka' kan nak che Zwan', na' wnné':

—¿No benne' bejwiale lo latje dachen'? ¿Bejwiale to benne' nake' ka to ya xtil dan' zta be'? ²⁵ ¿Nožkze benne' bejwiale? ¿Bejwiale to benne' nakwe' laže' da' záka'le'en? Nnézkzelele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'le'en, na' de yela' wnni'a chégake' nnita'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'. ²⁶ ¿Nožkze benne' bejwiale? ¿Bejwiale to benne' zchalje' lo wláz Dios? O', žapa' le'e. Zwan' nakže' blo ka to benne' zchalje' lo wláz Dios. ²⁷ Nak Zwan' bennen' nyejw le'e yich la'y kan nak chie' da' znnan:

Bwia nga, žsela'a benne' wbás chia'.

Cheje' zga'ale' ka Le' nich wpé'e nez gan tio'.

²⁸ Neda' žapa' le'e: gan zej nnita' benách ka', cha' zoa no benne' zchalje' lo wláz Dios, bi nakže' blo ka Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' nexjw gan znná bia' Dios, bennen' nakže' blo ka Zwan'.

²⁹ Kate' benne' gaxjw ka' len benne' wechizjw ka', béngkle' da' bchalj Zwan', gókbe'egkle' da' naken chawe' law Dios, na' bezóagake' nis lo na' Zwan', ³⁰ san benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' bchi'le Moisés, bi bezóagake' nis lo na' Zwan', na' ki goken, belka'ne' ka'ze da' chawe' da' gónele Dios gone' chégake'.

³¹ Lezka' wnná Xanžon':

—¿Nakx wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a? ¿Nakxkze zej nake'? ³² Zej nake' ka' xkwide' ka' želyitjbe'. Želbe'be' lawe' ya'a, na' želbéžeya'abe'. Želye'be' ljéžgakbe': "Žkwežto' bžejw lawle, na' bi žia'le. Žol nyáche'to', na' bi zbéžele." ³³ Ki nakle dan' bla' Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bi bdawe' yet xtil, na' bi we'je' xis uba, na' wnnale chie', na' wnnale: "Da' xiwe' žónlenen le' tzen." ³⁴ Kate' bla'a neda', Benne' Golje' Benách, na' žej žawa', znnale chia': "Bennen' nake' benne' wawle'e, na' benne' žej'e'. Nake' ljéžgak benne' wechizjw ka' len yezika' benne' doła' ka'." ³⁵ Neda' žapa' le'e: zej nak bia' benne' ka' zej nape' yela' žejni'il che Dios ni'a che da' žóngake'.

Da' ben Jesús lo liž to benne' yodo' fariseo

³⁶ To benne' yodo' fariseo bliže' Jesusen' nich gáwlene' le' tzen. Wyó'o Jesusen' liž bennen', na' wži'e, na' wzó lawe' žawe'. ³⁷ Zoa to no'le le'e lo yežen', na' katen' benle' žej žaw Jesusen' liž benne' yodo' fariseon', naž ble'e ga na', noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' yožen to da' zla' zix. ³⁸ Katen' bžine' zaka' xkóže'le Jesusen', wži'e xni'e Le', zbeže'. Naž wzó lawe' žesbise' ni'a Jesusen' len nis zbeže', na' bežie' ni'e len yicha' yichje'. Bnope'e

ni'e, na' wloé'e dan' zla' zix lo ni'e. ³⁹ Kate' benne' yodo' fariseon', bennen' bliže' Jesusen', ble'ele' da' ni, wzá' laže'e, na' wnné': "Chela' nak benne' ni benne' zchalje' lo wláz Dios, gákbe'ele' da' nak no'le ni žgane' Le', na' da' žone', dan' nake' no'le le'e." ⁴⁰ Naž Jesusen' gože' benne' fariseon', na' wnné':

—Smon, de to da' ženela' yapa' le'.

Beží'i bennen', na' wnné':

—Wnná, benne' wsedle.

⁴¹ Jesusen' gože' le':

—Wzóa to benne' wnni'a, na' wnnita'gak chope benne' zej nbage'e mežw chie'. To bennen' nbage'e chie' lazjwe' che chopiz, na' yetóen' nbage'e chie' lazjwe' che chop byo'.

⁴² Dan' bi de mežw chégake' nich chizjwgake' dan' zej nbage'e chie', che len benit lawe' che žoptie' dan' zej nbage'e chie'. Wnná na'a. ¿Nožle benne' chope' ki ži'izele' bennen' benit lawe' chégake'?

⁴³ Beží'i Smon na', na' wnné':

—Žekla' neda', bennen' wbága'že' mežw chie', dan' benit lawe'.

Jesusen' gože' le':

—Da' likze znnó'.

⁴⁴ Naž beyéčj Jesusen', na' bwie' no'len', na' gože' Smon na':

—¿Žle'elo' no'le ni? Wyoá'a ližo', na' bi benno' nis da' chibla' ni'a, san no'le ni besbise' ni'a len nis zbeže', na' bežie' ni'a len yicha' yichje'. ⁴⁵ Bi bzechw lawo' neda', san kate' za' bžintia' ližo', bi wzóa ži no'le ni, znopé'e ni'a. ⁴⁶ Bi wló'o set yichja', san no'le ni wloé'e dan' zla' zix ni'a. ⁴⁷ Che len žapa' le', doła' žen dan' wbaga' no'le ni, ba benit lawa' chie', na' nži'ile'le' neda'. No benne' ženit law Dios chie' láte'do'ze, láte'do'ze nži'ile' Dios.

⁴⁸ Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':

—Doła' wbago'o —ba benit lawa' chio'.

⁴⁹ Naž benne' ka' želbé'lene' Jesusen' tzen gan žawgake' wzó lawgake' želyi'e ljéžgake', na' wnnágake':

—¿Nožkze benne' ni, ženit lawe' doła'?

⁵⁰ Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':

—Dan' žejli'o chia' neda', ba beló'. Binlo beyej ližo'.

8

No'le ka' žáklengake' Jesús len benne' wsedle chie' ka'

¹ Wdé gokgak da' ki, wdé Jesusen' gan zej že' yež zan, yež zen ka', na' yeždo' ka', gan bchalje' diža' chawen' kan znná bia' Dios, na' benne' chežínnote benne' wsedle chie' ka' zjáklene' Le' tzen. ² Lezka' bale no'le ka' zjáklene' Le', no'le ka' beyón Jesusen' légake' kate' bebeje' be' xiwe' ka' yó'ogake', na' beké'e yižwé' ka' zej de'e. Lia, no'len' lezka' lie' Madlen, zoe' ládjwgake', no'len' bebéj Jesusen' gaže be' xiwe' wyoé'e. ³ Lezka' Zwan, zo'le Chosa, benne' žape chi'e da' de

liž Herodes, benne' zŋna bi'e, zoe' ládjwgake', na' lezka' zozalen Susana légake'. No'le ki želsí'ni'e da' žaw Jesusen' len benne' wsedle chie' ka'. Ki žongak no'le ka' t'zen len yezika' no'le ka', na' znéjwgake' da' de chégake'.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to benne' žaz ža'ne'

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Lezka' benne' zan bžójgake' lo yež ka', na' bžingake' gan zoa Jesusen'. Katen' bdóbgage' gan zoe', Le' bsaka' lebe', na' gože' légake':

⁵ —Bžoj to benne' žaz ža'ne' zjeze' binnedo' ka'. Kate' ne zjeze', bėjxwgak bałe binnedo' ka' gan nak nez las, na' wdegak benách ka' ga na', na' bléjgaken'. Lezka' bžingak byinnedo' ka', na' bdáwgakban'. ⁶ Bėjxwgak yebałe binnedo' ka' lo yo gan že' yej. Kate' blá'gak binnedo' ka', la' belbižten dan' bi ngopa' yon'. ⁷ Bėjxwgak yebałe binnedo' ka' gan belá'gak lba yeche' ka'. Tzen belgołe lba yeche' ka' len yagdo' ka'. Lba yeche' ka' beldóbgage' yagdo' ka' kate' blá'gaken, na' bžia yi'gaken yagdo' ka'. ⁸ Bėjxwgak yebałe binnedo' ka' gan nak lo yo beb. Katen' ba bgólgaken, bnéjwgaken. To ton bnezjwn yetó gaywá' binnedo' ka'.

Kate' Jesusen' beyož wnné' ki, zižje wnnié':

—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Zŋna Jesús biz chen' žsaka' lebe'

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—ŽBiz žsedle dan' bsaka' lebo'?

¹⁰ Jesusen' gože' légake':

—Dios zzejni'ile' le'e da' ngache' kan zŋna bi'e Le', san yezika' benách ki, zcháljlēna' légake' da' žsaka' leba' nich kate' wlagake', bi lé'egekle', na' kate' yéngekle', bi chejni'igekle'.

Zlož'el Jesús da' žsedle da' bsaka' lebe'

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Ki nak da' žsedle dan' bsaka' leba': Binnedo' ka' zej naken xtiža' Dios. ¹² Binnedo' ka' bėjxwgaken lo nez las zlož'egeklen kan žak chegak benne' ka' žyelenle' dižan', na' la' za'te da' xiwe', na' žeká'n dižan' da' wyó'on lo yichj lázdo'gak benne' ka', nich bi chejlé'gaken', na' nich bi yelágake'. ¹³ Binnedo' ka' bėjxwgaken lo yo gan že' yej zlož'egeklen kan žak chegak benne' ka' žyelenle' dižan', na' len yela' žebél želzi'en, san zej nake' ka' binnedo' ka' bi bėngaken lwen. To chí'do'ze žejlé'gaken', dan' nža' lázdogake' da' žak chégake', na' la' žsántegake' dižan'. ¹⁴ Binnedo' ka' bėjxwgaken gan belá'gak lba yeche' ka' zlož'egeklen kan žak chegak benne' ka' žyelenle' dižan', na' kate' ba bėngeklen', na' da' ka' žákgage' chégake'

yežlyó nga žóngaken légake' lo'e, da' ka' zej naken yela' wnni'a chen, na' da' ka' zdan láže'gake' da' žákgage' ga ni, na' dižan' bi žonen žin lo yichj lázdo'gake'. ¹⁵ Binnedo' ka' bėjxwgaken gan nak lo yo beb zlož'egeklen kan žak chegak benne' ka' dot láže'gake' žéngekle' dižan', na' zgo'o chóchgaken' lo yichj lázdo'gake', na' lo yela' zbez žen láže' chégake' žóngake' kan zŋna dižan'.

Žsaka' lebe Jesús che da' žsa'ni' ližžo

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Xtiža' Dios naken ka to yi'. Kate' to benne' žgale' yi', bi zdosen' kak, na' bi zgo'en zanle gan žate'e, san zzoen' sibe lo yo'o, na' yin' žsa'nín' benne' ka' zó'ogake' ga na'. ¹⁷ La' law yógo'te da' ngache', na' gak bian', na' žoj lawle yógo'te da' žaken ži žize.

¹⁸ Che len, le wzé nag, dan' gata' yelate' che benne' zzoa choche' da' ženle' lo yichj lázda'we', na' si'že' xtiža' Dios, san benne' bi zzoa choche' da' ženle' lo yichj lázda'we', na' yegá'a dižan' dan' benle'.

Da' ben xna' Jesús tzen len benne' biche'e ka'

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Naž bžin xna' Jesusen' tzen len benne' biche'e ka', gan zoe', san bi gok žingake' lawe' Le' dan' zej nnita' benne' zan ga na'. ²⁰ To benne' zoe' ga na' bliže' Jesusen', na' wnné': —Xno'o len benne' bicho'o ka' nnita'gake' lí'ale, na' žénegekle' wcháljlēngake' Le'.

²¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' ki, benne' žyelenle' xtiža' Dios, na' žóngake' kan zŋnan zej nake' ka' xna'kza', na' benne' bíche'kza' ka'.

Jesús zbek žie' be' wale

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² To ža wžen Jesusen' to lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' Le' gože' légake':

—Le cho'o yechelá'a nisdó nga.

Naž la' zjaktie'. ²³ Kate' ne želdié' lo nisdon', žtas Jesusen'. Naž wzó law žak to be' wale lo nisdon', na' ba žek yetj barkwn' zan nisle, na' de zož chégake'. ²⁴ Naž wbiga'gake' gan de Jesusen', na' besbángake' Le', na' wnnágake':

—jBenne' wsedle! jBenne' wsedle! Ba žek lo'ojžo zan nisle.

Kate' bebán Jesusen', bliže' ben' žaken, na' nisen' da' zgo'nen, na' wzó ži ben' goken, na' wže' ži nisdon'. ²⁵ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—ŽBi na' chejlé'le che Dios?

Bžėbegake' légake', na' bebángekle'. Gož ljėžgake' toe' yetóe':

—ŽNozkze benne' ni? Zdiłe' be' dan' žaken, na' nisdó, na' žóngaken dan' zŋne'.

Benne' yež Gadara, benne' yoe'e be' xiwe'
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Naž bžin Jesusen' tzen len benne' ws-
edle chie' ka', gan nbab yež Gadara, da'
žen' yechela'ale nisdō' gan nbab Galilea.
²⁷ Kate' Jesusen' bežoje' lo barkwn' gan nak
lo yon', bedjchág to benne' yežen' Le'. Ba gok
schale'e yoe'e be' xiwe', na' biž žakwe' laže',
na' biž zzo'e lo yo'o, san zoaze' lo bloj gan
žkáche'gake' benne' gat ka'. ²⁸ Kate' bennen'
yoe'e be' xiwe' bl'e'ele' Jesusen', wnníe' zižje.
Bzoa zibe' law Jesusen', na' wnné':

—ŽBiž nbaga'a chio', Jesús, Zi'n Dios,
Benne' zente? Žáta'yoela' Le' bi wsaka' zi'o
neda'.

²⁹ Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be'
xiwen' yežojen lo bennen'. Zan chi'i be'
xiwen' ba bchix blol-le'en bennen'. Benne'
ka' che yežen' bchéjgake' le' do ya, na'
bzóagake' bayw ya ni'a ne'e, san bchoje' do
ya ka', na' be' xiwen' da' yoe'e bchen' le'
lo latje dach. ³⁰ Naž Jesusen' wnnable' be'
xiwen', na' wnné':

—ŽBi lio'?

Be' xiwen' gožen Le':

—Be' Zan lia'.

Ki wnnán dan' yoe'e be' xiwe' zan. ³¹ Naž
be' xiwe' ka' góta'yoegeklen Jesusen' bi se'e
légaken latje chol' chegak benne' gat ka'.
³² Lezka' wzóa to kwe' koch zan ga na',
želdaba' žáwgakba' law ya'adon', na' be' xiwe'
ka' belnnáb nyachen' Jesusen' we'e légaken
latje chejžó'ogaken lo koch zan ka'. Jesusen'
bi'e légaken latje. ³³ Bežojgak be' xiwe' ka'
lo bennen', na' bejžó'ogaken lo koch zan ka',
na' jak koch ka' gan nak to le'e ya'a yej zen.
Bejbixjgakba' lo nisdō', gan belyepba' nis.

³⁴ Kate' benne' ka' žape chí'igake' koch ka',
blé'egikle' kan gok chégakba', bžébegake',
na' bebáegikle'. Bezónnjgake' ga na',
zeyéjgake' lážgake', na' bejžéngikle' benne'
ka' nníta'gake' yežen', na' lezka' benne'
nníta'gake' yixen'. ³⁵ Naž bžojgak benne'
ka' nníta'gake' yežen', na' bejwiagake' dan'
goken. Katen' bžingake' gan zoa Jesusen',
blé'egikle' bennen' wyoó'e be' xiwe' ka', ži'e
xni'a Jesusen'. Nakwe' laže', na' ba bezóe'
cháwe'do', na' bžébegake'. ³⁶ Benne' ka'
nníta'gake' ga na' belzenle' légake' kan goken,
na' blé'egikle' ba beyák bennen' wyoó'e be'
xiwe' ka'. ³⁷ Naž yógo'te benne' zan ka',
benne' wláž che yež ka' zej nbaben yež
Gadara na', góta'yoegekile' Jesusen' yežoje' lo
yežlýó chégake'. Ki béngake' dan' zžébegake'.
Bebén Jesusen' lo barkwn', na' bezé'e ga
na'. ³⁸ Bennen' bežojgak be' xiwe' ka' le'
góta'yoele' Jesusen' we'e le' latje chéjlene'
Le' tzen. Jesusen' gože' le' ga'ne' ga na', na'
wnné':

³⁹—Beyéj ližo'. Bejzenle benách wláž chio'
ka' ka nak da' zen da' ben Dios len le'.

Beyéj bennen' liže', na' bzie' diža' dot lo
yež ka' kan nak da' zen da' ben Jesusen' len
le'.

*Xkwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane'
laže' che Jesús*

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Kate' bežin Jesusen' yechelá'a nisdon',
benne' zan, benne' nníta'gake' ga na',
bebégekile' ni'a chie' Le' dan' želbeže'
yógo'tegake' Le'. ⁴¹ Naž bžin to benne' lie'
Jairo gan zoa Jesusen'. Nake' benne' blo che
to yo'o gan žéngikle benne' judío ka' xtiža'
Dios. Bzoa zibe' law Jesusen', na' góta'yoele'
Le' cheje' liže'. ⁴² Ki bene' dan' zoa to xkwide'
no'le chie', na' ba žek gatbe'. Nakbe' bi'
tlícha'kze chie', na' zejbe' ka' chežinno yiz.
Kate' ne zej Jesusen' tzen len benne' zan ka',
zchígake' Le'.

⁴³ Zej to no'le ladjw benne' zan ka', na' ba
gok chežinno yiz zžákali'e, dan' bi' zbez žen
chie', da' žaken chégakkze no'le ka', na' ba
bdie' bika' da' de chie', dan' wdizjwe' benne'
ka' žeyóngake' benách ka', san nitó benne'
bi gok yeyone' le'. ⁴⁴ Wbige'e zaka' xkože'l
Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe', na' la'
wbižte yizwé' žen chien'.

⁴⁵ Naž Jesusen' wnnable' benne' zan ka',
benne' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—ŽNož benne' wdane' neda'?

Nitóe' bi bechebe'. Naž Bedw len benne'
ka' nníta'langake' le', góžgake' Jesusen', na'
wnnágake':

—Benne' wsedle, zej nníta' benne' zan ga
ni, benne' zchígake' Le', na' zžiga'gake' Le', na'
zžno': "ŽNož benne' wdane' neda'?"

⁴⁶ Naž Jesusen' wnné':

—Zoa no benne' wdane' neda', dan'
gókbe'ela' bžoj yela' wak neda', dan' žeyonen
benách ka'.

⁴⁷ Kate' gokbe'el no'len' nnezle Jesusen'
dan' bene', lo yela' zžebe wzize'. Bzoa zibe' law
Jesusen', na' gože' Le' lawgak benne' zan ka'
biz chen' wdane' laže' da' nakwe' Le', na' kan
goken, la' beyaktie'. ⁴⁸ Naž Jesusen' gože' le':
—Ži'na'do', dan' žejli'o chia' ba beyako'.
Binlo beyéj ližo'.

⁴⁹ Kate' ne zžna Jesusen' da' ni, bžin to
benne' wzé'e liž benne' blon', na' gože' ben-
nen':

—Ba got xkwide' no'le chio'. Biž gon lelo'
benne' wsedle.

⁵⁰ Kate' Jesusen' benle' da' ni, bechebe',
na' gože' benne' blon':

—Bi žebo'. Bejle'ze che Dios, na' yeyák
xkwide' no'le chion'.

⁵¹ Kate' Jesusen' wyoó'e yo'on', bi bi'e latje
no benne' chó'olene' Le' san légakze Bedw
len Jakob, na' Žwa, na' lezka' xa xna' xkwide'
no'len'. ⁵² Želbeže benne' ka' nníta'gake'
ga na'. Želbeže nyache'e ni'a che xkwide'
no'len', na' Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Biž kwézele. Bi nat xkwide' no'len'. Ztászebe'.

⁵³ Ben dítgekle' Le' dan' nnézekle' ba natbe'. ⁵⁴ Naž Jesusen' beḡwe' na'be', na' wnnié' zižje, na' wnné':

—Xkwide' no'le, beyase.

⁵⁵ Naž be' nakkzbe' beyó'on lebe', na' be-banbe', na' la' wyástebe'. Jesusen' gože' légake' wnéziwgake' da' gawbe'. ⁵⁶ Bebángleke xā xna'be', san Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngleke' nitó benne' kan goken.

9

Jesús žsele'e benne' wsedle chie' ka' nich chejségake' xtiže'e

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Naž Jesusen' betobe' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' yela' wak, na' yela' wnná bia', nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'. ² Bsele'e légake' nich chejzéngleke' benách ka' kan zŋna bia' Dios, na' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'. ³ Jesusen' gože' légake':

—Bi be wa'le che lo nez, kege bardo', na' kege yixjw, na' kege yet, na' kege mežw, na' bi xoa yenle chope laže'. ⁴ Bíte'teze yo'o gan cho'ole, le soa ga na' kate' yezá'žele lo yežen'. ⁵ Gáte'teze gan bi gápegak benách ka' le'e ba la'ne, le yežój lo yežen', na' le kwib biḡte da' dan' lable, dan' wlo'e'len légake' zej nbage'e žia.

⁶ Naž zjak benne' wsedle chie' ka'. Wdégage' yógo'te yeždo' ka', na' bcháljgake' diža' chawen', na' beyóngake' benne' yižwé' ka' nníta'gake' yógo'te yež ka'.

Kan got Žwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Benle Herodes, bennen' zŋna bi'e, kan nak yógo'te da' žon Jesusen', na' wzé' zedle', dan' zŋnagak benách ka':

—Bebán Žwa lo yela' got.

⁸ Yebale' zŋnágake':

—Belá' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

Yebale' zŋnágake':

—Ba bebán to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te.

⁹ Herodes na' wnné':

—Žwan' bchoga' yene'. žNožke bennen', ženla' da' zan ki da' žone'?

Herodes na' žak láže'li'e le'e'le' Jesusen'.

Zwaw Jesús gayo' mil benne' ka'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Kate' bežingak benne' wbás ka' che Jesusen', benne' ka' bsele'e chejségake' xtiže'e, na' bzéngleke' Le' yógo'te da' béngake'. Naž Jesusen' bchi'e légake' cheze. Jake' to latje dach gan nbab yež Betsaida. ¹¹ Kate' wnnézekle benách ka' da' ni, wnáwgake' Jesusen', na' Le' wdape' légake' ba la'ne, na'

bcháljlene' légake' kan zŋna bia' Dios, na' beyone' benne' yižwé' ka'.

¹² Kate' za' žale ža na', wbíga'gak benne' chežinno, benne' wbás ka' che Jesusen', gan zoe', na' góžgake' Le':

—Besela' benách ki nich chjake' gan zej že' yeždo' ka', na' gan zej že' yo'odo' ka' dot gawze, nich chejtíljgake' gan gá'ngake', na' da' gáwgake', dan' nak latje dach ga zoažo ni.

¹³ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le waw-gake' le'e.

Góžgake' Le':

—Gáyo'ze yet xtildo' de, na' chopze bel cheton' de. žChejto' chjé'wto' da' gawgak benne' zan ki?

¹⁴ Zej nníta' ka' gayo' mil benne' ka' ga na'. Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le kwek chi-yóngake' to kwe' to kwe'.

¹⁵ Ki béngake', na' wže'gak yógo'te benne' ka'. ¹⁶ Naž Jesusen' beḡwe' gayo' yet xtil ka', na' chope bel ka'. Bchis lawe', zwie' ya'abale, na' gože' Dios: "žÓžkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bi'en che cheze benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' lawgak benne' zan ka'. ¹⁷ Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljgake'. Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka', na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'.

Zŋna Bedw Jesús nake' Benne' Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ To ža kate' ne zoa Jesusen' cheze gan zcháljlene' Dios, na' zónlengak benne' wsedle chie' ka' Le' tzen, wnnable' légake', na' wnné':

—žNožen' zŋnagak benách ka' naka' neda'?

¹⁹ Bechébegake', na' wnnágake':

—Bale' zŋnágake' nako' Žwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Yebale' zŋnágake' nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' yebale' zŋnágake' nako' to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te, na' ba bebane' lo yela' got.

²⁰ Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—Cheze le'e, žnožke zŋnale naka'?

Bechebe Bedw, na' wnné':

—Nako' Benne' Criston', bennen' bsela' Dios.

Zŋna Jesús kan za' gótgake' Le'

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Naž Jesusen' besnisle' légake', na' bchi'le' légake' bi wzéngleke' nitó benne' No nake' Le'. ²² Naž gože' légake':

—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách, na' da' zan da' gaken chia'. Benne' gole ka' len bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wká'ngake' neda' ka'ze. Gótgake' neda', san kate' te chonne ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.

²³ Ležka' gože' yógo'tegake':

—Ča' no benne' žénele' gónlena' neda' tzen, žon byenen wzóe' chela'ale da' naken

chie', na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze nich chejté'e le'en. Naž gak gónlene' neda' tzen. ²⁴ No benne' ži'e wnné yoe che yela' nban chie', wniten', san benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, gata' yela' nban da' zejli kanne chie'. ²⁵ Bi be da' chawe' gata' che to benne' cha' gape' yógo'te da' den yežlyó nga, san wnite' to chi'ize yela' nban chie'. ²⁶ No benne' žedoe'ele' neda', na' žedoe'ele' xtiža'a, lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' bennen' kate' yelá'a len yela' bani' che Xa', na' len yela' bani' chegak wbás ka' che ya'abá che Dios nich nna bi'a. ²⁷ Da' li žapa' le'e, zej nnita' bale benne' nga, benne' bi na' gátgake' kate' lé'egekle' ža yed-jnná bia' Dios.

*Zcha' kan zнна' law Jesús
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)*

²⁸ Kate' ba wdégak xono' ža wdé bchalj Jesusen' da' ki, bchi'e Bedw len Zwa, na' Jakob, na' wžene' to law ya'ado', gan bcháljlene' Dios. ²⁹ Kate' ne zcháljlene' Dios, bža' kan zнна' lawe', na' laže' da' nakwe' beyaken žila'do'ze, na' wyepen yes bani'. ³⁰ Naž bla' lawgak chope benne' ka' gan zoa Jesusen', na' zcháljlengake' Le'. Zej nake' Moisés len Lías, benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te. ³¹ Žoptie' belyepe' yes bani', na' zcháljlengake' Jesusen' kan za' gate' lo yež Jerusalén, na' yezé'e yežlyó nga. ³² La'kze znnale'en tas Bedon', len benne' ka' nníta'lengake' le', na' ben byéngake' lé'egekle' yela' bani' che Jesusen', na' chegak benne' chope' ka' nníta'lengake' Le'. ³³ Kate' žopte benne' ka' bezá'gake' gan zoa Jesusen', naž Bedon' gože' Le'.

—Benne' wsedle, gak chawe' ga'nžo nga. Gonto' chonne yo'o laga', to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

Bi nnezle Bedon' dan' zinne'. ³⁴ Kate' ne zchalje' da' ni, la' wže'te to bejw ga na', dan' bkachen' légake', na' bžébegake' dan' nníta'gake' lo bejwn'. ³⁵ Naž benle chi'i benne' zchalje' lo bejwn', na' wnné:

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag da' yi'e le'e.

³⁶ Kate' beyož benle chi'i na', toze Jesusen' ngá'nlene' légake'. Benne' wsedle chie' ka' wnníta'gake' žize, na' ža na' bi góžgake' nitó benne' kan nak da' blé'egekle'.

Žeyón Jesús to xkwide' byo yo'obe' be' xíwe'

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Kate' za' ža'ni' yetó ža, Jesusen' len benne' ka' nníta'lengake' Le', bedínnegake' law ya'adon', na' za'gak benne' zan ga na', benne' ka' zedjchágake' Jesusen'. ³⁸ To benne' ladjw benne' zan ka' wnnié' zizje. Bliže' Jesusen', na' wnné:

—Benne' wsedle, žáta'yoela' Le' yedjwío' xkwide' byo chia', dan' nakbe' tlícha'tekze bi' chia'. ³⁹ Yo'obe' be' xíwe' da' zkwéžeya'an

lebe', na' žizle'en lebe', na' zbia zene' zide' žoa'abe'. Zchix zlol-le'en lebe', na' batkle žsanen lebe'. ⁴⁰ Góta'yoela' benne' wsedle chio' ka' yebéjgaken', san bi gókake'.

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' wnné:

—Le'e, benne' bi žejle'le chia', na' nyal yichjle. žGáka'tega žala' sóalena' le'e, na' gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá' xkwide' byo chion' ga ni.

⁴² Kate' ne za'be' zbíga'be' gan zoa Jesusen', be' xíwen' bchix blol-le'en lebe'. Jesusen' bdíle' be' xíwen', na' beyone' xkwide' byon'. Naž benežjwe'-be' lo na' xabe'. ⁴³ Bežángleke yógo'te benne' ka' ni'a che yela' wak zen che Dios.

*Jesús zinne' da' yoble kan za' gótgake' Le'
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)*

Kate' ne žebángleke yógo'te benne' ka' kan nak da' zen da' žon Jesusen', Le' gože' benne' wsedle chie' ka', ⁴⁴ na' wnné:

—Le kwek yichjle da' ni, dan' za' wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benách ka'.

⁴⁵ Bi bejni'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, dan' bi na' wnezjw Dios légake' latje chejni'igeklen', san bi bežóggake' nnábgekle' Jesusen' kan nak da' ni.

*No benne' nake' blo
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)*

⁴⁶ Naž wzó lawgak benne' wsedle ka' che Jesusen' zdíl díža'gake'. Želnable ljéžgake' toe' yetóe' nole' gake' benne' blo. ⁴⁷ Žákbe'ele Jesusen' da' zža' láže'gake', na' wdele' to xkwide'do', na' bzoe'-be' kwite'. ⁴⁸ Naž gože' légake'.

—No benne' gape' to xkwide'do' ki ba la'ne dan' nakbe' chia', nedkzan' gape' ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xa', Bennen' bsele'e neda'. Che len, bennen' zoe' ladjwle, na' nakže' gaxjw laže', benne' ni nake' blo.

*No benne' bi žži'e chežo, žáklene' žo'o
(Mr. 9:38-40)*

⁴⁹ Naž Zwa bliže' Jesusen', na' wnné:

—Benne' wsedle, blé'elto' to benne' zkonle' žin lo' žebeje' be' xíwe' ka', na' bžonto' biž gonon' dan' bi žónlene' žo'o tzen.

⁵⁰ Jesusen' gože' le'.

—Bi wžonle gonon', dan' no benne' bi žži'e chežo, žáklene' žo'o.

Jesús zdíle' Jakob len Zwa

⁵¹ Kate' za' bawze ža žala' gat Jesusen', na' yeyepe' ya'abá che Dios, ben byene' cheje' lo yež Jerusalén. ⁵² Bsele'e benne' wbás chie' ka' nich chjake' zgá'alegake' ka' Le', na' jake' to yeždo' gan nbab Samaria, nich chejtíljgake' gan ga'ne dot yele. ⁵³ Benne' ka' che yežen' bi wdápegake' Jesusen' ba la'ne dan' zeje' lo yež Jerusalén. ⁵⁴ Kate' Jakob

len Zwa, benne' wsedle ka' che Jesusen', blé'egekle' da' ni, góžgake' Le'.

—Xan, žnnabto' dinne yi' da' zan' ya'abá che Dios nich wžia yin' légake', gonto' kan ben Lías?

⁵⁵ Byechj Jesusen', na' bdile' légake', na' wnné':

—Bi nnézlele biz be' yo'ole. ⁵⁶ Neda', Benne' Golje' Benách, blá'a nga, kege nich wžia yi'a yela' nban chegak benách ka', san nich yeslá' légake'.

Nažjake' yež yoble.

Benne' ka', benne' žénegekle' chjénlengake' Jesús tzen

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Kate' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen ne yó'ogake' nez, bžin to benne' ga na', na' gože' Jesusen':

—Xan, ženela' sál'ena' Le' gáte'teze gan chejo'.

⁵⁸ Jesusen' gože' le':

—Beza' ka', zej že' bloj chégakba', na' byínnedo' ka', žiagak xó'ngakba' ka', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de chia' gan gata'a nich yezi' láža'a.

⁵⁹ Naž Jesusen' gože' benne' yoble, na' wnné':

—Benlen neda' tzen.

Bennen' gože' Le':

—Xan, benn latje yeyá'a zga'ale liža'a, kate' wkáche'ža' xa'.

⁶⁰ Jesusen' gože' le':

—Be' latje benne' ka' za' gátgake' wkáche'gake' benne' gat ka' chégake', san le', wyéj, bejzenle benách kan žnna bia' Dios.

⁶¹ Naž bžin yetó benne', na' gože' Jesusen':

—Xan, ženela' sál'ena' Le', san benn latje cha'a zga'ale nich chejzela' diža' lježa' ka'.

⁶² Jesusen' gože' le':

—No benne' že' láže'e da' de yežlyó nga, nake' ka' to benne' zga'ne' beže, na' zwie' xkóže'le'. Cha' no benne' žone' ki, bi nake' zi gone' žin che da' žnna bia' Dios.

10

Jesús žsele'e chonnłalj chi benne' nich chejšégake' xtiže'e

¹ Wdé gok da' ki, Xanžon' wžie' yechonnłalj chi benne' wsedle chie' ka', na' bsele'e chope wéjgake' nich chjake' zgá'alegake' ka' Le' yógo'te yež zen ka', na' yeždo' ka', gan za' tie' Le'. ² Gože' légake':

—Da' li, dele'e žin chia', da' naken ka' to yežlyó zen gan žon byenen lapa', san babze benne' wen žin chia' nníta'gake'. Che len, le gáta'yele Dios, Bennen' nake' Xan yežlyón', sele'e benne' wen žin ka' gan nak yežlyó chien'. ³ Le chej na'a. Le wia, neda' žsela'a le'e, na' nakle ka' zila' ka' zjakba' ládjwgak beko' yixe' snia ka'. ⁴ Bi wa'le bzod mežw, na' kege yixjw yet, na' bi wa'le yetó kwe' zélele,

na' bi zélele lo nez nich wcháljlenle benách ka'. ⁵ Gáte'teze yo'o gan cho'ole, zga'ale nnale: "Da' zka'n chawe' yichj láždo'žo gaken chegak benách nníta'gake' yo'o ni." ⁶ Cha' zoa no benne' ga na', benne' zga'n chawe'e, da' zka'n chawe' yichj láždo'žo da' nnablen gá'nlenen le', san cha' bi zoa no benne' ki ga na', da' zka'n chawen' da' nnablen gá'nlenen le'e. ⁷ Le ga'n lo yo'o gan cho'ole, na' le ye'j le gaw bi da' gónngake' le'e, dan' žélkzele benne' wen žin da' gawe'. Bi tele to to yo'o. ⁸ Gáte'teze yež gan žinle, gan gápegake' le'e ba la'ne, le ye'j le gaw bíte'teze da' gónngake' le'e. ⁹ Le yeyón benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' lo yežen', na' le ye'-gake': "Ba blá' da' žnna bia' Dios gan zoale." ¹⁰ Gáte'teze yež gan žinle, cha' bi gápegake' le'e ba la'ne, le yežój ga na', na' le chejzé lo nez che yežen', na' nnale: ¹¹ "Bixte yo che lažle, da' dan' labto' zchinnjton, na' naken da' žloe'elen nbága'le zia, san žala' nnézlele da' ni. Ba blá' da' žnna bia' Dios ga zoale ni." ¹² Neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žegak benách ka' che yežen' ka' sáka'gak benách ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, yežen' bchinnj Dios.

Da' gak chegak benne' ka' bi yeyát láže'gake'

(Mt. 11:20-24)

¹³ Lezka' wnná Jesusen':

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Korazin. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Betsaida. Chela' gok lo yež Tiro, na' lo yež Sidón yela' wak zen ka' ka' da' ka' bena' gan zoale le'e, ža ni'te yeyát láže'gak benne' yež ka', na' wakw kwíngake' laže' ka'ze, na' kó'ogake' de yichjgake', da' wloe'elen ba beyát láže'gake'. ¹⁴ Che len, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žele le'e ka' sáka'gak benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka'. ¹⁵ Le'e, benách ka' zoale lo yež Kapernaum. Gok chele kan wyepel gan cho'ogak benách ka' ya'abá che Dios. Na'a yetjle gan chejžo'ole latje choł chegak benne' gat ka'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—No benne' zze nage' chele le'e, lezka' zze nage' chia' neda', na' bennen' zka'ne' le'e ka'ze, lezka' zka'ne' neda' ka'ze, na' bennen' zka'ne' neda' ka'ze, lezka' zka'ne' ka'ze Xa', Bennen' bsele'e neda'.

Žežingak benne' ka' bejšégake' xtiža' Jesús

¹⁷ Kate' chonnłalj chi benne' ka' bseła' Jesusen' nich chejžéngake' benách diža' chawen' bežingake' gan zoe', na' wnnágake':

—Xan, be' xiwe' ka' žžongaken kan žnnato' kate' zkonlto' žin lo'.

¹⁸ Jesusen' gože' légake':

—Neda' blé'ela' da' xiwe', na' wbixen zan ya'abá kan žon yi' wzio', dan' žazen lo yo.

¹⁹ Le wia nga, neda' bdia' lo na'le yela' wnná bia' nich gak góxwle bele snia ka', na' goxjní' ka', len na'le, na' bi be gaken chele, na' nich wchinnile yela' wnná bia' che da' xiwe', dan' bi zlé'elen žo'o chawe'. ²⁰ Na'a, le yebél, kégeze dan' žongak be' xiwe' ka' kan znnale, san dan' zej nyejw lale ya'abá che Dios.

Žebél Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ La' na'ze bebél Jesusen', zoalén Dios Be' La'y Le', na' wnné':

—Zka'n zena' Le', Xe, nako' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga. Ki žona' dan' bkacho'o da' ki lawgak benne' ka' žákgake' da' zenle'e, na' lawgak benne' sina' ka', san blóe'elo' xkwide' ka' kan zej naken. Ka'kze gaken, Xe, dan' ki žaz lažo'o Le'.

²² Naž wnné':

—Ba bde Xa' yógo'te lo na'a. Bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Zi'n Dios, san toze Xažo Dios nnezlen', na' bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Xažo Dios, san toza' neda', Zi'ne', nnezlan', na' lezka' nnéžekle benne' ka' žénela' neda', Zi'ne', wlóe'ela' légake' Xa'.

²³ Naž Jesusen' bwie' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Ba nez zen naken chegak benne' ka' zlé'egekle' da' zlé'elele le'e, ²⁴ dan' žapa' le'e: benne' zan, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios len benne' wnná bia' ka', gónegekle' lé'egekle' da' zlé'elele le'e san bi blé'egeklen'. Gónegekle' yénegekle' da' žénlele le'e, san bi bénegeklen'.

Benne' Samaria, benne' nake' chawe'

²⁵ Naž la' wzó ža'te to benne' yodo' wsedle, na' nich si' bi'e Jesusen', wnnable' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, žbize žala' gona' nich gata' yela' nban da' jejlí kanne chia'?

²⁶ Jesusen' gože' le':

—Žejni'ilo' da' nyejw le'e yich, dan' bchi'le Moisés? žNakx xbab žono' le' dan' žolo'?

²⁷ Beží'i bennen', na' wnné':

—Ki znnan: “Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' len dot yichj laždo'o, na' len dot yela' žon chio', na' len dot yela' žejni'il chio', na' lezka' žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.”

²⁸ Jesusen' gože' le':

—Da' likze kan wnnó'. Ben ki, na' gata' yela' nban na' chio'.

²⁹ Dan' gónele bennen' yebéj chawe' kwine', gože' Jesusen':

—žNož benne' nake' lježa'?

³⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—To benne' wzé'e lo yež Jerusalén, na' bdiinne', zeje' yež Jerikó. Lo nezen' bėxwgak benne' wbán ka' le'. Btinnegake' ze', na' bėngake' le' we'. Naž bezá'gake' ga na', na' bká'ngake' le' ba žatkze'. ³¹ Naž wdé to bxož lo nezen'. Kate' blé'ele' bennen' žie' we',

chela'ale wdíe'. ³² Lezka' to benne' nbabe' ža'só Lebí, benne' ka' žóngake' žin che yodo', wdíe' ga na'. Kate' blé'ele' le', lezka' wdíe' chela'ale. ³³ Lezka' to benne' nbabe' Samaria yoe'e nezen', na' bžine' gawze gan de bennen' žie' we'. Kate' blé'ele' le', beyache' láže'le' le'. ³⁴ Wbige'e gan die', na' bdebe' set, na' xis uba wál lo we' chie', na' bchelen' laže'. Naž bžie' le' xkože' bia chie', na' bchi'e le' lo yo'o gan želžin benne' ka' yó'ogake' nez, gan wdape chi'e le'. ³⁵ Yetó ža kate' ba ža'ni', katen' za' yezá' benne' Samaria na' ga na', wleje' lazjwe' che chope ža, na' bka'nen' lo na' benne' xan yo'on', na' gože' le': “Wdape chi'i benne' ni, na' cha' senžo' mežw, neda' yeyizjwan' le' kate' yelá'a.” ³⁶ Na'a, žnakx xbab žono' le'? žNole benne' chonne ki goke' ljež bennen' bengak benne' wbán ka' le' žia?

³⁷ Bechebe benne' yodo' wsedlen', na' gože' Jesusen':

—Bennen' beyache' láže'le' le'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Wyéj na'a, na' ben ki.

Da' ben Jesús liž Marta len Lia

³⁸ Naž Jesusen' beyoé'e nez, na' bžine' to yeždo' gan zoa to no'le lie' Marta, na' no'len' bchi'e Le' liže'. ³⁹ Martan' zoa no'le bile' lie' Lia, na' Lian' wži'e xni'a Jesusen', na' bze nage' xtiže'e. ⁴⁰ Martan' wže' zedle' dan' žónli'e žin. Wbige'e gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Xan, ži beyache' láže'lo' neda' dan' bka'n bi' bila' ni neda', na' toza' žona' žin? Gož-be' gáklben'e neda'.

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Marta, Marta, že' zedlo', na' da' zan da' že' lažo'o žonon'. ⁴² Toze da' žon byenen gonžon, na' Lia ni wžebe' dan' nakže chawe', na' dan' wžebe' bi yegá'n.

11

Kan žala' wcháljlenžo Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ To ža na' Jesusen' zcháljlene' Dios. Katen' beyóž bcháljlene' Le', to benne' wsedle chie' gože' Le', na' wnné':

—Xan, bsedle neto' wcháljlento' Dios, kan ben žwa, bsedle' benne' ka' žónlengake' le' tzen.

² Naž Jesusen' gože' légake':

—Kate' wcháljlennle Dios, žala' nnale ki:

Xato', zo' ya'abá, ga'n zen lo'.

Da, nna bi'o nga.

Žénelto' gak yežlyó nga kan žaz lažo'o Le', kan žaken ya'abá chio'.

³ Benn da' gawto' na'a ža.

⁴ Bení' law cheto' dolan' nbága'to'

kan neto' ženít lawto' che no benne' bi da' žone' cheto'.

Bi go'o latje gon da' xiwe' ga bága'to' doła', san beslá neto' lo da' žonen.

⁵ Lezka' Jesusen' gože' légake':

—Cha' zoa no benne' ladjwle, benne' zoa lježe', na' cha' žin to benne' liže' gachje yele, naž cheje' gan zoa lježen', na' wliže' le', na' nne': "Bičha'a, benngaž neda' chonne yet xtil, ⁶ dan' to benne' ze'e zi'to' ba ble'e liža', na' bi be de da' wa'a-ne' gawe'." ⁷ Yechebe bennen' yoe'le yo'on', na' yi'e le' ki? "Bi gon lelo' neda'. Ba nyejw yo'o, na' bi' chia' ka' ba délengakbe' neda'. Bi gak chasa' nich bi da' gonná' chio'." ⁸ Neda' žapa' le'e: la'kze bi chase' nich bi da' wnezjwe' chie' dan' nake' lježe', san chase', na' wnezjwe' chie' ka' da' žiázele' nich bi gon leže' le'. ⁹ Che len žapa' le'e:

Le nnab, na' Dios gonne' chele.

Le chilj, na' žel chele.

Le wliž ža yo'o, na' yaliwn chele.

¹⁰ No benne' bi da' znnabe', zzi'en, na' bennen' bi da' žilje', zžel-len', na' bennen' žliže' ža yo'o, žaliwn chie'.

¹¹ Cha' zoa no benne' ladjwle, benne' nake' xa xkwide', na' cha' nnablbe' le' yet xtil, žwnezjwe' chebe' yej? Cha' nnablbe' le' to bel, žwnezjwe'-be' bele? ¹² Cha' nnablbe' le' to xchit bežjw, žwnezjwe'-be' goxjni? ¹³ Ki naken, cha' le'e bi nakle chawe', san nnézele wnéjwle chegak zi'nle ka' da' naken chawe', wak wxén láže'žele Xale zoe' ya'abá gonne' Dios Be' La'y chele, nol-le nnáblele Le'.

Znnágake' Jesús žone' žin len yela' wak che da' xiwe'

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ To ža Jesusen' bebeje' be' xiwe' da' yo'o to benne', dan' žonen ga bi žak nnie'. Kate' bežój be' xiwen', bchalj bennen' bi gok nnie', na' bebángleke benách ka' wnnita'gake' ga na'. ¹⁵ Ba le benne' ka' wnnágake':

—Žebeje' be' xiwe' ka' len yela' wak che Belzebú da' xiwe', xangak be' xiwe' ka'.

¹⁶ Gónegekle yebale benne' ka' si' biá'gake' Jesusen', na' belnnable' Le' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. ¹⁷ Gókbe'ele Jesusen' da' žénegekle' góngake', na' gože' légame':

—Gáte'teze gan zej nnita' benne' wnná bia' ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', kwia yi'gake'. Cha' žoj chóplegak benách ka' nnita'gake' to yo'o, yeyóž chégake'. ¹⁸ Lezka' žak che da' xiwe', dan' nzin' Belzebú. Cha' žoj chóplegak benne' ka' yó'ogake' lo nan', žnax' gak dia' yela' wnná bia' chen? žNa'a nnale žebeja' be' xiwe' ka' len yela' wak che Belzebú? ¹⁹ Cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' len yela' wak che Belzebú, žnozke benne' žonne' yela' wak chegak benne' ka' žónlengake' le'e tzen, nich žebéjgake' be' xiwe' ka'? Che len, da' žongak benne' ka' nak bian' nchízele le'e. ²⁰ Cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' len yela' wak che Dios, da' li ba bla' da' žnaa bia' Dios gan zoale.

²¹ Kate' to benne' wale nzi' lo ne'e da' zdíl-lene', na' žape chi'e liže', da' ka' nape' zej nga'nen chawe'. ²² Na'a, cha' za yetó benne', bennen' nakže' wale ka' le', wléj wchochje' le', na' yeké'e yógo'te da' zdíl-lene', dan' žxen láže'en, na' chise' da' gota' che bennen'.

²³ Cha' zoa no benne' bi žónlene' neda' tzen, nake' benne' zži'e chia' neda'. Cha' zoa no benne' bi ztóblene' neda', žóslase'.

Kan nak che be' xiwe', da' žežinen latje chen

(Mt. 12:43-45)

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' žežój to be' xiwe' lo benne', zdan gan nbiže, žiljen gan yezi' lažen'. Cha' bi žel chen, naž nnan: "Yeyá'a gan bžoja'." ²⁵ Kate' žežinen ga na', žežxakan' bennen', nake' ka to yo'o da' ba nloan, na' ba nba'an nich no benne' chejsóe' ga na'. ²⁶ Naž chejen, na' chejžín' yegáž be' xiwe' ka', da' ka' zej nakžen xiwe', na' chó'ogaken bennen'. Na'a, da' gaken che bennen' gakžen zi' ka' dan' goken chie' zga'ale.

Yela' ba nez zen da' naken dot li láže'

²⁷ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, to no'le zoe' ladjw benne' zan ka' wnnié' zizje, na' wnné':

—Ba nez zen naken che no'len' bi'e Le' lo li'e, na' lezka' naken che lcho' no'len' gan gožó'o.

²⁸ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Ba nez ženže naken chegak benne' ka' žlyenle' xtiža' Dios, na' žóngake' kan znnan.

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Kate' ne želžingak benne' zan gan zoa Jesusen', wzó lawe' zchalje', na' wnné':

—Benne' wen da' kegle ki želnnable' neda' gona' to da' gak bian' gan za' yela' wak chia'. San bi be da' gak bian' lé'egekle'. Toze da' gak bian' kan gok che Jonás lé'egeklen'. ³⁰ Dan' goken che Jonasen' gok to da' nak bian' lawgak benne' ka' wnnita'gake' lo yež Nínibe. Lezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách. Gaka' to da' nak bian' lawgak benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a. ³¹ Kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' da' sáka'gake', katen' wchi'a láže'e benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a, Dios yechise' no'len' wzóe' ža ni'te, no'len' wnná bi'e benách ka' che yežlýon' da' žen' chelá'a gan zde wbíž byo' zag ka'. Da' ben no'len' wloe'elen zej nbaga' benne' ki zia. Ki gaken dan' bžoj no'len' gan nak zi'to' nich wzé nage' diža' che yela' žejni'il da' bchalj Salomón, benne' wnná bi'e benne' Israel ka'. Na'a, zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka gok Salomón na'. ³² Lezka', Dios yechise' benne' ka' wnnita'gake' lo yež Nínibe kate' žin ža

choge' chegak benách ka', katen' wchi'a laže'e benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a. Da' bengak benne' Nínibe ka' wlo'e'elen zej nbaga' benne' ki zia. Ki gaken dan' beyát láže'gak benne' ka' wnnita'gake' lo yež Nínibe katen' béngkele' da' bchalj Jonasen'. Na'a zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka gok Jonasen'.

*Da' žsa'ní' lo yichj láždo'žo
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' no benne' zjalje' yí', bi zgo'en gan ngache', na' bi zdosen' zan kak, san zzoen' sibe gan la'ten, nich wza'nín' chegak benne' ka' želyo'e lo yo'on'. ³⁴ Zej nak yej lawžo ka to da' zgo'on baní' lo yichj láždo'žo. Cha' yej lawo' zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken baní'. San cha' yej lawo' bi zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken chol. ³⁵ Wdape chi'i kwino' cha', nich dan' zgo'on baní' lo yichj láždo'o bi yeyaken chol. ³⁶ Ki naken, cha' dotio' nžan' da' naken baní', bi be da' naken chol zóalenen le', na' le'elo' binlo yógo'te, kan žak kate' zza'ní' yí' gan zo'.

*Jesús Žesbage'e benne' yodo' ka' zia
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 20:45-47)*

³⁷ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, to benne' yodo' fariseo bliže' Le' nich chejtáwlene' le'. Kate' Jesusen' wyo'e liž benne' yodon', wži'e, na' wzó lawe' žej' žawe'. ³⁸ Kate' benne' yodo' fariseon' bl'e'ele' Le', bebanle' dan' bi wdib Jesusen' ne'e kate' za' gawe'. ³⁹ Naž Xanžon' gože' le':

—Le'e, benne' yodo' fariseo ka', žib kwinle kan žible lawle da' žej' žáwlene, san lo yichj láždo'le nža'le da' kegle ka', na' zza' láže'le da' bi naken chawe'. ⁴⁰ Le'e bi žejní'ile. žBi nnézele, Dios, Bennen' žle'ele' da' zoa lawle lezka' žle'ele' da' yo'o lo yichj láždo'le? ⁴¹ Na'a, le wnezjw benne' yache' ka' che da' naple. Naž yógo'te da' naple yeyaken chawe'.

⁴² 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žizjwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' zzi'le che yiže' weje, na' che yiže' rod, na' chegak yiže' kwando', san to zdézele da' naken chawe', na' yela' nži'il chele Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' bi wka'nle yezika' da' ka' žonle.

⁴³ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žénelele kwe'le gan nak blo lo yo'o gan žol-le xtiža' Dios. Lezka' žénelele gápegak benne' ka' le'e ba la'ne lawgak benách ka'.

⁴⁴ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle, dan' nakle kan zej nak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' bi zej nla' lawn, na' želdá benách ka' láwlegaken, na' bi žákbe'egklen'.

⁴⁵ Naž beží'i to benne' yodo' wsedle, benne' žake' da' bchi'le Moisés, na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, kate' žnno' ki, lezka' neto' žon zi'o.

⁴⁶ Jesusen' gože' le':

—Lezka' da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' žesbága'le benách ka' to ywa' zi'i da' bi gak no benne' we'en, san le'e ni láte'ze bi zdalen' len ni'a na'le.

⁴⁷ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, dan' zzoale da' xtan ka' lawgak yežw ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bchaljgake' lo wláz Dios, na' betgak xa wdé chele ka' légake'. ⁴⁸ Ki naken, zzoa lile žónlenle tzen da' bengak xa wdé chele ka', dan' betgak xa wdé chele ka' légake', na' le'e zzoale da' xtan ka' lawgak yežw ba ka' gan zej ngache'e.

⁴⁹ 'Che len, lo yela' žejní'il chie', Dios wnné' ki: "Sela'a benne' ka' wcháljgake' lo wlaza' neda', na' benne' wbás chia' ka', gan zoale, na' benne' ki, gotle ba'e, na' kwia láže'le yeba'e." ⁵⁰ Ki gon Dios dan' choge' chegak benách ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka' bchaljgake' lo wlaze' Le'. Xa wdé chele ka' bétgake' benne' ka' kate' wzó law žata' yežlyó nga, ⁵¹ kate' wzó law wzóa benen' bete' Abel, zi'n Adán, na' zejte bétgake' Secria. Bétgake' le' gachje láwe'le gan de bkog la'y gan zžéygake' bia beždo' ka' law Dios, na' gan zoa latje la'y. Che len, žapa' le'e, Dios choge' chegak benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka', dan' xa wdé chele ka' bétgake' légake'.

⁵² 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle da' bchi'le Moisés. La' le'ezele nzi' lo na'le zi'n ya che latje gan zžel-žo yela' žejní'il. Le'e bi žo'ole, na' zšéjwle xnezgak benne' ka' žénegekle' chó'ogake' ga na'.

⁵³ Kate' beyož bchaljlen Jesusen' légake' da' ni, benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' bžá'ale'egake' Le', na' wzó lawgake' želnmable' Le' kan nak da' zan da' žákgaken, ⁵⁴ nich kwéjgake' Le' diža' nich gak yeshbága'gake' Le' zia ni'a che da' yechebe'.

12

Žsedle Jesús kan nak yela' zloé'ezele chawe' kwin

¹ La' ža na'ze bdogbak zan gaywá' benách gan zoa Jesusen', na' zejte wléj ljéžgake'. Naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle che da' naken ka' kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', dan' naken yela' zloé'ezele chawe' kwin chégage'. ² Bi be de da' žaken

ži žize dan' bi la' lawlen, na' bi be de da' ngachen' dan' bi gak bian'. ³ Che len, yógo'te da' ba wnnale gan nak choj, yéngkle benách ka' gan nak lo baní, na' da' bchaljle ngáche'ze gan wzóa lo yo'o nyejwn, gaken da' wchaljgak benách ka' lawgak yógo'te benách.

*No Benne' žala' žébežo
(Mt. 10:28-31)*

⁴ Lēzka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e, zí'na'do' ka': bi žébele benne' ka' žótgake' benách ka', san te na' biž bi gak góngake' chégake'. ⁵ Wloe'ela' le'e no benne' žala' žébele. Le žebe Bennen' gak ke'e yela' nban chele, na' te na' nape' yela' wnná bia' cho'ne' le'e lo yi' gabíl. O', žapa' le'e, le žebe Bennen'.

⁶ 'Žóte'gake' gayo' byínnedo' ka' len chope mežw lasdo', san Dios bi žal laže'e nitoba'. ⁷ Lēzka'kzen, yógo'te yicha' yichjle zej nbaben law Dios. Che len, bi žébele. Záká'žele le'e ka' byínnedo' zan.

*Benne' ka' znnágake' zej nake' che Jesús
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Lēzka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e: yógo'te benne' ka' znnágake' zej nake' chia' neda' lawgak benách, lēzka' neda', Benne' Golje' Benách, nnia' zej nake' chia' lawgak wbás che ya'abá ka'. ⁹ Benne' ka' znnágake' bi zej nake' chia' neda' lawgak benách, lēzka' neda' nnia' bi zej nake' chia' lawgak wbás che ya'abá ka'.

¹⁰ 'Yógo'te benne' ka', benne' nnégake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, wak yenít law Dios chégake', san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, bi yenít law Dios che Bennen'.

¹¹ 'Kate' wché'gake' le'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' lawgak benne' ka' wchi'a láže'gake' le'e, na' lawgak benne' wnná bia' ka', bi kwe' zédlele ni'a che da' gonle, o da' yecheble, o da' žala' nnale. ¹² La' ža na'ze wloé'el Dios Be' La'y le'e da' žala' nnale.

*Yela' wnni'a chežo wak gonen ga gal
láže'žo Dios*

¹³ To benne' ladjw benne' zan ka' gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, gož benne' bicha'a gonne' da' žeyala' chia' che da' gota' che xato'.

¹⁴ Jesusen' gože' le':

—Benne'. ŽZoa no benne' bzoe' neda' nich wchi'a láža'a le'e, o wzozja' da' de chele?

¹⁵ Naž Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle nich bi tonle yela' gape. Kégeze da' náple'ele wzóan le'e lo yela' žebele.

¹⁶ Naž Jesusen' bcháljlēne' légake' da' bsaka' lebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' wdápele'e yela' wnni'a, na' bnéjwle'e yežlyó chie'. ¹⁷ Naž wzá' laže'e, na' wnné': "ŽNakxke gona'? Bi nžo'o ga gape chi'a da' žonn yežlyó chia'." ¹⁸ Naž wnné': "Ki gona'. Wchinnja' yo'o ka' gan žape chi'a da' žata' chia', na' gona' yo'o zenže ka', gan gape chi'a da' žata' chia', na' dan' ba de chia'. ¹⁹ Naž yapa' kwina': ba nápele'a da' ba btoba', da' ye'j gawa' zante yiz. Yezí' láža'a. Ye'j gawa', na' yebela'." ²⁰ Naž Dios gože' le': "Le' bi be nnezlo'. Na'a yele gato'. Na'a, žnože benne' gak chie' dan' ba btobon'?" ²¹ Ki žaken che bennen' ztobe' chekze' yela' wnni'a, na' bi žone' da' zej naken ka' yela' wnni'a law Dios.

*Dios žape chi'e benách chie' ka'
(Mt. 6:25-34)*

²² Wdé na' Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Che len žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' ye'j gawle, dan' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwe. ²³ Záká'že yela' nban chele ka' da' žawlen, na' záká'že be'la' žen chele ka' laže' da' žákwen. ²⁴ Le wia kan žak chegak sechj ka'. Bi žágakba', na' bi žel-lapba', na' bi zej nnita' yo'o ka' chégakba' gan gape chí'igakba' da' žata' chégakba', san Dios zwawe' légakba'. ŽBi záká'žele le'e ka' byínnedo' ka'? ²⁵ ŽNož benne' ladjwle le'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' ž'e zedle' chen? ²⁶ Che len, cha' bi gak gonle da' naken láte'do'ze, žbiz chen' ž'e zédlele ni'a che da' naken da' zenle'e?

²⁷ 'Le wia kan zgólegak yéjedo' ka'. Bi žóngaken do laže', na' bi žábaken laže', san žapa' le'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a che Salomón, bennen' wnná bi'e, lažen' da' gokwe' bi gokžen xtan ka' zej nak yéjedo' ki. ²⁸ Cha' Dios žone' xtan yeje yixe'do' ka' da' žé'gaken na'a le'e yixe', na' wxé wižj chéygaken lo yi', žbi gone' da' zenže chele le'e, le'e na' bi žejle'le che Dios dot láže'le? ²⁹ Che len, bi we' láže'le da' ye'j gawle, na' bi kwe' zédlele chen. ³⁰ Yógo'te da' ki žiljgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san ba nnézkzele Xale Dios da' ka' žiážjele. ³¹ Le we' laže' gonle kan znná xtiža' Dios, na' yógo'te da' ki gonne' chele.

*Yela' wnni'a da' ztobžo ya'abá che Dios
(Mt. 6:19-21)*

³² Lēzka' wnná Jesusen':

—Bi žébele le'e, nakle zila'do' chia' ka'. Bi nakle benne' zan, san Xale Dios žaz laže'e gonne' le'e latje chejsoale gan znná bi'e Le'.

³³ Le gote' da' naple, na' le wnezjw da' si'le chegak benách yache' ka'. Ki gaken, gonle bzod mežw chele da' bi kwia yin', na' wtohle yela' wnni'a da' bi te chen ya'abá che Dios, gan bi gak žin benne' wbán, na' bi galj béledo' chen. ³⁴ Gan ž'e yela' wnni'a chele, we' láže'le žinle ga na'.

Žala' gakžo ban laže'

³⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Le gak ban laže', na' le wzálj yi' da' wza'nín' chele. ³⁶ Le gak ka benne' wen žin ka', benne' želbeze' ža yelá' xángake', bennen' wyeye' lni che yelá' zchag na', nich kate' yežine', wliže', na' la' wsáljwtegage' nich yeyo'e'. ³⁷ Ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka', benne' gak ban láže'gake' kwéžgake' kate' yelá'že xángake'. Da' li žapa' le'e, xángaken' wpá' kwine', na' kweke' légake' gan ye'j gáwgake', na' wsi'ni'e dan' gáwgake'. ³⁸ Lá'kze yel'é'e kate' ba žak cho' o gachje yele, cha' yedjxake'e légake' nníta'gake' želbeze' le', ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka'. ³⁹ Žala' nnézlele da' ni. Chela' nnezle xan yo'o biz ža žin benne' wbán, gak ban laže'e, na' bi we'e latje bennen' wžíe' yežw liže', nich bi kwane' da' de liže'. ⁴⁰ Che len, le gak ban laže' le'e, dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža katen' bi kwezle neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe'

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Naž Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, ži' o néto'ze da' ni da' žsaka' lebo', o ži' o yógo'te benách da' ni?

⁴² Xanžon' gože' le', na' wnné':

—ŽNozkzen' benne' wen žin chawe', benne' žejni'ile', na' nzi' lo ne'e lo wláz xane'? Benne' ni, xane' wdíe' lo ne'e liže', nich kate' gala' gawgak benne' ka' nníta'gake' liže', na' wnezjwe' légake' da' gáwgake'. ⁴³ Ba nez zen gaken che benne' wen žin na' kate' yelá' xane', cha' yedjxake'e le' žone' žin na' da' bdien' lo ne'e. ⁴⁴ Da' li žapa' le'e, xane' wdíe' lo na' benne' wen žin chawen' yógo'te da' de chie'. ⁴⁵ Cha' to benne' wen žin gekle' bi yelá' ze xane', na' so lawe' wsaka' zi'e yezika' wen žin ka', benne' byo ka', na' no'le ka', na' so lawe' ye'j gawe', na' sožle', ⁴⁶ naž yelá' xan benne' wen žin na' kate' bi kweze' le', o kate' bi gákbe'ele', na' wsaka' zi'e benne' wen žin na', benne' bi nake' chawe', na' choge' chie' kwia yi'e kan nžog chegak benne' ka' bi žejlé'gake' che Dios.

⁴⁷ 'Benne' wen žin na', benne' nnezle' da' žénele xane', na' bi zoe' zbeze', na' bi žone' kan wnná xane', benne' ni, wsaka' zi'le'e xane' le'. ⁴⁸ Cha' to benne' wen žin bi nnezle' da' žénele xane', na' cha' gone' da' gonon ga bage'e da' gonon ga wsaka' zi' xane' le', wsaka' zi'e benne' wen žin ni láte'do'ze. No benne' nzi' lo ne'e da' zenle'e, da' zenle'e yennáb xane' lo ne'e, na' bennen' xane' bžen laže'e le' da' zenže, lezka' da' zenže yennáb xanen' lo ne'e.

Da' nak Jesús gon chopen benách ka'

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Lezka' wnná Jesusen':

—Blá'a neda' nich wzena' yi' yežlyó nga, na' že' zedla' nich zen yin'. ⁵⁰ Na'a, de to da' žala' saka'a neda' da' naken ka to da' yezó'a' nis, na' že' zedla' kate' gákžen chia'. ⁵¹ Žžéklele le'e blá'a neda' nich wzó'a' žize da' žaken yežlyó nga? Žapa' le'e: O'o. Blá'a nich ko'a da' gon chople benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁵² Na'a so law gayo' benne' ka', benne' nníta'gake' to yo'o gágake' chope la'a. Chonne' tíl-lengake' chope benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža'a, na' chope' ka' tíl-lengake' chonne' ka'. ⁵³ No benne' zoa xkwide' byo chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' byon' tíl-lenbe' xaben'. To no'le zoa xkwide' no'le chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' no'len' tíl-lenbe' xna'ben'. No'len' zoa zoa' liže' tíl-lene' zoa' ližen', na' zoa' ližen' tíl-lene' to' zi'nen'.

Da' žakgak na'a ža da' zej nak bian'

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴⁻⁵⁶ Lezka' Jesusen' gože' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Nnéžkzele dan' znnagak benách ka', znnágake': "Kate' že' bejw kwele wak yejw. Kate' žechj be' bi gak yejw." Žakkzen kan znnágake'. Le'e, benne' bi nnezle ka'. Žak znnéya'ale da' gon lawe' ža, san bi žákbe'elele nbága'le žia ni'a che da' žónkzele.

Žala' yegán'lenžo chawe' no benne' zže'e žo'o

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—ŽBiz chen' bi zchi'a láže'kzle le'e kan nak da' naken chawe'? ⁵⁸ Cha' zoa no benne' bi da' yennable' le', na' zejle nich žinle yolawe', be' laže' yegán'leno' bennen' chawe' kate' ne yo'ole nez, nich bi yeshbage' le' žia law benne' zchi'a laže'e le'e, na' bennen' zchi'a laže'e wdíe' le' lo na' benne' žzejwe' liž ya, na' bennen' wsejwe' le' liž yan'. ⁵⁹ Žapa' le', bi yežjojo' ga na' kate' chíjwžo' dot da' nbago'o che bennen'.

13

Žon byenen yeyát láže'žo

¹ Lá' ža na'ze bžingak benne' ka' ga na', na' bzéngkle' Jesusen' kan ben Pilato. Bete' bale benne' Galilea, na' wzí'e žen chégake', na' bchagen' len xchengak bia beže, bia ka' ba bétgake'-ba' nich wžíagake' xchéngakba' law Dios. ² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Žžéklele le'e wbága'žegak benne' Galilea ka' dol'a' ka' yezika' benne' Galilea ka', dan' belzake'e ki? ³ Žapa' le'e: O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, lezka' kwia yi'le yógo'tele. ⁴ Lezka' goken chegak chino' chonne benne' ka', bejbaga' yo'o zan kwia na', da' nzin' Silóe, légake', na' gótgake'. Žžéklele le'e belbága'že benne' ka' žia ka' yezika' benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén? ⁵ Žapa' le'e:

O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, lezka' kwia yi'le yógo'tele.

Žsaka' lebe Jesús che yag higo dan' bi be wžían

⁶ Naž bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake': —Wzóa to benne', na' wzóa to yag higo da' gozen' gan nak lo yežlyó chie'. Twiz twiz be-jwíe' cha' zbia yagen', san bi be bžel'-le'. ⁷ Naž gože' benne' žone' žin lo yežlyó chien', na' wnné': "Ba gok chonniz žida' žeyilja' da' kwia yag higo ni, san bi be žežel'-lan'. Bchogen. žBiz chen' kon lanen yežlyó nga?" ⁸ Naž bechebe benne' wen žin na', na' gože' le': "Xan, bka'nen yetó yízteze, na' wzacha' yo kwe'j kožen, na' wža'n bebe. ⁹ Cha' kwia yag ni, na' yega'nen wen, san cha' bi be kwian, naž chogon'."

Jesús žeyone' to no'le yižwé' kate' nak ža la'y

¹⁰ To ža žsdele Jesusen' benách ka' nníta'gake' lo yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios kate' nak ža la'y chégage'. ¹¹ Zoa to no'le ga na' ba gok chino' chonne yiz yoe'e yižwé', dan' yoe'e be' xiwe' da' žonen ga bi zej nníta' benách ka' chawe', na' nyéchwteze' zde', na' bi žak yelí kwine'. ¹² Katen' Jesusen' ble'ele' no'len', bliže' le', na' wnné':

—Nó'ledo', ba beyako'.

¹³ Naž Jesusen' bxo'a ne'e le', na' la' blite kwin no'len', na' bka'n zene' Dios. ¹⁴ Naž bža'a benne' blo che yo'o gan žyelenle' xtiža' Dios. Žže'e dan' beyón Jesusen' no'len' kate' nak ža la'y. Benne' blon' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Xop ža de gonžo žin. De latje lo ža ka' yidle nich no benne' yeyone' le'e, na' kege ža la'y.

¹⁵ Naž beží'i Xanžon', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' zloé'ezele chawe' kwinle, žbi žejsežle bia beže ka' che chele gan dá'gakba' kate' nak ža la'y, na' chjwá'le-ba' we'j nis? ¹⁶ No'le ni nake' za'só Bran, na' chino' chonne yiz ba gok žsaka' zi' da' xiwe' le'. žBi žala' no benne' yeslé' le' lo nan' la'kze nak ža la'y?

¹⁷ Kate' wnná Jesusen' da' ni, bedoé'egekle yógo'te benne' yodo' ka' nníta'gake' ga na', na' belžé'e Le', san bebégekle yezika' benách ka' nníta'gake' ga na'. Ki bégake' dan' blé'egekle' da' zen ka' da' žon Jesusen'.

Žsaka' lebe Jesús che binnedo' mostasa

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Naž wnná Jesusen':

—žNakžke žak žgole da' zнна bia' Dios, o bize wsaka' lebžon? ¹⁹ Žaken kan žak che to binnedo' mostasa, dan' wží' to benne', na' gozen' gan nak lo yežlyó chie'. Bgole yag mostasan', na' goken to yag žen, na' bžingak

byínnedo' ka', na' bégakba' xó'ngakba' lo ni'a nen'.

Žsaka' lebe Jesús che kwa zichj che yet xtil (Mt. 13:33)

²⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—žBizkze wsaka' leba' da' zнна bia' Dios?

²¹ Naken ka kwa zichj che yet xtil, dan' wží' to no'le, na' bchixen' chonne kwe' kwa yet xtil, na' bgole dot kwan'.

To gan žala' težo da' naken to lchido' (Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Kate' Jesusen' yoe'e nez zeje' Jerusalén, wdíe' lo yež žen ka', na' yeždo' ka', na' žsdele' benách ka' nníta'gake' latje ka'. ²³ To benne' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, žbabze benne' ka' yelágake'?

Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', ²⁴ na' wnné':

—Le we' laže' cho'ole zaka' gan žo'ogak benách ka', da' naken to lchido', dan' žapa' le'e: yénegekle benne' zan chó'ogake' ga na', san bi sáke'gekle'. ²⁵ Te chas xan yo'o, na' wsejwe' yo'o, le'e na' soale la' lí'ale, so lawle wližle ža yo'on', na' ye'le-ne': "Xan, xan, bsaljw cho'oto'." Naž yeží'i bennen', na' yi'e le'e: "Bi nnezla' noz benne' le'e." ²⁶ Naž so lawle nnale: "We'j bdáwlento' Le', na' bsedlo' gan nak lawe' ya'a cheto'." ²⁷ Naž yi'e le'e: "Žapa' le'e, bi nnezla' ga benne' le'e. Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' kegle." ²⁸ Naž kwež nyáche'le, na' wxéj láye'le kate' lé'elele Bran, len Isaak, na' Jakob, na' yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, benne' ka' chejnníta'gake' gan zнна bia' Dios, san le'e ga'nle la' lí'ale. ²⁹ Žingak benne' ka' žójgake' zaka' gan zla' wbiž, na' zaka' gan ženén, na' zaka' gan za' be' zag, na' zaka' gan zde wbiž byo' zag ka', na' kwé'gake' ye'j gáwgake' gan zнна bia' Dios. ³⁰ Naž baže benne' ka' gákgake' benne' blo, benne' ka' ngá'ngake' ka'ze na'a, na' baže benne' ka', benne' zej nake' benne' blo na'a, ga'ngake' ka'ze.

Zbež nyache' Jesús ni'a chegak benách Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ La' ža na'ze bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' góžgake' Le':

—jBežójl! jBezónnj nga, dan' žénele Herodes gote' Le'!

³² Jesusen' gože' légake':

—Le chej. Le chejzenle bennen' nake' ka to beza', da' zнна: Bwia nga, žebeja' be' xiwe' ka', na' žeyona' benách ka' na'a, na' wxé, na' wižj, na' yeyož gona' žin chia'. ³³ Žon byenen yá'alena' xneza' na'a, na' wxé, na' wižj, na' žina' lo yež Jerusalén, dan' žótgake' benne' ka' ga na', benne' zcháljgake' lo wláz Dios.

³⁴ 'Le'e, zoale Jerusalén. Žotle benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' zže'ele yej

benne' wbás ka' žsela' Dios chele. Zan chi'i gónela' wtoba' le'e chia' kan žon žkoko', žtobba' bríse'do' ka' zan xilba', san bi gónelele.
³⁵ Le wia nga, ka'ze ga'n ližle, na' žapa' le'e, biž lé'elele neda' na' zejte nnale: "Ba nez zen gaken che bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios."

14

Jesús žeyone' to benne' yoe'e yi

¹ Kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' liž to benne' wnná bia', benne' yodo' fariseo. Jesusen' ži'e žej žawe', na' benne' yodo' fariseo ka' nníta'gake' ga na' žwiagake' le'. ² Lezka' zoa to benne' yoe'e yi ga na' law Jesusen'. ³ Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' wsedle ka' tzen len benne' yodo' fariseo ka', benne' ka' žsédgekle' da' bchi'le Moisés, na' wnné':

—Že latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?

⁴ Légage' wnníta'gake' žize. Naž Jesusen' bejwe' benne' yižwén', na' beyone' le', na' la' beséla'tie' le'. ⁵ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Cha' zoa no benne' ládjwle, zej nnita' bia beže chie' ka', na' cha' bíxeba' toba' to lo yežw, žbi chejleje'-ba', la'kze nak ža la'y?

⁶ Bi be gok yeži'igake' che dan' wnnén'.

No benne' kwi'e latje blo

⁷ Kate' Jesusen' bl'e'le' kan žongak benne' yodo' fariseo ka', kan želbi'e latje blo ka' gan žej žáwgake', naž bsaka' lebe', na' gože' légage':

⁸ —Kate' no benne' wliže' le' nich chejo' ga žak lni che yela' žchag na', bi kwi'o latje blo. Cha' bliže' to benne' nakže' blo ka le', ⁹ naž bennen' bliže' le' yide' gan zo', na' yi'e le': "Bnejw latje kwe' benne' ni gan ži'o" na' lo yela' žedoe'ele chio' chejži'o že'lte. ¹⁰ Kate' no benne' wliže' le', bejže' že'lte, nich kate' la' bennen' bliže' le', na' yi'e le': "Bicha'a, wdé yelate' kile." Naž gakžo' le' blo lawgak benne' ka' želbé'lene' le' tzen. ¹¹ No benne' zka'n zen kwine', góngake' ga yeyexjwe', san no benne' zoe' gaxjw laže', góngake' ga gakže' blo.

¹² Lezka' Jesusen' gože' bennen' bliže' le', na' wnné':

—Kate' gono' to yela' waw, o lnido', bi wližo' lježo' ka', na' benne' bicho'o ka', na' biche' lježo' ka', na' benne' žjo'o li'a chio' ka', benne' ka' zej nape' yela' wnni'a. Ki žala' gono' dan' lezka' wližgak benne' ka' le', na' ki gaken, yebi'igake' chio'. ¹³ Kate' gono' to yela' waw, bliž benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo cho'e ka'. ¹⁴ Naž ba nez zen gaken chio', dan' bi gak bi da' yebi'igak benne' ki chio', san yebi'i chio' kate' žin ža yebangak benne' gat ka', benne' chawe' ka'.

Žsaka' lebe Jesús che to lni zen

¹⁵ Zoa to benne' žej žáwlene' Jesusen' tzen ga na', na' katen' benle' da' ni, gože' le':

—Ba nez zen gaken che no benne' yej gawe' gan znna bia' Dios.

¹⁶ Jesusen' gože' le':

—Wžoa to benne' bene' to lni zen, na' bliže' benne' zan. ¹⁷ Kate' ba wzí'ni'a yela' waw, bsele'e benne' wen žin chie' nich chejyeže' benne' ka' ba bliže', na' wnné': "Le da, dan' ba de yógo'te." ¹⁸ Wžó law yógo'tegake' znáb'gake' latje bi chjake'. Benne' nežwn' wnné': "Ža' go'wa' to yežlyó, na' žon byenen chejwian'. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'." ¹⁹ Yetóen' wnné': "Ža' go'wa' gayo' kwe' bež go'n, na' cha'a chejwia' cha' žóngakba' žin. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'." ²⁰ Yetóen' wnné': "Ža' bchag na'a, na' bi gak yida'." ²¹ Kate' beyej benne' wen žin na', bejyeže' xane' yógo'te da' ki. Naž bža'a benne' xan yo'on', na' gože' benne' wen žin na', na' wnné': "Wyéj na'atge gan nak lawe' ya'a, na' gan zej nak lo nez che yež nga, na' bejxi' benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo cho'e ka'." ²² Kate' benne' wen žin na' ba bene' da' ki, wnné': "Xan, ba bena' kan gožo' neda', na' ne de latje." ²³ Naž xane' gože' benne' wen žin na', na' wnné': "Wyéj gan nak lo nez ka', na' gan nak nez las ka', na' ben byene yidgak benne' ka' nníta'gake' ga na', nich cha'te liža' nga. ²⁴ Žapa' le'e: nitó benne' bliža' zga'ale bi yej gawe' yela' waw chia'."

Da' sáka'žo cha' gónlenžo Benne' Cristo tzen

²⁵ Lo ža ka' benne' zan žjáklene' Jesusen', na' le' beyechje', na' gože' légage':

²⁶ —Cha' no benne' yénele' gónlene' neda' tzen, na' cha' bi ži'izele' neda' ka' nži'ile' xa xne'e, na' zo'le', na' zi'ne' ka', na' bi' biche'e ka', na' bi' zane' ka', na' yela' nban chie', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'. ²⁷ No benne' bi gónlene' neda' tzen la'kze gon byenen chejt'e le'e yag kroze, bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'. ²⁸ Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, benne' žénele' gone' to yo'o sibe, žbi kwi'e zga'ale, na' wlabe' gaka'x mežw žala' senle', nich nnezle' cha' de chie' da' žala' chizjwe' nich yeyóž gone' yo'on'? ²⁹ Cha' bi gone' ki, na' cha' so lawe' kweke' len yo'on', na' cha' bi gak yeyóž gone' yo'o chien', naž so lawgak yógo'te benne' gon dítgekle' le', benne' ka' le'egeken', ³⁰ na' nnágake': "Bennen' wžó lawe' žone' yo'o chien', na' bi gok yeyóž gonon'." ³¹ Lezka', cha' zoa no benne' wnná bia', na' cha' žon byenen cheje' lo wdile chejtíl'lene' yetó benne' wnná bia', žbi kwi'e zga'ale, na' gone' xbab cha' wak chejtíl'lene' bennen' zchi'e galje mil benne' chie', na' le' chi milze benne' zchi'e? ³² Cha' bi gake', naž katen' yetó benne' wnná bian'

ne zoe' zi'to', se'le'e to benne' wbás chie' gan zoe', na' nnabe' nakx žala' gone' nich gá'nłengake' chawe' toe' yetóe'. ³³ Ki naken, cha' zoa no benne' ladjwle le'e, na' cha' bi wka'ne' yógo'te da' nape', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.

Zede' da' žniten yela' sna'a chen
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Nak chawe' zede', san cha' nit yela' sna'a chen, žnakx gak yeyonžon sna'a? ³⁵ Biž bi zaka' zeden', kege nich yeyonen yo, na' kege nich yeyonen bebe, san cho'nžon na'le. No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

15

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to zila', bia wnitlba'

(Mt. 18:10-14)

¹ Bdobgak yógo'te benne' wechizjw ka' len benne' nexjw ka' gan zoa Jesusen', nich wzé nággake' chie'. ² Che len benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Bennen' žape' benne' doła' ka' ba la'ne, na' žej' žáwłene' légake'.

³ Naž bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

⁴ —Cha' zoa no benne' ladjwle le'e, zej nmita' to gaywá' zila' chie', na' cha' nitlba' toba', žbi wka'ne' bia taplalj to galje ka' gan nak lo latje dachen', na' cheje' chejdilje' zilan', bia wnitlba', kate' yežélžele'-ba'? ⁵ Katen' ba bežel-le'-ba', lo yela' žebél chie' yexóe'-ba' ža'a yene', ⁶ na' kate' yežine' liže', wtobe' lježe' ka' len benne' zjo'o li'a chie' ka', na' yi'e légake': "Le yebél tzen len neda', dan' ba bežel-la' zila' chia', bian' wnitlba'." ⁷ Žapa' le'e: lezka' gáta'že yela' žebél ya'abá che Dios ni'a che to benne' doła', benne' yeyát laže'e, ka gata' ni'a chegak taplalj to galje benne' chawe' ka', benne' žékgekle' bi žon byenen yeyát laže'gake'.

Žsaka' lebe Jesús che to mežw da' wnitlen

⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Wžóa to no'le nape' chi mežw plat. Cha' nitle to mežw plat na', žbi wzalje' yi', na' wlóe' lo yo'o chien', na' yeyiljen' binlo kate' yežélželen'? ⁹ Katen' yežel-len', na' wtobe' no'le lježe' ka' len no'le žjo'o li'a chie' ka', na' yi'e légake': "Le yebél tzen len neda', dan' ba bežel-la' mežw plat na' dan' wnitlen." ¹⁰ Neda' žapa' le'e: lezka' yebéle'egekle wbás che ya'abá ka' ni'a che to benne' doła', benne' yeyát laže'e.

Žsaka' lebe Jesús che to xkwide' wnitlbe'

¹¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Wžóa to benne' wnníta'gak chope xkwide' byo chie'. ¹² Xkwide' nyache' gožbe' xabe', na' wnnabe': "Xe, benn da' žeyala'

chia' che da' den chio'." Naž xaben' wdise' chégakbe' da' nape'. ¹³ Wdē na', xkwide' nyachen' btobbe' yógo'te da' wzí'be', na' wyejbe' to yež zi'to', gan ben ditjlbe' dot da' den chebe'. Benbe' da' kegle. ¹⁴ Katen' beyož bdach dot dan' wzí'be', na' gok wbin lo yež gan zoabe', na' byážjelbe'. ¹⁵ Naž wyejbe' wen žin che to benne' lo yežen', na' bennen' bsele'e-be' gan de to yežlyó chie' nich chejwawbe' koch chie' ka'. ¹⁶ Gok láže'be' gawbe' yiže' ka'ze da' žawgak koch ka', san nitó benne' bi be bnezjwen' gawbe'. ¹⁷ Naž beyát láže'be', na' wnnabe': "Benne' zan nništa'gake' wen žin liž xa', na' dele'e da' žej' žáwgake', san neda' žatkza' lo yela' ždon nga. ¹⁸ Yezá'a nga, na' yeyá'a gan zoa xa', na' yapa'-ne': Xe, bena' doła' law Dios, zoe' ya'abá chie', na' lawo' le'. ¹⁹ Biž naka' neda' zi gaka' zi'no'. Ben neda' ka to benne' wen žin chio'." ²⁰ Naž beyo'obe' nez, zeyejbe' gan zoa xabe'.

'Kate' ne zeza'be' zi'to', xabe' blē'ele'-be', na' beyache' láže'le'-be'. Taríaze bejchág xabe' lebe', na' beyele'e yenbe', na' bnopē'e-be'. ²¹ Naž zi'ne' na' gožbe'-ne': "Xe, bena' doła' law Dios, zoe' ya'abá chie', na' lawo' le'. Biž naka' neda' zi gaka' zi'no'." ²² Naž xabe' gože' benne' wen žin chie' ka', na' wnné': "Le chejléj to laže' da' záka'le'en, na' le wakw-be'. Le ko'o to da' záka'le'e xben na'be', na' le wléj-be' zelbe'. ²³ Le chejxi' to beže, bia ženne', na' le got-ba'. Gawžo-ba', na' gonžo lni. ²⁴ Ki gonžo dan' gok xkwide' byo chia' ni ka to bi' gat, na' behanbe'. Wnitlbe', na' ba belja'be' na'a." Naž wzó láwgake' žebégekle'.

²⁵ 'Kate' ne žak da' ki, xkwide' byo wak che bennen' žonbe' žin yiže'. Kate' ne zeza'be', na' bežinbe' gawže ža yo'o, benlbe' ža' we' kwež, na' žak wyá'a lo yo'on'. ²⁶ Naž bližbe' to benne' wen žin, benne' zoe' ga na', na' wnnablbe' le' bižen' žaken. ²⁷ Benne' wen žin na' gože'-be': "Bežín bi' bicho'on', na' xo' wnné' gótgake' to beže, bia ženne', dan' bežinbe' binlo lo ne'e." ²⁸ Naž bža'a bi' waken', na' bi gónelebe' yeyo'obe' lo yo'on'. Naž bežój xaben', na' góta'yoele'-be' yeyo'obe'. ²⁹ Beží'i bi' waken', na' gožbe' xabe', na' wnnabe': "Nnéžkelo' ba bena' xchino' zan yiz, na' nitó chi'i bi na' wži'a che xtižo', na' nitó chi'i bi na' gonno' to zila'do', bia gáwłena' lježa' ka'. ³⁰ Na'a, kate' belja' xkwide' chio' ni, na' ben ditjlbe' da' ka' gota' chio', na' wdálenbe' no'le le'e ka', beto' to beže, bia ženne', ni'a chebe'." ³¹ Naž xabe' gože'-be', na' wnné': "Ži'na', le' zóalentezo' neda', na' yógo'te da' den chia', chio' nakkzen. ³² Žon byenen gonžo lni, na' yebelžo, dan' gok bi' bicho'o ni ka to bi' gat, na' behanbe'. Wnitlbe', na' ba belja'be'."

Žsaka' lebe Jesusen' che to benne' wen žin bi nake' chawe'

¹ Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Wzóa to benne' wnni'a, na' wzóa to benne' wen žin chie', benne' nzi' lo ne'e da nape xane'. Bžingak benne' ka' žesbága'gake' benne' wen žin na' zia law xane'. Wnné'gake' chie' zžia yi'ze' da' nape xanen'. ² Naž xan yo'on' bliže' benne' wen žin chien', na' gože' le': "ŽBize da' ni ženla' kan žono'? Blo'e'el neda' da' zej nak bian' žin beno', dan' biž yegá'n lo no'o da' naken chia'." ³ Naž bezá' laže' benne' wen žin na', na' wnné': "ŽNakxkze gona'? Žebéj xana' neda' ga ni žona' žin. Bi gak gona' žin yiže', na' yedoe'ela' nnabla' no benne' bi da' gonnze' chia'." ⁴ Na'a nnezla' da' gona' nich kate' yebéj xana' neda' ga ni žona' žin, gonngak benne' ka' žin gona' ližgake'."

⁵ Naž benne' wen žin na' bliže' benne' ka' zoa da' zbága'gake' che xane', na' gože' benne' nežw: "ŽGáka'ze zbago'o che xana'?" ⁶ Le' wnné': "To gaywá' že'e ži'a set zbaga'a." Benne' wen žin blon' gože' le', na' wnné': "Ni de yich gan nyela' dan' zbago'o. Wžé'e, na' bzoj yetó le'e yich da' nnan chi-yon že'e ži'a zbago'o." ⁷ Wdé na' wnnable' yetó'e, na' wnné': "Cheze le', žgáka'ze zbago'o?" Le' wnné': "To gaywá' da'a zoa' stribe." Naž benne' wen žin na' gože' le', na' wnné': "Ni de yich gan nyela' dan' zbago'o. Bzoj yetó le'e yich da' nnan taplaj da'a zbago'o." ⁸ Gokbe'el xane' bsine'le benne' wen žin chien', bennen' bi nake' chawe'. Ki naken, zej nakže benne' yežlyó nga sina' lo da' ka' žóngake' la' légakze', ka' zej nak benne' ka' želdálene' Dios tzen lo baní' chie'.

⁹ 'Neda' žapa' le'e: le ga'nlen benách ka' chawe', wkónlele žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, nich kate' žin ža wka'nle da' ki, gapegake' le'e ba la'ne lo latjen' da' zejli kanne.

¹⁰ 'No benne' zkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' wkonle' binlo žin to da' zen da' gata' lo ne'e. No benne' bi zkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' bi wkonle' binlo žin to da' zen da' gata' lo ne'e. ¹¹ Che len, cha' bi zcónlele binlo žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, žnozkze benne' wdíe' lo na'le yela' wnni'a da' naken li laže'? ¹² Cha' bi zcónlele binlo žin da' nzi' lo na'le da' naken che benne' yoble, žnozkze benne' wdíe' lo na'le da' žala' gaken chekzle?

¹³ 'Nitó benne' wen žin bi gak gone' xchingak chope xane', dan' že'e toen', na' ži'ile' yetóen', o gape' ba la'ne toen', na' wzóe' cheła'ale yetóen'. Bi gak gonle xchin Dios, na' lezka' gonle žin nich gata' yela' wnni'a chele, da' naken che yežlyó nga.

¹⁴ Béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, na' dan' zdan láže'gake' yela' gape, che len

ben ditjegke' Jesusen'. ¹⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le'e zloé'ezele chawe' kwinle lawgak benách ka', san nnézkzele Dios da' yo'o lo yichj lázdo'le, dan' bi zle'el Dios chawe' da' zdan láže'gak benách ka'.

Da' bchi'le Moisés, na' da' bchi'le Dios

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Bengak žin da' bchi'le Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' zejte ža wzóa Zwa. Naž katen' bla' Zwan', wzó law že diža' kan gak cho'ogak benách ka' gan žnna bia' Dios, na' žon byengak yógo'te benách cho'ogake' ga na'.

¹⁷ 'La'kze žaken ki, gakže te che ya'abá, na' che yežlyó nga ka kwia yi' to diža'ze da' nyejwn le'e yich da' žnna Dios.

Da' zla'a laz benne' ka' nžag ná'gake'

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' no benne' byo wsane' zo'le', na' cha' wechág ná'lene' no'le yoble, gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' cha' no benne' byo wchág ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Benne' wnni'a, na' Lásaro

¹⁹ Naž bzaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Wzóa to benne' wnni'a. Žakwe' laže' da' zaka'le'en, na' tža tža žónteze' lni, na' že'j žáwgake' da' dzi'le'e. ²⁰ Lezka' wzóa to benne' yáche'do' ga na', benne' lie' Lásaro. Bennen' žnnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie', na' do žentie' žie' we', na' ži'e ža yo'o che benne' wnni'a na'. ²¹ Žak laže' benne' yáche'don' gawe' da' bižjw ka' da' žéxjwgaken žan gan že'j žaw benne' wnni'a na'. Lezka' zej nnita' beko' ka' ga na', na' bel-le'eba' lo we' ka' che benne' yáche'don'. ²² Bžin ža got benne' yáche'don', na' wbás che ya'abá ka' belchi'e le' nich chejzólene' Bran gan nak latje xtan che Dios. Lezka' got benne' wnni'a na', na' bkáche'gake' le' lo yežw ba. ²³ Kate' ne zžákale'e bennen' gótale'e yela' wnni'a chie', gan zoe' latje chegak benne' gat ka', na' bchis lawe', na' ble'ele' Bran, gan zoe' zít'ole, na' zoalen Lásaron' le'. ²⁴ Naž wnnié' žiže, na' wnné': "Xe, Bran, beyache' laže'l neda'. Bseła' Lásaro ga zoa' ni nich yes-bise' xben ne'e, na' yedjsbise' loža'a, dan' zžákali'a lo yi' nga." ²⁵ Bran na' gože' le', na' wnné': "Ži'na', bejsá' laže' kan gok chio', kan gótale'e yela' wnni'a chio' katen' wzó' nbano', san Lásaro ni, gok yela' yache' chie', na' na'a, žebél Lásaro nga, na' le' zžako'o ga na'. ²⁶ Lezka', to žoa'a ya'a sibe naken, dan' zoan gachje láwe'le gan zoale le'e, na' ga zoato' neto' ni. Che len benne' ka' nnita'gake' nga, cha' yénegek'le tégake' gan zoale le'e, bi gak tégake', na' lezka' benne' ka' nnita'gake'

ga na' bi gak yídgage' kile.” ²⁷ Naž ben-
nen' góta'le'e yela' wnni'a chie' gože' le', na'
wnné: “Xe, Bran, žáta'yoela' le' yeselo'o
Lásaron' liž xā,” ²⁸ dan' zej nnita' gayo' benne'
bicha'a ga na'. Besele'e nich chejzenle'
légake' ka nak da' žaken nga, nich bi yídgage'
latje ga zžákali'a ni.” ²⁹ Naž Bran na' gože'
le', na' wnné: “Zej de da' bzoj Moisés, na' da'
bzojgak benne' ka' bcháljigake' lo wláz Dios,
da' nzi' lo ná'gake'. Žála' wzé nággake' diža'
ka.” ³⁰ Beži'i bennen' góta'le'e yela' wnni'a
chie', na' wnné: “Xe, Bran, bi gonon ki, san
cha' yebán to benne' lo yela' got, na' cheje'
gan nnita'gake', na' yeyát láže'gake'.” ³¹ Bran
na' gože' le', na' wnné: “Cha' bi zze nággake'
da' bchi'le Moisés, na' da' wnnagak benne'
ka' bcháljigake' lo wláz Dios, bi chejlé'gake'
la'kze no benne' yebane' lo yela' got.”

17

*Žála' gon byenžo bi gonžo ga бага' no
benne' dola'*

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le'
tzen, na' wnné:

—Nnita'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak
benách ka' dola', san da' nyáche'le'e gaken
che bennen' žone' ga no benne' bage'e dola'.
² Gakže chawe' che bennen' žone' ki cha'
wgála' yene' to yej da' žot, na' chejžó'n
kwine' lo nisdó', nich bi gone' ga бага' no
benne' chia' dola'. ³ Le wia binlo da' žonle.
Cha' lježo' gone' le' zia, bzejni'ile, na' cha'
yeyát láže'e, benít law chie'. ⁴ La'kze gaže chi'i
to ža gone' le' zia, na' cha' gaže chi'i yide' gan
zo, na' yi'e le': “Žeyát láža'a” žála' yenít lawo'
chie'.

*Yela' wak da' napžo dan' žejle'žo che
Benne' Cristo*

⁵ Naž benne' wbás ka' che Xanžon' góžgake'
Le', na' wnnágake':

—Ben ga chejlé'žeto' che Dios.

⁶ Xanžon' gože' légake', na' wnné:

—Chela' nak láte'ze kan žejle'le che Dios,
na' nazen ka to binnedo' mostasa, gak ye'le
yag zen ni: “Kwas ga ni, na' bejsóa lo nisdó”
na' gonon kan že'len.

Kan žála' gon no benne' nake' wen žin

⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, na' zoa
to benne' ndo'w chie', benne' zga'ne' beže
o zlapé', na' kate' yeyóž gone' xchin xane',
žžéklele ye' xane' le', na' nne: “Da, wže' ye'j
gawo'”? ⁸ O'o. Ki yi'e le': “Bsi'ni'a da' gawa'
neda'. Wzóa kwezo' wžio' da' ye'j gawa'.
Teže na' gak ye'j gawo' le'.” ⁹ ŽYi'e benne'
ndo'w chie' na': “Žóžkeno” dan' bene' kan
gože' le'? Žekla' neda', bi gone' ki. ¹⁰ Lezka'
gaken chele le'e. Kate' ba benle yógo'te da'
bchi'le Dios le'e gonle, žála' nnale: “Nakto'

wen žin bi be záka'to', dan' bénzeto' da' žon
byenen gonto'.”

Chi benne' zej de'e yižwé' leže

¹¹ Kate' ne yo'o Jesusen' nez zeje' lo yež
Jerusalén, wdíe' gan že'gak yeždo' ka' zej
nbaben gan nbab Samaria, na' gan nbab
Galilea. ¹² Kate' bžine' to yeždo', bžojgak chi
benne' zej de'e yižwé' leže zedjchággage' Le',
na' bgá'ngake' zi'to'le. ¹³ Žižje bližgake' Le', na'
wnnágake':

—Jesús, benne' wsedle, beyache' láže'li
neto'.

¹⁴ Kate' blé'el Jesusen' légake', gože' légake':

—Le chej, chejloé'el kwínle lawgak bžox
ka'.

Kate' ne zjake', beyággage' chawe'. ¹⁵ Naž
to benne' ládjwgake', katen' gókbe'ele'
ba beyake' chawe', beyeye' gan zoa
Jesusen'. Wnnié' zižje, na' bka'n zene' Dios.
¹⁶ Byechwe', na' bzechw lawe' lo yo law
Jesusen', na' gože' Le': “Žóžkeno'.”

Bennen' nbabe' Samaria. ¹⁷ Naž Jesusen'
gože' le':

—ŽBi nnita' chi benne' beyággage' chawe'?
žGaze zej nnita' yezika' benne' ka'? ¹⁸ ŽBi
zoa no benne' yedjka'n zene' Dios, san toze
benne' zi'to' ni?

¹⁹ Naž Jesusen' gože' bennen', na' wnné:

—Beyase, na' beyéj ližo'. Ba beyako'
chawe' dan' žejli'o chia'.

Kan la' dan' žnna bia' Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Kate' benne' yodo' fariseo ka'
wnnábgekle' Jesusen' batze la' dan' žnna bia'
Dios, Le' bechebe', na' gože' légake':

—Kan la' dan' žnna bia' Dios, bi naken to
da' lé'elelen. ²¹ Bi gak no benne' nne: “Bla'n
nga” o nne: “Bžinen ga na'.” Le wia nga.
Žnna bia' Dios lo yichj láždo'gak benách ka'.

²² Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie'
ka', na' wnné:

—Žin ža kate' yénelele lé'elele ža yelá'a
neda', Benne' Golje' Benách, san bi lé'elelen.
²³ La'gak benne' yé'gake' le'e: “Zoe' ga ni” o
nnágake': “Zoe' ga na'.” Bi cheje ga na', na'
bi gónlenle légake' tzen. ²⁴ Kan žak kate' žep
yes, na' zza'nin' dot ya'abá, lezka' gaken kate'
žin ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách.
²⁵ Zga'ale kate' gak da' ni, žon byenen saka'a
neda', na' benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo
na'a wzóagake' neda' chela'ale. ²⁶ Kan gok ža
na' katen' wzóa Noé, lezka' gaken kate' žin
žá yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ²⁷ Ža
ni'te na' we'j bdáwgake'. Bchag ná'gake', na'
bdégake' zi'ngake' ka' lo yela' zchag na', na'
zejte wyó'o Noé na' lo barkw zen na' da' nzin'
arka, na' la' gokte yejw da' bchinngen yežlyó
nga, na' bžia yin' yógo'tegake'. ²⁸ Lezka' go-
ken ža na' katen' wzóa Lot. We'j bdáwgake'.
Gó'wgake', na' bété'gake'. Góžgake' yežlyó
che chégake', na' bégake' yo'o che chégake'.

²⁹ Kate' bžin ža na' katen' bežój Lot na' lo yež Sodoma, ka to nis yejw bejw da' zzalji yi', na' bžia yin' yógo'tegake'. ³⁰ Lezka' gaken kate' žin ža la' lawa' neda', Benne' Golje' Benách.

³¹ 'Kate' žin ža na', cha' zoa to benne' yichjo'o, na' da' de chie' yo'on lo yo'on', bi žala' yetje' nich chejxi'e dan' den chie'. Lezka' no benne' zoe' yixe' bi žala' yeyeje' liže'. ³² Le yesá' laže' kan gok che zo'le Lot na', bwie' xkóže'le', na' beyake' yej zede'. ³³ No benne' že' láže'ze' yela' nban chie', wnitén', san bennen' wsane' yela' nban chie' ni'a chia' neda', gape chi'en'.

³⁴ 'Žapa' le'e: kate' žin yelen', cha' ztasgak chope benne' tzen, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'. ³⁵ Cha' chope no'le yelgote' tzen, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'. ³⁶ Cha' chope benne' góngake' žin yixe', toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

³⁷ Kate' béngikle benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ki, wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—Xan, žgaz gak da' ki?
Jesusen' gože' légake':
—Gan de to da' gat, dóbgakkze lab ka' ga na'.

18

To no'le wzebe, na' benne' wechi'a laže'

¹ Naž bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake' kan žon byenen wližtezžo Dios, na' bi gak chope láže'žo. ² Wnné':

—To yež wzóa to benne' wechi'a laže', na' bi zžebe' Dios, na' bi žape' no benne' ba la'ne. ³ La' yež na'ze wzóa to no'le wzebe, na' bžine' gan zoa benne' wechi'a lažen', na' wnné': "Bchi'a laže' che da' žon to benne', žone' chia' da' zia." ⁴ Scha bi gónele' bi da' gone' chie', san wdže na' wzá' laže'e, na' wnné': "La'kze bi zžebe' Dios, na' bi žapa' no benne' ba la'ne, ⁵ san dan' zá'teze no'le wzebe ni, na' žon lele' neda', che len wchi'a laža'a da' žaken chie', nich bi yidteze' ga ni, na' nich bi tetle gon lele' neda'."

⁶ Naž Xanžon' gože' légake', na' wnné':

—Le wzé nag kan wnná bennen' wechi'a lažen', bennen' bi nake' chawe'. ⁷ ŽBi wchi'a laže' Dios da' žak chegak benne' ka' wžekze' chie', benne' ka' žližgake' Le' dot ža dot yele? žWže'le' gáklene' légake'? ⁸ Žapa' le'e: la' wchi'a láže'tie' légake'. Kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, žwže'le'-la' benne' ka' žejlégake' chia' yežlýo nga?

To benne' yodo' fariseo, na' benne' wechizjw

⁹ Bzaka' lebe Jesusen' kan nak chegak benne' ka' zloé'ezegekle' chawe' kwíngake', na' zká'ngake' ka'ze yezika' benách ka'. ¹⁰ Ki wnné':

—Bžingak chope benne' gan nak lo zchil yodo' nich wližgake' Dios. To bennen'

nake' benne' yodo' fariseo, na' yetóen' nake' benne' zchizjwe' benách ka' lo wláz yež ži'to'. ¹¹ Wzeze benne' yodo' fariseon', na' ki bliže' Dios, na' wnné': "Dios, žapa' Le': žóžkeno', dan' bi naka' ka' zej nak yezika' benne' ka', benne' zej nake' wbán, na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' ka' zka'n dítjgake' yela' zchag na'. Lezka' bi naka' ka' benne' wechizjwn'. ¹² Neda' žona' wbás chope chi'i žak xono' ža weje, na' znezjwa' che yodo' to kwe' che chi kwe' che yógo'te da' žata' chia'." ¹³ Benne' wechizjwn' wzíe' ži'to'te, na' bi bežogle' wchís lawe' nich wie' ya'abá, san wdape' lcho'e, na' wnné': "Dios, beyache' laže'le' neda', benne' doła'."

¹⁴ Naž wnná Jesusen':

—Neda' žapa' le'e: beyéj benne' wechizjwn' liže', na' ba beyake' chawe' law Dios, kege ka' benne' fariseon'. No benne' zka'n žen kwine', gon Dios ga yexjwe', san no benne' zoe' gaxjw laže', gon Dios ga gake' benne' zaka'.

Jesús žliž chawe'e xkwíde'do' ka' (Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Naž bžingak benne' byo ka' len no'le ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e xkwíde'do' ka' chégake' nich xoa na' Jesusen' légakbe'. Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' blé'egeken', bdílegake' légake'. ¹⁶ Naž Jesusen' bliže' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Le we' xkwíde'do' ki latje yídgakbe' gan zoa', na' bi wséjwle xnéžgakbe', dan' gata' latje chegak benne' ka' zej nake' ka' xkwíde'do' ki gan znna bia' Dios. ¹⁷ Da' li žapa' le'e: no benne' bi si' lo ne'e da' znna bia' Dios, kan žon to xkwíde'do', bi cho'o bennen' gan znna bi'e.

To benne' dele'e yela' wnni'a chie' (Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ To benne' wnná bia' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle dot chawe'. žBize žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejli kanne chia'?

¹⁹ Jesusen' gože' le':

—žBiz chen' ži'o neda': "Dot chawe'?" Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. ²⁰ Nnéžkzelo' da' ka' bchi'le Dios le'e:

Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bi goto' benách ka'.

Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

Wdape xā xno'o ba la'ne.

²¹ Bennen' gože' Jesusen', na' wnné':

—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwíde'.

²² Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' le':

—Yetó da' žiaže' gono'. Bete' yógo'te da' den chio', na' dan' si'o bnezjwn chegak

benách yache' ka', na' gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.

²³ Kate' benle bennen' da' ni, gok nyache' laže'e, dan' dele'e yela' wnni'a chie'. ²⁴ Kate' bl'e'l Jesusen' kan gok bennen' nyache' laže', wnné':

—Zédele'e gaken cho'ogak benne' ka' dele'e yela' wnni'a chégake' gan znná bia' Dios. ²⁵ Gakže zede cho'o to benne' dele'e yela' wnni'a chie' gan znná bia' Dios, ka te to bia zbiagak benne' ka' to lo nag yeche'.

²⁶ Naž benne' ka' béngkele' da' ni wnnágake':

—¿Nozke benne' gak yel'é, cha'?

²⁷ Jesusen' gože' légake':

—Dios gak gone' da' bi gak gongak benne' ka'.

²⁸ Naž Bedw gože' Jesusen':

—Bwia nga, neto' bka'nto' yógo'te da' den cheto', na' zónlento' Le' tzen.

²⁹ Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o ɣa xne'e, o biche' lježe' ka', o zo'le', o zi'ne' ka', dan' že' laže'e nna bia' Dios gáte'teze, ³⁰ si'že bennen' da' ka' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za' gata' yela' nban da' zejli' kanne chie'.

Jesús zme' da' yoble za' gótgake' Le'

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Jesusen' bchi'e benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', cheze, na' gože' légake':

—Le wia nga, zejžo lo yež Jerusalén, gan gak yógo'te da' nyejw le'e yich la'y, da' wnnag kak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios, kan žala' gak chia' neda', Benne' Golje' Benách.

³² Benne' Jerusalén ka' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', na' gon dítjgkele' neda', na' wliž zi'gake' neda', na' wzé'egake' neda' zene'. ³³ Chíngake' neda', na' te na' gótgake' neda', na' kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

³⁴ Bi wyejní'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, na' bi wnnéžgkele' bi da' zcháljlene' légake' chen, dan' naken da' bi na' gak chejní'igekle'.

Jesús žeyone' to benne' Jerikó, benne' lo chole'

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Kate' za' žin Jesusen' lo yež Jerikó, zoa to benne' lo chole' ga na'. Ži'e žoa'a nez, znnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie'. ³⁶ Bennen' benle' želdé benne' zan ga na', na' wnnabe' bižen' žaken. ³⁷ Benne' ka' góžgake' le':

—Jesús, benne' Nasaret, zdie' nga.

³⁸ Naž benne' lo cholen' wnnié' zižje, na' wnné':

—Jesús, za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.

³⁹ Benne' ka' zjake' law Jesusen' bdílegake' benne' lo cholen' nich kwi'e žize, san le' wnnié' zižježe, na' wnné':

—Ža'só Dabí, beyache' laže'l neda'.

⁴⁰ Naž wzé Jesusen' žize, zbeze', na' bsele'e to benne' chejliže' benne' lo cholen' nich žine' lawe'. Kate' bžine' lawe', Jesusen' wnnable' le', ⁴¹ na' wnné':

—¿Bize žénelo' gona' chio'?

Benne' lo cholen' wnné':

—Žénela' yeyaljw yej lawa'.

⁴² Jesusen' gože' le':

—Ba beyaljw yej lawo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.

⁴³ La' bel'é'etele', na' wyéjlene' Jesusen', zka'n zene' Dios. Lezka' yógo'te benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egkele' dan' goken, na' bka'n zéngake' Dios.

19

Jesús len Sakeo

¹ Naž wyo'é'e Jesusen' lo yež Jerikó, zdie' lo yežen'. ² Wzóa to benne' lie' Sakeo ga na'. Nake' benne' blo ládjwgak benne' wechizjw ka', na' dele'e yela' wnni'a chie'. ³ Benne' ni žak laže'e le'ele' Jesusen', san bi wzáke'le' dan' zejnnita' benne' zan ga na', na' nake' benne' bi ntonne'. ⁴ Naž taria taria wnežwe' lawgak benne' zan ka', na' wžene' to lo yag nich gak le'ele' Jesusen', dan' žala' tie' ga na'. ⁵ Kate' bžin Jesusen' ga na', bchis lawe', na' bwie' gan žia Sakeon', na' gože' le':

—Zakeo, bedinne lo yagen', dan' žon byenne chejga' na' ližo' na'a.

⁶ Naž la' bedinnete Sakeon' lo yagen', na' lo yela' žebél chie' bchi'e Jesusen' liže'. ⁷ Kate' benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egkele' da' ni, wzó láwgake' znnégake' che Jesusen', na' wnnágake':

—Wyo'é'e nich gá'nlene' benne' doła'.

⁸ Naž wzé Sakeon', na' gože' Xanžon':

—Xan, bwia nga. Gachje da' den chia' wnezjwa' chegak benne' yache' ka', na' cha' bi wdetle bchižjwa' benách ka', yenezjwa' chégake' tape chi'ile.

⁹ Jesusen' gože' le':

—Na'a ža ni bla' yela' žeslá chegak benne' ka' nníta'gake' lo yo'o nga, dan' lezka' benne' ni nake' za'só Bran. ¹⁰ Bla'a neda', Benne' Golje' Benách, nich zedjidlja, na' yeslá benne' ka' zej nnitle'.

Žsaka' lebe Jesús che chi kwe' mežw

¹¹ Kate' ne zze naggak benne' ka' da' zchalj Jesusen', gože' légake' to da' bsaka' lebe', dan' za' žíngake' lo yež Jerusalén, na' žékgekle' za' la' dan' znná bia' Dios. ¹² Ki wnná Jesusen':

—Wzóa to benne' blo, na' za' cheje' to yež zi'to' nich si' lo ne'e yela' wnná bia', na' te na' yel'é'e laže'. ¹³ Kate' za' cheje' ga na', bliže' chi benne' wen žin chie' ka', na' bnezjwe' che chégake' to kwe' weje mežw, na' gože' légake': "Le chiljen mežw ni kate' yela' ža'."

¹⁴ Benne' wláž ka' che benne' blon', benne' ka' bi zlé'egkele' le' chawe', bséla'gake' benne' wbás chégake' ka' gan cheje', nich nnágake':

“Bi źénelto' nna bia' bennen' neto'.” ¹⁵ Naź benne' blon' wzí' lo ne'e yela' wnná bia', na' bežine' laže'. Naź bsele'e to benne' chejliže' benne' wen žin ka', benne' ka' bdie' lo ná'gake' mežw ka', nich nnezle' balže mežw wdíljelen' to toe'. ¹⁶ Kate' bžin benne' nežw ga na', wnné': “Xan, to kwe' mežw chion' ba ben yichjen yechí kwe' ka'.” ¹⁷ Xanen' gože' le': “Chawe' beno'. Nako' benne' wen žin chawe'. Dan' binlo bkonlo' žin láte'ze da' gota' lo no'o, na'a gona' ga nna bi'o chi yež ka'.” ¹⁸ Naź yetó benne' wen žin bžine' ga na', na' wnné': “Xan, to kwe' mežw chion' ba ben yichjen yegayo' kwe' ka'.” ¹⁹ Xanen' gože' le': “Nna bi'o gayo' yež ka'.” ²⁰ Naź yetóe' bžine' ga na', na' wnné': “Xan, ni de to kwe' mežw chion'. Btoban' laže', na' wdape chi'an. ²¹ Ki bena' dan' bžeba' le', dan' nako' benne' snia. Žono' kan znnagak benách ka': žezi'o da' bi bdixjo', na' zlapo' gan bi gozo'.” ²² Naź xanen' gože' le': “Nako' benne' wen žin bi nake' chawe'. Ni'a che da' wnnó' wchi'a laža'a le'. Žákbe'elo' naka' benne' snia, na' žezi'a da' bi bdixjwa', na' zlapa' gan bi goza'. ²³ Na'a, žbiz chen' bi bejló'o mežw chian' gan gon yichjen, nich kate' yelá'a, yezi'an len yichjen?” ²⁴ Naź gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': “Le yeká'a mežwn' lo ne'e, na' le wnezjwn che bennen' bezi'e chi kwe' mežwn'.” ²⁵ Naź góžgake' le': “Xan, ba yo'o lo ne'e chi kwe' mežw.” ²⁶ Naź bechebe xángake', na' wnné': “Žapa' le'e: no benne' wkonle' binlo žin da' do' yo'on lo ne'e, wxén láže'gake' le' yelate', san no benne' bi zkonle' binlo žin da' do' yo'on lo ne'e, yennábgake' dan' wyó'on lo ne'e. ²⁷ Kan nak chegak benne' ka' bi zlé'egagle' neda' chawe', na' bi gónegekle' nna bi'a légake', le chejxi'-gake', na' le got-gake' lawa' neda' nga.”

*Žo'o Jesús lo yež Jerusalén len yela' zen
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

²⁸ Kate' beyóž bchalj Jesusen', beyoé'e nez zeje' zaka' yež Jerusalén. ²⁹ Kate' bžingake' gawze gan že' yež Betfagé, na' yež Betania, gan nak ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo, bseja' Jesusen' chope benne' wsedle chie' ka', ³⁰ na' gože' légake'.

—Le chej yeždon' da' žen' yeláte'do' wnežw gan zoažo, na' katen' žinle lo yežen', chejxáka'le to búrrodo' da'ba' yag, na' nitó benne' bi na' kwie'-ba'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' nga. ³¹ Cha' no benne' nnable' le'e, na' nne': “Žbiz chen' žežežle-ba'?” ye'le-ne': “Xanžon' žiážjele'-ba'.”

³² Jak benne' wsedle chie' ka', benne' ka' bsele'e, na' bejxáka'gake'-ba' kan ba gož Jesusen' légake'. ³³ Katen' beséžgake' búrrodon', benne' xanba' ka' góžgake' légake':

—Žbiz chen' žežežle búrrodon'?

³⁴ Beží'igake', na' wnnággake':

—Xanžon' žiážjele'-ba'.

³⁵ Belchi'e-ba' gan zoa Jesusen'. Kate' ba bxóagake' laže' chelá'a ka' chégake' xkože' búrrodon', bžíagake' Jesusen' xkóže'ba' law laže' ka'. ³⁶ Belchiljwe' laže' chégake' lo nez gan žala' te Jesusen'. ³⁷ Kate' ba bžingake' gawze gan zoa ldinne che Ya'a Yag Olibo, benne' ka' zónlengake' Jesusen' tzen, lo yela' žebél chégake', wzó lágwage' znnégake' zižje, na' bka'n zéngake' Dios ni'a che yela' wak zen ka' da' blé'egagle', da' ka' ben Jesusen'. ³⁸ Wnnággake':

—jGa'n zen benne' wnná bia' ni, benne' ze'e lo wláz Xanžo Dios! jza' ya'abá che Dios da' žbek ži yichj láždo'žol! jGa'n zen Dios!

³⁹ Naž benne' yodo' fariseo ka', benne' nníta'gake' ladjwgak benách zan ka', góžgake' Jesusen', na' wnnággake':

—Benne' wsedle, bdíle benne' wsedle chio' ka'.

⁴⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Žapa' le'e: cha' yelnníta' benne' ka' žize, yej ki nnégaken zižje.

⁴¹ Katen' bžin Jesusen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' ble'elen', wžeže' chen.

⁴² Wnné':

—Žak laža'a nnézele na'a ža da' gak gonon ga ga'n ži yichj láždo'le law Dios, san na'a ba ngachen' lawle le'e, nich bi lé'elelen. ⁴³ Žíngak ža ka' chele kate' benne' ka' bi zlé'egagle' le'e chawe', kwéggake' to ze'e kwe'j kože' gan zoale, na' wséjwgake' le'e, na' yógo'te latje dot gawze gónlengake' le'e wdíle. ⁴⁴ Wchínnjgake' ze'e da' žape chi'in yež chele, na' gótgake' benne' ka' nníta'gake' yež nga. Bi ga'n to yej law lježen. Yógo'te da' ki gaken chele dan' bi gókb'e'elele ža blá' Dios bedjwie' le'e.

Jesús žwe' lbie' li'a yodo'

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:12-22)

⁴⁵ Naž Jesusen' wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' žebeje' li'ale yógo'te benne' ka', benne' wete' ka' len benne' ža'w ka', benne' nníta'gake' gan nak la' li'a yodon'. ⁴⁶ Gože' légake':

—Nyejw le'e yich la'y da' znnan: “Liža' naken yo'o gan wližgak benách ka' Dios” san le'e ba benlen ka to yo'o chegak benne' wbán ka'.

⁴⁷ Tža tža Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodon', na' bxóz wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' blo ka' che yež gónegekle' gótgake' le'. ⁴⁸ Bi bžélégagle' nakle gótgake' le', dan' yógo'te benách ka' zze nággake' xtiže'e dot láže'gake'.

20

Yela' wnná bia' da' nape Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ To ža, kate' Jesusen' ne žsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodo', na' zchalje' diža' chawen', bxóz wnná bia' ka', len benne'

yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka',
bžingake' gan zoe',² na' góžgake' Le':

—Wnná neto'. ĆBize yela' wnná bia'
žónleno' da' ki? ĆNozke benne' bdie' lo no'o
yela' wnná bian'?

³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Le yeží'i, na'
nnale. ⁴ ĆNož benne' bsele'e ĆZwa nich bezóe'
benách ka' nis? ĆDios, cha' to benne'?

⁵ Benne' yodo' ka' bcháljgake' la' légakze',
na' wnnágake':

—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', yi'e žo'o:
“ĆBiz chen' bi wyejle'le chie'?” ⁶ Cha'
ye'žó-ne': To benne' bsele'e le', benne' yež'
ki wžé'egake' žo'o yej, dan' žékgekle' ĆZwan'
bchalje' lo wláz Dios.

⁷ Naž beží'igake', na' wnnágake':

—Bi nnezlto' no benne' bsele'e ĆZwan'.

⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná
bia' žónlena' da' ki.

*Benne' wen žin ka', benne' bi zej nake'
chawe'*

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Naž la' wzó lawte Jesusen' zcháljlene'
benách ka' nníta'gake' ga na'. Bsaka' lebe', na'
wnné':

—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka'
lo yežlýó chie', na' bdie' yežlýón' lo na'gak
benne' wen žin ka' nich góngake' gachje len
le' da' si'gake', na' wyeje' zi'to' gan bga'ne'
scha. ¹⁰ Kate' bžin ža chibgake' da' zžia lba
uba ka', bsele'e to benne' wbás chie' gan
zej nníta' benne' wen žin ka' nich si'e da'
žeyala' chie', san benne' wen žin ka' bėngake'
le' zi', na' besėla'gake' le' ka'ze. ¹¹ Da' yoble
bsele'e yetó wbás chie', na' lezka' bėngake'
chie' da' zia, na' besėla'gake' le' ka'ze. ¹² Da'
yoble bsele'e benne' beyonne' wbás chie'
gan nníta'gake', na' lezka' bžiągake' le' we', na'
bebėjgake' le' na'le lo yežlýón'.

¹³ Naž xan yežlýón' wzá' laže'e, na' wnné':
“ĆNakxke gona'? Seļa'a ži'nkza', bi' byodon'
nži'ila', gan nníta'gake'. Katen' lé'egagle'-
be', gápegagle'-be' ba la'ne.” ¹⁴ San katen'
benne' wen žin ka' blė'egagle'-be', bcháljgake'
la' légakze', na' wnnágake': “ĆXkwide' ni
gak chebe' yežlýó nga. Le cho'o, gotžo-
be', nich da' yeyala' chebe' gaken chežo.”
¹⁵ Bebėjgagle'-be' na'le lo yežlýón', na'
bėtgagle'-be'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Na'a, Ćnakxke gon xan yežlýón'
chėgake'? ¹⁶ Yide', na' gote' benne' wen žin
ka', na' wdie' yežlýó chien' lo na'gak benne'
yoble ka'.

Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' bėngagle'
da' ni, wnnágake':

—Dios bi nne' gaken ki.

¹⁷ Naž Jesusen' bwie' légake', na' wnné':

—ĆBize žsedle dan' nyejw le'e yich la'y?
Znnan:

Yej da' belka'n benne' wen yo'o ka' ka'ze,
na'a naken yej blo skin ze'e.

¹⁸ No benne' bixe' law yej na', chichjw
kwine', na' no benne' chejbaga' yej na' le',
wzozjen le'.

*Kan nak da' zchizjwgake' lo wláz benne'
Sėsar*

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ La' ža na'ze, bžoz wnná bia' ka'
len benne' yodo' wsedle ka', gónegekle'
góxwgake' Jesusen', dan' žákbe'egagle' wnné'
dan' bsaka' lebe' kan nak chėgake', san
bžėbegagle' benne' zan ka' nníta'gake' ga
na'. ²⁰ Bwiatezgake' Jesusen', na' bsėla'gake'
benne' ka' nich kwėjgake' Le' diža', benne'
ka' wło'e'el kwینگake' ka' benne' chawe' ka',
nich góngake' ga bi da' nna Jesusen', nich gak
wdėgake' Le' lo na' bennen' znná bi'e légake'.
²¹ Nich góngake' ki, wnnábgekle' Jesusen', na'
wnnágake':

—Benne' wsedle, nnezlto' znnó da' li, na'
žsedlo' da' li, na' bi zchi'a lažo'o kan nak
da' zło'e'ezel kwینگak benne' ka', san kan
žsedlo' dan' wnnakze Dios naken dot li laže'.
²² Blo'e'el neto'. ĆŽon byenen chizjwto' lazto'
che benne' Sėsar, benne' Roma znná bi'e, o bi
chizjwton'?

²³ Žákbe'ele Jesusen' da' žėnegekle' góngake'
chie', na' gože' légake':

—ĆBiz chen' zbejle neda' diža'? ²⁴ Le wło'e'el
neda' to mežw da' zdate. ĆNož benne' da' lawe'
le'e da' ni, na' nož benne' žia le' nga?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Che benne' Sėsar da' ka'.

²⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le wnezjw benne' Sėsar da' naken che
benne' Sėsar, na' Dios da' naken che Dios.

²⁶ Bi gok góngake' ga bi da' nna Jesusen'
nich gak yesbága'gake' Le' zia lawgak benne'
zan ka', na' bebángagle' kan nak da'
bechebe', na' wnníta'gake' žize.

*Kan gak chegak benne' ka' yebángake' lo
yela' got*

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Naž bla'gak benne' yodo' saduseo ka',
benne' ka' znnágake' bi yebangak benne'
gat ka', na' wnnábgekle' Jesusen', ²⁸ na'
wnnágake':

—Benne' wsedle, Moisés bzoje' chežo da'
znnan: “Cha' gat to benne' byo, na' ga'n zo'le',
na' cha' bi zoa nitó Ćkwide' chie', naž bi'
biche'e žala' wchág ná'lenbe' no'le wzeben',
nich gata' za'só benne' biche'be', bennen'
ba gote'.” ²⁹ Wnníta'gak gaže Ćkwide'
byo zej nakbe' biche'be'. Ćkwide' nežwn'
bchag ná'lenbe' to Ćkwide' no'le, na' gotbe',
bi wzóa Ćkwide' chebe'. ³⁰ Naž Ćkwide'
bežope bchag ná'lenbe' no'len', na' lezka' got
Ćkwiden', bi wzóa Ćkwide' chebe'. ³¹ Naž

ḡkwide' beyonne bchag ná'lenbe' no'len', na' ka'kze bengak bi' gaže ka'. Gótgakbe', bi wzóa ḡkwide' chégakbe'. ³² Kate' ze lawte, lezka' got no'len'. ³³ Na'a, katen' yebangak benne' gat ka', ḡnolbe' gak no'len' chebe', dan' bchag ná'gakbe' gážtebe' len no'len'?

³⁴ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zchag na'gak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' znéjzwgake' zí'ngake' ka' nich wchág ná'gakbe'. ³⁵ Na'a, benne' ka' nákgake' zi yebángake' lo yela' got, na' chejnníta'gake' yežlyó da' gatan', bi góngake' yela' zzoalen no'le, na' bi wchág ná'gakbe'. ³⁶ Ki gaken, dan' biž gatgak benne' ka' yebángake' lo yela' got, san gágake' kan zej nak wbas che ya'abá ka', na' gágake' zi'nkze Dios. ³⁷ Cha' yebangak benne' gat ka', blóe'ekzele Moisés žo'o gan nyejw kan nak che yag yeche' da' wyeyen, gan bchalj Xanžon', na' wnné' nake' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob. ³⁸ Dios nake' Dios, kege chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chi'ize, san nake' Dios chegak benne' ka' nníta'gake' nbángake', dan' zej nníta' nbangak yógo'te benách ka' lawe' Le', la'kze gótgake' yežlyó nga.

³⁹ Naž bałe benne' yodo' wsedle ka' bechébegake', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, cháwe'do' wnnó'.

⁴⁰ Biž bežóggekle' bi da' nnábgekle' Le'.

žNož benne' nak Benne' Cristo zi'ne'?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Naž Jesusen' gože' légake':

—žBiz chen' znnágake': "Benne' Criston' nake' zi'n Dabí"? ⁴² Dabí na'kze bchalje' da' nyejw le'e yich la'y gan zej nyejw salmo ka', da' znnan:

Xanžo Dios gože' Xana':

"Wžé' kwita' li ža,

⁴³ kate' gonža' ga wzóa zibgak benne' ka' lawo', benne' ka' bi žlé'egekle' Le' chawe'."

⁴⁴ Dabí na'kze wnné' nak Benne' Criston' Xane'. žNakḡkze naken, znnale le'e nake' zi'ne'?

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' zia

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54)

⁴⁵ Kate' yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', ne zze nággake' che Jesusen', Le' gože' benne' wsedle chie' ka':

⁴⁶ —Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka', dan' žaz láže'gake' želdé' zej nakwe' laže' tonn, na' žénegekle' wliž zengak benách ka' légake' gan nak lawe' ya'a, na' lezka' žaz láže'gake' želbi'e latje blo gan zdóbgake' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' gan žej žáwgake' tzen. ⁴⁷ Žká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwíngake' žližgake' Dios scha. Benne' ki, Dios gon zi'že' légake'.

21

Mežw da' bde to no'le yache' law Dios

(Mr. 12:41-44)

¹ Kate' ne zoa Jesusen' lo zchil yodo', bwie', na' blé'ele' benne' ka' de yela' wnni'a chégake', zgó'ogake' mežw lo kak che yodo'.

² Lezka' blé'ele' to no'le yache' wzebe, na' wloé'e chope mežw lasdo', da' ka' záka'gaken láte'do'ze. ³ Naž wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e, da' zenže wlo'o no'le yache' wzebe ni ka' da' wlo'ogak yezika' benne' ka', benne' zgó'ogake' mežw lo kaken'.

⁴ Yógo'tegake', ka' da' nga'nze chégake', wlo'ogake' mežw che yodo', san no'le ni, lo yela' yache' chie', wloé'e dot da' nape', da' žala' gawlen'.

Znna Jesús wchínnigake' yodo'

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Zej nníta' benne' ka' ga na', benne' zcháljgake' kan nak che yodo' na', kan naken xťando', na' kan zej naken yej ka' da' zej naken zenle'e, na' yezika' da' ka' zej naken xťan. Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

⁶ —Žlé'elele yógo'te da' ki, san žin ža katen' biž ga'n nitó yej ki law lježen, dan' wchinnj-gak benách ka' yodo' nga.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' žin ža ze lawte ža ka'

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Naž wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake': —Benne' wsedle, žbatze gak da' ki? žBize gak bian' katen' za' gaken ki?

⁸ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle, nich bi gon laže'l no benne' le'e, dan' la'gak benne' zan, benne' ka' wzóa lágake' kan lia' neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake': "Ba zoažo ža ze lawte ža ka'." Neda' žapa' le'e: bi gónlenle légake' tzen. ⁹ Kate' yénlele žak wdíle, na' želži'i benách ka' chegak benne' yolawe' ka', bi žébele, dan' žon byenen gaggak da' ki zga'ale, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'.

¹⁰ Lezka' gože' légake':

—Tíle to yež len yetó yež, na' benách ka' gan zoa to benne' znná bi'e tíl'engake' benách ka' gan zoa yetó benne' znná bi'e.

¹¹ Naž xo'le'e law yežlyó nga, na' nize na'ze gak wbin, na' gáta'le'e yižwé' ka'. La' lawgak da' ka' ya'abá, da' góngaken ga žébegak benách ka', na' da' ka' gak biá'gaken.

¹² Žga'ale kate' za' gak da' ki, góḡwgak benne' ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e. Wché'gake' le'e gan zdóbgake' nich yéngkele' xťiža' Dios. Ki góngake' nich wžia yí'gake' le'e, na' wséjwgake' le'e liž ya. Wché'gake' le'e lawgak benne' wnná bia' ka', na' lawgak benne' blo ka', dan' žónlenle neda' tzen. ¹³ Ki gaken chele nich gata' latje wchalje ka' nak chia' neda'. ¹⁴ Le gon choch láže'le, na' bi kwek yichje zga'ale nakḡ nnale chezle,

¹⁵ dan' gonna' neda' chele diža' da' wži'ile, na' lezka' yela' žejni'il, nich bi gak benne' ka', benne' bi lé'egagle' le'e chawe', wżégake' le'e žize, na' bi gak bi da' nnégake' che xtiža'le. ¹⁶ Naž xakzle ka', na' benne' bíche'kzle ka', na' lježkzle ka', wdégake' le'e lo na'gak benne' ka', na' gótgake' bálele. ¹⁷ Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e cheła'ale dan' žónlenle neda' tzen, ¹⁸ san bi niti nitó yicha' yichjle. ¹⁹ Cha' soale choch, gata' yela' nban da' zejli kanne chele.

²⁰ 'Kate' lé'elele benne' ka' žjake' lo wdile zej ngo'e le'je yež Jerusalem, nnézele ba bžin za kwia yi' yežen'. ²¹ Naž benne' ka' nnita'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' lawgak ya'a ka'. Benne' ka' nnita'gake' lo yežen' žala' žójgake' ga na', na' benne' ka' nnita'gake' wen yiže', bi žala' yeyéjgake' yežen'. ²² Kate' ža ka' Dios wsaka' zi'e benne' ka' nnita'gake' yežen', na' gak yógo'te da' njejwn le'e yich la'y kan žala' gaken chégake'. ²³ Katen' žin ža na', da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka' zej noe'e xkwide' lé'egake', na' lezka' chegak no'le ka' zgáže'gake' bi'do' že'n ka', dan' sáka'le'egak benách ka' nnita'gake' ga na', dan' Dios wsaka' zi'že' benne' ka'. ²⁴ Gatgak benne' zan lo wdilen', na' wché'gake' bale' zej nžeje' gan žingake' dot yežlyó nga, na' benne' zi'to' ka' nna biá'gake' lo yež Jerusalem nga na' zejte za'a ža chégake'.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yelá' Cristo (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Gakgak da' ka' gak biá'gaken lo wbíž, na' lo byo', na' lo belj ya'abá ka'. Lo yežlyó nga gak žej láže'gak benách ka', na' žébele'egake', dan' yéngagle' chi'i žiže che niso', dan' tale'e nisen'. ²⁶ Yedó láže'gake' lo yela' zžebe chégake' dan' sa' láže'gake' chegak da' žala' gágaken yežlyó nga, na' dan' xizgak da' zej nla' ya'abá. ²⁷ Naž lé'egagle' neda', Benne' Golje' Benách, la'a lo bejw ya'abá, wzí' lo na'a yela' wnná bia', na' la' law yela' bani' chia'. ²⁸ Kate' so law gakgak da' ki, le gon choch kwinle, na' le wia ža'le, dan' ba zezá'a neda', nich yechi'a le'e.

²⁹ Jesusen' gože' légake' to da' bzaka' lebe', na' wnné':

—Le wia nga kan žak che yag higo, na' che bite'teze ye yoble. ³⁰ Kate' zlé'elele žiagak ni'a ne'n že'ndo', na' nnézkzelele ba žžin byo' wbá ka'. ³¹ Lézka'kze, kate' lé'elele ba žakgak da' ki, nnézele za' žin ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga.

³² 'Da' li žapa' le'e, bi gatgak benách ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a, kate' gakže yógo'te da' ki. ³³ Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a, bi ten ka'ze, san gakkze kan žnan.

³⁴ 'Le gape chi'i kwinle nich bi we'le latje da' wžia yin' le'e chazen lo yichj láždo'le, dan' naken yela' wawle'e, na' yela' zžože, na' yela' že' zedle, nich kate' žin ža na', bi yedó láže'le, ³⁵ na' nich bi gaken chele ka to da' wžia yin' benách ka', da' gaken chegak yógo'te benách nnita'gake' dot yežlyó nga. ³⁶ Che len, le soa ban láže', na' le wcháljenteze Dios, nich gak yelale lo da' žala' gaken, na' nich bi yedoé'elele katen' la'le le'e lawa' neda', Benne' Golje' Benách.

³⁷ Te ža wzóa Jesusen' lo zchil yodo', gan bsedle' benách ka', na' kate' za' žale bežoje' ga na', na' wyeje' law ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo. ³⁸ Yógo'te benách ka' bžingake' zzile gan zoa Jesusen' lo zchil yodo' nich wzé nággake' xtiže'e.

22

Benne' yodo' ka' žon xtiža'gake' nakže gótgake' Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Kate' za' gak lni katen' žawgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, lni' nzin' Pasko', ² naž bdogbak bžox wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka'. Ben xtiža'gake' nakže gótgake' Jesusen', san bi wžáke'gagle', dan' zžébegake' da' gongak benách yež ka'.

³ Naž da' xiwe' yjénlenen Judas tzen. Judas na' lezka' lie' Iskariote, na' nbáblene' benne' chežinno wbás ka' bseła' Jesusen', ⁴ Wyéj Judas na', na' bejcháljlene' bžox wnná bia' ka' len benne' ka' yo'o lo ná'gake' che yodo', nakže gak gone' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'. ⁵ Bebéegagle' benne' yodo' ka', na' bchebe láže'gake' wnéžjwagake' le' mežw. ⁶ Bchebe láže' Judas na', na' gónele' wdíe' Jesusen' lo ná'gake' ži žize.

Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Kor. 11:23-26)

⁷ Bžin ža katen' žawgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, katen' žala' gótgake' žila'do' ka', bia ka' žawgake' xche' Lni Pasko'. ⁸ Jesusen' bsele'e Bedw len Žwa, na' wnné':

—Le chej, na' le chejsí'ni'a da' gawžo xche' Lni Pasko'.

⁹ Góžgake' le':

—žGaz žénelo' chejkwezton'?

¹⁰ Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le wia nga, kate' žinle lo yež nga, žoj to benne' yedjchage' le'e, noe'e to že'e nis. Le chéjlene' ga žintele yo'o gan choe'e. ¹¹ Le ye' xan yo'on': "Benne' wsedle ži'e le': žGaze zoa yo'o zen na' gan gáwlena' benne' wsedle chia' ka' xche' Lni Pasko'?" ¹² Naž wloe'le' le'e to yo'o zen da' zoan ža'le gan ba nba'a. Le wsi'ni'a dan' gawžon ga na'.

¹³ Naž jake', na' bej'xáka'gake' kan ba gož Jesusen' légake', na' belsi'ni'e da' gáwgake' xche' Lni Pasko' ga na'.

¹⁴ Kate' gole ža na', wzé' Jesusen' gan gáwgake', na' wbás chie' ka' wzé'lengake' Le' tzen. ¹⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Gok láže'li'a gáwléna' le'e tzen xche' ni zga'ale kate' saka'a, na' gata'. ¹⁶ Žapa' le'e: biž gawa' ki kate' žinže ža gak da' zloé'ezele xche' ni, da' gaken gan z'na bia' Dios.

¹⁷ Bežw Jesusen' to zíga'do', na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž gože' légake':

—Le sin', na' le ye'j late' wejen, ¹⁸ dan' žapa' le'e: biž ye'ja' xis uba kate' žinže ža na' nna bia' Dios.

¹⁹ Naž bežwe' to yet xtil, na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Wdé na' bzozjen', na' bi'en che chégake', na' wnné':

—Da' ni naken be'la' žen chia' da' zdian' lo wlasle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le neda'.

²⁰ Kate' beyóž bdáwgaken', lezka' bchalje' che zíga'don', na' wnné':

—Zíga'do' ni zloe'elen kan nak diža' kob da' zka'n chawen', na' žen chia' žon chochen, žen na' laljen ni'a chele.

²¹ 'Na'a, bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka' žej' žáwléne' neda' tzen. ²² Da' li cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, na' gak chia' kan nyejw le'e yich la'y kan žala' gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda'.

²³ Naž wzó lágake' znnábgekle' Le' to weje to weje', na' wnnágake':

—¿Nolton'?

Znnábgekle' nólgame' gake' benne' blo

²⁴ Naž wnnábgekle' la' légakze' nólgame' gake' benne' blo. ²⁵ Jesusen' gože' légake':

—Benne' ka' z'na biá'gake' yežlyó nga znnágake' žon cháwe'gake' benách ka', san z'kóngekle' žin yela' wnná bia' chégake' nich gak chégakkze' da' chawe', ²⁶ san le'e bi žala' gonle ki. No benne' nake' blo ládjwle le'e žala' gake' ka to benne' nakže' gaxjw, na' bennen' z'na bi'e žala' gake' ka benne' ndo'w chegak lježe' ka'. ²⁷ ¿Nož benne' nakže' blo, bennen' žej' žawe', o bennen' z'zie' yela' waw? ¿Kege bennen' žej' žawe' nakže' blo? Neda' zóaléna' le'e ka to benne' z'zie' yela' waw.

²⁸ 'Le'e wzóalénkele neda' katen' gokgak da' ka' chia', da' ka' wzí' biá'gaken neda'. ²⁹ Che len wdía' lo na'le to gan nna bia'le, kan ben Xa', bdie' lo na'a gan nna bi'a neda'. ³⁰ Ki gona' nich gak kwe'le gan ye'j gáwléne neda' tzen gan nna bi'a, na' kwe'le latje chekzle gan wchi'a láže'le chežinno kwe' benne' ka' zej nake' za'só Israel.

Z'na Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Lezka' wnná Xanžon':

—Smon, Smom. Bwia nga. Ba wnnáb da' xiwe' cho'ole le'e lo nan', nich wchi'x lažen' le'e kan žon to benne' žsoe' zoa' scribe, ³² san ba bliža' Dios, na' wnnabla' Le' gákléne' le', nich bi yeyóž yedó yela' žejlé' chio'. Naž, katen' yeyako' chia', ben choch lježo' ka'.

³³ Bedon' gože' Le':

—Xan, ba zoa' sá'léna' Le', kégeze liž ya, san lezka' ga gátlentia' Le'.

³⁴ Jesusen' gože' Le':

—Bedw, žapa' le': zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' nno' chonne chi'i bi nónbi'o neda'.

Da' ben Jesús katen' za' gótgake' Le'

³⁵ Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—Kate' bsela'a le'e, na' bi bia'le yixjw yet, na' kege bzod mežw, na' kege chope kwe' zel-le, ¿bize byážjele?

Légake' wnnágake':

—Bi be byážjelto'.

³⁶ Naž gože' légake':

—Na'a, no benne' de yixjw yet chie' žala' we'en, na' lezka' žala' gon no benne' de bzod mežw chie', na' no benne' bi de ya ntoche' chie' žala' gote'e laže' žxo'a yene', na' ga'we' to ya ntoche'. ³⁷ Žapa' le'e: žon byenen gak chia' kan nyejw le'e yich la'y, da' z'nan: “Béngake' chie' kan žóngake' chegak benne' wen da' zinnj ka'.” Ki gaken, na' gak yógo'te da' zej nyejwn le'e yichen' kan žala' gaken chia'.

³⁸ Naž légake' wnnágake':

—Xan, ni de chope ya ntoche' ka'.

Le' gože' légake':

—Ná'teze.

Jesús zcháljléne' Dios lo yežlyón' nzin' Jetse-mani

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Naž bžoj Jesusen', na' kan žonkze' wyeje' law Ya'a Yag Olibo, na' benne' wsedle chie' ka' bēnlengake' Le' tzen. ⁴⁰ Katen' bžingake' ga na', Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le wliž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le do'la'.

⁴¹ Naž Jesusen' wzé'e gan nníta'gake', na' wdíe' yelate' na'le ka to ga žin to yej da' žsežon, gan bzoa zibe', na' bcháljléne' Dios. ⁴² Wnné':

—Xe, cha' žénelo', bkwas len neda' dan' žala' saka'a, san kege kan žénela' neda', san ka žénelo' Le' gono'.

⁴³ Naž bla' law to wbás che ya'abá, na' ben choche' Jesusen'. ⁴⁴ Naž Jesusen', lo yela' žekle chie', dot laže'e bliže' Dios, na' nis yes chie' goken ka žen, da' zžonten lo yo.

⁴⁵ Kate' beyóž bcháljléne' Dios, bezó žé'e, na' beyeje' gan zej nníta' benne' wsedle chie' ka', na' bedjxake'e légake' ztágake' lo yela' nyache' laže' chégake'. ⁴⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Ztasle? Le chas, na' le wliž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bąga'le dola'.

Żelzene' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, la' bżintegak benne' zan ga na', na' Judas żónłene' légake' tzen. Judas na' nbąblene' benne' cheżinno wsedle ka' che Jesusen', na' zeje' lawgak benne' zan ka'. Wbige'e gan zoa Jesusen' nich wchąg lawe' Le'. ⁴⁸ Naż Jesusen' goże' le'.

—Judas, ¿zchag lawo' neda', Benne' Golje' Benách, nich wdio' neda'?

⁴⁹ Kate' benne' ka' nníta'łengake' Jesusen' blé'egekle' kan żak chie', góžgake' Le':

—Xan, ¿wyíngakto'-ne' ya ntoche'?

⁵⁰ To benne' wsedle che Jesusen' bene' we' nag benne' wen żin che bżoz blo. Bżix'e' nage' li za. ⁵¹ Jesusen' wnné':

—Ná'teze.

Wdán Jesusen' nag benne' wen żin na', na' beyonen'. ⁵² Naż goże' bżoz wnná bia' ka', na' benne' ka' yo'o lo ná'gake' che yodo', na' benne' gole ka', benne' ka' bi złé'egekle' Le' chawe', na' wnné':

—¿Za'le, na' nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan żonle kate' zzenle benne' wbán ka'? ⁵³ Tża tża wzóalęnkza' le'e lo zchil yodo', na' bi be benle chia', san na'a wzáke'le dan' nak ża nzi' lo na' bennen' zoe' latje chol.

Żnna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72;

Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Naż benne' ka' bęxwgake' Jesusen', na' belchi'e Le' liż bżoz blo. Bedw wnawe' Jesusen' zi'to' zi'to'le. ⁵⁵ Kate' ni'a na' bżoz blon' ba bżęgake' yi' la' li'ale liż bżoz blon', wżé'gake' kwit yin'. Naż Bedon' wżé'łene' légake' tzen. ⁵⁶ Kate' to xkwide' no'le wen żin blé'elbe' Bedon', že'ze' żoa'a yin', bwíabe'-ne', na' wnnabe':

—Benne' ni żónłene' Jesusen' tzen.

⁵⁷ Beží'i Bedon', na' wnné':

—No'le, bi nónbi'a bennen'.

⁵⁸ Yextido' yetó benne' blé'ele' Bedon', na' wnné':

—Le' żónłeno' benne' ka' tzen.

Bedon' wnné':

—Benne', kege neda'.

⁵⁹ Yextido' wnná yetó benne':

—Da' li benne' ni żónłene' Jesusen' tzen, dan' nake' benne' Galilea.

⁶⁰ Naż Bedon' wnné':

—Benne', bi nnezla' biz chen zchaljo'.

Kate' ne zchalje' da' ni, la' wżéžete leko'. ⁶¹ Naż byechj Xanżon', na' bwie' Bedon'. Bejsá' laże' Bedon' da' wnná Xanżon', kan goże' le': "Zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' yeži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'."

⁶² Naż Bedon' bežoje' na'le, na' wżéžtekze' gže'te.

Żon dítjgekle' Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Benne' ka', benne' wżęngake' Jesusen', ben dítjgekle' Le', na' bdíngake' Le'. ⁶⁴ Naż bséjwgake' law Jesusen', na' belgape'e lawe'. Wnnąbgekle' Le', na' wnnągake':

—Wnnéya'a. ¿Noż bennen' wdape'e Le'?

⁶⁵ Da' zan da' wnnégake' chie', na' belsaka' zi'e Le'.

Zżin Jesús lawgak benne' yodo' wchi'a laże' ka'

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Kate' za' ża'ni' ża na', bđobgak benne' gole ka' len bżoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Belchi'e Jesusen' lawgak benne' yodo' wchi'a laże' ka', na' wnnąbgekle' Le', ⁶⁷ na' wnnągake':

—Wnná neto'. ¿Nako' le' Benne' Criston'?

Jesusen' gože' légake':

—Cha' yapa' le'e naka' Benne' Criston', bi chejle'le chia', ⁶⁸ na' cha' bi da' nnabla' le'e, bi be yeži'ile, na' bi wsanle neda'. ⁶⁹ Na'a so lawa' neda', Benne' Golje' Benách, kwi'a kwit li ża che Dios, Bennen' nape' dot yeł'a wnná bia'.

⁷⁰ Wnnąbgekle' Le' yógo'tegake', na' wnnągake':

—¿Nakkzo' le' Zi'n Dios?

Le' gože' légake':

—Da' likze żnnale.

⁷¹ Naż wnnągake':

—¿Nożže żiąžjelżo benne' włoe'ele' zia da' nbage'e Le'? La' zo'oze ba benłżo wnnié' che Dios.

23

Zżin Jesús law Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5;

Jn. 18:28-38)

¹ Naż belzó ża' yógo'te benne' zan ka', na' belchi'e Jesusen' law Pilato. ² Naż wzó lawgake' żesbąga'gake' Le' zia, na' wnnągake':

—Benne' ni, blé'elto' da' zia da' żone'. Żone' ga zżi'igak benách włáž cheto' ka' chegak benne' yolawe' ka', na' żsejwe' xnezgak benne' ka' żizjwgake' da' zchizjw benne' Sésar, na' żnne' lekze' nake' Benne' Criston', benne' żala' nna bi'e.

³ Naż Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' likze żnno'.

⁴ Naż Pilaton' gože' bżoz wnná bia' ka', len benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Bi be zżel-la' da' zia da' nbaga' benne' ni.

⁵ Naż ben chóchgake' xtíža'gake', na' wnnągake':

—Žone' ga žongak benách ka' žo'osbé, na' žsedle' benách ka' do zente gan nbab Judea. Wzó ławe' bene' ki gan nbab Galilea, na' lezka' žonen' nga.

Žžin Jesús law Herodes

⁶ Kate' benle Pilato da' ni, zcháljgake' che gan nbab Galilea, wnnable' légake' cha' nbab Jesusen' Galilea. ⁷ Katen' wnnazole' nbab Jesusen' gan žnna bia' Herodes, bsele'e Le' law Herodes na', dan' lezka' zoe' le' lo yež Jerusalén za ka'. ⁸ Kate' Herodes na' ble'ele' Jesusen', bebele', dan' ba gok scha žénele' le'ele' Le', dan' ba benle' da' zan kan nak che Jesusen', na' žak laže'e le'ele' to yela' wak da' gone'. ⁹ Herodes na' wnnable' Jesusen' da' zan, san Le' bi be bechebe'. ¹⁰ Lezka' zej nnita' bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle' ka' ga na', na' besbága'gake' Jesusen' zia. ¹¹ Naž Herodes na' len benne' chie' ka', benne' žjake' lo wdile, belka'ne' Jesusen' ka'ze, na' nich gon dítjgake' Le', bwákwgake' Le' laže' da' zaka', ka dan' žakw to benne' wnná bia', na' da' yoble belchi'e Le' law Pilaton'. ¹² Kate' ža na' Pilaton', na' Herodes na' bennita'gake' chawe', dan' zga'ale bi blé'egake' ljéžgake' chawe' toe' yetóe'.

Želchoge' che Jesús gate'

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39 — 19:16)

¹³ Naž Pilato btobe' bžoz wnná bia' ka' len benne' blo ka', na' benne' yež ka', ¹⁴ na' gože' légake'.

—Bedjwa'le benne' ni lawa' neda', na' žnnale žone' ga žongak benách ka' žo'osbé, san kate' wnnabla'-ne' binlo, na' wnnita'kzele le'e ga ni, bi be bžel-la' da' zia da' nbage'e, da' ka' žesbága'le-ne'. ¹⁵ Kate' bsela'a-ne' law Herodes, bi be zia bžel-le' da' nbaga' benne' ni nich chogžo chie' gate'. ¹⁶ Na'a wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.

¹⁷ Zoa to da' žon byenen gon Pilaton' kate' žak lni na', da' žónteze žone', žsane' to benne' nyejwe' liž ya lo na'gak benách ka'. ¹⁸ Naž yógo'te benne' ka' nnita'gake' ga na', wnnégake' zižje, na' wnnágake'.

—Bet bennen', na' bsan Barrabás.

¹⁹ Barrabás na' nyejwe' liž ya dan' bdíl-lene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne'. ²⁰ Pilaton' bcháljlene' légake' da' yoble, dan' žénele' wsane' Jesusen', ²¹ san da' yoble wnnégake' zižje, na' wnnágake'.

—jBde'e le'e yag kroze! jBde'e le'e yag kroze!

²² Naž Pilaton' gože' légake' da' chonne chi'i, na' wnné:

—žBizkze da' zinnj ben bennen'? Bi be bžel-la' da' bene' da' žonen ga nbage'e zia gate'. Wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.

²³ Zižježe wnnégake', na' wnnágake' ta' Jesusen' le'e yag kroze. Dan' wžéžeya'agak

benne' ka' len bžoz wnná bia' ka', scha, na' goken kan žénegekle'. ²⁴ Naž Pilaton' bchoge' che Jesusen' gak chie' kan žnnágake'. ²⁵ Bsane' bennen' wnnágake' lo ná'gake', bennen' nyejwe' liž ya dan' bdíl-lene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne', na' bdie' Jesusen' nich gak chie' kan žénegekle'.

Ždá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Kate' ne želchi'e Jesusen' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze, béxwgage' Smon, to benne' yež Sirene, benne' zezé'e yixe', na' belžóe' yag krozen' ža yene' nich we'en, na' cheje' xkóže'le Jesusen'.

²⁷ Benne' zan, benne' byo ka' len no'le ka', zejnąwgage' Jesusen', na' želbeže', na' želbeže nyache'e chie'. ²⁸ Naž byechj Jesusen', na' bwie' légake', na' gože' légake'.

—Le'e, no'le Jerusalén ka'. Bi kwéžele ni'a chia' neda', san le kweže ni'a chekzle, na' ni'a chegak zi'nle ka', ²⁹ dan' žin ža nnágake': "Ba nez žen naken chegak no'le wbiž ka', na' chegak no'le ka' bi zej noe'e bi'do' ka', na' no'le ka' bi žgáže'gake' bi' že'n ka'." ³⁰ Naž benách ka' so láwgage' yé'gake' ya'a sibe ka', na' nnágake': "Le yedjbaga' neto" na' lezka' yé'gake' ya'ado' ka': "Le wkache' neto'." ³¹ Cha' ki žóngake' chia' neda', naka' ka to yag nban, žnakžkze góngake' chele le'e, nakle ka yag biž ka'?

³² Lezka' belchi'e chope benne' wen da' zinnj ka', nich wdá'gake' légake' le'egak yag kroze ka' tzen len Jesusen'. ³³ Kate' bžingake' law Ya'a Kalabera, da' žnnan len diža' žiža': "Ya'a Žit Yichjžo" bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze. Lezka' bdá'gake' chope benne' ka' le'egak yag kroze ka', benne' wen da' zinnj ka'. Toe' bdá'gake' kwit li ža che Jesusen', na' yetóe' bdá'gake' kwite' yegle. ³⁴ Naž Jesusen' wnné:

—Xe, benít law chégake', dan' bi nnéžgake' da' žóngake'.

Naž benne' ka' žjake' lo wdile, benne' nnita'gake' ga na', belé'egake' laže' dan' nakw Jesusen', na' bebéjgake' da' gak bia' lawlen. ³⁵ Benne' ka' nnita'gake' ga na', na' žwiágakze', ben dítjgake' Jesusen', na' lezka' bengak benne' wnná bia' ka', na' wnnágake'.

—Benne' ni beslé' benne' yoble ka'. Na'a žala' yeslá kwine' cha' nake' Benne' Criston', bennen' bsela' Dios.

³⁶ Lezka' benne' ka' žjake' lo wdile ben dítjgake' Jesusen'. Wbíga'gake' gan zoe', na' byé'jgake' Le' nop zichj, ³⁷ na' wnnágake'.

—Cha' nako' le' benne' nna bi'e benne' judio ka', beslá kwino'.

³⁸ Lezka' zoa to da' dan' le'e yag kroze yichjle Jesusen', da' nyejwn len diža' griego, na' len diža' latín, na' len diža' hebreo, dan' žnnan: "Benne' žnna bi'e benách judio ka'."

³⁹ To benne' wen da' zinnj na', benne' de'e le'e yag kroze, bliž ditje' Jesusen', na' wnné':

—Cha' nako' le' Benne' Criston', beslá kwino', na' lezka' neto'.

⁴⁰ Beží'i yetó benne' wen da' zinnj na', na' wdíle' lježen', na' wnné':

—¿Bi zžebo' Dios? Lezka' le' nžog chio' gato'. ⁴¹ Da' li žo'o, da' žála'kze gaken chežo zžáka'žo, kan žála' chog che no benne' wen da' zinnj, san benne' ni, bi be da' zinnj bene'.

⁴² Naž bennen' gože' Jesusen':

—Bejsá' laže' neda' kate' žino' gan nna bi'o.

⁴³ Jesusen' gože' le':

—Da' li žapa' le', na'a ža sóaleno' neda' latje xtan chia'.

Žat Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Kate' bžin wawbiž, bechól dot yežlyó nga ga bžinte žedá chonne. ⁴⁵ Bechól lo wbíž, na' laže' da' zen lo yodo' wžezan' chope chogle. ⁴⁶ Naž Jesusen' wnnié' zížje, na' wnné':

—Xe, zdia' be' nakkza' lo no'o.

Kate' beyóž wnné' ki, la' bežojte be' nakkze', na' gote'.

⁴⁷ Kate' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdíle' bl'e'le' kan goken, bka'n žene' Dios, na' wnné':

—Da' likze bennen' goke' benne' chawe'.

⁴⁸ Yógo'te benne' ka' nnita'gake' ga na', na' zwiagake', katen' bl'e'egikle' dan' goken, beyéjgake' lo yež, želgapa' lchó'gake' dan' že' zédgekle'. ⁴⁹ Ži'to'le bga'ngak yógo'te benne' ka', benne' zej nónbi'e Jesusen', len no'le ka' bėnlengake' Le' tzen katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' bl'e'egikle' dan' goken.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Lezka' to benne' yež Arimatea, yežen' nbaben Judea, zoe' ga na'. Lie' Jwsé, na' nake' chawe', na' dot li laže', na' nbáblene' benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' ka'. ⁵¹ Bi bėnlene' tzen benne' ka' belchoge' che Jesusen' gate', dan' zbežke Jwsén' ža na' nna bia' Dios. ⁵² Naž wyéj Jwsén' law Pilato, na' wnnabe' latje yeyo'e' Jesusen'. ⁵³ Kate' ba betinne' Le', bchele' Le' laže', na' bkáche'gake' Le' lo yežw ba, da' ba bchė'ngake' le'e ya'a yej, na' lo yežw ba na', nitó benne' gat bi na' wkáche'gake'. ⁵⁴ Ža na' nak ža zkwėžgake' che ža la'y chegak benne' judío ka', dan' za' žin ža la'y na'.

⁵⁵ Lezka' jak no'le ka' ga na', no'le ka' wdálengake' Jesusen' tzen, katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' bl'e'egikle' yežw ba na', na' kan bkáche'gake' Le' ga na'. ⁵⁶ Kate' beyéjgake' lo yo'o, bkėwėžgake' nežw da' zla' žix, na' set da' zla' žix. Naž beží' láže'gake' ža la'y chegak benne' judío ka', kan znná xtiža' Dios.

24

Žebán Jesús lo yela' got

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Kate' bžin ža nežw, na' ne nak zildo', bžingak no'le ka' žoa'a yežw ba che Jesusen'. Zej noe'e da' ka' zla' žix, da' ka' bkėwėžgaken', na' yebałe no'le ka' žónlengake' légake' tzen. ² Katen' bžingake' ga na', bejžáka'gake' ba nga'a yej na' dan' bžíagake' gan žó'ogake' lo yežw ba chien'. ³ Kate' belyo'e' lo yežw ban', bi bl'e'egikle' Xanžo Jesusen' ga na'. ⁴ Kate' ne zžėbegake' ni'a che da' žaken, la' blá'tegak chope benne' zej nakwe' laže' da' žepen yes baní', na' wzėgake' gan nnita'gak no'le ka'. ⁵ Naž bžėbžegake', na' bzexjw yíchjgake' zwiagake' lo yole. Wbás che ya'abá ka' góžgake' légake', na' wnnágage':

—¿Biz chen' žeyilje to benne' zoe' nbane' ga nak latje chegak benne' gat ka'? ⁶ Biž yoe'e ga ni, dan' ba bebane'. Le' yesá' laže' dan' gožkze' le'e katen' wzóe' gan nbab Galilea. ⁷ Wnné': “Žon byenen soa no benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' dolá' ka'. Wdá'gake' neda' le'e yag kroze, na' yebana' kate' gak chonne ža.”

⁸ Naž bejsá' láže'gake' dan' wnná Jesusen', ⁹ na' bežá'gake' žoa'a yežw ban', na' bejžėngikle' benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', len yezika' benne' ka', kan nak dan' goken. ¹⁰ No'le ka' bejžėngikle' benne' wbás ka' da' ni, zej nake' Lia Madlen, na' Zwan, na' Lia, xna' Jakob, na' yebałe no'le ka', no'le bėnlengake' légake' tzen. ¹¹ Benne' wbás ka' gókgekle' nžix xtiža'gake', na' bi bejlė'gake' chėgake'.

¹² Naž la' wzó ža'te Bedw, na' taría taría wyeje' žoa'a yežw ban'. Katen' bwie' lo yežw ban', bl'e'le' láže'ze zej nnitan' ga na', na' naž beyeje' liže' žebanle' kan nak dan' goken.

Da' gok lo nez da' zžinten lo yež Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ La' ža na'ze zjak chope benne' ka' yó'ogake' nez da' zžinten lo yež Emaús, da' žen' ka chope hora žezá'gake' yež Jerusalén. ¹⁴ Lo nezen' zcháljgake' che dan' goken. ¹⁵ Kate' ne zcháljgake' la' légakze', bžinkze Jesusen' ga na', na' zėjlėne' légake' tzen. ¹⁶ Bi beyónbia'gake' Le' dan' gok to da' zcholen yej lágwage'. ¹⁷ Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz chen' zchalje la' lé'ezele yo'ole nez? Biz chen' žak nyache' láže'le?

¹⁸ Beží'i bennen' lie' Kleofas, na' gože' Le':

—¿Nako' benne' ži'to' lo yež Jerusalén, na' tozo' le' bi nnezlo' dan' goken neje nase' ga na'?

¹⁹ Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Bizen' goken?

Góžgake' Le':

—Dan' goken che Jesús, benne' Nasaret na'. Goke' benne' bchalje' lo wláz Dios, na'

len yela' wak zen bene' žin, na' bchalje' law Dios, na' lawgak yogo'te benách. ²⁰ Bxoz wnná bia' ka' len benne' wnná bia' cheto' ka' bdégake' Le', na' bchóggake' chie' gate', na' bdá'gake' Le' le'e yag kroze. ²¹ Neto' gok láže'to' gake' bennen' žala' yeslé' benách Israel ka' lo na'gak benne' Roma ka', san na'a ba gok chonne ža kate' gokgak da' ka'. ²² Lezka', bałe no'le ka', no'le wnníta'gake' ládjwto', bégake' ga wzé' zedlto'. Jake' žoa'a yežw ba chien' kate' bla' wbiž na'a ža, ²³ na' katen' bi blé'egekle' Le', na' beyégake', na' góžgake' neto' blé'egekle' wbás che ya'abá ka', wbás ka' góžgake' légake' zoa Jesusen' nbane'. ²⁴ Naž bałe benne' lježto' ka' jake' žoa'a yežw ban', na' bejxáka'gaken' kan wnnagak no'le ka', san bi blé'egekle' Jesusen'.

²⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le'e, benne' bi žejni'il ka'. Nzižje yichj lázdo'le nich bi gak chejle'le yogo'te da' wn-nagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ²⁶ Žbi ben byenen saka' Benne' Criston' da' ki, na' choe'e gan gake' benne' blo?

²⁷ Naž wzó law Jesusen' zloe'ele' légake' yogo'te da' žsedle kan nak chie' da' zej nye-jwn le'e yich la'y, kate' wzó law da' bchalj Moisés, na' zejte da' ka' wnnagak yogo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

²⁸ Katen' bžingake' lo yeždo' gan zjake', na' ben Jesusen' kan žon to benne' zejže' zi'to'. ²⁹ Ben byéngake' gá'nlene' légake', na' wnnágake':

—Bga'nžen neto', dan' za' gałe na'a, na' ba žałe.

Naž wyó'o Jesusen' lo yo'o, na' bgá'nlene' légake'. ³⁰ Kate' Jesusen' ne že'j žáwlene' légake', bežwe' yet xtil, na' gože' Dios: "Žóžkeno'." Naž bzožjen', na' bnezjwen' chégake'. ³¹ La' na'ze bnitle dan' bchołen yej láwgake', na' beyónbia'gake' Jesusen', na' Le' benitle' láwgake'. ³² Naž góžgake' ljéžgake' toe' yetóe':

—Beyála'tekze lázdo'žo katen' bcháljlene' žo'o lo nez, na' katen' bzejni'ile' žo'o da' nye-jwn le'e yich la'y.

³³ La' na'ze belzó že'e, na' beyégake' lo yež Jerusalén, na' bejxáka'gake' zej ndobe benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', tzen len benne' ka' nníta'lgake' légake'. ³⁴ Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' chope' ka' na' wnnágake':

—iBa bebankze Xanžon! iBla' lawe', na' Smon blé'ele' Le'!

³⁵ Naž benne' chope' ka' bzéngake' légake' dan' goken chégake' lo nezen', na' kan beyónbia'gake' Jesusen' katen' bzožje' yet xtilen'.

Benne' wsedle ka' che Jesús žel'é'egekle' Le' (Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Kate' ne zcháljgake' kan zej nak da' ki, Jesusen' la' bedjšoatie' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' gože' légake':

—Le ga'n ži yichj lázdo'le.

³⁷ Naž bžébgake' dan' žékgekle' zlé'egekle' to bxin. ³⁸ Jesusen' gože' légake':

—ŽBiz chen' že' zédlele? ŽBiz chen' zza' láže'le da' ki? ³⁹ Le wia ni'a na'a. Nedkzan'. Le kan neda', na' le wia neda', dan' to bxin bi dan' beła', na' bi yo'on žit kan zlé'ekzelele naken chia' neda'.

⁴⁰ Kate' ne zchalje' da' ni, bloe'ele' légake' ni'a ne'e. ⁴¹ Lo yela' žebél chégake' bi be-łlé'gake', na' bebángekle'. Che len Jesusen' gože' légake':

—ŽDe da' gawa'?

⁴² Naž bnéžiwgake' Le' láte'do' bel, bia weye', na' china' bezdo'. ⁴³ Jesusen' wzien, na' bdawen' láwgake'. ⁴⁴ Naž gože' légake':

—Dan' goken chia' goken kan gožkza' le'e katen' wzóalena' le'e, na' wnníta': "Žon bye-nen gak yogo'te da' nyejw le'e yich, da' bs-edle Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' da' nyejw le'e yich da' nzin' Salmo Ka', da' ka' zcháljgaken kan žala' gaken chia' neda'."

⁴⁵ Naž bzejni'ile' légake' da' ka' zej nyejwn le'e yich la'y, ⁴⁶ na' gože' légake':

—Ki nyejw le'e yich kan žon byenen gaken che Benne' Criston', žnnan sáka'li'e, na' yebane' lo yela' got kate' gak chonne ža, ⁴⁷ na' dot yežlyó nga žala' wzégake' diža' kan nak chia' neda' nich yeyát láže'gak benách ka', na' yenít law Dios doła' da' zej nbage'e. Lo yež Jerusalén so lawle wchalje chia', ⁴⁸ dan' le'ekze blé'elele da' ki, na' žala' wzele diža' dan' goken. ⁴⁹ Le wia nga, neda' seła'a chele da' bchebe láže' Xa' gonne' chele. Che len le ga'nze lo yež Jerusalén kate' sí'žele yela' wak, dan' zan' ya'abá che Dios.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios (Mr. 16:19-20; Hch. 1:6-11)

⁵⁰ Naž Jesusen' bchi'e benne' ka' žónlgake' Le' tzen, na' jake' lo yež Betania, gan bchis ne'e, na' bliž chawe'e légake'. ⁵¹ Kate' ne žliž cháwe'ze' légake', la' beža'tie' gan nníta'gake', na' beyepe' ya'abá che Dios. ⁵² Wdė bka'n zéngake' Le', lo yela' žebél chégake' beyégake' Jerusalén. ⁵³ Wnníta'gake' lo zchil yodo' zka'n zéngake' Dios, na' žoe láwgake' Le'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ ZWA

Bennen' lie' Diža' golje' benách

¹ Kate' wzó law, kate' bi na' gata' yežlyó nga, ba zoakze Bennen' lie' Diža', na' Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios, na' Benne' Dižan' nakkze' Dios. ² Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios katen' wzó law žata' yežlyó nga. ³ Lo na' Benne' ni, Dios bene' yógo'te da' zej nnita', na' bi be zoa da' ben Dios da' bi bene' lo na' Bennen'. ⁴ Napkze Bennen' yela' nban, na' yela' nban na' naken ka to baní' da' zza'nín' lo yichj lázdo'gak benách ka'. ⁵ Baní' na' wza'nín' gan nak chol' che yela' got, san bi gok da' chol' na' wsojen baní' na'.

⁶ Dios bsele'e to benne' lie' Zwa ga ni. ⁷ Benne' ni ble'e nga nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní', nich chejle'gak yógo'te benách ka' che Bennen' ni'a che dan' wchalje'. ⁸ Zwan' bi nake' banín', san bla'ze' nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní'. ⁹ Kate' ža ka' Bennen' nake' baní' da' naken li laže' ba ze'e yežlyó nga, na' zza'ni'e lo yichj lázdo'gak yógo'te benách ka'.

¹⁰ Bennen' nake' baní' ble'e yežlyó nga, na' lo ne'e Le' Dios bene' yežlyó nga, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi beyónbia'gake' Le'. ¹¹ Ble'e gan nak chie', san benne' ka' nbáblene' bi wzí' lo ná'gake' Le'. ¹² Benne' ka' bejlé'gake' che Jesusen' wzí' lo ná'gake' Le', na' yógo'te benne' ki, Le' bene' ga wzí' lo ná'gake' gákgake' zi'ńkze Dios. ¹³ Benne' ki zej nake' zi'n Dios, kege dan' zej nake' zi'ngak benách chie' ka', na' kege dan' nálgake' ni'a che da' zdan láže'gakkze', o dan' žénele no benne' gaken ki, san zej nake' ki dan' naken da' žénekzele Dios.

¹⁴ Bennen' nake' Diža' golje' benách, na' to chí'i'do'ze wdálene' žo'o, na' yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li wzóalengaken Le'. Ble'elto' yela' zen chie', na' yela' zen chien' naken da' bnezjw Xe' chie' dan' nake' bi' byo tlich'a chie'. ¹⁵ Zwan' bzoa lie' che Bennen'. Wnnié' žižje, na' wnné':

—Benne' ni nake' Bennen' bchalja' chie' katen' wnnía': "Benne' za' ze'e ka neda' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' Le' zga'ale' ka neda'."

¹⁶ Yógo'težo zzi'žo da' chawe' da' naken chie', da' žonnze' chežo, na' gonnže' da' zenže chežo. ¹⁷ Da' bchi'le Dios blán' chežo lo na' Moisés, san yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li blá'gaken chežo lo na' Jesús, Benne' Criston'. ¹⁸ Nitó benne' bi na' le'ele' Dios, san bi' byo tlich'a che Dios, Bennen' nži'il Xažo Dios Le', Benne' ni bene' ga nónbia'žo Dios.

Da' wnná Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, che Jesús

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:7-8; Lk. 3:1-17)

¹⁹ Da' ni naken da' bzoa li Zwa, katen' benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, bséla'gake' bžoz ka' gan zoa Zwan', tzen len benne' ka' zej nake' za'só Lebí, benne' ka' zej nake' ni'a na'gak bžoz ka', nich nnábgekle' Zwan', na' wnná'gake':

—žNožkze benne' le'?

²⁰ Kwáselo bchalj Zwan', na' bi bkache'e da' nake', san bchalje' káteze naken, na' wnné':

—Bi naka' Benne' Criston', Bennen' bchebe láže' Dios sele'e chežo.

²¹ Naž wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnná'gake':

—žNožkze le'? žCha' len' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te?

Zwan' wnné':

—Kege nedan'.

Naž wnnábgekle' le':

—žCha' len' bennen' žala' yide' nich wchalje' lo wláz Dios?

Bechebe Zwan', na' wnné':

—Kege nedan'.

²² Naž wnnábgekle' le':

—žNožkze le'? Wnná neto' nich gak wzenlto' benne' ka' bséla'gake' neto'. žBiz žnno' le' non' nako'?

²³ Bechebe Zwan', na' gože' légake':

—Neda' naka' bennen', nyejw le'e yiche la'y ka nak chie', dan' žnnan: "Ženle chi'i to benne' žliže' lo latje dach, žnne': Le yeyón chawe' yichj lázdo'le dan' za' la' Xanžon' gan zoale." Ki wnná Isaiás, bennen' bchalje' lo wláz Dios.

²⁴ Benne' ka' bséla'gak benne' judío wnná bia' ka' zej nake' benne' yodo' fariseo ka'.

²⁵ Wnnábgekle' Zwan', na' belyi'e le':

—žBiz chen' žezó' benách ka' nis cha' bi nako' le' Benne' Criston', na' bi nako' Lías, na' bi nako' bennen' žala' yedjchalje' lo wláz Dios?

²⁶ Bechebe Zwan', na' gože' légake':

—Neda' žezóa' benách ka' nis lo nis, san zoa to benne' gachje láwe'le gan zoale, bennen' bi nónbia'le-ne'. ²⁷ Benne' ni nake' Bennen' za' ze'e ka neda', na' nakže' blo ka neda', na' bi naka' neda' zi kweja' zele'.

²⁸ Yógo'te da' ki gókgaken gan nbad yež Betábara, gan nak yechelá'a yego Jordán, zaka' gan žla' wbíž, gan bezóa Zwan' benách ka' nis.

Jesús nake' ka žila'do', bia žótgage'-ba' law Dios

²⁹ Ža chope ža Zwa ble'ele' za' Jesusen', na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' nake' žila'do' che Dios, na' žeké'e doła' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ³⁰ Le' nake' Bennen'

wnní'a' chie': "Za' za' to Benne' ka neda', na' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' zga'ale' ka neda'." ³¹ Bi bénbi'a-ne' zga'ale, san blá'a, na' žezóa' benách ka' nis nich gónbia'gak benách Israel ka' Le'.

³² Zwan' bzoa lie' chie', na' wnné':

—Ble'ela' Dios Be' La'y, bžoje' ya'abá che Dios, na' betje', na' wnné'e kan znná' to plomdo'. Ble'e gan zoa Jesusen', na' bgá'nlene' Le'. ³³ Bi bénbi'a-ne' zga'ale. Bennen' bsele'e neda' nich yezóa' benách ka' nis gože' neda', na' wnné': "Kate' le'elo' yetj Dios Be' La'y, chejsóalene' to Benne', na' gá'nlene' Le', Bennen' gone' da' zloé'ezele yela' žezóa' nis ni, dan' wchize' benách ka' Dios Be' La'y." ³⁴ Na'a, ba ble'elan', na' zzoa lia' che Bennen', znnia' nake' Zi'n Dios.

Benne' nežw ka', benne' bénlengake' Jesús tzen

³⁵ Yetó ža na', da' yoble wzóa Zwa ga na', na' chope benne' ka', benne' žónlengake' le' tzen, wnníta'lengake' le'. ³⁶ Kate' Zwan' ble'e'le' Jesusen', zde' ga na', gože' benne' ka' žónlengake' le' tzen, na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' ze'e ga na' nake' žila'do' che Dios.

³⁷ Chope benne' ka', benne' žónlengake' Zwan' tzen, béngkele' dan' wnné', na' bejnágake' Jesusen'. ³⁸ Naž beyéčj Jesusen', na' ble'e'le' chope benne' ki zej nawe' Le', na' gože' légake':

—žBižen' žiljle?

Belyi'e Le':

—Benne' wsedle, žgaze zo'?

³⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le da, na' lé'elelen.

Naž jáklene' Le', na' blé'egekle' gan zoe', na' bgá'nlene' Le' ža na', dan' ba žále.

⁴⁰ Ndres, benne' biche' Smon Bedw, nake' to benne' chope' ka' béngkele' da' bchalj Zwan', na' bejnágake' Jesusen'. ⁴¹ Ndresen' bejdilje' zga'ale benne' biche'e, bennen' lie' Smon, na' gože' le':

—Ba blá' Benne' Mesías.

Mesías nake' to diža' hebreo da' znnan len diža' griego: "Benne' Criston" na' len diža' xíža': "Benne' bséla'kze Dios."

⁴² Naž Ndresen' la' bche'tie' Smon na' gan zoa Jesusen'. Katen' Jesusen' ble'e'le' le', gože' le':

—Le' nako' Smon, ži'n Jonás. Na'a, si' lo' Sefas.

Sefas nake' to diža' hebreo da' znnan: "Pedro" len diža' xtil, na' len diža' xíža': "Bedw" da' znnan: "Yej."

Jesús žliže' Lip, na' Natanael

⁴³ Kate' za' ža'ní' yetó ža, gónele Jesusen' cheje' gan nbab Galilea. Bejxake'e Lip, na' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

⁴⁴ Lipen' nake' benne' yež Betsaida, da' nake' lažgak Ndres, na' Bedon'. ⁴⁵ Lipen' bejdilje' Natanael, na' gože' le':

—Ba bžel-ito' Bennen' bzoj Moisés kan nak chie' gan nyejw da' bchi'le Dios, na' lezka' benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios bzóžgake' kan nak chie'. Benne' ni Jesús, ži'n Jwsé, benne' yež Nasaret.

⁴⁶ Natanael na' gože' le':

—žLa' to da' nake' chawe' lo yež Nasaret? Lipen' gože' le':

—Da, na' le'elon'.

⁴⁷ Kate' Jesusen' ble'e'le' za' Natanael na' gan zoe', wnné':

—Le wia nga to benne' nake' da' li benne' Israel, na' kwáselo zchalje'.

⁴⁸ Naž Natanael na' wnnable' Jesusen', na' gože' Le':

—žNakzken' nónbi'o neda'?

Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Kate' ne žliž Lipen' le', katen' wzó' zan yag higon', ble'ela' le'.

⁴⁹ Naž bechebe Natanael, na' gože' Le':

—jBenne' wsedle, Le' nako' ži'n Dios! jLe' nako' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka'!

⁵⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—žželj'o chia', dan' goža' le': "Ble'ela' le' zan yag higon'?" Le'elo' da' zénle'eže ka' ka da' ni.

⁵¹ Lezka' Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, lé'elele nyaljw ya'abá, na' wbás che ya'abá ka' želyetje', na' želbene' gan zoa' neda', Benne' Golje' Benách.

2

Lni che yela' zchag na' da' goken lo yež Kaná

¹ Wdé chonne ža, gok lni che yela' zchag na' lo yež Kaná gan nbab Galilea, na' zoa xna' Jesusen' ga na'. ² Lezka' wzóa no benne' bliže' Jesusen' len benne' wsedle chie' ka', nich yidgake' lni na'. ³ Kate' bebíž xis uba, dan' yé'jgake', xna' Jesusen' gože' Le', na' wnné':

—Biž de xis uban' da' žé'jgaken'.

⁴ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Nó'ledo'. žBiz chen' znnio' neda'? Bi na' žin ža wloe'ela' law yela' wak chia'.

⁵ Naž xna' Jesusen' gože' benne' wen žin ka', benne' zkwá'gake' da' žej žáwgage', na' wnné':

—Le gon yógo'te da' yi'e le'e.

⁶ Wnníta'gak xope yeso' yej ga na', da' ka' zkóngekle benne' judío ka' žin kate' žibgake' ni'a ná'gake' kan žónteze žóngake', na' žože chope chonne že'e nis to to yeso' ka'. ⁷ Jesusen' gože' benne' wen žin ka', na' wnné':

—Le yescha'te yeso' ki nis.

Naž beschá'gake' yeso' ka' nis. ⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le gachen' na'a, na' le chjwan' law benne' znnabe' bi da' ziažjen.

Yjwá'gaken' ga na'. ⁹ Bennen' znnabe' bi da' ziažjen bwien' cha' nak dzi' nisen' da' ba beyaken xis uba, san bi nnezle' gan zan'. Nnézgekle benne' wen zin ka', benne' bel-gache'e nisen'. Naž bennen' znnabe' bi da' ziažjen bliže' bennen' zchag ne'e, ¹⁰ na' gože' le'.

—Yógo'te benne' znéjwgake' zga'ale xis uba dan' nakžen dzi', na' kate' ba né'jgake', naž znéjwgake' da' bi naken dzi'. Le', na' zejte na'a wdape chi'o xis uba da' nakžen dzi'.

¹¹ Ben Jesusen' yela' wak ni, da' gok bian', lo yež Kaná gan nbab Galilea, na' nak yela' wak ni da' nežw da' bene'. Ka' goken, bløe'ele' law yela' wak zen chie', na' benne' wsedle chie' ka' bejlé'gake' chie'.

¹² Wdé na' Jesusen' wyeje' lo yež Kaper-naum, tzen len xne'e, na' benne' biche'e ka', na' benne' wsedle chie' ka', na' wnníta'gake' lo yež Kaper-naum na' zan ža.

Jesús žebeje' benne' ka' li'a yodo'

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lk. 19:45-46)

¹³ Kate' za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios katen' bebeje' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto, na' Jesusen' wyeje' lo yež Jerusaleń. ¹⁴ Bejžake'e benách ka' lo yežen', benne' ka' nníta'gake' li'a yodo', na' žóte'gake' bež ka', na' zila' ka', na' plomdo' ka', bia ka' žótgake'-ba' law Dios. Ležka' že'gak benne' ka' ga na', benne' zchá'gake' mežw ka' da' zá'gaken dot yežlyó nga. ¹⁵ Katen' bløe'el Jesusen' da' ni, na' bchoke' do las ka' nich chinne' benne' ka', na' bechache' yógo'te benne' ka' na'le gan nak li'a yodo', na' ležka' blage' na'le zila' ka', na' bež ka'. Besdinnje' xmežw benne' ka' zchá'gake' mežwn', na' bžix'e' blag ka' ché'gake'. ¹⁶ Naž Jesusen' gože' benne' ka', benne' žóte'gake' plomdo' ka', na' wnné'.

—Le yeká'a da' ki. Bi gonle liž Xa' ka to lawe' ya'a.

¹⁷ Naž bejsá' láže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Dan' žéke'le'ela' che ližo', na' žeye zla lážda'wa'."

¹⁸ Naž beži'igak benne' judío wnná bia' ka' nníta'gake' ga na', na' belyi'e Jesusen'.

—ŽBiz yela' wak wloe'elo' neto' da' gak bian' nzi' lo no'o žono' da' ki?

¹⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' lé'gake'.

—Le wžia yi' yodo' ni, na' yechonne žaze yechisan'.

²⁰ Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnná'gake'.

—Xope-yon yiz ba zej žóngake' yodo' nga, na' Le', žchonne žaze yechison'?

²¹ Yodon', dan' bchalj Jesusen' chen, naken la' kwinkze'. ²² Che len, katen' bebán Jesusen' lo yela' got, bejsá' láže'gak benne' wsedle chie' ka' kan wnné', na' bejlé'gake' da' nyejw le'e yiche la'y, na' ležka' da' bchalj Jesusen'.

Jesús nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'

²³ Kate' ne zoa Jesusen' lo yež Jerusaleń, kate' žak Lni Pasko', benne' zan bejlé'gake' chie' Le', dan' blé'egekle' yela' wak ka' da' žone'. ²⁴ Jesusen' bi bžen laže'e lé'gake', dan' nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'. ²⁵ Bi žon byenen no benne' wloe'ele' Jesusen' kan zej nak benách ka', dan' nnézkzele' da' yo'lo lo yichj láždo'gak benách ka'.

3

Jesús zchájlēne' Nikodemo

¹ Nikodemo, to benne' yodo' fariseo, nbáblene' benne' judío wnná bia' ka'. ² Benne' ni bløe' gan zoa Jesusen' to xe'le, na' gože' Le'.

—Benne' Wsedle. Nnezla' Dios bsele'e Le' nich wsedlo' neto'. Bi zoa no benne' gak gone' yela' wak ka', da' zej nak bian', kan zej nak da' ka' žono' Le', cha' bi zoalen Dios le'.

³ Bechebe Jesusen', na' gože' le'.

—Da' li žapa' le', no benne' bi galje' da' yoble, bi gak le'ele' latjen' gan znná bia' Dios.

⁴ Nikodemon' wnnable' Le', na' wnné'.

—ŽNakžkze gak to benne' galje' da' yoble katen' ba ngole'? ŽWak yeyo'e le'e xne'e, na' galje' yetó?

⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' le'.

—Da' li žapa' le'. No benne' bi galje' ni'a che nis, na' ni'a che Dios Be' La'y, bi gak chøe' gan znná bia' Dios. ⁶ Bennen' nalje' lo ni'a lo na' benách, benachze nake', san no benne' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, Be' La'y nbánlene'. ⁷ Bi yebanlo' dan' žapa' le', žon byenen galjo' da' yoble. ⁸ Gáte'teže žak be', na' ženlo' znne ben', san bi nnezlo' galen' zan', o galen' zejen. Ležka' žak chegak benne' ka' zej nalje' ni'a che Dios Be' La'y.

⁹ Naž Nikodemon' wnnable' Jesusen', na' wnné'.

—ŽNakžkzen' gak da' ni, cha'?

¹⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le'.

—Žžsedlo' benách Israel ka', na' bi nnezlo' da' ki? ¹¹ Da' li žapa' le', da' nnezlto' zchaljto' chen, na' da' bløe'elto' zloe'elto' le'e, san bi zzi' lo na'le dan' žsedlto'. ¹² Cha' bi žejle'le chia' kate' zchájlēna' le'e kan zej nak da' ka' žákaken yežlyó nga, žnakžkze gak chejle'le chia' cha' wchájlēna' le'e che da' ka' žákaken ya'abá che Dios?

¹³ Batkle wžén no benne' ya'abá che Dios, san toza' neda', Benne' Golje' Benách, dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, san zoakza' ya'abá che Dios. ¹⁴ Kan ben Moisés

lo latje dach, bchise' ʒa'le to bele ya, bian' bde'e-ba' le'e yag, lezka' ʒon byenen gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, wchúsgake' neda' to le'e yag. ¹⁵ Ki gaken chia', nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejlé'gake' chia', san gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

Dios nʒí'ile'ele' benách ka'

Naž wnná Jesusen':

¹⁶ —Dan' nʒí'ile'el Dios benách yežlyó nga, bdie' tliča'tekze Zi'ne' lo yela' got, nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejlé'gake' chie', san gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'. ¹⁷ Dios bsele'e Zi'ne' yežlyó nga, kege nich choge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yi'gake', san nich yelágage' ni'a chie' Le'.

¹⁸ 'Nóte'teze benne' žejlí'e che Bennen' nake' Zi'n Dios, bi nžog chie' kwia yi'e, san no benne' bi žejlí'e chie', ba nžog chie' gate' dan' bi žejlí'e che Bennen' nake' tliča'tekze Zi'n Dios. ¹⁹ Che len ba nžog chegak benách ka' gátgake', dan' bla' Bennen' nake' baní' yežlyó nga, san benách ki ʒaz láže'gake' da' nak chol, na' kege Bennen' nake' baní'. Ki ʒóngake' dan' bi nak chawe' da' ʒóngake'. ²⁰ Yógo'te benne' ka', benne' ʒóngake' da' zinnj, bi ʒaz láže'gake' baní', na' bi zlá'gake' lo baní', nich bi nna' da' ʒóngake'. ²¹ Benne' ka' ʒóngake' da' nak dot da' li, zlá'gake' lo baní' nich gak bia' ʒóngake' ni'a che Dios da' ʒóngake'.

Zwa, benne' ʒezóe' benách ka' nis, ʒchalje' che Jesús

²² Wde' na', Jesusen' wyéjlene' benne' ka' ʒónlengake' Le' tzen, na' bžingake' gan nbab Judea, na' wzóalene' légake' gan ʒezóagake' benách ka' nis. ²³ Lezka' Zwa ʒezóe' benách ka' nis lo latjen' nzin' Enón, gawze gan že' yež Salim, dan' de nis zil ga na'. Belžín benne' ka' latjen' nich yežóagake' nis. ²⁴ Ki goken kate' Zwan' bi na' yejwe' liž ya.

²⁵ Naž bałe benne' ka', benne' ʒónlengake' Zwan' tzen, wzó lágwage' zdíl díža'gake' len benne' judío ka' kan nak che yela' žeyón kwin chawe' chegak benne' yodo' ka'. ²⁶ Bžingake' gan zoa Zwan', na' belyi'e le'.

—Benne' wsedle. Bwia nga. Bennen' wzóalene' le' yechelá'a yego Jordán, bennen' bzoa lio' chie', ʒezóe' benách ka' nis, na' želžín yógo'te benách ka' gan zoe'.

²⁷ Naž bechebe Zwan', na' gože' légake':

—Cha' zoa no benne' zoa da' nzi' lo ne'e, naken da' ba bde Dios lo ne'e. ²⁸ Bénkzelele dan' bchalja' katen' wnná'a: "Bi naka' neda' Benne' Criston'" san Dios bsele'e neda' nich wzenla' benách ka' za' ze'e Le'. ²⁹ Benne' byo, bennen' zzi'e xkwide' no'le zchag na'be', nake' benne' zchag ne'e, san ljež bennen' zchag ne'e, na' ʒónlene' le' tzen, zze nage' chie', na' žebele' dan' ženle' da' zchalj bennen' zchag ne'e. Lezka' žebéle'ela' neda' dan' ʒaken

chie' ki. ³⁰ Žon byenen gakže blo Benne' Criston', san ʒon byenen yéxjwža' neda'.

Bennen' bžoje' ya'abá che Dios

³¹ Lezka' wnná Zwan':

—Bennen' ze'e zaka' ya'abale nakže' blo ka yógo'te benách. No benne' nake' che yežlyó nga, che yežlyó nga nakže', na' zchalje' che da' ʒaken yežlyó nga, san Bennen' ze'e zaka' ya'abá che Dios nakže' blo ka yógo'te benách ka'. ³² Benne' ni zchalje' che da' ble'ele', na' che da' benle', san bi zoa no benne' zzi' lo ne'e dan' zchalje'. ³³ Nóte'teze benne' zzi' lo ne'e dan' zchalje', zloe'ele' law žejlí'e nak dot da' li da' znná Dios. ³⁴ Bennen' bseła' Dios, zchalje' díža' che Dios, dan' Dios na'kže' dot láže' bsele'e Dios Be' La'y len Bennen'. ³⁵ Xažo Dios nʒí'ile' Zi'ne', na' ba bdie' lo na' Zi'nen' yógo'te da' de. ³⁶ Nóte'teze benne' žejlí'e che Zi'n Dios, ba de yela' nban da' zejlí kanne chie', san bennen' bi žejlí'e che Zi'nen', bi gata' yela' nban na' chie', san nbage'e zia law Dios.

4

Jesús zcháljlene' to no'le nbabe' Samaria

¹ Béngkle benne' yodo' fariseo ka' kan benne' ka' ʒónlengake' Jesusen' tzen zej nyanže' ka benne' ka' ʒónlengake' Zwa tzen, na' lezka' ʒezóa Jesusen' zanže benách nis ka benách ka' ʒezóa Zwan' nis. ² Jesús na'kze bi ʒezóe' benách ka' nis, san benne' wsedle chie' ka' ʒezóagake' benách ka' nis. ³ Kate' wnnenze Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Judea, na' zejde' da' yoble gan nbab Galilea.

⁴ Gan zeje', ʒon byenen tie' gan nbab Samaria. ⁵ Ka' goken, bla' Jesusen' to yeždo' gan nbab Samaria, da' nzin' Sikar, dan' žen' gawze gan de yežlyón' da' bnezjw Jakob che Jwsé chie' ʒa ni'te. ⁶ Lo latjen' Jakobén' bche'ne' to yežw nis gže'. Kate' bla' Jesusen' ga na', wži'e ʒoa'a yežw nisen' dan' bejžáke'le' yoe'e nez, ne naken wawbž. ⁷ Naž bžin to no'le Samaria ga na' nich si'e nis. Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Benn da' ye'ja'.

⁸ Jesusen' zoe' toze' dan' ba zjak benne' wsedle chie' ka' lo yežen' nich chejxi'gake' bi da' gágwage'. ⁹ Naž no'le Samaria na' gože' Jesusen' na' wnné':

—ʒZnnablo' Le' neda' da' ye'jo', na' nako' benne' judío? Neda' naka' no'le Samaria.

Ki wnné' dan' benne' judío ka' bi de chawe' benách Samaria ka'.

¹⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Chela' nónbi'o da' ʒonn Dios, na' no Bennen' ži'e le': "Benn da' ye'ja'" na' le' nnablo' Le', na' Le' gonne' chio' nis da' gonne' yela' nban.

¹¹ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', bi no'o da' kwéjlono' nis, na' že'lte zia nis ni. ʒGaz za' nisen' dan' ʒonnen

yela' nban? ¹² ¿Nakžo' Le' zen ka Jakob, ẁa wdé chežo, bennen' benne' cheto' yeẁw nis ni, ga ni wzí'e nis da' we'je', na' da' we'jgak zi'ne' ka', na' da' we'jgak bia beže chie' ka'?

¹³ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—No benne' ye'je' nis ni, da' yoble nnan ye'jen', ¹⁴ san nóte'teze benne' ye'je' nisen' da' wnezi'wa' neda', biž nnan ye'jen', dan' wnezi'wa' chie' nisen' da' gaken lo yichj lázda'we' ka to gan žal nis, da' gonnen yela' nban da' zejli kanne chie'.

¹⁵ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', benn chia' nisen', nich biž bil-la', na' biž yedjxi'a nis nga.

¹⁶ Jesusen' wnné':

—Wyéj, bejlíž benne' byo chio', na' le da ga zoa' ni.

¹⁷ Beží'i no'len', na' gože' Le':

—Bi zoa benne' byo chia'.

Naž Jesusen' wnné':

—Da' likze zño': "Bi zoa benne' byo chia'"

¹⁸ dan' ba wzóaleno' gayo' benne' byo ka', na' benne' byon' zóaleno'-ne' na'a, bi nake' benne' byo chio'. Da' ni zño', da' likze zño'.

¹⁹ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', želka' neda' nako' benne' zchalje' lo wláz Dios. ²⁰ ẁa xto'to' ka' bka'n zéngake' Dios law ya'a nga, san znnale le'e yež Jerusalén naken ga žala' wká'n zengak benách ka' Dios.

²¹ Jesusen' wnné':

—No'le, bejlé' da' znnia'. Za' ža katen' wká'n zenle ẁažo Dios la'kze bi yedjsoale law ya'ado' ni, na' lezka' bi chejsoale lo yež Jerusalén. ²² Le'e zka'n zenle Bennen' bi nónbia'le-ne', san neto' nónbia'to' Bennen' zka'n zento', dan' ben Dios chie' gata' yela' žeslá ni'a chegak benne' judío ka'. ²³ Na'a, za' ža, na' ba zoažo ža na', kate' benne' ka' da' li wká'n zéngake' Dios, wká'n zéngake' Le', zoałen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, légake', dan' žénele ẁažo Dios wká'n zengak benne' ka' Le' ki. ²⁴ Dios nake' Be', na' benne' ka' zka'n zéngake' Le', žon byenen wká'n zéngake' Le', zoałen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, légake'.

²⁵ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Nnezla' žala' la' Benne' Mesías, (da' znnan: "Benne' Criston"). Kate' le'e Le', wlóe'ele' žo'o yógo'te.

²⁶ Jesusen' wnné':

—Lekze' zcháljlene' le'.

²⁷ La' na'ze bežingak benne' wsedle ka' che Jesusen' ga na', na' bebán láže'gekle' dan' zcháljlene' to no'le, san nitóe' bi bežogle' nnable' Le', bi nne': "¿Biž znnablo' le'?" o "¿Biž da' zcháljleno' le'?" ²⁸ Naž no'len' bka'ne' že'e chie' ga na', na' beyeje' lo yež, na' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', ²⁹ na' wnné':

—Le da, lé'elele to benne' gože' neda' yógo'te da' ba bena'. ¿Nakkze' Le' Benne' Criston'?

³⁰ Naž bžojgak benne' ka' lo yežen', na' bžingake' gan zoa Jesusen'.

³¹ Kate' ne zej no'len', benne' wsedle ka' che Jesusen' ben byéngake', na' belyi'e Le':

—Benne' Wsedle, bdaw.

³² Jesusen' gože' légake':

—De to da' žawa', da' bi nónbia'le.

³³ Naž benne' wsedle chie' ka' belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnná'gake':

—¿Nož benne' ba bedjwé'e da' bdawe'?

³⁴ Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' nbánlena' naken gona' da' žénele ẁa', Bennen' bsele'e neda', na' yeyóž gona' xchine'. ³⁵ Ki znnale le'e: "Yetáp byo' žin ža lapžo." Neda' žapa' le'e: le wía na'le, na' wíale benách ka' zej nake' ka gan goz Dios, da' ba nbižen nich chejlapžon. ³⁶ Bennen' žlape' zzi'e lažjwe', na' dan' žlapien', naken nich gata' yela' nban da' zejli kanne chegak benách ka', nich gak yebégekke tzen benne' žazen', na' benne' žlapien'. ³⁷ Nak dot da' li da' znnan: "To benne' žaze', na' yetóe' žlape'." ³⁸ Neda' bseła'a le'e chejlaple gan bi gozle. Benne' yoble gozen', na' le'e zzi'le da' žonn žin na' da' bene'.

³⁹ Benne' zan, benne' Samaria ka', benne' nníta'gake' lo yež Sikar na', bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che xtiža' no'len', dan' bchalje' kan nak chie', na' wnné': "Gože' neda' yógo'te da' ba bena'." ⁴⁰ Kate' bžingak benne' Samaria ka' gan zoa Jesusen', góta'yoegekke' Le' gá'nlene' légake'. Yechóp ža bga'n Jesusen' ga na'. ⁴¹ Ka' goken, benne' zanže bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che da' bchaljkze' Le'. ⁴² Naž benne' ka' belyi'e no'len', na' wnná'gake':

—Na'a žeile'to' chie', kégeze ni'a che da' bchaljo' le', san lezka' dan' benlto' neto' chie' Le', na' nnezlto' da' li Bennen' nake' Benne' Criston', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

Žeyón Jesús ẁkwide' byo che to benne' wnná'bia'

⁴³ Yechóp ža ka', bezá' Jesusen' gan nbab Samaria, na' wyeye' gan nbab Galilea. ⁴⁴ Ki bene', dan' bchaljkze Jesusen', na' wnné': "Benne' wláz ka' che to benne' zchalje' lo wláz Dios bi žápegake' le' ba la'ne." ⁴⁵ Kate' belá' Jesusen' gan nbab Galilea, wdápegak benne' Galilea ka' Le' ba la'ne dan' lezka' jake' lo yež Jerusalén katen' gok Lni Pasko', na' blé'egekke' da' ka' ben Jesusen' ga na'.

⁴⁶ Naž beyéj Jesusen' lo yež Kaná gan nbab Galilea, gan beyone' nis xis uba. Lo yež Kapernaum na' zoa to benne' wnná'bia', benne' nzi' lo ne'e yela' wnná'bia' lo wláz benne' zña bi'e, na' ẁkwide' byo chie' da'be' yižwé'. ⁴⁷ Kate' bennen' benle' ba bezá' Jesusen' gan nbab Judea, na' ba bežine' gan

nbab Galilea na', naž wyeje' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' Le' yide' liže', nich yey-one' xkwide' byo chion', dan' ba žek gatbe'.
⁴⁸ Naž Jesusen' gože' le':

—Bi chejle'le chia' cha' bi lé'elele da' ka' zej nak bian', na' yela' wak ka' da' gona'.

⁴⁹ Naž bennen' nzi' lo ne'e lo wlaž benne' zɲna bi'e gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne', date ná'tege nich bi gat xkwide' byo chian'.

⁵⁰ Naž Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Nban xkwide' byo chion'.

Bennen' bejli'e da' wnná Jesusen', na' zeyeje'. ⁵¹ Kate' ne yoe'e nez zeyeje', bałe benne' wen žin chie' bedjchágake' le', na' bzéngkele' le', na' wnnágake':

—Nban xkwide' byo chion'.

⁵² Wnnable' légake' batx wzó law žeyakbe'. Belyi'e le':

—Bache', ka gachje ža bežóž-be' da' lan'.

⁵³ Naž wnnézle xa xkwide' byon', beyakbe' kate' Jesusen' ne zchájlíne' le', na' gože' le': "Nban xkwide' byo chion'." Che len bejli'e che Jesusen', na' lezka' benách ka' nnita'gake' liže' bejli'gake' chie'.

⁵⁴ Yela' wak ni naken da' bežopen da' ben Jesusen' katen' wzóe' gan nbab Galilea, da' goken wdé bezé'e gan nbab Judea.

5

Žeyón Jesús to benne' die' ga nzi' Betesda

¹ Wdé gok da' ni, gok to lni chegak benne' judío ka' lo yež Jerusalén, na' Jesusen' wyeje' ga na'. ² Lo yežen', gawze gan žo'ogak zila' ka', že' to bej nis zen, da' nzin' Betesda len diža' hebreo, na' zej nnita' gayo' zchil zen chen. ³ Lo zchil ka' degak benne' zan, benne' ka' zej de'e yižwé', benne' lo chołe' ka', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' naben' žak sá'gake'. Želbeze' bate ta nisen'. ⁴ Ki žaken dan' žetj to wbás che ya'abá to chi'i weje, na' žaze' lo nisen', na' zte' nisen'. Benne' nežw, benne' chejchoé'e lo nisen' kate' zdan, yeyaktie' kan nak bíte'teze yižwé' da' de'e. ⁵ Zoa to benne' ga na', ba zej chino' chonne žoa yiz de'e yižwé'. ⁶ Katen' Jesusen' ble'ele' benne' yižwén' die' ga na', wnnézle' ba zej zan yiz de'e yižwén', na' wnnable' le', na' wnné':

—Žénelo' yeyako'?

⁷ Bechebe benne' yižwén', na' gože' Jesusen':

—Benne', bi zoa no benne' wtinne' neda' lo nisen' kate' zdan. Kate' ne zeyá'a neda', žo'o benne' yoble zga'ale' ka' neda'.

⁸ Jesusen' gože' le':

—Wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj.

⁹ La' beyakte bennen', na' beywé'e da' góta'len', na' beyeje'. Ža na' gok da' ni naken ža la'y chegak benne' judío ka'. ¹⁰ Naž benne' judío wnná bia' ka' belyi'e bennen' beyake', na' wnnágake':

—Ža la'y naken na'a. Bi žala' go'o da' žáte'lon'.

¹¹ Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Bennen' beyone' neda' gožkze' neda', na' wnné': "Beywá' dan' delon', na' beyéj."

¹² Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ŽNož bennen' gože' le': "Beywá' da' delon', na' beyéj'?"

¹³ Bennen' beyake' bi nnezle' nožen', dan' ba bezá' Jesusen' lo latjen' dan' zej nnita' benne' zan ga na'. ¹⁴ Wdé gok da' ni, Jesusen' bejxake'e bennen' gan nak lo zchil yodo', na' gože' le':

—Bwia nga. Ba beyako'. Biž gono' doła', nich bi gak chio' to da' nakže zi' ka' dan' goken chio'.

¹⁵ Wyéj bennen', na' bejzenle' benne' judío wnná bia' ka', Jesusen' beyone' le'.

¹⁶ Che len bwiaagak benne' judío wnná bia' ka' da' žon Jesusen', na' gónegekle' gótgake' le', dan' žone' da' ki kate' nak ža la'y chégake'.

¹⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Xa' zónteze' žin, na' lezka' neda' žona' žin.

¹⁸ Che len gónežegekle benne' judío wnná bia' ka' gótgake' Jesusen', kégeze dan' bi žape' ža la'y chégake' ba la'ne, san lezka' dan' wnné' nak Dios Xakze', na' ki naken, žon kwine' Dios.

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Zi'n Dios

¹⁹ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e. Bi be gak gona' neda', Zi'n Dios, žakze chia', san toze dan' zle'ela' žon Xažo Dios. Yógo'te da' žon Xažo Dios, lezka' žona' neda', Zi'ne'. ²⁰ Xažo Dios nži'ile' neda', Zi'ne', na' zloe'ele' neda' yógo'te da' žone', na' da' zénle'eže ka' ka' da' ni wloe'ele' neda', da' ka' góngaken ga yebán láže'le le'e. ²¹ Kan žon Xažo Dios, žesbane' benne' gat ka', na' žonne' yela' nban chégake', lezka' žona' neda', Zi'ne', znezjwa' yela' nban chégake' kan žénekezela'. ²² Xažo Dios bi zchi'a láže'e nitó benne', san ba bdie' lo na'a neda', Zi'ne', yógo'te yela' wnná bia' nich wchi'a laža'a benách ka'. ²³ Ki naken nich gápegak yógo'te benách ka' neda', Zi'ne', ba la'ne, kan žápegake' Xažo Dios ba la'ne. Nóte'teze benne' bi žape' neda', Zi'ne', ba la'ne, bi žape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', Zi'nen'.

²⁴ 'Da' li žapa' le'e. Nóte'teze benne' ženle' da' zchalja', na' žejli'e che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', benne' ni de yela' nban da' zejli kanne chie', na' bi nžog chie' gate', san nake' ka to benne' ba bebane' lo yela' got dan' ba de yela' nban da' zejli kanne chie'. ²⁵ Da' li žapa' le'e, za' ža, na' ba zžin ža na', kate' benne' gat ka' yéngkele' chi'a neda', Zi'n Dios, na' benne' ka' yéngkele' xtiža'a, na' góngake' kan zžnan, gata' yela' nban chégake'. ²⁶ Kan yo'o lo na' Xažo Dios wnezjwa' yela' nban chegak benách ka', lezka' bdie' lo na'a neda', Zi'ne', wnezjwa' yela' nban chegak

benách ka'. ²⁷ Lezka' bdie' lo na'a yela' wnná bia' nich wchi'a laža'a benách ka' dan' naka' Benne' Golje' Benách. ²⁸ Bi yebán láže'le kan nak da' ni, dan' za' ža kate' yógo'te benne' gat ka' yéngkle' chi'a, ²⁹ na' yežógake' lo yežw ba ka'. Yebangk benne' ka', benne' bégake' da' nak chawe', na' gata' yela' nban chégake', san benne' ka' bégake' da' zinnj, yebángake', na' chog Dios chégake' gátgake' to chi'ize.

Da' ka' zej nak bian' da' nak Jesús

³⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi be gak gona' nedza'. Kan nak da' ženla' da' zchalj Xa', ki zchi'a laža'a, na' kan zchi'a laža'a naken chawe', dan' bi žona' kan žénezele' neda', san kan žénekezele Xa', Bennen' bsele'e neda'. ³¹ Cha' neda' zchalja' chia' kwinza', bi zaka' dan' zchalja'. ³² Zoa Benne' yoble, Benne' zzoa lie' kan naka' neda', Bennen' nake' Xa', na' nnezla' zaka' da' zzoa lie' kan nak chia'. ³³ Le'e bséla'le benne' ka' bejnnábgkele' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' dan' bzoa lie' kan nak chia' naken dot da' li. ³⁴ Neda' bi žiázjela' no benne' wzóla lie' kan nak chia', san znnia' da' lo ki nich yelale le'e. ³⁵ Da' bchalj Zwan' goken ka to yi' yež, da' wyeyen, na' wza'nín, na' le'e, to chi'ido'ze wyáz láže'le si'le baní' chien'. ³⁶ Na'a, zoa da' zzoa li kan nak chia' neda' da' záka'žen ka dan' bzoa li Zwan' kan nak chia'. Da' ka' bde Xažo Dios lo na'a gona', da' ka' žona', na' da' ka' zzoa lígaken kan nak chia', na' zej nak bian' Xažo Dios bsele'e neda'. ³⁷ Lezka' Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda' zzoa lie' kan nak chia'. Batkle bēnele chi'e, na' batkle blé'elele lawe', ³⁸ na' bi nzi' lo na'le xtiže'e, dan' bi žejle'le chia' neda', Bennen' bsele'e Lekze'. ³⁹ Žsédtezle le'e da' nyejw le'e yiche la'y, dan' žéklele gata' yela' nban da' zejli kanne chele ni'a che dan' nyejwn le'e yiche la'y, na' dan' nyejwn le'e yiche la'y na' zzoa lin kan nak chia' neda'. ⁴⁰ Bi žénelele gónjenle neda' tzen nich gata' yela' nban chele.

⁴¹ 'Bi žilja' yela' ba la'ne da' gape no benne' neda'. ⁴² Neda' nónbi'a le'e, na' nnezla' bi nzi'ilele Dios. ⁴³ Blá'a nga lo wláz Xažo Dios, na' le'e bi zzi' lo na'le neda', san cha' la' benne' yoble, benne' yide' žakze chie', si' lo na'le bennen'. ⁴⁴ Nakxkze gak chejle'le che Dios cha' zzi'le yela' ba la'ne da' žaple lježle tole yetole, na' bi žilje yela' ba la'ne da' gape Dios tlich'a le'e? ⁴⁵ Bi wzóla yichje yesbaga'a le'e zia law Xa'. Bennen' yesbage'e le'e zia nake' lekze Moisés, bennen' žxen láže'le-ne', la'kze gote' ža ni'te. ⁴⁶ Chela' žejle'le che Moisés na', lezka' chejle'le chia' neda', dan' bzoj Moisés na' kan nak chia' neda'. ⁴⁷ Na'a, žnakxkze gak chejle'le da' zchalja' neda' cha' bi žejle'le da' ka' bzoj Moisés na'?

6

Jesús zwawe' gayo' mil benne' ka'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17)

¹ Wdē gok da' ni, wyěj Jesusen' yechełá'a nisdó' che gan nbab Galilea, dan' nzin' Nisdó' Che Tiberias, benne' Sésar. ² Benne' zan bejnáwgake' Jesusen' dan' blé'egkele' yela' wak ka' da' bene', katen' beyone' benne' yižwé' ka'. ³ Naž Jesusen' wžene' to law ya'ado', gan wžé'lene' benne' wsedle chie' ka'. ⁴ Za' žin Lni Pasko' kate' benne' judío ka' žejsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' xā xťó'gake' ka' lo yežlyó Egipto. ⁵ Kate' Jesusen' bchis lawe', blé'ele' benne' zan, benne' zá'gake' gan zoe', na' gože' Lip: —žGaz žel-lžo yet xtil dan' gawgak benne' zan ki?

⁶ Ki wnná Jesusen' nich nnezle' da' nna Lipen', dan' nnézkzele' Le' da' gone'. ⁷ Bechebe Lipen', na' wnné':

—Chela' si'žo yet xtil len lazjw to benne' che xono' byo', benne' zan ki bi geklen gáwgake' láte'do' wejen.

⁸ Naž to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Ndres, benne' biche' Smon Bedw, gože' Le', na' wnné':

⁹ —Zoa to žkwide' byo nga, nwa'be' gayo' yet xtil ka' da' zej naken zoa' sebada, na' chope bel ka'. žWak wawžo benne' zan ki len da' láte'do'ze ni?

¹⁰ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le ye' benne' zan ki kwé'gake' lo yo.

Lo latjen' yo'o daka', na' wže'gak ka gayo' mil benne' ka' ga na'. ¹¹ Naž Jesusen' bexwe' yet xtil ka'. Kate' beyóž gože' Dios “žóxkeno” bdisen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' légake' belyisen' chegak yógo'te benne' ka' žé'gake' gan yo'o daka'. Lezka' bégake' chegak bel ka', na' bdáwgake' kan gónegekle' gáwgake'. ¹² Kate' ba bēljegekle', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le yetób da' bizjw ka' da' zej nga'nen, nich bi be nitlen.

¹³ Betóbgaken', na' beschá'gake' chežinno xkwit da' bizjw ka' chegak gayo' yet xtil ka' zej naken zoa' sebada, dan' bega'nen chegak benne' ka' bdáwgaken'. ¹⁴ Kate' benne' ka' blé'egkele' yela' wak dan' ben Jesusen', na' wnnágage':

—Da' li benne' ni nake' Bennen' zchalje' lo wláz Dios, Bennen' žala' yide' yežlyó nga.

¹⁵ Dan' nnezle Jesusen' žénegekle' ché'gake' Le' de chgi' nich góngake' ga nna bi'e légake', che len bezé'e latjen', na' wyeje' toze' to law ya'a.

Jesús zze'e lo nisdó'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Kate' ba žale, jak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' bžingake' žoa'a nisdó'. ¹⁷ Belbene' to lo barkw, na' zjake' lo nisdon',

nich žíngake' lo yež Kapernaum. Kate' ba nak choł, Jesusen' bi na' žine' gan nníta'gake'.¹⁸ Wzó ław žak be' wale' lo nison', na' nisen' zgo'anen. ¹⁹ Kate' ba bsá'gake' barkwn', na' wzán' ka to ga zza'žo to hora, naž blé'egagle' Jesusen' zze'le lo nison', na' ze'e žbige'e gan zej barkwn', na' bžébegake'. ²⁰ Naž Jesusen' gože' légake':

—Nedkzan'. Bi žébele.

²¹ Naž len yela' žebél wzí'gake' Le' lo barkwn', na' la' bžinte barkwn' lo yo biž gan zjake'.

Benne' zan žeylígake' Jesús

²² Ža chope ža, gókbe'egagle' benne' zan ka', benne' zej nga'ne' yechelá'a nison', da' goken, dan' toze barkw bžinen ga na', na' Jesusen' bi wženlene' benne' wsedle chie' ka' lo barkwn', san légakze' jake'. ²³ Naž bžojak yebale barkw ka' lo yež Tiberias, na' bžíngaken to latje da' žen' gawze gan bdáwgake' yet xtil, katen' Xažo Jesusen' gože' Dios: “Žóxkeno” chen. ²⁴ Dan' blé'egagle' biž zoa Jesusen' ga na', na' bi zej nníta' benne' wsedle chie' ka' ga na', che len belbene' ław barkw ka', na' bžíngake' lo yež Kapernaum, gan bejdílígake' Jesusen'.

Jesús nake' yet xtil da' znezjwn yela' nban li laže'

²⁵ Kate' bžíngak benne' zan ka' yechelá'a nison', bejxáka'gake' Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, žbatx beló'o nga?

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: žeyilje neda', kege dan' blé'elele yela' wak ka' da' bena', san dan' bdawle yet xtilen', na' béljelele. ²⁷ Le gon žin, kege nich si'le yela' waw da' zde chen, san nich si'le yela' waw da' gáta'tezen, na' gonnien yela' nban da' zejli kanne chele. Yela' waw ki naken da' wnezjwa' neda', Benne' Golje' Benách, chele, dan' Xažo Dios bloe'ele' ław naka' Zi'ne'.

²⁸ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—ŽBiz da' žon byenen gonto' nich gonto' da' žaz laže' Dios?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' žaz laže' Dios naken chejl'e chia' neda', naka' Bennen' bsele'e Le'.

³⁰ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—ŽBiz da' nak bia' gono', da' le'elton' nich chejl'e to' chio' Le'? ŽBiz yela' wak gono'? ³¹ Xa gole chežo ka' bdáwgake' yet xtil da' nzin' maná lo latje dach, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Moisés benne' chégake' yet xtil che ya'abá, dan' bdáwgaken'.”

³² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: kege Moisés na' benne' chele yet xtil che ya'abá, san Xažo Dios žonne' chele yet xtilen'. ³³ Yet xtil dan' žonn Dios chegak benách ka' naka' neda', dan'

bžojen ya'abá, na' znezjwn yela' nban chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga.

³⁴ Naž belyi'e Le':

—Xan, bénnteze yet xtilen' cheto'.

³⁵ Jesusen' gože' légake':

—Neda' naka' yet xtil da' zej nbanlen benách ka' to chi'ize. Nóte'teze benne' gónlene' neda' tzen, wéljele' to chi'ize da' naken che Dios, na' nóte'teze benne' chejl'i'e chia' neda', ba we'je' to chi'ize da' naken che Dios. ³⁶ Naken kan ba gožkza' le'e, la'kze žlé'elele neda', bi žejle'le chia'. ³⁷ Yógo'te benne' ka' žonn Xa' chia', gónlengake' neda' tzen, na' benne' ka' gónlengake' neda' tzen, bi yesbí'igaka'-ne'. ³⁸ Ki naken dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, kege nich gona' kan žénela' nedkza', san nich gona' kan žénele Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'. ³⁹ Da' žénele Xa', Bennen' bsele'e neda', naken bi kwia yi' nitó benne', bennen' benn Dios chia', na' yesbana'-ne' ža ze ławte ža. ⁴⁰ Da' žénele Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', naken gata' yela' nban chegak yógo'te benne' ka' lé'egagle' neda', Zi'ne', na' chejlé'gake' chia' neda', na' neda' yesbángaka'-ne' ža ze ławte ža na'.

⁴¹ Naž benne' judío wnná bia' ka' wnnégake' che Jesusen', dan' wnné': “Neda' naka' yet xtilen' da' zan' ya'abá.” ⁴² Che len wnnágake':

—ŽKege benne' ni Jesusen', zi'n Jwsé? Nónbia'žo xa xne'e. ŽNakx chen', znnna benne' ni: “Bžoja' ya'abá che Dios?”

⁴³ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi nnele chia' la' le'eze. ⁴⁴ Bi gak nitó benne' gónlene' neda' tzen, cha' Xa', Bennen' bsele'e neda', bi yedjwé'e bennen' chia' neda', na' neda' yesbana'-ne' ža ze ławte ža na'. ⁴⁵ Nyejw le'e yiche la'y kan wnnagak benne' ka' bchálígake' lo wláz Dios, da' znnan ki: “Dios wsedle yógo'te benách.” Che len, yógo'te benne' ka', benne' žyelenle' chi'i Xa', na' nsédgekle' lo ne'e Le', gónlengake' neda' tzen.

⁴⁶ Bi zoa no benne' ble'ele' Xažo Dios, san toze Bennen' bžoje' gan zoa Dios. Bennen' žlé'ekze' Xažo Dios. ⁴⁷ Da' li žapa' le'e: nóte'teze benne' žejli'e chia' neda' de yela' nban da' zejli kanne chie'. ⁴⁸ Neda' naka' yet xtil da' zej nbanlen benách ka' to chi'ize. ⁴⁹ Xa xto'le ka' bdáwgake' yet xtilen' dan' nzin' maná lo latje dach, na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'. ⁵⁰ Neda' naka' yet xtil da' zžojen ya'abá che Dios, na' nóte'teze benne' gawen', bi gate' to chi'ize. ⁵¹ Nedkza' naka' yet xtilen' da' zej nbanlen benách ka', dan' bžojen ya'abá che Dios, na' cha' nóte'teze benne' gawe' yet xtilen', na' gak bane' to chi'ize. Yet xtilen' da' znezjwa' neda' naken xpela'a, da' znezjwan' nich gata' yela' nban chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

⁵² Naž benne' judío wnná bia' ka' belchíx l'éžgake', na' wnnágake':

—ǂNakx gak gonn benne' ni xpele'e nich gawžon?

⁵³ Che len Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: cha' bi gawle xpeła'a neda', Benne' Golje' Benách, na' cha' bi yejle xčena', bi de yela' nban na' chele.

⁵⁴ Nôte'teze benne' gawe' xpeła'a, na' ye'je' xčena', de yela' nban da' zejli kanne chie', na' neda' yesbana'-ne' ža ze lawte ža na'.

⁵⁵ Ki naken dan' nak xpeła'a yela' waw da' li, na' xčena' naken to da' li da' ye'jen no benne'.

⁵⁶ Nôte'teze benne' gawe' xpeła'a, na' ye'je' xčena', sóalenteze' neda', na' neda' sóalenteza' le'. ⁵⁷ Kan zoa nban Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', na' neda' nbánlena' le', lezka' nôte'teze benne' gawe' neda', soe' nbánlene' neda'. ⁵⁸ Da' ni naken yet xtil da' bžojen ya'abá che Dios, na' bi naken ka yet xtilen' dan' nzin' maná, dan' bdawgak xa xto'le ka', na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'. Nôte'teze benne' gawe' yet xtil ni gak bane to chi'ize.

⁵⁹ Da' ni bchalj Jesusen' gan nak to lo yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yénekle' xtiža' Dios, na' gok da' ni kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' lo yež Kapernaum.

Da' žonnen yela' nban da' zejli kanne chežo

⁶⁰ Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' bénekle' da' ki, benne' zan ládjwgake' wnnégake' chen, na' wnnágake':

—Zédele'e nak diža' ni. ǂNozkze benne' gak si' lo ne'en?

⁶¹ Wnnezle Jesusen' znnegak benne' wse-dle chie' ka' che xtiže'e, na' wnnable' légake', na' wnné':

—ǂŽon diža' ni le'e zede? ⁶² ǂNakxkze gaken cha' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, yeyepa' gan wzóa' zga'ale? ⁶³ Da' nak che Dios Be' La'y naken da' žonnen yela' nban chele. Da' nakze beła' žen bi gak gon chawen' le'e. Diža' da' bcháljlana' le'e naken che Dios Be' La'y, na' žonnen yela' nban chegak benách ka'. ⁶⁴ Na'a, bálele le'e bi žejle'le chia'.

Wnná Jesusen' ki dan' nnézkzele' Le' ža ni'te no benne' ka' bi žejlé'gake' chie', na' lezka' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'. ⁶⁵ Che len wnné':

—Che len ba gožkza' le'e bi gak no benne' gónlene' neda' tzen, cha' bi we' Xažo Dios le' latje.

⁶⁶ Gok chope láže'gak benne' zan ža na', benne' wsedle chie' ka', na' biž wdálengake' Le' tzen. ⁶⁷ Naž Jesusen' wnnable' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—ǂLezka' le'e yekwasle?

⁶⁸ Bechebe Bedw, na' gože' Le':

—Xan, ǂnoz benne' chéjlento'? Le' napo' diža' da' žonnen yela' nban da' zejli kanne

cheto'. ⁶⁹ Neto' žejle'to' chio', na' nónbia'to' Le', nako' Benne' Criston', Bennen' bseła' Dios, na' nako' Zi'nkze Dios ban.

⁷⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Wžekza' neda' le'e chežinnole ki, san to benne' ládjwle le'e žonlen da' xiwe' le' tzen.

⁷¹ Da' ni bchalj Jesusen' che Judas Iskari-ote, zi'n to benne' lie' Smon, dan' nak Judas na' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le', na' nbálene' yechinéj benne' wsedle chie' ka'.

7

Bi žejle'gak benne' biche' Jesús chie' Le'

¹ Wdé gok da' ni, wdé Jesusen' gan nbab Galilea. Bi gónele' cheje' gan nbab Judea dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' ga na', gótgake' Le'. ² Ža na' za' žin lni chegak benne' judío ka' kate' žejśá' láže'gake' ka' xa wdé chégake' wnníta'gake' gan besbínkake' zan yo'o lága'do'. ³ Che len benne' biche' Jesusen' ka' bely'e Le', na' wnnágake':

—Bžoj ga ni, na' wyéj gan nbab Judea nich lé'egekle benne' wsedle chio' ka', benne' nníta'gake' ga na', yela' wak ka' da' žono'. ⁴ Cha' žénele no benne' gónbia'gak benách ka' le', bi žone' ngáche'ze da' žone'. Dan' žono' yela' wak zen ki, bløe'el kwino' lawgak yógo'te benách ka' nich lé'egekle' da' žono'.

⁵ Ki wnnagak benne' biche'e ka' dan' bi na' chejlé'gake' chie' Le'. ⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi na' žin ža chia' nich włøe'ela' dan' naka' lawgak benách ka', san ža ni naken nich bi da' gonle le'e. ⁷ Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zžóagake' le'e chela'ale, san zžóagake' neda' chela'ale dan' złøe'ela' law kan zej nake', na' da' znnia' nak bian' bi nak chawe' da' žóngake'. ⁸ Le chej le'e lni na'. Bi cha'a neda' lni na' na'a dan' bi na' žin ža chia'.

⁹ Kate' beyóž gože' légake' da' ki, bga'ne' gan nbab Galilea.

Jesús žeje' lni chegak benne' judío ka'

¹⁰ Wdé jak benne' biche' Jesusen' ka' lni na', lezka' wyeye' Le', kege kwáselo, san ngáche'ze wyeye'. ¹¹ Gan žak lni na', wdilj-gak benne' judío wnná bia' ka' Jesusen', na' wnnágake':

—ǂGaž zoa bennen'?

¹² Benne' zan bcháljgake' da' zanle'e kan nak che Jesusen'. Bałe' wnnágake':

—Nake' chawe'.

Yebałe' wnnágake':

—Bi nake' chawe' dan' žon láže'le' benách ka'.

¹³ Nitó benne' bi bchalje' kwáselo kan nak che Jesusen', dan' benne' zan ka' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka'.

¹⁴ Kate' ba bžin gachje lni na', bl'a' Jesusen' li'a yodo', na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na'. ¹⁵ Bebán láže'gak benne' judío ka', na' wnnágake':

—¿Nakχ chen', žakle'e bennen', na' bi nse-dle' che yodo'?

¹⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' žsedla' neda', kege chezan', san naken che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

¹⁷ Cha' žénele no benne' gone' kan žénele Dios, na' gákbe'le' cha' nak che Dios da' žsedla' benách ka' o cha' žakze chia' zchalja'.

¹⁸ Nôte'teze benne' zchalje' žakze chie', žone' ki nich gápegak benách ka' le' ba la'ne, san bennen' žénele' gápegak benách ka' ba la'ne bennen' bsele'e le', benne' ni zchalje' da' naken dot da' li, na' bi žon laže'e.

¹⁹ 'Moisés bdie' lo na'le da' bchi'le Dios, san nitole le'e bi žone kan žnna xtiže'e. ¿Biz chen' žénelele gotle neda'?

²⁰ Beži'igak benne' zan ka', na' belyi'e Le':

—Da' xiwe' žónlenen le' tzen. ¿Nožke benne' žénele' gote' le'?

²¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—To yela' wak bena', na' žebán láže'le yógo'tele. ²² Da' li Moisés benne' chele dan' nžogen lo bel'a' chele dan' nak bian' nzi'le xtiža' Dios. Kege Moisés na'kze bennen' chele, san wži'en lo na'gak xa xta'we' ka'. Na'a, la'kze nak ža la'y, zchogle lo bel'a' chegak xkwide' byo chele ka' dan' nak bian' zej nbabbe' che Dios. ²³ Cha' želzi'be' lo bel'a' čhagakbe' dan' nak bian' kate' nak ža la'y, nich bi wka'nle ca'ze da' žnna da' bchi'le Moisés, ¿žža'le neda' dan' beyona' to benne', nich beyake' čháwe'do' kate' nak ža la'y? ²⁴ Bi žala' kon wchi'a láže'le, san le wchi'a laže' kan nak da' li.

Jesús zloe'ele' gan bžoje'

²⁵ Naž bchaljgak bałe benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' žeyiljgak benne' judío wnná bia' ka' nich gótgake' Le'?

²⁶ Le wia nga. Kwáselo zchalje', na' bi be žé'gake' Le'. ¿žákbe'egekle benne' ka', benne' žnna biá'gake' žo'o, da' li benne' ni nake' Benne' Criston', Bennen' žala' nna bi'e žo'o? ²⁷ Benne' ni, nnezlžo ga benne' Le'. Kate' yid Benne' Criston', bi nnezle nitó benne' ga benne' Le'.

²⁸ Wžóa Jesusen' zsedle' benách ka' lo zchil yodo', na' katen' benle' da' ni, wnnié' zižje, na' wnné':

—¿Nónbia'le neda', na' nnézele ga benne' neda'? Bl'a'a yežlyó nga, kege žakze chia', san Dios na'kze bsele'e neda', na' Le', bi nónbia'le-ne'. ²⁹ Neda' nónbi'a-ne', dan' za'a lo wlaze' Le', na' Lekze' bsele'e neda'.

³⁰ Naž ben byéngake' séngake' Le', san nitó benne' bi bežwe' Le', dan' bi na' žin ža chie'

nich choe'e lo ná'gake'. ³¹ Benne' zan be-jlé'gake' chie', na' wnnágake':

—Kate' la' Benne' Criston', ¿gone' da' zanže yela' wak ka' ka da' žon Benne' ni?

Benne' yodo' ka' želsele'e benne' ka' nich séngake' Jesús

³² Béngkle benne' yodo' fariseo ka' da' zchaljgak benách ka' kan nak che Jesusen', na' bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', bséla'gake' ni'a ná'gake' nich chejxéngake' Le'. ³³ Naž Jesusen' wnné':

—Yetó čhi'ido'ze sóalena' le'e, na' naž yeyá'a gan zoa Xa', Bennen' bsele'e neda'. ³⁴ Yeyilje neda', san bi yežél-lele neda'. Gan chejsó'a neda' bi gak yidle le'e.

³⁵ Naž benne' judío ka' belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—¿Gaz chej benne' ni, gan bi yežél-lžone'? ¿Cheje' gan zej nníta' benne' judío ka', benne' zej náslase' dot yežlyó nga, na' wsedle' benne' zi'to' ka'? ³⁶ ¿Biz zejlas dan' wnné': "Yeyilje neda', na' bi yežél-lele neda'" na' lezka: "Gan chejsó'a neda' bi gak yidle le'e"?

Nis yego da' žonnen yela' nban chežo

³⁷ Kate' nak ža ze lawte ža che lni na', ža na' naken blo, wžó ža' Jesusen'. Wnnié' zižje, na' wnné':

—Čha' zoa no benne' zbiž yichj lážda'we', žala' yide' gan zoa', na' ye'je'. ³⁸ Nôte'teze benne' žejli'e chia' neda', gak chie' kan nyejw le'e yiche la'y, da' žnna: "Lo yichj láždo'w bennen' galj da' gaken ka to nis yego" dan' gon chawen' benách ka', na' gata' yela' nban čhégake'.

³⁹ Bchalj Jesusen' da' ni kan nak che Dios Be' La'y, Bennen' žala' yedjsóalene' benne' ka' chejlé'gake' che Jesusen'. Ki wnné' dan' bi na' žin Dios Be' La'y na', dan' bi na' yeyepe Jesusen' gan gake' Benne' blo.

Žak chópégak benách ka'

⁴⁰ Kate' benne' zan ka' béngkle' da' ki, bałe wnnágake':

—Da' li benne' ni nake' bennen' zchalje' lo wláz Dios, bennen' bchebe laže' Dios sešle'e čhežo.

⁴¹ Yebale' wnnágake':

—Benne' ni nake' Benne' Criston'.

Wnnagak yebale' benách ka':

—¿Galj Benne' Criston' gan nbab Galilea?

⁴² Nyejw le'e yiche la'y da' žnna: "Galj Benne' Criston' ladjw ži'n za'só Dabí ka', na' gake' benne' yež Belén, da' goken laž Dabín'."

⁴³ Ka' goken, gok chópégak benne' ka' ni'a che Jesusen'. ⁴⁴ Gónegekle' bałe séngake' Jesusen', san nitó benne' bi be bene' chie'.

Benne' wnná bia' ka' bi žejlé'gake' che Jesús

⁴⁵ Naž ni'a na'gak bžoz wnná bia' ka' len ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka',

bežingake' gan zej nnita' benne' yodo' wnná bia' ka', na' benne' ki belyi'e ni'a ná'gake' ka', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bi žedjwa'le-ne'?

⁴⁶ Naž bechébegak ni'a ná'gake', na' wnnágake':

—Bi zchalj nitó benne' kan zchalj bennen'.

⁴⁷ Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—¿Be'le latje ben láže'le' le'e? ⁴⁸ ¿Zoa no benne' wnná bia', o no benne' yodo' fariseo, bejli'e chie'? ⁴⁹ Benne' ki, benne' bi žákake' xtiža' Dios, zej nbage'e zia.

⁵⁰ Lezka' zoa Nikodemo ga na', bennen' blé'e gan wzóa Jesusen' to xe'le. Nikodemon' nake' benne' yodo' fariseo, na' gože' légake':

⁵¹ —¿Zchogžo che to benne' gate' ni'a che da' bchi'le Dios žo'o cha' bi yénležo chie' zga'ale nich nnéžležo biz bene'?

⁵² Naž beži'igake' yebale' ka', na' belyi'e le':

—¿Nako' le' benne' Galilea? Beł da' nyejw le'e yich la'y, na' wio' batkle bžoj nitó benne' zchalje' lo wláz Dios gan nbab Galilea.

⁵³ Naž che chégake' beyéjgake' lížgake'.

8

¹ Jesusen' wyeje' gan nak law Ya'a Yag Olibo.

No'len' bene' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'

² Kate' za' ža'ni', bla' Jesusen' li'a yodo', na' bžingak yógo'te benách ka' gan zoe'. Jesusen' wži'e ga na', na' bsedle' légake'. ³ Naž benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' bché'gake' to no'le gan zoa Jesusen', no'len' blé'egagle' žone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bžégake' le' gachje láwe'le benách ka' zze nággake' che Jesusen', ⁴ na' belyi'e le':

—Benne' wsedle, no'le ni wzento'-ne' žone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. ⁵ Lo da' bchi'le Moisés, gože' žo'o wže'ežo yej to no'le žone' da' ki, nich gate'. ¿Na'a le', biz žnno'?

⁶ Ki wnnágake' nich bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' le' zia. Naž byechw Jesusen', na' bwie' lo yo, na' bzoje' lo yon' len xben ne'e. ⁷ Kate' wnnáble'egagle' le', naž bezé Jesusen', na' gože' légake':

—Nólele le'e bi naple dola' wak so lawle wže'ele-ne' yej.

⁸ Da' yoble beyechw Jesusen', na' bwie' lo yo, na' wzó lawe' zzoje' da' yoble lo yon'. ⁹ Kate' béngagle' da' ni, na' láždo'gake' bcheben légake', na' bežojgak to tógake'. Zgá'alegak benne' gole ka' bezá'gake', na' wdé na' benne' kwide' ka'. Toze Jesusen' bga'ne' len no'len', ga na' zoe' gachje láwe'le benne' ka' zze nággake' chie' le'. ¹⁰ Naž Jesusen' bežie' da' yoble, na' bi blé'ele' nitó benne' žesbage'e no'len' zia, san toze no'len', na' gože' le':

—No'le, ¿gaz zej nnita' benne' ka' besbága'gake' le' zia? ¿Bi zoa no benne' zchoge' chio' gato'?

¹¹ No'len' wnné':

—Nitóe'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Lezka' neda', bi zchoga' chio' gato'. Beyéj ližo', na' biž gono' dola'.

Jesús nake' baní' chegak benne' ka'

¹² Da' yoble Jesusen' bcháljlene' légake', na' wnné':

—Neda' naka' baní' chegak benách ka' nnita'gake' yežlyó nga. Nóte'teze benne' sá'lene' neda' tzen, bi te' gan nak chol, san soalen baní' le', nich le'ele' kan gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

¹³ Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Le' zzoa lio' chio' kwinzo'. Bi zaka' da' zzoa lion'. Dáche'ze naken.

¹⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—La'kze zzoa lian' chia' kwinza', dot da' li nak da' zzoa lian' dan' nnezla' gan bžoja', na' gan cha'a, san le'e bi nnéžlele gan za'a, na' gan yeyá'a. ¹⁵ Le'e zchi'a láže'le kan zej nak da' ka' žákaken yežlyó nga, san neda', žakze chia' bi zchi'a láža'a nitó benne'. ¹⁶ La'kze wchi'a láža'a, ka nak da' li wchi'a láža'a, dan' kege nedza' wchi'a láža'a, san Xa', Bennen' bsele'e neda', gónlene' neda' tzen. ¹⁷ Lezka' da' bsedle Moisés nyejw le'e yich la'y, na' žnnan: "Da' zzoa ligak chope benne', naken dot da' li." ¹⁸ Neda' zzoa lia' chia' kwinza', na' Xa', Bennen' bsele'e neda', lezka' zzoa lie' chia' neda'.

¹⁹ Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Gaz zoa Xó'?

Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi nónbia'le neda', na' bi nónbia'le Xa'. Chela' nónbia'le neda', lezka' Xa' gónbia'le-ne'.

²⁰ Bchalj Jesusen' da' ni kate' ne zoe' žsedle benách ka' lo zchil yodo', gan zej nnita' kak ka' gan zgó'ogake' mežw che yodo', san nitó benne' bi bežwe' le', dan' bi na' žin ža chie' choe'e lo ná'gake'.

Znna Jesús: "Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e"

²¹ Da' yoble Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Yezá'a yežlyó nga, na' yeyilje no benne' yeslé' le'e, san ga'n dola' da' nbága'le, na' gatle. Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e.

²² Naž bchaljgak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':

—¿Got kwine'? Wnné': "Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e."

²³ Jesusen' gože' légake':

—Nakle le'e che yežlyó da' žen' že'le nga, san neda' za'a ya'abá che Dios da' žen' ža'le. Nakle le'e benách che yežlyó nga, san neda'

bi naka' benne' che yežlyó nga. ²⁴ Che len goža' le'e: "Ga'n dola' da' nbága'le, na' gatle." Cha' bi chejle'le nakkza' Benne' Weslá, ga'n dola' da' nbága'le, na' gatle.

²⁵ Naž wnnágake' Le', na' wnnágake':

—¿Nožke benne' nako'?

Jesusen' gože' légake':

—Naka' kan ba goža' le'e ža ni'te. ²⁶ Da' zan da' žala' yapa' le'e, na' wchi'a laža'a da' nak chele. Diža' dot da' li zchalj Xa', Bennen' bsele'e neda', na' da' ženla' zchalje' Le', zcháljlenan' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

²⁷ Bi bejni'igekle' zcháljlene' légake' kan nak che Dios, Xe'. ²⁸ Che len Jesusen' gože' légake':

—Kate' žin ža wchisle neda', Benne' Golje' Benách, nich gotle neda', naž gákbe'elele nakkza' Benne' Weslá, na' bi be žona' žakze chia', san da' bløe'el Xa' neda' zchaljan'. ²⁹ Xa', Bennen' bsele'e neda', zóalene' neda'. Xa' bi bka'ne' neda' toza', dan' žónteza' da' žaz laže'e Le'.

³⁰ Kate' bchalj Jesusen' da' ni, benne' zan bejlé'gake' chie'.

No benne' nake' che Dios, na' no benne' nake' wen laže'

³¹ Naž Jesusen' gože' benne' judío ka', benne' žejlé'gake' chie', na' wnné':

—Cha' góntezele kan žnna xtiža'a, da' li gakle benne' wsedle chia' ka'. ³² Gónbia'le da' nak dot da' li, na' dan' naken dot da' li yeslán le'e.

³³ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Za'só Bran nakto', na' bi zoa no benne' bene' neto' benne' ndo'w ka'. ¿Biz chen' žnno': "Yeslán le'e"?

³⁴ Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: Yógo'te benne' wen dola' ka', yó'ogake' lo na' dola'. ³⁵ To benne' ndo'w bi gá'nteze' liž xan yo'o, san bennen' nake' zi'n xan yo'on' gá'nteze' liž bennen' nake' xan yo'on'. ³⁶ Ki naken, cha' Bennen' nake' Zi'n Dios yeslé' le'e, da' li yelale. ³⁷ Nnezla' nakle za'só Bran, san žénelele gotle neda', dan' bi nzi' lo na'le xtiža'a. ³⁸ Neda' zchalja' che da' ble'ela' gan zoa Xa', san le'e žonle da' benl-le gan zoa xakzle.

³⁹ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Bran nake' xa gole wé cheto'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Chela' da' li nakle za'só Bran, gonle kan ben Bran na'. ⁴⁰ Na'a, žénelele gotle neda', la'kze zcháljlena' le'e da' nak dot da' li, dan' benla' bchalj Dios. Bi ben Bran na' ki. ⁴¹ Le'e žonle kan žon xakzle.

Naž belyi'e Le':

—Neto' bi nakto' ži'n zi' ka'. Toze Dios nake' Xato'.

⁴² Naž Jesusen' gože' légake':

—Chela' da' li nak Dios Xale, si' lo na'le neda', dan' bžoja' gan zoa Dios, na' bla'a

yežlyó nga. Kege žakze chia' bla'a, san Dios na'kze bsele'e neda'. ⁴³ ¿Bi nnézele biz chen' bi gak chejni'ilele da' žnnia'? Naken dan' bi žénelele wzé nagle xtiža'a. ⁴⁴ Xakzle naken da' xiwe'. Nakle che da' xiwen', na' žénelele gonle da' žaz laže' xalen'. Ža ni'te da' xiwen' naken benne' wetw benách ka', na' bi nzi' lo nan' da' nak dot da' li, dan' bi zchaljen da' li. Kate' žon laže' da' xiwe', ka nakkzen zchaljen, dan' naken benne' wen laže', na' naken ka xágakkze benne' wen laže' ka'. ⁴⁵ Dan' zchalja' neda' da' li, bi žejle'le chia'. ⁴⁶ ¿Nóžlele le'e gak yesbága'le neda' dola'? Cha' zchalja' da' li, ¿biz chen' bi žejle'le chia'? ⁴⁷ No benne' nake' che Dios, zze nage' xtiža' Dios, san le'e, dan' bi nakle che Dios, bi zze nagle xtiže'e.

Benne' Criston' zoakze' zga'ale' ka Bran

⁴⁸ Naž beží'igak benne' judío ka', na' belyi'e Jesusen':

—Káteze wnnato' kate' wnnato' nako' benne' Samaria, na' žonlen da' xiwe' Le' tzen.

⁴⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi žonlen da' xiwe' neda' tzen. Neda' žapa' Xa' ba la'ne, na' le'e zzoale neda' chela'ale. ⁵⁰ Bi žka'n zen kwina'. Zoa No Benne' žka'n zene' neda', na' Le' zchi'a laže'e žo'o. ⁵¹ Da' li žapa' le'e: nóte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'.

⁵² Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a nnezlto' žonlen da' xiwe' Le' tzen. Bran gote', na' ležka' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, san Le' žnno': "Nóte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'." ⁵³ ¿Nakžo' Le' zen ka xazo Bran? Gote' le', na' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ¿Nožken' žon kwino'?

⁵⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Cha' neda' wká'n zen kwina', yela' zen na' bi be zakan'. Xa' žka'n zene' neda', na' le'e žnnale nake' Dios chele. ⁵⁵ Bi nónbia'le Xažo Dios, san neda' nónbi'a-ne'. Chela' nnia': bi nónbi'a-ne', na' gaka' benne' wen laže' kan nakle le'e. Nakle benne' wen laže' ka'. Na'a, da' li nónbi'a-ne', na' nzi' lo na'a xtiže'e. ⁵⁶ Xale Bran bebele' dan' žala' le'ele' ža soa' neda' yežlyó nga, na' la'kze gote' ža ni'te, ble'elen', na' bebéle'ele'.

⁵⁷ Naž benne' judío ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bi na' gono' chi-yon yiz. ¿Ble'elo' Bran na'?

⁵⁸ Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: katen' bi na' soa Bran na', neda' ba zoakza'.

⁵⁹ Naž béxwgake' yej ka' nich wzé'egaken' Jesusen', san Le' bkache' kwine' lágwage', na' bežoje' la' li'a yodon'. Wdie' gachje lówle'le gan nníta'gake', na' beyeje'.

9

Jesús žeyone' to benne' golje' lo chole

¹ Kate' ne zda Jesusen' to latje, bl'e'ele' to benne' golje' lo chole. ² Benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Benne' Wsedle, ĩnoz ben doła', dan' golje' lo chole? ĩBenne' ni, cha' ẁa ẁne'e?

³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi naken dan' ben benne' ni doła', na' kege dan' bengak ẁa ẁne'e doła', san naken nich la' law yela' wak zen che Dios ni'a che benne' ni. ⁴ Žon byenen gonžo ẁchin ẁa, Bennen' bsele'e neda', kate' ne nak ka te ẁa. Žin ẁa gak chol che yela' got, katen' bi gak nitó benne' gone' žin. ⁵ Kate' ne zoa' yežlyó nga, naka' bani' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

⁶ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bži'e zene' lo yo, na' bene' góna'do' len zene' na', na' wdeben' yej law benne' lo chole'. ⁷ Naž gože' le':

—Wyéj, na' bejtib lawo' lo bej nis da' nzin' Siloé. (Siloé naken to diža' hebreo da' znnan: nseła').

Naž benne' lo cholen' wyeje' ga na', na' bejtibe' lawe'. Kate' bezé'e ga na', ba zle'ele'. ⁸ Naž bebán láže'gak benne' zjo'o li'a ka', len benne' ka' blé'egekle' le' zga'ale katen' goke' lo chole, na' wnnágake':

—ĽKege benne' ni bennen' wži'e, na' wnnable' no benne' bi da' wneziwe' chie'?

⁹ Bale' wnnágake':

—Lekze'.

Yebałe' wnnágake':

—Kegen', san kan znnan' law bennen', lezka' znnan' law benne' ni.

Le' wnné':

—Nedan'.

¹⁰ Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ĽNakẁkze goken, byaljšw yej lawo'?

¹¹ Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Bennen' lie' Jesús bene' góna'do', na' wdeben' yej lawa', na' gože' neda': “Wyéj žoa'a bej nis da' nzin' Siloé, na' bejtib lawo'.” Wyá'a ga na', na' bejtiba' lawa', na' la' byáljšwte yej lawa'.

¹² Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ĽGaz zoa bennen'?

Le' gože' légake':

—Bi nnezla'.

Benne' yodo' ka' znnábgekle' binlo bennen' byaljšw yej lawe'

¹³ Naž bché'gake' bennen' goke' lo chole, na' bejžégake' le' lawgak benne' yodo' fariseo ka'. ¹⁴ Dan' nak ẁa la'y chégake' kate' ben Jesusen' góna'don', na' bsaljšw yej law bennen' goke' lo chole, ¹⁵ che len benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' le' da' yoble nakẁ goken byaljšw yej lawe'. Le' gože' légake':

—Bdebe' góna'do' yej lawa', na' bejtiban', na' zle'ela'.

¹⁶ Naž bchaljšgak bale benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—Bennen' bi nake' che Dios, dan' bi žape chi'e ẁa la'y.

Yebałe' wnnágake':

—ĽWak to benne' doła' gone' yela' wak ka' kan zej nak da' ka' žon bennen'?

Ka' goken, bžoj chópégake'. ¹⁷ Da' yoble wnnábgekle' bennen' goke' lo chole, na' wnnágake':

—ĽBiz znnan' le' che bennen', znnan' bsaljšw yej lawo'?

Le' wnné':

—Nake' benne' zchalje' lo wláz Dios.

¹⁸ Benne' judío wnná bia' ka' bi bejlé'gake' cha' goke' lo chole katen' golje', na' byaljšw yej lawe'. Che len blížgake' ẁa ẁna' bennen' byaljšw yej lawe'. ¹⁹ Wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—ĽNak benne' ni zi'nle, znnale golje' lo chole? ĽNakẁkze naken zle'ele' na'a?

²⁰ Bechébegak ẁa ẁne'e ka', na' belyi'e légake':

—Nnezlto' benne' ni nake' zi'nto', na' golje' lo chole, ²¹ san nakẁ goken, zle'ele' na'a, bi nnezlto', na' nož bennen' bsaljšw yej lawe', bi nnezlto'. Le' nnable' le', dan' ba nake' benne' wak. Lekze' nne'.

²² Ki wnnagak ẁa ẁna' bennen' goke' lo chole, dan' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka', dan' ba ben ẁtíža'gake' cha' nóte'teze benne' nne' nak Jesusen' Benne' Criston', to chi'ize kwéjgake' bennen' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' ẁtíža' Dios. ²³ Che len wnnagak ẁa ẁne'e: “Le' nnable' le', dan' ba nake' benne' wak.”

²⁴ Naž benne' judío wnná bia' ka' da' yoble blížgake' bennen' goke' lo chole, na' belyi'e le':

—Ni'a che ẁanžo Dios wnné' da' likze. Neto' nnezlto' nak bennen' benne' doła'.

²⁵ Naž bechebe bennen' goke' lo chole, na' wnné':

—Ča' nake' benne' doła' bi nnezla'. To da' nnezla'. Zga'ale goka' lo chole, na' na'a zle'ela'.

²⁶ Wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágake':

—ĽBiz bene' chio'? ĽNakẁ bene' nich bsaljšw yej lawo'?

²⁷ Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi gónelele si' lo na'le ẁtíža'a. ĽBiz chen' žénelele yénlele da' yoble? ĽŽénelele gónlenle Le' tzen?

²⁸ Naž bká'ngake' le' ka'ze, na' wnnágake':

—Le' zónleno' bennen' tzen, san neto' zónleno' Moisés tzen. ²⁹ Neto' nnezlto' Dios bchaljšlene' Moisés na', san kan nak che benne' ni, bi nnezlto' nož benne' bsele'e Le'.

³⁰ Naž bechebe bennen', na' gože' légake':

—Da' ni žonen ga žebán laža'a. Le'e bi nnézlele nož benne' bsele'e bennen', na' Le' bsaljšw yej lawa'. ³¹ Nnezlžo Dios bi ženle'

chegak benne' doła' ka, san ženle' che no benne' zka'n zene' Le', benne' žone' ka žénele' Le'. ³² Ža ni'te na' zejte na'a bi ženle cha' no benne' bsaljwe' yej law to benne' golje' lo chołe. ³³ Chela' bi nak bennen' che Dios, bi be gak gone'.

³⁴ Naž beži'igak benne' yodo' ka, na' be-lyi'e le'.

—Kan goljo' nak bian' nbago'o doła'. žžénekzlo' le' wsedlo' neto'?

Naž bebéjgake' le' na'le.

No benne' ka' zej nchólgekle'

³⁵ Benle Jesusen' kan bengak benne' judío wnná bia' ka', bebéjgake' bennen' goke' lo chołe. Kate' bežage' le', gože' le'.

—žžejli'o che Ži'n Dios?

³⁶ Bechebe' le', na' gože' Jesusen'.

—žNožen', nich chejli'a chie'?

³⁷ Jesusen' gože' le'.

—Ba bļe'elo' le', na' neda' nga zcháljlēna' le', naka' Ži'n Dios.

³⁸ Naž bennen' byaljw yej lawe', bka'n zene' Jesusen', na' gože' Le'.

—Yoa'a lo no'o, žejli'a chio' Le'.

³⁹ Jesusen' wnné'.

—Nich wchi'a laža'a benách ka', bļa'a yezlyó nga, nich lé'egekle benne' ka' zej nchólgekle', na' gaggak ka benne' lo chołe benne' ka' žékgekle' zlé'egekle'.

⁴⁰ Kate' benne' yodo' fariseo ka', benne' nnita'gake' gan zoa Jesusen', bēngekle' da' ni, naž belyi'e Le'.

—žNakto' benne' nchólgekle'?

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake'.

—Chela' ncholze yej lawe, bi nbága'le doła'. Na'a znnale: “Žlé'elto'.” Che len nbága'le doła'.

10

Žsaka' lebe Jesús che le'je chegak zila' ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen'.

—Da' li žapa' le'e: no benne' bi choe'e gan žo'ogak zila' ka' lo le'je chégakba', san žoe'e ga yoble, benne' ni nake' wbán, na' zbankze'. ² Bennen' žoe'e gan žo'ogak zila' ka' nake' benne' žape chi'ikze' légakba'. ³ Nich cho'o benne' ni, žsaljw benne' zoe' žape chi'e gan žo'ogak zila' ka', na' légakba' žéngaklba' chie', na' žeyónbia'gakba'-ne'. Le' žližgake'-ba' to toba' kan nzi' lágakba', na' žebeje' légakba'. ⁴ Kate' ba wleje' yógo'te zila' ka', bia zej nakba' chie', znežwe' lágwakba', na' légakba' žejnágwakba' le', dan' žeyónbia'gakba' chi'e. ⁵ Bi chejnágwakba' benne' yoble, san wžónnjgkblba' le', dan' bi nónbia'gakba' chi'igak benne' yoble ka'.

⁶ Jesusen' bcháljlēne' légake' da' ni da' bsaka' lebe', san bi bejni'igekle' dan' gože' légake'.

Jesús nake' Bennen' žape chi'e zila' ka'

⁷ Naž Jesusen' bcháljlēne' légake' da' yoble, na' wnné'.

—Da' li žapa' le'e: neda' naka' ka to gan žo'ogak zila' ka'. ⁸ Ba bļa'gak benne' zan, benne' ka' wnnágake' zej nake' Benne' Criston', san yógo'te benne' ka' bžingake' zgá'alegake' ka neda', zej nake' benne' wbán ka', na' želbankze', na' bi wzé naggak zila' ka' chégake'. ⁹ Neda' naka' ka to gan žo'ogak benách ka'. Nóte'teze benne' chó'olēne' neda', yelá bennen', na' gake' ka to zila' žo'oba', na' žežojba', na' žél-lba' da' žawba'.

¹⁰ 'Ža'ze benne' wbán nich kwane'-ba', na' gote'-ba', na' wžia yi'e-ba'. Neda' bļa'a nich gata' yela' nban da' žejli kanne chegak benách ka' zej nake' ka zila' chia' ka', na' gáta'teze yela' nban da' žejli kanne chégake'.

¹¹ Neda' žape chi'a benách chia' ka' kan žon bennen', lo yela' ži'i laže' chie' žape chi'e zila' chie' ka'. Bennen' žape chi'e zila' ka' ki ba zoakze' wdíe' yela' nban chie' ni'a chegak zila' chie' ka'. ¹² Benne' nazjwe', benne' žape chi'e zila' ka', zle'ele' za' beko' yi'xe' snia, na' zka'ne' zila' ka', na' žžonnje', na' beko' yi'xe' snia na' žejtáwya'aba' zila' ka', na' žeslāsba' légakba'. Ki žon benne' nazjwen', benne' žape chi'e zila' ka', dan' bi nakkze' benne' wape zila' ka', na' zila' ka' bi zej nakba' chekze'.

¹³ Žžonnj benne' nazjwen' dan' žape chi'e zila' ka' nich si'ze' mežw, na' bi že' laže'e légakba'.

¹⁴⁻¹⁵ 'Neda', lo yela' ži'i laže' chia' žape chi'a zila' ka'. Kan nonbia' Xažo Dios neda', na' neda' nónbi'a Xan', lezka' benách chia' ka', benne' zej nake' ka zila' chia' ka', zej nónbi'e neda', na' zdia' yela' nban chia' ni'a chegak zila' ka', na' zila' ka', bia zej nakba' chia' nónbia'gakba' neda'. ¹⁶ Lezka' zej nnita' zila' yoble chia' ka', bia ka' bi zej nbabba' nga. Lezka' žala' chejxi'gaka'-ba'. Bia ka' yéngaklba' chi'a, na' gágakba' toze len yebale zila' chia' ka', na' nedkza' gape chi'a légakba'.

¹⁷ 'Che len Xan' nži'ile' neda', dan' zdia' yela' nban chia', na' yezi'an da' yoble, da' žejlās: wa'a latje benne' ka' gótgake' neda', na' yebana' lo yela' got. ¹⁸ Nitó benne' bi sáke'le' gote' neda', san nedkza' zdia' yela' nban chia', na' gata'. Nzi' lo na'a wdian', na' nzi' lo na'a yezi'an da' yoble. Ki naken dan' ki gož Xan' neda' gona'.

¹⁹ Kate' bēngekle benne' judío ka' da' ki, da' yoble bel-lá'a lážgake' kan žékgekle' che Jesusen'. ²⁰ Benne' zan ladjwgake' wnnágake'.

—Yoe'e be' xiwe', na' nyal yichj žyžda'we'. žBiz chen' zze nagle chie' Le'?

²¹ Yebale' wnnágake'.

—To benne' yoe'e be' xiwe' bi zchalje' ki. žWak to be' xiwe' wsaljwn yej lawgak benne' lo chołe ka'?

Benne' judío wnná bia' ka' zžóagake' Jesús chela'ale

²² Žak byo' zag ka', na' nak ža žóngake' lni lo yež Jerusalén, kate' žejśá' láže'gake' ka bđégake' yodo' chégake' lo na' Dios. ²³ Žda

Jesusen' ža yo'o yodo' gan nak lo zchil chen, dan' nzin' Zchil Che Salomón. ²⁴ Benne' judío wnná bia' ka' bel-yéchigake' Jesusen', na' belyi'e Le':

—¿Bat̃kze wsano' žono' ga žek zedlto'? Cha' nako' Benne' Criston', kwáselo bl̃oe'el neto'.

²⁵ Jesusen' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi žejle'le chia'. Žin ka' da' žona', da' ka' bde Xa' lo na'a gona', zej nak bian' no naka'. ²⁶ Le'e bi žejle'le chia', dan' bi nbáblenle benne' ka' zej nake' zila' chia' ka', kan ba gožkza' le'e. ²⁷ Zila' chia' ka' žéngklba' ch'ia, na' žeyónbia'gakba' neda', na' neda' nónbia'gaka'-ba, na' zál'wngakba' neda' tzen. ²⁸ Neda' znezjwa' yela' nban da' zejli kanne chégakba', na' bi kwia yi'gakba', na' nitó benne' bi sáke'le' kwéjgake'-ba' lo na'a neda'. ²⁹ Xažo Dios bėngake'-ba' chia', na' Le' napže' yela' wak ka yógo'te benách ka', na' bi gak nitó benne' kwéjgake'-ba' lo na' Xan'. ³⁰ Neda', na' Xažo Dios, toze naktó'.

³¹ Da' yoble benne' judío wnná bia' ka' bėxwgake' yej ka' nich wžé'egaken' Jesusen'.

³² Jesusen' gože' légake':

—Da' zan da' zej naken chawe' bena' lawle, dan' nzi' lo na'a che Xan'. ¿Ni'a che bizle žin chawe' ka' wže'ele neda' yej?

³³ Beži'igak benne' judío wnná bia' ka', na' belyi'e Le':

—Ni'a che žin chawe' ka' bi wže'eto' le' yej, san dan' bi zchaljo' chawe' che Dios. Le' nako' benachze, na' žon kwino' Dios.

³⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan: “Neda' znnia': nakle dios ka'.”

³⁵ Nnékzelžo da' nyejw le'e yiche la'y nyéjwkzen to chi'ize. Le'e yiche la'y na' benne' ka' bchaljlen Dios légake' nzi' lágake' dios ka'. ³⁶ Diosen' bebeje' neda' chekze', na' bsele'e neda' yežlyó nga. ¿Na'a znnle chia': “Le' bi zchaljo' chawe' che Dios” dan' wnnia': “Zi'n Dios naka'”? ³⁷ Cha' bi žona' žin da' bde Xažo Dios lo na'a gona', bi žala' chejle'le chia'. ³⁸ Cha' žona' žin da' bde Dios lo na'a gona', la'kze bi žejle'le chia' nedkza', le chejlé' da' zej nak bia' žin ka' da' žona', nich gáke'le' žonlen Xažo Dios neda' tzen, na' neda' žónlena' Xan' tzen.

³⁹ Da' yoble gónegekle' séngake' Jesusen', san Le' belé' lo ná'gake'.

⁴⁰ Naž wyéj Jesusen' da' yoble yechelá'a yego Jordán, gan wdá Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Jesusen' bga'ne' ga na'.

⁴¹ Benne' zan bžingake' gan zoa Jesusen', na' wnná'gake':

—Da' li bi ben Zwa nitó yela' wak zen, san yógo'te da' wnná Zwan' kan žala' gak che benne' ni, dot da' li naken.

⁴² Che len benne' zan bejlé'gake' che Jesusen' gan zoe'.

11

Da' gok katen' got Lásaro

¹ Kate' ža ka' Lásaro, benne' Betania, die' yižwé'. Betania na' naken lažgak Lia, na' Marta. Nak Marta na' no'le bile Lian'. ² Nak Lian' no'le zan Lásaron', bennen' die' yižwé', na' lezka' nake' no'len wloé'e da' zla' zix ni'a Xanžon', na' besbiže' ni'e len yicha' yichje'. ³ Belseła' no'le zan Lásaron' to benne' bejliže' Jesusen', na' wnné':

—Xan, bwia nga, Lásaro, bennen' nži'ilo'-ne', die' yižwé'.

⁴ Kate' Jesusen' benle' da' ni, gože' benne' ka' nnita'lengake' Le', na' wnné':

—Yižwé' ni bi naken da' goten le' to chi'ize, san naken nich la' law yela' zen che Dios, na' ni'a che yižwé' ni lezka' la' law yela' zen chia' neda', Zi'n Diosen'.

⁵ Jesusen' nži'ile' Martan', na' no'le bile Martan', na' Lásaron'. ⁶ La'kze Jesusen' nži'ile' légake', kate' benle' de' Lásaron' yižwé', bga'ne' gan zoe' yechóp ža ka'. ⁷ Wdé chope ža ka', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le cho'o da' yoble gan nbab Judea.

⁸ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnná'gake':

—Benne' Wsedle, gónegekle benne' judío wnná bia' ka' wžé'egake' Le' yej. ¿Chejo' da' yoble ga na'?

⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zej de chežinno hora te ža. No benne' zde' te ža, bi chejchegwe', dan' zle'ele', dan' baní' da' zoon yežlyó nga zóalenen le'. ¹⁰ Cha' bennen' zde' žel, na' chejchegwe', dan' bi zóalen banín' le'.

¹¹ Kate' Jesusen' beyož bchalje' da' ni, naž gože' légake':

—Ztas Lásaro, benne' lježžon', na' cha'a neda' ga na' nich yeshana'-ne'.

¹² Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnná'gake':

—Xan, cha' žtase', yeyake'.

¹³ Jesusen' wnné' ki dan' ba got Lásaron', san légake' žékgake' wnné': “Ztasze Lásaron'.”

¹⁴ Naž Jesusen' gože' légake' kwáselo, na' wnné':

—Ba got Lásaron'. ¹⁵ Žebela' dan' bi wzó'a' ga na', dan' gak na'a to da' gon chawen' le'e, dan' gonen ga chejle'le chia'. Le cho'o na'a gan de Lásaron'.

¹⁶ Naž Mas, to benne' žónlene' Jesusen' tzen, bennen' lezka' lie' Benne' Kwach, gože' yezika' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le cho'o, gátlenžo Le' tzen.

Jesús žesbane' benne' gat ka', na' nbánlenžo-ne'

¹⁷⁻¹⁹ Yež Betania na' žen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' nga'nzen ka' zza'žo to hóraze. Che len ba bžingak benne' zan, benne' judío ka', gan zej nnita' Marta, na' Lia, nich yeyón

zégake' légake', dan' ba got benne' zángake'. Kate' Jesusen' bžine' ga na', benle' ba gok tape ža yo'o Lásaron' lo yežw ba. ²⁰ Katen' benle Martan' za' Jesusen', naž bžoje' lo yo'o, na' bejchage' Le', san Lian' bga'nze' lo yo'o.

²¹ Martan' gože' Jesusen':

—Xan, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'. ²² Lezka' na'a, nnezla' yógo'te da' nnablo' Dios, Le' gonnén' chio'.

²³ Jesusen' wnné':

—Yebán benne' zano'.

²⁴ Martan' gože' Le':

—Nnezla' yebane' kate' žin ža ze lawte ža na' katen' yebangak benne' gat ka'.

²⁵ Naž Jesusen' wnné':

—Nedkza' naka' Benne' žesbane' benne' gat ka', na' lezka' naka' Benne' zej nbanlen benách ka'. Nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', la'kze gate', yebankze', ²⁶ na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nbángake', na' žejlé'gake' chia', bi gátgake' to chi'ize. Ćžejli'o da' ni?

²⁷ Martan' gože' Le':

—O', Xan. Žejli'a nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios, Bennen' bchebe laže' Dios sele'e yežlyó nga.

Zbeže Jesús dan' žeyache' láže'le' no'le zan Lásaro ka'

²⁸ Kate' Marta beyož bchalje' da' ni, beyeje' yo'o, na' bejliže' Lia, no'le bile', na' ži žize gože' le':

—Benne' Wsedle zoe' nga, na' žnnie' le'.

²⁹ Kate' benle Lian' da' ni, la' wzó ža'tie', na' wyeje' gan zoa Jesusen'. ³⁰ Bi na' cho'o Jesusen' yeždon', san zoaze' gan bejchág Martan' Le'. ³¹ Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yo'on', na' žeyón zégake' no'le ka', blé'egagle' wzó ža' Lian', na' taríaze bžoje', naž bejnąwgake' le', na' wnnágake':

—Cheje' žoa'a yežw ba nich chejcheže' ga na'.

³² Naž bžin Lian' gan zoa Jesusen'. Kate' ble'ele' Le', byechwe' xni'e, na' gože' Le':

—Xan, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.

³³ Kate' ble'el Jesusen' zbeže', na' lezka' zbéžegak benne' judío ka' zej nníta'lengake' le', naž gok nyache' laže'e, na' bka' chi'e, ³⁴ na' wnné':

—ĆGaz bkáche'le-ne'?

Belyi'e Le':

—Da wio'.

³⁵ Wžeže Jesusen'. ³⁶ Naž bchaljgak benne' judío ka', na' wnnágake':

—Le wia nga kan nži'ile'ele' le'.

³⁷ Ba'le' wnnágake':

—Ben Benne' ni ga zle'el bennen' goke' lo cho'e. ĆGok bene' ga bi got Lásaron'?

Žebán Lásaro lo yela' got

³⁸ Da' yoble Jesusen' bka' chi'e, na' bžine' gan de yežw ban'. Ba na' yo'on to bloj le'e

ya'a yej gan nadjw yežw ban', na' da' to yej blag da' nsejwn gan žo'o no benne' lo blojen'. ³⁹ Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Le yeká'a yej blagen'.

Naž Marta, no'le zan benne' gaten', gože' Le':

—Xan, ba zle'e zgot dan' ba gok tap ža nate'.

⁴⁰ Jesusen' wnné':

—ĆKege gožkza' le' cha' žejli'o, le'elo' yela' wak žen che Dios?

⁴¹ Naž beká'agake' yej blagen' da' nsejwn gan žo'o no benne' lo blojen' gan yo'o benne' gaten'. Bwia Jesusen' ya'abale, na' wnné':

—Xe, žapa' Le': “Žóxkeno” dan' ženlo' chia' neda'. ⁴² Neda' nnezla' žéntezelo' chia' neda', san zchalja' ki nich gak da' chawe' chegak benne' zan ki, na' nich chejlé'gake' Le' bséla'kzo' neda'.

⁴³ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, wnnié' žiže, na' wnné':

—Lásaro, bežój kile.

⁴⁴ Bežój benne' gaten' lo yežw ban', zej nžej ni'a ne'e len láže'do' ka', na' ngache' lawe' len yetó láže'do'. Naž Jesusen' gože' légake':

—Le yeséž laže' ka' lo ni'a ne'e, na' le we' latje yezé'e.

Žon xtiža'gak benne' wnná bia' ka' nich gótgake' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

⁴⁵ Benne' zan, benne' judío ka', jáklene' Lia tzen, na' blé'egagle' dan' ben Jesusen'. Naž bejlé'gake' chie'. ⁴⁶ Ba'le' jake' gan zej nníta' benne' yodo' fariseo ka', na' bzéngagle' légake' kan ben Jesusen'. ⁴⁷ Naž bdoggak tzen benne' yodo' wchi'a laže' ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' bxoz wnná bia' ka', na' wnnágake':

—ĆNakxkze gonžo? Žon bennen' da' zan yela' wak žen. ⁴⁸ Cha' wnéžiwžo Le' latje gonže' kan žone', yógo'te benách chejlé'gake' chie', na' yidegak benne' Roma ka' nga, na' wchinnjgake' yodo' la'y chežo, na' yež chežo nga.

⁴⁹ Naž bchalj Kaifás, bennen' nake' bxoz blo yizen', na' žónlene' légake' tzen, na' gože' légake':

—Le'e bi be nnézele, ⁵⁰ na' bi žákbe'elele žon byenen gat to benne' ni'a chegak benách ka', nich bi kwia yi'gak yógo'te benne' judío ka'.

⁵¹ Kege žakze chie' bchalje' da' ni, san dan' nake' bxoz blo yizen', che len bchalje' lo wláz Dios kan žala' gat Jesusen' ni'a chegak benne' yežen'. ⁵² Gat Jesusen', kégeze ni'a che yežen', san lezka' gate' nich wtohe' ži'n Dios ka', benne' zej náslase', nich gágake' toze. ⁵³ Ka' goken, la' ža na'ze ben xtiža'gake' gótgake' Jesusen'. ⁵⁴ Che len biž wdá Jesusen' kwáselo gan zej nníta' benne' judío ka', san

bezé'e ga na', na' wyeje' to latje gawze gan nak latje dach, na' ble'e lo yež Efraín, gan bga'ne' tzen len benne' wsedle chie' ka'.

⁵⁵ Kate' ža na' za' gawze Lni Pasko' chegak benne' judío ka' kate' žejśá' láže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto. Bžojgak benne' zan lo yež ka', na' jake' lo yež Jerusalén kate' za' zin lni na', nich chejpá' kwíngake' kan nak che yodo'.
⁵⁶ Benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén beyíljkake' Jesusen', na' katen' wnníta'gake' lo zchil yodo', belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake'.

—¿Biz žnnale le'e? ¿Wide' lni, cha' bi yide'?

⁵⁷ Ba wnnagak bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', cha' no benne' nne-zle' gan zoa Jesusen', žala' yedjizenle' légake' nich gak chejžéngake' Le'.

12

To no'le lie' Lia žgo'e da' zla' zix ni'a Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Kate' ne zej nga'n yexóp ža žin Lni Pasko' kate' žejśá' láže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto, bla' Jesusen' lo yež Betania, gan zoa Lásaro, bennen' gote', na' besbán Jesusen' le' lo yela' got. ² Naž bśi'ni'agake' to yela' waw ga na' da' gaw Jesusen'. Lia, no'le zan Lásaron', wlo'e'e yela' wawn', na' že' Lásaron' ladjw benne' ka' žé'lgake' Jesusen' tzen, gan že'j žawgake'. ³ Naž Lian' bežwe' ka to ya da' zla' zix che yeje susén las, da' záka'le'en, na' wlo'e'en lo ni'a Jesusen'. Besbiže' ni'e len yicha' yichje'. Dot lo yo'on' wžé' be' zixen'.
⁴ Naž bchalj to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Judas Iskariote, zi'n to benne' lie' Smon, na' nake' bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' yodo' ka', na' wnné'.

⁵ —¿Biz chen' bi wdó'w da' zla' zixen', da' zakan' lážwžo che to yiz, na' gak no benne' chise' mežwn' chegak benne' yache' ka'? ⁶ (Wnné' ki, kege dan' že' laže'e benne' yache' ka', san nake' wbán, na' lekze' noe'e bzod mežw chégage', na' zká'lane' mežwn' da' žgó'ogake' lo bzoden'.)

⁷ Naž Jesusen' gože' le'.

—Le we'e latje, dan' nak da' ni da' bene' to da' zpe'en che ža gacha'a lo yežw ba. ⁸ Benne' yache' ka' zej nníta'lenteze' le'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale.

Benne' judío wnná bia' ka' žénegekle' gótgake' Lásaro

⁹ Kate' bengekle benne' judío ka' zoa Jesusen' lo yež Betania, benne' zan žjake' ga na', kégeze dan' zoa Jesusen' ga na', san lezka' dan' žénegekle' lé'egekle' Lásaro, bennen' besbán Jesusen' lo yela' got. ¹⁰ Naž bžoz wnná bia' ka' ben xtiža'gake' lezka' gótgake' Lásaron'. ¹¹ Ka' goken dan' benne' zan, benne' judío ka', žejlé'gake' che Jesusen', na'

ba wléj yíchjkake' bžoz wnná bia' ka' ni'a che Lásaron'.

Zka'n zéngake' Jesús kate' žoe'e yež Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

¹² Bžingak benne' zan lo yež Jerusalén ža Lni Pasko', na' ža chope ža bengekle' za' Jesusen' lo yežen'. ¹³ Naž wdíchjkake' zin ka', na' bžojgak' nich chejchágake' Jesusen', na' wžéžya'agake' zižje, na' wnnágake'.

—iGa'n zen Dios! iGa'n zen Benne' ni ze'e lo wláz Xanžon', na' nna bi'e benách Israel ka'!

¹⁴ Jesusen' bžej-le' to búrrodo', na' wžie'-ba' kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

¹⁵ Bi žébele le'e, zoale yež Sión.

Le wia nga, za' Benne' nna bi'e le'e.

Žie' to búrrodo'.

¹⁶ Kate' gok da' ni, bi bejni'igekle benne' wsedle ka' che Jesusen', san wdé na', kate' bebane' Le' lo yela' got, na' beyepe' ya'abá che Dios, naž bejsá' láže'gake' da' ni da' nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chie', na' ki goken chie'.

¹⁷ Lezka' benne' ka' wnníta'lgake' Jesusen' katen' bliže' Lásaro, bennen' bgache'e lo yežw ba, na' besbane' le' lo yela' got, bzoa ligake' che da' bene'. ¹⁸ Lezka' che len bžojgak benne' ka', na' bejchágake' Jesusen', dan' bengekle' kan nak yela' wak zen na' da' bene' Le'. ¹⁹ Naž benne' yodo' fariseo ka' bcháljkake' la' légakze', na' wnnágake'.

—Nak bia' bi be sáke' lžo gonžo. Le wia kan žónlgak yógo'te benách Le' tzen.

Benne' zi'to'ka' žljgake' Jesús

²⁰ Ba le benne' zi'to'ka' zej nžage' benne' ka' bžingake' lo yež Jerusalén ža Lni Paskon' nich wká'n zéngake' Dios. ²¹ Benne' zi'to'ka' bejchágake' Lip, benne' Betsaida, yežen' nbaben Galilea, na' góta'yoegekle' le', na' wnnágake'.

—Benne', žénelto' le'elto' Bennen' lie' Jesús.

²² Wyéj Lipen', na' bzenle' Ndres da' ni. Naž Ndrezen' len Lipen' bejžéngeken' Jesusen'. ²³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake'.

—Za' žin ža gata' neda', Benne' Golje' Benách, na' yeyá'a latje chia' ya'abá che Dios. ²⁴ Da' li žapa' le'e: ga'n toze to binnedo' cha' bi gachen' lo yo, na' te chen. Cha' te che binnedon', lan', na' wnežjwn binnedo' zánle'eže. ²⁵ No benne' že' láže'ze' yela' nban chie', wniten', dan' gat to chi'ize bennen'. No benne' bi že' láže'ze' yela' nban da' nape' yežlyó nga gape chi'en, na' gata' yela' nban da' zejli kanne chie'. ²⁶ Cha' žénele no benne' gone' xchina', žala' gónlene' neda' tzen, na' gan chejsó'a neda', chejsó'a bennen' žone' xchina'. Cha' žon to benne' xchina', Xažo Dios gape' le' ba la'ne.

Jesús žloe'ele' kan za' gótgake' Le'

²⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Na'a žek zédle'ela'. ¿Bizkze nnia'? ¿Nnia': Xe, beslá neda' lo da' žala' gaken chia' na'a? Che len bla'a, nich soela' da' žala' gaken chia' na'a. ²⁸ Xe, ben ga la' law yela' zen chio'.

Naž benle chi'i to Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Ba bena' ga nla' law yela' zen chia', na' da' yoble gona' ga la' lawin.

²⁹ Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na', béngekle' chi'i na', na' wnná'gake':

—¿Wzió' wnné'!

Yebale benne' ka' wnná'gake':

—To wbás che ya'abá che Dios bcháljlene' Le'.

³⁰ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benle chi'i na', kege ni'a chia' neda', san ni'a chele le'e. ³¹ Ba bžin ža wchi'a laže' Dios benách yežlýo nga. Na'a Dios cho'ne' da' xiwe' na'le, dan' znná bian' benách ka' nníta'gake' yežlýo nga. ³² Na'a, cha' benne' ka', benne' gót'gake' neda', wchis'gake' neda', Benne' Golje' Benách, ža'le, gona' ga dob'gak yógo'te benách ka' gan soa' neda'.

³³ Len da' ni da' bchalj Jesusen' blóe'ele' law kan gate'. ³⁴ Benne' zan ka' belyi'e Jesusen', na' wnná'gake':

—Neto' benlto' chegak benne' ka', benne' bél'gake' xtiža' Dios, da' znnan: “Sóateze Benne' Criston'.” ¿Biz chen' zno' Le': “Žon byenen wchis'gake' Benne' Golje' Benách?” ¿Nozkzen' Benne' Golje' Benách?

³⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Yetó chí'ido'ze sóalena' le'e, na' naka' baní' chele. Le da' kate' ne zóalena' le'e, na' de banín' chele, nich bi'gak cho'l ntle. Nóte'teze benne' zde' gan nak cho'l bi' nnezle' gan zeje'. ³⁶ Kate' ne zóalena' le'e, naka' baní' chele. Le chejlé' chia' neda', naka' baní' chele nich gake' ži'n Bennen' nake' banín' da' naken li laže'.

Kate' beyož bchalj Jesusen', beyeye', na' benít lawe' gan nníta'gake'.

Da' žonen ga bi'žejle'gak benne' judío ka' che Jesús

³⁷ La'kze ben Jesusen' da' zan yela' wak zen law'gak benne' judío ka', bi' bejlé'gake' chie'.

³⁸ Ka' goken, bžin dan' bzoj Isaiás, bennen' bchalje' lo wláž Dios ža ni'te, katen' wnné': Xan, ¿nozkze benne' bejlí'e da' bchaljito'?

¿Nozkze benne' blóe'el Xanžo Dios le' yela' wak chie'?

³⁹ Ka' goken, bi' gok chejlé'gake' che Jesusen'. Goken kan wnná Isaiásen' katen' wnné':

⁴⁰ Dios bene' ga gok cho'l yichj láždo'gake', na' gok choch láždo'gake' nich bi' lé'e'ekle' len yej láw'gake', na' nich bi' chejní'igekle' lo yichj láždo'gake'. Na' wnná Dios:

Bi' yeyá'gake' chia' nich yeyona' légake'.

⁴¹ Bchalj Isaiásen' da' ni dan' blé'ele' yela' zen che Benne' Criston', na' bchalje' kan gak chie' Le'.

⁴² La'kze goken ki, bejlé'gak benne' zan che Jesusen'. Lezka' bejlé'gak bale' benne' wnná bia' ka' chie', san dan' zžébegake' benne' yodo' fariseo ka', bi' bzoa lágake' chie' kwáselo. Ki bégake' nich bi' kwéjgake' légake' to chi'ize gan zdóbgake' nich yéngkele' xtiža' Dios. ⁴³ Lezka' bégake' ki dan' že' láže'gakže' gápegak benách ka' légake' ba la'ne, ka' že' láže'gake' gape Dios légake' ba la'ne.

Kwia yí'gake' dan' bi'žejlé'gake' da' bchalj Jesús

⁴⁴ Jesusen' wnnié' žižje, na' wnné':

—No benne' žejlí'e chia' neda', kege chia' nedza' žejlí'e, san lezka' žejlí'e che Xa, Bennen' bsele'e neda'. ⁴⁵ Lezka', no benne' zle'ele' neda', lezka' zle'ele' Xan', Bennen' bsele'e neda'. ⁴⁶ Neda' naka' baní', na' bla'a yežlýo nga, nich bi' ga'ngak benne' ka' lo chole, yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chia' neda'. ⁴⁷ Cha' ženle no benne' xtiža'a, na' bi' žapen' ba la'ne, kege neda' choga' che bennen' kwia yí'e, dan' bla'a nga, kege nich choga' chegak benách ka' nníta'gake' yežlýo nga kwia yí'gake', san nich yeslá' benách ki. ⁴⁸ No benne' zzoe' neda' che'la'ale, na' bi' zzi' lo ne'e xtiža'a, ba zoa da' chogen chie' kwia yí'e. Dižan' dan' bcháljlana' le'e naken da' chogen che bennen' kwia yí'e ža ze lawte ža na'. ⁴⁹ Ki naken dan' zchalja', kege žakze chia', san Xa, Bennen' bsele'e neda', gože' neda' da' žala' nnia', na' lezka' kan žala' wchalja'. ⁵⁰ Nnezla' gož Dios neda' gona' ki nich gata' yela' nban da' žejlí kanne chegak benách ka'. Ki naken, zchalja' kan ba gožkež Xan' neda'.

13

Jesús žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka'

¹ Bžin ža za' žin Lni Pasko' kate' žej'sá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlýo Egipto. Jesusen' nnéžkeze' za' žin ža chie' gate', katen' wzé'e yežlýo nga, na' yeyeje' gan zoa Xe'. Kan nži'ile' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlýo nga, na'a nži'ile' légake' na' zejte gate' lo wláž légake'.

² Da' xiwe' ba ngo'o yelan' Judas Iskariote, ži'n to benne' lie' Smon, nich wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gót'gake' Le'. ³ Jesusen' nnéžkeze' kan nak, bžoje' gan zoa Dios, na' yeyeje' gan zoa Dios, na' Dios, Xe', ba bdi'e' lo ne'e Le' dot yela' wnná bia' chie'. ⁴ Che len, kate' ne žej' žaw'gake', wzó ža' Jesusen', na' beké'e lažen' žxoa xkože'e. Bežwe' to laže' da' žesbížlenžon na'žo, da' bde'en li'e. ⁵ Naž wdé'e nis to lo žiga' ya, na' wzó lawe' žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka', na' žesbiže' ní'agake' len lažen' da' dan' li'e.

⁶ Kate' bžin Jesusen' gan že' Smon Bedw, Bedon' gože' Le':

—Xan, bi žala' chibo' Le' ni'a.

⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' ni da' žona', bi žejni'ilon' na'a, san te na'a chejni'ilon'.

⁸ Naž Bedon' gože' Le':

—Bi chibkzo' Le' ni'a.

Jesusen' gože' le':

—Cha' neda' bi chiba' le', bi sáke'lo' gónleno' neda' tzen.

⁹ Naž Smon Bedon' gože' Le':

—Xan, kégeze ni'a chibo', san lezka' chibo' na'a, na' yichja'.

¹⁰ Jesusen' gože' le':

—No benne' nyaže', ní'aze' žon byenen chažen, dan' ba nakkeze' chawe' dotie', na' le'e nakle chawe', san kege yógo'tele.

¹¹ Ki wnná Jesusen': "Kege yógo'tele nakle chawe'" dan' nnézkzele' no benne' ládjwage' wdíe' Le'.

¹² Beyóž wdíb Jesusen' ní'agake', na' beyakwe' lažen' bħoa xkože'e. Bebi'e gan že'j žáwgake', na' gože' lé'gake':

—žejni'ilele dan' za' bena' chele? ¹³ Le'e že'le neda': "Benne' Wsedle" na': "Xan." Da' li nak da' žnnae, dan' ki naka'. ¹⁴ Na'a, cha' neda' naka' Xanle, na' Benne' Wsedle chele, na' wdiba' ní'ale, lezka' žala' gonle le'e, chible ni'a lježle tole yetole. ¹⁵ To da' bløe'elan' le'e nich gonle le'e kan bena' neda'. ¹⁶ Da' li žapa' le'e: to benne' wen žin bi nakže' blo ka Xane', na' to benne' wbás bi nakže' blo ka bennen' bsele'e le'. ¹⁷ Cha' žejni'ilele yógo'te da' ki, ba nez zen gaken chele le'e cha' gonle ki. ¹⁸ Da' ni da' žnnia' bi žapa' yógo'tele. Nónbia'kza' benne' ka' wžekza' neda', san žon byenen gak dan' nyejwn le'e yiche la'y, dan' žnni: "To benne' že'j žáwlene' neda' tzen wži'e chia' neda'." ¹⁹ Na'a žløe'ela' le'e zga'ale kan gaken, nich katen' gaken ki, na' chejle'le zoakza' neda'. ²⁰ Da' li žapa' le'e: no benne' gape' to benne' wbás ba la'ne, benne' sela'a neda', lezka' gape' neda' ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' Xa' ba la'ne, Bennen' bsele'e neda'.

Jesus žnne' wdé Judas Le' lo na'gak benách ka'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)

²¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, gok nyache' laže'e, na' kwáselo wnné':

—Da' li žapa' le'e: to benne' zoe' ládjwle le'e nga wdíe' neda'.

²² Naž benne' wsedle chie' ka' bwíagake' law ljéžgake' toe' yetóe', na' gok zédgekle', na' wzá' láže'gake' nólegake' bchalj Jesusen' chie'. ²³ To benne' wsedle chie', bennen' Jesusen' nži'ile' le', zoe' kwite'. ²⁴ Smon

Bedw bløe'ezele' bennen' nich nnable' Jesusen' nólegake' bchalje' chie'. ²⁵ Naž bennen' zoe' kwit Jesusen' gože' Le':

—Xan, žnožen' bchaljo' chie'?

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Bennen' wa'a-ne' yet xtil da' nbisen.

Naž besbise' yet xtilen', na' bi'en che Judas Iskariote, ži'n to benne' lie' Smon. ²⁷ Beyóž bdaw Judas na' yet xtilen', wyáz da' xiwe' lo yichj lážda'we'. Naž Jesusen' gože' le':

—Dan' yo'o lážo'o gono', bentgan na'a.

²⁸ Yezika' benne' wsedle ka' che Jesusen', benne' žé'gake' ga na', na' že'j žáwgake', bi žejni'igekle' biz chen' gože' le' ki. ²⁹ Dan' nwa' Judas na' bzod mežw chégake', che len gókgekle' ba'le' Jesusen' gože' le': "Bejxi' da' gawžo" o wnné': "Bia' late' chegak benne' yache' ka'." ³⁰ Katen' Judas na' beyóž bdawe' yet xtilen', na' la' bžojtie', ne nak žel.

Jesus žchi'le' žo'o to da' kobe da' žon byenen gonžon

³¹ Kate' ba bžoj Judas, wnná Jesusen':

—Na'a za' la' law yela' zen chia' neda', Benne' Golje' Benách, na' lezka' la' law yela' zen che Dios. ³² Cha' la' law yela' zen che Dios ni'a chia' neda', Ži'ne', lezka' gonkze Dios ga la' law yela' zen chia' neda', Ži'ne', na' la' gontie' ki. ³³ Le'e, ži' na' do' ka', yetó chí'ido'ze zóalena' le'e. Yeyilje neda', na' kan ba goža' benne' judio ka', lezka' žapa' le'e na'a: gan cha'a neda', bi gak yidle žakze chele. ³⁴ To da' kobe žchi'la' le'e: le ži'il lježle tole yetole. Kan neda' nži'ila' le'e, lezka' žala' ži'ilele lježle tole yetole. ³⁵ Cha' ži'ilele lježle tole yetole, gékbe'egekle yógo'te benách žónlenle neda' tzen.

Jesus žnne' nna Bedw bi nónbi'e Le' (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

³⁶ Naž Smon Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, žgazken' chejo'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Gan cha'a neda', bi gak sá'leno' neda' na'a, san te na'a yido' gan cha'a neda'.

³⁷ Bedon' gože' Le':

—Xan, žbiz chen' bi gak sá'lena' Le' na'a? Zoakza' wdía' yela' nban chia', na' gata' dan' nži'ila' Le'.

³⁸ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—žwdio' yela' nban chio' dan' nži'ilo' neda'? Da' li žapa' le', zga'ale kate' kweže leko', wži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'.

14

Jesus nake' nez da' chéjlenžo nich žinžo gan zoa Xažo Dios

¹ Wnná Jesusen':

—Bi gek zédlele. Le chejlé' che Dios, na' le chejlé' chia' neda'. ² Latje zan zej den liž

Ḫa'. Chela' bi naken ki, neda' ba goḻkza' le'e. Cha'a neda' na'a, chejkwēza' latje chele gan chejsoale. ³ Cha' chejkwēza' latje chele gan chejsoale, na' yelá'a da' yoble, nich yechi'a le'e latje chian', nich gan chejsó'a neda', lezka' le'e chejsoale ga na'. ⁴ Nnézkzelele gan cha'a, na' lezka' nónbia'le nez.

⁵ Mas gože' Le':

—Ḫan, bi nnezlto' gan chejo'. ḶNakḵkze gak gónbia'to' nezen'?

⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Neda' nakkza' nez li, na' naka' da' nak dot da' li, na' naka' Benne' zej nbanlen benách ka'. Ni'a chia' nedza' gak la' no benne' gan zoa Ḫažo Dios. ⁷ Chela' nónbia'le neda', lezka' nónbia'le Ḫan'. Na'a, nónbia'le-ne' na' ba blé'elele-ne'.

⁸ Naž Lip gože' Le':

—Ḫan, blóe'el neto' Ḫon', ná'teze.

⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Lip, scha ba goken zóalena' le'e. ḶBi nónbio' neda'? No benne' zlé'ele' neda', lezka' zlé'ele' Ḫan'. ḶNa'a nno': "Blóe'el neto' Ḫon'?" ¹⁰ ḶBi žejli'o zóalenkza' Ḫa', na' Ḫan' zóalenkze' neda'? Da' ki da' zcháljlēna' le'e, kege žakze chia' zchaljan', san Ḫa' zóalenkze' neda', na' Lekze' žone' žin ki. ¹¹ Le chejlé' chia', zóalenkza' Ḫa', na' Ḫan' zóalenkze' neda'. Cha' bi gak gonle ki, le chejlé' chia' neda' ni'a che žin da' žona'. ¹² Da' li žapa' le'e: da' ka' žona' neda', lezka' gon bennen' žejli'e chia' neda', na' da' zenže ka' gone' dan' yeyá'a gan zoa Ḫažo Dios. ¹³ Yógo'te da' nnáblele Ḫažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', neda' gona' dan' nnable, nich wlo'e'ela' law neda', Zi'n Dios, yela' baní' zen che Ḫažo Dios. ¹⁴ Bíte'teze dan' nnable, na' wkónlele žin la' neda', neda' gonan'.

Jesús sele'e Dios Be' La'y yedjsóalene' benách chie' ka'

¹⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nži'ilele neda', le gon da' žapa' le'e, ¹⁶ na' neda' gáta'yoe'la' Ḫažo Dios, na' Le' sele'e Benne' yoble, Benne' gáklene' le'e, Benne' gon choche' le'e, na' sóalenteze' le'e. Bennen' nake' Dios Be' La'y, Benne' znnakze' da' li. ¹⁷ Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi gak si' lo ná'gake' Le', dan' bi gak lé'egkle' Le', na' bi gak gónbia'gake' Le', san zóalenkze' le'e, na' soe' lo yichj lázdo'le. ¹⁸ Bi wka'na' le'e ka' ḵkwide' wzéb ka'. Yelá'a, na' yedjsóalēna' le'e. ¹⁹ Yetó chí'ido'ze, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga biž lé'egkle' neda', san le'e yelé'elele neda'. Dan' zoakza' nbana' neda', lezka' le'e, to chí'ize soale nbanle. ²⁰ Ža na' katen' Dios Be' La'y na' yedjsóalēne' le'e, nnézkzelele zóalenkza' Ḫažo Dios, na' le'e zóalēne neda', na' neda' zóalēnkza' le'e. ²¹ Nóte'teze benne' zzi' lo ne'e ḵtiža'a, na' žone' kan znnan, nak bia' nži'ile' neda'. Ḫažo

Dios ži'ile' bennen' nži'ile' neda', na' neda' ži'ila' bennen', na' wloé'e lawa' lawe' le'.

²² Judas gože' Le', (kege Judas Iskariote), na' wnné':

—Ḫan, žnakḵkze gak wloé'e lawo' lawto' neto', na' bi wloé'e lawo' lawgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga?

²³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Nóte'teze benne' nži'ile' neda' gone' kan znná ḵtiža'a, na' Ḫažo Dios ži'ile' le', na' yedjsóalēto' le' lo yichj lázda'we'. ²⁴ Nóte'teze benne' bi nži'ile' neda' bi žone' kan znná ḵtiža'a. Da' bēnlele, da' bchalja' neda', kege chia' nedzan', san naken che Ḫažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

²⁵ Žapka' le'e da' ki kate' ne zóalēna' le'e, ²⁶ san Dios Be' La'y, Bennen' selá' Ḫažo Dios chele, gáklēne' le'e, na' gon choche' le'e dan' wkónlele žin la' neda'. Wsedle' le'e yógo'te, na' wsé'e láže'le kan nak yógo'te da' ba goža' le'e.

²⁷ Wka'na' da' wká'n ži yichj lázdo'le. Dan' wká'n ži yichj lázdo'le da' gonná chele, bi naken ka' da' znéžiwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Bi gek zédlele, na' bi žébele. ²⁸ Ba bēnlele da' ba goža' le'e, wnnía': yeyá'a, na' yelá'a, na' yedjsóalēna' le'e. Chela' nži'ilele neda', na' yebélele katen' goža' le'e yeyá'a gan zoa Ḫažo Dios, dan' nakže blo Ḫažo Dios ka' naka' neda'. ²⁹ Na'a, ba goža' le'e zga'ale kate' gaken, nich kate' gaken ki, chejlē'le chia' neda'.

³⁰⁻³¹ Biž wcháljlēna' le'e da' zan, dan' za' da' xiwe', dan' znná bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Lá'kze bi de lo nan' bi da' gonen chia' neda', ki žala' gaken nich nnéžegkle benách ka' nníta'gake' yežlyó nga nži'ila' Ḫažo Dios, na' žona' kan ba gože' neda' gona'. Le so ža', na' le cho'o.

15

Kan nak che lba uba, na' chegak ni'a nen' ka'

¹ Lezka' Jesusen' gože' lé'gake':

—Naka' neda' ka to lba uba da' naken li láže', na' Ḫa' nake' ka benne' žaz ža'n, benne' žape chí'e lban'. ² Choge' bíte'teze ni'a na' lban', dan' naka' neda', da' ka' bi be želbían, na' wchi'e yógo'te ni'a nen' ka', da' želbían, nich gágaken chawe', na' kwíagaken yelate'. ³ Le'e ba nakle chawe' ni'a che dižan' da' ba bcháljlēna' le'e. ⁴ Le gónlenteze neda' tzen, kan neda' žónlenteza' le'e tzen. Kan nak che ni'a na' lban', bi be gak kwian žakze chen, cha' bi gónlentezen lban' tzen, lezka' naken chele, bi be gak gonle cha' bi gónlentezele neda' tzen.

⁵ Naka' neda' ka lban', na' le'e nakle ka ni'a nen' ka'. No benne' gónlenteze' neda' tzen, kan neda' žónlenteza' le'e tzen, benne' ni nake' ka ni'a na' lban' dan' žbian da'

zenle'e, dan' cha' yekwasle len neda', bi be gak gonle. ⁶ No benne' bi gónlenteze' neda' tzen, gak chie' kan žak chegak ni'a na' lban', da' ka' bi zej naken chawe', Žchóggake' ni'a nen' ka', na' bížgaken. Katen' ba nbižgak ni'a nen' ka', na' wtóbgaken', na' chó'ngaken' lo yi', na' chéygaken.

⁷ 'Cha' gónlentezele neda' tzen, na' cha' gonle kan znná xtiža'a, wake nnable bi da' yénelele, na' neda' gonan'. ⁸ Gape le'e Xažo Dios ba la'ne katen' gonle xchine', na' gakte ka ni'a na' lban', da' ka' želbían, na' ki gak bia' da' li nakle benne' ka' žónlengake' neda' tzen. ⁹ Kan Xažo Dios nži'ile' neda', lezka' nži'ila' le'e. Le gónteze kan žala' gon no benne' nži'ila'-ne'. ¹⁰ Cha' gonle kan žapa' le'e, gonle kan žala' gon no benne' nži'ila'-ne', kan neda' žona' kan Xažo Dios ba gože' neda' gona', na' žónteza' da' žaz laže' Dios, Bennen' nži'ile' neda'.

¹¹ 'Da' ki žapa' le'e nich yebélele tzen len neda', na' gaken dot li laže' kan yebélele. ¹² Da' ni naken da' zchi'la' le'e gonle: le ži'il lježle tole yetole, kan neda' nži'ila' le'e. ¹³ Bi gak no benne' ži'izele lježe' ka gon bennen' wdíe' yela' nban chie', na' gate' nich gáklene' lježe' ka' dan' nži'ile' légake'. ¹⁴ Le'e nakle lježa'do' ka' cha' gonle kan bchi'la' le'e gonle. ¹⁵ Biž nnia' chele nakle wen žin chia' ka', dan' bi nnezle benne' wen žin da' gon xane'. Neda' wnnia' chele nakle lježa'do' ka', dan' bena' ga nnézele yógo'te da' gož Xa' neda' gona'. ¹⁶ Kege le'e wžele neda', san neda' wžekza' le'e, na' bnnita'a le'e nich chejle bi da' chjenle, kan žongak ni'a na' lban', da' ka' želbían da' zenle'e, na' ga'nteze dan' gonle. Ki gaken, Xažo Dios gonne' chele yógo'te da' nnáblele-ne', katen' wkonlele žin la' neda'. ¹⁷ Da' ni naken da' zchi'la' le'e gonle. Le ži'il lježle tole yetole.

Góngake' chegak benách che Jesús kan béngake' chie'

¹⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zžóagake' le'e chela'ale, nnézele ba bzóagake' neda' chela'ale zga'ale kan zžóagake' le'e chela'ale na'a. ¹⁹ Chela' nakle toze len benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, ži'igekle' le'e kan zej nži'ile' lježgake' ka', san zžóagake' le'e chela'ale dan' bi nakle toze len légake'. Ki žaken dan' wžekza' neda' le'e, na' wleja' le'e ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ²⁰ Le chejsá' laže' dižan' da' goža' le'e, katen' wnnia': "Benne' wen žin bi nakže' blo ka xane'." Cha' wžia' láže'gak benách ka' neda', lezka' kwia' láže'gake' le'e. Cha' zej nnita' benne' ka' žóngake' kan znná xtiža'a, lezka' góngake' kan znná xtiža'le le'e. ²¹ Yógo'te da' ki gongak benách ka' chele dan' žónlenle neda' tzen, na' dan' bi zej nónbi'e Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

²² 'Chela' bi bla'a, na' chela' bi bchájljena' légake', bi bága'gake' dola', san na'a dan' bla'a nga, bi be zoa da' gak nnágake' che dola' da' zej nbage'e nich yebéj chawe' kwíngake'. ²³ No benne' zžoe' neda' chela'ale, lezka' zžoe' Xažo Dios chela'ale. ²⁴ Chela' bi bena' yela' wak zen ka' gan nníta'gake', da' ka' bi ben nitó benne' kan gókgaken, bi bága'gake' dola'. Na'a, blé'egekle' da' ka' bena', na' zžóagake' neda' chela'ale, na' lezka' zžóagake' Xa' chela'ale. ²⁵ Ki goken, bžin da' znná xtiža' Dios, dan' wzí' lo ná'gake', dan' znnan: "Zžóagake' neda' chela'ale na' bi zoa biz chen'."

²⁶ 'Kate' yedjsóalen Dios Be' La'y le'e, Ben' zchalje' da' li, Len' gáklene' le'e, na' gon choche' yichj láždo'le. Nake' Ben' seļa'a chele lo wláz Xažo Dios. Be' La'y ni wzóla lie' chela' neda'. ²⁷ Lezka' le'e wzóla lile chia', dan' wzóalenkzle neda' tzen ža ni'te, na' zejte na'a.

16

¹ 'Da' ki goža' le'e, nich bi gak chope láže'le. ² Žin ža kate' kwéjgake' le'e to chi'ize gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' ža na' gékgekle' cha' gótgake' le'e góngake' xchin Dios. ³ Ki góngake' dan' bi zej nónbi'e Xažo Dios, na' dan' bi zej nónbi'e neda'. ⁴ Žapa' le'e da' ki, nich kate' žin ža na', chejsá' láže'le da' ni da' žapkza' le'e, na' bi gak chope láže'le.

Da' gon Dios Be' La'y

Lezka' wnná Jesusen':

—Da' ki bi goža' le'e ža ni'te, dan' zóalenkza' le'e. ⁵ Na'a yeyá'a, na' chejsóalena' Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', na' bi nnáblele nitole le'e neda', bi nnale: "žGaz chejo?" ⁶ Na'a, dan' žapa' le'e da' ni, žak nyache' láže'le. ⁷ Neda' žapa' le'e da' naken dot da' li. Gakže chawe' chele cha' yeyá'a. Cha' bi yeyá'a, bi yedjsóalen Dios Be' La'y le'e. Cha' yeyá'a, na' seļa'a-ne', na' yedjsóalene' le'e. Le' gáklene' le'e, na' gon choche' yichj láždo'le. ⁸ Kate' yide' Le', yesniš' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nbage'e dola', na' bi zej nónbi'e da' naken chawe', na' Dios choge' chégake' kwia yí'gake'. ⁹ Zej nbage'e dola' dan' bi žejlégake' chia' neda'. ¹⁰ Bi zej nónbi'e da' naken chawe' dan' gótgake' neda', na' yeyá'a gan zoa Xažo Dios, Benne' chawe', na' biž lé'egekle' neda'. ¹¹ Dios choge' chégake' kwia yí'gake' dan' ba bchoge' che da' xiwe' kwia yin', dan' znná bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

¹² 'Da' zanže zénela' wchájljena' le'e, san bi gak chejni'ilen na'a. ¹³ Zchalj Dios Be' La'y da' naken dot da' li. Kate' le'e Le', ws-edle le'e yógo'te da' naken dot da' li, dan' bi wchalje' žakze chie', san wchalje' yógo'te da' yenle' dan' nna Xa', na' wzejni'ile' le'e yógo'te da' žala' gaken. ¹⁴ Le' gape' neda' ba la'ne,

dan' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' le'e.
¹⁵ Yógo'te da' naken che Xažo Dios zej naken chia'. Che len wnní'a' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' le'e.

Yela' nyache' laže' yeyaken yela' žebele

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Yetó chí'ido'ze, biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel'é'elele neda', dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios.

¹⁷ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e ljéžgake' toe' yetó'e, na' wnnágake':

—¿Biz zejłás dan' gože' zo'o? Wnné': "Yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel'é'elele neda', na' naken dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios."

¹⁸ Naž wnnágake':

—¿Bizke zejłás da' ni, dan' wnné': "Yetó chí'ido'ze"? Bi žejni'ילו' dan' wnné'.

¹⁹ Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' nnábgekle' Le', na' gože' légake':

—¿Žnnábele lježle kan nak che dan' wnní'a': yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel'é'elele neda'? ²⁰ Da' li žapa' le'e: kwézele, na' gak nyache' láže'le, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga yebégekle' katen' gótgake' neda'. Naž la'kze gak nyache' láže'le, yela' nyache' laže' chelen' yeyaken yela' žebél katen' yel'é'elele neda'. ²¹ To no'le kate' za' galj bi'do' chie', zžaka'li'e, dan' ba bžin ža chie', san kate' ba zoa to xkwide' byodo' chie', biž žejśá' laže'e dan' wzake'e, san žebele' dan' ba golj to xkwide' byodo' yežlyó nga. ²² Lezka' žaken chele. Nak nyache' láže'le na'a, san yelá'a neda', na' yedjwí'a' le'e, na' naž yebélele, na' bi sáke'le no benne' yeké'e yela' žebél chelen'.

²³ Ža na' bi be nnábelele neda'. Da' li žapa' le'e: yógo'te da' nnábelele Xažo Dios, na' wkonlele žin la' neda', Le' gonnén' chele. ²⁴ Na' zejte na'a ža bi žkonlele žin la' neda' kate' bi da' žnnábelele Xažo Dios. Le nnable' ki, na' gata' chele da' nnábelele-ne', nich gak dot li laže' yela' žebél chele.

Jesús, Benne' Criston', bežoje' chawe' lo da' gok chie'

²⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Bsaka' leba' katen' bcháljléna' le'e. Žin ža kate' biž wcháljléna' le'e da' wsaka' leba', san kwáselo wcháljléna' le'e kan nak che Xažo Dios. ²⁶⁻²⁷ Ža na' nnábelele Dios, na' wkonlele žin la' neda', na' žapa' le'e, bi gon byenen gáta'yoela' Xažo Dios lo wlazle le'e, dan' Xažo Dios nži'ile' le'e. Nži'ile' le'e dan' nži'ilele neda', na' žejle'le bžoja' gan zoe' Le'. ²⁸ Bžoja' gan zoa Xažo Dios, na' bla'a yežlyó nga. Yetó da' gaken, yezá'a yežlyó nga, na' yeyá'a gan zoakze' Le'.

²⁹ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a kwáselo zchaljo', na' biž žsaka' lebo'. ³⁰ Na'a žákbe'elto' nnéžkelo' Le' yógo'te, na' bi žon byenen no benne' bi da' nnable' Le', dan' žloe'elo' neto' da' za' nnabton'. Che len žejle'to' bžoja' gan zoa Dios.

³¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Žejle'le chia' neda' na'a? ³² Le wia, za' žin ža, na' ba zoažo ža na', katen' gáslasle che chele, na' wka'nle neda' toza', san bi soa' toza', dan' Xažo Dios zóalenkze' neda'. ³³ Da' ki goža' le'e nich ga'n ži yichj lázdo'le, dan' nakle chia' neda'. Gak da' wsaka' zin' le'e yežlyó nga, san le gak choch. Neda' ba bežoja' chawe' lo da' žak yežlyó nga.

17

Jesús žnnable' Dios gákléne' benách chie' ka'

¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ki, bchis lawe', na' bwíe' ya'abale, na' wnné':

—Dios, Xé, ba bžin ža. Ben ga la' law yela' zen chia' neda', Zi'no', nich gak gona' ga la' law yela' zen chio' Le'. ² Ben ki dan' ba bdio' lo na'a yela' wnná bia' nich nna bia' yógo'te benách ka', na' wa'a yela' nban da' zejli kanne chegak yógo'te benne' ka' benno' chia'. ³ Ki gata' yela' nban da' zejli kanne chégake', cha' zej nónbi'e Le', nako' Dios tlich'a', na' lezka' zej nónbi'e neda', Jesús, Benne' Criston', na' nnéžgekle' Le' bseło'o neda'.

⁴ 'Neda' ba bena' ga nla' law yela' zen chio' yežlyó nga, na' ba beyóž bena' žin da' bdio' lo na'a gona'. ⁵ Na'a, Xé, ben ga la' law yela' zen da' napa' tzen len Le', na' gata' chia' yela' zen da' gata' chia' tzen len Le' ža ni'te zga'ale kate' gata' yežlyó nga.

⁶ 'Ba blóe'ela' da' nako' Le' lawgak benne' ki benno' chia', benne' ka' wlejo' ladjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Benne' ki gókgake' chio', na' Le' bénngako'-ne' chia', na' žóngake' kan žnna xtižo'o. ⁷ Na'a nnéžgekle' yógo'te da' ka' benno' chia' zá'gaken lo no'o Le', ⁸ dan' ba bdia' lo ná'gake' dižan' da' bdio' Le' lo na'a neda', na' légake' nzi' lo ná'gaken', na' žákbe'gekle' bžoja' gan zo' Le', na' žejlé'gake' bseło'o Le' neda'.

⁹ 'Neda' žáta'yoela' Le' gáklengako'-ne'. Žáta'yoela' Le', kege gákléno' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san gákléno' benne' ki benno' chia', dan' zej nake' chio' Le'. ¹⁰ Yógo'te benne' ka', benne' zej nake' chia', lezka' zej nake' chio', na' benne' ka' zej nake' chio' lezka' zej nake' chia', na' kan zej nak benne' ka' zloe'e lawn yela' zen chia'.

¹¹ 'Na'a, biž ga'na' yežlyó nga, san benne' ki gá'ngake' yežlyó nga, na' neda' yedjsóaléna' Le'. Žnnabla' Le', Xé la'y, len yela' wak chio' gape chi'o benne' ki benno' chia', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze. ¹² Katen' wzóalengaka'-ne' lo yežlyó nga, wdape chí'igaka'-ne', na' bkonla' žin yela'

wak che La la'y chio'. Benne' ka' benno' chia', wdape chí'igaka'-ne', na' bi bnita' nitóe', san toze bennen' nake' ka' zi'n da' xiwe', bennen' wnitle' to chí'ize. Ki goken, gok da' nyejw le'e yiche la'y.

¹³ Na'a yedjsóalena' Le', san kate' ne zoa' yežlyó nga, zchalja' ki nich gata' yela' žebél chégake' kan žata' chia' neda' yela' žebél. ¹⁴ Neda' ba bdia' lo ná'gake' xtižo'o, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zžoagake' benne' ki chela'ale dan' bi žónlengake' légake' tzen, kan nak chia' neda', bi žónlengake' benách yežlyó ka' tzen. ¹⁵ Žáta'yoela' Le', kege kwejo' benne' ki yežlyó nga, san gape chí'igako'-ne', nich bi chó'ogake' lo na' da' xiwe'. ¹⁶ Bi žónlengake' benách yežlyó ka' tzen, kan nak chia' neda', bi žónlengake' benách ka' tzen. ¹⁷ Bebéj-gake' cheze chio', wkonlo' žin da' nak dot da' li. Da' nak dot da' li na' naken xtižo'o. ¹⁸ Kan beno' Le', bsejo'o neda' ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, lezka' žona' neda', žsél'a'gaka'-ne' ládjwgak benách ka'. ¹⁹ Dan' nží'igekla'-ne' zde kwina' lo no'o, nich gágake' cheze chio' dan' nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li.

²⁰ Žáta'yoela' Le', kege chégake' benne' ki, san lezka' chégak benne' ka' chejlé'gake' chia' neda' ni'a che da' wchaljgak benne' ki. ²¹ Žáta'yoela' Le' gono' ga gágake' toze yógo'tegake', na' lezka' gágake' toze len žo'o, kan nako' Le', Xe, nako' toze len neda', na' neda' naka' toze len Le'. Ki žala' gágake' nich chejle'gak benách yežlyó ka', bséla'kzo' Le' neda'. ²² Yela' ži'i lažen' da' benno' chia', neda' bnezjwan' chégake', nich gágake' toze, kan nakžo žo'o toze. ²³ Le' nako' toze len neda', na' neda' gaka' toze len légake', nich gak dot li laže' kan zej nake' toze, na' nich gónbia'gak benách yežlyó ka', bséla'kzo' Le' neda', na' nží'ilo' benne' ki kan nží'ilo' neda'.

²⁴ Xe, žénala' yedjsóalengak benne' ki neda', benne' ka' benno' chia', gan chejsó'a', nich lé'egake' yela' zen na' da' benno' chia' dan' nží'ilo' neda' ža ni'te, katen' za' gono' yežlyó nga. ²⁵ Xe chawe', benách yežlyó ka' bi zej nonbi'e Le', san neda' nónbia'kza' Le', na' benne' ki nnéžgake' bséla'kzo' Le' neda'. ²⁶ Bena' ga nnéžgake' da' nakkzo' Le', na' gonža' ga nnéžgake' da' ni, nich kan nží'ilo' Le' neda', lezka' ží'igekle' ljéžgake' ka', na' nich gakkza' neda' toze len légake'.

18

Želgoxe' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bžoje' ga na', na' benne' wsedle chie' ka' wyéjlengake' Le' tzen. Wdie' yechelá'a yego Sedrón, na' bžine' gan de to yežlyó, na' wyó'olene' benne' wsedle chie' ka' latjen'.

² Lezka' Judas, bennen' zdie' Jesusen', nónbi'e latjen' dan' btob Jesusen' benne' wsedle chie' ka' ga na' zan chí'i. ³ Naž Judas na' bchi'e to kwe' benne' ka' žjake' lo wdile, na' benne' ni'a na'gak bžox wnná bia' ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', na' jake' gan zoa Jesusen', zej noe'e yi' yež ka', na' ya ntoche' chégake' ka'. ⁴ Dan' nnéžkzele Jesusen' yógo'te da' žala' gaken chie', bžoje' ga zoe', na' gože' légake'.

—žNož benne' žeyilje?

⁵ Beží'igake', na' belyi'e Le'.

—Jesús, benne' Nasaret, žeyiljo'-ne'.

Jesusen' gože' légake'.

—Nedkzan'.

(Lezka' Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake', žónlene' benne' ka' tzen.) ⁶ Kate' Jesusen' gože' légake': "Nedkzan'" naž bebíga'gake', na' wbíxgake' lo yo. ⁷ Jesusen' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné'.

—žNož benne' žeyilje?

Belyi'e Le'.

—Jesús, benne' Nazaret, žeyiljo'-ne'.

⁸ Naž bechebe Jesusen', na' wnné'.

—Ba goža' le'e, nedkzan'. Cha' žeyilje neda', le gonn latje yeyejgak benne' ki.

⁹ Ki wnná Jesusen' nich bžin da' bchalje', katen' wnné': "Benne' ki benno' chia', bi bnita' nitóe'." ¹⁰ Naž, dan' nwa' Smon Bedw to ya ntoche', wlejen', na' la' bentie' we' Malko, benne' wen žin che bžox blo, na' bchoge' yid nage' li ža. ¹¹ Naž Jesusen' gože' Bedon'.

—Begó'o ya ntoche' chio' ližen. žBi žala' saka'a dan' wnná Xan' gaken chia'?

Zžin Jesús law bžox blo

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)

¹² Benne' ka' žjake' lo wdile len bennen' zchi'e légake', na' benne' ni'a na'gak benne' judio wnná bia' ka', béxwgake' Jesusen', na' bchéjgake' Le'. ¹³ Naž bchéjgake' Le' law Anás, dan' nake' xto' zi'n Kaifás, bennen' nake' bžox blo yizen'. ¹⁴ Kaifás na' nake' bennen' bzejni'ile' benne' judio wnná bia' ka', na' bloe'ele' légake' gakže chawe' gat toze benne', na' kege kwia yi' dot yež chégake'.

Zžna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)

¹⁵ Smon Bedw len yetó benne' wsedle che Jesusen', jake' xkóže'lgak benne' ka' zchéjgake' Jesusen', na' bejnáwgake' Le'. Benne' wsedle ni wyó'olene' Jesusen' la' li'a liž bžox blo, dan' nonbia' bžox blon' le'. ¹⁶ Bedon' bga'ne' na'le gan žo'ogak benách ka' la' li'a na'. Che len bežój benne' wsedlen' nonbia' bžox blon' le', na' bcháljene' no'len' žape chí'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na', na' bene' ga wyó'o Bedon' ga na'. ¹⁷ Naž no'len' žape chí'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na' gože' Bedon', na' wnné'.

—¿Lezka' le' zónleno' Bennen' tzen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

¹⁸ Dan' žak da' zag, benne' wen žin ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', ba bžéngake' yi', na' zégake' žoa'a yin', na' žeché'l kwíngake'. Lezka' Bedon' zélene' légage' tzen, na' žeché'l kwine'.

Bxoz blo zbeje' Jesús diža'

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk. 22:66-71)

¹⁹ Naž bxoz blo wleje' Jesusen' diža' nich nnezle' no benne' ka' zónlengake' Le' tzen, na' bi da' žsedle Jesusen' benách ka'. ²⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Kwáselo bcháljlena' yógo'te benách ka'. Bsédtezegekla'-ne' gan nak lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' lezka' lo zchil yodo', gan zdobgak yógo'te benne' judío ka', na' bi be bchalja' ngáche'ze. ²¹ ¿Biz chen' zbejo' neda' diža'? Wléj diža' benne' ka' béngkele' da' bcháljlengaka'-ne'. Bwia nga, nnézgekle benne' ka' dan' bcháljlengaka'-ne'.

²² Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, na' to benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', benne' zoe' ga na', wdape'e žoa'a law Jesusen', na' wnné':

—¿Ki žebi'o law bxoz blon'?

²³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Cha' bi wnnía' chawe', bløe'el biz da' wnnía' da' bi naken chawe', na' cha' gok chawe' da' wnnía', ¿biz chen' wdapo'o neda'?

²⁴ Naž Anás na' besele'e Jesusen' nžeje', na' bejzégake' Le' law Kaifás, bennen' nake' bxoz blo.

Da' yoble žna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk. 22:58-62)

²⁵ Kate' ne ze Bedw žoa'a yi', žeché'l kwine', benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e le', na' wnnágake':

—¿Lezka' le' zónleno' Jesusen' tzen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

²⁶ Zoa to benne' wen žin che bxoz blo ga na', na' nake' ljež bennen' bchog Bedon' yid nage', na' benne' wen žin ni gože' Bedon':

—Ble'ela' le' lo yežlyón', zónleno' Jesusen' tzen.

²⁷ Da' yoble beží'i Bedon', na' la' wžéžete leko'.

Zché'gake' Jesús law Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

²⁸ Naž bché'gake' Jesusen', na' bezá'gake' liž Kaifás, na' bžíngake' yolawe' che benne' wnná bia', dan' nzin' Pretorio. Dan' ba ža'ni' ža na', na' benne' judío ka' bi wyó'ogake' yolawen' dan' žékgekle' bága'gake' zia cha' chó'ogake' ga na', da' gonon ga bi

gak gáwgake' xche' Lni Pasko', lnin' žejsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benne' Israel ka' lo yežlyó Egipto. ²⁹ Naž bžoj Pilato, benne' wnná bian', na' ble'e gan nníta'gake', na' gože' légage':

—¿Biz zia žesbága'le benne' ni?

³⁰ Beží'igake', na' belyi'e le':

—Chela' bi nbaga' benne' ni zia, bi wdeto'-ne' lawo'.

³¹ Naž Pilaton' gože' légage', na' wnné':

—Le'ekze le chi'e, na' le wchi'a láže'e Le' kan žna da' žsédlele le'e.

Benne' judío ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Bi nzi' lo na'to' gotto' no benne'.

³² Ka' goken, bžin xtiža' Jesusen', da' wnnié' kan gate'. ³³ Naž Pilaton' beyoé'e yolawen', na' bliže' Jesusen', na' gože' Le':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

³⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Žakze chio' žnno' ki, o gožgak benách ka' le' ki naken chia'?

³⁵ Pilaton' gože' Le':

—¿Žeklo' naka' benne' judío? Benne' wláž chio' ka', na' bxoz wnná bia' ka', bdégake' Le' lo na'a. ¿Bizkze beno'?

³⁶ Naž bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Žna bi'a neda', san kege kan žna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Chela' žna bi'a kan žna bia'gak benách ka', na' tilgak benne' ka' zónlengake' neda' tzen, nich bi wé'gake' latje no benne' wdíe' neda' lo na'gak benne' judío ka'. Kan žna bi'a neda' bi naken kan žna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

³⁷ Naž Pilaton' gože' Le':

—¿Nako' benne' žna bi'e?

Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Naka' kan žnno'. Che len golja' yežlyó nga, nich wzóa lia' che da' naken dot da' li. Yógo'te benne' ka', benne' zóngake' da' naken dot da' li, zze nággake' da' žnnia'.

³⁸ Pilaton' gože' Le':

—¿Bizén' da' naken dot da' li?

Želchoge' che Jesús gate'

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

Kate' beyóž wnná Pilato ki, bežoje' ga na', na' ble'e da' yoble gan zej nnita' benne' judío wnná bia' ka', na' gože' légage':

—Bi be da' zia bžel'-la' da' nbaga' benne' ni. ³⁹ Le'e de to da' žónteze žonle kate' žak Lni Pasko' ni, žnnábelele neda' wsana' lo na'le to benne' njejwe' liž ya. ¿Žénelele wsana' lo na'le benne' žna bi'e benne' judío ka'?

⁴⁰ Naž wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':

—Kege benne' ni, san Barrabás wsano'-ne' lo na'to'.

Barrabásen' nake' benne' wen da' žinnj.

19

¹ Naž Pilaton' bchi'e Jesusen', na' gože' benne' ka' žjake' lo wdile chingake' Le'.
² Benne' ka' žjake' lo wdile bėngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' kan nak da' naken oro da' žia yichj benne' wnná bia', na' bžjagaken' yichj Jesusen', na' bwákwgake' Le' to laže' tonn xna kan nak da' žákwgak benne' wnná bia' ka'.³ Naž wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':

—iGa'n zeno' le', benne' znná bi'e benne' judío ka'!

Naž wdápa'gake' žoa'a lawe'.

⁴ Naž Pilaton' bežoje' da' yoble, na' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Le wia nga, yebeja' bennen' lawle le'e nich nnézele bi bžel-la' nitó da' žia da' nbage'e.

⁵ Naž bžoj Jesusen', na' žia yichje' da' naken ni'a na' yag yechen', na' nakwe' laže' tonn xna na'. Pilaton' gože' légake':

—Nga zoa bennen'.

⁶ Kate' bžoz wnná bia' ka', na' benne' ni'a ná'gake' ka' blé'egekle' Jesusen', žiže' wžéžeya'agake' da' yoble, na' wnná'gake':

—iBde'e le'e yag kroze! iBde'e le'e yag kroze!

Pilaton' gože' légake':

—Le'ekze le chi'e, na' le chejdé'e le'e yag kroze. Neda' bi be da' žia bžel-la' da' nbaga' benne' ni.

⁷ Naž benne' judío ka' belyi'e le':

—De cheto' to da' wnnakze Dios da' žsedlen neto', da' znnan žala' gat benne' ni dan' wnné' nake' Ži'n Dios.

⁸ Kate' benle Pilaton' da' ni, bžébeže'.⁹ Da' yoble beyo'e lo yolawen', na' gože' Jesusen':

—iGazkze benne' Le'?

Bi be bechebe Jesusen'.

¹⁰ Naž Pilaton' gože' Le':

—ŽBi žechebo', na' bi wlóe'elo' neda' da' žono'? ŽBi nnezlo' nzi' lo na'a wdá'a Le' le'e yag kroze, na' nzi' lo na'a wsana' Le'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Bi be nzi' lo no'o gono' chia' chela' bi bde Dios lo no'o yela' wnná bia' na'. Che len, bennen' bdie' neda' lo no'o nbága'že' žia ka le'.

¹² La' na'ze gónele Pilaton' wsane' Jesusen', san wžéžeya'agak benne' judío wnná bia' ka', na' wnná'gake':

—Cha' wsano' benne' ni, bi nžago' chawe' benne' Sésar, bennen' znná bi'e dot yežlyó nga. No benne' žon kwine' benne' wnná bia', žži'e che benne' Sésar na'.

¹³ Kate' benle Pilaton' da' ni, gože' ni'a ne'e ka' chejxi'gake' Jesusen', na' wži'e latje chie' gan zchi'a laže'e, latjen' nzin' Li'a Ga Zoagak Yej Blag Ka', na' ka' nak diža' hebreo nzin' Gabata.¹⁴ Ža na' naken ža za' žin Lni Pasko',

na' nak wawbiž. Naž Pilaton' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Nga zoa bennen' znná bi'e le'e.

¹⁵ Wžéžeya'agake' žiže, na' wnná'gake':

—iBete'! iBete'! iBde'e le'e yag kroze!

Pilaton' gože' légake':

—iZnnáblele neda' wdá'a bennen' znná bi'e le'e le'e yag kroze?

Beži'igak bžoz wnná bia' ka', na' wnná'gake':

—Bi zoa yetó benne' znná bi'e neto'. Toze benne' Sésar znná bi'e neto'.

¹⁶ Che len Pilaton' bdie' Jesusen' lo ná'gake', nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze. Naž bėxwgake' Jesusen', na' bchė'gake' Le' na'le.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-56; Mr. 15:21-41; Lk. 23:26-49)

¹⁷ Bžoj Jesusen' ga na', na' noe'e yag kroze chie', nich cheje' latjen' dan' nzin' Latje Che Žit Yichjžo, na' kan nak diža' hebreo nzin' Gólgota. ¹⁸ Lo latjen' bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' bdá'gake' yechope benne' le'e yag kroze ka' ga na'. Chelá'a weje zej de'e, na' Jesusen' de'e gachje láwe'le gan da'gak chope benne' ka'. ¹⁹ Pilaton' bsele'e to benne' bžoje' to da' bde'e le'e yag kroze yichjle Jesusen', da' znnan ki: "Jesús, benne' Nasaret, benne' znná bi'e benne' judío ka'." ²⁰ Benne' zan, benne' judío ka', belgake' dižan', dan' naken gawze žoa'a yež gan bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' dižan' nyejwn len diža' hebreo, na' len diža' griego, na' len diža' latin. ²¹ Bžoz wnná bia' ka' chegak benne' judío ka' belyi'e Pilaton', na' wnná'gake':

—Bi wzojo': "Benne' znná bi'e benne' judío ka'." Bžoj ki: "Le' wnné' nna bi'e benne' judío ka'."

²² Beži'i Pilaton', na' gože' légake':

—Da' ba bžoja', to chi'ize bžojan'.

²³ Kate' benne' ka' žjake' lo wdile, beyož bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' bėxwgake' laže' da' gokwe'. Wlėjgaken' tápele, na' goken to kwe' weje da' gota' che chėgake'. Lezka' bėxwgake' lažen' da' bžoa yen Jesusen', na' lažen' bi ndian, san naken to wlize. ²⁴ Naž benne' ka' žjake' lo wdile, belyi'e ljėžgake' toe' yetóe', na' wnná'gake':

—Bi chogžon, san gakže chawe' kwejžo da' gak bian', nich nnezlžo nolžo gaken chežo.

Ka' goken, bžin dan' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Wdėgake' laže' nakwa' che chėgake', na' che laže' chia' wlėjgake' da' nak bian'.

Ki bengak benne' ka' žjake' lo wdile.

²⁵ Gawze gan da' Jesusen' le'e yag krozen' wnnita'gak no'le ka'. Zej nake' xne'e, na' no'le bile xne'e, na' Lia, zo'le Kleofas, na' Lia Madlen. ²⁶ Kate' Jesusen' blė'ele' xne'e, na'

lezka' bl'e'ele' benne' wsedle chie', bennen' n'zi'ile', zoe' ga na', gože' x'ne'e:

—Nó'ledo', bwia zi'no' zoe' kwito' le'.

²⁷ Naž gože' benne' wsedle chie' na':

—Bwia, x'no'o zoe' kwito' le'.

La' za na'ze benne' wsedlen' bchi'e' le' nich chejsóe' liže'.

²⁸ Wdé na', dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te ba goken, na' nich žin da' nyejw le'e yiche la'y, wnné':

—Zbila' nis.

²⁹ De to že'e ga na', da' yožen nop zichj. Naž to benne' žeje' lo wdile' besbise' to da' blol len nop zichjen', na' bzoen' law to ya xtil, na' bde'en žoa'a Jesusen' nich xopen'. ³⁰ Beyóž we'j Jesusen' nop zichjen', na' wnné':

—Ba nakten.

Naž bzechwe' yichje'. Bežojte be' nakkze', na' gote'.

Benne' žeje' lo wdile' žadwe' yag ntoche' le'el sina' Jesús

³¹ Naž, dan' nak ža za' žin Lni Pasko', na' dan' bi žala' ga'ngak benne' gat ka' le'e yag kroze ka' kate' nak ža la'y chégake', na' naken to ža la'y zente, che len benne' judio ka' góta'yoegle' Pilaton' yi'e benne' ka' žjake' lo wdile', chejtichjwage' xkachjgak benne' ka' dá'gake' le'e yag kroze ka', na' wetingake' légake' le'e yag kroze ka'. ³² Che len benne' ka' žjake' lo wdile' wbíga'gake' ga na', na' bdíchjwage' xkachje benne' nežw, na' lezka' bégake' che yetó bennen' dá'lene' Jesusen' le'e yag kroze. ³³ Kate' bžingake' gan da' Jesusen', blé'egekle' ba gote', na' bi bdíchjwage' xkachje'.

³⁴ Naž to benne' žeje' lo wdile' godwe' yag ntoche' chie' le'el sina' Jesusen', na' la' bžojte žen, na' nis. ³⁵ Neda', Zwa, blé'ela' da' ni, na' zzoa lian', na' da' žnnia' naken dot da' li. Nnézkzela' zchalja' da' naken dot da' li, nich lezka' le'e chejle'le che Jesusen'. ³⁶ Ki goken, bžin da' nyejw le'e yiche la'y, da' žnnan: "Bi gachjw nitó žit yoe'e." ³⁷ Yetó da' nyejw le'e yiche žnnan ki: "Wiagake' bennen' godwe' Le' yag ntoche'."

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk.

23:50-56)

³⁸ Wdé gokgak yógo'te da' ki, Jwsé, to benne' yež Arimatea, benne' žónlene' Jesusen' tzen, san ngáche'ze dan' zžebe' benne' judio wnná bia' ka', wyeje', na' wnnable' Pilato we'e le' latje yeké'e Jesusen'. Pilaton' bi'e le' latje. Naž bla' Jwsén' gan da' Jesusen' le'e yag krozen', na' beké'e Le'. ³⁹ Lezka' Nikodemo, bennen' zga'ale bejwie' Jesusen' žel, blé'e ga na', na' noe' to nežw sla' che yag mirra, da' nchixen to da' zla' zix, da' naken ka to gaywá' ya. ⁴⁰ Naž Jwsén' len Nikodemon' betinngake' Jesusen', na' bchélgake' Le' láže'do' ka', na' bdébgake' lawn nežw slan' che

mirra, da' nchixen da' zla' zix. Bégake' kan žónteze žongak benne' judio ka' kate' zkáche'gake' benne' gat ka'. ⁴¹ Gawze gan bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze de to yežlyó, na' gachje láwe'le yežlyón' zoa to yežw ba kobe da' nádjwaken' le'e ya'a yej, na' lo yežw ban' bi na' gache' nitó benne'. ⁴² Wló'ogake' Jesusen' lo yežw ban' dan' žen' gawze, na' dan' nak ža žkwezgak benne' judio ka' che Lni Paskon'.

20

Jesús žebane' lo yela' got

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12)

¹ Kate' ba nak zildo' ža nežw, na' ne nak choł, wyéj Lia Madlen žoa'a yežw ban', na' blé'ele' ba bkwas yej blag da' bsejwn gan žo'o no benne' lo yežw ban'. ² Naž taría taría beyéj Lian' gan zoa Smon Bedw, na' zoalen yetó benne' wsedle le', bennen' Jesusen' n'zi'ile' le', na' gože' légake':

—jBebéjgake' Xanžon' lo yežw ban', na' bi nnezlto' gan wló'ogake' Le'!

³ Naž bžoj Bedon' len yetó benne' wsedlen', na' jake' žoa'a yežw ban'. ⁴ Tzen wzá'le'egake', san yetóen' taríaže wzé'e ka Bedon', na' zga'ale' le' bžine' žoa'a yežw ban'. ⁵ Byechwe', na' bwie' lo yežw ban', na' blé'ele' láže'do' ka' da' bchélgaken' Jesusen', da' ka' zej nnitan' ga na', san bi wyoé'e lo yežw ban'. ⁶ Wdé na' bla' Smon Bedon' xkóže'le benne' wsedlen', na' wyoé'e le' lo yežw ban', na' blé'ele' láže'do' ka' zej nnitan' ga na'. ⁷ Lezka' blé'ele' láže'don' da' bchélgaken' yichj Jesusen', na' bi žé'lenen yezika' láže'do' ka', san cheja'ale ndoben. ⁸ Naž wyó'o benne' wsedlen', bennen' bžine' zga'ale' žoa'a yežw ban', na' blé'ele' kan naken, na' bejli'e da' wnná Jesusen'. ⁹ Ka' goken, dan' bi na' chejni'ile' da' nyejw le'e yiche la'y kan žon byenen gaken che Jesusen', da' žnnan yebane' lo yela' got. ¹⁰ Naž žopte benne' wsedle ka' beyéjgake' lížgake'.

Zloe'e law Jesús law Lia Madlen

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Bga'n Lia kwitle yežw ban', na' zbeže'. Kate' ne zbeže', byechwe', na' bwie' lo yežw ban'. ¹² Blé'ele' chope wbás che ya'abá che Dios nnita'gake' ga na', na' zej nakwe' laže' chich. Žé'gake' ga na', toe' yichjle yežw ban', na' yetóe' xni'ale yežw ban' gan wló'ogake' Jesusen'. ¹³ Wbás che ya'abá ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Nó'ledo', žbiz chen' zbežo'?

Lian' gože' légake':

—Dan' beká'agake' Xana', na' bi nnezla' gan wló'ogake' Le'.

¹⁴ Kate' beyóž wnné' ki, bwie' xkóže'le', na' blé'ele' Jesusen', zoe' ga na', san bi gókbe'ele' cha' Jesusen'. ¹⁵ Naž Jesusen' gože' le':

—Nó'ledo', ¿biz chen' zbežo'? ¿Noz benne' žeyiljo'?

Dan' žekle Lian' nake' Le' benne' žape chi'e yežlón', na' gože' Le':

—Benne', cha' le' bebejo'-ne', bløe'el neda' gan wló'o-ne', na' neda' yeyoá'a-ne'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' le':

—Lia.

Naž byechj Lian', na' len diža' hebreo gože' Le':

—Raboní.

Diža' hebreo ni znnan: "Benne' Wsedle chia'."

¹⁷ Jesusen' gože' le':

—Bi kano' neda', dan' bi na' yeyepa' gan zoa Xa'. Na'a, wyéj gan zej nnita' benne' ljéža'do' ka', na' gož-gake': "Ki wnná Jesusen': yeyepa' gan zoa Xa', na' lezka' nake' Xale. Nake' Dios chia', na' Dios chele."

¹⁸ Naž wyéj Lia Madlen', na' bejzenle' benne' wsedle ka' che Jesusen' ba beše'ele' Xanžon', na' kan nak dan' wnné'.

Złoe' e law Jesús lawgak benne' wsedle chie' ka'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

¹⁹ Kate' ba gole ža na', da' naken ža nežw, zej ndobe benne' wsedle ka' che Jesusen', na' nyejw yo'o gan nnita'gake' dan' zžebegake' benne' judio wnná bia' ka'. Naž bløe' e law Jesusen' gachje lāwe'le gan nnita'gake', na' gože' légake':

—Ga'n ži yichj lāzdo'le.

²⁰ Kate' beyož gože' légake' da' ni, bløe'ele' légake' ne'e, na' le'el sine'e. Naž bebégkele benne' wsedle chie' ka' dan' žel'é'egkele' Xanžon'. ²¹ Naž Jesusen' gože' légake' da' yoble, na' wnné':

—Ga'n ži yichj lāzdo'le. Kan ben Xa', bsele'e neda', lezka' žsela'a le'e chjenle xchina'.

²² Kate' beyož wnné' da' ni, blobe' lāwgake', na' gože' légake':

—Le si' lo na'le Dios Be' La'y. ²³ No benne' yenit lawle, bennen' ben doła', ba yo'o yela' ženit law chie', na' no benne' bi yenit lawle le', ga'n doła' da' nbaga' benne' wen dołan'.

Bi žejlé' Mas bebán Jesús

²⁴ Mas bi wzóalene' légake' katen' Jesusen' bedjwíe' légake'. Nak Masen' to benne' chežinnøe' ka', na' lezka' lie' Benne' Kwach. ²⁵ Wde' na' yezika' benne' wsedle ka' belyi'e Masen', na' wnnágake':

—Ba blø'elto' Xanžon'.

Masen' gože' légake':

—Cha' bi le'ela' ne'e gan bđin bđidjwn', na' wdía' xben na'a gan bđin bđidjwn', na' wdía' na'a le'el sine'e gan bđin yag ntóchen', bi chejli'a.

²⁶ Kate' ba gok yexono' ža, benne' wsedle chie' ka' zej ndobe' da' yoble lo yo'on', na'

zoalen Masen' légake'. La'kze nyejw yo'o gan nnita'gake', bløe' e law Jesusen' gachje lāwe'le gan nnita'gake', na' gože' légake':

—Ga'n ži yichj lāzdo'le.

²⁷ Naž Jesusen' gože' Masen', na' wnné':

—Bde xben no'o nga, na' bwia na'a nga. Bde no'o le'el sina'a nga, na' biž gak chope lažo'o, san bejlé' chia'.

²⁸ Naž bechebe Masen', na' gože' Le':

—Xána'do', na' Dios chia'.

²⁹ Jesusen' gože' le':

—Mas, dan' blø'elo' neda', žejli'o. Ba nez zen gaken chegak benne' ka' chejlé'gake' chia' la'kze bi lé'e'egkele' neda'.

Da' žénele gon da' nyejw le'e yiche ni

³⁰ Ben Jesusen' da' zanže yela' wak zen ka' lawgak benne' wsedle chie' ka', da' ka' bi zej nyejwn le'e yiche ni. ³¹ Da' ki bzója' le'e yiche nich chejle'le nak Jesusen' Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, na' nake' Zi'nkze Dios, na' kate' chejle'le chie', gata' yela' nban da' zejlí kanne chele dan' žejle'le chie' Le'.

21

Złoe' e law Jesús lawgak gaže benne' wsedle chie' ka'

¹ Wde' gok da' ki, bløe' e law Jesusen' da' yoble lawgak benne' wsedle chie' ka' gan nak žoa'a nido' da' nzin' Nido' Che Tiberias, na' ki goken kan bløe' e lawe' lāwgake'. ² Zej ndobe Smon Bedw, na' Mas, bennen' lezka' lie' Benne' Kwach, na' Natanael, benne' yež Kaná, yežen' nbaben Galilea, na' lezka' zi'n Sebedeo ka', na' yechope benne' wsedle ka' che Jesusen'. ³ Smon Bedwn' gože' légake':

—Cha'a chejxena' bel ka'.

Yezika' benne' ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Sá'leno' le'.

Naž jake', na' wžéngake' to lo barkw, na' yelen' nitó bel bi wžéngake'. ⁴ Kate' za' ža'ni', bejsé Jesusen' žoa'a nido', na' benne' wsedle chie' ka' bi gókbe'egkele' cha' Jesusen'.

⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Ži'na'do' ka', žbi de bel chele?

Beži'igake', na' belyi'e Le':

—Nitoba'.

⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le wsé yixjw bel chele chełá'a li ža barkwn', na' senle-ba'.

Naž bségaken', na' biž gok yeká'agaken', dan' nža'te yixjw na' bel ka'. ⁷ Naž benne' wsedle, bennen' nži'il Jesusen', gože' Bedon', na' wnné':

—jXanžon'!

Kate' benle Smon Bedon', "Xanžon'" beyakwe' laže' gokwe', da' beké'en zga'ale, na' wyaze' lo nis. ⁸ Yezika' benne' wsedle ka' bsá'gake' barkwn', na' bedjzóbake' yixjwn' dan' nža'ten bel ka'. Bi nak zi'to' gan de yo biž, da' nakze ka to gaywá' lka' nižažo.

⁹ Katen' bžíngake' lo yo bižen', na' blé'egekle' že' to yi' balje ga na', na' zoa to bel lawen', na' lezka' de yet ga na'. ¹⁰ Jesusen' gože' légake':

—Le yedjwá' bel ka' ba wzéngakle-ba' ga zoa' ni.

¹¹ Bebé Bedon' lo barkwn', na' wzobe' yixjwn' zaka' lo yo bižle, na' nža'ten bel ži'a ka', to gaywá' chonne-yonba'. La'kze zej nak bel zanle'e, bi bžeza' yixjwn'. ¹² Naž Jesusen' gože' légake':

—Le da gawle.

Nitó benne' wsedle chie' bi bežogle' nnable' Le', bi nne': “ŽNož Le'?” Nnézkegkale' nake' Xanžon'. ¹³ Naž wbiga' Jesusen', na' bežwe' yet ka', na' lezka' bel na', na' bi'en chégake'.

¹⁴ Da' ni naken da' chonne chi'i bløe'e law Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka' wdé bebane' lo yela' got.

Jesús zchájlène' Smon Bedw

¹⁵ Kate' beyóž bdáwgake', Jesusen' gože' Smon Bedw:

—Smon, ži'n Jonás, žnží'želo' neda' kan zej nži'il benne' ki neda'?

Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw žila'do' chia' ka'.

¹⁶ Jesusen' gože' le' da' chope chi'i, na' wnné':

—Smon, ži'n Jonás, žnží'ilo' neda' dot lažo'o?

Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw žila' chia' ka'.

¹⁷ Jesusen' gože' le' da' chonne chi'i:

—Smon, ži'n Jonás, žnží'ilo' neda'?

Gok nyache' laže' Bedon' dan' chonn chi'i wnnable' le', na' wnné': “ŽNží'ilo' neda'?” na' bechebe Bedon', na' gože' Le':

—Xan, yógo'te nnézkzelo' Le'. Nnezlo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw žila' chia' ka'. ¹⁸ Da' li žapa' le', katen' goko' xkwide', žakze chio' bwakw kwino', na' kan znnazen chio' wdó'. Kate' golo', wlio' no'o, na' benne' yoble wakwe' le' laže', na' chi'e le' gan bi yénelo' chejo'.

¹⁹ Da' ni wnná Jesusen' nak bian' kan gat Bedon', dan' chejté'e le'e yag kroze, nich ga'n zen Dios. Kate' beyóž wnná Jesusen' ki, yetó da' wnné':

—Benlen neda' tzen.

Zchalj Jesús kan gak che benne' wsedlen', bennen' nži'ile'

²⁰ Byechj Bedon', na' blé'ele' benne' wsedlen' Jesusen' nži'ile' le', zedjnawe' légake'. Nake' benne' wsedlen' wži'e kwit Jesusen' katen' bdáwgake', na' gože' Jesusen': “Xan,

žnoz bennen' wdíe' Le'?” ²¹ Kate' Bedon' blé'ele' le', gože' Jesusen':

—Xan, žbiz gon benne' ni?

²² Jesusen' gože' le':

—Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'. Benlen neda' tzen le'.

²³ Wže diža' ni gan zej nnita' lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen'. Žékgekle' bi gat benne' wsedlen'. Jesusen' bi gože' le' bi gate', san ki wnné': “Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'.”

²⁴ Benne' wsedlen' naka' neda', Zwa. Zzoa lia' da' ki, na' bzoja' le'e yiche da' ki, na' nnézlele da' znnia' naken dot da' li.

²⁵ Ben Jesusen' da' zanže ka'. Chela' no benne' wzoje' légaken le'e yiche to ton, žekla' bi gata' latje yezlyó nga ga kwa'gak yiche ka' žala' wzojen'. Ka'kze naken.

DA' BENGAK BENNE' WBÁS KA' CHE CRISTO

Dios žone' da' bchebe laže'e, žsele'e Dios Be' La'y

¹ Kate' bzoja' chio' le' zga'ale, Teófilo, benne' zaka', neda', Lukas, bzoja' yógo'te da' wzó law Jesusen' žone', na' žsedle', ² na' zejte beyepe' ya'abá che Dios. Kate' za' yeyepe' ya'abán', ne zoalen Dios Be' La'y Le', wnné' kan žala' gongak benne' wbás chie' ka', benne' ka' wžekze' Le'. ³ Wde wzaka' Jesusen', na' gote'. Naž bebane', na' bloe'e lawe' lawgak benne' wbás chie' ka'. Bloe'ele' légake' da' zan da' gok biá'gaken zoe' nbane', da' ka' bi gak no benne' wži'e chégaken. Zan chi'i bloe'e lawe' lawgak' dot choplaj ža, na' bcháljlene' légake' kan znna bia' Dios.

⁴ Katen' wnníta'gake' tzen, gože' légake' bi yekwágake' lo yež Jerusálén, na' wnné':

—Le kwez ga na' da' bchebe laže' Xa' sele'e chele, kan ba bzenla' le'e.

⁵ Lezka' wnné':

—Da' li Zwa bezóe' benách ka' nis lo nis, na' bi de yeschá gak chele da' žloe'el yela' žezóa nisen', dan' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios

⁶ Naž benne' ka' zej ndobe' gan zoa Jesusen' wnnábgakle' Le', na' wnnágake':

—Xan, žgono' ga nna bia'gak benách Israel ka' da' yoble ža ni zoažo na'a?

⁷ Jesusen' gože' légake':

—Bi nak chele nmézele bi ža o bi yel gon Dios Xa', da' yo'on lo na'kze'. ⁸ Si'le le'e yela' wak kate' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e. Naž wchalje kan nak chia' neda' lo yež Jerusálén, na' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' ga žintele dot yežlyó nga.

⁹ Kate' beyož bcháljlene' légake' da' ni, na' kate' ne zwíagake' Le', la' beyeptie' lo be'ze gan že' to bejw da' bkachen' Le', na' biž blé'egakle' Le'. ¹⁰ Kate' ne zwíagake' ya'abale kate' ne žeyepe Jesusen', bla'gak chope wbás che ya'abá ka' gan nníta'gake', wbás ka' zej nakwe' laže' žila'do'ze. ¹¹ Žoptie' góžgake' légake', na' wnnágake':

—Benne' Galilea ka', žbiz chen' zwíale ya'abale? Yela'kze Jesusen' da' yoble kan ba blé'elele-ne' katen' bezé'e gan zoale nga, na' beyepe' ya'abá che Dios.

Zbégake' Matías nich chaze' latje che Judas

¹² Naž benne' ka', benne' bénlengake' Jesusen' tzen, bezá'gake' gan zoa ya'adon' da' nzin' Ya'a Yag Olibo, na' beyéjgake' lo yež Jerusálén. Ya'adon' zoan gawze gan že' yež Jerusálén na', da' naken kan zej nzi'e latje želzé'e ža la'y chégake'. ¹³ Kate' bežingake' lo yežen', belbene' gan nak da' chope kwia

lo yo'o, gan zej nnita' Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, na' Lip, na' Mas, na' Bartol, na' Matío, na' Jakob, ži'n Alfeo, na' Smon, bennen' že' laže'e yež chie', na' lezka' Judas, biche' Jakoben'. ¹⁴ Yógo'te benne' ki bcháljlengake' Dios tzen. Benne' biche' Jesús ka' len Lia, xna' Jesusen', na' yebale no'le ka', bénlengake' légake' tzen.

¹⁵ La' ža na'ze wzé Bedon' gachje láwe'le gan zej nnita' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Gokgak ka' xopłaj benne' ka' zej ndobe' ga na'. ¹⁶ Bedon' gože' légake', na' wnné':

—Ljéža'do' ka'. Ben byenen gok da' nyejw le'e yiche la'y, kan wnná Dios Be' La'y zgá'atele, dan' bzoj Dabí kan gok che Judas, bennen' bchi'e benne' ka' wzéngake' Jesusen'. ¹⁷ Judas na' wbáblene' žo'o, na' bénlene' žo'o tzen žin ni. ¹⁸ Wží'gake' to yežlyó len lajw che da' žia da' ben bennen'. Judas na' wbixe', na' wžeza' li'e, na' bžojgak yógo'te da' zej že' li'e. ¹⁹ Kate' benne' ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusálén bégakle' da' ni, naž bé'gake' la yežlyón' Aséldama, to diža' hebreo da' znnan len diža' žiža': "Yežlyó Che Žen." ²⁰ Ka' goken che Judas na', kan nyejw le'e yiche la'y da' nzin' Salmo Ka', da' znnan: Bga'n liže' ka'ze, na' bi bžel no benne' zoe' lo yo'on'.

Lezka' znnan:

Benne' yoble yedie' lo wlaze'.

²¹⁻²² 'Na'a žon byenen kwežo to benne' gónlene' žo'o tzen nich wzóa lie' che Jesusen', kan bebane' lo yela' got. Žala' gake' to benne' nbabe' benne' ka' bénlengake' žo'o tzen ža ni'te katen' Xanžo Jesusen' wdálene' žo'o, benne' ka' wnníta'gake' žo'o katen' Zwa bezóe' benne' ka' nis, na' zejte ža beyepe Jesusen' ya'abá che Dios, katen' bezé'e gan zoažo.

²³ Naž wléjgake' chope benne' ka', Jwsé, na' Matías. Jwsén' lezka' lie' Sabás, na' zoa yetó le' Justo. ²⁴ Naž bcháljlengake' Dios, na' wnnágake':

—Xanto' Dios, nónbia'kzo' yichj lázdo'gak yógo'te benách. Bloe'el neto' nole benne' chope' ki ba wžekzo' Le', ²⁵ nich gone' žin ni, na' gake' wbás chio', nich chaze' latje che Judas, bennen' bnite' latje chie' dan' bene' dola', na' wyeje' latje chekze' lo latje chol.

²⁶ Naž bžojgake' lágake' le'e yiche ka', to che Jwsé, na' yetó che Matías. Bchíxegake' da' ka', na' bebéjgake' ton, gan nyejw la Matías. Ka' goken, Matíasen' wbáblene' yechinėj benne' wbás ka' che Benne' Criston'.

2

Dios Be' La'y žedjsóalene' benne' ka' che Benne' Cristo

¹ Kate' ba bžin ža Pentecostés, zej ndobe tzen yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne'

Criston'. ² Chólze benle žak žaxto' da' bžojen ya'abá, da' benlen kan ženle kate' žak to be' wale, na' benlen dot lo yo'o gan žé'gake'. ³ Bla' lawgak yi'do' ka' lo be'ze lágwage', na' wdísgaken che chégake', na' bejsóalengaken lé'gake'. ⁴ Dios Be' La'y bedjsóalene' yógo'tegake', na' wzó lágwage' zcháljgake' diža' yoble ka', kan nak da' bnezjw Dios Be' la'y che chégake'.

⁵ Kate' ža na' wnníta'gak benne' judío ka' lo yež Jerusalén, benne' ka' zka'n zéngake' Dios, na' zej nžoje' yógo'te yež dot yežlyó nga. ⁶ Kate' benne' zan ka' bengekle' žak žaxton', bdóbgake' ga na', na' gok zédgekle', dan' bengekle' zchaljgak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' len diža' che chégake'. ⁷ Yógo'tegake' bengeklen', na' bebáengekle', na' wnnágake':

—Le wia nga. žKege benne' Galilea ka' yógo'te benne' ki zcháljgake'? ⁸ žNakxkzen' ženlžo zcháljgake' xtiža'žo da' zchalžšo to tožo? ⁹ Žo'o nga nakžo benne' yež zan, benne' zej nžoje':

Gan nbab Partia, na' gan nbab Media.
Gan nbab Elam, na' gan nbab Mesopotamia.
Gan nbab Judea, na' gan nbab Kapadosia.
Gan nbab Ponto, na' gan nbab Asia.

¹⁰ Gan nbab Frijia, na' gan nbab Panfilia.

Gan nbab lo yežlyó Ejipto.

Gan nbab Áfrika, gan zoaže zi'to' gan nbab Cirene.

Łezka' zej nnita' benne' yež Roma ka' nga. Bałe' zej nake' benne' judío ka', na' yebale' nzi' lo ná'gake' da' žejlé'gak benne' judío ka' che Dios. ¹¹ Łezka' zej nnita' benne' ka' nga, benne' zej nžoje' yežlyó Creta, na' gan nbab Arabia. Ženlžo zcháljgake' diža' che chežo, na' želzenle' žo'o da' žen ka' da' ben Dios, da' žóngaken ga žebán láže'žo.

¹² Ka' goken, bebáengekle' yógo'tegake', na' benne' zanle'e ka' gok zédgekle'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—žBizkzen' da' žaken?

¹³ Bałe' ben dítgjekle' benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' wnnágake':

—Želzózele'.

Da' bchalj Bedw lawgak benách ka'

¹⁴ Naž Bedw wzélene' yechinéj benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', na' wzó ławe' znnie' zižje, na' gože' lé'gake':

—Łe'e, benne' ka' che gan nbab Judea, na' yógo'tele zoale lo yež Jerusalén nga. Da' ni žala' nnézele. Le wzé nag da' yapa' le'e. ¹⁵ Neto' bi zžóžleto' kan žéklele le'e, dan' ne zoažo xsile, na' bi zžóžle nitó benne' ka' na'a. ¹⁶ Da' ni da' žaken naken dan' wnná Joel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁷ Ki wnná Dios:

Da' ni gaken ža ze ławe ža ka'.

Sela'a Be' La'y chia'.

Chejsóalene' yógo'te benách ka'.

Zi'nle ka', benne' byo ka', na' no'le ka', wcháljgake' lo wlaza' neda'.

Łe'e dáwe'gekle xkwide' ka' da' wloe'ela' law, na' benne' gole ka' nnégekle' yeke.

¹⁸ Kate' žin ža na' chisa' Be' La'y chia', na' chejsóalene' wen žin chia' ka', benne' byo ka', na' no'le ka',

na' wcháljgake' lo wlaza' neda'.

¹⁹ Wloe'ela' law ya'abá ža'le da' ka' góngaken ga yebáengekle benách ka',

na' lo yežlyó že'le wloe'ela' law da' ka' zej nak bian',

da' ka' zej naken žen che we', na' yi', na' žen che yin'.

²⁰ Choj wbíž, na' gak byo' xna kan nak žen.

Ki gaken kate' za' žin ža na' Dios ba blóe'elen'. Gak ža na' ka' da' batkle bje'el-len.

²¹ Yelagak yógo'te benne' ka' wlížgake' La Xanžon'

cha' chejlé'gake' chie' Łe'.

²² Łe wzé nag da' ni da' žapa' le'e, benne' Israel ka'. Dios na'kze wdape' Jesús, benne' Nasaret, ba la'ne, lawle le'e. Dios bi'e Łe' latje bene' da' ka' žóngaken ga žebán láže'žo, da' zej naken yela' wak ka', na' da' ka' zej nak bian'. Yógo'te da' ki ben Dios lo na' Jesusen', kan ba nnézkzele le'e. ²³ Łezka', Dios bi'e to benne' latje bdi'e Jesusen' lo na'le. Ka' goken, kan gónekzele Dios gaken, na' kan nak da' bkweze' ža ni'te. Łe'ekze wzenle Jesusen', na' bdele-ne' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka', benne' ka' bétgake' Łe' katen' bdá'gake' Łe' le'e yag kroze. ²⁴ Naž Dios na'kze besbane' Jesusen', na' beslé' Łe' lo yela' got, dan' bi gok ga'ne' to chi'ize lo yela' goten'. ²⁵ Kan nak da' ni, Dabi bchalje' lo wláz Dios ža ni'te kan nak che Jesusen', na' wnné':

Blé'etezela' Xanžon', na' wzóe' lawa'.

Łe' zoe' kwita' li ža, na' noxe' neda', nich bi gak no benne' bi da' gone' chia'.

²⁶ Che len bebéle'ela',

na' lo yela' žebél chia' beła'.

Che len wxén laža'a Łe'

na' zejte ža gata'.

²⁷ Xana' Dios, nnezla' bi wka'no' neda' latje chol chegak benne' gat ka'.

Bi go'o latje kwia' yi' beła' žen chia'.

Naka' benne' nží'ikzelo' Łe'.

²⁸ Bzejni'ilo' neda' kan žala' gona'

nich gata' yela' nban da' zejli kanne chia'.

Gono' ga yebela' dan' zóalenkzo' neda'.

²⁹ Na'a, ljéža'do' ka'. Nan bia' got xa gole chežo Dabín', na' bgache'e lo yežw ba, na' ba chien' žen' gan zoažo na' zejte na'a ža.

³⁰ Dabín' bchalje' lo wláz Dios, na' wnnezle' ben choch Dios da' bchebe laže'e gone' chie', gone' ga galj Benne' Criston' ladjw za'sóe' ka', na' Łe' nna bi'e latje che Dabín'. ³¹ Bje'el Dabín' da' ni zga'ale, na' bchalje' kan bebán Benne' Criston', na' kan goken, bi bga'ne'

latje choj chegak benne' gat ka', na' bi w'zia yi' belá' žen chie'. ³² Dios beshbane' Jesusen' lo yela' got, na' kan gok da' ni yógo'teto' zzoa lito' chen. ³³ Ka' goken, Dios, len yela' wak chie', bchise' Le' ža'le gan nápele'e yela' wnná bia'. Na'a, Jesusen', Benne' Criston', ba bsele'e Dios Be' La'y ga ni, na' žaken kan bchebe laže' Dios gone' lo na' Benne' Criston', na' Dios Be' La'y na' žone' da' ki da' žlé'elele, na' žénlele. ³⁴ Bi beyepe Dabín' ya'abá che Dios, san Dabí na'kzen' wnné': Xanžo Dios gože' Xana':

“Wžé' kwita' li ža gan nak blo

³⁵ kate' gonža' ga benne' ka' bi žlé'egikle' Le' chawe' wžoa žlgake' lawo' Le'.”

³⁶ Na'a, benne' Israel ka', žala' nnézele da' nakkzen. Jesús nikze, Bennen' bda'le-ne' le'e yag kroze, Dios bene' ga nake' Xanžo, na' Benne' Weslá chežo.

³⁷ Kate' benne' ka' bégikle' da' ni, gok zédégikle', na' belyi'e Bedon', na' yezika' benne' wbás ka' che Jesús, Benne' Criston', na' wnnágage'.

—Lježto' ka', žnakžken' gonto'?

³⁸ Naž Bedon' gože' légake'.

—Le yeyát laže', na' le yezóa nis to tole lo la Jesús, Benne' Criston', nich yenit law Dios doła' da' nbága'le, na' Dios Be' La'y, Bennen' sela' Dios chele, yedjsóalene' le'e. ³⁹ Da' bchebe laže' Dios naken chele le'e, na' chegak ži'ne ka', na' lezka' chegak yógo'te benách ži'to' ka', yógo'te benne' ka' wliž Xanžo Dios légake'.

⁴⁰ Da' ki, na' da' zan da' ki bchalj Bedon', da' bzejni'ile' légake' kwásele, na' wnné':

—Le gon da' gon ga yelale, na' le kwas gan zej nnita' benne' wen da' zinnj ka', benne' ka' nnita'gake' ža ni zoaž na'a.

⁴¹ Ka' goken, benne' ka', benne' wži' lo ná'gake' da' bchalj Bedon', bezóagake' nis. Kate' ža na' ka' chonn mil benne' ka' wžó láwgake' žónlengake' légake' tzen. ⁴² Yógo'tegake' bégake' dot da' bsédégikle benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston'. Gógake' toze toe' len yetóe', na' we'j bdáwgake' tzen da' žesá' láže'žo kan got Jesusen', na' tzen bchaljlengake' Dios.

Kan bengak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

⁴³ Benne' wbás ka' che Benne' Criston' bégake' da' zan da' žóngaken ga žebán láže'žo, na' da' zan da' zej nak bían', san bžébegak yezika' benách ka'. ⁴⁴ Yógo'te benne' ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', gógake' toze, na' beyóngake' toze yógo'te da' zej nape'. ⁴⁵ Kate' blé'egikle' zej nnita' benne' ka' zoa bi da' želyážjele', benne' ka' žónlengake' légake' tzen, naž benne' ka' zoa bi da' nápegake', bête'gaken', na' belyise' mežwn' da' wži'gake' che chegak benne' ka' želyážjele'. ⁴⁶ Tža tža bdóbgake' tzen lo žchil

yodo', na' gan nak lo lížgake' ka' gan we'j bdáwgake' da' žesá' láže'žo kan got Xanžon'. We'j bdáwgake' tzen, na' bebéegikle', na' gógake' dot li laže'. ⁴⁷ Bka'n zéngake' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' légake' ba la'ne. Tža tža Xanžon' bzane' benne' ka' zdóbgake' chie', benne' ka' želágake'.

3

Žeyák to benne' bi žak se'e

¹ Kate' ža na' Bedw len Žwajake' tzen lo žchil yodo', katen' zdogak benách ka' ga na', nich wcháljlengake' Dios, ne naken žedá chonne. ² Gan želdié' zoa to benne' bi žak se'e kate' wžó law ža ni'te katen' nake' žkwide'. Tža tža žjwa'gak benne' ka' le' ga na', na' želbeke' le' žoa'a yodo' gan nzin' Da' Xtan Gan Žo'ožo. Ki bégake' chie' nich nnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie', bennen' zoe' ladjw benne' ka' želyoé'e lo žchil yodon'. ³ Benne' ni, katen' blé'ele' Bedon' len Zwan', benne' ka' zjake' gan žo'ogak benách ka' lo žchil yodon', na' góta'yoel' légake' bi da' wnézjwgake' chie'. ⁴ Naž Bedon' len Zwan' bwia'gake' le', na' Bedon' gože' le':

—Bwia neto'.

⁵ Naž bennen' bze nage' chégake' dan' žxen láže'e bi da' wnézjwgake' chie'. ⁶ Bedon' gože' le':

—Bi de mežw plat, na' mežw oro chia', san da' ezen chia' gonná' chio'. Ni'a che yela' wak che la Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret, wžó ža', na' wžá'.

⁷ Naž Bedon' bežwe' ne'e li ža, na' bchise' le', na' la' beyakte ni'e, na' beyitje bechj ni'e. ⁸ Naž wžá' bennen', na' wžite', na' wžie'. Wyázlene' Bedon' na' Zwan' tzen lo žchil yodo', na' zze'e, na' žžite', na' žka'n zene' Dios. ⁹ Yógo'te benách ka', benne' nnita'gake' ga na', blé'egikle' le' zze'e, na' žka'n zene' Dios. ¹⁰ Ka' goken, bžébegake', na' bebángikle' kan nak dan' goken, dan' beyónbia'gake' le', nake' bennen' žbi'e žoa'a yodo' gan nzin' Da' Xtan Gan Žo'ožo, na' žnnabe' no benne' bi da' wnezjwe' chie'.

Da' bchalj Bedw lo žchil yodo'

¹¹ Bennen' bi gok se'e, na' beyake', bežwe' na' Bedw len na' Žwa. Naž bdogak yógo'te benách ka' gan nnita'gake' lo žchil yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón, na' žebángikle'. ¹² Kate' blé'el Bedon' da' ni, gože' benne' ka':

—Le'e, benne' Israel ka', žbiz chen' žebánlele che da' ni? žBiz chen' žwiale neto', na' žéklele len yela' wak chežto', o ni'a che da' žejle'to' che Dios, néto'ze beyonto' benne' ni, na' bento' ga zze'e? ¹³ Nak da' ni da' ben Dios, Bennen' nake' Dios chegak ža wdé chežo ka', Bran, na' Isaak, na' Jakob. Dios na'kze wdápele'e ži'ne, Jesusen', ba la'ne. Jesusen', le'ekze bdele-ne' lo na'gak benne' ka' žnna bíá'gake' le'e. Kate' gónele

Pilato wsane' Jesusen', bžonle-ne'. ¹⁴ Bzoale cheľa'ale Benne' Chawen', Benne' la'y, na' wnnáblele Pilaton' wsane' chele to benne' wetw benách ka'. ¹⁵ Ka' goken, bétkeze Bennen' žonnkze' yela' nban da' zejli kanne chežo. Naž Dios besbane' Le' lo yela' got, na' kan nak da' ni zzoa lito' chen lawle le'e. ¹⁶ Dan' bejlé' benne' ni che Jesusen', beyák ni'e, na' zlé'elele-ne', na' nónbia'le-ne'. Dan' žejli'e che Jesusen', Le' kate' gabí beyone' benne' ni, na' zlé'ekzelele yógo'tele kan nake' na'a.

¹⁷ 'Na'a, ljéža'do' ka', nnezla' benle da' ka', na' betle Jesusen' dan' bi bejni'ilele, na' bi bejni'igekle benne' ka' zнна biá'gake' le'e. ¹⁸ Ki be' Dios latje nich gak da' wnné' zga'ale, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le' ka' žala' saka' Benne' Criston'. ¹⁹ Che len, le yeyát laže', na' le yeyák che Dios, nich yeké'e dola' da' nbága'le, na' gone' ga yeyák láže'le. ²⁰ Naž sele'e Jesusen' da' yoble, Bennen' ža ni'te bzoe' chie' gake' Benne' Criston', Bennen' nna bi'e le'e. ²¹ Na'a, žon byenen ga'ne' ya'abá che Dios kate' žinže ža yeyone' chawe' yógo'te da' žaken, na' gaken kan ba wnnakze Dios, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le' ža ni'te. ²² Lezka' Moisés gože' ža xto'žo ka', na' wnné': "Žanžo Dios sele'e chele to benne' galje' ládjwgak biche' lježle ka'. Gake' benne' wchalje' lo wláz Dios. Sele'e Le' chele kan bsele'e neda'. Žon byenen wzé nagle-ne' kan nak yógo'te da' yi'e le'e. ²³ Yógo'te benne' ka', benne' bi wzé nággake' che Bennen' wchalje' lo wláz Dios, kwia yí'gake', na' kwáslengake' benách ka' che Dios."

²⁴ 'Kan nak ža ni zoažo na'a, bloé'egekle yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios kate' wzólaw zoa Samuel, na' wdé na'. ²⁵ Le'e nakle za'sógak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' diža' žka'n chawe', da' bchebe laže' Dios chegak ža xto'žo ka', naken chele. Ki ben Dios katen' gože' Bran: "Ni'a che da' gon za'só' gon chawa'a yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga." ²⁶ Katen' Dios besbane' Zi'ne' lo yela' got, na' bsele'e Le' nežw chele le'e nich gak gon chawe'e le'e, na' nich gone' ga wsanle da' kegle da' žonle.

4

Želžin Bedw len Zwa lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'

¹ Kate' Bedw len Zwa ne zcháljlengake' benách ka', bžoz judío ka' len benne' yodo' saduseo ka', na' benne' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', la' bžíntegake' gan nníta'gake'. ² Bža'agak benne' ki dan' žsédgekle Bedon' len Zwan' benách ka', na' zžéngake' légake' yebangak benne' gat ka' dan' ba bebán Jesusen'. ³ Naž bčxwgake' Bedon' len Zwan', na' bšéjwgake' légake' liž

ya kate' žinže ža yoble dan' ba za' žale ža na'. ⁴ Benne' zan bejlé'gake' che Benne' Criston' dan' bčngekle' da' bchaljgak Bedon' len Zwan'. Na'a, légakze benne' byo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston' zej nake' ka gayo' mile'.

⁵ Ža chope ža benne' wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', bdóbgake' lo yež Jerusalén. ⁶ Lezka' Anás, bžoz blo, na' Kaifás, na' Zwa, na' Kantr; na' yógo'te ljež bžoz blon', bdóbgake' ga na'. ⁷ Naž bché'gake' Bedon' len Zwan', na' bzégake' légake' gachje láwe'le gan nníta'gake'. Wnnábgekle' légake', na' wnnágake'.

—ŽBiz yela' wnná bia' nzi' lo na'le žonle da' ki? ŽNož benne' bdie' lo na'le yela' wnná bian'?

⁸ Naž Bedon' gože' légake', zoa len Dios Be' La'y le', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' zнна bia'le neto', benách Israel ka', na' le'e, benne' gole ka'. ⁹ Žžnnáblele neto' na'a kan nak da' chawe' da' bento' che benne' yižwé' ni, na' nakx beyake' chawe'? ¹⁰ Zzejni'ilton' le'e nich nnéžgeklen yógo'te benách Israel ka'. Beyák benne' ni zoe' lawle dan' ben žin yela' wak che Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret. Le'e bda'le-ne' le'e yag kroze, san Dios besbane' Le' lo yela' got. ¹¹ Dios bchalje' che Jesusen', katen' wnné': "Yej na' da' bzoale le'e cheľa'ale, le'e, benne' wen ze'e ka', na'a naken yej da' wžekza' neda' nich gaken yej blo che ze'e." ¹² Bi zoa no benne' yoble, benne' gak yeslé' benách ka', dan' bi zoa nitó benne' yoble yežlyó nga, bennen' bzoa Dios, nich yeslé' žo'o.

¹³ Kate' blé'egekle' zej nak Bedon', na' Zwan', benne' wechóg laže' ka', gókbe'egekle' bi nsédgekle' che yodo', na' zej nake' benne' gazjw ka', na' bebángake', na' besá' láže'gake' Bedon' len Zwan' wnníta'lengake' Jesusen'. ¹⁴ Lezka' blé'egekle' zoa bennen' ga na', bennen' beyake', na' zie' láwgake', na' bi be gok nnégake' chégake'. ¹⁵ Naž góžgake' benne' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' Bedon' len Zwan' lí'ale che yo'o gan zej ndobe', na' ben xtiža'gake' la' légakze'. ¹⁶ Wnnágake'.

—ŽNakxkzen' gonžo chegak benne' ki? Da' li bčngake' to da' žonen ga žebángekle benách ka', na' yógo'te benách ka', benne' nníta'gake' Jerusalén, nnéžgekle' da' ki. Bi gak wži'ižo che da' ki. ¹⁷ Na'a, nich bi seže diža' ni, na' nich bi yéngeklen benne' zanže, na'a žala' wchi'lzo benne' ki nich biž wcháljlengake' benách ka' kan nak che Jesusen'.

¹⁸ Naž bližgake' Bedon' len Zwan', na' bchi'igekle' légake' nich biž wcháljlengake' benách ka', na' biž wsédgekle' légake' kan nak che Jesusen'. ¹⁹ Naž beží'i Bedon' len Zwan', na' belyi'e légake'.

—Le wchi'a laže' le'e cha' nak chawe' law Dios wzé nágžeto' xtiža'le le'e ka xtiža' Dios.
²⁰ Bi gak kwe'to' žize. Žon byenen wzóla lito' che da' bl'e'elto', na' da' benlto'.

²¹ Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' bch'igekle' légake', na' naž bsane' légake' dan' bi bžégle' nakle wsaka' zi'gake' légake'. Ki bégake' dan' bžébegake' benne' wláz ka', dan' yógo'tegake' zka'n zéngake' Dios ni'a che dan' goken. ²² Bennen' beyake', na' gok chie' da' žonen ga žebán laže'žo, ba zeje' ka choplajl yiz.

Znnábgekle' Dios gone' ga gákake' wechóg laže'

²³ Kate' bsángake' Bedon' len Zwan', na' benne' ki bežingake' gan zej nnita' ljéžgake' ka', na' bžéngake' légake' yógo'te da' wnnagake' bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka'.
²⁴ Kate' bégake' da' ni, tzen bcháljengake' Dios, na' wnnágake'.

—jXanto' Dios, ga'n zen Lo'! Le' nako' Dios, na' beno' ya'abá. Beno' yežlyó nga. Beno' nisdó'. Beno' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'. ²⁵ Lo' wlazo' Le' bchalj Dabi, benne' wen žin chion', na' wzóalen Dios Be' La'y le', na' wnné':

žBiz chen' žongak benách ka' žo'osbé, na' zza' láže'gake' da' bi zej naken chawe'?

²⁶ Bengak benne' wnná bia' ka' žo'osbé lo yežlyó nga,

na' gokgak toze benne' blo ka'.

Bží'igake' chio' Le', Xanto' Dios, na' lezka' che Benne' Criston', Bennen' wžekzo' Le'.

²⁷ 'Da' li Herodes len Ponsio Pilato, na' benne' zi'to' ka', na' benne' Israel ka', gókgake' toze lo yež nga. Bžóagake' Jesús, Zi'no' la'y, chela'ale, Bennen' bžozakzo' cheto'.

²⁸ Bégake' yógo'te da' wnnó' Le' zga'ale kan góngake', na' goken kan ben chocho' xtižo'o kan žala' gaken. ²⁹ Na'a, Xanto', bwia da' zch'igekle' neto', na' ben ga gaktó wechóg laže', nich wchaljito' xtižo'o, neto' benne' wen žin chio' ka'. ³⁰ Ben ga gak yeyonto' benne' yižwé' ka', na' ben ga soalen yela' wak zen chio' neto', na' ben ga gak gonto' da' ka' góngaken ga yebán laže'to', na' da' ka' gak blá'gaken. Ki gaken dan' Jesús, Zi'no' la'y, zóalene' neto'. Ka'kze gaken.

³¹ Kate' beyóž bcháljengake' Dios, wzíz latjen' gan wnníta'gake', na' Dios Be' La'y wzóalene' yógo'tegake', na' len yela' wechóg laže' chégake' bcháljigake' xtiža' Dios.

Žeyóngake' toze da' ka' nápegake'

³² Benne' zan, benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', toze kan že' yichj láždo'gake', na' toze kan bégake'. Nitó benne' ladjwgake' bi wnné' nak cheze' da' nape', san beyóngake' toze da' nápegake'. ³³ Len yela' wak zen, benne' wbás ka' bsela' Xanžo' Jesusen', bzoa lígake' kan bebane'

Le', na' yela' ži'i laže' che Dios wzóalene' yógo'tegake'. ³⁴ Nitó benne' bi be byážele', benne' zoe' ladjwgake'. Yógo'te benne' ka' zoa bi da' nápegake', yežlyó chégake', o lížgake', béte'gaken', na' mežw chen yjwá'gaken', ³⁵ na' bdégaken' lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' légake' belyisen' chegak benne' ka', benne' zoa bi da' žiažjen chégake'. ³⁶ Jwsé, bennen' bzoagak wbás ka' bsela' Benne' Criston' yetó le', Bernabé, da' žnan len diža' xiža', Benne' Žeyón Zene', zoe' ga na'. Nbáblene' za'só Lebi ka', na' golje' lo yežlyó Chipre, da' žen' gachje láwe'le nisdó'. ³⁷ Bernabén' bete'e to kwe' yežlyó chie', na' yjwe' mežw chen, na' bdien' lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'.

5

Dola' da' ben Ananías tzen len Safira, zo'le'

¹ Zoa to benne' yoble lie' Ananías, na' bete'e to kwe' yežlyó chie'. Zo'le', Safira, bēnlene' le' tzen. ² Bkache' Ananíasen' late' mežw che yežlyón', na' nnezle zo'le' dan' bene'. Da' bega'nzen yjwen', na' wlóe'en lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' wnné':

—Kíte'ze wzí'a.

³ Bedw gože' le':

—Ananías, žwyó'o da' xiwe' lo yichj láždo'o, na' benen ga žénelo' gon láže'lo' Dios Be' La'y, na' bkacho'o che mežw che yežlyó chion'?

⁴ Katen' bga'n yežlyón' lo no'o, žbi goken chekzo'? Kate' beyóž beto'on, žbi wyó'o mežwn' lo na'kzo'? žBiz chen' wžé' yichjo' gono' da' ni? Dios na'kze gónelo' gon láže'lo', kege bēnné'ze.

⁵⁻⁶ Kate' benle Ananíasen' da' ni, la' wbixtie' lo yo ba nate'. Naž belbiga'te xkwide' ka', na' bchélgakbe' le' laže', na' bebéjgakbe' le', na' bejkáche'gakbe' le'. Bžébegak yógo'te benne' ka' bégake' kan gok da' ni.

⁷ Ka chonne hora wdé na', bžin zo'le' Ananíasen' ga na', na' bi nnezle' dan' goken che benne' byo chien'. ⁸ Naž Bedon' gože' le':

—Wnná neda'. žKíte'ze wzí'le che yežlyó chelen'?

No'len' wnné':

—O', kíte'ze wzí'to'.

⁹ Naž Bedon' gože' le':

—žBiz chen' ben toze xtiža'le, na' gónelele gon láže'le Dios Be' la'y? Bwia nga. Na'tege yela'gak xkwide' ka', bi' ka' bejkáche'gakbe' benne' byo chion', na' lezka' yebéjgakbe' le'.

¹⁰ Naž no'len' la' wbixtie' xni'a Bedon', ba nate'. Katen' beyo'ogak xkwide' ka', na' blé'egakbe'-'ne' ba nate'. Naž bebéjgakbe'-'ne', na' bejkáche'gakbe'-'ne' kwit benne' byo chien'. ¹¹ Che len yógo'te benách ka' che Dios bžébegake', na' lezka' bžébegak yógo'te benne' ka' bégake' kan gok da' ni.

Benne' wbás ka' zóngake' yela' wak zan

¹² Benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' bégake' da' zan da' zej nak bian', na' yela' wak zen ka' lawgak benne' ka'. Bdóbgake' tzen yógo'tegake' lo zchil yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón. ¹³ Ladjw benne' ka', benne' bi zéjlé'gake' che Benne' Criston', bi bežogle nitó benne' gónlene' légake' toze, na' benne' wláz ka' wdápegake' légake' ba la'ne. ¹⁴ Naž yebale' benne' zan, benne' byo ka', na' no'le ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁵ Kate' blé'egekle' benách ka' da' ka' zongak benne' ka' zéjlé'gake' che Benne' Criston', belxóe' benne' yižwé' ka' lo blag ka', na' yebale' lo da'aze ka', na' yjwá'gake' légake' gan nak kwit nez nich kate' te Bedon' ga na', zolze chie' chelen bale benne' yižwé' ka', nich yeyákgake'. ¹⁶ Lezka' bžojak benách yež gawze ka', na' bžingake' lo yež Jerusalén, zej noe'e benne' yižwé' ka', na' benne' ka' želzake'e dan' zej yoe'e be' xiwe' ka', na' beyákgake' yógo'tegake'.

Benne' yodo' ka' žsaka' zí'gake' benne' wbás ka'

¹⁷ Che len bžoz blo len benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' zónlengake' bžoz blon' tzen, bəxwgake' Bedw. ¹⁸ Naž bžoz blon' len benne' ka' zónlengake' le' tzen, lezka' bəxwgake' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' bséjwgake' légake' liž ya. ¹⁹ Naž la' yel na'ze bla' to wbás che ya'abá che Xanžon', na' bsaljwe' liž yan', na' bebeje' légake'. ²⁰ Wbasen' gože' légake', na' wnné':

—Le chej, na' le chejsé lo zchil yodo', na' le wchaljen benách ka' nníta'gake' ga na', na' le wzenle légake' kan nak che yela' nban da' zejli kanne, na' kan gak sí'gaken'.

²¹ Kate' bėngekle' da' wnná wbasen', na' kate' za' ža'ni' zildó, belyoé'e lo zchil yodo', na' bsédekle' benne' ka' nníta'gake' ga na'.

La' na'ze bžoz blon' len benne' ka' zónlengake' le' tzen bdóbgake'. Btóbgake' benne' gole ka' len benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' bséla'gake' ni'a ná'gake' ka' chjake' liž yan', nich chejxi'gake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', dan' žékgekle' ne nníta'gake' ga na'. ²² Kate' bžingak ni'a na'gak benne' yodo' ka' ga na', bi bejžáka'gake' légake' lo liž yan', na' naž beyéjgake', na' bžėngekle' benne' yodo' ka' da' žaken. ²³ Belyi'e benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnná'gake':

—Da' li bejžáka'to' nyéjwte liž yan', na' benne' ka' žape chí'igaken' wnníta'gake' ga na', san kate' bsaljwton', bi bejžáka'to' nitó benne' lo yo'on'.

²⁴ Naž bžoz blon' len bžoz wnná bia' ka', na' bennen' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', kate' bėngekle' da' ni, gok zėdekle' dan' bi nnėzgekle' gate žin da' žaken. ²⁵ Naž bla' to benne' ga na'. Bzenle' légake', na' wnné':

—Le wia nga. Benne' ka' bséjwle liž ya nníta'gake' lo zchil yodo', na' žsėdekle' benách ka'.

²⁶ Naž wyéj bennen' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka' tzen len ni'a ná'gake' ka', na' bəxwgake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', san bi be da' zia bėngake' chėgake', dan' bžėbegake' benách ka' nníta'gake' ga na' wžė'egake' légake' yej. ²⁷ Kate' ba bed-jché'gake' benne' wbás ka', bžėgake' légake' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' bžoz blon' wnnable' légake', ²⁸ na' wnné':

—Žbi bchi'leto' le'e biž wsėdelele benách ka' kan nak che bennen'? Na'a, ba wdisle da' žsėdele dot lo yež Jerusalén, na' žėnelele yesbága'le neto' zia ni'a che yela' got che bennen'.

²⁹ Naž Bedon' len yezika' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', bechébegake', na' wnná'gake':

—Žon byenen wže nágžeto' xtiža' Dios ka' xtiža'gak benách ka'. ³⁰ Le'e betle Jesusen' katen' bda'le-ne' le'e yag kroze, san Dios chegak xa xto'žo ka' besbane' Le'. ³¹ Jesusen', Dios bzoakze' Le' gan nak blo kwitkze' li ža, nich gake' Benne' Blo, na' Benne' Weslá, na' nich gone' ga yeyát láže'gak benne' Israel ka', nich gak yeníťlawe' dola' da' zej nbage'e. ³² Kan nak da' ni, neto' zzoa liton', na' lezka' Dios Be' La'y zzoa lien'. Dios Be' La'y na' nake' Bennen' žsela' Dios nich sčalene' benne' ka' zóngake' kan žnna xtiže'e.

³³ Kate' bėngekle' benne' yodo' wchi'a laže' ka' da' ni, bžá'agake', na' gónėgekle' gótgake' benne' wbás ka'. ³⁴ Naž Gamaliel, to benne' yodo' fariseo, wzíe' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. Benne' ni žákli'e da' bchi'le Moisés, na' yógo'te benách ka' žápegake' le' ba la'ne. Gože' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' lí'ale to chi'ido'. ³⁵ Naž gože' benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, benne' Israel ka', le gape chi'i kwínle kan nak da' žėnelele gonle chegak benne' ki. ³⁶ Žála' chejsá' láže'le kan gok zgá'atele kate' bžin ža ni zoažo. Bla' Teudas, na' ben kwine' ka' to benne' blo. Benne' ka' bėnlengake' le' tzen wbábgake' ka' tape gaywá' benne' byo ka'. Benne' ka' žjake' lo wdile bėtgake' le', na' góslasgag yógo'te benne' ka' bėnlengake' le' tzen, na' wzía yi' yógo'te da' ben bennen'. ³⁷ Wdě gok dan', bla' Judas, benne' Galilea. Ki bene' katen' gok ža byéla'gak yógo'te benách ka' le'e yiche nich chíjzwgake' lázgake', na' bėnlengak benne' zan le' tzen. Lezka' bėtgake' bennen', na' góslasgag yógo'te benne' ka' bėnlengake' le' tzen. ³⁸ Che len žapa' le'e: le wsán benne' ki, na' bi be gonle chėgake'. Cha' dan' žnná'gake' o dan' zóngake' naken chėgakze benách ka', na' kwia

yin', ³⁹ san cha' zej naken che Dios, bi gak wchinnjlen. ¡Le gape chi'i kwinle bi tĩl-lenle Dios!

⁴⁰ Naž bėngake' toze diža' len le'. Blĩžgake' benne' wbás ka' bseļa' Benne' Criston', na' bdingake' lėgake'. Bchĩ'igekle' lėgake' nich bi wzėnžegekle' benách ka' kan nak che Jesusen'. Naž bsąngake' lėgake'. ⁴¹ Benne' wbás ka' bseļa' Benne' Criston' bžójgake' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' žebėle'egekle' dan' be' Dios lėgake' latje wzáka'gake' dan' zej nake' che Jesusen'. ⁴² Tža tža bsėdtezgake' benách ka', na' bzoa lėgake' che Jesús, Benne' Criston', gan nak lo zchil yodo', na' gan nak lo ližgak benách ka'.

6

Zbėgake' gaže benne' nich gáklėngake' benách yache' ka'

¹ Kate' ža ka', belyán benách ka' žejlė'gake' che Benne' Criston'. Benne' judío ka', benne' žejlė'gake' che Benne' Criston', na' zcháljgake' diža' griego, wnnėgake' chegak benne' judío ka' zcháljgake' diža' hebreo. Ka' goken dan' bi be bnezjw no benne' chegak no'le wzebe ka', no'le ka' zcháljgake' diža' griego, katen' bdísage' da' gawgak no'le wzebe ka'. ² Naž benne' chežinno wbás ka' bseļa' Benne' Criston' btóbgage' yógo'te benne' ka' žejlė'gake' chie', na' belyi'e lėgake'.

—Bi nak chawe' soato' žize, na' bi wzóa lito' che xtiža' Dios, nich gonto' žin wawto' benách ka'. ³ Che len, lježto' ka', žala' kwele gaže benne' byo ka' ladjwle le'e nich ko'ozo lo ná'gake' žin ni. Benne' byo ka', žon byenen gágkake' benne' ka' žápegak yógo'te benách ka' lėgake' ba la'ne. Žala' gágkake' benne' žejnĩ'il ka', na' nak bia' Dios Be' La'y zóalene' lėgake'. ⁴ Neto' wcháljłentezto' Dios, na' ws-edlto' benách ka' xtiže'e.

⁵ Wyáz láže'gak yógo'tegake' da' ni, na' wžėgake' Esteban, to benne' dot laže'e žejli'e che Benne' Criston', na' zoalen Dios Be' La'y le'. Lėzka' wžėgake' Lip, na' Prókor, na' Nikanor, na' Timón, na' Parmenas, na' Nikolás, to benne' yež Antiókia, benne' zga'ale bche'e kan žone' nich wká'n žene' Dios kan žongak benne' judío ka'. ⁶ Naž bzėgake' benne' ka' wžėgake' lawgak benne' wbás ka' bseļa' Benne' Criston'. Benne' wbás ka' bxo'a ná'gake' lėgake', na' wnnábgekľe' Dios gáklėne' lėgake'.

⁷ Wzeže xtiža' Xanžon', na' belyanle'e benne' ka' žejlė'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Lėzka' benne' zan, bxož judío ka', wzĩ' lo ná'gake' da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Želzene' Esteban

⁸ Naž Esteban, zoalen yela' wak che Dios le', dan' bde Dios lo ne'e, bene' da' ka' žongaken ga žebán láže'žo, na' da' ka' zej nak

bian', da' ka' bene' lawgak benne' wláž ka'. ⁹ Naž bžojgak bale benne' ka' zej nbabe' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yėngekľe' xtiža' Dios, yo'on' nzin' Yo'o Chegak Benne' Ka' Biž Zej Ndo'e. Lėzka' benne' ka' zej nžoje' yež Sirene, na' yež Alejandria, na' gan nbab Silisia, na' gan nbab Asia, bėngake' benne' ka' tzen. Benne' ki wdĩl diža'gake' len Esteban na'. ¹⁰ Bi bzoele xtiža'gake', dan' bchalj Esteban na' len yela' žejnĩ'il dan' bnezjw Dios Be' La'y le'. ¹¹ Naž bdíjzwgake' benne' wen laže' ka', nich nnágake': "Neto' benlto' da' zńna Esteban na', zńnie' che Moisés, na' che Dios." ¹² Ka' goken, benne' ki bėngake' ga bža'agak benne' wláž ka'. Lėzka' bėngake' ga bža'agak benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Yógo'te benne' ki belbía di'e Esteban na'. Bėxwgake' le', na' bchė'gake' le' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. ¹³ Lėzka' bnníta'gake' lawgake' bale benne' ka' nich nnágake' da' wen laže', na' wnnágake'.

—Bi zoa ži benne' ni zńnie' che yodo' la'y nga, na' che da' bchi'le Dios žo'o. ¹⁴ Benlto' da' wnná benne' ni kan gon Jesús, benne' Nasaret. Wnné' wchinnje' yodo' ni, na' wché'e da' ka' žónteze žonžo, da' ka' bchi'le Moisés žo'o.

¹⁵ Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' len yógo'te benne' ka' žė'gake' ga na', bwíagake' Esteban na', na' blė'egekľe' lawe', da' zńnan' kan zńna' law to wbás che ya'abá che Dios.

7

Da' bchalj Esteban lawgak benne' yodo' ka'

¹ Naž bxož blo wnnable' Esteban, na' wnné':

—¿Nakkze ki?

² Bechebe Esteban, na' wnné':

—Le'e, benne' gole ka', na' le'e, ljėža'do' ka'. Le wže nag da' yapa' le'e. Dios, Benne' zente, blø'e' lawe' gan wzóa Bran, xžo wde na', katen' wzóe' gan nbab Mesopotamia, zga'ale kate' bejsóe' lo yež Harán. ³ Dios gože' le': "Bžoj lažo, na' bkwaslen biche' lježo' ka', na' wyėj lo yežlyó da' wløe'elan' le'."

⁴ Naž bžoj Bran na' gan nbab Mesopotamia, da' naken yežlyó chegak benne' Kaldea ka', na' bejsóe' lo yež Harán. Lo yežen' got xa Bran na', na' le' bekwase' ga na', na' Dios bchi'e le' lo yežlyó nga, gan zoažo na'a. ⁵ Dios bi bi'e le' latje gak yežlyó nga chie'. Bi bnezjwe' Le' ni láte'ze gan soe' lo yežlyó nga, san Dios bchebe láže'e wnezjwe' Le' yežlyó nga, na' te gat Bran na', na' gaken chegak za'sóe' ka', la'kze bi na' soa nitó xkwide' chie'. ⁶ Lėzka' Dios gože' Bran na': "Chjak za'só' ka' gan nak lo yežlyó chegak benne' zi'to' ka', na' za'só' ka' gágkake' ka' benne' zi'to' ka' ga na'. Benne' yežlyón' ka' góngake' za'só' ka' benne' ndo'w ka'. Wsaka' zĩ'gake' lėgake' tape gaywá' yiz." ⁷ Lėzka' Dios gože' le':

“Neda' wsaka' zi'a benne' yežlyón' ka' gan za'só' ka' gágake' benne' ndo'w ka', na' te na' žójgake' ga na', na' wká'n zéngake' neda' lo yežlyó nga.”⁸ Dios bénlene' Bran na' to diža' da' zka'n chawen', na' gože' le' choge' lo belá' chegak benne' byo ka' nníta'gake' liže' to da' gak bian' nzi' lo ná'gake' dižan' da' zka'n chawen'. Wdé na' gok Bran na' xa Isaak, xkwide' byo chien', na' katen' ba zejbe' xono' ža, bchoge' lo belá' chebe' dan' nak bian'. Isaak na', lezka' bene' che Jakob, xkwide' byo chie', na' lezka' ben Jakob chegak chežinno' xkwide' byo chie', benne' ka' gógake' xa wdé chegak chežinno kwe' lježgak benne' Israel ka'.

⁹ Xa wdé chežo ka', lo yela' zge'el chégake', béte'gake' xkwide' Jwsé, bi' biche'gake', lo na'gak benne' ka' bejché'gake'-be' lo yežlyó Ejipto. Dios wzóalene' xkwide' Jwsén',¹⁰ na' beslé'-be' lo da' goken chebe'. Dios bnezjwe' yela' žejni'il chebe', da' benen ga wyáz laže' benne' Faraón lebe'. Benne' Faraón wnná bi'e lo yežlyó Ejipto, na' le' bdie' lo na' xkwide' Jwsén' yela' wnná bia', nich nna bia'be' benách Ejipto ka' len yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ližke' Benne' Faraón na'.

¹¹ Naž gók'le' wbín dot lo yežlyó Ejipton', na' gan nbab Kanaán nga, na' wzáka'gak yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ža na'. Bi bžel da' gawgak xa wdé chežo ka'.¹² Kate' benle Jakob de zoa' scribe lo yežlyó Ejipton', bsele'e zi'ne' byo ka' ga na', benne' ka' zej nake' xa wdé chežo ka'. Ka' goken da' nežw chi'i jake' ga na'.¹³ Kate' da' chope chi'i jake' lo yežlyó Ejipton', ben Jwsé na' ga beyónbia'gak benne' biche'e ka' le'. Ka' goken, wnnenze benne' Faraón no benne' ka' zej nake' biche' Jwsén'.¹⁴ Naž Jwsén' bsele'e diža', na' bene' ga blá' Jakob, benne' nake' xe', ga na', tzen len biche' lježe' ka', benne' ka' gógake' chonnlal chi benne' ka'.¹⁵ Ka' goken, wzóa Jakob lo yežlyó Ejipto, gan gote' le', na' lezka' gotgak xa wdé chežo ka' ga na' kate' bza'a ža chégake'.¹⁶ Katen' got to to xa wdé chežo ka', na' za'sógake' ka' yjwá'gake' légage' lo yežlyó che bennen' lie' Sikem, na' bkáche'gake' légage' lo yežw ba ka' lo blojen' da' go'w Bran lo na'gak zi'n Hemor, benne' nake' zi'n Sikem na'.

¹⁷ Kate' ba wdé yiz zan, na' bžin ža žala' gak da' bchebe laže' Dios, dan' ben choche' xtiže'e gone' che Bran na'. Belyán benne' ka' zej nbabe' chežinno kwe' za'só Israel, na' gógake' benne' zanje' katen' wnníta'gake' lo yežlyó Ejipton'.¹⁸ Naž blá' benne' yoble, benne' wnná bi'e lo yežlyó Ejipton', na' batkle benle' kan nak da' ben Jwsé, bennen' góklene' benne' Ejipto ka'.¹⁹ Benne' wnná bian' ben láže'le' xa xto'žo ka'. Bsaka' zi'e légage', na' bene' ga bsángake' xkwide' byodo' ka' chégake', nich gátgake'.²⁰ La' ža na'ze golj xkwide' Moisés, na' wyáz laže' Dios

lebe'. Dot chonne byo' xa xna'be' besgole'-be' lo yo'o ližgake'.²¹ Kate' bžin ža žala' wsangak xa xna' xkwide' Moisés na' lebe' nich gatbe', na' blá' bi' no'le che benne' Faraón gan belka'ne'-be', na' bejxi'e-be', na' besgole'-be' ka' xkwide' chekze'.²² Ka' goken, besdle xkwide' Moisés na' yógo'te da' žakgak benne' Ejipto ka', na' gók'le'ebe' žen lo da' wnnabe', na' lo da' benbe'.

²³ Kate' ba zej xkwide' Moisés na' choplalj yiz, wnná láže'be' chejwiabe' benne' wláž chebe' ka', benne' Israel ka'.²⁴ Kate' bžinbe' gan nníta'gake', blé'elbe' to benne' Ejipto, žsaka' zi'e to benne' wláž chebe'. Naž góklene' benne' wláž cheben', na' betbe' benne' Ejipton'. Ka' goken, xkwide' Moisés na' bezi'be' wzón bennen' lo wláž benne' wláž cheben'.²⁵ Gokle Moisés na' chejni'igekle benne' lježbe' ka' gon Dios ga yeslabe' lekzbe' légage', san légage' bi bejni'igekle'.²⁶ Ža chope ža na' bejxáka'be' yechope benne' Israel ka', na' želdile', na' gónelbe' wzóa žibe' légage', na' gože' légage': “Le'e nak biche' lježe. Žiz chen' žsaka' zi'le biche' lježe?”²⁷ Naž bennen' žone' lježe' da' žia bžige'e xkwide' Moisés na', na' wnné: “ŽNozkze benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a lažo'o da' žonto'?”²⁸ Žžénel' goto' neda' kan beno' neje, beto' benne' Ejipton'?”²⁹ Kate' benle xkwide' Moisés na' da' ni, naž bzonnjbe' ga na', na' bejsaobe' lo yežlyó Madián gan wzoabe' ka' to benne' zi'to'. Lo yežlyó Madián na' bchagná'lenbe' to xkwide' no'le lo yežen', na' goljgak chope xkwide' byo chie'.

³⁰ Kate' ba wdé choplalj yiz wzóe' ga na', na' kate' zoe' gan nak lo latje dach, da' zoan law ya'a da' nžin' Sinai, na' blóe'e law to wbás che ya'abá lo yi' che yag yéche'do' da' žeyen.³¹ Kate' Moisés na' blé'ele' yin', be-banle', na' wbig'e' gawze nich le'elen' binlo, na' benle' chi'i Xanžon'.³² Xanžon' gože' le': “Neda' naka' Dios chegak xa wdé chio' ka'. Naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob.” Naž Moisés na', lo yela' zžebe chie' wzizeli'e, na' biž bežogle' wien'.³³ Xanžon' gože' le': “Wláj zelo' ni'o, dan' nak la'y gan zo' dan' zoakza' neda', Dios, nga.³⁴ Da' li ba blé'ela' da' želzaka' benách chia' ka', benne' Israel ka' nníta'gake' lo yežlyó Ejipto, na' ba benla' želbeže nyáche'gake'. Betja', na' zoa' nga nich yeslá' légage'. Da' na'a, seła'a le' lo yežlyó Ejipton'.”

³⁵ La'kze benne' wláž ka' che Moisés na' bzóagake' le' chela'ale, na' wnnágake': “ŽNozkze benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a lažo'o da' žonto'?” san Dios bsele'e le' nich gake' benne' wnná bia', na' benne' weslá, kan wbás che ya'abán gože' Moisés na' gan wzóe', katen' blóe'e lawe' lo yag yéche'don' da' žeyen.³⁶ Moisés nikze bebeje'

benne' wláz chežo ka' lo yežlyó Ejipton'. Ka' goken, bene' da' ka' bėngaken ga bebán láže'gekle benách ka', na' lezka' da' ka' gok biá'gaken, da' ka' bene' lo yežlyón'. Lezka' bene' lo nisdó' da' nzin' Nisdó' Xna, na' lezka' bene' lágake' choplaj yiz gan nak lo latje dach. ³⁷ Moisés na'kze gože' benne' Israel ka', na' wnné': "Xanžo Dios sele'e to Benne' chele, Benne' galje' ladjw biche' lježle ka', na' gake' Benne' wchalje' lo wláz Dios. Sele'e Le' chele kan bsele'e neda'. Lekze' žon byenen wzé nagle-ne'." ³⁸ Lezka' Moisés na'kze wzóalene' benne' ka' bdógake' che Dios lo latje dach, na' benlen wbás che ya'abán' le' tzen, wbasen' bcháljlene' le' law Ya'a Sinaí na'. Moisés na' wzóalene' xa xto'žo ka', na' Dios bdie' lo ne'e diža' la'y chie', da' zloe'elen kan gak gata' yela' nban chegak benách ka', na' bde Moisés na' dižan' lo na'gak za'sógake' ka' na' zejte ža zoažo na'a.

³⁹ Bi gónegekle xa xto'žo ka' góngake' da' bchi'le Moisés na' légake', san bzóagake' le' chela'ale, na' gónegekle' yeyéjgake' lo yežlyó Ejipton'. ⁴⁰ Katen' wzóa Moisés na' law Ya'a Sinaí na', légake' bely'e Aarón, benne' biche' Moisés na', na' wnnágake': "Ženelto' gono' dios ka' cheto', lo'a ka', nich chjaken lawto'. Bi nnezlto' bi gok che Moisés, bennen' be-beje' neto' lo yežlyó Ejipto'." ⁴¹ Naž bėngake' to beždo' da' naken ya oro, na' bėtgake' to zila'do', na' bdėgake'-ba' law beže oron', na' bėngake' lni law bežen' dan' bėngake'. ⁴² Che len Dios bsane' légake', na' wlėj yichje' légake'. Naž bka'n zėngake' yi' ka' da' zej nnitan' ya'abá. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche kan wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' znnan:

Le'e, benne' Israel ka',
žwlo'ole lawa' neda' bia beže ka',
bia ka, betle-ba', na' bzeyle-ba',
dan' benle lo latje dach choplaj yiz?

⁴³ Bi wlo'ole-ba' lawa' neda',
san bia'le Molok, lo'a chelen'.

Lezka' bia'le to da' naken ka belj ya'abá da' nzin' Dios Refán,

dan' bzoale ka dios chele.

Da' ka' gókgaken lo'a chele ka'.

Le'ekze bėngaklen nich bka'n zenle légaken.

Che len, yebeja' le'e lo yežlyó chele,
na' wchi'a le'e zi'to'že gan že' yežlyó Babilonia.

⁴⁴ Katen' wnníta'gak xa xto'žo ka' lo latje dach, na' gota' to yo'o laže' chėgake' gan wdape chí'igake' da' bchi'le Dios, dan' gok bian' Dios wzóalene' légake'. Bėngake' yo'o lažen' kan Dios gože' Moisés gonon', katen' gože' le' gonon' kan nak dan' b'le'ele', da' b'loe'el Dios le' law ya'a na'. ⁴⁵ Lezka' bdėgake' yo'o lažen' lo na'gak zí'ngake' ka' na' zejte ža na' xa xto'žo ka' bedjwá'gaken' lo yežlyó nga, katen' wzóalen Josué légake', na' beká'agake'

yežlyón' lo na'gak benách zi'to' ka', benne' ka' blag Dios lawgak xa xto'žo ka'. Ki bėngake' yiz zan kate' bžinte ža wzóa Dabí. ⁴⁶ Dios wyáz laže'e Dabín', na' le' wnnable' Diosen' we'e le' latje gone' to yo'o gan soa Dios che Jakob. ⁴⁷ Diosen' bi bi'e le' latje, san Salomón, zi'n Dabín', bene' to yo'o che Diosen'. ⁴⁸ Ki bene', la'kze bi zoa Dios, Benne' wak zenle'e, to lo yodo' da' bengak benách ka'. Kan nak da' ni wnná to benne' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':

⁴⁹ Ya'abá chia' naken ga ži'a zna bi'a
na' yežlyó naken ga zzoa' ni'a.

Ki wnná Xanžon': žKonzle le'e to liža'?

žZoakze to latje gan žon byenen yezí' laža'a?

⁵⁰ žKege len na'kza' bena' yógo'te da' ki?

⁵¹ Naž Esteban na' gože' benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, benne' choch láže' ka', bi be žazen lo yichj lázdo'le. Nak zižje yichj lázdo'le kan žak chegak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Žží'tezle che Dios Be' La'y. Kan bengak xa xto'le ka', lezka' žonle le'e. ⁵² Xa xto'le ka' wžia láže'gake' yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' bėtgake' benne' ka' wnnágake' zga'ale kan žala' la' Benne' Criston', Benne' Chawe', na' na'a, katen' bla' Benne' Chawen', le'ekze betle-ne' len na'gak benne' ka' bdá'gake' Le' le'e yag kroze. ⁵³ Le'ekze nzi' lo na'le da' bsedle Dios, dan' bdegak wbás che ya'abá ka' lo na'gak xa xto'le ka', san bi žonle kan znnan.

Žótgake' Esteban

⁵⁴ Kate' benne' yodo' wchi'a laže' ka' bėngake' da' ki, naž bžá'ale'egake' Esteban, na' lo yela' zža'a chėgake' le' b'xj lágake'. ⁵⁵ Naž Esteban na' bwie' ya'abale, na' zoalen Dios Be' La'y le', b'le'ele' latje baní' gan zoa Dios, na' lezka' Jesusen', zie' kwit li ža che Dios gan nak blo. ⁵⁶ Naž wnné':

—Le wia nga. Žle'ela' nyaljw ya'abá, na' ze Benne' Golje' Benách kwit li ža che Dios.

⁵⁷ Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' bsėjwgake' nággake', na' wžėžeya'agake' zižje, na' tzen belbága'gake' le'. ⁵⁸ Wlėjgake' le' na'le žoa'a yežen', na' bžė'egake' le' yej. Benne' ka' besbága'gake' Esteban na' zia bsėgake' laže' želxóa yėngake' gan nak xni'a to benne' lie' Saulo katen' bžė'egake' Esteban na' yej. ⁵⁹ Kate' ne zžė'egake' Esteban na' yej, le' bliže' Dios, na' wnné':

—Xana' Jesús. Wzi' be' nakkza'.

⁶⁰ Naž byechwe', na' bzoa zibe'. Wnné' zižje, na' wnné':

—Xan. Bi yesbago'o légake' dola' ni.

Kate' beyož bchalje' da' ni, na' gote'.

8

Saulo žbia laže'e benách ka' che Benne' Cristo

¹⁻³ Saulo bėnlene' tzen benne' ka' bėtgake' Esteban.

La' na'ze benne' ka' zka'n zėngake' Dios, na' žejlė'gake' che Jesusen', biá'gake' Esteban, na' bejkáche'gake' le'. Belbėželj'e chie'.

Kate' ža ka' benne' judío ka', benne' ka' bi žejlė'gake' che Jesusen', belbia láže'li'e benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zej nnite'e lo yež Jerusalén. Lezka' Saulo wžía láže'e benne' ka' žejlė'gake' chie' Le'. Wyoé'e ližgake' ka', na' bežwe' benne' byo ka', na' no'le ka', na' bsejwe' légake' liž ya.

Naž yeláte'ze ka' bdachgak benne' ka' žejlė'gake' che Benne' Criston', belgáselase' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' légakze benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' bgá'ngake' lo yež Jerusalén.

Zžin diža' chawe' gan nbab Samaria

⁴ Benne' ka' belgáselase' jake' yógo'te latje, na' bzėgake' diža' chawen'. ⁵ Naž Lip, to benne' žónlene' tzen benne' ka' belgáselase', wyeje' gan nbab Samaria, na' bzoa lie' che Benne' Criston'. ⁶ Bdogak benách Samaria ka', na' dot láže'gake' bze nággake' da' wnná Lipen', dan' bėngekle' xtiže'e, na' blė'egekle' da' zej nak bia' ka' da' žone'. ⁷ Ka' goken, dan' bene' ga bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' belbėžeya'an zižje, na' boyakgak benne' zan, benne' yižwé' ka', benne' ka' bi gok sá'gake', na' benne' ka' gok nyokgak ni'a ná'gake'. ⁸ Ka' goken, bebėgekle benne' ka' nníta'gake' lo yežen'.

⁹ Wžóa to benne' lie' Smon ga na'. Nake' benne' zga'ale goke' benne' wžá' wnné' ya'a lo yežen', na' ben láže'le' benne' Samaria ka', na' lekze' wnné' nake' benne' wak zente. ¹⁰ Yógo'te benne' ka' bze nággake' che benne' ni, gan zzo law benne' gaxjw ka', na' zejte benne' blo ka', na' wnnágake': "Benne' ni, nzi' lo ne'e yela' wak zen che Dios." ¹¹ Ka' goken, wdápegake' le' ba la'ne, dan' scha ba ben láže'le' légake' len yela' wžá' wnné' ya'a chie'.

¹² Kate' bejlė'gake' da' bzoa li Lipen' che diža' chawen' kan žnna bia' Dios, na' kan nak che Jesús, Benne' Criston', naž bezóagake' nis, benne' byo ka', na' no'le ka'. ¹³ Lezka' Smon na' bejlė'e che Jesusen', na' bezóe' nis, na' wdáteze' tzen len Lipen'. Kate' blė'ele' yela' wak zen ka' da' zej nak bian' da' žon Lipen', bebanle Smon na'.

¹⁴ Kate' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, bėngekle' kan goken, benne' ka' zej nbabe' Samaria ba nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, naž bsela'gake' Bedw len Zwa ga na'. ¹⁵ Kate' Bedon' len Zwan' bžingake' ga na', naž góta'yoegekle' Dios lo wláz benne' ka' žejlė'gake' che Benne' Criston', nich yedjsoalen Dios Be' La'y légake'. ¹⁶ Kate' bžinte ža na', bi na' yedjsoalen Dios Be'

La'y légake'. Bezóazegake' nis nich gákgake' toze len Xanžo Jesusen'. ¹⁷ Naž Bedon' len Zwan' belxóa ná'gake' benne' Samaria ka'. Góta'yoegekle' Dios, na' bedjsoalen Dios Be' La'y légake'.

¹⁸ Kate' blė'el Smon, bennen' goke' wžá', dan' goken katen' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' belxóa ná'gake' benách ka', bedjsoalen Dios Be' La'y légake', na' gónele' chizjwe' légake' mežw, ¹⁹ na' gože' légake':

—Benn yela' wak ni chia, nich kate' xoa na'a nóte'teze benne', yedjsoalen Dios Be' La'y le'.

²⁰ Naž Bedon' gože' le', na' wnné':

—Kwia yi' mežw chion' tzen len le', dan' žeklo' len mežw si'o yela' wak che Dios. ²¹ Bi nako' zi gónleno' da' ni tzen, dan' yichj laždo'o bi nakan chawe' law Dios. ²² Beyát láže' che da' kegle' da' žono', na' góta'yoele Dios, cha' yenít lawe' chio' da' ni da' zza' lažo'o. ²³ Žle'ela' nbago'o zia, na' nžejo' lo yelj che da' xiwe'.

²⁴ Naž beži'i Smon na', na' gože' légake':

—Le wliž Dios, na' le gáta'yoele Xanžon' ni'a chia' neda' nich bi gak chia' nitó da' ba wnnale.

²⁵ Kate' Bedon' len Zwan' beyož bzoa lígake' che Benne' Criston', na' bsėdgėkle' xtiža' Dios lo yežen', naž lezka' bcháljgake' che diža' chawen' gan zej nnita' da' zan lažgak benne' Samaria ka', na' wdé na' beyėjgake' lo yež Jerusalén.

Lip zcháljlėne' to benne' nbabe' yežlyó Etiópia

²⁶ Naž to wbás che ya'abá bcháljlėne' Lip, na' gože' le':

—Wžó ža, na' wyėj zaka' gan zde wbiž byo' zag ka'. Žino' gan žla' nez da' zejen Jerusalén, na' zejten yež Gasa, nezen' zden latje dach.

²⁷ Naž wyó'o Lipen' nez, na' zeje' lo nezen', na' bejchagne' to benne' nbabe' yežlyó Etiópia, benne' wbiž. Lo yežlyó Etiópia na' nake' benne' blo law Kandase, no'len' žnna bi'e benách Etiópia ka', na' žape chi'i benne' ni yógo'te yela' wnni'a che no'len', dan' žen' liže'. Wyėj benne' ni lo yež Jerusalén nich bka'n zene' Dios. ²⁸ Na'a, zeyeje' láže', na' ži'e lo karret chie', na' žole' da' nyejw le'e yiche kan wnná Isaias, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. ²⁹ Naž Dios Be' La'y gože' Lipen', na' wnné':

—Wbiga' gan zej karreten', na' wyėjlenen.

³⁰ Kate' ba wbiga' Lipen' ga na', benle' che benne' wbižen'. Žole' da' nyejw le'e yiche dan' wnná Isaiasen'. Lipen' gože' le':

—Žžejni'ilo' dan' žolo'?

³¹ Beži'i benne' Etiópia na', na' wnné':

—Nakž gak chejni'ılan' cha' bi zoa no benne' wzejni'ile' neda'?

Naž góta'yoele' Lipen' kwene', na' kwė'lene' le' tzen lo karreten'.

³² Dan' nyejw le'e yiche dan' žole', žnnan ki:

Ka to zila'do',
 bché'gake' Le' nich gótgake' Le',
 na' ka zila'do',
 bia bi zbézeba' kate' zchóggake' yícha'ba',
 lezka' ben Le', bi bsajlw zoe'e, na' bi be wnné'.
³³ Bzóagake' Le' chela'ale,
 na' bi biá'gake' latje no benne' wchi'a laže'e
 Le'.

¿Nozke benne' gak włoe'ele' zia da' zej
 nbaga' benne' włáz chie' ka'?
 Léagakkze' bétgake' Le'.

³⁴ Naž benne' wbižen' wnnable' Lipen',
 na' gože' le':

—Žata'yoela' le' wzejni'ilo' neda'. ¿Noz
 benne' wnná bennen' bchalje' lo włáz Dios
 da' ni kan nak chie'? ¿Bchalje' chekze', o che
 benne' yoble?

³⁵ Naž len la' diža' nize wzó law Lipen',
 na' bzejni'ile' le' diža' chawen' kan nak che
 Jesusen'. ³⁶ Katen' zej yoe'e nez zjake',
 bžingake' gan de nis. Naž benne' wbižen'
 gože' Lipen', na' wnné':

—Bwia nga. Že' nis nga. ¿Wakkze yezó'a
 nis?

³⁷ Lipen' gože' le':

—Ča' žejli'o dot lažo'o, gak yezó' nis.

Le' beži'e, na' wnné':

—Žejli'a che Jesús, Benne' Criston', nake'
 Zi'n Dios.

³⁸ Naž wleke' karret chien' žize, na' žoptie'
 bétgake', na' wyázgake' lo nisen'. Naž Lipen'
 bezóe' benne' wbižen' nis. ³⁹ Kate' bežóggake'
 lo nisen', Dios Be' La'y bechi'e Lipen', na' biž
 bl'e'el benne' wbižen' le'. Naž beyoé'e nezen',
 zeyeje', na' žebele'. ⁴⁰ Kate' ba žakbe'el Lipen',
 ba zoe' lo yež Asoto. Wdie' yógo'te yež ka' zej
 nnitan' ga na', na' bchalje' diža' chawen' ga
 bzintie' lo yež Sesarea.

9

Saulo žeyake' che Benne' Cristo

¹ Xakte na' bi bsan Saulo zbia laže'e benne'
 ka' žejlé'gake' che Xanžon', na' gónele' gote'
 légake'. Nich gone' ki wyeje' law bžoz
 blo, ² na' wnnable' le' gone' to yiche wnná
 bia' da' chjo'e lawgak benne' wnná bia'
 ka' chegak yo'o ka' gan zdobgak benne'
 judio ka' nich yéngkele' xtiža' Dios, benne'
 ka' nníta'gake' lo yež Damasko, na' ča'
 chejxake'e benne' byo ka', o no'le ka' ga
 na', benne' žejlé'gake' che Jesusen', na' gak
 yechi'e légake' zej nžeje' lo yež Jerusalén.
³ Kate' Saulon' len benne' ka' zónlengake'
 le' tzen, ne zej yoe'e nezen' zjake', na'
 kate' za' žingake' lo yež Damaskon', ka' gaze
 wza'ni'le'e to bani' da' zan' ya'abá, dan'
 wza'nin' gan zjake'. ⁴ Naž Saulon' bgo'ne' lo
 yo, na' benle' čii' to benne' ži'e le':

—Saulo, Saulo, čbiz chen' zbia lažo'o neda'?

⁵ Saulo wnnable' Le', na' wnné':

—¿Nož Le', Xan?

Le' wnné':

—Naka' Jesús na'kze, Bennen' zbia lažo'o.
 Žsaka' zi' kwino', dan' zži'o chia'. Žak chio'
 kan žak che beže, bia žsaka' zi' kwinba' kate'
 zlibba' yag ntoche' da' žóngkele'-ba' zi'.

⁶ Naž Saulon' wzízi'e, na' bžebe'. Wnné':

—Xan, čbiz žénelo' gona'?

Xanžon' gože' le':

—Wyase, na' wyáz lo yežen', na' seła'a to
 benne' gan so', benne' wzenle' le' da' žala'
 gono'.

⁷ Bžébegak benne' ka' zjáklene' Saulon'
 tzen, dan' béngkele' čii'in', la'kze bi blé'egekle'
 nitó benne'. ⁸ Naž beyás Saulon', na'
 kate' bžá' yej lawe', bi be zle'ele'. Che len
 bėxwgake' ne'e, na' bché'gake' le' lo yež
 Damaskon'. ⁹ Saulon' wzóe' ga na' chonne ža
 nchol' yej lawe', na' bi be we'j bdawe'.

¹⁰ Lezka' Ananías, zoe' lo yež Damaskon', na'
 Xanžon' blóe' lawe' gan zoe' lo da' bl'e'
 dáwe'le', na' gože' le':

—Ananías.

Le' bechebe', na' wnné':

—Zoa' nga, Xan.

¹¹ Xanžon' gože' le':

—Wzó ža', na' wyéj gan nak nezen' nzin'
 Nez Li, na' lo liž Judas wnnáb ča' zoa Saulo,
 benne' Tarso, ga na'. Žata'yoel' Dios lo
 yo'on'. ¹² Ba bl'e' dáwe'le' za' to benne' lie'
 Ananías, na' čhoe'e gan zoe', na' xoa ne'e le'
 nich yeyalw yej lawe'.

¹³ Naž beži'i Ananías na', na' gože' Le':

—Xan, benne' zan ba bzéngkele' neda' kan
 žon bennen', dan' benle'e da' zia chegak
 benne' ka' žejlé'gake' chio', benne' ka'
 nníta'gake' Jerusalén. ¹⁴ Lezka' ze'e nga,
 na' lo włáz bžoz wnná bia' ka' nzi' lo ne'e
 yela' wnná bia' goxwe' yógo'te benne' ka'
 zcháljengake' Dios ni'a che Lo'.

¹⁵ Naž Xanžon' gože' Ananíasen', na'
 wnné':

—Wyéj, dan' wžekza' neda' bennen' nich
 wzóa lie' chia' neda' lawgak benách zi'to' ka',
 na' lawgak benne' ka' znná biá'gake' légake',
 na' lezka' lawgak benách Israel ka'. ¹⁶ Włoe'ela'
 le' da' zan da' sáka'li'e lo wlaza' neda', katen'
 gone' xchina'.

¹⁷ Naž Ananíasen' wyeje' ga na', na' wyoé'e
 yo'on'. Bžoa ne'e Saulon', na' gože' le':

—Bicha'a Saulo, Xanžo Jesús, Bennen'
 blóe' lawe' lo nez gan zo'o, bsele'e neda' nich
 yeyalw yej lawo', na' nich yedjsoalēn Dios
 Be' La'y le'.

¹⁸ La' na'ze da' zej naken ka zeza' bel ka'
 bėxjwgaken lo yej lawe', na' la' beyáljwte yej
 lawe'. Naž wzó ža' Saulon', na' bezóe' nis.
¹⁹ Wd'e na' we'j bdawe', na' beyák laže'e.
 Ka chope chonne ža wzóalene' benne' ka'
 žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka'
 nníta'gake' lo yež Damasko.

Saulo zzoa lie' che Benne' Cristo lo yež Damasko

²⁰ La' wzó lawte Saulo zzoa lie' che Benne' Criston' gan nak lo yo'o gan zdogbak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' wnné':

—Jesús na'kze nake' Zi'n Dios.

²¹ Bebán láže'gak yógo'te benne' ka', benne' žylenle' chie', na' wnnágake':

—žKege benne' ni bennen' bžia yi'e benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, benne' ka' zcháljengake' Dios lo la Jesusen'? Nich gone' ki bje'e ga ni, nich wchi'e légake' zej nžeje' lawgak bžox wnná bia' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.

²² Saulon' gok chochže', na' bene' ga wzé' zédgekle' benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Damasko, dan' bløe'ele' légake' Jesús na'kze nake' Benne' Criston', Bennen' žžen láže'gake' yedjnná bi'e légake'.

Želá Saulo lo na'gak benne' judío ka'

²³ Kate' ba gok zan ža, naž benne' judío ka' béngake' toze diža' gótgake' Saulon'. ²⁴ Dot ža dot yele benne' judío ka' wzé' náwgake' le' gan zédgekle' lo ze'e da' žape chi'in yežen', nich gótgake' le', san gókbe'ele Saulon' da' žénegekle' góngake' chie'. ²⁵ Naž benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bché'gake' Saulon' žel, na' belwé'e le' to lo xkwit zen da' nžejen do, na' btínnegake' le' na'le lo ze'en' dan' žape chi'in yežen'.

Žežin Saulo lo yež Jerusalén

²⁶ Kate' bežin Saulo lo yež Jerusalén, gónele' gónlene' tzen benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', san yógo'tegake' bžébegake' le', dan' bi žejlé'gake' žejlé' Saulon' che Benne' Criston'. ²⁷ Naž Bernabé bchi'e Saulon' gan zej nníta' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Bzenle' légake' kan gok che Saulon', na' kan bje'ele' Xanžon' lo nez, na' Xanžo na'kze bcháljlène' le', na' kan ben Saulon' lo yež Damasko, len yela' wechóg laže' bzóa lie' che Jesusen'. ²⁸ Naž Saulon' wzóalene' légake' lo yež Jerusalén, na' bénlene' légake' tzen. ²⁹ Len yela' wechóg laže' Saulon' bzóa lie' che Xanžon', na' bdil diže'e len benne' judío ka', benne' ka' zcháljgake' diža' griego, na' légake' gónegekle' gótgake' le'. ³⁰ Kate' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston' gókbe'egkle' da' ni, na' bché'gake' Saulon' lo yež Sesarea, na' bséla'gake' le' lo yež Tarso, da' naken laž Saulon'.

³¹ Naž gok chawe' chegak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Galilea, na' gan nbab Samaria, na' gok chóhgake'. Bžébegake' Xanžon', na' belyane' dan' goklen Dios Be' La'y légake'.

Bedw žeyone' Eneas

³² Yetó da' goken, kate' Bedw ne žejwie' lježžo ka', bje'e gan zej nníta' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen' lo yež Lida. ³³ Bejžake'e to benne' lie' Eneas ga na', na' ba gok xono' yiz die' lo da'a dan' de'e yižwé', na' bi žak se'e. ³⁴ Bedon' gože' le':

—Eneas, Jesús, Benne' Criston', žeyone' le'. Wyase, na' betób da'a chion'.

La' wyaste Enéasen'. ³⁵ Yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yež Lida, na' lo yež Sarón, blé'egekle' le', na' bejlé'gake' che Xanžon', na' beyákgake' chie'.

Žat Dorkas, na' žebane'

³⁶ Yetó da' goken, lo yež Jope wzóa to no'le žejli'e che Benne' Criston', no'len' lie' Tabita, na' kan nak diža' griego lie' Dorkas. No'len' bene' zan da' zej naken chawe', na' da' žáklangaken benne' yache' ka'. ³⁷ Da' goken ža na', wdá' Dorkasen' yižwé', na' gote'. Wdé' bdóbgake' le', bdíjwngake' le' to lo yo'o gan nak da' chope kwia. ³⁸ Dan' že' yež Jopen' gawze gan že' yež Lida gan zóa Bedon', benne' Jope ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', béngkle' zóa Bedon' ga na'. Che len bséla'gake' chope benne' gan zoe'. Góta'yoegekle' le', na' belyi'e le':

—Bi želo' sá'leno' neto'.

³⁹ Naž la' wzó ža'te Bedon', na' wyéjlène' légake'. Katen' bžine' ga na', la' belche'tie' le' gan nak lo yo'o gan de no'le gat na'. Naž no'le wzebe ka' bdóbgake' dot kwite', na' želbeže'. Blož'egekle' le' laže' ka' chegak benne' byo ka', na' laže' chegak no'le ka', da' ka' ben Dorkasen' kate' ne wzóalene' légake'. ⁴⁰ Naž Bedon' bebeje' yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na' na'le. Naž bzóa zibe', na' bcháljlène' Dios. Byeche' gan de Dorkasen', na' wnné':

—Tabita, wyase.

La' bxa'te yej law Dorkasen'. Kate' bje'ele' Bedon', la' wyastie', na' wži'e. ⁴¹ Bedon' bežwe' ne'e, na' bchise' le'. Naž bliže' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na' ležka' no'le wzebe ka', na' bejzie' Dorkasen' láwgake', ba bebane'. ⁴² Kan gok da' ni wzé diža' chen dot lo yež Jope, na' bejle'gak benne' zan che Xanžon'. ⁴³ Zan ža bga'n Bedon' lo yež Jopen' lo liž Smon, to benne' žon chawe'e yid ža beže.

10

Da' ben Bedw lo liž Kornelio

¹ Wzóa to benne' yež Roma lie' Kornelio lo yež Sesarea, na' zchi'e to gaywá' benne' žjake' lo wdile, benne' ka' légake' Benne' Italia Žjake' Lo Wdile. ² Kornelion' zka'n zene' Dios, na' zžebe' Le'. Yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže' žónlengake' le' tzen. Kornelion' znezjwe' mežw zan da' žáklenen benne' yache' ka', na' zcháljenteze' Dios. ³ Žedá chonne Kornelion' bje'e dáwe'le' wyó'o to wbás che ya'abá gan zoe'. Whasen' gože' le':

—Kornelio.

⁴ Bžebe Kornelion'. Bwie' wbás che ya'abán', na' gože' le'.

—¿Biz yi'o neda' Xan?

Wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':

—Dios ženle' da' zcháljleno'-ne', na' nnézkzele' da' žono', kan žákleno' benne' yache' ka'. ⁵ Na'a, žala' selo'o benne' ka' chjake' lo yež Jope, nich chejlížgake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. ⁶ Bennen' zoe' liž to benne' žon chawe'e yid za beže, na' lezka' lie' Smon, na' zoa liže' žoa'a nisdó'. Bedon' wzenle' le' da' žala' gono'.

⁷ Kate' ba bezá' wbás che ya'abán', wbasen' bcháljlene' le', na' žákleno' bliže' chope bi' wen žin chie' ka', na' to benne' žeje' lo wdile, benne' zka'n zene' Dios, na' žonlene' tzen benne' ka' nníta'gake' liž Kornelion'. ⁸ Kate' beyóž bzenle' légake' yógo'te dan' goken, bsele'e légake' lo yež Jopen'.

⁹ Ža chope ža, katen' zej yoe'e nez, na' za' žingake' gan že' yež Jopen', la' na'ze wžen Bedon' yichjo'ole nich wcháljlene' Dios, ne nak wawbiž. ¹⁰ La' na'ze wdón Bedon', na' gónele' gawe'. Xak žsi'ní'agake' da' gawe', bje'e dáwe'le'. ¹¹ Bje'ele' nyaljw ya'abá, na' to da' naken ka' laže' žeje zen žetjen gan zoe', na' nžen dap kwe'te. ¹² Žiagak bia yiže' ka' law lažen', na' zan kan zej nakba', bia ka' zej nníta' tape ni'a ná'gakba', na' bia ka' želzobe kwíngakba' lo yo, na' bia ka' zoa xílgakba'. ¹³ Naž benle' chi'i to benne' ži'e le':

—Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'.

¹⁴ Beži'i' Bedon', na' wnné':

—O'o, Xan. Batkle bdawa' da' bi žala' gawto' o da' bi naken chawe'.

¹⁵ Da' bežope chi'i benle' chi'i bennen', na' gože' le':

—Da' ben chawe' Dios, bi nnio' chen: "Bi naken chawe'."

¹⁶ Chonne chi'i gok da' ki, na' naž laže' zen na' la' beyepten ya'abá. ¹⁷ Kate' ne žek zedle Bedon', na' žezá' laže'e biz zejlās dan' bje'e dáwe'le', benne' ka' bsela' Kornelion' bžingake' ga na', na' wnnábégake' gan zoa liž Smon na'. ¹⁸ Kate' bžingake' ža yo'on', bližgake' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnábégake' légake' cha' zoa to benne' lie' Smon ga na', bennen' lezka' lie' Bedw. ¹⁹ Kate' ne žezá' laže' Bedon' kan nak dan' bje'e dáwe'le', Dios Be' La'y gože' le', na' wnné':

—Bwia nga. Ba bžingak chonne benne' ka' nga, na' žilgake' le'. ²⁰ Wzó ža' na'a. Betj zan yo'o. Bi gak chope lažo'o chéjljeno' légake', dan' bsela'a nedzka' légake'.

²¹ Naž betj Bedon' zan yo'o gan zej nníta' benne' ka' bsela' Kornelion', na' gože' légake':

—Neda' bennen' žiljle. ¿Biz chen' za'le nga?

²² Bechébégake', na' belyi'e le':

—Kornelio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bsele'e neto'. Nake' benne' chawe', na' zžebe' Dios. Yógo'te benne' judío ka' žápegake' bennen' ba la'ne, na' zej nži'ile' le'. Yetó da' goken, to wbás che ya'abá bcháljlene' le', na' gože' le' seje'e benne' ka' yedjlížgake' le' yido' liže' nich yenle' da' nno'.

²³ Naž Bedon' wloé'e légake' lo yo'o, na' bi'e gan gá'ngake'. Kate' za' ža'ní' yetó ža, wyase Bedon', na' wyéjlene' légake'. Bale lježžo ka' bēnlengake' le' tzen, benne' ka' nníta'gake' lo yež Jopen'.

²⁴ Ža chonne ža, bžingake' lo yež Sesarea. Ba zoa Kornelion' zbeze' légake', na' ba btobe' biche'e ka', na' lježe' ka', benne' ka' nži'izele', gan nak liže'. ²⁵ Kate' wyáz Bedon' li'a, bžoj Kornelion' lo yo'on', na' bejchage' le'. Bzoa zibe' xni'a Bedon', na' bka'n zene' le' kan žonžo che Dios na'kze. ²⁶ Bedon' besó že'e le', na' gože' le':

—Wzó ža'. Lezka' benne' yežlyó nga naka' kan nako' le'.

²⁷ Kate' ne zchalje' da' ni, wyo'ote Bedon' lo yo'on', na' bejxake'e zej ndobe benne' zan ga na'. ²⁸ Naž Bedon' gože' légake', na' wnné':

—Le'e nnézkzelele da' bchi'le Moisés, dan' znnan bi žala' gonlen to benne' judío tzen o chó'olene' to benne' zi'to'. Na'a, Dios ba bloe'ele' neda' bi žala' nnia' che nitó benne' nake' ka'ze o bi nake' chawe'. ²⁹ Che len, kate' bližle neda', la' biditia', na' bi gok chope laža'a. Na'a znnaba', žbiz chen' wnele neda'?

³⁰ Naž bechebe Kornelion', na' wnné':

—Ba gok tape ža ka zoažo na'a, žedá chonne, kate' ne žona' wbás, na' žliža' Dios lo liža' nga, bje'ela' to xkwide' byo. Bloe' lawbe' lawa' neda', nákwbe' laže' da' žákti'ten. ³¹ Gožbe' neda', na' wnnabe': "Kornelio. Dios ženle' da' znnablo'-ne', na' nneze' da' žono', kan žákleno' benne' yache' ka'. ³² Na'a, bsele'a benne' ka' lo yež Jope nich chejnnégake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. Bennen' zoe' gan nak liž to benne' žon chawe'e yid za beže, na' lezka' lie' Smon. Zoa liž bennen' žoa'a nisdó'. Kate' la' Bedon' ga zo' ni, wzenle' le' diža' chawen'." ³³ Ka' goken, la' bsela'tia' benne' ka' chejtligake' le', na' chawe' beno' bido' gan zoato' ni. Che len zoato' yógo'teto' nga, na' ndobto' law Dios nich wže nagto' yógo'te da' ye' Dios le' wzenlo' neto'.

Da' wnná Bedw liž Kornelio

³⁴ Naž wzó law Bedw zchalje', na' wnné':

—Da' li žejni'ila' na'a, Dios bi zwie' yela' zneze chegak benách ka', san tlebe kan zle'ele' žo'o. ³⁵ Žaz laže' Dios benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zžébégake' le', na' žóngake' da' naken chawe'. ³⁶ Dios bdie' xtiže'e lo na'gak benne' Israel ka', na' bsele'e to benne' bzoa lie' che diža' chawen' chie', da' žonen ga zga'n

chawe' benách ka', na' bžinen chežo lo na' Jesús, Benne' Criston'. Lekze' nake' Xanžo yógo'težo. ³⁷ Le'e nnézkzelele da' goken gan nbab Judea, dan' wzó law goken gan nbab Galilea wdé bchalj Zwa nich yezóagak benách ka' nis. ³⁸ Nnézkzelele kan ben Dios che Jesusen', Benne' Nasaret. Bsele'e Dios Be' La'y len yela' wak zen chie', na' Le' bénlene' Jesusen' tzen. Nnézkzelele kan wdé', na' kan bene' da' naken chawe', na' beyone' yógo'te benne' ka' belzake'e lo na' da' xiwe'. Ki bene', dan' wzoalen Dios Le'. ³⁹ Na'a, neto' zzoa lito' che yógo'te da' ben Jesusen' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalem, na' kan goken, bétgake' Le', katen' bdá'gake' Le' le'e yag kroze. ⁴⁰ Naž Dios besbane' Le' kate' gok chonne ža nate', na' bene' ga bļoe'e lawe' gan wzoato' neto'. ⁴¹ Bi bļoe'e lawe' lawgak yógo'te benách ka', san lāwzeto' neto' bļoe'e lawe'. Dios wžekze' neto' ža ni'te nich wzóa lito' che Jesusen', na' we'j bdāwlento' Le' tzen wdé bebane' lo yela' got. ⁴² Dios gože' neto' wzóa lito' chie' Le' lawgak benách ka', na' zzoa lito' che Benne' Criston', na' znnato' nake' Bennen' bzoakze Dios nich wchi'a laže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'. ⁴³ Lezka' yógo'te benne' ka', benne' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te, bzoa līgake' che Jesusen', na' wnnágake': "Yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chie' Le', Dios yenit lawe' dola' da' zej nbage'e ni'a che da' bene' Le'."

Dios Be' La'y žedjsóalene' benne' zi'to' ka'

⁴⁴ Kate' ne zchalj Bedw da' ni, la' bžinte Dios Be' La'y, na' bedjsóalene' légake', yógo'te benne' ka' belyenle' dan' bchalj Bedon'. ⁴⁵ Bebán láže'gekle benne' judío ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bžingake' ga na' tzen len Bedon', dan' Dios Be' La'y, Benne' bseła' Xažo Dios, bedjsóalene' benne' ka' bi zej nake' judío. ⁴⁶ Ki bēngake' dan' bēngēkle' zchaljgak benne' zi'to' ka' diža' yoble, na' zka'n zēngake' Dios. ⁴⁷ Naž bchalj Bedon', na' wnné':

—ŽWak no benne' wžóngake' benne' ki nich bi yezóagake' nis? Nak bia' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake', kan bedjsóalene' žo'o, benne' judío ka'.

⁴⁸ Wnná Bedon' yezóagake' nis dan' nzi' lo ná'gake' Xanžo Jesús. Naž benne' ka' góta'yoegēkle' Bedon' gá'nlene' légake' chope chonne ža ka'.

11

Da' wnná Bedw lawgak benne' judío ka', benne' ka' che Jesús lo yež Jerusalén

¹ Bēngēkle benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston' len lježžo ka' nníta'gake' gan nbab Judea, kan benne' ka' bi zej nake' judío wží' lo ná'gake' xtiža' Dios. ² Kate' bežín Bedw lo yež Jerusalén, na' lježžo judío ka', benne'

žejlé'gake' che Benne' Criston', bdīl díža'gake' len le'. ³ Belyi'e Bedon':

—ŽBіз chen' wyó'oleno' benne' ka' bi zej nake' judío, na' bdāwlēno' légake' tzen?

⁴ Naž wzó law Bedon' zzejni'ile' légake' kan nak dot dan' goken, ⁵ na' wnné':

—Wzóa' lo yež Jope, na' kate' ne zcháljlēna' Dios, bļe'e dáwe'la' to da' bļoe'el Dios neda'. Bļe'ela' to da' naken ka to laže' žeje zen, dan' nžejen dap kwe'te. Betjen zan ya'abá, na' bžinen gan zoa'. ⁶ Katen' bwian', nich le'ela' da' žian lawlen, bļe'ela' bia yixe' ka' zej nnita' tape ni'a ná'gakba', bia yixe' snia ka', na' bia ka' želzobe kwíngakba' lo yo, na' bia ka' zoa xilgakba'. ⁷ Benla' chi'i to benne' gože' neda': "Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'." ⁸ Naž goža'-ne': "O'o, Xan. Batkle bdawa' da' bi žala' gawto', o da' bi naken chawe'." ⁹ Naž da' bežope chi'i bliž benne' ya'abán' neda', na' gože' neda': "Da' ben chawe' Dios, bi nno' chen: bi naken chawe'." ¹⁰ Chonne chi'i gok da' ni, na' naž dot dan' bļe'ela' la' beyepten ya'abá. ¹¹ La' na'ze bžíntegak chonne benne' ža yo'o gan zoa', benne' ka' zej nžoje' lo yež Sesarea. Bseła' to benne' lie' Kornelio légake', na' bedjdljgake' neda'. ¹² Dios Be' La'y gože' neda': "Wyejlen légake', na' bi gak chope lažo'o." Lezka' wzá'lēngak žopte lježžo ki neda' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea gan wyo'oto' liž to benne' zoe' ga na'. ¹³ Bennen' bženle' neto' da' bļe'ele' kate' bļa' to wbás che ya'abá lo liže'. Wzie' lawe', na' gože' le': "Na'a bseła' benne' ka' chjake' lo yež Jope, nich chejnnégake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. ¹⁴ Bennen' wzenle' le' díža' chawen' kan gak yeló' le', na' lezka' yelagak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ližo'." ¹⁵ Katen' wzó lawa' zcháljlēna' légake', na' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake' kan bedjsóalene' žo'o zga'ale. ¹⁶ Naž bejsá' laža'a da' wnná Xanžon', katen' wnné': "Da' li Zwa bežoe' benách ka' nis lo nis, san le'e, gak chele da' zloé'ezele yela' žezóa nisen', dan' Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e." ¹⁷ Che len, cha' Dios bsele'e Dios Be' La'y nich bedjsóalene' légake', tlebe kan bene' chežo žo'o, nolžo žejle'žo che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žnožke neda' wží'a che Dios?

¹⁸ Naž, kate' bēngēkle' da' ni wnníta'gake' žize, na' bka'n zēngake' Dios. Wnnágake':

—Ki naken, Dios žwe'e latje benne' ka' bi zej nake' judío, žeyát láže'gake' nich gata' yela' nban da' zejli kanne chēgake'.

Benne' yež Antiokía ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

¹⁹ Katen' benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bétgake' Esteban, na' belbia láže'gake' yezika' benne' ka' žejlé'gake' chie', naž bzonnjgak benne' ki, na' góslasgake'. Bejnníta'gake' yež zan gan

nbab Fenisia, na' lo yežlyó Chipre, na' lo yež Antiokía, gan bzoa lágake' che xtiža' Dios, san lágakze benne' judío ka'. ²⁰ Ležka' yezika' benne' ka' bėnlengake' lėgake' tzen, benne' ka' zej nbabe' yežlyó Chipre, na' benne' yež Sirene ka'. Benne' ki, kate' bžingake' lo yež Antiokía, ležka' bcháljłengake' benne' zi'to' ka', na' bzoa lágake' che diža' chawen' kan nak che Xanžo Jesús. ²¹ Yeł'a' wak che Xanžon' wzóalenen lėgake', na' benne' zan bejlė'gake' che Xanžon', na' beyákgake' chie' Le'.

²² Kate' bžin diža' kan gok da' ni, benne' ka' che Benne' Criston', benne' nnita'gake' lo yež Jerusalén, bėngeklen', na' bsėla'gake' Bernabė nich cheje' lo yež Antiokía na'. ²³ Kate' Bernabėn' blė'e lo yež Antiokía, blė'e'le' da' žonn Dios chėgake', na' bebeke' Goze' lėgake' žala' chejlė'tezgake' che Xanžon' dot láže'gake'. ²⁴ Bernabėn' nake' benne' chawe', na' Dios Be' La'y zóalene' le', na' dot láže'e' žejli'e che Benne' Criston'. Ni'a che da' bchalj Bernabėn', benne' zan lo yežen' bejlė'gake' che Xanžon'.

²⁵ Wdė na', wyėj Bernabėn' lo yež Tarso, na' bejdlje' Saulo. Kate' bežel-le'-ne', bchi'e le' lo yež Antiokían'. ²⁶ Dot to yiz wnnita'gake' ga na', na' bėnlengake' tzen benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', na' bsėdgekle' benne' zan ka'. Lo yež Antiokían', benne' ka' žejlė'gake' che Jesusen' wzí lágake' da' nežw chi'i Benne' Cristiano ka', da' zejlás Benne' Zej Yoe'e Benne' Criston'.

²⁷ Kate' ža ka' bale benne' ka', benne' zcháljgake' lo wláz Dios, bžójgake' lo yež Jerusalén, na' bžingake' lo yež Antiokían'. ²⁸ Wzé Agabo, to benne' žónlene' benne' ka' tzen, na' lo wláz Dios Be' La'y bzejni'ile' lėgake', na' wnnė':

—Za' gak wbín dot yežlyó nga.

Gok wbín na' katen' žnna bia' Klaudio, benne' Roma. ²⁹ Naž bchebe láže'gak benne' ka' žejlė'gake' che Benne' Criston', benne' nnita'gake' lo yež Antiokía, sėla'gake' ka' da' nápegake', da' gáklenen lježžo ka' nnita'gake' gan nbab Judea. ³⁰ Ki bėngake', na' dan' bnėžjwgake', bđėgaken' lo na'gak Bernabėn', na' Saulon' nich chjwá'gaken' lágak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' nnita'gake' gan nbab Judea.

12

Žotgake' Jakob, na' žsėjwgake' Bedw liž ya

¹ Kate' ža ka' Herodes, benne' žnna bi'e, bene' ga bėxwgake' bale benne' ka' che Benne' Criston', nich wsaka' zi'gake' lėgake'. ² Herodes na' bsele'e benne' ka', na' bėtgake' Jakob, benne' biche' Zwa. Bė'gake' le' ya ntoche'. ³ Kate' gókbe'ele Herodes na' wyáz láže'gak benne' judío ka' da' ni, na' bene' ga

bėxwgake' Bedw. Gok da' ni ža ka' kate' žak lni katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzi' kwa zichj chen. ⁴ Wdė bėxwgake' Bedon', na' bsėjwgake' le' liž ya, na' bđėgake' le' lo na'gak tape kwe' benne' žjake' lo wdile Wnnita'gake' tape' to to kwe' ka'. Ka' bėngake' nich gape chí'igake' le'. Bžia láže' Herodes na' yebeje' Bedon' lágak benách ka' te Lni Pasko', lni na' žejdinnegekle' kan ben Dios katen' bebeje' benách judio ka' lo yežlyó Ejipto. ⁵ Ka' goken, wdape chí'igake' Bedon' lo liž ya na', san benne' ka' che Benne' Criston' bcháljłentezegake' Dios, na' wnnábgekle' Le' gáklene' Bedon'.

Dios žebeje' Bedw liž ya

⁶ Kate' za' žin ža žia láže' Herodes yebeje' Bedw liž ya na' nich gote' le', la' že' na'ze de Bedon' žtase', na' zej nnita' chope benne' žjake' lo wdile kwit Bedon', na' nžeje' len chope do ya. Wnnita'gak yebałe benne' ka' žjake' lo wdile ža yo'o liž ya na', na' žape chí'igaken'. ⁷ La' na'ze to wbás che ya'abá che Xanžo Dios bløe'e lawe' ga na', na' wza'ni'le'e baní liž ya na'. Wbás che ya'abán' wdane' le'el sina' Bedon', na' besbane' le', na' gože' le'.

—Wyase.

Naž beyėž do yan' dan' nžejen na' Bedon'.

⁸ Wbás che ya'abán' gože' le', na' wnnė':

—Bchej li'o, na' blej zelo'.

La' bente Bedon' da' ni. Naž wbás che ya'abán' gože' le', na' wnnė':

—Bxoa láže' yeno', na' da len neda'.

⁹ Bežój Bedon', na' wyėjlene' wbás che ya'abán', san bi žákbe'ele' cha' da' žon wbasen' naken da' li. Gokle' yełe žnnele'.

¹⁰ Katen' ba wdėgake' gan zej nnita' benne' nežw ka', na' benne' bežo'pe' ka', benne' žjake' lo wdile, benne' ka' žape chí'igake', na' bžingake' gan zoa da' naken ya, da' nbagan' gan žó'ogake' liž ya na', gan žežójgake' lo nez che yež. Gan žó'ogake', žakze chen wyaljwn. Kate' bžójgake', belzé'e gan bžingake' yetó nez, na' wbás che ya'abán' la' bezá'alentie' Bedon'. ¹¹ Naž gókbe'ele Bedon', na' lo yichj láždo'ze' wnnė':

—Na'a nnezla' da' li bsėla' Xanžo Dios to wbás che ya'abá chie', na' besle' neda' lo na' Herodes, na' lo yógo'te da' gónegekle benne' judio ka' góngake' chia'.

¹² Kate' ne yo'o nez Bedon', žesá' láže'e kan nak da' goken, na' blė'e ža yo'o liž Lia, xna' Zwa, xkwiden' zoa yetó labe' Markos. Lo yo'on' zej ndobe benne' zan, benne' žejlė'gake' che Benne' Criston', na' zcháljłengake' Dios. ¹³ Katen' bliž Bedon' gan žó'ogake' li'a, bžoj to xkwide' no'le lebe' Rode nich nnezlbe' nozen'. ¹⁴ Katen' beyónbia'be' chí'i Bedon', lo yeł'a' žebėl chebe' bi bsáljwben', san tariaze beyejbe' lo yo'on',

na' bejzenlbe' benne' ka' nníta'gake' ga na',
na' wnnabe':

—Zoa Bedon' ža yo'o.

¹⁵ Naž belyi'e-be':

—Nak yał yichjo'.

Lebe' chochže ben xtiža'be' naken ki. Naž
wnnágake':

—Kege le'. Bxin chelgen'.

¹⁶ Xak na' bi wzóa ži Bedon', žliže' benne'
ka' nníta'gake' lo yo'on'. Kate' bsáljwgake'
yo'o, to belnítzele' katen' blé'egkle' le'. ¹⁷ Naž
Bedon' bchis ne'e nich nníta'gake' žize, na'
bzenle' légake' kan ben Xanžon', bebeje' le'
liž yan'. Gože' légake':

—Le chejzenle Jakob, na' lježžo ka' kan
goken.

Naž bežój Bedon' ga na', na' wyeje' ga
yoble.

¹⁸ Kate' za' ža'ní' ža na', wžé' zédgekle
benne' ka' žjake' lo wdile kan goken, dan' biž
yo'o Bedon' liž yan'. ¹⁹ Naž bsela' Herodes
benne' ka' chejxi'gake' Bedon'. Katen' bi
bžélgekle' le', wnnable' benne' ka' žjake' lo
wdile, benne' ka' wdape chí'igake' Bedon',
dot da' goken. Wdé na' Herodes na' gože'
ni'a ne'e ka' gótgake' benne' ka' žjake' lo
wdile. Naž bezá' Herodes na' gan nbab
Judea, na' wyeje' lo yež Sesarea, gan bga'ne'.

Kan got Herodes

²⁰ Kate' ža ka' benne' yež Tiro ka', na'
benne' yež Sidón ka' zdil diža'gake' len
Herodes. Zga'ale benne' ka' nníta'gake' lo
yežlyó che Herodes na' belsele'e da' žiažje
chegak benne' ka' nníta'gake' lo yež Tiro,
na' lo yež Sidón, san dan' zža'a Herodes na'
légake', biž bi želsele'e chégake'. Naž benne'
Tiro ka', len benne' Sidón ka', gókgake' toze,
na' bégake' ga bchálj Blasto lo wláz légake'
law Herodes na'. Nak Blaston' wen žin blo
law Herodes na'. Benne' Tiro ka', len benne'
Sidón ka', gónegekle' žingake' law Herodes
na', nich nnábgekle' le' ga'n chawe' diža'
bizjw chégake'. ²¹ Naž Herodes na' bžia bi'e
to ža yenle' chégake', na' ža na' wži'e latje
chie' gan zchi'a laže'e bi da' žaken, nakwe' to
laže' da' zakan', na' bchalje' lawgake'. ²² Naž
wžéžeya'agak benne' ka', na' wnnágake':

—jKege bénne'ze ngal' jDios na'kze zchalje'!

²³ La' na'ze to wbás che ya'abá che Xanžo
la' be'tie' le' dan' lekze' wži'e yela' zka'n žen
da' žala' gaken che Dios. Naž golj bzoga' le'e
Herodes na', na' gote' dan' žawgakba' le'.

²⁴ Naž wžé diža' kan nak che Xanžon', na'
belyán benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

*Bernabé len Saulo žejcháljgake' diža'
chawe' da' nežw chi'i*

²⁵ Kate' Bernabé len Saulo ba bdégake'
mežwn' da' btobgak benne' ka' che Benne'
Criston' lo na'gak benne' gole ka', benne'
žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston',
benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na'

bezá'gake' ga na', na' beyéjgake' lo yež An-
tiokía. Lezka' bché'gake' žwa, xkwiden' zoa
yetó labe' Markos.

13

¹ La' ža na'ze wnníta'gak benne' ka'
zcháljgake' lo wláz Dios, na' benne' wsedle
ka', lo yež Antiokía, benne' ka' zej nbáblene'
benne' ka' che Benne' Criston' lo yežen'. Ki
lágake':

Bernabé,

Smon, (lezka' lie' Benne' Gasj),

Lusio, (benne' yež Sirene),

Saulo,

Manaén, (benne' bgól'lene' tzen Herodes,
benne' znna bi'e gan nbab Galilea).

² Katen' zej ndobe benne' ki law Xanžon', na'
žóngake' wbás, Dios Be' La'y gože' légake', na'
wnné':

—Le kwej Bernabé len Saulo cheze chia'
nich chjéngake' žin na' dan' bliža' légake'
góngaken'.

³ Katen' beyož bégake' wbás, na'
bcháljlengake' Dios, naž bxo'a ná'gake' chope'
ki, na' bsela'gake' légake'.

*Wbás ka' zcháljgake' diža' chawe' lo yežlyó
Chipre*

⁴ Naž Bernabé len Saulo jake' lo yež Seleu-
sia dan' bsela' Dios Be' La'y légake' ga na',
na' belbene' to lo barkw da' bchen' légake'
gan nak to yežlyó lo nisdó da' nzin' Chipre.

⁵ Kate' bžingake' lo yež Salamina, bcháljgake'
xtiža' Dios ga nak lo yo'o ka' gan zdobgak
benne' judio ka' nich yéngkle' xtiža' Dios.
Zej nchi'e xkwide' žwa nich gáklene' légake'.

⁶ Kate' beyož wdégake' yógo'te yeždo' ka' zej
nntan' lo yežlyó Chipren', da' zoan lo nisdó,
naž bžingake' lo yež Pafos gan bejxáka'gake'
to benne' judio lie' Barjesús. Nake' benne'
wžá' wen laže', na' znne' zchalje' lo wláz
Dios. ⁷ Benne' ni zóalene' Serjio Paulo, to
benne' wnná bia', benne' žejni'ile'. Benne'
wnná bian' bliže' Bernabén' len Saulon',
dan' gónele' yenle' xtiža' Dios. ⁸ Naž benne'
wžán' beži'e chegak Bernabén', na' Saulon',
dan' gónele' gone' ga bi chejlé' benne' wnná
bian' che Dios. Benne' wžán' lezka' lie' Eli-
mas len xtiža'gak benne' zi'to' ka'. ⁹ Naž
Saulon', bennen' lezka' lie' Pablo, bzóa choch
lawe', na' zoalen Dios Be' La'y le', bwie'
Elímasen', ¹⁰ na' gože' le':

—Le', benne' wen laže', na' benne' wen
da' kegle. Nako' ka zi'nkze da' xiwe', na'
bi zle'elo' chawe' yógo'te da' naken chawe'.
žBi wsano' da' žono', zži'o che diža' chawen'
che Xanžon', na' žsejo' xnez no benne' žénele'
chejl'i'e chie' Le'? ¹¹ Na'a, Xanžo na'kze
wsaka' zi'e le', na' chol' yey lawo', na' bi le'elo'
wbiz bale' ža ka'.

La' wcholte yey law Elímasen', na' wdé'
nile na'le, žilje' no benne' goxwe' ne'e, nich

wchi'e le'. ¹² Katen' benne' wnná bian' bl'e'ele' da' goken, na' bebanle' kan nak xtiža' Xanžon', na' bejli'e che Benne' Criston'.

Da' ben Pablo len Bernabé lo yež Antiokía gan nbab Pisidia

¹³ Naž Pablo len benne' ka' zónlengake' le' tzen wzéngake' to lo barkw, na' bezá'gake' lo yež Pafos, na' bžingake' lo yež Perje gan nbab Panfilia. Lo yežen' xkwide' Zwa blá'alenbe' légake', na' beyejbe' lo yež Jerusalén. ¹⁴ Wdé na' bezá'gake' lo yež Perjen', na' jake' lo yež Antiokía gan nbab Pisidia. Lo yežen', katen' nak za la'y chegak benne' judio ka', belyoé'e lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' lo yo'on' wzé'gake'. ¹⁵ Naž to benne' zoe' ga na' bele' to da' bsdle Moisés, na' lezka' to da' wnná to benne' bchalje' to wláz Dios. Wdé na' benne' wnná bia' che yo'on' bsele'e to benne', na' bcháljlene' Saulon', na' Bernabén', na' wnné':

—Le'e, lježto' ka'. Cha' nche'le to da' nnale da' wzejni'ilen neto', le nnan.

¹⁶ Naž wzó ža' Pablon', na' bchis ne'e nich kwé'gake' žize, na' wnné':

—Le wzé nag da' yapa' le'e, benne' Israel ka', na' le'e, nle zžébele Dios. ¹⁷ Xanžo Dios, Bennen' zka'n zengak benne' Israel ka', wžekze' xa xto'žo ka', na' bene' ga belyánli'e katen' gógake' benne' zi'to' ka' lo yežlyó Ejipto. Wdé na' len yela' wak zen chie' be-beje' légake' lo yežlyón'. ¹⁸ Choplalj yiz Dios goke' zen laže' len légake' katen' wdágake' dot lo yo biž lo latje dach. ¹⁹ Kate' beyóž bchinnje' gaže kwe' yež ka' wnníta'gaken lo yežlyó Kanaán, na' bnezjwe' xa xto'žo ka' yežlyó chegak benne' ka'. ²⁰ Wdé na', da' goken tape gaywá' chi yon yiz, Dios bnnite' benne' ka' nich wchi'a laže'e légake' na' ze-jte wzóa Samuel, bennen' bchalje' lo wláz Dios. ²¹ Naž belnnable' Dios wzóe' to benne' nich nna bi'e légake', na' Dios bzoe' Saúl, zi'n Sis, to benne' nbáblene' za'só Benjamín ka' nich nna bi'e légake', na' ki ben Saúl na' choplalj yiz. ²² Wdé na' Dios beké'e Saúl na', na' bzoe' Dabi nich nna bi'e légake'. Dios blóe'ele' kan nak Dabín', katen' wnné': “Nne-zla' Dabi, zi'n Isai, žone' da' žaz laža'a neda', na' gone' yógo'te da' ženela' gone'.” ²³ Ladjw za'só Dabín', Dios bene' ga golj Jesusen' nich yeslé' benne' Israel ka', kan zga'ale bchebe laže' Dios gone'. ²⁴ Zga'ale kate' blá' Jesusen', bchalj Zwa lawgak yógo'te benne' Israel ka' nich yeyát láže'gake', na' yežóagake' nis. ²⁵ Katen' za' yeyóž wchálj Zwan', na' wnné': “ŽNozke žékile naka' neda'? Bi naka' Benne' Criston', Bennen' žala' yide'. Le wia nga. Za' la' Bennen' ga zoa' ni, na' neda' bi naka' zi kweja' ze'le da' žleje'.”

²⁶ Le'e, ljéža'do' ka', le'ekzle nakle za'só Bran len nle le'e zoale nga, na' zžébele Dios. Dios na'kze bsele'e diža' ni chele

nich yelale. ²⁷ Benne' ka' wnníta'gake' lo yež Jerusalén len benne' ka' wnná biá'gake' légake', bi gókbe'egekle' Jesusen' nake' Benne' Criston', na' bi bejni'igekle' da' nyejw le'e yiche dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, žsedlen kan nak che Jesusen', la'kze žólgaken' ža la'y ka', san lo yela' bi žejni'il chégake' bégake' da' benen ga bžin dan' zwna dižan' katen' belchoge' che Jesusen' gate'. ²⁸ La'kze bi bžélgekle' bi da' nbaga' Jesusen' nich chóggake' chie' gate', san belnnable' Pilato yi'e benne' ka' gótgake' Le'. ²⁹ Kate' beyóž bégake' yógo'te da' nyejw le'e yiche kan žala' gaken chie', beléjgake' Le' le'e yag kroze, na' belkache'e Le' lo yežw ba. ³⁰ Naž Dios besbane' Le' lo yela' got, ³¹ na' zan ža blóe'e law Jesusen' lawgak benne' ka' wdálengake' Le' tzen katen' wdé' gan nbab Galilea, na' blé'e lo yež Jerusalén. Na'a, zzoa ligak benne' ka' chie' Le' lawgak benách ka'.

³² Ka' naken, lezka' neto' zcháljlento' le'e diža' chawen' kan nak dan' bchebe laže' Dios gone' chegak xa xto'žo ka'. ³³ Dan' bchebe laže' Dios gone' chégake', Lekze' bene' ga goken lawžo žo'o, nakžo za'sógake' ka'. Ki bene' katen' besbane' Jesusen', na' goken kan nyejw le'e yiche gan zoa salmo da' chopen', dan' znnan ki: “Le' nako' Zi'na'. Neda' bzoakza' Le'.” ³⁴ Ka naken, Dios besbane' Le' lo yela' got nich bi kwia yi' belá' žen chie', Dios na'kze wnné' ki: “Wnezjwa' chio' da' ba nez zen da' bchebe laža'a che Dabi.” ³⁵ Che len lezka' nyejw le'e yiche, gan zoa yetó salmo, da' znnan ki: “Bi go'o latje ga'n benne' la'y chio' gan kwia yi' belá' žen chie'.” ³⁶ Da' goken che Dabín' nak bian'. Wdé bene' žin lawgak benne' wláz chie' ka', kan Dios gože' le' gone', naž gote', na' wldó'ogake' le' lo yežw ba gan wnníta'gak xa xta'we' ka', na' wzía yi' belá' žen chie'. ³⁷ Na'a, kan nak che Jesusen', Dios besbane' Le', na' bi wzía yi' belá' žen chie' lo yežw ba. ³⁸ Le'e, ljéža'do' ka', žala' nnézele da' ni da' zzenla' le'e. Ni'a che da' ben Jesusen' Dios ženit lawe' chele le'e doła' da' nbága'le. ³⁹ Na'a, Dios žeyón chawe'e yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na' žeké'e doła' ka' da' bi gok yeká'a da' wnná xtiža' Dios, dan' bde Moisés chežo. ⁴⁰ Le gape chi'i kwinle na'a nich bi gak chele da' nyejw le'e yiche dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' znnan ki:

⁴¹ Le wia nga, le'e, benne' ka' bi žaple neda' ba la'ne.

Yebán láže'le, san lo yela' bi žejlé' chele gatle. Neda' gona' to žin ža ni zoale le'e, na' la'kze no benne' wlo'e'ele' le'e da' zejlás žin na', bi chejle'le chie'.

⁴² Kate' Pablon' len benne' ka' zónlengake' le' tzen bežó'gake' lo yo'o gan zdobgak benne' judio ka' nich yéngkele' xtiža' Dios, naž góta'yoegekle' benne' ka' légake' wzéngkele' légake' da' ki kate' žin yetó ža la'y chégake'.

⁴³ Kate' benne' ka' zej ndobe' lo yo'on', bežógake' ga na', benne' zan, benne' judío ka', len benne' ka' beyákake' judío, benne' ka' zka'n zéngake' Dios, bénlengake' Pablon' len Bernabén' tzen. Chope' ki bcháljengake' légake', na' ben chóchgage' légake' nich gá'nteze chóchgage', na' nich wxén láže'gake' da' gonnze Dios chégake'.

⁴⁴ Yexono' ža ka' katen' bžin yetó ža la'y chégake', na' bdogbak yeláte'ze ka bdochgak benne' ka' che yežen' nich yéngkele' xtiža' Dios. ⁴⁵ Naž bgé'egkele benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', kate' blé'egkele' benne' zan ka', na' che len wnnégake' che da' zžna Pablon', na' beží'igake' chen. ⁴⁶ Naž Pablon' len Bernabén', len yela' wechóg laže' chégake', bely'e benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ben byenen wzenlto' le'e néwle xtiža' Dios, san dan' zzoale chela'ale diža' ni, da' žonle nak bian' bi nakle zi gata' yela' nban da' zejli kanne ni chele, che len, na'a chejto' gan zej nnita' benne' zi'to' ka'. ⁴⁷ Lezka' gož Xanžo Dios neto' gonto' ki, na' wchaljito' che Benne' Criston' lawgak benne' zi'to' ka'. Ki zžna da' wnná Dios kan nak che Benne' Criston', katen' wnné':

Bzóa' Le' nich gako' baní' chegak benne' zi'to' ka',

na' gako' Benne' yeslé' benách ka' dot yežlyó nga.

⁴⁸ Kate' benne' zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', bégkele' da' ni, na' bebé'egkele', na' bka'n zéngake' Xanžon' ni'a che xtiže'e. Yógo'te benne' ka' ba ben Dios chégake' gata' yela' nban da' zejli kanne chégake', bejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁴⁹ Ka' goken, wzé xtiža' Xanžon', na' benne' yógo'te yež zej nnitan' yežlyón', bégkenl'. ⁵⁰ Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', belkó'o yele'e benne' blo ka' che yežen' nich bi lé'egkele' Pablon', na' Bernabén' chawe'. Lezka' belkó'o yele'e no'le blo ka', no'le zka'n zéngake' Dios. Ka' goken, bégake' ga belbía láže'gake' Pablon', na' Bernabén', na' blággake' chope' ki na'le lo yežlyó chégake'. ⁵¹ Naž Pablon' len Bernabén', bechínjgake' bixte yo da' dan' lábgake', dan' zloe'elen nga'n zia da' zej nbaga' benne' ka' che yežen', na' jake' lo yež Ikonio. ⁵² Bebé'egkele' benne' ka' che yež Antiokia, benne' žejlé'gake' che Xanžon', na' Dios Be' La'y wzóalene' légake'.

14

Da' ben Pablo tzen len Bernabé lo yež Ikonio

¹ Kate' bžin Pablo len Bernabé lo yež Ikonio, belyo'e tzen lo yo'o gan zdogbak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios,

na' bcháljgake' diža' chawen' ga na'. Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. ² Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' chie', belkó'o yele'e bale benne' zi'to' ka' nich bi chejlé'gake' che Benne' Criston', na' nich bi lé'egkele' chawe' lježžo ka', benne' žejlé'gake' chie' Le'. ³ Dan' bejle'gak benne' zan ka' che Benne' Criston', Pablon' len Bernabén' wnníta'gake' ga na' zan ža, na' lo yela' wechóg laže' bcháljgake' xtiža' Dios, dan' žxen láže'gake' Xanžon'. Xanžo na'kze bløe'ele' da' wnnágake' kan nži'il Dios benách ka' naken dot da' li, na' Dios bi'e légake' latje bégake' da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebángkele' benách ka'. ⁴ Naž benne' ka' nníta'gake' lo yežen' gok chópelegake'. Bale' bénlengake' benne' judío ka' tzen, benne' ka' bi žejlé'gake' che Jesusen', na' yebale' bénlengake' Bernabén' len Pablon', benne' wbás ka' bseja' Benne' Criston', tzen. ⁵ Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' chie' len benne' zi'to' ka', bénlengake' tzen benne' ka' zžna biá'gake' légake', na' bdóbgake' nich góngake' benne' wbás ka' bseja' Benne' Criston' zia, na' nich wzé'egake' légake' yej. ⁶ Kate' Pablon' len Bernabén' gókbe'egkele' da' ni, bzónnjgake' ga na', na' jake' lo yež Lистра, na' lo yež Derbe, yež ka' zej nbaben Likaonia, gan wdégake' yógo'te yeždo' ka', da' zej nnitan' gawze. ⁷ Lo yež ka' bcháljgake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'.

Žžé'egake' Pablo yej lo yež Lистра

⁸ Lo yež Lистра wzóa to benne' bi žak se'e. Že'ze' ga na' dan' bi zza'kze' katen' golje', na' batkle wzé'e ni'e. ⁹ Benne' ni wzé nage' da' wnná Pablo. Pablon' bwie' le', na' gókbe'ele' žejli'e che Benne' Criston' nich yeyake'. ¹⁰ Naž wnné žižje Pablon', na' gože' le':

—Wzé.

La' bxíte'te bennen', na' wzé'e ni'e. ¹¹ Kate' benne' Lистра ka' blé'egkele' dan' ben Pablon', wzó lawgake' znnégake' žižje len xtiža'gak benne' Likaonia ka', na' wnnágake':

—jDios ka' benne' ki! Bétjgake' ga ni zoažo, na' zloe'el kwíngake' kan zžna'gak benne' ka'.

¹² Wnnágake' Bernabén' nake' Júpiter, kan nak la dios blo chégake', na' wnnágake' Pablon' nake' Merkurio, yetó dios chégake'. Ki wnnágake' dan' zchalj Pablon' kan znnágake' žon Merkurion'. ¹³ Gan nníta'gake' zoa yodo' che Júpiter, da' žen' kwit nez gan žo'ogak benách ka' lo yežen'. Bxoz che Júpiter na' la' bžintie' ga na', na' nchi'e beže ka', na' lezka' noe'e yeje ka', na' žónlengak benne' zan le' tzen. Gónegekle' gótgake' beže ka' lawgak Pablon' len Bernabén' nich wká'n zéngake' légake' kan žóngake' chegak dios ka' chégake'. ¹⁴ Kate' Bernabén', na' Pablon', benne' wbás

ka' bseła' Benne' Criston', gókbe'egekle' da' ni, na' belcheze'e laže' da' zej nakwe'. Gok nyache' láže'gake' dan' žongak benne' ka' da' bi žala' góngake', na' belxite' Pablon', na' Bernabén', na' bejcházgake' gachje láwe'le benne' zan ka'. Wnnégake' zizje, ¹⁵ na' gózgake' légake':

—Le'e, benne' ka'. ¿Biz chen' žonle da' ki? Lezka' bénne'ze nakto' kan nakle le'e, na' zzenlto' le'e da' nikze žala' wsanle žonle, dan' bi be zakan', nich gake che Dios ban. Dios ni bene' ya'abá, na' yežlyó nga, na' nisdó, na' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'. ¹⁶ Yiz ka' da' wdégaken, bengak yógo'te benách ka' kan nak da' znnazen chégake', na' Dios bi bsejwe' xnézgake', ¹⁷ san bene' ga nak bia' da' nake', ni'a che da' chawe' da' žone' chégake'. Žsele'e nis yejw gan zoažo, na' žone' ga želgole da' žazzon. Zwawe' žo'o, na' žone' ga žebelžo.

¹⁸ La'kze Bernabén' len Pablon' gózgake' légake' da' ki, kánneze bzógekle' bséjwgake' xnezgak benne' zan ka', nich bi gótgake' beže ka' láwgake'.

¹⁹ Naž bałe benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bžingake' ga na', benne' ka' zej nžoje' lo yež Antiokía, na' lo yež Ikonio, na' belkó'o yele' benne' zan ka'. Naž yógo'tegake' bžé'egake' Pablo yej, na' bzóbgake' le' na'le žoa'a yežen', dan' žékgekle' ba nate'. ²⁰ Naž kate' benne' ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bdóbgake' dot kwit gan de Pablon', na' wyase', na' beyaze' lo yežen'. Kate' za' ža'ni' yetó ža, Pablon' bežójlene' Bernabén', na' jake' lo yež Derbe.

²¹ Lo yežen' bcháljigake' diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' benne' zan bejlé'gake' chie' Le'. Wdé na' beyégake' lo yež Listra, na' lo yež Ikonio, na' lo yež Antiokía. ²² Kate' Bernabén' len Pablon' wdégake' lo yež ka', ben chóchgake' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' besá'gake' láže'gake' nich ga'n chóchgake' kan žejlé'gake' chie' Le'. Belyi'e légake':

—Cho'ožo žo'o gan znná bia' Dios, san žon byenen sáka'žo da' zan da' gaken chežo.

²³ Gan zoa to kwe' to kwe' benách ka' che Benne' Criston', Pablon' len Benabén' bnníta'gake' benne' gole ka' nich gape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston'. Kate' ba bcháljlengake' Dios, na' bégake' wbás, naž bdégake' légake' lo na' Xanžo, Bennen' žejlé'gake' chie'.

Pablo len Bernabé žežingake' lo yež Antiokía gan nbab Siria

²⁴ Naž Pablo len Bernabé wdégake' gan nbab Pisidia, na' bžingake' gan nbab Panfilia. ²⁵ Kate' beyóž bcháljigake' xtiža' Benne' Criston' lo yež Perje, na' jake' lo yež Atalia. ²⁶ Bezá'gake' ga na', na' belbene' to lo barkw, na' bežingake' lo yež Antiokía, gan zej nníta' benne' ka' che Benne' Criston', benne'

ka' bséla'gake' légake' nich chejžégake' xtiža' Dios, katen' wló'ogake' légake' lo na' Dios, Bennen' žon chawe'e légake' nich góngake' xchine', žin na' da' ba beyóž bégake'. ²⁷ Katen' bežingake' lo yež Antiokía, na' bdobgak benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na'. Naž Pablon' len Bernabén' bzénggekle' légake' kan zej nak da' zen ka' da' ben Dios lo ná'gake', na' lezka' kan ben Dios, bi'e benách zi'to' ka' latje žejlé'gake' che Benne' Criston'. ²⁸ Zan ža Pablon' len Bernabén' bgá'nlengake' benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' lo yežen'.

15

Benne' ka' che Benne' Cristo žon xtiža'gake' lo yež Jerusalén

¹ Naž bałe benne' ka', benne' zej nžoje' gan nbab Judea, bžingake' lo yež Antiokía. Bsédgekle' lježžo ka', na' wnnágake':

—Le'e, benne' byo ka', cha' bi chog lo beła' chele kan žónteze žonto', kan bchi'le Moisés, bi gak yelale.

² Naž Pablo len Bernabé beldil diže'e len légake', na' gokle'e žo'osbé. Wdé na', benne' Antiokía ka' wžégake' Pablon' len Bernabén', na' yebałe lježžo ka', nich chjake' lo yež Jerusalén, nich lá'gake' lawgak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', na' lezka' lawgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wcháljlengake' légake' kan nak da' ni da' žaken, na' kan nak da' yałze da' žsédgekle benne' ka'.

³ Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' Antiokía ka', wló'ogake' légake' nez. Wdégake' gan nbab Fenisia, na' gan nbab Samaria, na' bzénggekle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', kan goken, beyakgak benne' zi'to' ka' che Benne' Criston'. Da' ni benen ga bebégake' yógo'te lježžo ka'.

⁴ Pablon' len Bernabén' bžingake' lo yež Jerusalén. Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na' len benne' wbás ka' bsele'e Le', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wdápegake' légake' ba la'ne. Pablon' len Bernabén' bzénggekle' légake' yógo'te da' ben Dios lo ná'gake'. ⁵ Naž bałe benne' yodo' fariseo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', belžo ži'e, na' wnnágake':

—Žon byenen chog lo beła' chegak benne' byo ka', benne' zi'to' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' wchi'ilžo légake' góngake' kan znná da' bchi'le Moisés žo'o.

⁶ Naž benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston' len benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', bdóbgake' nich wchi'a láže'gake' da' ni da' žaken. ⁷ Wdé bcháljigake' scha, na' wzé Bedw, na' gože' légake':

—Ljéža'do' ka'. Nnékzelele kan gok ža ni'te, kan Dios wěkze' neda' nich wchalja' xtiže'e lawgak benách zi'to' ka' nich yéngkle' diža' chawen', na' chejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁸ Dios, Bennen' nónbia'kze' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benách ka', bzoe' da' nak bia' žape' légake' ba la'ne, dan' bsele'e Dios Be' La'y chégake', kan bsele'e Le' chežo žo'o. ⁹ Bi bche'e kan bene' chégake', na' chežo, na' lezka' beyón chawe'e yichj lázdo'gake' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁰ Na'a, žbiz chen' zži'ile che Dios, na' žesbága'le to ywa' zi'i yengak lježžo ka'? Ywa' na', da' naken da' bchi'le Moisés, bi gok wa'žon žo'o, na' bi gok wá'gaken xa xto'žo ka'. ¹¹ Žejle'žo yelažo ni'a cheze da' ben Xanžo Jesús lo wláz žo'o, na' kan yelažo žo'o, lezka' yelágake' légake'.

¹² Katen' beyož bchalj Bedon' da' ni, na' yógo'tegake' wnníta'gake' žize, na' bze nággake' da' bchaljgak Bernabén', na' Pablon'. Benne' ki bzéngkle' légake' da' ka' da' zej nak bian' da' žóngaken ga žebángkle benách ka', da' ka' ben Dios lo ná'gake' gan zej nnita' benách zi'to' ka'. ¹³ Katen' beyož wnnagak Bernabén', na' Pablon' da' ni, bechebe Jakob, na' wnné':

—Ljéža'do' ka'. Le wze nag da' yapa' le'e. ¹⁴ Smon Bedw ba bzenle' žo'o kan ben Dios, bloe'ele' law yela' wak chie' da' nežw chi'i lawgak benách zi'to' ka' nich bebeje' benách ka' che Leze', benne' ka' nníta'gake' ladjwgake'. ¹⁵ Kan nak da' ni naken tlebe len xtiža'gak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

¹⁶ Kate' ža ka' te ža ki yelá'a, na' wchisa' to Benne' nna bi'e, Bennen' chaze' latje che Dabí, bennen' wnná bi'e.

Gona' kan žon to benne' žechise' to yo'o nyinnj.

Lezka' yechisa' benne' za'sóe' ka', benne' ka' zej nga'ne'.

Gona' kan žon to benne' žechise' to ze'e gole. Ki gona' nich yechisa' da' wnná bia' Dabín',

¹⁷ na' nich chiljgak yezika' benách ka' Xanžon'.

Benách zi'to' ka' chiljgake' Le', na' si' lágake': Benách Ka' Che Dios.

¹⁸ Ki wnnakze Xanžo, Bennen'

ža ni'te bene' ga zej nak bia' yógo'te da' ki.

¹⁹ 'Che len žekla' neda' bi žala' wséjwžo xnezgak benách zi'to' ka', benne' ka' žeyággake' che Dios. ²⁰ Žala' wzojžo chégake' nich wká'ngake' da' ka' da' bi žala' gáwgake', da' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' bi góngake' da' sban ka', na' bi gáwgake' beja' chagak bia yiže' ka' len xchéngakba', na' bi gáwgake' xchen nóte'teze bia yiže'.

²¹ Ža ni'te, na' zejte na'a ža zej nnita' benne' ka' zcháljgake' lo yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios yógo'te

yež ka', na' zcháljgake' che da' bzoj Moisés. Žólgakkzen' ža la'y ka'.

²² Naž benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len benne' gole ka', na' yógo'te benne' ka' che Benne' Criston', wyáz láže'gake' wžégake' bale benne' ka' ladjwgake' nich séla'gake' légake' lo yež Antiokía, tzen len Pablon', na' Bernabén'. Chope' ka' wžégake' zej nake' Judas len Silas. Judas na' lezka' lie' Barsabás. Chope' ki zej nake' benne' blo ladjwgak lježžo ka'. ²³ Bžójgake' to le'e yiche da' bdégake' lo ná'gake', nich chjwá'gaken', dan' znnan ki: "Neto', benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len benne' gole ka', na' lježžo ka', žapto' le'e: "Padiox" lježto' ka', nakle benách zi'to' ka', na' zoale lo yež Antiokía, na' lo yež ka' zej nbaben Siria, na' Silicia. ²⁴ Benlto' kan žongak bale benne' ka', benne' bžójgake' ga ni zoato', san bi bsela'to' légake'. Žedjchá'gake' le'e len da' ka' znnágake', na' zchixgake' yichj lázdo'le, dan' znnágake' žon byenen chog lo beja' chele, benne' byo ka', na' žala' gonle kan znná da' bchi'le Moisés. ²⁵ Che len wyáz láže'to' katen' ba ben toze xtiža'to', wžeto' chope benne', na' séla'to' légake' nich yedjwagake' le'e. Yídlengake' tzen Bernabé len Pablon', benne' ka' nži'ilžo. ²⁶ Bernabén', na' Pablon' ba jake' gan wzóa da' ben zož gátgake' dan' zej nži'ile Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ²⁷ Ki naken, žséla'to' Judas len Silas gan zoale. Chope' ki wzejní'igekle' le'e da' ni da' zzojto' chele le'e yiche ni. ²⁸ Dios Be' La'y bloe'ele' neto' da' žaz laže'e, na' lezka' žaz láže'to' neto', bi yeshbága'žeto' le'e ywa', da' naken da' bchi'le Moisés, san toze da' ki da' žon byenen gonlen.

²⁹ Bi gawle da' wdé lawgak lo'a ka'.

Bi gawle žen.

Bi gawle beja' bžogak bia yiže' ka' len xchéngakba'.

Bi gonle da' sban ka'.

Cha' gape chi'i kwinle, nich gonle kan znnagak da' ki, na' gonle da' naken chawe'."

³⁰ Ka' goken, benne' ka' bsela'gake' bžingake' lo yež Antiokía. Katen' blá'gake' ga na', btóggake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wló'ogake' yichen' lo ná'gake'. ³¹ Katen' beyož bélgaken', bebégekke' ni'a che da' nyejw le'e yichen', da' žeyón zenen légake'. ³² Judas na' len Silasen' lezka' zej nake' benne' zcháljgake' lo wláz Dios. Che len bkóngkle' žin diža' zan, da' ka' bcháljlengake' lježžo ka', nich beyón zéngake' légake', na' ben chóchgake' légake'.

³³ Wdé bžégekke' chope' ka' ga na' bale ža, naž lježžo ka' bžégake' légake' diža' nich yeyéjgake' lo yež Jerusalén gan zej nnita' benne' ka' bsela'gake' légake'. ³⁴ Wyáz laže' Silasen' bga'ne' lo yež Antiokían'. ³⁵ Lezka' Pablon', na' Bernabén' bgá'ngake' lo yežen',

na' bsédgekle' benách ka', na' bzóa lígake' che xtiža' Xanžon'. Lezka' bengak benách zanže ka'.

Zzo law Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chope chi'i

³⁶ Kate' ba wdé bałe ža Pablo gože' Bernabé:

—Le cho'o chejžo da' yoble nich chejwíazo lježžo ka' nníta'gake' yógo'te yež ka' gan ba bchaljžo xtiža' Xanžon', nich le'elžo kan žak chégake'.

³⁷ Gónele Bernabén' wché'gake' xkwide' Zwa Markos, nich chéjlenbe' légake', ³⁸ san bi wyáz laže' Pablon' wché'gake'-be' nich chéjlenbe' légake' dan' blá'alenbe' légake' gan nbab Panfilia, na' biž yjénlenbe' légake' žin che Xanžon'. ³⁹ Bi gok toze xtiža'gak Bernabén', na' Pablon', ga bžinte blá'a lázgake' toe' yetóe'. Bernabén' bchi'e xkwide' Markos, na' belbene' to lo barkw, na' jake' lo yežlyó Chipre. ⁴⁰ Pablon' wžíe' Silas nich chéjlene' le' tzen. Naž lježžo ka' wló'ogake' légake' lo na' Xanžon', na' wnnábgekle' Le' gon chawe'e légake'. Naž Pablon' len Silasen' wyó'ogake' nez. ⁴¹ Wdégake' lo yež ka' gan nbab Siria, na' gan nbab Silisia, na' ben chóchgake' benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež ka'.

16

Xkwide' Timoteo žónlenbe' Pablo len Silas tzen

¹ Wdé na' bžin Pablo len Silas lo yež Derbe, na' lo yež Listra. Wzóa to xkwide' byo lebe' Timoteo ga na', na' žejle'be' che Benne' Criston'. Nakbe' zi'n to no'le judío žejli'e che Benne' Criston', san xabe' bi nake' judío.

² Lježžo ka', benne' nníta'gake' lo yež Lистра, na' lo yež Ikonio znnágake' žon Timoteon' da' naken chawe'. ³ Gónele Pablon' chejlen xkwiden' le'. Bchi'e-be', na' bchoge' lo belá' chebe' kan žongak benne' judío ka'. Ki bene' nich bi nnegak benne' judío ka' chebe', dan' nnéžgekle' yógo'tegake' bi nak xabe' benne' judío. ⁴ Kate' Pablon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan zej nníta' yež ka', na' to to yež ka' bdégake' lo na'gak lježžo ka' nníta'gake' ga na' da' bzójgak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len benne' gole ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusálén. Bdégake' yichen' lo ná'gake' nich góngake' kan znnan. ⁵ Ka' goken, gok chochgak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' belyane' tža tža.

Benne' Masedonia žliže' Pablo lo da' blé'e dáwe'le'

⁶ Pablo len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan nbab Frijia, na' gan nbab Galasia. Ki bégake' dan' bsejw Dios Be' La'y xnéžgake', nich bi chejcháljgake' xtiža'

Xanžon' gan nbab Asia. ⁷ Kate' bžíngake' gan nbab Misia, gónegekle' chjake' gan nbab Bitinia, san Dios Be' La'y, Bennen' žsela' Jesusen' chežo, bi bi'e légake' latje. ⁸ Naž wdégake' chela'ale gan nbab Misia, na' jake' lo yež Troas. Neda', Lukas, zzoja' chio' da' ni, wzóa' lo yež Troasen', gan wzó lawa' žónlena' Pablon' tzen. ⁹ Lo yežen' Dios blóe'ele' Pablon' to da' blé'e dáwe'le'. To benne' byo, benne' Masedonia, blóe'ele lawe' gan zoe', na' góta'yoele' Pablon', na' wnné': "Da lažto', gan nbab Masedonia, na' goklen neto'." ¹⁰ Kate' Pablon' blé'ele' da' ni, dan' blé'e dáwe'le', la' be' láže'teto' chejto' gan nbab Masedonia, dan' gókbe'elto' Dios ba bliže' neto' nich chejcháljto' diža' chawen' chie' lawgak benách ka' nníta'gake' lo yežlyón'.

Da' bengak Pablo, na' Silas lo yež Filipos

¹¹ Naž wzénto' to lo barkw, na' wza'to' lo yež Troas. Wdeto' ga bžinteto' lo yež Samotrasia, na' wdé yetó ža bžinto' lo yež Neápolis. ¹² Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Filipos, yežen' nakžen blo ka' yógo'te yež ka' zej nbaben chelá'a na' che gan nbab Masedonia. Lo yežen' zej nníta' benách wláž ka' chégak benne' Roma ka'. Wzoato' lo yežen' bałe ža. ¹³ Kate' bžin to ža la'y, bžojto' lo yež, na' wyejto' žoa'a yego gan zdóbakkze benne' ka' che yežen' nich wcháljengake' Dios, na' wže'to' ga na', na' bcháljlento' no'le ka' zej ndobe' ga na', kan nak xtiža' Xanžon'. ¹⁴ Zoa Lidia ládjwgake', to no'le che yež Tiatira. Nake' no'le žóti'e laže' xna da' záka'le'en. No'le ni žka'n zene' Dios, na' bze nage' da' bchalj Pablon', na' Xanžon' góklene' no'len' nich wzí' lo ne'e dan' wnná Pablon'. ¹⁵ Naž bezóe' le' nis, na' lezka' belzóa nis benách ka' nníta'gake' liže'. Wdé na' góta'yoele' neto', na' wnné':

—Cha' žákbe'elele žejli'a che Xanžon', le cho'o liža', na' le soa ga na'.

Ben byene' bga'nto' ga na'.

¹⁶ Yetó da' goken to ža kate' ne zejto' gan zcháljlento' Dios, bedjchág to xkwide' no'le neto', na' yo'obe' be' da' žonen ga znnéya'abe'. Len yela' wnnéya'a chebe' benbe' ga benne' xanbe' ka' belzí'li'e mežw. ¹⁷ Xkwide' no'len' bejnowbe' Pablon', na' neto'. Wnnebe' ziže, na' wnnabe':

—Benne' ki žóngake' xchin Dios, Benne' wak zente. Zlóe'egikle' le'e kan gak yelale.

¹⁸ Ki benbe' zan ža. Katen' biž wyáz laže' Pablon', byechje', na' bliže' ben' yo'obe', na' wnné':

—Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žapa' le': bežój lo yichj láždo'w xkwide' no'le ni.

La' na'ze bežojte ben'.

¹⁹ Kate' xanbe' ka' gókbe'egikle' ba bežój ben' da' benen ga wnnéya'abe', na' biž sí'gake' mežw ni'a chebe', che len béxwgake'

Pablon' len Silas, na' bché'gake' légake' lawgak benne' yolawe' ka', benne' ka' zej ndobe' gan nak lawe' ya'a. ²⁰ Bzégake' légake' lawgak benne' yolawe' ka', na' wnnágake':

—Benne' ki zej nake' benne' judío ka', na' zóngake' ga zóngak benne' wláz chežo ka' zo'osbé. ²¹ Zsédegekle' da' bi žala' si' lo na'žo, na' da' bi žala' gonžon, dan' nbabžo yež Roma.

²² Benne' zan ka' bží'igake' che Pablon' len Silasen'. Naž benne' yolawe' ka' góžgake' ni'a ná'gake' ka' yeká'gake' laže' da' zej nakw Pablon', na' Silasen', na' chingake' légake' yid. ²³ Wdé belyinli'e légake', na' bséjwgake' légake' liž ya. Góžgake' benne' žsejwe' liž yan' gape chi'e légake'. ²⁴ Benne' ni, kate' ba góžgake' le' ki, bsejwe' légake' lo liž yan' ni'te, na' wloé'e ni'agake' lo bloj yag ka'.

²⁵ Gachje yele Pablon' len Silasen' zcháljengake' Dios, na' zólgake' da' žoe lawgake' le'. Benne' ka' zej nyejwe' liž yan' bze nággaken'. ²⁶ Naž wzó'le'e yežlyó. Ka' goken ga bžinte wzize len ze'e liž yan', na' la' belyáljwte yógo'te gan želyoé'e lo yo'on', na' beyéž do ya ka' da' zej nžejen benne' ka' zej yoe'e ga na'. ²⁷ Bebán bennen' žsejwe' liž yan'. Kate' blé'ele' zej nyaljw gan želyoé'e liž yan', bleje' ya ntoche' chie' nich got kwine'. Ki gónele' gone' dan' žekle' ba bzonnjgak benne' ka' zej nyejwe' liž yan'. ²⁸ Naž wnné zizje Pablon', na' bliže' le', na' wnné':

—Bi be gon kwino', dan' zoato' yógo'teto' nga.

²⁹ Naž bennen' wnnabe' yi', na' la' wyo'otie' liž yan'. Wzizli'e lo yela' zžebe chie', na' bzoa zibe' xni'agak Pablon', na' Silasen'. ³⁰ Kate' ba bebeje' légake' lo liž yan', gože' légake':

—Le'e, benne' ka', žbiz žala' gona' nich yelá'?

³¹ Lé'gake' belyi'e le':

—Bejlé' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' yeló' le', na' lezka' yelagak benách ka' nníta'gake' ližo'.

³² Bcháljengake' le' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže', kan nak che xtiža' Xanžon'. ³³ La' na'ze, kate' ne nak žel, bennen' žsejwe' liž yan' la' bche'tie' légake', na' bejtibe' légake' gan zíagake' we'. Wdé na', la' bezoatie' nis, na' lezka' belzóa nis yógo'te benách ka' nníta'gake' liže'. ³⁴ Naž bchi'e légake' liže', na' bi'e da' we'j bdáwgake'. Žebele' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže' dan' žejlé'gake' che Dios.

³⁵ Kate' za' ža'ni' ža na', benne' yolawe' ka' bséla'gake' ni'a ná'gake', na' belyi'e bennen' žsejwe' liž yan', na' wnnágake':

—Bsan benne' ka'.

³⁶ Naž bennen' žsejwe' liž yan' bzenle' Pablo da' ni, na' wnné':

—Benne' yolawe' ka' góžgake' neda' wsana' le'e. Na'a, le žoj, na' binlo le yeyéj gan zoale.

³⁷ Naž bžoj Pablon', na' gože' ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' wnné':

—Ba wdíngake' neto' lawgak benách ka' la'kze bi bchi'a láže'gake' neto' kan znna benne' Roma, benne' wnná bia'. Bséjwgake' neto' liž ya, na' neto' nbabto' yež Roma na'. žNa'a wsángake' neto' ži žize? žBi gaken kil žala' yedjsángake' légakkze' neto'.

³⁸ Beyejgak ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' bzéngake' légake' da' ni, na' légake' bzébegake' kate' bémegle' zej nbab Pablon', na' Silasen' yež Roma. ³⁹ Kate' bžíngake' liž yan', góta'yoegekle' Pablon' len Silasen' bi yesbága'gake' légake' zia. Naž belbeje' légake' liž yan', na' góta'yoegekle' légake' žójgake' lo yežen'. ⁴⁰ Naž Pablon' len Silasen' bžójgake' liž yan', na' wyó'ogake' liž Lidia. Katen' ba blé'egake' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', beyón zéngake' légake', na' la' bezá'tegake' ga na'.

17

Benne' yež Tesalónika ka' zóngake' žo'osbé

¹ Wdé Pablo len Silas lo yež Anfípolis, na' lo yež Apolonia, na' bžíngake' lo yež Tesalónika, gan zoa to yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngake' xtiža' Dios. ² Bga'n Pablon' lo yežen' galj ža, na' ka' žónteze žone', wyoé'e yo'on' kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', na' bcháljlene' légake' xtiža' Dios. ³ Bzejni'ile' légake', na' blóe'ele' légake' žsedle da' nyejw le'e yiche la'y žon byenen saka' Benne' Criston', Bennen' žžen láže'gak benne' judío ka' yide', na' gate' nich yeslé' légake', na' te gate', na' yebane' lo yela' got. Naž Pablon' gože' légake', na' wnné':

—Ka' goken che Bennen' lie' Jesús, Bennen' zzenla' le'e kan nak chie'. Benne' ni nake' Benne' Criston'.

⁴ Naž ba'le' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' bēnlengake' Pablon' len Silasen' tzen. Lezka' benne' zan, benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios, bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka' no'le zan, no'le blo ka', bejlé'gake' chie' le'. ⁵ Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', lo yela' zže'el chégake' Pablo, btóbgake' benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' kon želdaze' ga na'. Kate' ba btóbgake' benne' zan ka', bēngake' žo'osbé dot lo yežen', na' de chgi' belyoé'e liž Jasón nich kwéjgake' Pablon' len Silasen' lawgak benách ka', benne' ka' zóngake' žo'osbé. ⁶ Kate' bi bžélgekle' Pablon' len Silasen', naž belbeje' Jasón, na' yezika' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', na' bché'gake' légake' lawgak benne' yolawe' ka'. Wnnégake' zizje, na' wnnágake':

—Ba bžingak benne' ka' nga, benne' ka' zchixgake' benách ka' dot yežlyó nga. ⁷ Jasón ni wło'e légage' liže'. Zži'igake' che da' zŋna benne' Sésar, bennen' zŋna bi'e žo'o, na' zŋnágake' zoa yetó benne' zŋna bi'e, bennen' lie' Jesús.

⁸ Kate' benne' wláž ka', na' benne' yolawe' ka', béngkele' da' ni, wžé' zédgekle'. ⁹ Naž, benne' yolawe' ka' wži'gake' mežw da' bka'ngak Jasón na', na' yezika' benne' ka', nich wsángake' légage'.

Da' bengak Pablo len Silas lo yež Berea

¹⁰ Naž lježžo ka', benne' Tesalónika ka', la' belsélá'tie' Pablo len Silas kate' ne nak žel, na' jake' lo yež Berea. Katen' bžingake' ga na', belyo'e lo yo'o gan zdobgake' benne' judío ka' che yežen' nich yéngkele' xtiža' Dios. ¹¹ Benne' ki gógakže' chawe' ka' zej nak benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Tesalónika, dan' wži' lo ná'gake' xtiža' Xanžon' dot láže'gake'. Tža tža bél'gake' da' nyejw le'e yiche la'y, nich nnéžgekle' cha' nak dot da' li dan' zŋna Pablon'. ¹² Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka', benne' zan, benne' zi'to' ka', no'le blo ka', na' benne' byo ka', bejlé'gake' chie' Le'. ¹³ Naž kate' gókbe'egkle benne' judío ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Tesalónika, lezka' zchalj Pablon' xtiža' Dios lo yež Berea, naž jake' ga na', na' bégake' ga bengak benne' zan žo'osbé ga na'. ¹⁴ Naž lježžo ka' la' belsélá'tie' Pablon', nich cheje' žoa'a nisdó', san Silasen', na' xkwide' Timoteo, bgá'ngakže' lo yež Berea na'. ¹⁵ Benne' Berea ka' bché'gake' Pablon' lo yež Atenas. Naž la' beyéjtegake' lo yež Berea na', na' biá'gake' xtiža' Pablon', nich yé'gake' Silasen' len xkwide' Timoteon' chjaktie' gan zoa Pablon'.

Da' ben Pablo lo yež Atenas

¹⁶ Kate' ne zoa Pablo zbeze' Silas len xkwide' Timoteo, lo yež Atenas, gok nyache' laže'e dan' blé'ele kan žongak yógo'te benne' ka' che yežen', zka'n zéngake' lo'a ka'. ¹⁷ Che len bcháljlene' benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios. Ki bene' gan nak lo yo'o gan zdób'gake' nich yéngkele' xtiža' Dios. Lezka' tža tža bcháljlene' benne' ka' zdágake' lawe' ya'a kan nak xtiža' Benne' Criston'. ¹⁸ Pablon' bcháljlene' bale benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgekle benne' epikúreo ka', na' da' žsédgekle benne' estoiko ka'. Bale' wnnágake'.

—žBiz chen zchalj benne' wnné'le ni?

Yebale' wnnágake'.

—Žeklto' zchalje' chegak dios zi'to' ka'.

Ki wnnágake' dan' zchalj Pablon' lawgake' diža' chawen' che Jesusen', na' che yela' yebán. ¹⁹ Naž bėxwgake' na' Pablon', na' bché'gake' le' law Ya'a Areópago, gan zdób'gake' nich wcháljgake', na' wnnágake'.

—žWak yenlto' da' kobe ni da' zchaljo' chen? ²⁰ Zzenlo' neto' da' ka' žóngaken ga žebán láže'to'. Na'a, žénelto' nnezlto' bizen' dan' zchaljo' chen.

²¹ Biž bi žaz láže'gak gongak benne' Atenas ka', na' benne' zi'to' ka' nníta'gake' ga na', san žénzegekle', na' zcháljzegake' che to da' kobe.

²² Naž wzé Pablon' gachje láwe'le li'a Areópagon', na' wnné'.

—Benne' Atenas ka', yógo'te da' zle'ela' zej nak bian' zka'n zénle'ele dios ka' chele.

²³ Katen' wdía' lo yež nga blé'ela' da' zan da' zka'n zenle, na' lezka' bejxaka'a to nichw gan nyejw da' zŋnan ki: "To Dios, Bi Nonbia' Nitó Benne' Le'." Dios na' zka'n zenle-ne' la'kze bi nónbia'le-ne', Dios na' zchalja' lawle kan nak chie'.

²⁴ 'Dios ni bene' yežlyó nga, na' yógo'te da' zej nnitan' yežlyó nga. Nake' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga, na' bi zoe' to lo yodo' da' zej non benách ka'. ²⁵ Bi be žiážjele' da' gak wnéžjwgake' benne' ka' chie', dan' Lezke' znezjwe' chegak yógo'te benách yela' nban, na' yógo'te da' žiážjegekle'.

²⁶ 'Le' bene' toze benne' byo gan za'gak yógo'te kwe' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, na' blóe'ele' ža žala' nníta'gake', na' gan žala' nníta'gake'. ²⁷ Dios bzoakže' chégake' nich chiljgake' Le', cha' nákteze wžél'gekle' Le' la'kze kángakže'. Ki žaken la'kze bi zoe' zi'to' gan zoažo to tožo. ²⁸ Lekze' žone' ga zoažo nbanžo, na' da' gak gonžo, na' da' nakžo. Naken kan wnnagak bale benne' ka' wnníta'gake' ládjwle le'e, benne' ka' bžójgake' da' ka' žol-le, na' wnnágake': "Ljež Dios nakžo." ²⁹ Na'a, cha' nakžo ljež Dios, bi žala' nnažo nak Dios ka' to lo'a da' naken ya' oro, o ya' plat, o da' naken yej, da' ka' zej non benne' ka' kan nak to da' yo'ozen lo yichj lázdo'gake'. ³⁰ Dios bzoe' chela'ale da' ka' bégake' lo yela' bi žejni'il chégake' yiz ka' da' ba wdégaken, san na'a žénele' yeyát láže'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. ³¹ Dios ba blóe'ele' to ža kate' wchi'a laže'e yógo'te benách ka'. Nak dot chawe' kan wchi'a laže'e légage' lo na' Jesús, Bennen' bzoakže' Le', na' lawgak yógo'te benách ben choche' gaken ki dan' besbane' Le' lo yela' got.

³² Katen' bégkekle' da' ni dan' wnná Pablo kan goken, wzóa to benne' bebane' lo yela' got, na' bale' ben díjgekle' Le', na' yebale' wnnágake'.

—Wak yenlto' da' zchaljo' chen ža yoble.

³³ Naž bežój Pablon' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'. ³⁴ Bale' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' bėnlengake' Pablon' tzen. Zoa Dionisio ládjwgake'. Nake' benne' bėnlene' tzen benne' ka' zdób'gake' law ya'a Areópago. Lezka' to no'le lie' Dámaris, na' yebale' benne' ka' bejlé'gake' che Benne' Criston'.

18

Da' ben Pablo lo yež Korinto

¹ Wdė gok da' ni, bezá' Pablo lo yež Atenas, na' wyeje' lo yež Korinto. ² Bejxake'e Akila, to benne' byo judío, ga na'. Golj bennen' gan nbab Ponto, na' ba zoakze' lo yež Korinton'. Zga'ale bezé'e gan nbab Italia tzen len zo'le', no'len' lie' Prisila. Ki bene' dan' bchi'le Klaudio, benne' Roma wnná bia', žojgak benne' judío ka' lo yež Roma. Wyéj Pablon' gan zoa Akilan' len Prisilan'. ³ Dan' lébeze nak žin da' žongak Akilan', na' Pablon', che len bgá'nlene' légake', na' tzen bėngake' žin, žongake' yo'o láže'do' ka'. ⁴ Kate' zej nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Pablon' lo yo'o gan zdobgak' nich yėngekle' xtiža' Dios, gan bcháljlene' légake' diža' chawen'. Gónele' wlóe'ele' benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' nníta'gake' ga na', nak dot da' li da' zzenle' légake' kan nak che Jesús, Benne' Criston'.

⁵ Silas len xkwide' Timoteo bezá'gake' gan nbab Masedonia, na' blá'gake' gan zchaljkze Pablon' xtiža' Dios lawgak benne' judío ka'. Pablon' wnné':

—Jesusen' nake' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' yide' yeslé' légake'.

⁶ Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' ga na', beži'igake' che xtiže'e, na' wnnėgake' chie', naž wžib Pablon' laže' da' nakwe', dan' žłoe'elen zbej yichje' légake' dan' zži'igake' che xtiža' Dios, na' gože' légake':

—La' kwínzele nbága'le zia che yela' got chele, kege neda' nbaga'an. Na'a, cha'a gan zej nníta' benách zi'to' ka'.

⁷ Naž Pablon' bežoje' ga na', na' wyeje' liž Justo, to benne' zka'n zene' Dios, na' zoa liže' gawze gan že' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yėngekle' xtiža' Dios. ⁸ Crispo nake' benne' blo che yo'on'. Bejli'e che Xanžo Jesús, na' bėnlengak le' tzen yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže'. Benne' zan, benne' Korinto ka', bejlé'gake' che Benne' Criston', katen' bėngekle' xtiža' Dios, na' bezóagake' nis. ⁹ Naž Xanžon' na'kze gože' Pablon' lo da' ble'e dáwe'le', na' wnné':

—Bi žebo', na' bi wsano' zchaljo' xtiža'a, ¹⁰ dan' zóalėnkza' neda' le', na' bi włapa' na' nitó benne' le' nich bi da' gone' chio', dan' benne' zan lo yež nga zej nake' chia'.

¹¹ To yiz yo'o gachje bga'n Pablon' ga na', na' bsdle' légake' xtiža' Dios.

¹² Kate' bžin ža žnna bia' Galión gan nbab Akaya, benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', ben toze xtiža'gake', na' bėxwgake' Pablon', na' bchė'gake' le' gan zchi'a laže' Galión na'. ¹³ Belyi'e Galión na':

—Benne' ni zko'o yele'e benách ka' nich wká'n zėngake' Dios, kan bi nak tlebe len da' nzi' lo na'to' neto'.

¹⁴ Kate' za' wchálj Pablon', Galión na'kze gože' benne' judío ka', na' wnné':

—Le'e, benne' judío ka', chela' gak to da' bi nak tlebe len da' žnna benne' Sésar, o to da' zinnj da' bene', soela' wzė naga' xtiža'le kan žala' gona', ¹⁵ san dan' nak diža' bizjw che diža'ze, na' che lagak benách ka', na' kan nak da' žsėdlele lé'ezele, le wká'n chawen' lé'ekzele, dan' bi žėnėla' wchi'a laža'a da' ki.

¹⁶ Naž Galión na' bchache' légake' lo yolawe'. ¹⁷ Naž yógo'te benne' wláž ka' bėxwgake' Sóstenes, benne' blo che yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yėngekle' xtiža' Dios, na' belyi'e le' yid la' li'a yolawe', san Galión na' bzoe' chėla'ale da' žongake'.

¹⁸ Bga'n Pablon' lo yežen' ža zan, na' wdė bzele' diža' lježžo ka', na' wyeje' lo yež Senkrea, gan bene' yidze yichje', dan' de to da' bchebe laže'e law Dios gone'. Naž wzene' to lo barkw, nich cheje' gan nbab Siria, na' wyėjlėgak Prisila len Akila le'. ¹⁹ Kate' bžingake' lo yež Éfeso, wlá'a lázgake'. Wyó'o Pablon' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yėngekle' xtiža' Dios, na' bcháljlene' benne' ka' nníta'gake' ga na'. ²⁰ Benne' ka' góta'yoegekle' Pablon' gá'nłene' légake' yelate' scha, san le' bi gónele'. ²¹ Bzele' diža' légake', na' wnné':

—Žon byenen soa' lena' lni da' za' gaken lo yež Jerusalén, na' te na' da' yoble yelá'a ga ni zoale, cha' Dios nne'.

Naž wzėn Pablon' to lo barkw, na' bezé'e lo yež Éfeson'.

Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chonne chi'i

²² Wdė blá' Pablo lo yež Sesarea, na' wyeje' lo yež Jerusalén, gan bejwi'e benách ka' che Benne' Criston', na' naž bezé'e ga na', na' wyeje' lo yež Antiókia. ²³ Wdė wzóe' ga na' bałe ža, na' bžoje' ga na', na' wyeje' to to yež ka' zej nnitan' gan nbab Galasia, na' gan nbab Frijia. Ben choche' lježžo ka' nníta'gake' ga na', lo da' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Zchalj Apolo che Benne' Cristo lo yež Éfeso

²⁴ To ža na' blá' Apolo lo yež Éfeso. Nake' benne' judío, na' golje' lo yež Alejandria lo yežlyó Ejipto. Žákl'e zchalje', na' nsedle' da' nyejw le'e yiche la'y. ²⁵ Lėzka' nsedle' kan nak da' žejle'žo che Xanžon'. Dot laže'e bchalje', na' kwáselo bsdle' benách ka' kan nak che Jesusen', la'kze nónbia'ze' da' žezóa benách ka' nis kan ben Žwa. ²⁶ Wzó law Apolon' zchalje' dot laže'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yėngekle' xtiža' Dios. Kate' bėngekle Prisila len Akila da' zchalj Apolon', na' bchė'gake' le' cheze, na' bzejni'igekle' le' kwáselo kan nak xtiža' Dios. ²⁷ Kate' Apolon' gónele' cheje' gan nbab Akaya, na' lježžo ka', benne' nníta'gake'

lo yež Ēfeso, ben chóchgake' le'. Bzójgake' to le'e yiche da' chjwe'e lo na'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' gan nbab Akaya na', nich gápegake' Apolon' ba la'ne. Kate' bla' Apolon' lo yežlyón', da' bchalje' gókłe'elene benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', dan' wzoałen Dios légake'. ²⁸ Ki goken dan' Apolon' bzoa žie' benne' judío ka' lawgak yógo'te benách ka', bkonle' žin da' nyejw le'e yiche la'y, na' bloe'ele' légake' Bennen' lie' Jesús nake' Benne' Criston'.

19

Da' ben Pablo lo yež Ēfeso

¹ Katen' wzóa Apolo lo yež Korinto, wdé Pablo gan zej nnita' yež ka' zej žen' yelate' ža'le, na' bļe'e lo yež Ēfeso. Lo yežen' bejxake'e bale benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ² Pablon' wnnable' légake', na' wnné':

—ŽBedjsaalen Dios Be' La'y le'e katen' bejle'le che Benne' Criston'?

Belyi'e le':

—Bi na' yenlto' cha' zoa Dios Be' La'y.

³ Naž Pablon' wnnable' légake', na' wnné':

—ŽNakx gok da' bezoale nis?

Na' wnnágake':

—Kan bezóa Zwa benách ka' nis.

⁴ Pablon' wnné':

—Zwan' bezóe' benách ka' nis, benne' ka' beyát láže'gake', na' Zwa na'kzen' gože' légake' žała' chejlé'gake' che Bennen' za' ze'e ka' le', Bennen' lie' Jesús, na' nake' Le' Benne' Criston'.

⁵ Kate' benne' ka' bėngkle' da' ni dan' zčna Pablon', bezóagake' nis dan' ba žejlé'gake' che Xanžo Jesús. ⁶ Kate' Pablon' bxoa ne'e légake', na' wnnable' Dios lo wlázgake', na' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake', na' bcháljgake' diža' yoble, na' bcháljgake' lo wláz Dios. ⁷ Gokgak benne' ki chežinnoe'.

⁸ Wzóa Pablon' ga na' ka chonne byo', na' žó'oteze' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yėngkle' xtiža' Dios, na' lo yela' wechóg laže' bchalje' lawgake'. Bcháljlene' légake', na' gónele' włoe'ele' légake' nak da' li da' zčne' kan zčna bia' Dios. ⁹ Bale' ben chóchgake' yichj lázdo'gake', na' bi bejlé'gake' che Benne' Criston', na' wnnégake' che xtiža' Xanžon' gan zej nnita' benne' zan ka'. Naž Pablon' bekwase' len benne' judío ka', na' bebeje' benne' ka' na'le, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Tža tža bcháljlene' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' gan zdóbgake' lo yo'o gan žsede Tiranno benách ka'. ¹⁰ Ki bėnteze Pablon' ka chopiz, na' ka' goken, yógo'te benách ka' nnita'gake' lo yež ka' gan nbab Asia, benne' judío ka', na' benách zi'to' ka', bėngkle' kan nak che Xanžo Jesusen'. ¹¹ Dios bene' da' zan yela' wak žen lo na' Pablon'. ¹² Ka' goken, bale

benne' ka' bėxwgake' láže'do' ka' da' bchej Pablon' yichje', na' laže' chejlá'a ka' da' bde'e li'e, na' yjwá'gake' légaken gan zej nnita' benne' yižwé' ka'. Beyágake' kan zej nak yižwé' ka' che chėgake', na' bežojgak be' xiwe' ka' zej yo'o benne' ka'.

¹³ Naž bale benne' judío, benne' wdá žag ka', benne' zbėgake' be' xiwe' ka', gónegekle' wkónegekle' žin la Xanžo Jesusen' nich yebėgake' be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' wnnágake':

—Ni'a che la Jesús, Bennen' zchalj Pablon' kan nak chie', že'to' le'e yežojle.

¹⁴ Ki bengak gaže benne' byo ži'n Eseba, to benne' judío, benne' blo ládjwgak bxoz wnná bia' ka'. ¹⁵ Beži'i be' xiwen', na' wnnán:

—Nónbi'a Jesusen', na' nnezla' no benne' nake' Pablon', san le'e, žnoz benne' le'e?

¹⁶ Naž bxite' bennen' yoe'e be' xiwe', na' bsaka' zi'e légake'. Blej bchochje' yógo'tegake', dan' wzáke'že' ka' légake'. Ka' goken bžonnjgak benne' gaže ka' lo yo'on', zej nak gale yidzgake', na' wé'zegake'. ¹⁷ Kan gok da' ni wzé diža' chen, na' yógo'te benne' ka' nnita'gake' lo yež Ēfeso, benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', bėngklen', na' yógo'tegake' bžėbegake' Dios. Che len bka'n zėngake' la Xanžo Jesusen'.

¹⁸ Lezka' bžingak benne' zan, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bexóalapagake' dola' da' zej nbage'e, na' bloé'egkle' da' kegle ka' da' ba bėngake'. ¹⁹ Lezka' bengak benne' zan, benne' ka' zga'ale bėngake' yela' wžá'. Bžingake' zej noe'e yiche wžá' chėgake' ka', na' bzėygake' da' ka' lawgak yógo'te benách ka'. Blábake' kan zaka'gak yiche ka', na' goken chi yon mil mežw plat. ²⁰ Ka' goken, wzéle'e diža', na' xtiža' Xanžon' benen ga beyakgak benách zan chie' Le'. Dot láže'gake' bejlé'gake' che Benne' Criston'.

²¹ Wdė gok da' ki, Pablon' ben byene' cheje' lo yež Jerusalén, san gónele' tie' zga'ale yež ka' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya. Wnné':

—Te cha'a lo yež Jerusalén, žon byenen cha'a lo yež Roma.

²² Naž bsele'e chope xkwide' byo ka' gan nbab Masedonia, bi' ka' žónlengakbe' le' tzen, na' légakbe' Timoteo, na' Erasto, san lekze' bga'ne' bale ža gan nbab Asia na'.

Benne' Ēfeso ka' žóngake' žo'osbé lo yežen'

²³ Kate' ža ka' bengak benne' Ēfeso ka' žo'osbé, na' beži'igake' che xtiža' Xanžon'. ²⁴ Demetrio, to benne' wen da' zej naken ya plat, bene' ga bėngake' žo'osbé na'. Demetrimon' žonkze' liž lo'a ka' da' zej naken ya plat, da' ka' zej naken che dios no'le chėgake' lie' Diana. Benne' ka' žóngake' žin ni zzi'gake' mežw zan. ²⁵ Demetrimon' btobe'

yezika' benne' ka' zóngake' la' žin nize, na' gože' légake'.

—Le'e, ljéža'do' ka', nnézkzelele kan nak žin da' žonžo, žonnen mežw chežo. ²⁶ Zlé'elele, na' ženlele kan žon Pablon'. Kégeze lo yež Éfeso nga, san dot gan nbab Asia, ba bene' ga beyakgak benne' zan che Benne' Criston', na' ba bche'e kan zóngake', dan' ži'e légake' da' ka' žongak benách ka' bi zej naken dios. ²⁷ Kégeze ga'n ka'ze žin ni da' žonžo, san lezka' ga'n ka'ze yodo' che dios no'le zen lie' Diana. Ki gaken, ga'n ka'ze yela' zen che dios no'le ni, diosen' zka'n zengak benách dot gan nbab Asia, na' lezka' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

²⁸ Kate' béngekle benne' ka' da' ni, belžé'e, na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake'.

—iGa'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

²⁹ Ka' goken, bengak benách ka' žo'osbé dot lo yežen', na' tzen jake' tariaze la' li'a yolawe'. Bžóbgake' Gayo len Aristarko ga na', benne' ka' zej nbabe' Masedonia, na' žónlengake' Pablon' tzen. ³⁰ Gónele Pablon' choe'e gan zej nníta' benne' zan ka', san benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bi bé'gake' le' latje. ³¹ Lezka' bengak ba'le benne' yolawe' ka' che gan nbab Asia, benne' ka' zlé'egekle' Pablon' chawe'. Bséla'gake' benne' ka' góta'yoegekle' le' bi choe'e la' li'a yolawen'. ³² Gan zóngake' žo'osbé, na' zbéžeya'agake', to da' znnágake' ba'le, na' yetó da' znnágake' yebale'. Ka' goken dan' zej nchiže benne' zan ka' zóngake' žo'osbé, na' yeláte'ze ka' ndachgak benne' ka' bi nnéžegkle' biz chen' zej ndobe' ga na'. ³³ Naž benne' judío ka' bebéjgake' Kantr, to benne' judío, ladjw benne' zan ka', na' bžégake' le' láwgake'. Błoe'el Kantren' len ne'e, nich kwé'gake' žize, dan' gónele' nne' da' gáklennen benne' judío ka' lawgak yógo'te benne' ka'. ³⁴ Katen' gókbe'egekle' nake' benne' judío, na' tzen wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake' ka chope hora, na' wnnágake'.

—iGa'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

³⁵ Naž benne' wžój che yolawe' bene' ga wžé'gak benne' zan ka' žize, na' wnné'.

—Benne' Éfeso ka', nnéžegkle yógo'te benách zoa yodo' che Diana nga, dios no'le zen, na' žo'o ni, benne' Éfeso ka', žape chi'žo yodon', na' lezka' yej na' da' naken lo'a Diana na', dan' bžojen ya'abá, na' bejxjwn ga zoažo ni. ³⁶ Bi gak nitó benne' wži'e che da' ni. Che len žon byenen soale žize, na' bi be ka gónzele. ³⁷ Bche'le benne' ki nga, na' bi želbane' da' že' yodo', na' bi wnné ži'gake' che dios no'le chele. ³⁸ Che len, cha' zoa diža' bizjw chegak Demetrimon', na' chegak benne' wen da' zej naken ya plat, benne' ka' nníta'lengake' le', len nóte'teze benne', de latje gan wzé nagto'

chégake', na' de gan zoa benne' wchi'a laže'e légake', ga na' gak yesbága'gake' ljéžgake' zia toe' yetóe'. ³⁹ Na'a, cha' de yetó da' nnable, wak wká'n cháwe'žon kate' dobgak benne' yolawe' ka', kan zóna yolawe' che yež Roma. ⁴⁰ Wak no benne' yesbage'e žo'o zia ni'a che žo'osbé da' goken na'a, na' nne' zži'izo che yolawen'. Bi be zoa da' gak nnažo biz chen' gok žo'osbé na'.

⁴¹ Kate' beyož bchalje' da' ni, besele'e benne' zan ka' lížgake', benne' ka' zej ndobe' ga na'.

20

Pablo zeje' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Gresia

¹ Kate' wžé' ži žo'osbé na' dan' goken lo yež Éfeso, naž Pablo bliže' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kwáselo bzejni'ile' légake'. Wdé na' bzele' diža' légake', na' la' bkwestie' len légake'. Bžoje' ga na', na' wyeje' gan nbab Masedonia. ² Wdie' lo yež ka' zej nbaben ga na', na' bzejni'ile' benne' lježžo ka' nníta'gake' to to yež ka', na' wdé na' wyeje' gan nbab Gresia. ³ Wžoa Pablon' ga na' ka chonne byo'. Kate' za' kwene' to lo barkw nich cheje' gan nbab Siria, na' gókbe'ele' žénegekle benne' judío ka' góxwgake' le'. Che len wyo'e nez, na' beyeje' gan nbab Masedonia, na' bžine' lo yež Filipos. ⁴ Sópater, zi'n Pirro, benne' Berea, len Aristarko, na' Segundo, benne' Tesalónika ka', na' Gayo, benne' Derbe, na' lezka' xkwide' Timoteo, na' Tíkiko, na' Trófimo, benne' Asia ka', bénlengake' le' tzen. ⁵ Naž benne' ki jake' zgá'alegake' ka Pablon', na' bžingake' lo yež Troas, gan belbeze' le'. ⁶ Lo yež Filipos na', neda', Lukas, bejchaga' Pablon'. Kate' ba wdé lnin' kate' žawgak benne' judío ka' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, na' wžento' to lo barkw, na' beza'to lo yež Filipos na'. Wdé gayo' ža bžagto' benne' ka' jake' zgá'alegake' ka Pablon', na' zbéžgake' le' lo yež Troas, gan bga'nto' gaže ža.

Da' ben Pablo lo yež Troas

⁷ Ža nežw bdogbak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' nich ye'j gágwage' da' žsa' láže'žo kan got Jesús, Benne' Criston'. Na' bsedle Pablo légake', na' dan' žala' yezé'e ga na' kate' za' ža'ni' ža na', che len scha bchalje', ga bžinte wdé gachje yele. ⁸ Gan zej ndobe' naken lo yo'o ža'le, na' zej nníta' da' zan da' zgó'ogaken baní' ga na'. ⁹ Wžoa xkwide' Eutiko ga na', na' že'be' gan žo'o baní' che yo'on', na' znnále'en tasbe' dan' ztonn Pablon' da' zchalje'. Gan že' ztas xkwiden' naken da' chonne kwia lo yo'on', na' ztászebe' wbižtebe', na' bžintebe' lo yo že'le. Náttebe' bechisgake'-be'. ¹⁰ Betj Pablon' zan yo'on', na' bejxóe' lebe', na' beyele'e-be'.

Naž gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Bi žébele. Nbanbe'.

¹¹ Kate' ba bebén Pablon' ža'le, beḡwe' yet xtil, na' bdawen'. Naž Pablon' bcháljlene' légake' ga bžinte chbal-le. Wdé na' bežoje' ga na'. ¹² Xkwide' byon', bin' wbiḡbe', nbanbe' beché'gake'-be', na' beyák zénle'egake'.

Kan gok bžinto' lo yež Mileto

¹³ Bejchento' lo barkw, na' wdeto' ga bžinto' lo yež Asón nich chejchagto' Pablo ga na', kan ba ben xtiža'to', dan' gónele Pablon' cheje' ga na' sa'ze ni'e. ¹⁴ Kate' ba bžagto'-ne' lo yež Asón na', wžene' lo barkwn' gan yo'oto', na' wyejto' gan že' yež Mitilene. ¹⁵ Bezá' barkwn' ga na', na' ža chope ža bžinto' to li gan zoa to yežlyó lo nisdon' da' nzin' Chio, na' yetó ža wdeto' to li gan de yetó yežlyó da' nzin' Samos, na' bžinto' lo yež Trojilio gan bga'nto' to chi'i. Yetó ža bžinto' lo yež Mileto. ¹⁶ Ki bento' dan' Pablon' ba ben choche' teze' yež Éfeso, nich bi žele' gan nbab Asia, dan' žak láže'li'e soe' lo yež Jerusalén kate' žin ža Pentecostés cha' šake'le'.

Da' bchalj Pablo lawgak benne' Éfeso ka' lo yež Mileto

¹⁷ Kate' ne zoa Pablo lo yež Mileto, bsele'e to benne' bejlže' benne' gole ka', benne' žape chi'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Éfeso. ¹⁸ Kate' bžingake' gan zoa Pablon', le' gože' légake':

—Le'e ba nnézkzelele kan bénteza' gan zoale kate' wzó law bla'a gan nbab Asia. ¹⁹ Tža tža bena' xchin Xanžon' lo yela' gaxjw láže'. Ki bena' ga bžinte wžeža' ni'a chele, na' da' zan da' goken chia' da' ka' wzí' biž'gaken neda' ni'a che da' zia da' bengak benne' judío ka' chia', benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston'. ²⁰ Bcháljteza' gan zoale yógo'te da' žongaken ga žak chawe' chele, na' kwáselo bsdella' le'e gan zdóbele che Benne' Criston', na' gan nak lo liže ka'. ²¹ Bzóa lia' lawgak benne' judío ka', na' lawgak benne' zi'to' ka', nich yeyát láže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' nich chejlé'gake' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ²² Na'a, Dios Be' La'y ba bene' chia' cha'a lo yež Jerusalén, na' bi nnezla' biz gaken chia' ga na'. ²³ Yógo'te yež gan zda', Dios Be' La'y žloe'ele' neda', na' ži'e neda' kan gongak benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', žnne' wséjwgake' neda' liž ya, na' gon zi'gake' neda'. ²⁴ Bi be žekla' neda' ni'a che da' gaken, la'kze gata' o bi gata', san žénezela' yeyóž gona' da' ne žona', nich gona' žin da' bde Xanžo Jesús lo na'a, da' naken wchalja' diža' chawen' kan nak da' žonnze Dios chežo. Ki gona' len yela' žebél.

²⁵ 'Ba bchalja' lawle le'e kan žnna bia' Dios. Na'a, nnezla' biž lé'elele neda'. ²⁶ Che len, žapa' le'e da' naken dot da' li na'a ža. Bi be

nbaga'a neda' che nitole le'e. ²⁷ Bi be zoa da' bi bsdella' le'e, san bzenla' le'e yógo'te da' wn-nakze Dios. ²⁸ Che len, le gape chi'i kwinele, na' le gape chi'i yógo'te benách ka' che Benne' Criston', dan' Dios Be' La'y bnnite' le'e nich gáklenele, na' gape chi'ile benách ka' che Xanžo, Bennen' gote' lo wláz légake', na' blalje' xchene' da' beyá'wle' légake'. ²⁹ Ba nnezla', te yezá'a gan zoale, chazgak benne' ka' gan zoale, benne' yénegekle' wchíxgake' benách ka' che Benne' Criston'. Góngake' kan žongak beko' yiḡe' snia ka', bia ka' zbia yí'gakba' zila' ka'. ³⁰ Žojgak benne' ka' nníta'gake' ládjwle, na' wcháljgake' da' wen láže' nich kwéjgake' chégakze' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' žónlengake' le'e tzen. ³¹ Che len, le gak ban láže', na' le yesá' láže' kan bena' neda' chon-niz, dan' dot ža dot yeke kwáselo bzejni'ila' le'e tole na' zejte wžeža' ni'a chele.

³² 'Na'a, zi'na'do' ka', zgo'a le'e lo na' Dios. Žnnabla' Le' gon chawe'e le'e, na' gone' kan žnna xtiže'e. Dios gon choche' le'e, na' gone' ga gak gónlenle tzen benne' ka' ba wleje' cheze'. ³³ Batkle wdán láža'a da' naken chegak lježa' ka'. Bi wdán láža'a mežw, o láže' chégake'. ³⁴ Nnézkzelele, len na' kwinkza' bena' žin nich gak ga'wa' da' byažjen chia', na' da' byažjen chegak benne' ka' benlengake' neda' tzen žin. ³⁵ Len yógo'te da' bena', blóe'ela' le'e kan žala' gonžo žin nich gak gáklénžo benne' ka' žyélážjele'. Žala' chejsá' láže'žo dan' wnná Xanžo Jesús na'kze, katen' wnné': "Gakže chawe' che bennen' bi da' znezjwe' ka' da' gaken che bennen' bi da' zzi'e."

³⁶ Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ni, naž bzóa zibe', na' bénlene' tzen yógo'tegake', bcháljengake' Dios. ³⁷ Naž yógo'tegake' bel-beže', na' byéla'gake' yen Pablon', na' bchag lawgake' le'. ³⁸ Ki bégake' dan' gok nyache' láže'gake' ni'a che dan' wnná Pablon', katen' wnné': "Biž lé'elele neda'." Jáklene' le' tzen, na' bžingake' ga bebene' le' lo barkw.

21

Pablo zeje' lo yež Jerusalén

¹ Wdé beza'to' gan wnníta'gak benne' Éfeso ka', barkw da' yo'oto' la' wyo'oten nez, na' to liža wdeto' gan zoa yežlyodon' nzin' Kos. Ža chope ža, bžinto' yetó latje da' nzin' Rodas. Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Pátara.

² Lo yežen' bejxáka'to' to barkw yoble da' zejen gan nbab Fenisia. Wžento' lo barkwn', na' la' wyo'oten nez. ³ Wdeto' gan zla' yežlyó Chipre, da' wzóan chelá'a yegle, na' bžinto' gan nbab Siria. Wyáz barkwn' lat-jen' gan že' yež Tiro, dan' žala' chejká'ngake' ywa' da' nwa' barkwn' ga na'. ⁴ Lo yež Tiro na' bejxáka'to' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bgá'nłento' légake' gaže

ža. Dan' ba bløe'el Dios Be' La'y légake' da' žala' gak che Pablon', bely'e le' bi cheje' lo yež Jerusalem. ⁵ Wdè na' katen' za' yežojto' ga na', yógo'tegake' wzá'legake' neto' tzen len no'le ka' chégake', na' xkwide' ka' chégake', na' bžinto' na'le žoa'a yežen'. Naž bzoa žibto' žoa'a niso', na' bcháljento' Dios. ⁶ Beyóž wdéla'to' lježto' toto' yetoto', na' bebento' lo barkwn', na' légake' beyéjgake' ližgake'.

⁷ Naž la' wza'te barkwn' lo yež Tiron', na' ga ze lawte bžinen lo yež Tolemaida. Lo yežen' bežojto' lo barkwn'. Wdapto' "Padiox" benne' lježžo ka' nníta'gake' ga na', na' bgá'nento' légake' to ža. ⁸ Kate' za' ža'ní' yetó ža, bežój Pablon' ga na', na' neto' bėnłento'-ne' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea, gan wyo'oto' liž Lip, na' bgá'nento' le'. Lipen' zchalje' diž'a' chawen', na' bėnłene' tzen gaže benne' ka' wžégake' ža ni'te nich gáklengake' benách ka' che Benne' Criston'. ⁹ Zej nníta' tape xkwide' no'le che Lipen', na' zcháljgakbe' lo wláz Dios. ¹⁰ Wdè wzoato' ga na' chope chonne ža, naž blá' Agabo, benne' bžoje' gan nbab Judea, na' zchalje' lo wláz Dios. ¹¹ Benne' ni bedjwíe' neto', na' bejwe' yid nžejen le'e Pablon'. Bcheje' ni'a na' kwine', na' wnné':

—Ki znna Dios Be' La'y: "Ki gongak benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalem. Wchéjgake' bennen' nak yid ni chie', na' wdégake' le' lo na'gak benne' zi'to' ka'."

¹² Kate' benłto' da' ni, neto' len benne' ka' nníta'gake' ga na' góta'yoelto' Pablon' nich bi cheje' lo yež Jerusalem. ¹³ Beží'i Pablon', na' wnné':

—žBiz da' ni žonle, zbėžeze, na' žonle ga žak nyache' laža'a? Neda' ba zoakza', kégeze wchéjgake' neda', san lezka' gata' lo yež Jerusalem ni'a che Xanžo Jesús.

¹⁴ Dan' bi gok wcha'to'-ne', biž bi gožto'-ne', na' wnnato':

—Gak kan nna Xanžon'.

¹⁵ Kate' ba wdėgak ža ka', bkwezto' dan' nwa'to', na' wyejto' lo yež Jerusalem. ¹⁶ Bałe benne' ka' che yež Sesarea na', benne' žejłé'gake' che Benne' Criston', wzá'legake' neto', na' Mnasón, to benne' Chipre, bėnłene' légake' tzen. Žejłi'e che Benne' Criston' ža ni'te, na' žala' chejga'nto' liž benne' ni.

Pablo zejwíe' Jakob

¹⁷ Katen' bžinto' lo yež Jerusalem, benne' lježžo ka', benne' žejłé'gake' che Benne' Criston', len yela' žebél chégake' wdápegake' neto' ba la'ne. ¹⁸ Ža chope ža, Pablo wyó'olene' neto' lo yo'o, gan bejwiato' Jakob, na' zej ndobe yógo'te benne' gole ka' ga na', benne' ka' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalem. ¹⁹ Kate' Pablon' ba wdape' légake' "Padiox" bzenle' légake' yógo'te da' ben Dios lo ne'e le' gan zej nníta' benách zi'to' ka'.

²⁰ Kate' bėngekle' da' ni, bka'n zėngake' Dios. Naž bely'e Pablon', na' wnnágake':

—Žlė'ekzelo', lježto', benne' zante gaywá', benne' judío ka', žejłé'gake' che Benne' Criston', na' yógo'tegake' žapełe'egake' ba la'ne da' bchi'le Moisés. ²¹ Ba bėngekle' da' ka' znagak benách ka' kan naken chio', znagake' zzejni'ilo' yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' ladjw benách zi'to' ka', nich wká'ngake' da' bchi'le Moisés benách Israel ka', na' ži'o légake' bi chóggake' lo belá' chegak xkwide' byo chégake' ka', na' bi gápegake' ba la'ne da' ka' žónteze žonžo žo'o, benne' judío ka'. ²² žNakž gonžo na'a? Dobgak benne' zan kate' yėngekle' ba beló'o nga. ²³ Na'a, ben da' ni da' ye'to' le'. Nníta'legak tape benne' byo ka' neto' nga, benne' ka' ba bchebe láže'gake' law Dios to da' góngake'. ²⁴ Bche' benne' ki len le', na' benlen légake' tzen nich gon chawe' kwinle kan nak che yodo', na' wdizjw le' da' žala' chíjwgake' nich góngake' yidze yichjgake', nich nnėzgekle yógo'te benne' judío ka' bi nakkze dan' znėgake' chio', san lezka' le' žono' da' naken chawe', na' žapo' ba la'ne da' bchi'le Moisés. ²⁵ Kan nak chegak benách zi'to' ka', benne' ka' žejłé'gake' che Benne' Criston', ba bento' chawe' diža', na' ba bzojto' kan žala' góngake'. Bi žon byenen gape chí'igake' da' ki da' žónteze žongak benne' judío ka', san toze:

Bi ye'j gáwgake' da' wlo'ogak benách ka' lawgak lo'a ka'.

Bi gáwgake' žen.

Bi gáwgake' belá' chegak bia yix'e ka' len xčhėngakba'.

Bi góngake' da' sban.

Žóxwgake' Pablo la' li'a yodo'

²⁶ Naž Pablo bchi'e tape benne' ka' len le', na' ža chope ža ben chawe' kwine' tzen len légake' kan nak che yodo'. Naž wyzen le' li'a yodo', nich gak bia' biz ža yeyóž góngake' da' gon chawe' kwíngake', ža na' žala' chíjwá'gake' da' kó'ogake' law Dios to toe'. ²⁷ Kate' za' yeyožgak gaže ža ka', bałe benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, blė'egekle' Pablon' la' li'a yodo'. Bėngake' ga bengak benne' zan žo'osb'e, na' bėxwgake' Pablon'. ²⁸ Wnnėgake' zižje, na' wnnágake':

—Le gaklen neto', le'e, benne' Israel ka'. Benne' ni žsedle' yógo'te benách yógo'te latje nich wká'ngake' ka'ze yež chežo, na' da' bchi'le Moisés, na' yodo' chežo nga. Na'a, ba wloé'e benne' zi'to' ka' lo yodo' nga. Ki žone', žka'n ditjle' latje la'y nga.

²⁹ Ki wnnágake' dan' zga'ale blė'egekle' Pablon' lo yež tzen len Tróximo, benne' Efeso, na' žėgkekle' bchi'e bennen' lo yodon'.

³⁰ Ka' goken, bđobgak yógo'te benne' ka' che yežen', na' bžingake' ga na'. Naž wžėngake' Pablon', na' wzóbgake' le', na'

bebégake' le' na'le la' li'a yodon', na' la' bséjwtegage' gan zó'ogake' la' li'a yodon'.
³¹ Kate' za' gótgake' Pablon', bžin diža' law benne' blo, benne' žeje' lo wdile. Benle' žongak yógo'te benách nníta'gake' lo yež Jerusalén žo'osbė. ³² Naž benne' blon' la' btobtie' benne' ka' žjake' lo wdile, tzen len benne' ka' zché'gake' légake', na' tariaze wyéjlene' légake' gan žongak benne' ka' žo'osbė. Katen' blé'egekle' benne' blon' len benne' ka' žjake' lo wdile, naž bsángake' zwaw zžá'agake' Pablon'. ³³ Whiga' benne' blon' ga na', na' bexwe' Pablon'. Gože' benne' ka' žjake' lo wdile wché'gake' le' len chope do ya. Wdé na' wnnable' benne' zan ka', na' wnné':

—žNozke benne' ni, na' biž bene'?

³⁴ Benne' zan ka' belbéžeyi'e, na' che chégake' kan wnnágake'. Ka' goken, benne' blon' bi be gok chejni'ile', dan' žongak benne' ka' žo'osbė. Che len gože' benne' ka' žjake' lo wdile ché'gake' Pablon' lo yo'o zen gan zdóbgake'. ³⁵ Katen' bžingake' gan nak nepe' che yo'o zen na', yjwa'gak benne' ka' žjake' lo wdile Pablon', dan' žiadi'igak benne' zan ka' légake'. ³⁶ Za'gak benne' ka' xkóže'lgake'. Želbéžeyi'e, na' znnágake':

—iLe gote'!

Da' bchalj Pablo lawgak benne' zan ka'

³⁷ Kate' wzó lágwage' kó'ogake' Pablo lo yo'o zen na', le' gože' benne' blon', bennen' žeje' lo wdile, na' wnné':

—žGonno' neda' latje yapa' le' to diža'?

Benne' blon' gože' Pablon':

—žŽako' diža' griego? ³⁸ žKege le' benne' Ejipto na' ža nize btobe' benne' wen da' zinnj ka', na' bchi'e ka tape mil benne' wetw benne' ka' lo latje dach?

³⁹ Naž Pablon' gože' le', na' wnné':

—Da' li naka' neda' benne' judio. Golja' lo yež Tarso, to yež blo gan nbab Silisia. Žáta'yoela' le' gonno' neda' latje wchalja' lawgak benách ki.

⁴⁰ Benne' blon' bi'e le' latje, na' Pablon' wzíe' gan nak nepe', na' bchis ne'e nich kwe'gak benách zan ka' žize. Kate' ba wnníta'gake' žize, naž Pablon' bcháljlene' légake' len diža' hebreo.

22

¹ Ki wnná Pablon':

—Le'e, benne' gole ka', na' le'e, ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' le'e kan nak da' žona'.

² Kate' bėgekle' zchalje' diža' hebreo, wnníta'gakže' žize. Pablon' gože' légake', na' wnné':

³ —Nakkza' neda' benne' judio. Golja' lo yež Tarso gan nbab Silisia, san bgola' lo yež nga, na' bsedle Gamaliel neda' dot kan nak da' bsédgekle xā xto'žō ka'. Be' láže'teza' bka'n zena' Dios kan žonle le'e na'a. ⁴ Žga'ale wžia laža'a benne' ka' nzi' lo ná'gake'

xtiža' Benne' Criston', na' bchi'a légake' gan gátgake'. Wžėngaka'-ne', na' bséjwgaka'-ne' liž ya, benne' byo ka' len no'le ka'. ⁵ Lezka' wak wzóa ligak bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka' da' bėngake'. Bžójgake' to yiche wnná bia' da' chjwa'a gan zej nnita' lježžō judio ka' lo yež Damasko. Wyá'a ga na' nich chejxena' benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', nich yed-jchi'a légake' zej nžeje' lo yež Jerusalén nga, nich gonto' légake' zia.

Zloe'el Pablo kan beyake' che Benne' Cristo

⁶ Naž wnná Pablo:

—Katen' zeyá'a lo nez, na' za' žina' lo yež Damaskon', katen' goken wawbiž, ka' gaze wyép yes baní' da' zan' ya'abá, na' bsa'nín' gan zeyá'a. ⁷ La' bgo'ntia' lo yo, na' benla' chi'i to Benne' gože' neda': “Saulo, Saulo, žbiz chen' zbia lažo'o neda'?” ⁸ Naž wnnabla' Le', na' wnnia': “žNož Le', Xan?” Le' gože' neda': “Neda' Jesús, benne' Nasaret. Nedkza' zbia lažo'o.” ⁹ Benne' ka' wnníta'lgenge' neda' blé'egekle' banín', na' bžėbegake', san bi bėgekle' chi'i Bennen' bcháljlene' neda'. ¹⁰ Naž goža'-ne': “žBiz žala' gona', Xan?” Xanžon' gože' neda': “Beyás, na' wyéj lo yež Damasko gan zoa to benne' yi'e le' yógo'te da' žala' gono’.” ¹¹ Dan' biž bi blé'ela' dan' bdi'í yes baní' na' yej lawa', che len benne' ka' zėjlgenge' neda' tzen bėxwgake' na'a, na' bché'gake' neda' gan bžintia' lo yež Damaskon'.

¹² Lo yežen' zoa Ananías, to benne' žone' dot kan zŋna da' bchi'le Dios, na' benne' judio ka' nníta'gake' lo yež Damaskon' žápegake' le' ba la'ne. ¹³ Ananíasen' blé'e gan wzóa, na' gože' neda': “Saulo, bicha'a, yeyaljw yej lawo’.” La' na'ze beyaljw yej lawa', na' blé'ela' le'. ¹⁴ Le' gože' neda': “Dios chegak xā xto'žō ka', wžekze' le' ža ni'te nich nnezlo' da' žėnekzele' Le', na' nich le'elo' Benne' Chawe', Bennen' nake' ži'nkze', na' nich yenlo' da' ye'kze' le'. ¹⁵ Ki naken dan' žala' wzóa lio' chie' Le' lawgak yógo'te benách ka', na' wzenlo' légake' da' ba blé'elo', na' da' ba benlo'. ¹⁶ Na'a, žbiz chen' želo'? Wžō ža', na' bezóa nis. Wnnable Xanžon' yeyone' le' chawe', na' yeké'e doła' da' nbago'o.”

Jesús bselé'e Pablo nich wzóa lie' chie' Le'

¹⁷ Lezka' wnná Pablo:

—Wdé na', katen' beljá'a lo yež Jerusalén nga, na' kate' ne zcháljlēna' Dios lo zchil yodo', na' blé'e dáwe'la'. ¹⁸ Blé'ela' Xanžon', na' gože' neda': “Tariaze wyéj. Bežojte lo yež Jerusalén nga, dan' benne' ki bi gápegake' ba la'ne da' wchaljo' chia’.” ¹⁹ Neda' goža'-ne': “Xan, nnėžgekle' kan bena' neda'. Wyoá'a gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judio ka' nich yėngekle' xtiža' Dios. Wdina' benne' ka' žejlé'gake' chio' Le', na' bséjwgaka'-ne' liž ya.

²⁰ Katen' bétgake' Esteban, bennen' bzoa lie' chio', lezka' neda' wzó'a' ga na', na' bénlena' tzen benne' ka' bétgake' le', na' ben chi'a laže' da' b'xo'a yengak benne' ka' bžé'egake' le' yej." ²¹ Naž Xanžon' gože' neda': "Wyěj, dan' zšela'a le' lawgak benách zi'to' ka'."

Pablo zcháljlene' benne' blo, benne' žeje' lo wdile

²² Nize ze law bze naggak benne' judío ka' che Pablo, na' naž wžéžeya'agake'. Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Le got bennen'. Bi žala' soe' nbane'.

²³ Naž, dan' belbéžeyi'e, na' lo yela' zža'a chégake', bchéžgake' laže' da' zej nakwe', na' belgo'ne' goxo', ²⁴ che len benne' blon', bennen' žeje' lo wdile, gože' benne' ka' žjake' lo wdile wché'gake' Pablon' lo yo'o zen na'. Lezka' gože' légake' chingake' Pablon' nich nne' da' nakkzen, nich nnezle' biz chen' želbéžeya'a ki benne' judío ka' che Pablon'. ²⁵ Kate' ne zchéjgake' ni'a na' Pablon' len yid ka' nich chingake' le', Pablon' gože' to benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zoe' ga na', na' wnné':

—žDe latje chinle neda'? Neda' nbaba' Roma, na' bi bchi'a laže' nitó benne' neda' cha' nbaga'a zia.

²⁶ Kate' benle bennen' da' ni, wyeje', na' bejzenle' benne' blon', bennen' žeje' lo wdile. Gože' le':

—žBizkze žonžo? Benne' ni nbabe' Roma.

²⁷ Naž benne' blon' bl'e'e gan zoa Pablon', na' gože' le':

—Wnná cha' nbabkzo' Roma.

Pablon' gože' le':

—O', nbabkza'.

²⁸ Beží'i benne' blon', na' wnné':

—Neda' wdíjwkza' mežw zan nich baba' Roma.

Naž Pablon' gože' le':

—Neda' wbaba' Roma katen' golja' dan' zej nbab xa xna'a Roma.

²⁹ Kate' béngkle benne' ka' da' ni, benne' ka' za' chingake' Pablon', naž bebíga'gake' gan zoe'. Lezka' bžebe benne' blon' katen' wnnézle' nbab Pablon' Roma, dan' ba wnné' wchéjgake' le'.

Zla' Pablo lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka'

³⁰ Ža chope ža, gónele benne' blon' nnezle' kwáselo bižen' da' žesbaga'gake' benne' judío ka' Pablo zia. Wnné' beseže' do yan' da' nžjejen Pablon', na' wnné' dobgak bžoz wnná bia', bžoz judío ka' len yógo'te benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka'. Naž be-beje' Pablon' gan bséjwgake' le', na' bzie' le' láwgake'.

23

¹ Naž Pablon' bwie' lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Na' zejte na'a žonkza' da' chawe'. Ki naken, bi zoa da' žesbaga' lážda'wa' neda' zia law Dios.

² Naž Ananías, bžoz blo, gože' benne' ka' nníta'gake' dot kwit Pablon' kápa'gake' žoe'e. ³ Pablon' gože' le':

—Lezka' Dios yebi'e chio' le', benne' zloé'ezele chawe' kwino'. žŽe'kzo' zchi'a lažo'o neda' kan bchi'le Moisés, san zdetle žono' kan bchi'kzle Moisesen', znno' kápa'gake' neda'?

⁴ Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e Pablon':

—žŽiž zi'o bžoz blo che Dios?

⁵ Pablon' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Nyejw le'e yiche da' znnan: "Bi wljž zi'o benne' znna bi'e benách wláž chio' ka'" san neda' bi gókbe'ela' nake' bžoz blo.

⁶ Naž gókbe'ele Pablon' ba'e' zej nake' benne' yodo' saduseo ka', na' yezíka'gake' benne' yodo' fariseo ka'. Wnnié' zižje lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Naka' benne' fariseo, na' naka' zi'n to benne' fariseo. Na'a zchi'a laže'le neda' dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'.

⁷ Kate' wnná Pablon' da' ni, bžoj chóplegak benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka', na' beldíl diže'e la' légakze'.

⁸ Ki bēngake' dan' znagak benne' saduseo ka' bi yebangak benne' gat ka', na' bi zej nníta' wbás che ya'abá ka', na' bi zej nníta' be' nákgakkze benách ka', san benne' yodo' fariseo ka' žejlé'gake' zej nníta' yógo'te da' ki. ⁹ Che len wžéžeya'agake'. Naž wzó ža'gak benne' wsedle, benne' yodo' fariseo ka'. Beldíl diže'e, na' wnnágake':

—Žekto' neto' bi be da' zia nbaga' benne' ni, dan' cha' bchaljen to be' nakkze no benne' le', o cha' bchaljen to wbás che ya'abá le', bi žala' wži'izo che Dios.

¹⁰ Kate' ba beldíl díža'le'e benne' judío ka', na' bžebe benne' blon', benne' žeje' lo wdile, dan' žekle' wzóž tile' Pablon'. Naž wnné' chjak benne' ka' žjake' lo wdile, nich chejbégake' Pablon' ladjw benne' judío ka', na' yeché'gake' le' lo yo'o zen gan zdobgak benne' ka' žjake' lo wdile.

¹¹ Kate' ba nak žel ža na'ze, bló'e'e law Xanžon' gan zoa Pablon', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, Pablo. Kan ba bchaljo' chia' neda' lo yež Jerusálén nga, lezka' žon byenen wchaljo' chia' lo yež Roma.

Žóngake' toze díža' gótgake' Pablo

¹² Kate' za' ža'ni' yetó ža, ba'e benne' judío ka' bēngake' toze díža', na' ben choch xtiža'gake', na' wnnágake' Dios wsaka' zi'e légake' cha' bi góngake' dan' bchebe láže'gake'. Wnnágake' bi be yej' gáwgake' na' zejte gótgake' Pablon'. ¹³ Nníta'gakže

ka chopłaj benne' ka', benne' ben choch xtiža'gake' ki. ¹⁴ Jak benne' ki gan zej nnita' bxož wnná bia' ka', na' benne' gole ka', benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ba ben choch xtiža'to', na' znnabto' wsaka' Dios neto' zi' cha' bi gonto' ki, na' bi be ye'j gawto' na' zejte gotto' Pablon'. ¹⁵ Na'a, le'e len benne' yodo' wchi'a laže' ka', le ye' benne' blon', benne' žeje' lo wdile, nich yedjwá'gake' Pablon' wxé, nich žine' gan ndoble, na' nnale žénelele nnáblele Pablon' to diža' gaze lo de. Neto' kwe' nawto'-ne' la' nez, na' gotto'-ne' zga'ale kate' žine' nga.

¹⁶ Benle xkwide' byo che no'le zan Pablon' kan kwe' nágake' Pablon', na' wyejbe', na' wyo'obe' yo'o zen na', na' bejzenben' Pablon'. ¹⁷ Pablon' bliže' to benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' gože' le':

—Bche' xkwide' ni law benne' blo, dan' nwa'be' to diža' ye'be'-ne'.

¹⁸ Naž bennen' bchi'e-be' gan zoa benne' blon', na' gože' le':

—Pablo, bennen' nyejwe' liž ya, bliže' neda', na' góta'yoel' neda' yedjwá'a xkwide' ni lawo', dan' žénelbe' wcháljenbe' le'.

¹⁹ Benne' blon' bewxe' na'be', na' bchi'e-be' cheze, na' wnnable'-be', na' wnné':

—žBizen' žénelo' yi'o neda'?

²⁰ Lebe' gožbe'-ne':

—Benne' judío ka' ba ben toze xtiža'gake' gáta'yoegkele' le' chi'o Pablo wxé, nich žine' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. Yé'gake' le' žénegekle' nnábgkele' le' to diža' gaze lo de, ²¹ san le', bi chejli'o dan' nnágake', dan' nníta'gakže' ka' chopłajgake' kwe' nágake' Pablon'. Ba ben choch xtiža'gak benne' ka', na' wnnágake' wsaka' Dios légake' zi' cha' bi gótgake' Pablon', na' bi be ye'j gáwgake' na' zejte gótgake' le'. Na'a, ba nníta'gake' ban laže', na' želbeze' wchebe lažo'o gono' dan' nnábgkele' le'.

²² Naž benne' blon', benne' žeje' lo wdile, gože'-be' bi ye'be' nitó benne' dan' ba gožbe' le', na' naž besele'e xkwiden'.

Zla' Pablo law Féliks, benne' blo wnná bia'

²³ Naž benne' blon' bliže' chope benne' zché'gake' to gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile to toe', na' gože' légake' wkwéžgake' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' želzá' ní'agake', na' chonnłaj chi benne' ka' žjake' lo wdile, benne' žiagake' bia ka', na' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zej noe'e yag ntóche' ka', nich ch-jake' lo yež Sesarea te xche'. ²⁴ Lezka' gože' légake' wkwéžgake' to bia, da' kwia Pablon', na' ché'gake' le' binlo, nich bi be gaken chie', nich žine' law Féliks, benne' blo wnná bia'.

²⁵ Lezka' bsele'e to yiche da' znnan ki: ²⁶ “Neda', Klaudio Lisias, žapa' le': Padiox Féliks, benne' blo wnná bia'. ²⁷ Benne' ni žsela'a-ne' lawo', wzengak benne' judío

ka' le', na' gónegekle' gótgake' le'. Kate' gókbe'ela' nbabe' Roma, bchi'a benne' ka' žjake' lo wdile, na' beslá'-ne' lo na'gak benne' judío ka'. ²⁸ Gónela' nnezla' biz bene', dan' žesbága'gak benne' judío ka' le' zia, na' bchi'a-ne' lawgak benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' ché'gake' ka'. ²⁹ Kate' bchi'a laža'a dižan' kwáselo, wnnezla' žesbága'gake' le' zia kan nak da' znná da' žsédgekle', na' bi be zia nbaga' benne' ni, nich no benne' gote' le', o wsejwe' le' liž ya. ³⁰ Naž bla' to benne' bzenle' neda' že' nawgak benne' judío ka' le' nich gótgake' le', na' che len žsela'a le' gan zo', na' goža' benne' ka', benne' žesbága'gake' le' zia lá'gake' lawo' le', nich wloé'egkele' le' bi diža' zej nape' le'. Dios gon chawe'e le'.”

³¹ Naž benne' ka' žjake' lo wdile bėxwgake' Pablon', na' bėngake' kan ba gož benne' blon' légake', na' bché'gake' le' lo yež Antipatris, ne nak žel. ³² Kate' za' ža'ni' yetó ža benne' ka' žjake' lo wdile, benne' želzá' ní'agake', beyéjgake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' žiagake' bia ka', beyó'ogake' nez, zché'gake' Pablon'. ³³ Kate' benne' ka' zché'gake' Pablon' bžingake' lo yež Sesarea, bdégage' yichen' lo na' benne' blo wnná bian', na' bzégage' Pablon' lawe'. ³⁴ Kate' beyož bel benne' blo wnná bian' yichen', na' wnnable' Pablon' gaz benne' le'. Kate' gókbe'ele' nbabe' gan nbab Silisia, ³⁵ gože' le':

—Yenla' da' nno' kate' benne' ka' žesbága'gake' le' zia lá'gake' ga ni.

Naž gože' benne' ka' gape chí'igake' le' lo yolawe' gan zchi'a laže' Herodes, benne' znná bi'e ga na'.

24

Pablo zchalje' law Féliks

¹ Wdé gayo' ža, bla' Ananías, bxož blo, ga na', tzen len bale benne' gole, benne' judío ka', na' lezka' len Tértolo, to benne' žákli'e diža'. Blá'gake' law benne' blo wnná bian', na' besbága'gake' Pablo zia. ² Katen' ba bližgake' Pablon', na' ble'e ga na', wzó law Tértolon' žesbage'e le' zia, na' wnné':

—Benne' blo wnná bia', Féliks. Ni'a chio' le' žak chawe' cheto', dan' lo yela' žejní'il chio' chawe'do' znná bi'o benách wlaž cheto' ka'. ³ Yógo'te da' ki žonen ga žak chawe' gáte'teze, na' dot láže'to' že'to' le': “Žóžkeno’.”

⁴ Na'a, nich bi gon lelto' le', žáta'yoela' le' gon zen lažo'o, na' yenlo' cheto' to chi'ido'.

⁵ Gókbe'elto' benne' ni zko'o ye'e benách ka', na' žone' ga benne' judío ka' nníta'gake' dot yežlyó žzi'igake' che yolawe', na' nake' benne' blo ládjwgak benne' ka' zej nzi'e da' bsdle benne' Nasaret na'. ⁶ Lezka' gónele' wká'n ditje' yodo' cheto'. Che len wzento'-ne', na' gónelto' wchi'a láže'to' le' kan znná da' žsedlto'. ⁷ Naž Lisias, benne' blo, benne' žeje'

lo wdile, ble'e gan zoato', na' len yela' snia zen beke'e benne' ni lo na'to'. ⁸ Naž gož Lisias na' benne' ka' žesbaga'gake' le' zia, yidgake' lawo' le'. Na'a, le'kzo', kate' nnablo' Pablo ni binlo, gak nnezlo' kwáselo yógo'te da' ki da' žesbaga'to'-ne' zia.

⁹ Lezka' wnnagak benne' judío ka', na' wnnágake' da' likzen'. ¹⁰ Naž benne' blo wnná bian' btaze ne'e nich wchálj Pablon', na' le' bechebe', na' wnné':

—Dot laža'a zchalja' kan nak da' žona', dan' ba zej nak yiz zan zchi'a lažo'o da' žak chegak benách lažto' ka'. ¹¹ Da' bena' wak nnabo'. Bi na' gak chežinno ža wyá'a lo yež Jerusaleń nich wká'n zena' Dios. ¹² Bi bejxáka'gake' neda' zdil diža'a len no benne', na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé gan nak lo zchil yodo', o lo yo'o gan zdóbake' nich yéngelke' xtiža' Dios, o lo yež. ¹³ Lezka' bi gak kwej lígake' da' ki da' žesbaga'gake' neda' zia. ¹⁴ Da' nize žexóalapa' lawo'. Kan žona' xchin Dios chegak xa xto'to' ka' naken tlebe len da' žsédgekle benne' ki, san légake' znnágake' naken da' zži'in che Dios, dan' žejli'a yógo'te da' zına xtiža' Dios, na' lezka' yógo'te da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' le'. ¹⁵ Kan légake' žxen laže'gake' Dios, lezka' neda' žxen laža'a le', yesbane' benne' gat ka', benne' chawe' ka', na' benne' ka' bi zej nake' chawe'. ¹⁶ Che len žon byena' bi бага'a da' gonen ga yesbaga' lázda'wa' neda' zia law Dios o lawgak benách ka'.

¹⁷ 'Wdé wzó'a' ga yoble chope chonne yiz, na' belá'a gan zej nnita' benách wláz chia' ka' nich wnezjwa' mežw da' gáklenen benách yache' ka', na' nich bi da' wdía' law Dios. ¹⁸ Kate' ne žona' da' ki, bale benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia bedjxáka'gake' neda'. Wzó'a' la' lí'a yodo', na' ba wléj chawe' kwina' kan nak che yodo', na' bi ntoba' benách zan, na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé. ¹⁹ Benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, žala' lá'gake' lawo' le', na' yesbaga'gake' neda' zia cha' zej nape' diža' bizjw len neda'. ²⁰ Žala' nnagak benne' judío ki cha' bi da' bžélgekle' da' zinnj da' bena' katen' blá'a lawgak benne' yodo' ka', benne' zchi'a láže'gake' légake'. ²¹ Toze katen' wzó'a' láwgake', ziže wžežia', wnnía': "Zchi'a láže'le neda' na'a dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'."

²² Kate' benle Féliks na' da' ni, na' dan' kwáselo ba nnezle' kan nak che da' žsedle Pablon', bzoe' chela'ale diža' bizjw ni, na' wnné':

—Kate' la' Lisias, benne' blon', benne' žeje' lo wdile, na' yeyóy enla' kan nak diža' bizjw chele.

²³ Naž Féliks na' gože' benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zoe' ga na', gape chi'e Pablon', san we'e le' latje te' la' lí'ale, na'

bi wsejwe' xnezgak lježe' ka' yedjwíagake' le', nich bi da' góngake' chie'.

²⁴ Chope chonne žaze wdé na', da' yoble blá' Féliks na' ga na' tzen len Drusila, zo'le'. No'len' nake' judío. Féliks na' bliže' Pablon', na' bze nage' chie' kan nak da' žejle'zo che Jesús, Benne' Criston'. ²⁵ Kate' bchalj Pablon' kan žala' gakžo chawe', na' nna bia' kwinžo, na' la'žo law Dios gan wchi'a láže'e žo'o ža da' za', naž bžebe Féliks na', na' gože' Pablon':

—Beyéj na'a. Kate' gapa' latje, wliža' le' yetó.

²⁶ Lezka' gónele Féliks na' si'e mežw da' wnezjw Pablon' nich wsane' le', na' che len, zan chi'i bliže' Pablon', na' bcháljlene' le'. ²⁷ Kate' gok chopiz, wyáz Porsio Festo latje che Féliks na', na' dan' gónele Féliks na' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' bka'ne' Pablon' nyejwe' liž ya.

25

Zla' Pablo law Festo

¹ Blá' Festo lo yež Sesarea nich chaze' latje chie', gan gake' benne' blo wnná bia'. Wdé chonne ža bezé'e lo yežen', na' wyeje' lo yež Jerusaleń. ² Naž blá'gak bxoz wnná bia' ka' len benne' blo ka' chegak benne' judío ka' law Feston', nich yesbaga'gake' Pablo zia. Góta'yoegekle' Feston' ³ gone' da' žénegekke', na' sele'e benne' ka' chejxi'gake' Pablon', nich yežine' lo yež Jerusaleń. Gónegekke' kwe' náwgake' le' lo nez nich gótgake' le'. ⁴ Beží'i Feston', na' gože' légake':

—Nžej Pablon' lo yež Sesarea, na' žala' cha'a neda' ga na' wxé wižj nize. ⁵ Che len, nóte'tezlele le'e nzi' lo na'le, žala' sál'lenle neda', na' cha' nbaga' bennen' zia, na' gak yesbaga'le-ne' zia.

⁶ Bga'n Feston' lo yež Jerusaleń xono' ža. Naž beyeje' lo yež Sesarea. Kate' za' ža'ní' yetó ža, wži'e gan zchi'a láže'e, na' gože' benne' ka' chejxi'gake' Pablon'. ⁷ Kate' blá' Pablon' ga na', benne' judío ka', benne' ka' zej nžoje' lo yež Jerusaleń, wbiaga'gake' gan zoe', na' zan da' wnnégake' chie'. Besbaga'gake' le' zia, san bi gok kwej lígake' da' ka' wnnégake' chie'. ⁸ Naž wnná Pablon' lo wlaze', na' wnné':

—Bi be bena' da' zži'i che da' žsédgekle benne' judío ka', na' kege bi da' bena' che yodo' chégake', na' kege che benne' Sésar, bennen' zına bi'e žo'o.

⁹ Gónele Feston' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' gože' Pablon':

—žŽénelo' chejo' lo yež Jerusaleń, gan soa no benne' wchi'a láže'e le' kan zej nak da' ki da' znnégake' chio'?

¹⁰ Beží'i Pablon', na' gože' le':

—Zoakza' gan že' benne' zchi'a láže'e lo wláz benne' Sésar, gan žala' wchi'a láže'e

neda'. Bi be da' zinnj bena' chegak benne' judío ka', na' ba nnézkelo' da' ni. ¹¹ Chela' bena' to da' zinnj, o bíte'teze da' gonon ga бага'a zia gata', na' bi wžona' gata'. Na'a, cha' bi bena' kan znnégak benne' ki chia', bi nzi' lo na' no benne' wdíe' neda' lo ná'gake'. Znnaba' cha'a law benne' Sésar gan wchi'a laže'e neda'.

¹² Kate' Feston' ba bcháljlene' benne' yolawe' ka', gože' Pablon':

—Ba wnnabo' chejo' law benne' Sésar. Law Sésar na' chejo'.

Zchalj Pablo law Agripa, benne' znná bi'e

¹³ Wdé chope chonne ža, Agripa, benne' znná bi'e, bl'e lo yež Sesarea, tzen len Berenise, zo'le'. Bedjwiagake' Festo. ¹⁴ Kate' ba wnníta'gake' ga na' zan ža, Feston' bzenle' Agripan', benne' znná bi'e, kan nak che Pablon'. Gože' le':

—Zoa to benne' nga, bka'n Félíks le' liž ya. ¹⁵ Kate' wzó'a lo yež Jerusalén, bl'a'gak bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka' lawa', na' wnnégake' che benne' ni. Wnnábgekle' neda' choga' chie' gate'. ¹⁶ Neda' becheba', na' goža' légake' bi zchoggak benne' Roma ka' che to benne' gate' cha' bi žingak benne' ka' znnégake' chie' lawe', benne' ka' žesbága'gake' le' zia, nich gak yechebe' chen. ¹⁷ Che len, kate' bžingake' légake' ga ni, bi wžela', san kate' bžin yetó ža, wži'a gan zchi'a laža'a, na' bsela'a benne' ka' bejxi'gake' Pablon'. ¹⁸ Kate' ne nníta'gak benne' ka' nga, benne' ka' žesbága'gake' le' zia, bi be wnnégake' chie' kan gokla' nnágake'. ¹⁹ Wnnégake' chie' bale diža' bižjw kan nak da' žejlé'gake' che Dios, na' kan nak che to benne' lie' Jesús, bennen' gote', san Pablon' žon choch xtiže'e zne' zoe' nbane' da' yoble. ²⁰ Dan' bníla' kan zej nak da' ki, wnnabla' Pablon' cha' žénele' cheje' lo yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a laže'e le' kan zej nak da' ki. ²¹ Naž kate' wnnáb Pablon' cheje' law Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a laže'e le', na' goža' benne' ka' žjake' lo wdíle gape chí'gake' le' na' zejte sel'a-a-ne' law benne' Sésar.

²² Naž Agripan' gože' Feston':

—Lezka' neda' ženela' yenla' da' nna ben-nen'.

Feston' gože' le':

—Wxé yenlo' da' nne'.

²³ Kate' za' ža'ni' yetó ža, len yela' zen belá' Agripan' len Berenise ga na'. Belyaze' gan žala' wcháljgake', tzen len benne' wnná bia' ka'. Naž bsela'gake' benne' ka' chejxi'gake' Pablon'. ²⁴ Naž Feston' gože' Agripan', ben-nen' znná bi'e, na' wnné':

—Benne' wnná bia', Agripa, na' yógo'tele le'e zoale nga tzen len neto'. Na'a zoa ben-nen' lawle le'e, na' zlé'elele-ne'. Yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' lo yež nga, znnégake' chie'. Žé'gake' neda'

žala' gate'. ²⁵ Žekla' neda' bi be bene' da' nbage'e zia gate', san dan' wnnable' lekze' cheje' law Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a laže'e le', che len ba bena' chia' sel'a-a-ne' law Auguston'. ²⁶ Dan' bi nnezla' bi žala' wzoja' le'e yiche da' nbaga' benne' ni, dan' sel'a'a lo na' Xana', benne' Sésar, che len zchi'a-ne' lawle le'e, na' da' nakže blo, zchi'a-ne' lawo' le', Agripa, benne' wnná bia', nich kate' yeyóž znnablo'-ne', nnezla' bi žala' wzoja' le'e yiche kan nak che benne' ni. ²⁷ Žekla' neda' bi nak chawe' sel'a'a to benne' nžeje' ga na' cha' bi gak wloe'ela' zia da' nbage'e.

26

Da' bchalj Pablo law Agripa

¹ Naž Agripan' gože' Pablo:

—De latje wchaljo'.

Bli na' Pablon' law Agripan', na' wzó lawe' zchalje', na' wnné':

² —Benne' wnná bia', Agripa. Žaz laža'a dan' de latje na'a wchalja' lo wlaza' neda' lawo' le' kan nak yógo'te da' žesbága'gak benne' judío ka' neda' zia. ³ Žaz laže'ža' dan' nónbi'o yógo'te da' žónteze žongak benne' judío ka', na' lezka' da' ki da' zdił diža'to' chen.

Da' ka' ben Pablo zga'ale

⁴ Lezka' wnná Pablon':

—Nnézkzegekle yógo'te benne' judío ka' kan bena' katen' gok yiz kwide' chia' gan zej nnita' benách wlaž chia' ka', na' lezka' lo yež Jerusalén. ⁵ Lezka' nnézkzegekle', na' wak nnágake' kan bena' ža ni'te. Goka' benne' fariseo. Benne' fariseo ka' žon byéngake' zka'n zéngakže' Dios ka' žongak yezika' benne' judío ka'. ⁶ Na'a, zoa' nga lawle le'e nich no benne' wchi'a laže'e neda' dan' žxen laža'a Dios, na' dan' žejli'a chie' yesbane' benne' gat ka', na' gone' kan bchebe laže'e lawgak xa xto'to' ka'. ⁷ Žxen laže'gak benne' chežinno kwe' lježto' ka' sí'gake' dan' bchebe laže' Dios chégake'. Che len zka'n zéngake' Dios, na' žóngake' xchine' te ža, na' žel. Dan' žxen laža'a da' ni, žesbága'gak benne' judío ka' neda' zia. Ki naken, benne' wnná bia', Agripa. ⁸ Na'a, žžékle le'e bi nak da' chejle'žo, yesbane' Dios benne' gat ka'?

Pablo wži'a laže'e benách ka' che Benne' Cristo

⁹ Lezka' wnná Pablo:

—Lezka' neda', zga'ale gokla' da' zan žala' gona' nich wži'a che Jesús, benne' Nasaret. ¹⁰ Ki bena' lo yež Jerusalén. Bsejwa' benne' zan liž ya, benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', dan' bdegak bžoz wnná bia' ka' yela' wnná bia' lo na'a. Katen' bétgake' benne' ka', bénlengaka'-ne' tzen. ¹¹ Zan chi'i bsaka' zi'a benne' ka', nich wsángake' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Ki bena' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža'

Dios. Bžá'ale'egaka'-ne', na' wžía láže'gaka'-ne' na' zejte wyá'a gan zej nnita' yež zi'to' ka' nich bejxéngaka'-ne'.

Pablo zloe'ele' kan beyake' che Benne' Cristo

¹² Lézka' wnná Pablo:

—Nich gona' ki wyá'a lo yež Damasko, na' bxož wnná bia' ka', benne' ka' bséla'gake' neda', bdégake' yela' wnná bia' lo na'a. ¹³ Ka' goken, benne' wnná bia', Agripa. Kate' ne zeyá'a lo nez, ne nak wawbíz, ble'ela' to baní' ya'abá da' wza'ní'žen ka wbiž. Wza'nín' gan zeyá'a, na' gan zjak benne' ka' zá'leŋgake' neda' tzen. ¹⁴ Naž yógo'teto' bgo'nto' lo yo, na' benla' chi'i to benne' bliže' neda'. Bchalje' diža' hebreo, na' wnné': "Saulo, Saulo, žbiz chen' zbía lažo'o neda'? Žon zi' kwino', zži'o chia' neda'. Žak chio' kan žak che beže, bia žon zi' kwinba', kate' zlibba' yag ntoche' da' žóngekle'-ba' zi'." ¹⁵ Naž goža'-ne': "žNož le', Xan?" Xanžon' gože' neda': "Neda' Jesús, Bennen' zbía lažo'o. ¹⁶ Na'a, beyás, na' wzé, dan' bloe'e lawa' na'a, nich wzó'a le' gono' xchina', na' wzó'a lio' kan nak che da' ni da' ba ble'elo', na' chegak da' ka' wloe'ela' le', katen' wloé'e lawa' gan zo'. ¹⁷ Yeslá' le' lo na'gak benne' wláž chio' ka', na' lo na'gak benne' zi'to' ka'. Na'a žsela'a le' lawgak benne' ka'. ¹⁸ Žsela'a le' gan nníta'gake' nich gono' ga yeyaljw yej lawgake', na' yeyákgake' che Dios, na' kwásgake' len da' zej nak che da' chol, na' tágake' lo baní'. Yežókgake' lo na' da' xiwe', na' chákgake' lo na' Dios. Cha' chejlé'gake' chia' neda', Dios yenit lawe' chégake', na' yeké'e dola' da' zej nbage'e, na' gata' chégake' latje báblengake' benách ka', benne' ka' Dios ba wleje' cheze'."

Ben Pablo kan nak da' bloe'el Xanžo le'

¹⁹ Lézka' wnná Pablon':

—Che len, benne' wnná bia', Agripa, bi bži'a gona' da' bloe'el Dios, Bennen' zoe' ya'abá, neda'. ²⁰ Bzejni'ila' benne' ka' nníta'gake' lo yež Damasko, na' wdé na' benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na' benách ka' che yež zi'to' ka', nich yeyát láže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' góngake' da' gak bia' ba beyát láže'gake'. ²¹ Dan' bena' ki, wzengak benne' judio ka' neda' katen' wzó'a la' li'a yodo', na' gónegekle' gótgake' neda'. ²² Naž Dios góklene' neda', na' na' zejte na'a ža, dot laža'a zchalja' lawgak benne' gaxjw ka', na' lawgak benne' blo ka'. Bi zchalja' che da' yoble, san toze kan belnná zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios, na' lezka' kan wnná Moisés kan žala' gaken. ²³ Wnnágake': "Benne' Criston' sáka'li'e, na' te gate' gake' Benne' nežw yebane' lo yela' got, nich wloe'ele' law gak wxén láže'gak benách ka' žíngake' lo latje baní' chie', na' soa no benne' wzó'a lie' che da' ki lawgak benne'

wláž cheto' ka', na' lezka' lawgak benách zi'to' ka'."

Pablo zzejni'ile' Agripa nich chejli'e che Benne' Cristo

²⁴ Kate' ba bchalj Pablo da' ki, dan' wnné' lo wlaze', naž Festo wnné' žižje, na' wnné':

—Žak yał yichjo', Pablo. Dan' bsédli'o, ba gok yał yichjo'.

²⁵ Naž Pablon' gože' le':

—Bi nak yał yichja', žapa' le', Festo, na' da' znnia' naken dot da' li, na' naken da' zakan'.

²⁶ Agripakze', benne' ni znná bi'e, nnézkzele' da' ni, na' che len, dot laža'a zchalja' lawe' le'. Nnézkzele' da' ni, dan' bi goken bağáche'ze.

²⁷ Benne' wnná bia', Agripa. žžejli'o da' wn-nagak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios? Nnezla' žejli'o da' ni.

²⁸ Naž Agripan' gože' Pablon':

—Yeláte'ze žek gono' neda' che Benne' Criston'.

²⁹ Pablon' gože' le':

—Ni'a che Xanžo Dios žénela', la'kze yeláte'ze o da' zenle'e, kégeze le', san lezka' yógo'te benne' ki, benne' žyelenle' chia', gakle dot kan naka' neda', naka' che Benne' Criston', san kege chejle do ya kan nžeja' neda'.

³⁰ Kate' beyož bchalj Pablon' ki, na' wzó ža' benne' blo wnná bian', na' lezka' wzó ža'gak bennen' znná bi'e, na' Berenise, na' benne' ka' žé'leŋgake' légake' tzen. ³¹ Katen' bžókgake' cheze, na' ben chawe' xtíža'gake', na' wnnágake'.

—Bi be ben benne' ni da' gonen ga bage'e zia gate', o yejwe' le' liž ya.

³² Agripan' gože' Feston':

—Wak no benne' wsán benne' ni chela' bi wnnable' cheje' law benne' Sésar nich wchi'a laže'e le'.

27

Želsela'e Pablo lo yež Roma

¹ Katen' ba ben toze xtíža'gake' séla'gake' neto' to lo barkw nich chejto' lo yež Roma, gan nbab Italia, béxwgake' Pablo, na' yebale benne' ka' zej nžeje'. Bdégake' légake' lo na' Julio, benne' zchi'e to kwe' benne' žjake' lo wdile, da' nzin: Benne' Ka' Che Augusto, bennen' nake' benne' Sésar. ² Wžento' to lo barkw che gan nbab Adramitio, dan' žala' ten gan zej nnita' yež ka' gan želžín barkw ka', yež ka' zej nbaben lo yežlyó Asia, na' yó'ozeto' lo barkwn', wza'to' lo yež Sesarea. Lézka' žonlen Aristarko neto' tzen. Nake' benne' Tesalónika, to yež nbaben Masedonia. ³ Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžinto' lo yež Sidón, na' Julio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, lo yela' ži'i laže' chie', bi'e Pablon' latje cheje' gan zej nnita' benne' lježžo ka' nich wnéžjwgake' le' bi da' žiážjele'. ⁴ Wdé na', bebento' lo barkwn', na' wza'to'

ga na'. Wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Chipre gan že' ži ben' da' žaken. Ki bėngake' dan' ben' da' žaken lo nisdó', zan' zaka' lawto'. ⁵ Naž wdeto' lo nisdón' gan nla' gan nbab Silisia, na' gan nbab Panfilia, na' bžinto' lo yež Mira, to yež nbaben yežlyó Lisia.

⁶ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' yo'oto' lo ne'e, bejake'e to barkw ga na' da' nžojen lo yež Alejandria, na' zejen gan nbab Italia. Lo barkwn' wló'ogake' neto'. ⁷ Wzá' barkwn' cho laže' zan ža, na' len yela' zzáka'le'e bžinto' gan nla' to yežlyó da' nzin' Gnido, na' dan' ben' da' žaken bžiga' neto', na' wdeto' chelá'a yežlyó da' nzin' Creta gan že' ži ben' da' žaken, na' wdeto' gan nla' yež Salmón. ⁸ Len yela' zzáka'le'e wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Cretan', na' bžinto' to latje gan želžín barkw ka', da' nzin' Buenos Puertos, dan' žen' gawze gan zoa yež Lasea.

⁹ Dan' ba wžél-le'eto', ba bžin ža žon zož gak ditje bíte'teze barkw cha' zzan' lo nisdó' lo ža ka', dan' ba wdé ža ka' kate' žóngake' wbás, na' za' žin byo' zag ka' kate' žakle'e be'. Che len Pablon' bzejni'ile' légake', ¹⁰ na' wnné':

—Le'e, benne' ka', žakbe'ela' gan chej barkw ni, gon zož kwia yin', tzen len da' ka' nwan', na' lezka' gon zož gatžo žo'o.

¹¹ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile bejle'že' da' wnnagak bennen' nzi' lo ne'e barkwn', na' benne' xankzen, ka' dan' wnná Pablon'. ¹² Dan' latjen' gan želžín barkw ka', dan' nzin' Buenos Puertos, bi naken ga gá'ngake' byo' zag ka', che len yeláte'ze ka' bdachgak benne' ka' nníta'gake' lo barkwn' ben toze xtíža'gake' yekwás'gake' ga na', cha' wak žingake' gan želžín barkw ka' lo yež Fenise, to yež lezka' žen' lo yežlyón' da' nzin' Creta, na' zoon chelá'ale gan žen wbíž, na' gónegekle' gá'ngake' ga na' byo' zag ka'.

Žak to be' wale lo nisdó'

¹³ Dan' žaken to be'do' da' za' zaka' chelá'ale gan zde wbíž byo' zag ka', gókgekle' wak góngake' kan žénegekle', na' bechís'gake' ya zi'i da' nžejen do ya da' zzoan žize barkwn', na' wdé barkwn' gawze kwit yežlyón' nzin' Creta. ¹⁴ Yetó chí'ido'ze, gok to be' wale da' zan' lawto', dan' nzin' Euroklidón. ¹⁵ Dan' ben' da' žaken zzejen chelá'ale barkwn', na' dan' bi gok chej barkwn' gan za' ben', naž bė'gake' ben' latje bchen' barkwn'. ¹⁶ Kate' wdé barkwn' ga bžinten chelá'ale to yežlyodo' nzin' Kauda, bžinen chelá'ale gan bi žakle'e ben', na' len yela' zzáka'le'e bchís'gake' bárkwdon', da' žžoben barkw zen na', na' bžóagaken' lawle barkwn' gan yo'oto'. ¹⁷ Wdé bžėngaken' lo barkw zen na', naž behej chóchgake' barkw zen na'. Bđėgake' do ka' zanle barkwn', nich bi kwia yin' lo nisdó'. Dan' bžėbegake' te barkwn', na' chejche'ten lo yož da' žen' zan nisen', che len btingake' laže' chen, da' žtoben be' nich

wsán' barkwn'. Naž bė'gake' ben' latje bchen' barkwn'. ¹⁸ Kate' za' ža'ní' yetó ža, dan' be' wale da' žaken zche'le'en barkwn', bžó'ngake' bałe ywa' da' nwa' barkwn' lo nisdó'. ¹⁹ Ža chonne ža, len na' kwinto' bžó'nto' da' žkóngekle' žin lo barkwn' lo nisdón'. ²⁰ Kate' ba gok zan ža bi zle'elto' wbíž o belj ka', na' dan' žakle'e ben' da' zchen' barkwn' gan yo'oto', biž bxen láže'to' yelato'.

²¹ Kate' ba gok zan ža bi be bdawto', wže Pablon' gachje láwe'legake', na' gože' légake':

—Le'e, benne' ka', gokžen chaw'e chela' bze nagle chia', na' bi wza'žo lo yežlyó Creta, na' bi yedjchagžo da' ni da' zzáka'žo, na' da' žaken che barkw ni. ²² Na'a, žapa' le'e: le gon choch láže'le, dan' bi gatle nitole le'e zoale nga, la'kze kwia yi' barkw ni. ²³ Ki gaken dan' wdé yele blá' to wbás che ya'abá che Dios lawa' neda'. Diosen' naka' chie', na' žona' xchine'. ²⁴ Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Pablo, bi žebo'. Žon byenen žino' law benne' Sésar. Dan' nži'il Dios le', yeslé' yógo'te benách ka' nníta'lengake' le' lo barkw ni." ²⁵ Che len, le gon choch láže'le, dan' žxen laža'a Dios, gone' kan ba gož wbás che ya'abá chie' neda'. ²⁶ Ki gaken la'kze žon byenen kwia yi' barkw ni to lo yežlyodo', gan chejka'nen žo'o.

²⁷ Kate' ba wdé xda' ža, ben' da' žaken zchen' barkwn' lo nisdó' da' nzin' Adriático, na' gachje yele gókgekle benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' za' žin barkwn' gawze gan že' to yežlyó. ²⁸ Belžo'ne' to do lo nisdón', na' belnnezle' galje wes naken ga bžinten zante nisen'. Kate' wdé barkwn' yeláte'do', na' belžo'ne' don' da' yoble lo nis, na' belnnezle' ba nakzen chi wes. ²⁹ Dan' bžėbegake' chejže' barkwn' lo yej ka', che len, zaka' chelá'a xkóže'le che barkwn' belžo'ne' tape ya zi'i lo nis, da' ka' zej nžejen do ya, na' žžóagaken žize barkw. Len yela' žek zedle chėgake' belbeze' cha'ní'. ³⁰ Naž benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' gónegekle' wzónnjgake' lo barkwn'. Blétjgake' bárkwdon' da' žian lo barkw zen na' lo nisdó'. Bėngake' ka' žénegekle' kó'ogake' ya zi'i na' yelate' zi'to', da' nžejen do ya, na' zzoan žize barkwn', dan' zoon zaka' chelá'a lawle. ³¹ Naž Pablon' gože' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile tzen len benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnné':

—Cha' bi ga'ngak benne' ki lo barkw nga, bi gak yelale.

³² Naž benne' ka' žjake' lo wdile belchoge' do ka' da' zej nžejen bárkwdon', na' bė'gake' latje wbíxen lo nisdó'.

³³ Kate' za' ža'ní', Pablon' góta'yoele' légake' gágwage' late'. Gože' légake':

—Na'a ba gok xda' ža žnna'le dot yele, na' žonle wbás, na'bi be bdawle. ³⁴ Che len, žáta'yoele' le'e gawle late' nich yeyák láže'le, dan' bi gatle nitole le'e.

³⁵ Kate' beyož bchalj Pablon' da' ni, beḡwe' yet xtil, na' gože' Dios: "Žóḡkeno'." Ki bene' lawgak yógo'tegake'. Naž bzozje' yet xtilen', na' wzó lawe' žawe'. ³⁶ Naž yógo'tegake' gok choch láže'gake', na' bdáwgake'. ³⁷ Ka wyo'oto' lo barkwn', wbatto' chope gaywá' chonnalj chino' toto'. ³⁸ Wdé bdáwgake', na' béljegekle', naž belžo'ne' zoa' scribe da' nwa' barkwn' lo nis, nich góngake' láte'že ywa' da' nwa' barkwn'.

Zbia yi' barkw lo niso'

³⁹ Kate' ba nak te ža, na' benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' bi bėnbia'gake' yežlyón'. Blė'egagle' to gan žzin nison' yelate' gachje lawe'le yežlyón', na' de gan nak lache' žoa'a niso' lo latjen'. Gónegekle' góngake' ga cho'o barkwn' ga na'. ⁴⁰ Naž besėžgake' do ya ka' da' zej nžejen ya ži'i ka' da' zžógaken barkwn' žize, na' bsángake' légaken, na' belbiḡen lo niso'. Lezka' besėžgake' do da' nžejen ne'e yag da' zzechjen barkwn' ki ka'le. Naž bechisgake' laže' che barkwn', da' ztoben be', dan' zoan chelá'a lawle che barkwn', na' wzó law zde barkwn' zaka' gan žzin niso' yelate' gachje lawe'le yežlyodon'. ⁴¹ Kate' bžin barkwn' to latje gan zchaggak chope nis, na' bejché' chelá'a lawle che barkwn' lo yož žan nison', na' bga'nze barkwn' ga na'. Biž gok tan, na' chelá'a xkóže'le che barkwn', wzó law nison' zchinnjen len yela' zza' chen. ⁴² Naž gónegekle' benne' ka' žjake' lo wdile gótgake' benne' ka' zej nžejje', nich bi xógake' lo nis, na' bi wzónnjgake'. ⁴³ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile gónele' yeslé' Pablon', na' gože' légake' bi góngake' kan žėnegekle'. Naž gože' benne' ka' žak xógake' lo nis, zgá'alegake' cházgake' lo nis nich žíngake' lo yo biž. ⁴⁴ Lezka' gože' benne' ka' zej nga'ne' xógake' lo blag ka', na' yezíka'gake' lawgak blagdo' ka' che barkwn'. Ka' goken, belágake' yógo'tegake', na' bžíngake' lo yo bizen'.

28

Da' ben Pablo lo yežlyó da' nzin' Malta

¹ Kate' ba bžinto' yógo'teto' lo yo biže, na' wnnzelto' yežlyón' gan zoato' nzin' Malta. ² Benne' xiža' ka', benne' nníta'gake' lo yežlyón', lo yela' ži'i laže' chėgake' wdápegake' neto' ba la'ne. Bžėngake' yi', na' blížgake' neto' yógo'teto' yeché'l kwinto', dan' žak yejw, na' žakle'e zag. ³ Naž Pablo beḡwe' chelėn žis wage biždo', na' katen' wloė'en lo yin', bžoj to bele snia ladjw žis wagen', bia žzonnjlba' da' la che yin', na' wka'aba' yen na' Pablon'. ⁴ Kate' benne' xiža' ka' blė'egagle' belen', bia nála'ba' yen na' Pablon', naž be-lyi'e ljėžgake'.

—Da' li benne' ni nake' benne' wetw benách ka'. La'kze belė' lo niso'do, diosen' lie' Chawe' bi we'e le' latje soe' nbane'.

⁵ Pablon' bžibesise' ne'e, na' beyexjw bele snia na'. Bejxóateba' lo yin', na' le' bi be gokle'. ⁶ Benne' xiža' ka' nníta'gake' ga na' bwíagake' Pablon'. Zbėzgake' batze kwi'e yi, o bixe' gate'. Naž kate' ba belbeze' scha, na' blė'egagle' bi be gokle', gógagle' yetó, na' wnnágake' nake' to dios.

⁷ Lo latje na'ze že' yežlyó che Publio, benne' wnná bia' lo yežlyón', na' wdape' neto' ba la'ne. Lo yela' ži'i laže' chie' bn- nite' neto' liže' chonne ža. ⁸ Kate' ža ka' xa Publio na' de'e yižwė'. Yoe'e da' la, na' de'e yižwė' žen. Wyáz Pablon', zejwie' le', na' wdė bcháljlene' Dios, bḡoa ne'e benne' yižwėn', na' beyake'. ⁹ Dan' ben Pablon' da' ni, lezka' benne' yižwė' ka', benne' nníta'gake' lo yežlyón', bžíngake' gan zoe', na' beyákgake'. ¹⁰ Benne' ka' wdápegake' neto' ba la'ne, na' bėngake' da' žan da' góklėngaken neto'. Kate' ža' yezato' lo yežlyón', bėnnagake' cheto' da' ka' byážjelto'.

Zžin Pablo lo yež Roma

¹¹ Kate' gok chonne byo' zoato' ga na', wzėnto' to lo barkw che yež Alejandria, da' bga'nen lo yežlyón' byo' zag ka'. Chelá'a lawle che barkwn' žej da'gak lo'a ka' zej nzin' Kástor len Pólus, dios kwach ka' chegak benne' Alejandria ka'. ¹² Bezá' barkwn' ga na', na' bžinen lo yež Sirakusa, gan bga'nto' chonne ža. ¹³ Beza'to' ga na', na' wdeto' chelá'ale yežlyón', na' bžinto' lo yež Rejio. Kate' ža' ža'ni' yetó ža, na' žak be' da' žan' zaka' gan zde wbiž byo' zag ka', na' beza'to' ga na', na' ža chope ža la' bžinteto' lo yež Puteoli. ¹⁴ Lo yežen' bejxáka'to' ba le benne' lježžo ka', benne' žejlė'gake' che Benne' Criston', na' góta'yoegekle' neto' gá'nłento' légake' xono' ža. Kate' wdė ža ka', beza'to' ga na' nich chejto' lo yež Roma, na' bezá' ni'ato'. ¹⁵ Benne' lježžo ka' nníta'gake' lo yež Roma ba bėngekle' ža' žinto' ga na', na' bžójgake' bedjchágake' neto'. Bžíngake' to yeždo' nzin' Ga Ždo'w Apio. Yeba'le' bžíngake' to latje nzin' Chonne Yo'o Gan Zga'ngak Benne' Ka' Zej Yoe'e Nez. Kate' Pablon' blė'ele' légake', bđip laže'e, na' gože' Dios: "Žóḡkeno'."

¹⁶ Kate' bžinto' lo yež Roma, na' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bchi'e benne' ka' zej nžejje', na' bdie' légake' lo na' to benne' blo žejje' lo wdile. Benne' ni bi'e Pablo latje soe' cheze', san to benne' žeje' lo wdile wzóalėne' le', bennen' žape chie' le'.

Da' bchalj Pablo lo yež Roma

¹⁷ Ža chonne ža, Pablon' bliže' benne' blo ka' chegak benne' judio ka', benne' nníta'gake' lo yež Roma. Kate' ba zej ndobe' gan zoa Pablon', le' gože' légake'.

—Le'e, lǝ́ža'do' ka', la'kze bi be bena' chegak benne' wláž chežo ka', na' kege chegak da' žónteze žonžo kan bengak ǝa ǝto'žo ka', benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén bdégake' neda' lo na'gak benne' Roma ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, nich wséjwgake' neda' liž ya.
¹⁸ Naž kate' ba wnnábgekle benne' Roma ka' neda', gónegekle' wsángake' neda', dan' gókbe'egekle' bi nbaga'a zia gata'. ¹⁹ Benne' judío ka' bséjwgake' ǝnezgak benne' ka' gónegekle' wsángake' neda', na' ben byenen wnnaba' cha'a law benne' Sésar nich wchi'a laže'e neda', na' kege nich yesbaga'a benne' wláž chežo ka' zia. ²⁰ Che len blǝža' le'e nich le'ela' le'e, na' wchálǝlena' le'e, dan' nžej'a' do ya ni dan' žžen laža'a da' žžen láže'žo žo'o, benne' Israel ka', gon Dios da' bchebe laže'e gonne' chežo.

²¹ Naž légake' belyi'e Pablon':

—Bi na' si'to' nitó diža' da' zan' gan nbab Judea kan nak che da' žaken chio', na' bi na' la' nitó benne' lježžo nga, benne' judío, nich wloe'ele' neto' cha' zoa no benne' bi da' znnie' chio'. ²² Na'a, žénelto' yenlto' da' nno', da' žejli'o, dan' nnezlto' yógo'te latje znnegak benách ka' chegak benne' ka' zej nzi' lo ná'gake' diža' koben'.

²³ Ka' goken, Pablon' bžie' bia' to ža, na' ža na' benne' zan bdóbgake' gan zoe'. Wzó law Pablo zildo', na' góltele', bzejni'ile' légake', na' bzenle' légake' kwáselo kan zнна bia' Dios. Gónele' wloe'ele' légake' nak dot da' li da' zchalje' kan nak che Jesusen'. Nich gone' ki bkonle' žin da' bchi'le Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bchálǝgake' lo wláž Dios.
²⁴ Ba'e' wzí' lo ná'gake' da' bchalj Pablon', san yezíka'gake' bi bejlé'gaken'. ²⁵ Dan' gok chóplegake', wzó láwgake' žezá'gake' ga na', na' Pablon' gože' légake', na' wnné':

—Nakkze da' li da' wnná Dios Be' La'y lo na' Isaías, bennen' bchalje' lo wláž Dios, dan' bzejni'ile' ǝa ǝto'žo ka', katen' wnné':

²⁶ Wyéj lawgak benne' ka', na' yé'gako'-ne':

Wzé nagle, san bi chejni'ilele.

Wíale, san bi lé'elele.

²⁷ Benne' ki nak zide yichj lázdo'gake'

na' bi be žazen lo yichj lázdo'gake'.

Žóngake' kan žongak benne' lo chole ka'.

Bi zlé'egekle' len yej láwgake'

na' bi žénegekle nággake',

na' bi žejni'il yichj lázdo'gake'

na' bi žénegekle' yeyákgake' che Dios

nich gak yeyóngaka'-ne'.

²⁸ Na'a, žala' nnézele da' ni. Dios žsele'e neto' lawgak benách zi'to' ka' nich yelágake', katen' yénegekle' ǝtiže'e.

²⁹ Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ki, naž bežojgak benne' judío ka', na' želdíl díža'gake' la' légakze'.

³⁰ Pablon' bga'ne' ga na' chopiz, na' wzóe' to lo yo'o gan žizjwe', na' wdape' ba la'ne yógo'te benne' ka' bedjwiágake' le'. ³¹ Len yela' wechóg laže' bchalje' kan zнна bia' Dios. Bsedle' benách ka' kan nak che ǝanžo Jesús, Benne' Criston', na' bi wzóa no benne' wse-jwe' ǝneze'. Ka'kze naken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO ŁO YEŽ ROMA

*Pablo žape "Padiox" benách ka' che Jesús
ło yež Roma*

¹ Neda', Pablo, naka' benne' ndo'w che Jesús, Benne' Criston', na' wbás chie', dan' bliž Dios neda', na' wžekze' neda' nich wchalja' diža' chawe' chien'.

² Bchebe laže' Dios ža ni'te sele'e diža' chawen' chežo. Bene' ki ło na'gak benne' ka' bcháljake' ło wlaze' Le', na' légake' bzójake' xtiže'e le'e yiche la'y che Dios. ³ Bzójake' yógo'te da' žala' gon zínke Dios, Bennen' nake' Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Ło yela' benách chie' nake' za'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka', ⁴ san kan nak be' nakkze', da' naken la'y, nak bia' nake' Zi'n Dios, na' nape' dot yela' wak. Nak bia' naken ki dan' bebane' ło yela' got. ⁵ Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', zzi'žo da' žonn Dios chežo ło yela' ži'i laže' chie', na' bzoe' neda' wbás chie' nich ło wlaze' Le' gona' ga benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga chejlé'gake' chie' Le', na' góngake' kan znná xtiže'e. ⁶ Benle le'e da' zinnj tzen len benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san na'a ba bliž Dios le'e nich gakle che Jesús, Benne' Criston'.

⁷ Dios nži'ile' le'e, na' bliže' le'e nich gakle che Leze'. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

*Žénele Pablo chejwíe' benách ka' che Jesús
ło yež Roma*

⁸ Zzo ława' zzoja' chele da' ni. Dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', žapa' Dios: "Žóxkeno" kan nak chele yógo'tele, dan' zchaljak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga kan žejle'le chie' Le'. ⁹ Dot laža'a žona' xchin Dios, na' zchalja' diža' chawen' kan nak che Zi'ne'. Nnékzele Dios zcháljenteza'-ne', na' znnabla'-ne' gon chawe'e le'e. ¹⁰ Znnábtzela' Dios, cha' naken da' žénele' Le', gonne' neda' latje yedjwía' le'e. ¹¹ Ki znnabla'-ne' dan' žak laža'a le'ela' le'e nich gak gona' ga gata' chele to da' wneziw Dios Be' La'y chele, da' gonon ga gólele ło da' nak che Xanžon'. ¹² Dan' žénela' naken gon chochžo tožo yetožo, dan' žejle'žo to tožo che Jesús, Benne' Criston'.

¹³ Zi'na'do' ka', žénela' nnézele da' ni. Gok laža'a zan chi'i yida' gan zoale, san na' zejte na'a bi na' gonnen chia'. Žénela' yida' gan zoale nich gona' ga yebélenlele da' zchalja', kan žebélengklen yezika' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ¹⁴ Zoa da' nbaga'a chegak yógo'te benách, chegak benách ka'

nníta'gake' yež gawze ka', na' chegak benách ka' nníta'gake' yež zi'to' ka', chegak benách ka' zej nsedle', na' chegak benách ka' bi zej nsedle'. ¹⁵ Che len, kan sáke'la' gona', ba zoa' wchalja' diža' chawen' gan zoale le'e ło yež Roma.

Yela' wak zen che diža' chawen'

¹⁶ Bi žedoe'ela' zchalja' diža' chawen', dan' napen yela' wak che Dios nich yeslán yógo'te benne' ka' žejlé'gaken'. Gan zzo law, žénele Dios yéngklen benne' judio ka', na' te na' yéngklen benách zi'to' ka'. ¹⁷ Diža' chawen' zloe'elen žo'o Dios gone' ga yeyakžo chawe' lawe' Le', cha' chejle'žo chie' Le', na' bi gak chope laže'žo. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, dan' znnan: "No benne' nake' chawe' dan' žejli'e che Dios, gata' yela' nban chie'."

*Zia da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake'
yežlyó nga*

¹⁸ Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bloe'ele' law bi zle'ele' chawe' yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' wsaka' zi'e légake', benne' ka', ło yela' bi nak chawe' chégake' zzoagake' chela'ale da' naken dot da' li. ¹⁹ Ki naken chégake' dan' bla' da' nak bian' zoakze Dios lawgak yógo'te benách ka', dan' Dios na'kze bloe'elen' law gan nníta'gake'. ²⁰ Ža ni'te katen' wzó law gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, da' ka' ben Dios zej nak bian' da' bi gak le'elžo che Dios, kan zej nak yela' wak zen chie', na' da' nakkze' Le'. Che len, bi gak nnágake' bi zej nbage'e zia. ²¹ Katen' bénbia'gake' Dios, bi bka'n zéngake' le' kan žala' wká'n zenžo-ne', na' bi bely'e Le': "Žóxkeno." Che len dáche'ze beyák da' zza' láže'gake', na' bchol yichj lázdo'gake' dan' bégake' zide yichj lázdo'gake'. ²² La'kze gókgekle' žejni'ile'egekle', beyákake' benne' bi nnezle ka', ²³ dan' bká'ngake' yela' zen che Dios, Benne' zóateze', na' bka'n zéngake' lo'a ka', da' ka' zej naken ka benne' ka' žátgakkze', na' ka bia ka' zoa xilgakba', na' ka bia yixe' ka' želdaba' ło yo, na' ka bele ka' žzob kwíngakba' ło yo.

²⁴ Che len Dios bebéj yichje' légake' nich góngake' da' kegle ka' da' zze láže'gake', na' ki goken, bka'n sto' kwíngake' toe' len yetóe'. ²⁵ Goken ki dan' bká'ngake' xtiža' Dios, da' naken dot da' li, na' wzí' ło ná'gake' to da' wen laže'. Wdápegake' ba la'ne, na' bka'n zéngake' da' ka' ben Dios, na' kege Dios na'kze, Bennen' žala' wká'n zéntezžo. Ka'kze gaken.

²⁶ Che len Dios bebéj yichje' légake' nich góngake' da' ka' zze láže'gake' da' žóngaken ga žedoe'elžo. No'le ka' bká'ngake' yela' zzoalen benne' byo, nich góngake' da' zej naken sban. ²⁷ Lezka' bengak benne' byo ka', bká'ngake' yela' zzoalen no'le, na' wzé láže'gake' da' zej nak sban da' žóngake'

toe' len yetóe', na' bégake' da' zóngaken ga žedoe'elžo, dan' wnníta'lengake' la' ljež benne' byógakze'. Benne' ka' bégake' ki zžáka'gake' lo bel'a' žen chégake' dan' bebí' Dios chégake' da' naken tlebe len dolan' da' bégake' dan' bká'ngake' Dios.

²⁸ Dan' bi gónegekle' gápegake' Dios ba la'ne, che len bebéj yichje' légake' nich sa' láže'gake' da' wen laže', na' góngake' da' bi zakan'.

²⁹ Žóntezgake' yógo'te da' bi zej nak chawe'.

Žóngake' yela' sto' ka'.

Žóngake' da' kegle.

Zdan láže'gake' yela' gape.

Bi zlé'egikle' ljéžgake' ka' chawe'.

Zgé'egikle' ljéžgake' ka'.

Žótgake' ljéžgake' ka'.

Zdí'lengake' ljéžgake' ka'.

Žon láže'gekle' benách ka'.

Žónle'egake' da' zinnj.

Znnégake' che ljéžgake' ka'.

³⁰ Znnágake' da' wen laže' che ljéžgake' ka'.

Bi zlé'egikle' Dios chawe'.

Zej nake' benne' bizjw ka'.

Žon kwíngake' benne' blo ka'.

Zka'n zen kwíngake'.

Žiljgake' da' zinnj da' góngake'.

Žeží'igake' che xa xná'gake'.

³¹ Zej nake' benne' bi žejní'il ka'.

Bi zóngake' da' bchebe láže'gake' góngake'.

Bi zej nake' ži'i láže' kan žala' gákake'.

Bi ženít lágwage' che ljéžgake' ka'.

Bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka'.

³² Nnékzegekle' da' bzoa Dios to chi'ize kan žala' gak chegak benne' ka' zóngake' da' ki, gátgake' to chi'ize. La'kze nnéžgklen', kégeze zóngake' ki, san žaz láže'gake' benne' ka' zóngake' da' ki.

2

Chog Dios chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'

¹ Che len, bi gak gon kwino' chawe', no benne' nako', cha' znnio' che lježo'. Katen' znnio' che lježo', žesbaga' kwino' zia, dan' znnio' che lježo', na' lezka' žono' le'.

² Nnékzelžo' kan zchi'a láže' Dios. Lo da' naken dot da' li zchi'a láže'e benne' wen da' zinnj ka'. ³ Le' znnio' chegak benne' ka' zóngake' da' kegle, na' lezka' žono' le'. žžeklo' wdé gónzele Dios kate' wchi'a láže'e le'? ⁴ žžka'no' ka'ze yela' ži'i láže' che Dios, na' yela' zbez zen láže' chie', na' kan žone', zže'le' nich že'e le'? žBi nnéžkelo' Dios žónlene' le' lo yela' ži'i láže' chie' nich gata' chio' latje yeyát lažo'o'. ⁵ Lo yela' láždo' zizje chio' bi beyát lažo'o'. Che len ztobo' yela' zzaka' da' yebí'i Dios chio' kate' wchi'a láže'e benne' ka', na' gak bia' naken kan žala' gon Dios kate' choge' chegak benne' wen da' zinnj ka'

gátgake'. ⁶ La' ža na'ze yebi'kze Dios che to to benne' kan zej nak da' bégake' to toe'.

⁷ Wnezjwe' yela' nban da' zejli kanne chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken chawe', na' že' láže'gake' sí'gake' da' chawe' da' znezjw Dios, na' žénegekle' yežóžgake' chawe' lawe' Le', nich sóagake' nbángake' to chi'ize. ⁸ Dios, lo yela' zža'a chie', wsaka' zi'e benne' ka' zží'igake' che xtiže'e, benne' ka' bi žénegekle' góngake' kan znnna da' naken dot da' li, san zóngake' da' bi naken chawe'. ⁹ Sáka'gak yógo'te benne' ka' zóngake' da' kegle, na' gak nyache' láže'gake'. Ga zzo law gaken ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gaken chegak benách zi'to' ka'. ¹⁰ Dios gon chawe'e yógo'te benne' ka' zóngake' da' naken chawe', na' gape' légake' ba la'ne, na' wká'n žie' yichj láždo'gake'. Ga zzo law gone' ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gone' chegak benách zi'to' ka'.

¹¹ Ki wchi'a láže' Dios benách ka', na' Le' zle'ele' yógo'te benách ka' ka' zej nakkze'.

¹² Gatgak yógo'te benách ka' zóngake' doła', la'kze bi žákbe'egikle' zží'igake' che xtiža' Dios dan' bi na' yéngikle' xtiže'e. Lezka', ka' nak da' znnna xtiža' Dios, Le' wchi'a láže'e yógo'te benne' ka' zej nzi'e xtiže'e, san zóngakkze' doła'. ¹³ Ki gaken dan' benne' ka' žénzegekle' xtiža' Dios bi zej nake' chawe' lawe' Le', san yeyakgak chawe' benne' ka' zóngake' kan znnna xtiže'e na'. ¹⁴ Ka' nak chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', san zóngakkze' kan znnna xtiža' Dios la'kze bi na' yéngklen', zoa to da' bzoa Dios lo yichj láždo'gake' da' žsedlen légake'. ¹⁵ Benne' ki zlož'e'egikle' law žon žin xtiže'e da' yo'on lo yichj láždo'gake'. Da' žon da' yo'on lo yichj láždo'gake' nak bian' naken ki. Kan zza' láže'gake', žesbaga'gake' ljéžgake' ka' zia, o žebéj ljéžgake' ka' chawe' toe' yetóe'. ¹⁶ Ki yebi'i Dios chégake' ža na' katen' wchi'a láže'e yógo'tegake' lo na' Jesús, Benne' Criston', kan zej nak da' bégake', na' kan nak da' wzá' láže'gake'. Ki žsedle diža' chawen' da' zchajlan'.

Da' žongak benne' judío ka', na' da' wnnakze Dios

¹⁷ Le'e znnale nakle benne' judío ka', na' žžen láže'le yelale dan' žonle kan znnna xtiža' Dios, na' zka'n zen kwínle dan' žéklele nónbia'le Le', ¹⁸ na' nnéžkzelele da' žénele Dios gonle, na' da' wnnakze' Le' da' žsedlele le'e, na' žákbe'elele da' naken dot chawe'. ¹⁹ Zej nnita' benne' ka' zdágake' ga yoble, kan žongak benne' lo choje ka'. Žéklele wak wzejní'ilele benne' ka' zej nchol yichj láždo'gake'. ²⁰ Žéklele wak wsédlele benne' ka' bi žejní'igekle', na' benne' ka' žejní'igekle' láte'do'ze, dan' nzi' lo na'le xtiža' Dios da' žsedlen benách ka' kan nak yela' žejní'il da' naken dot li láže', na' da' naken dot da' li. ²¹ Na'a, le'e žsedlele yezika' benách ka'. žBi

žala' wsédł kwínlé? L'e'e znnale: "Bi kwano". ĺZbanle l'e'e? ²² L'ezka' znnale: "Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na". ĺŽonle l'e'e dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na? L'e'e bi zlé'elele chawe' lo'a ka'. ĺZbanle l'e'e da' zej že' lo yodo' chégakén? ²³ Zka'n zen kwínlé dan' nzi' lo na'le xtiža' Dios. ĺZka'nle l'e'e Dios ka'ze, dan' zzoale da' wnnakze' L'e' chela'ale? ²⁴ Nyejw l'e'e yiche la'y kan žonle, dan' znnan: "Ni'a che da' žonle l'e'e, benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' znné zí'gake' che Dios." ²⁵ Wak yebélenlele da' nžogen lo belá' chele, benne' byo ka', dan' nak bian' nzi' lo na'le xtiža' Dios, cha' žonle kan znná xtiže'e, san cha' zzoale da' wnnakze' L'e' chela'ale, ba beyakle ka' zej nak benne' ka' bi zej nake' che Dios. ²⁶ Che len, benne' byon', benne' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian' no benne' byo nzi' lo ne'e xtiža' Dios, san žone' dot kan znná xtiže'e, benne' ni nake' law Dios ka' to benne' byo nžog lo xpele'e dan' nak bian', la'kze bi nžogen lo belá' chekze? ²⁷ Benne' byon' bi nžog lo xpele'e da' nak bian' no benne' nzi' lo ne'e xtiža' Dios, san žone' dot da' znná xtiže'e, ka' žon benne' ni zlo'e'elen nbága'le l'e'e zia, la'kze nzi' lo na'le xtiža' Dios, na' nžog lo belá' chele dan' nak bian' naken ki, san bi žonle kan znná xtiže'e na'. ²⁸ Cha' to benne' judío nakzen' lo belá' žen chie', bi nakkze' benne' judío, na' da' nak bian' da' nžogzen lo belá' chie' bi naken li laže'. ²⁹ Bennen' nake' ki lo yichj lázda'we' nake' da' li benne' judío, benne' nake' che Dios, na' da' nak bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios da' naken li laže' naken to da' yo'on lo yichj lázda'we'. Da' nak bian' da' naken li laže' naken che be' nakkzžo, na' kege che yela' benachze chežo. Bennen' nake' che Dios ki, bi zápegak benách ka' l'e' ba la'ne, san Dios na'kze žape' l'e' ba la'ne.

3

¹ Cha' ki naken, ĺbiz da' chawe' žaken che to benne' dan' nake' benne' judío? ĺBiz da' chawe' žaken che benne' byo, benne' judío, dan' nžog da' nak bian' lo xpele'e? ² Da' cháwe'le'e naken chie', na' da' zan kan zej naken. Da' naken blo, Dios bdie' diža' la'y chie' lo na'gak benne' judío ka'. ³ Bale' bi žejlé'gake' che Dios. ĺŽeklo' bi gon Dios kan znná xtiže'e dan' bi žejlé'gake' chie' L'e'? ⁴ Bi gaken ki. Žala' gákbe'elžo žónteze Dios kan znná xtiže'e, la'kze žon láže'gak yógo'te benách ka'. Kan nak chie' nyejw l'e'e yiche la'y, da' znnan:

Gak bia' nako' chawe' dan' žono' kan znnó', na' yežojo' chawe' cha' no benne' wchi'a laže'e L'e'.

⁵ Kate' žonžo da' kegle, Dios znné' bi nak chawe' da' žonžo. Da' ni nak bian' Dios nake' chawe'. Zej nnita' benne' ka' znnágake': "Da' kegle da' žonžo nak bian' Dios nake' chawe', na' che len bi žala' wsaka' zi'e žo'o." ⁶ Bi

naken ki. Chela' ga'n zen Dios ni'a che da' kegle da' žonžo, ĺnakxkze gak wchi'a laže'e benách ka' nnita'gake' yežlyó nga? ⁷ Kate' no benne' žon laže'e, Dios znné' bi zchalj bennen' da' naken dot da' li kan žone' L'e'. Da' ni nak bian' nak dot da' li da' znnakze Dios. Zej nnita' benne' ka' znnágake' da' žon láže'gake' légage' žonen ga' ga'n zen Dios, na' bi žala' choge' chégake', bi nne' zej nbage'e dola'. Ki znnágake'. ⁸ ĺNnažo: "Gonžo da' kegle nich gak da' nak chawe'?" Benne' ka' znné zí'gake' chežo znnágake' žsedlžo da' ki, na' naken chawe' chog Dios chégake' gátgake'.

Yógo'težo nbága'žo dola'

⁹ ĺBizkze nnažo na'a? Kan nak cheto' neto', benne' judío ka', ĺnákžeto' chawe' ka' yezika' benách ka'? Bi nakto', dan' ba blóe'elto' nga, zej nbaga' benách judío ka' dola', na' lezka' zej nbaga' benách zi'to' ka' dola'. Yógo'težo nbága'žo dola'. ¹⁰ Nyejw l'e'e yiche la'y da' znnan:

Bi zoa nitó benne' nake' chawe', nitóe'.

¹¹ Nitó benne' žejni'ile'.

Nitó benne' žilje' Dios.

¹² Yógo'tegake' zdágake' ga yoble; yógo'tie' zej nnitle'.

Nitó benne' žone' da' nak chawe', nitóe'.

¹³ Lbá'gake' zej naken ka' yežw ba ka' da' zej nyaljwn.

Len da' znnágake' žon láže'gekle' ljéžgake' ka'. Diža' da' žežožen žo'agake' naken ka' da' yožen laye' bele snia ka'.

¹⁴ Len da' znnágake', znné zí'gake' chegak benne' ka'.

¹⁵ Nnita'gake' zbéžgake' nich gótgake' benách ka'.

¹⁶ Zbía yí'tezgake', na' žsaka' zít'ezgake' ljéžgake' ka'.

¹⁷ Bi gak gá'nlengake' ljéžgake' ka' cháwe'do'.

¹⁸ Bi zžébegake' Dios.

¹⁹ Nnezlžo bchalj Dios yógo'te da' ki, da' ži'e benne' ka' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Che len bi gak nitó benne' nne' bi nbage'e dola', na' yógo'te benách, benne' ka' nnita'gake' dot yežlyó nga, Dios wchi'a laže'e légage'. ²⁰ Že' láže'gak benne' judío ka' góngake' da' znná xtiža' Dios nich yeyákgake' chawe', san bi gak nitó benne' yeyake' chawe' ki, dan' bzóa Dios da' wnnakze' nich gákbe'elžo nbága'žo dola', dan' bi žonžo dot da' wnnakze' L'e'.

Yelažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Cristo

²¹ Na'a, ba bla' law kan gak yeyakžo chawe' law Dios. Bi gak yeyakžo chawe' lawe' L'e' cha' žónzežo kan znná xtiže'e, la'kze nyejw l'e'e yiche la'y da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, dan' zlo'e'elen kan gak yeyakžo chawe' lawe' L'e'. ²² Dios žonkze' ga žeyakžo chawe' lawe' L'e' dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' gone' ga yeyak-gak chawe' yógo'te benne' ka' chejlé'gake'

chie' Le'. Tlebe zej nak yógo'te benách,
²³ dan' yógo'tie' béngake' dola', na' bi zej nake'
 chawe' kan nak Dios dot chawe'. ²⁴ Dios, lo
 yela' ži'i laže' chie', žonze' ga žeyakžo chawe'
 lawe' Le', na' beyone' žo'o chawe' dan' Jesús,
 Benne' Criston', beya'we' žo'o. ²⁵ Ki goken
 dan' Dios bdie' Jesús, Benne' Criston', lo yela'
 got lo wlažžo žo'o. Le' blalje' xchene', da'
 žeká'n dola', dan' žaken chežo cha' žejle'žo
 chie' Le'. Ki ben Dios nich gak bia' Le' nake'
 chawe', la'kze lo yela' zbez zen laže' chie' bzoe'
 chela'ale dola' ka' da' benžo ža ni'te. ²⁶ Ki
 ben Dios, na' bløe'el kwine' chawe' ža ni
 zoažo na'a, na' zga'ne' chawe' la'kze žeké'e
 dola' da' zej nbaga' benách ka', na' žone' ga
 žeyákgage' chawe' cha' žejlé'gake' che Jesús,
 Benne' Criston'.

²⁷ ¿Wak wká'n zen kwinžo dan' nakžo
 chawe' law Dios? Bi gakžo. ¿Biz chen'?
 Naken dan' belažo, kege dan' žonžo kan žna
 xtiža' Dios, san dan' žejlé'zežo che Jesús,
 Benne' Criston'. ²⁸ Na'a, nnezlžo žeyák
 chawe' to benne' law Dios dan' žejli'e che
 Jesús, Benne' Criston', na' kege dan' žone'
 kan žna xtiža' Dios.

²⁹ ¿Nak Dios chégakze benne' judío
 ka'? ¿Bi nake' lezka' Dios chegak benách zi'to'
 ka'? O', lezka' nake' Dios chegak benách zi'to'
 ka', ³⁰ dan' zoa toze Benne' nake' Dios. Dios
 na' žone' ga žeyakgak chawe' benne' judío ka'
 lawe' Le', benne' byo ka' nžog lo bela' chégake'
 dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Ki žone'
 Le' dan' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston',
 na' lezka' gone' ga yeyakgak chawe' benne'
 zi'to' ka' lawe' Le', benne' byo ka' bi nžog lo
 bela' chégake' dan' nak bian'. ³¹ Na'a, cha' be-
 lažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston',
 ¿wak nnažo biž zaka' da' bchi'le Dios žo'o?
 Bi gakžo, san yela' žejlé' chežo žloe'elen nak
 choch xtiže'e na'.

4

Da' ben Bran žsedlen žo'o

¹ ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Nakx beyák Bran,
 xa wdé cheto', benne' judío ka', chawe' law
 Dios? ² Chela' beyák Bran chawe' law Dios
 dan' wzóa da' benke' le', wak wká'n zen
 kwine', san kege law Dios. ³ Kan nak da' ni
 njejw le'e yiche la'y da' žnnan: "Bran bejli'e
 che Dios, na' che len Dios bløe'le' le' ka benne'
 chawe' lawe' Le'." ⁴ Cha' zoa no benne'
 žone' xchinžo, da' žizjwžo-ne' bi naken to
 da' žonnžo chie', san naken to da' nbága'žo
 chie'. ⁵ Lezka' cha' to benne' žejle'ze' che Dios,
 la'kze bi be žin bene', Dios, Bennen' žone' ga
 žeyakgak chawe' benne' ka' lawe' Le', benne'
 ka' bi zej nake' chawe', žnne' nake' chawe'
 lawe' le' dan' žejli'e chie' Le'. ⁶ Lezka' bchalj
 Dabí kan žaken da' chawe' che no benne',
 Dios žnne' nake' chawe' lawe' Le' la'kze bi be
 žin bene'. ⁷ Ki wnná Dabín':

Ba nez zen naken che bennen' Dios ženít
 lawe' chie' ka nak da' kegle da' bene'.

Na' žeké'e dola' da' nbage'e.

⁸ Ba nez zen naken che bennen', Dios bi
 žesbage'e le' zia ni'a che dola' da' bene'.

⁹ ¿Žak da' chawe' ni chégakze benne' byo
 ka' nžog lo bela' chégake' dan' nak bian' nzi'
 lo ná'gake' xtiža' Dios, o lezka' žaken chegak
 benne' byo ka' bi nžog ki lo bela' chégake'? Ba
 wnnákzežo beyák chawe' Bran na' law Dios
 dan' bejli'e chie' Le'. ¹⁰ ¿Batx beyák chawe'
 Bran na'? ¿Goken katen' ba nžog lo xpele'e
 dan' nak bian', o goken zga'ale? Bi goken
 kate' ba nžogen lo xpele'e, san zga'ale goken.
¹¹ Bran na' bejli'e che Dios katen' bi na' chog
 lo xpele'e dan' nak bian'. Wdé na' bchog
 lo xpele'e dan' nak bian', dan' žloe'elen ba
 beyake' chawe' law Dios. Goken ki nich gak
 Bran na' ka xagak benne' ka' chejlé'gake'
 che Dios, la'kze bi nžog lo xpéla'gake' dan'
 nak bian'. Dan' žejlé'gake' che Dios, gak
 nna Dios zej nake' chawe' lawe' Le'. ¹² Nak
 Bran na' xa wdé chegak benne' judío ka',
 benne' žejlé'gake' che Dios. Kégeze nake'
 xagak benne' byo ka' nžog lo bela' chégake'
 dan' nak bian', san lezka' nake' xagak benne'
 ka' žóngake' kan ben Bran na', dan' žejlé'gake'
 che Dios kan ben Bran na' kate' bi na' chog
 lo xpele'e dan' nak bian'.

*Da' wnnacze Dios gata' chežo dan' žejle'žo
 chie' Le'*

¹³ Bchebe laže' Dios bi da' wnezejwe'
 che Bran na', na' chegak za'sóe' ka', gata'
 chégake' yežlyó ngakze. Gaken ki, kege
 dan' žóngake' kan žna xtiža' Dios, san dan'
 beyákgage' chawe' lawe' Le' dan' žejlé'gake'
 chie'. ¹⁴ Chela' yežlyó nga gata' chégakze
 benne' ka' žóngake' kan žna xtiža' Dios,
 bi gon byenen chejle'žo chie', na' gak da'
 bchebe laže' Dios to da' bi zaka'. ¹⁵ Xtiža'
 Dios žloe'elen žo'o nbága'žo zia, da' žonen ga
 chog Dios chežo gatžo. Gan bi na' žin da'
 wnnakze Dios, bi gak bága'gak benách ka'
 zia dan' bi béngake' kan wnnakze' Le'.

¹⁶ Che len žebelžo dan' žala' si'žo dan'
 bchebe laže' Dios dan' žejle'žo chie' Le', dan'
 nak bian' naken to da' žonnze' chežo. Ki
 naken nich gak bia' gata' dan' bchebe laže'
 Dios gonne' chegak yógo'te za'só Bran na',
 kégeze chegak benne' ka' nzi' lo ná'gake' da'
 wnnakze Dios, san lezka' chegak benne' ka'
 žejlé'gake' che Dios kan bejli' Bran na' che
 Dios. Bran na' nake' ka xazo yógo'težo žo'o,
 nolžo žejle'žo che Dios. ¹⁷ Ki naken kan
 njejw le'e yiche la'y kan Dios gože' Bran na',
 dan' žnnan: "Bzoa' le' ka xagak benách ka'
 nníta'gake' dot yežlyó."

Ki naken, law Dios, Bennen' bejli' Bran na'
 chie', nak Bran na' ka xazo yógo'težo. Dios
 na' žesbane' benne' gat ka', na' žchalje' che to

benne' bi na' soe' kan ba zoakze bennen' bi na' soe'.

¹⁸ Ki naken dan' Dios gože' Bran na': "Benne' zante gакgак za'só' ka'." Bran na' bejli'e che Dios, na' b̄xen laže'e Dios gone' dan' bchebe laže'e wnezwje' chie', la'kze bi gok le'ele' dan' žxen laže'e si'e, na' ka' goken, wyó'o lo ne'e gake' xagак benách ka' nnita'gake' dot yežlyó nga. ¹⁹ Bran na' bi gok chop laže'e kan žejli'e che Dios, la'kze ba zeje' ka to gaywá' yiz, na' bejsá' laže'e kan nak che beja' žen chie', da' ba natkzen dan' ba ngóleli'e, na' lezka' kan nak che Sara, zo'le', nake' no'le wbiž. ²⁰ Bi gok chop laže'e, na' bi goke' benne' bi žejlé' kan nak da' bchebe laže' Dios gone' chie', san gokže' choch dan' bejli'e che Dios, na' bka'n žene' Dios. ²¹ Dot laže'e b̄xen laže'e Dios, nape' yela' wak gone' dot dan' bchebe laže'e gone'. ²² Che len, Dios bzoe' che Bran na' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie' Le'.

²³ Nyejw le'e yiche la'y da' žnna: "Dios bzoe' chie' nake' chawe' lawe' Le'." Ki nyejwn le'e yichen', kégeze nich yebélenlen Bran na', ²⁴ san nich yebélenlžon lezka' žo'o. Dios gone' ga yeyakžo chawe' lawe' Le' cha' chejle'žo chie' Le', besbane' Xanžo Jesusen' lo yela' got. ²⁵ Jesusen', Dios b̄die' Le' nich gote' ni'a che dola' da' nbága'žo žo'o, na' besbane' Le' lo yela' got, nich gак gone' ga yeyakžo žo'o chawe' lawe' Le'.

5

Da' žata' chežo dan' ba beyakžo chawe' law Dios

¹ Na'a, žnna Dios ba beyakžo chawe' lawe' Le' ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', cha' žejle'žo chie' Le', na' che len ba begá'nlenžo Le' cháwe'do'. ² Dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', žebélenlžo da' žonn Dios chežo, dan' žon chochen lázdo'žo. Žebelžo dan' žxen láže'žo gata' chežo yela' bani' che Dios. ³ Kégeze ki žebelžo, san lezka' žebelžo kate' zzáka'žo, dan' nnezlžo da' zzáka'žo žsedlen žo'o kwežžo zen laže'. ⁴ Kate' zbezžo zen laže' žežojžo chawe' law Dios, na' kate' ba bežojžo chawe' lawe' Le' žxen láže'žo Lezke' gáklene' žo'o. ⁵ Kate' žxen láže'žo Le', bi žak chop laže'žo. Ki naken dan' yela' nži'il che Dios len žo'o yo'on yichj lázdo'žo. Dios Be' La'y, Bennen' bseja' Dios chežo, žone' ga žaken chežo ki.

⁶ Katen' bi gok yelažo žakze chežo, kate' bžin ža, Benne' Criston' gote' lo wlažžo žo'o, kate' ne gokžo benne' dola' ka'. ⁷ Bi yénele no benne' gate' lo wláz to benne' chawe'. Wak no benne' wechóg laže'e gate' lo wláz to benne' nake' dot chawe'. ⁸ Dios žloe'ele' žo'o kan nži'ile'ele' žo'o, dan' got Benne' Criston' lo wlažžo žo'o kate' ne gokžo benne' dola' ka'. ⁹ Ba beyakžo chawe' law Dios dan' got

Benne' Criston' lo wlažžo žo'o, katen' blajle' xchene'. Che len žxen láže'žežo Le' yeslé' žo'o lo ža chog Dios chegак benne' dola' ka' gátgake' to chi'ize. ¹⁰ Katen' bi ble'elžo Dios chawe', Zi'нке Dios gote' lo wlažžo žo'o nich gак yeyakžo toze len Dios. Na'a, dan' zoa nban Bennen' bene' ga ba beyakžo toze len Diosen', žxen láže'žežo yelažo to chi'ize. ¹¹ Lezka' žebelžo law Dios ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' ba beyakžo toze len Diosen' ni'a che da' bene' Le'.

Da' ben Adán, na' da' ben Benne' Cristo

¹² Bla' dola' lo yežlyó nga ni'a che da' ben toze benne', Adán, na' dan' bene' dola', lezka' wyó'o yela' got. Che len gatgак yógo'te benách ka' dan' yógo'tegake' zej nbage'e dola'. ¹³ Zga'ale kate' bla' da' bchi'le Dios lo yežlyó nga, bengак benách ka' dola', benne' ka' wnnita'gake' yežlyó nga, na' gótgake', san Dios bi besbage'e benne' ka' zia dan' bi bégake' ka žnna xtiže'e. Ki goken dan' bi na' žin da' bchi'le Le' gan wnnita'gake'. ¹⁴ Kate' wzó law zoa Adán, na' zejte ža wzó Moisés gotgак yógo'te benách ka' dan' wbága'gake' dola', la'kze bi bzóagake' cheja'ale to da' wn-nakze Dios kan ben Adán na'. Yógo'te benách ka' zej nake' toze len Adán na' dan' zej nake' za'sóe' ka'. Da' ni žloe'elen žo'o kan gакgак yógo'te benách ka' toze len Benne' Criston', benne' ka' chejle'gake' chie' Le'.

¹⁵ Da' žonnze Dios chežo bi naken ka' da' goken chežo ni'a che dolan' da' ben Adán na'. Ni'a che dolan' da' ben toze bennen', gatgак yógo'te benách ka'. Da' zénle'eže naken da' žonnze Dios chežo, dan' naken yela' nban da' zejli kanne. Žonne' chežo da' ni ni'a che da' ben yetoze Benne', Jesús, Benne' Criston'. ¹⁶ Da' žonnze Dios chežo bi naken tlebe ka da' goken chežo ni'a che dolan' da' ben toze bennen'. Da' bchog Dios che Adán na' ni'a che dolan' da' bene', lezka' bchog Dios chegак yógo'te benách ka'. Dan' žonnze Dios chežo naken nich gак yeyakžo chawe' lawe' Le' la'kze nbága'žo dola' zan. ¹⁷ Wyó'o yela' got yežlyó nga ni'a che dolan' da' ben toze bennen'. Ni'a che da' ben yetoze Bennen', Jesús, Benne' Criston', gata' yela' nban da' zejli kanne chegак benne' ka' yeyákgake' chawe' law Dios, dan' naken da' žonnze Dios chežo.

¹⁸ Dios bchoge' chegак yógo'te benách ka' gátgake' ni'a che dolan' da' ben toze bennen'. Lezka' yógo'te benách ka' gак yeyákgake' chawe' lawe' Le' ni'a che da' nak chawe' dan' ben yetoze Bennen', na' gata' yela' nban da' zejli kanne chégake'. ¹⁹ Beyakgак benne' zan wen dola' ka' dan' bi ben toze bennen' kan žnna xtiža' Dios. Lezka' benne' zan yeyákgake' chawe' law Dios dan' ben yetoze Bennen' kan žnna xtiža' Dios.

²⁰ Wyó'o da' wnnakze Dios lo yežlyó nga nich gak bia' zej nbaga' benách ka' dola'. Dan' gok bia' zej nbage'e dola', lezka' gok bia' zénle'eže nak da' žonnze Dios chegak benách ka'. ²¹ Gota' yela' wak che dola' goten žo'o. Lezka' da' žonn Dios chežo napan yela' wak gonen ga yeyakžo chawe' lawe' Le' ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' gonen ga gata' yela' nban da' zejli kanne chežo.

6

Zoažo nbanžo ni'a che Jesús, Benne' Cristo

¹ ĽBizkze nnažo na'a? Ľžala' gonžo dola' nich lo yela' nži'il che Dios Le' yenit lawe'e chežo da' zanže? ² ĽBi gónkžežon! Nak chežo ka ba gotžo to chi'ize nich biž gonžo dola'. ĽNakžkze gak gónžežo dola'? ³ ĽBi nnézele kan naken chežo? Cha' bezoažo nis nich yeyakžo toze len Benne' Criston', dan' bezoažo nis žloe'elen žo'o ba wděžo lo yela' got tzen len Le'. ⁴ Kan goken, gótlenžo-ne' tzen, lezka' bgáche'lenžo-ne' tzen lo yežw ba katen' bezoažo nis. Kan ben Dios, len yela' wak žen chie' beshane' Benne' Criston' lo yela' got, lezka' bene' ga bebánlenžo tzen Jesusen' nich gakžo benách kobe chie' ka'.

⁵ Cha' bénlenžo tzen Benne' Criston', na' gotžo kan gote' Le', lezka' gónlenžo-ne' tzen, yebanžo lo yela' got kan bebane' Le'. ⁶ Ba nnézkželžo da' ni: yela' benách chežo da' wzóan zga'ale, wdá'lenen Le' tzen le'e yag kroze nich kwia yi' yela' benách chežo da' bénlenžon dola', nich biž nna bia' da' nak dola' žo'o. ⁷ Cha' nakžo toze len Bennen' gote' ni'a che dola', na' ba beyakžo chawe' law Dios, biž nbága'žo dolan', na' biž yo'ožo lo na' dola'. ⁸ Na'a, cha' nátlenžo tzen Benne' Criston', žejle'žo yebánlenžo-ne' tzen, ⁹ dan' nnezlžo ba bebán Benne' Criston' lo yela' got, na' biž gate'. Che len biž bi gak gon yela' got na' chie' Le'. ¹⁰ Kan goken, gote' Le', toze chi'i gote' ni'a che dola' da' wbága'žo žo'o, san kan naken, zoe' nbane', nbánlene' Dios. ¹¹ Lezka' žala' gékele le'e naken chele ka ba nátkezele nich biž gonle dola', san zoale nbanle nich gonle kan žnna xtiža' Dios, dan' nakle toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

¹² Che len, bi we'le latje da' naken dola', nich bi gonen ga gonle dola' lo belá' žen chele da' gatken. Biž gonle kan nak da' zze láže'le da' kegle lo belá' žen chele. ¹³ Bi wdě kwinle lo na' da' naken dola', na' bi gonle da' kegle, san le wdě kwinle lo na' Dios dan' ba bebánle lo yela' got, na' le wdě belá' žen chele lo ne'e nich gón'lenen' da' naken chawe'. ¹⁴ Bi we'le latje da' naken dola', nich bi gonen ga gonle dola', dan' bzoa Dios le'e nich gonle kan žnna da' chawe' chie' Le', na' kege gónžele kan žnna da' bchi'le' benách dola' ka'.

Da' žsaka' lebe kan nak che benne' ndo'w

¹⁵ ĽBizkze nnažo na'a? Ľžala' gonžo dola' dan' biž yo'ožo lo na' da' bchi'le Dios benách dola' ka', san žonžo kan žnna da' chawe' che Dios? ĽBi gonžon! ¹⁶ Ba nnézkzelele cha' wdě kwinle lo na' to benne' nich gakle benne' ndo'w chie' ka', na' nich gonle kan žnna xtiže'e, to chi'ize nakle benne' ndo'w ka' che bennen' žonle kan žnna xtiže'e. Lezka' gaken cha' wdě kwinle nich gonle dola' da' gonen ga gatle, o cha' wdě kwinle nich gonle kan žnna xtiža' Dios, Bennen' gone' ga yeyakle chawe' lawe' Le'. ¹⁷ Na'a, žoxken Dios. La'kze zga'ale gokle benne' ndo'w ka' lo na' dola', na'a dot láže'le žonle kan žnna xtiža' Dios, dan' bde kwinle lo nan'. ¹⁸ Dan' ba belale lo na' dola', ba beyakle ka benne' ndo'w ka' lo na' da' naken chawe'. ¹⁹ ĽZchájlena' le'e kan žak chegak benách ndo'w ka', dan' bi žejní'ilele kwáselo lo yela' benachze chele. Zga'ale bde kwinle tzen len belá' žen chele lo na' da' kegle, na' lo na' da' bi naken chawe', na' gokle ka benne' ndo'w ka' chen, na' benle xchin da' bi naken chawe'. Na'a, le wdě belá' žen chele lo na' da' naken chawe', nich gakle ka benne' ndo'w ka' chen, na' gonle xchin da' naken chawe' nich gakle benne' ka' zej nake' che Dios.

²⁰ Katen' gokle ka benne' ndo'w ka' lo na' dola', bi benle xchin da' naken chawe'. ²¹ Na'a, žgok chawe' chele ni'a che da' benle zga'ale? Na'a dan' benle žonen ga žedoé'elele, na' žonen ga gat to chi'ize no benne' žonen'. ²² Na'a ba belale lo na' dola', na' nakle ka benne' ndo'w ka' che Dios, dan' žonen ga žak da' chawe' chele dan' žonen ga nakle che Dios, na' žonen ga naple yela' nban da' zejli kanne. ²³ Lazjw no benne' žone' dola' naken yela' got, san da' žonnze Dios chežo naken yela' nban da' zejli kanne, dan' napžo dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

7

Da' žsaka' lebe yela' zchag na'

¹ ĽZi'na'do' ka', nólele le'e nzi' lo na'le da' bchi'le Dios benách judío ka'. Nnézkzelele yo'o lo na' xtiže'e na' no benne' kate' ne zoe' nbane'. ² Lezka' to no'le nžag ná'lene' to benne' byo yoe'le lo na' benne' byo chien' kate' ne zoa nban benne' byo chien', dan' ki žnna da' bsedle Dios kan nak che yela' zchag na', san cha' ba got benne' byo chien', na' nžoj no'len' lo na' xtiža' Dios dan' bchagen légake'. ³ Ki naken, kate' ne zoa nban benne' byo chien', cha' no'len' wchág ná'lene' no benne' byo yoble, gone' dola' da' wká'n ditjen yela' zchag na', san cha' ba got benne' byo chien', na' nžoj no'len' lo na' xtiža' Dios na', na' na'a, cha' wchág ná'lene' to benne' byo yoble, bi gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

⁴ Lezka' žaken chele, zí'na'do' ka'. Dan' nžagle Benne' Criston', naken ka ba nátkzele le'e, na' biž yo'ole lo na' da' bchi'le Moisés žo'o, nich gak gakle che Benne' yoblen'. Na'a nakle che Benne' Criston', Bennen' bebane' lo yela' got. Ki naken nich gak gonžo da' žaz laže' Dios. ⁵ Katen' wyo'ožo lo na' yela' benachze chežo, da' žnna xtiža' Dios benen ga gok bia'gak da' ka' wzé láže'žo da' bi zej naken chawe', da' ka' bégaken žin lo belá' žen chežo nich góngaken ga gatžo. ⁶ Na'a ba belážo lo na' da' bchi'le Moisés žo'o dan' nátkzežo kan nak da' žnna xtiže'e, dan' bchi'len žo'o zga'ale. Ki naken nich gak gonžo xchin Dios lo yela' nban kobe da' žonn Dios Be' La'y chežo, na' kege gonžon lo da' ba wdé chen, dan' naken dan' bchi'le Moisés žo'o.

Zoalen neda' da' naken dola'

⁷ Ćizkze nnažo na'a? Ćžon da' wnnakze Dios ga žona' dola'? Bi žonen ki, san chela' bi bzejni'il neda' da' žnna xtiže'e, bi wnniezla' nak dola' da' žona'. Chela' bi zoa lo da' wnnakze Le' da' žnnan: "Bi se lažo'o da' de che lježo'" bi nnezla' nak dola' yela' zze laže' da' de che lježa'. ⁸ Kate' benla' xtiže'e, na' gókbe'ela' da' nak dola' žonen žin lo belá' žen chia', na' benen ga gókbe'ela' zze laža'a yógo'te da' kegle. Gan bi na' la' xtiže'e, bi nak bia' da' naken dola'. ⁹ Ža ni'te, kate' bi na' yenla' xtiža' Dios, gokla' zoa' nbana', san kate' benla' xtiže'e, gókbe'ela' nbaga'a dola', na' goka' ka to benne' gat law Dios. ¹⁰ Dios bdi'jwe' da' žnna xtiže'e nich gonon ga gata' yela' nban chežo, san benen ga gókbe'ela' ba natkza'. ¹¹ Gok bia' nchixela' kan nak dola', dan' ben xtiže'e ga gókbe'ela' nbaga'a dola', na' žala' gata'.

¹² Che len, la'y nak xtiža' Dios, na' la'y, na' chawe', na' xtan nak da' bchi'le žo'o. ¹³ ĆBen da' naken chawe' ga goka' ka to benne' gat? Bi naken ki, san da' nak dola' gok bian' ni'a che da' naken chawe', na' benen ga gókbe'ela' ba natkza' nich gak bia' nak dola' da' žona'. Ki goken nich gak bia' ni'a che xtiža' Dios yógo'te da' zej naken dola' zej nakle'en da' žinnj.

¹⁴ Nnezlžo Dios Be' La'y benne' chežo xtiža' Dios, san neda' naka' benachze, na' yoa'a lo na' dola' ka to benne' ndo'w chen. ¹⁵ Na'a, bi žejni'ila' da' žona'. Žénela' gona' kan žnna xtiža' Dios, san bi žona' dan' žénela' gona'. Da' žona' naken dola' da' bi žle'ela' chawe'. ¹⁶ Žona' dola' la'kze bi žénela' gona' dolan'. Ki naken dan' xtiža' Dios žsedlen neda' bi naken chawe' da' žona'. Che len nak bia' nak chawe' da' žnna xtiže'e. ¹⁷ Ki naken, kege nedza' žona' dolan', san dola' da' zoalen neda' žonen ga žona' dolan'. ¹⁸ Nnezla' da' nak chawe' bi zoalenen neda', o žala' nnia', dan' naken chawe' bi zoalenen da' nak yela'

benachze chia'. Žénela' gona' dan' naken chawe', san la' nedza' bi gak gonan'. ¹⁹ Bi žona' da' naken chawe' da' žénela' gona', san žónteza' da' kegle da' bi žénela' gona'. ²⁰ Che len, cha' žona' dola' da' bi žénela' gona', kege nedkza' žonan', san dola' da' zoalenen neda' žonen ga žona' dolan'.

²¹ Ki nak da' žaken chežo yógo'težo. Kate' žénelžo gonžo da' naken chawe', zoalen žo'o da' žonen ga žonžo da' kegle. ²² Lo yichj lážda'wa' žaz laža'a xtiža' Dios, ²³ san žákbe'ela' zoa da' žnna bia' neda' da' zoalen belá' žen chia', na' to da' žži'i che xtiža' Dios yo'on lo yichj lážda'wa'. Dan' zoalenen belá' žen chia' žonen ga žona' dola'.

²⁴ ĆDa' nyáche'le'e naken chia' neda' ĆNožkze benne' gak yeslé' neda' lo yela' benachze chia' da' žonen ga žona' dola'? ²⁵ Ćžoxken Dios, ba belážo na'a ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Che len, kan nak da' yo'on lo yichj lážda'wa' žona' kan žnna xtiža' Dios, la'kze yela' benachze chia' žonen ga žénela' gona' dola'.

8

Da' gak gonžo dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o

¹ Che len, benne' ka' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston', biž bi zia zej nbage'e, benne' ka' biž žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', san žóngake' kan žénele Dios Be' La'y. ² Dan' naka' toze len Jesusen', Dios Be' La'y, Bennen' nbánlenžo, žáklene' neda'. Che len, ba belá' lo da' benen ga bena' dola', na' lezka' lo yela' got. ³ Ba ben Dios da' bi gok gon da' bchi'le žo'o. Bi be gok gonon da' gáklenen žo'o dan' nakžo benachze. Che len Dios bsele'e Zi'nkze', Bennen' beyake' benách kan nakžo žo'o, nakžo benách dola' ka', san Le' bi be dola' bene'. Beshaga' kwine' dola' da' wbága'žo žo'o, na' ka' goken, Dios bchoge' chie' gote' ni'a che dola' da' žonžo lo yela' benachze chežo nich biž ga'nžo lo na' dolan'. ⁴ Ki bene' nich gak gonžo da' zej naken chawe' da' že' xtiža' Dios žo'o gonžo, nolžo biž žonžo kan žénele yela' benachze chežo, san žonžo kan žénele Dios Be' La'y.

⁵ Benne' ka', benne' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', že' láže'gake' da' naken che yela' benachze chégake', san benne' ka' žóngake' kan žénele Dios Be' La'y, že' láže'gake' da' naken che Dios Be' La'y. ⁶ Čha' že' láže'zežo da' naken che yela' benachze chežo, gatžo to čhi'ize, san čha' že' láže'žo da' naken che Dios Be' La'y, ba napžo yela' nban da' zejli kanne, na' zga'n ži yichj láždo'žo. ⁷ No benne' že' láže'ze' da' naken che yela' benachze čhie', bi zchage' Dios chawe', dan' bi žon bennen' kan žnna xtiža' Dios, na' bi gak gonon'. ⁸ Che len, benne' ka'

žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', bi gak góngake' da' žaz laže' Dios.

⁹ Na'a, le'e biž žonle kan žénele yela' benachze chele, san žonle kan žénele Dios Be' La'y dan' zóalénke' Le' le'e. Benne' Criston' bsele'e Dios Be' La'y chežo. No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi nake' toze len Benne' Criston'. ¹⁰ Cha' Benne' Criston' zóalene' le'e, la'kze gat yela' benachze chele ni'a che doła', soale nbanle ni'a che Dios Be' La'y dan' ben Dios ga nakle chawe' lawe' Le'. ¹¹ Be' La'y che Dios, Bennen' besbane' Jesusen' lo yela' got, zóalene' le'e. Dios, Bennen' besbankze' Jesus, Benne' Criston', lo yela' got, gone' ga yebanle le'e lo beła' žen chele da' žatkzen. Ki gone' dan' zoalen Dios Be' La'y le'e.

¹² Che len, zi'na'do' ka', zoa to da' nbága'žo, san kege che yela' benachze chežo, nich bi gonžo kan žénele yela' benachze chežo na'. ¹³ Cha' žonle kan žénele yela' benachze chele, gatle to chi'ize, san cha', len yela' wak che Dios Be' La'y, žonle ga kwia yi' da' žonle lo yela' benachze chele, na' gaple yela' nban da' zejli kanne.

¹⁴ Zej nak zi'нке Dios yógo'te benne' ka' žóngake' ka' žénele Dios Be' La'y. ¹⁵ Dios Be' La'y na', Bennen' zóalene' le'e, bi bnnite' le'e da' yoble ka benne' ndo'w ka' nich žébele, san ba bene' le'e zi'нке Dios, na' Lekze' žone' ga žližžo Dios, na' znažo: "Xe." ¹⁶ Dios Be' La'y na' zzejni'ikzele' be' nakkžžo, na' žone' ga nnezlžo nakžo zi'n Dios. ¹⁷ Cha' ba nakžo zi'n Dios, lezka' da' zej naken che Xažo Dios gata' chežo tzen len Benne' Criston'. Ki gaken chežo cha' sáka'lenžo tzen Benne' Criston' nich tzen len Le' soažo lo yela' bani' chie'.

¹⁸ Žekla' neda', da' zzáka'žo na'a bi be naken kan nak yela' bani' da' gata' chežo ža da' ba za'. ¹⁹ Zbezgak yógo'te da' ben Dios, na' žak láže'gaken žinte ža na' katen' Dios wlo'e'ele' law zej nak zi'нке' benne' ka' žejl'é'gake' chie' Le'. ²⁰ Yógo'te da' ben Dios wdégaken lo na' da' žonen ga kwia yi'gaken, kege dan' gónegeken gaken ki, san ki goken dan' ben Dios ga naken ki. Lezka' bene' ga gak wxén láže'gak Le' da' ka' bene', ²¹ na' yelagak yógo'te da' ka' ben Dios lo da' žonen ga zbia yi'gaken. Ki naken, lezka' yebégeklen lo yela' žeslá da' záka'le'en da' yebélengekle benne' ka' zej nake' zi'n Dios. ²² Nnezlžo yógo'te da' ben Dios zzáka'gaken na' zejte na'a ža, kan zzaka' to no'le za' galj bi'do' chie'. ²³ Kégeze yežlyó nga zzakan', san lezka' zzáka'žo žo'o, la'kze Dios Be' La'y zóalene' žo'o. Le' nake' chežo da' zloe'elen žo'o kan gákkzežo. Zzáka'žo kate' ne zbezžo ža na' katen' Dios wlo'e'ele' law nakžo zi'нке' ka', ža na' lezka' yeskobe' beła' žen chežo. ²⁴ Dan' žxen láže'žo gone' da' ni, belažo žo'o, san cha' gak le'elžo dan' žxen láže'žo, bi naken to

da' zbez láže'žon. Bi zbezžo da' ba zle'elžon. ²⁵ Na'a, cha' žxen láže'žo to da' bi zle'elžo, na' lo yela' zbez zen láže' zbezžon.

²⁶ Lezka' Dios Be' La'y zákłene' žo'o kate' žedó láže'žo, dan' bi nnezlžo bi žala' nnablžo Dios, san Dios Be' La'y zdekze' xtíža'žo law Dios, na' lo yela' znnab chie' zbeže láže'li'e, kan bi gak no benne' nne'. ²⁷ Dios zwie' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benách ka', na' nnezle' da' žénele nna Dios Be' La'y na', na' Le', kan žénekzele Dios, zdie' xtíža'gak benne' ka' law Dios, benne' ka' zej nake' toze len Benne' Criston'.

Ba belažo dan' yo'ožo Benne' Cristo

²⁸ Nnezlžo yógo'te da' žak chegak benne' ka' zej nži'ile' Dios žon cháwe'gaken légage', benne' ka' bliž Dios légage' kan wnnakze' gone'. ²⁹ Benne' ka' wžekze Dios zga'ale, lezka' bzoe' chégake' zga'ale gágake' tlebe kan nak Zi'нке', nich gak blo Zi'nen' ladjw benne' zan, benne' lježe ka'. ³⁰ Benne' ka' bzoa Dios chégake' zga'ale kan žala' gágake', lezka' bliže' légage', na' benne' ka' bliže', bene' légage' chawe' lawe' Le', na' benne' ka' bene' légage' chawe', lezka' ba bzoe' chégake' sí'gake' yela' bani' chie'.

³¹ Bizkze nnažo na'a kan zej nak da' ki? Cha' Dios zákłene' žo'o, bi žala' žébežo la'kze soa da' gongak benách ka' chežo. ³² Dios, dot láže'e benne' chežo Zi'nczen'. Bdie' Le' nich gote' lo wlažžo žo'o. Cha' ki ben Dios, žbi gónnli'e chežo tzen len Zi'nen' yógo'te da' žiážjelžo? ³³ Nožkze benne' gak yesbage'e benne' ka' zia, benne' ka' wžekze Dios? Bi gak nitó benne' dan' benkze Dios ga ba beyakžo chawe' lawe' Le'. ³⁴ Nožkze benne' gak choge' chežo gatžo to chi'ize? Bi gak nitó benne' dan' gotkze Benne' Criston' lo wlažžo žo'o, na' da' nakže zen, bebane' lo yela' got, na' na'a zoe' kwit li ža che Dios gan nzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' zgne chawe'e lo wlažžo žo'o law Dios. ³⁵ La'kze zoa bi da' žaken chežo, nnézkzelžo Benne' Criston' nži'ile' žo'o. Nnezlžo nži'ile' žo'o la'kze zzáka'žo, o la'kze nak nyache' láže'žo, la'kze zbía láže'gak benách ka' žo'o, o la'kze zdonžo,

o la'kze žiážje da' gákwžo, o la'kze žon zož chežo,

o la'kze gotgak benách ka' žo'o.

³⁶ Kan zej nak da' ki nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Dan' nakžo chio' Le',

žóntezgak benách ka' ga gatžo.

Nakžo ka zila' ka',

bia ka' ndégakba' lo na' benne' gote' légakba'.

³⁷ Na'a, dan' Bennen' nži'ile' žo'o zóalene' žo'o, žxen láže'žo soelžo lo da' žaken chežo.

³⁸⁻³⁹ Che len žekla' neda':

Bi be sáke'le gonen ga biž ži'il Dios žo'o.

Nži'ile' žo'o dan' nakžo toze len ẖanžo Jesús,
Benne' Criston'.

Bi sáke'le gon yela' got o yela' nban ga biž
ži'ile' žo'o,

na' kege wbás che ya'abá ka',

o benne' wnná bia' ka', o yela' wak che da'
xiwe',

o bíte'teze da' zoan, o bíte'teze da' zan',

o to da' že' ža'le, o to da' že' že'le,

o bíte'teze da' ben Dios.

9

*Dios wžekze' benne' Israel ka' nich
gágkake' chie'*

¹ Zchalja' da' naken dot da' li dan' naka'
che Benne' Criston', na' da' znnia' naken
tlebe len da' znnakze Dios Be' La'y lo yichj
lázda'wa'. Bi žon laža'a. ² Žakle'e nyache'
laža'a, na' žéktezela', ³ dan' žak laža'a gona'
ga yelagak lježa' ka', benne' wláž chia' ka'.
Chela' gaklen légake', yénekezela' yebéj yichj
Dios neda', na' kwáslena' Benne' Criston'.
⁴ Benne' wláž chia' ka' zej nake' za'só Israel,
na' Dios bi'e légake' latje gágkake' zi'nkze' ka'.
Yela' bani' che Dios wzóalenen légake', na'
Dios bdie' lo ná'gake' diža' chie' da' zka'n
chawen', na' lezka' da' bchi'le' žo'o. Bliže'
légake' nich wká'n zéngake' Le', na' bchebe
laže'e gon chawe'e yógo'te benách zi'to' ka'
ni'a chégake'. ⁵ Zej nake' za'sógak ẖa wdé
chetó', Bran, na' Isaak, na' Jakob, na' ladjw
ljéžgake' ka', kan nak yela' benách chie', golj
Benne' Criston', Bennen' nakkze' Dios, na'
znná bi'e yógo'te. ¡Ga'n zénteze' Le'! Ka'kze
gaken.

⁶ La'kze yógo'te benne' wláž chia' ka' bi nzi'
lo ná'gake' Benne' Criston', bi žala' nnažo:
"Beyák ẖtiža' Dios dáche'ze." Kege yógo'te
za'só Israel zej nake' da' li benne' Israel ka',
benne' ka' zej nake' che Dios. ⁷ La'kze golj-
gake' benne' zan za'só Bran, kege yógo'tegake'
gógkake' da' li za'só Bran na', san naken kan
neyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Za'só Isaak
ka' gágkakze' da' li za'só ka'." ⁸ Ki naken,
benne' ka' zej nake' zi'n to benne', bennen'
nake' che Dios, kege yógo'tegake' zej nake'
zi'nkze Dios. Na'a, benne' ka' náljgake' ni'a
che da' bchebe laže' Dios zej nakze' da' li
za'só Bran na'. ⁹ Dan' bchebe laže' Dios bi
da' wnezejwe' che Bran na' znnan ki: "Yetó
yiz na'a ža yelá'a, na' Sara, zo'lo', galje to bi'
byodo' chie'."

¹⁰ Kégeze da' ni goken ki, san lezka' katen'
Rebeka ne noe'e bi' byodo' ka' che Isaak, ẖa
wdé cheto', lo li'e, ¹¹⁻¹³ katen' bi na' gáljgakbe',
na' bi na' góngakbe' da' nak chawe' o da'
kegle, Dios gože' Rebeka na', na' wnné':
"ẖkwide' nežw chio' gonbe' ẖchin ẖkwide'
bežopen'." Da' ni naken tlebe len da' neyew
le'e yiche kan wnná Dios, dan' znnan: "Bži'ila'
Jakob, na' kege Esaú." Ka' goken, bga'n

choch da' bzoa Dios to chi'ize kan nak
chegak benne' ka' ba wžekze' Le'. Che len bi
žaken ki ni'a che to da' gak gongak benách
ka', san naken ki dan' zbekze Dios no benne'
žliže'.

¹⁴ ŽBizkze nnažo na'a? žŽon Dios da' kegle?
Bi zonen'. ¹⁵ Dios gože' Moisés, na' wnné':
"Yeyache' láže'la' no benne' žénela' yeyache'
láže'la'-ne', na' we' laža'a no benne' žénela'
we' laža'a-ne'." ¹⁶ Che len, bi žaken ki ni'a che
da' žénegekle benách ka', o dan' žon byene
to benne', san naken dan' žénekezle Dios,
Bennen' žeyache' láže'le' benách ka'. ¹⁷ Kan
nak da' ni neyew le'e yiche la'y kan Dios gože'
Benne' Faraón, katen' wnné': "Che len bzoa'
le' gan znná bi'o nich wlóe'ela' law yela' wak
zen chia' ni'a chio' le', na' gona' ga gónbia'gak
benách ka' nníta'gake' dot yežlyó da' nakkza'
neda'." ¹⁸ Ki naken, Dios žeyache' láže'le' no
benne' žénekezle, na' lezka' žone' zižje yichj
lázdo'w no benne' žénele' gone' zižje yichj
lázda'we', kan bene' che Benne' Faraón na'.

¹⁹ Na'a ye'le neda': "Cha' ki naken, žbiz
chen' žesbaga' Dios benách ka' zia? žNožkze
benne' gak wsejwe' ẖnez Dios nich bi gone'
da' žénekezle' Le'?" ²⁰ Bi naken ki, žNožkze le'
znnio' che Dios? žWak to yeso' da' naken yo
yen' benne' wen že'e, na' nnan: "žBiz chen'
beno' neda' ki?" ²¹ žBi nzi' lo na' benne' wen
že'e gone' che gona' na' to yeso' da' wkonlžon
žin ga nla' law, na' che la' gona' na'ze gone'
yetó yeso' da' wkonlžon žin ga bi nla' law?

²² Gónkezele Dios wlóe'ele' law kan wsaka'
zi'e no benne' wen da' kegle, na' gone' ga
gak bia' yela' wak zen chie', san lo yela' zbez
zen laže' chie' bzoele' benne' ka' žala' choge'
chégake' gátgake', benne' ka' zej nbage'e zia,
da' žon byenen wžia yi'e légake'. ²³ Ki ben
Dios nich gak bia' záka'le'e yela' bani' chie',
dan' złoe'ele' law lawgak benne' ka' žeyache'
láže'le', benne' ka' bzoe' chégake' zga'ale
sógake' lo yela' bani' chien'. ²⁴ Dios bliže'
benách ki. Kégeze bliže' neto', benne' judío
ka', san lezka' bliže' benách zi'to' ka'. ²⁵ Kan
nak da' ni neyew le'e yiche la'y da' bchalj
Oseas lo wláž Dios, katen' wnné':
Benne' ka' bi zej nake' benách chia' ka',
go'a légake': "Benách chia' ka'."
Na' benne' ka' bi bži'ila',
go'a légake': "Benne' ka' nži'ila'."

²⁶ La' na'ze gan wnná' kan nak chégake':

"Bi nakle benách chia' ka'"

go'a légake': "Ži'nkze Dios ban'."

²⁷ Na'a, kan nak chegak za'só Israel ka', Isaías
wnné':

La'kze yangak za'só Israel ka',
na' nníta'gake' kan že' yox žoa'a to yego zen,
nbábzegake' yelágake'.

²⁸ ẖanžo Dios la' gontie' ga la' lawte
da' b'choge' chegak benách ka' nníta'gake'
yežlyó nga.

²⁹ Lezka' Isaías na' bchalje' zga'ale, na' wnné':

ẖanžo Dios, Bennen' nape' dot yela' wnná bia',
chela' bi bka'ne' chežo za'sóžo ka',
ga'nžo kan zej nak yež Sodoma, na' yež Go-
morra,
yež ka' bchinnj Dios.

Benách Israel ka', na' diža' chawe'

³⁰ ¿Bizkze nnažo na'a? Benne' ka' bi zej nbabe' Israel, na' bi be' láže'gake' yeyákake' chawe' law Dios, ba beyákake' chawe' lawe' Le', san beyákake' chawe' lawe' Le' dan' žejlé'gake' chie'. ³¹ Na'a, la'kze be' láže'gak benne' Israel ka' góngake' kan zнна xtiža' Dios, da' žala' gonen ga gákake' chawe' lawe' Le', bi gota' chégake' da' žala' gata' chégake' dan' žóngake' kan zнна xtiže'e. ³² ¿Biz chen' goken ki? Ki goken dan' bi bégaken' lo yela' žejlé' chégake' che Dios, san žakze chégake' gónekle' góngake' kan zнна xtiže'e, na' che len bchixgekle', o wak nnažo: bejchégwake' lo da' nzin': Yej Gan Žejchégo'gak Benách Ka'. ³³ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Le wia nga, wdxjwa' lo yež Sión to benne' byo,

bennen' gake' ka to yej gan chejchégo'gak benách ka',

yej na' gonen ga wchixgekle'.

No benne' chejli'e chie' Le', bi yedoe'ele'.

10

¹ Zí'na'do' ka', da' žak laža'a, na' da' znnabla' Dios gone' chegak benách Israel ka', naken gone' ga yelágake'. ² Zzoa lia' chégake', dot láže'gake' že' láže'gake' Dios, san kege len yela' žejní'il li laže'. ³ Bi nnézeikle' kan žon Dios, žonze' ga nakžo chawe' lawe' Le', san žénegekle' gon kwíngake' chawe' law Dios žakze chégake', na' bi nníta'gake' gaxjw laže' law Dios nich gak gone' Le' légake' chawe' lawe' Le'. ⁴ Beyóž ben Benne' Criston' da' žénele gon da' bchi'le Moisés gonžo. Ben benne' Criston' ga gak yeyakgak yógo'te benách ka' chawe' law Dios, benne' ka' chejlé'gake' chie' Le'.

⁵ Kan nak che no benne' cha' yeyake' chawe' law Dios dan' žone' kan zнна xtiža' Dios, bzoj Moisés da' znnan ki: "Bennen' gone' dot kan zнна xtiže'e, soe' nbane' dan' žone' ki." ⁶ Na'a, kan nak che no benne' yeyake' chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le', znnan ki: "Bi nno' lo yichj laždo'o, bi nno': ¿Nozkze benne' kwene' ya'abá che Dios? (dan' naken: nich gone' ga yetj Benne' Criston'), ⁷ na' bi nno': ¿Nozkze benne' yetje' gan de latje che benne' gat ka'? (dan' naken, nich gone' ga kwen Benne' Criston', na' yežoje' lo yela' got)." ⁸ Na'a, ¿bizkze znnan? Ki znnan: "Gawze gan zo' zoakze xtiža' Dios. Lo žo'o, na' lo yichj laždo'o zoa xtiže'e na'." Da' ni naken diža' che da' žejle'žo che Dios dan'

zchaljton', na' znnato': ⁹ "Ča' da' zнно' nak bian' Jesusen' nake' Xano', na' cha' žejli'o dot lažo'o Dios besbane' Le' lo yela' got, yeló' le'." ¹⁰ Lo yichj láždo'žo žejle'žo che Jesusen' nich yeyakžo chawe', na' ni'a che da' zchaljžo, žloe'elžo dan' nak Jesusen', Benne' Criston', chežo nich yelažo.

¹¹ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bi yedoé'egikle yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'." ¹² Dios, tlebe kan že' láže'e benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, dan' ẖanžo na'kze nake' ẖangak yógo'tegake', na' nápli'e bi da' wnezwje' chegak yógo'te benne' ka' znnábgekle' Le'. ¹³ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Yelagak yógo'te benne' ka' wlížgake' La ẖanžon'." ¹⁴ ¿Nakx gak wlížgake' Le' cha' bi žejlé'gake' chie' Le'? ¿Nakx gak chejlé'gake' chie' Le' cha' batkle bégnekle' kan nak chie'? ¿Nakx gak yénekle' chie' cha' bi zoa no benne' wzenle' légake' xtiže'e? ¹⁵ ¿Nakxkze gak wzénekle' xtiže'e cha' bi sela' no benne' légake'? Kan nak da' ni nyejw le'e yiche da' znnan: "Ba nez zen gaken chegak benne' ka' žingak benne' ka' gan nníta'gake', benne' ka' zchaljgake' da' zka'n ži yichj láždo'žo." Ki zнна diža' chawe' che Benne' Criston'.

¹⁶ Na'a, kege yógo'tegake' wzí' lo ná'gake' diža' chawen'. Kan nak da' ni, Isaias wnné': "ẖan, ¿nozkze benne' bejli'e da' bchaljton'?" ¹⁷ Ki naken, benne' ka' yénekle' chejlé'gake' chie' Le', na' dan' žala' yénekle' naken xtiža' Benne' Criston'.

¹⁸ Na'a znnia': "¿Bi bégnekle'?" Da' li bégnekle', kan nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Benle chí'igake' dot yežlyó nga.

Yógo'te latje bžingak xtiža'gake'.

¹⁹ Lezka' znnaba': "¿Bi gókbe'egikle benne' Israel ka' da' ni?" Da' li gókbe'egiklen'. Gan wzó law, bchalj Moisés lo wláz Dios, na' wnné':

Gonkza' ga gé'elele le'e,

dan' ži'ila' benách ka' bi zej nbáblene' le'e.

Ni'a chegak benách ka' bi žejní'igekle' gona' ga ža'ale.

²⁰ Wdé na' Isaias na' gókli'e benne' wechóg laže', na' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné':

Benne' ka', benne' bi bdíljgake' neda', bžélgekle' neda'.

Bloe'e lawa' lawgak benne' ka' bi be wnnábgekle' neda'.

²¹ Na'a, kan nak chegak benne' Israel ka', bchalj Isaias na' lo wláz Dios, na' wnné': "Tža tža bli na'a, na' bliža' benách ka' bi žóngake' kan zнна xtiža'a, na' zžóagake' neda' chela'ale."

11

No benne' ka' yelágake' ladjw benách Israel ka'

¹ Na'a znnaba': ¿Bebéj yichj Dios benách Israel ka' to chi'ize? Bi naken ki. Nedkza' naka' benne' Israel. Naka' za'só Bran, na' nbaba' ljež Benjamín ka', zi'nkze Israel na'. ² Dios bi bebéj yichje' benách chie' ka', benne' ka' wžekze' Le' ža ni'te nich gágake' che Leze'. ¿Bi nnézlele dan' nyejw le'e yiche la'y kan ben Lías, bennen' bchalje' lo wláž Dios? Blíže' Dios, na' besbage'e benách Israel ka' zia, na' wnné': ³ “Xan, ba bétgake' benne' ka' bchaljgake' lo wlazo' Le', na' bchinnjgake' bkog la'y chio' ka' gan bzeyto' bia beždo' ka' lawo' Le'. Toza' neda' nga'na' chio', na' žénegekle' gótgake' neda'.” ⁴ Na'a, ¿biz bechebe Dios? Ki wnné': “Žape chi'a chonnalaj chi gaywá' benne' chia' ka', benne' ka' bi zzoa žibgake' lawgak lo'a ka' zej nzin' Baal.” ⁵ Lezka' naken ža ni zoažo na'a, zej nga'n bałe benne' Israel ka', benne' ka' wžekze Dios nich gágake' chie' Le'. Le' žape chi'íkze' légake'. ⁶ Cha' naken da' žonze' Le' ni'a chégake', bi naken ni'a che to da' gak góngake'. Chela' goken ni'a che to da' gak gonžo, dan' žonze Dios ni'a chežo biz gaken to da' žonze' ni'a chežo.

⁷ ¿Bizkze nnažo na'a? Bi wzi'gak benne' Israel ka' dan' bđiljgake', san ba wzi'gaken benne' ka' wžekze Dios nich gágake' chie' Le', na' yezika'že' ka', Dios bene' žižje yichj lázdo'gake'. ⁸ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Dios bene' ga zej nake' chol laže'.” Ki bene', na' la'kze gak lé'egagle' da' žone' Le', na' yéngagle' xtiže'e, bi žejni'igagle'. Ki naken chégake' na' zejte ža ni zoažo na'a. ⁹ Kan nak da' ni lezka' bchalj Dabí, katen' wnné':

Lni ka' chégake' yeyákgaken da' séngaken légake',

na' ka to do yelj gan chégake'.

Lezka' góngaken ga chíxgekle',

na' Dios wsaka' zi'e légake'.

¹⁰ Cholgak yej lágwage', nich bi lé'egagle', na' to chi'ize yéchwage' nich wá'gake' ywa'.

Kan gak yelagak benách ka' bi zej nake' benne' judío

¹¹ Na'a znnia': ¿Bchíxgekle benne' judío ka' ga bžinte wnitgekle' to chi'ize? Bi goken ki, san bzóagake' xtiža' Dios chela'ale, na' na'a Dios žoe'e latje yelagak benne' ka' bi zej nake' benne' judío nich gone' ga gé'egagle benne' judío ka' légake'. ¹² Dan' bengak benne' judío ka', bchíxgekle', benen ga bžin da' naken ka to yela' wnni'a zen chegak benách ka' nnita'gake' yežlyó nga. Cha' ki goken, gota' to yela' wnni'a zen chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío dan' wnitgekle benne' judío ka', na' da' zenle'eže gata' chegak benách ka' nnita'gake' yežlyó

nga kate' yeyakgak benne' judío ka' che Dios.

¹³ Na'a žapa' le'e, benne' ka' bi nakle benne' judío, znnia': dan' naka' wbás bsela' Dios nich wzenla' benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' xtiže'e, zkónle'ela' žin dan' nzi' lo na'a, ¹⁴ nich gak gona' ga gé'egagle benne' wláž chia' ka' le'e, na' nich gona' ga yelágake' bale'. ¹⁵ Cha' gota' latje chegak benách ka' nnita'gake' dot yežlyó nga yeyákgake' che Dios dan' wnitgekle benne' judío ka' latje chégake', na' da' zénle'eže gata' chegak benách ka', kate' benne' judío ka' yeyázgake' lo latje chégakkze' na'. Gaken kan žak kate' žebangk benne' gat ka'. ¹⁶ Cha' znéjžwo che Dios kwa nildo' da' žebejžon néžwle, lezka' kwa dan' nga'nen naken che Leze', na' cha' nnažo nak che Dios lwe yag, lezka' ni'a nen zej naken che Leze'.

¹⁷ Zej nak bałe benne' judío ka' ka ni'a na' to yag olibo chawe' da' ka' zej nžogen, na' le'e, ka ni'a na' to yag olibo yixe', bejda'le yag olibo chawen', na' beyazle lo latje chegak benne' ka' wžóggake', na' zzi'le da' žonn lwen, na' xis yag olibo chawen'. ¹⁸ Che len, bi wká'n zen kwinle, bi wzoale chela'ale benne' ka' zej nake' ka ni'a nen ka', da' zej nžogen. Cha' žka'n zen kwinle, žala' nnézlele kege le'e zwawle lwe yagen', san lwe yagen' zwawn le'e.

¹⁹ Wak nno': “Wžoggak ni'a na' yagen' nich gak chaza' neda' lo latje chégaken.” ²⁰ Da' znnó' naken dot da' li, san wžóggake' dan' bi bejlé'gake' che Dios, na' bejdó'o le' yagen' dan' žejli'o che Dios. Che len, bi žala' wká'n zen kwino', san žala' žebo' Dios. ²¹ Cha' bsaka' zi'i Dios benne' ka', benne' ka' zej nakkze' ni'a na' yag chawen', lezka' wsaka' zi'e le'. ²² Na'a, bwia nga kan nak Dios ži'i laže', na' lezka' kan žsaka' zili'e no benne'. Da' li žsaka' zili'e benne' ka' bchíxgekle', san nake' ži'i laže' len le'. Che len, žala' góntezo' da' naken tlebe len yela' ži'i laže' chie' na', nich bi choge' lezka' le' lo yag chien'. ²³ Lezka' gaken chégake' cha' bi gá'ngake' lo yela' bi žejlé' chégake', na' chejtá'gake' da' yoble lo yagen', dan' nap Dios yela' wak gone' ga chejtá'gaken' da' yoble. ²⁴ Nako' le' ka ni'a na' yag olibo yixe' da' bhogen', na' bejtó'o yag olibo chawen' gan nitó benne' wdé' ni'a na' to yag yixe'. Bi gakže zede chegak benne' ka' zej nakkze' ka ni'a na' yag chawen', chejtá'gake' da' yoble lo yag chégakkzen'.

Kan gak yelagak benách Israel ka'

²⁵ Zi'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni da' bgachen', nich bi wká'n zen kwinle ni'a che yela' žejni'il chele. Bale benne' Israel ka' beyákgake' žižje laže', na' ki gágake' ga žinže ža yógo'te benách ka', benne' bi zej nake' benne' judío ka', benne' ka' žala' yelágake', ba zej nbabe' gan žna bia' Dios. ²⁶ Te na' gata'

latje yelagak yógo'te benne' Israel ka', kan njejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Žoj Benne' Weslá lo yež Sión, na' yek'é da' kegle da' bengak za'só Jakob ka'.

²⁷ Da' ni naken diža' žag da' gónlena' légake' katen' yeká'a dola' da' zej nbage'e.

²⁸ Ki naken, bzóagake' diža' žag da' ben Dios chela'ale, na' Dios wléj yichje' légake' nich gak yelale le'e, san lezka' nži'il Dios légake', dan' wžekze' Le' xa xtó'gake' ka'. ²⁹ To chi'ize znejw Dios da' znejwje', na' to chi'ize zbie' benách ka'. ³⁰ Kan nak chele, zga'ale bi benle kan zña xtíža' Dios, na' na'a Dios žeyache' láže'le' le'e dan' bi bengak benne' judío ka' kan wnnakze' Le'. ³¹ Lezka' žaken chégake' na'a, bi žóngake' kan wnná Dios, san ki gakzen na' zejte Dios yeyache' láže'le' légake', kan žeyache' láže'le' le'e na'a. ³² Dios wléj yichje' yógo'te benách ka' bzóagake' xtíže'e chela'ale, nich gak yeyache' láže'le' yógo'tegake'.

³³ Zenle'e nak yela' wnni'a che Dios, dan' naken yela' wak zen chie', na' yela' žejni'il chie'. Bi gak nitó benne' chejni'ile' da' bzóa Dios gone', na' bi gak no benne' nnezle' da' ka' žon Dios. ³⁴ ¿Nožke benne' žejni'ile' da' zža' láže' Xanžon'? ¿Nožke benne' gak wejni'ile' Le'? ³⁵ ¿Nožke benne' zóa da' bnejwje' che Dios nich gon byenen bi da' yebi'i Dios chie'? ³⁶ Yógo'te da' zej den zej nžojen lo na' Dios, na' zej nnitan' ni'a chie' Le', na' zej nnitan' nich yebélenle' Le' légaken. ¡Ga'n zen Dios to chi'ize! Ka'kze gaken.

12

Žala' wdé kwinžo lo na' Dios

¹ Zí'na'do' ka'. Dios žeyache' láže'le' žo'o. Che len žáta'yoela' le'e wdé kwinle lo na' Dios, na' gake ka' to da' nak ban da' zdežo law Dios, nich gake che Leze', dan' naken to da' žaz láže' Dios. Da' ni žala' gonle, da' naken tlebe len da' zka'n zenžo Dios. ² Biž gonle tlebe kan žongak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, san le gak benách kobe ka' dan' ba bkob Dios yichj lázdo'le. Le gon ki nich gak nnézele da' chawe' da' žénele Dios gonle, dan' žaz láže'e Le', na' da' naken dot li láže'.

³ Na'a, dan' zóa da' bde Dios lo na'a, žapa' yógo'tele: bi wká'n zen kwinle, da' bi žala' gonle, san žala' gake gaxjw láže' kan zža' láže'le, na' kan nak yela' žejlé' chele da' benn Dios che chele. ⁴ Kan nak tože belá' žen chežo, la'kze da' zan da' ka' zej dan', na' kege tože žin žon to to da' ka', ⁵ lezka' naken chežo. La'kze benne' zan nakžo, nakžo ka tože belá' žen dan' nžagžo žo'o Benne' Criston', na' che len yógo'težo nakžo tože tožo len yetožo.

⁶ To tožo nži' lo na'žo to da' benn Dios chežo, na' nža' to ton kan nak da' benne' che chežo.

No benne' Dios bnejwje' chie' wchalje' lo wlaze' Le', len yela' žejlé' chie', žala' wchalje'.

⁷ No benne' Dios bnejwje' chie' gone' xchine', cháwe'do' žala' gonon'.

No benne' Dios bnejwje' chie' wsedle' benách ka', cháwe'do' žala' wsedle' légake'.

⁸ No benne' Dios bnejwje' chie' wejni'ile' benách ka', na' cháwe'do' žala' wejni'ile' légake'.

No benne' bi da' wnejwje' che no benne' yoble, dot láže'e žala' wnejwjen'.

No benne' zña bi'e benách ka', lo yela' gaxjw láže' žala' gonon'.

No benne' žáklene' lježe' ka', len yela' žebél žala' gonon'.

Kan žala' gon no benne' nake' tože len Jesús

⁹ Žala' ži'ilele lježle ka' dot láže'le.

Le wzóa da' kegle chela'ale.

Le we' láže' gonle da' naken chawe'.

¹⁰ Le ži'il lježle ka' kan nži'il kwinkzle.

Kan žaple ba la'ne lježle žala' gonle ga gakže' benne' blo.

¹¹ Le gon chóchteze láže'le, na' bi wedle.

Le gon xchin Xanžon' dot láže'le.

¹² Le yebél dan' zóa da' žxen láže'le.

Le kwěz zen láže' kate' bi zzáka'le.

Le wcháljłenteze Dios.

¹³ Le wnejw benách ka' che Jesusen' da' žižážegekle'.

Le we' gan chejnníta'gak benne' ka' zlá'gake' ližle.

¹⁴ Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' zbía láže'gake' le'e.

Le nnab gak chawe' chégake', na' bi wžiale légake' zia.

¹⁵ Le yebél tzen len benne' ka' žbéžegekle'.

Le kwéželen benne' ka' zbéžegake'.

¹⁶ Le gak tože len lježle ka'.

Bi wká'n zen kwinle, san le gonlen tzen benne' gaxjw láže' ka'.

Bi gekle ba naple dot yela' žejni'il.

¹⁷ Bi yebi'ile che nitó benne', bi gonle da' zia che no benne' žone' chele da' zia.

Le gon da' nak chawe' chegak yógo'te benách.

¹⁸ Cha' sáke'le, le kwěz chawe' len yógo'te benách.

¹⁹ Zí'na'do' ka', bi yezi'le wzón benách ka' la' le'eze, san le we' latje yebi'i Dios chegak benne' ka', dan' njejw le'e yiche la'y da' znnan: "Nedkza' yezi'a wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná Xanžo Dios.

²⁰ Lezka' znnan: "Ča' zóa no benne' bi zle'ele' le' chawe', na' ča' zdone', bnejw da' gawe'. Ča' zbile' nis, bnejw da' ye'je'." Kate' gono' ki, gono' ga yedoé'el bennen'. ²¹ Bi go'o latje nna bia' da' kegle le', san wnná bia' da' keglen', wkonlo' žin da' naken chawe'.

13

¹ Yógo'tele žala' gonle kan znnagak benne' yolawe' ka'. Dios bdekze' lo ná'gake' yela' wnná' bia' da' zej nzi'e, na' wak nnažo bnnita'kze' Le' benne' ka' lo latje chégake'. ² Che len, no benne' z'zoe' no benne' yolawe' chela'ale, z'zoe' chela'ale to da' bzoa Dios, na' benne' ka' zóngake' ki, choge' chégake' kwia yí'gake'. ³ Zej nnnita' benne' yolawe' ka', kege ních wchébegake' no benne' žone' da' naken chawe', san ních wchébegake' no benne' žone' da' zinnj. Cha' žénelo' gono' ga bi wchébegake' le', ben da' naken chawe', na' yežoj' chawe' gan zchi'a láže'gake'. ⁴ Benne' yolawen' nake' ni'a na' Dios ních gáklene' le', san cha' žono' da' zinnj, na' žala' žebo', dan' bi noe'e dáche'ze bar che yolawe'. Nake' ni'a na' Dios ních yebi'e da' žeyala' no benne' žone' da' zinnj. ⁵ Che len žon byenen gonle kan znnabennen' nzi' lo ne'e yela' wnná' bia', kégeze dan' bde Dios lo ne'e wsaka' zi'e le'e, san lezka' ních kwe' ži yichj lázdo'le law Dios. ⁶ Che len žíjwle lazle che yolawe', dan' zej nak benne' yolawe' ka' ni'a na' Dios, na' zóngake' da' bdie' Le' lo ná'gake'.

⁷ Le chíjw yógo'te benne' ka' da' nbága'le chégake'. Le chíjw lazle lo na' no benne' žala' wchizjwe' lazle. Le chíjw mežw no benne' žala' chíjwlen. Le žebe no benne' žala' žébele, na' le gape ba la'ne no benne' žala' gape le' ba la'ne. ⁸ Bi be žala' bága'le che nitó benne', san toze žala' ži'ile lježe'le ka', da' nbága'le chegak yógo'te benách ka', dan' no benne' nži'ile' lježe' ba bene' dot da' znnaxtiža' Dios. ⁹ Ki znnaxtiže'e: Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bi goto' benách ka'. Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen láže'.

Bi dan lážo'o da' de che lježo'.

Da' wnné' ki, na' yógo'te da' yezika' da' wnné', yeyóž gon no benne' žone' kan znnabennen' ki: "Bži'il lježo' kan nži'il kwino'."

¹⁰ Bennen' nži'ile' lježe' bi be žone' che lježe' da' kegle. Ki naken, bennen' nži'ile' lježe' žone' dot da' znnaxtiža' Dios.

¹¹ Le gon ki dan' nnéžlele kan žak ža ni zoažo na'a, na' lezka' nnéžlele ba bžin ža žala' gake'lan láže' kan žebán no benne' žtase', dan' ba zoaže gawže ža yelažo lo da' kegle ka goken kater' wzó lawžo žejle'žo che Benne' Criston'. ¹² Gan zoažo na'a naken ka yele, na' za' te yelen', na' gan zoa Benne' Criston' naken ka te ža, na' za' chejsoaž ga na'. Che len žala' kwáslenžo da' žongak benách ka' gan nak choł. Kan žon to benne' žeje' lo wdile, zwakw kwine' da' žape chi'in le' lo wdile, lezka' žala' tažo lo bani' che Dios, dan' gape chi'in žo'o ních bi cho'ožo lo na' da' xiwe'. ¹³ Ních gonžo ki žala' gonžo da' chawe' kan žala' gon no benne' zde' te ža.

Bi žala' sožlžo, na' bi gáwle'ežo.

Bi žala' gonžo da' kegle, na' kege da' gon ditjen žo'o.

Bi žala' tıl-lenžo lježžo ka', na' bi gé'elžo lėgake'.

¹⁴ Na'a, žala' yeyón kwınle lo yichj lázdo'le kan nak žanžo Jesús, Benne' Criston', na' bi we' láže'le gonle da' zdan láže'le lo yela' benachze chele.

14

Bi žala' nnežo chegak lježžo ka'

¹ Le we' latje no benne' gónlene' le'e tzen, benne' žejli'e che Benne' Criston', la'kze bi nak dot li láže' kan žejli'e chie' Le'. Bi tıl-lenle-ne' kan nak da' žéklele le'e žala' gone'. ² Kan nak da' ni, zej nnnita' benne' ka' žékgekle' wak gáwgake' bite'teze da' žawgak benách ka', san yebale benne', benne' ka' bi nak dot li láže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', žawgake' toze da' žazžo. ³ Na'a, bennen' žawe' yógo'te bi žala' wzóe' chela'ale no benne' bi žawe' yógo'te, na' lezka', bennen' bi žawe' yógo'te bi žala' nnie' che bennen' žawe' yógo'te, dan' nzi' lo na' Dios bežože benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁴ ŽNozkze ka', znnio' che benne' wen žin che benne' yoble? Law žankze yežoj chawe' o bi yežoj chawe' no bennen' nake' wen žin che Dios. Yežoje' chawe' law Dios, dan' gonkze žanžo Dios ga yežoje' chawe'.

⁵ Zoaža to benne' zka'n zenže' to ža ka zka'n zene' yezika' ža ka', na' benne' yoble, toze kan zka'n zene' yógo'te ža. To tožo žala' wiažo cha' nak chawe' da' žonžo. ⁶ Bennen' zka'n zene' to ža, zka'n zenen' ních wká'n zene' žanžon', na' bennen' bi zka'n zene' ža na', ních wká'n zene' žanžon' bi zka'n zenen'. Lezka', bennen' žawe' yógo'te, žawe' ki ních wká'n zene' žanžon', dan' ži'e Dios: "Žóxkeno" na' bennen' bi žawe' yógo'te, bi žawen' ních wká'n zene' žanžon', na' lezka' ži'e Dios: "Žóxkeno."

⁷ Nitó benne' ládjwžo žo'o bi nak bane' cheze', na' nitó benne' bi žate' cheze'. ⁸ Cha' zoažo nbanžo, ních ga'n zen žanžon' zoažo nbanžo, na' cha' gatžo, ních ga'n zen žanžon' gatžo. Ki naken, cha' zoažo nbanžo o cha' gatžo, nakžo che žanžon'. ⁹ Lezka' che len got Benne' Criston', na' bebane', ních gake' žangak benne' gat ka', na' žangak benne' ban ka'.

¹⁰ Na'a le', žbiz chen' znnio' che lježo'? žBiz chen' zzo' lježon' chela'ale? Žon byenen la'žo yógo'težo law Benne' Criston' gan wchi'a láže'e žo'o. ¹¹ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Znna žanžo: "Ni'a chia' nedkza', wzóa žibgak yógo'te benách ka' lawa' neda'. Nnágake' kwáselo naka' Dios."

¹² Ki naken, Dios wchi'a láže'e yógo'težo.

Bi žala' gonžo da' gonon ga chíxgekle lježžo ka'

¹³ Che len, biž žala' nnežo che lježžo ka', san žala' we' láže'žo bi gonžo bi da' gonon ga chíxgekle', o bi da' gonon ga góngake' dola'. ¹⁴ Nnézkzela' bi be zoa da' žawžon da' gak gonon ga biž nakžo chawe' law Dios, na' da' bchalj Xanžo Jesusen' naken tlebe len da' ni. Cha' žekle no benne' zoa bi da' gak gonon ga biž nake' chawe' law Dios, che bennen', naken ki. ¹⁵ Cha' žono' le' ga gak lježo' nyache' laže'e, dan' žawo' le' da' žekle' le' bi žala' gawžon, bi žono' kan žala' gon no benne' nži'ile' lježe'. Bi be žala' gawžo da' gonon ga gak chope laže' no benne', bennen' got Benne' Criston' ni'a chie'. ¹⁶ Che len, bi be gonle da' gonon ga nne žig'gak benách ka' che da' žéklele le'e nzi'le latje gonlen. ¹⁷ Kate' zína bia' Dios žo'o, bi že' láže'žo da' ye'j gawžo, san že' láže'žo gakžo chawe' lawe' Le', na' ga'n ži yichj láždo'žo, na' yebelžo, da' ka' gak gonžo dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o. ¹⁸ No benne' žone' xchin Benne' Criston' kan zej nak da' ki, žone' da' žaz laže' Dios, na' yežoje' chawe' lawgak benách ka'.

¹⁹ Che len žala' gonžo chegak benách ka' da' góngaken ga gata' da' wká'n ži yichj láždo'žo, na' da' gon chochen láždo'žo kan že'jle'žo che Benne' Criston'. ²⁰ Bi be žala' gawžo da' gonon ga gak chope laže' bennen' bzoa Dios le'. Nak dot da' li dan' znnagak benách ka': "Yógo'te de latje gawžon" san gonžo da' kegle cha' gonžo ga chíxle lježžo ni'a che da' žawžo. ²¹ Gakže chawe' cha' bi gawo' be'la', na' bi ye'jo' xis uba, na' bi be gonon da' wchixen lježo', o da' gonon ga gak chope laže'e, o da' gonon ga biž že'jle'e che Benne' Criston' dot laže'e. ²² Cha' že'jli'o de latje bi da' gonon', žala' gonon' law Dios gan zo' tozo'. Ba nez žen gaken che bennen' bi zchebe lážda'we' le' ni'a che da' žekle' de latje gone', ²³ san bennen' žak chope laže'e ni'a che da' žawe', nbage'e zia, dan' žone' da' bi žekle' de latje gone'. Cha' žonžo da' žeklžo bi žala' gonžon, zbága'žo dola'.

15

Žala' gonžo da' žaz láže'gak lježžo ka'

¹ Che len, cha' nakžo choch kan že'jle'žo che Benne' Criston', žala' soelžo benne' ka' bi že'jle'gake' chie' Le' dot láže'gake'. Bi žala' gonžo da' žaz láže'zežo žo'o. ² Yógo'težo žala' gonžo da' žaz láže'gak lježžo ka' nich gak chawe' chégake', na' gak choch láže'gake' kan že'jle'gake' che Benne' Criston'. ³ Ki žala' gonžo, dan' bi benne' Criston' da' wyáz láže'ze', san gok chie' kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Bedjbága'gak neda' diža' zi' ka' da' wnnegak benne' ka', da' wnné ži'gake' chio' Le', Dios." ⁴ Yógo'te da' bzójkake' le'e yiche la'y ža ni'te, bzójkaken' nich wsedlen

žo'o. Dan' nyejw le'e yiche la'y žonen ga zbežžo zen láže', na' žeyón zenen žo'o. Che len zoa da' žxen láže'žo. ⁵ Znnabla' Dios, Bennen' žone' ga zbežžo zen láže', na' žeyón zene' žo'o, gone' ga gakle toze kan žonle le'e, na' gakle kan Jesús, Benne' Criston', žénele' gakle. ⁶ Ki žala' gonle nich gakle toze, na' tzen wká'n zenle Dios, Xa Xanžo Jesusen'. ⁷ Che len, nich ga'n zen Dios, le si' lo na'le tole yetole kan Benne' Criston' wzí' lo ne'e žo'o. ⁸ Ki žala' gonle, dan' žapa' le'e: blá' Jesús, Benne' Criston', na' góklene' benne' judío ka' nich blóe'ele' law nak dot da' li da' zchalj Dios, na' bene' ga bžin da' bchebe laže'e wnezejwe' chegak xa wdé che'to' ka'.

Benách ži'to' ka' yéngkele' diža' chawe'

⁹ Lezka' blá' Benne' Criston' nich bene' ga benne' ka' bi zej nake' benne' judío yéngkele' xtiža' Dios dan' žeyache' láže'le' légake'. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: Che len, wká'n zena' da' nako' Le', lawgak benách ka' nni'a'gake' dot yežlyó nga, na' gola' da' we' lawa' Le'.

¹⁰ Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da' znnan: Le'e, benách ka' zoale dot yežlyó nga, le yebél tzen len benách ka' che Dios.

¹¹ Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

iLe wká'n zen Xanžon',

yógo'tele bi nakle benne' judío ka'!

iLe gole da' we' lawn Le',

yógo'tele zoale dot yežlyó nga!

¹² Lezka' bzój Isaías da' znnan:

La' law Benne' nbáblene' benne' ka' zej nake' za'só Isái, xa Dabí.

Gak blo Bennen' nich nna bi'e benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka'.

Benne' ki wxén láže'gake' Le'.

¹³ Znnabla' Dios, Bennen' žone' ga žxen láže'žo Le', gone' ga yebéle'elele, na' ga'n ži yichj láždo'le dan' že'jle'le chie' Le', na' gone' ga gak dot li láže' kan žxen láže'le Le', dan' zoalen yela' wak che Dios Be' La'y le'e.

¹⁴ Ži'na'do' ka', ba nnézkzela' žóntezle da' ka' naken chawe', na' náple'ele yela' že'jní'il nich gak wzejní'ilele lježle ka'. ¹⁵ Na'a naka' wechóg laže', na' zzoja' chele le'e le'e yiche ni, ži'na'do' ka', na' žsa'a láže'le dan' zoa da' besbaga' Dios neda' gona' dan' nži'ile' le'e. ¹⁶ Che len žona' xchin Jesús, Benne' Criston', lawgak benách ka' bi zej nake' benne' judío ka', na' zchalja' diža' chawe' che Dios, nich gak wdía' benách ka' bi zej nake' benne' judío ka' lo na' Dios, benne' ka' wžeke Dios Be' La'y nich gágake' che Leze'. Gágake' ka to da' wdekza' lo na' Dios, da' chaz laže'e Le'.

¹⁷ Na'a, dan' žónlena' tzen Jesús, Benne' Criston', žin, nzi' lo na'a chaz laža'a kan nak da' bena' lo xchin Dios. ¹⁸ Lezka' naka' wechóg laže' wchalja' kan nak da' ben Benne' Criston' lo na'a neda', na' kege da' bena' nedza'. Bene' ga žongak benách ka'

bi zej nake' benne' judío ka' kan zñna xtiža' Dios. Da' ni bene' Lekze', na' bkonle' žin da' bchalja' neda', na' žin da' bena' neda'.¹⁹ Lezka' bkonle' žin da' ka' zej nak bian' da' blöe'ele' law Le' lo na'a neda', na' yela' wak zen ka' da' bene', na' yela' wak che Dios Be' La'y da' wzóalenen neda'. Ka' goken, wzó lawa' zchalja' lo yež Jerusalén, na' dot gawze na' zejte gan nbab Iliriko, ba bchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'.²⁰ Be' laža'a bchalja' diža' chawen' gan bi na' yéngkle benách ka' kan nak che Benne' Criston'. Chela' wchalja' ga ba béngkle benách ka', na' gona' neda' ka' žon to benne' žone' to yo'o law len ze'e da' ba bdixjw benne' yoble. ²¹ Ka' bena' neda' naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' zñnan: Lé'egkle benne' ka' nníta'gake' gan bi benle nitó benne' kan nak chie' Le', na' chejni'igekle benne' ka' batkle béngkle' kan nak chie'.

Žénele Pablo cheje' lo yež Roma

²² Che len, la'kze zan chi'i gónela' yida' gan zoale, bi na' gak yida'. ²³ Na'a, dan' ba beyož bena' žin che Dios latje ki, na' zan yiz ba žénela' yida' gan zoale, ²⁴ che len, kate' cha'a lo yežlyó España, tia' gan zoale le'e, dan' žxen laža'a yedjwía' le'e, na' yebélenla' le'e. Te na' gak yego'ole neda' nez. ²⁵ Na'a žala' cha'a lo yež Jerusalén, nich chjwa'a to da' gáklenen benne' ka' che Benne' Criston' nníta'gake' ga na'. ²⁶ Ki gona' dan' wyáz láže'gak benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, btóbgake' mežw da' znéjwgake' chegak benách yache' ka' zej nbabe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. ²⁷ Wyáz láže'gak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', bégake' da' ni. Da' li naken to da' zej nbage'e chegak benne' judío ka'. Cha' zzi'gak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' da' naken che Dios ni'a che da' bengak benne' judío ka', na' žala' gáklengake' benne' judío ka' len da' nápgake'. ²⁸ Che len, kate' yeyož wdía' dan' bnéjwgake' benne' ki lo na'gak benne' judío ka', naž tia' gan zoale le'e kate' cha'a lo yežlyó España. ²⁹ Kate' la'a gan zoale, žxen laža'a žínlena' yógo'te da' žebélenžo ni'a che diža' chawe' che Benne' Criston'.

³⁰ Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che yela' nži'il da' zchiz Dios Be' La'y lo yichj láždo'žo, neda' žčíta'yoela' le'e, ži'na'do' ka', nich wcháljlenle Dios tzen len neda', na' nnáblele-ne' gáklene' neda'. ³¹ Le nnable' gone' ga yelá' neda' lo na'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na' gone' ga chaz láže'gak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, sí'gake' dan' chjwa'a ga na'.

³² Lezka' le nnable', cha' nak da' zñna Dios, wnežjwe' neda' latje la'a gan zoale lo yela' žebél chia', nich yezi' láže'lana' le'e tzen. ³³ Na'a zñnabla' Dios, Bennen' zka'n žie' yichj láždo'žo, sóalene' yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

16

Benne' ka' che Jesús žápegake' "Padiox" lježgake' ka'

¹ Le si' chawe' Febe, no'le zanžon' nake' toze len Xanžon'. Nake' no'le wen žin che Dios, na' nbáblene' benne' ka' che Benne' Criston' lo yež Sencrea. ² Lo wláz Xanžon' le si' lo na'le no'len', kan žala' gongak benách ka' che Benne' Criston'. Le gáklene', na' le gonn chie' bite'teze da' žiážjelen'. Lekze' góklene' benne' zan, na' lezka' góklene' neda'.

³ Le gape "Padiox" Prisila, na' Akila, benne' byo chie'. Benne' ki bénlengake' neda' tzen žin che Jesús, Benne' Criston'. ⁴ Žopte benne' ki wdégake' gan ben zož gátgake' nich bégake' ga bi gata' neda', na' žápegaka'-ne': "Žóžkenle" na' kege nedza', san lezka' yógo'te lježžo ka' zej nbabe' gan zej nníta' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', žé'gake' lé'gake': "Žóžkenle." ⁵ Le gape "Padiox" benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbgake' lo ližgak Prisilan', na' Akilan'. Le gape "Padiox" Epeneto, bennen' nži'ila'. Le' bejli'e che Benne' Criston' zga'ale' ka' yógo'te benne' ka' nníta'gake' gan nbab Akaya. ⁶ Le gape "Padiox" Lia, no'len' bene' žin zen che Benne' Criston' gan zdoble le'e. ⁷ Le gape "Padiox" Andróniko len Junias, benne' wláz chia' ka'. Benne' ki byéjwlengake' neda' tzen liž ya, na' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' žápegake' lé'gake' ba la'ne. Lezka' bejli'gake' che Benne' Criston' zga'alegake' ka' neda'.

⁸ Le gape "Padiox" Amplias, bennen' nži'ila' dan' nake' che Xanžon'. ⁹ Le gape "Padiox" Urbano, bennen' bénlene' neto' tzen žin che Jesús, Benne' Criston'. Lezka' le gape "Padiox" Estakis, bennen' nži'ila'. ¹⁰ Le gape "Padiox" Apeles, bennen' nak bia' žejli'e che Benne' Criston'. Lezka' le gape "Padiox" benne' ka' nníta'gake' liž Aristóbulu. ¹¹ Le gape "Padiox" Herodión, benne' wláz chia'. Lezka' le gape "Padiox" benne' ka' nníta'gake' liž Narsiso, na' žejlé'gake' che Xanžon'. ¹² Le gape "Padiox" Trifena len Trifosa, no'le ka' žóngake' žin che Xanžon'. Lezka' le gape "Padiox" Pérsida, no'len' bene' žin zen che Xanžon', na' nži'ilžo-ne'. ¹³ Le gape "Padiox" Rufo, benne' wžekze Xanžon'. Lezka' le gape "Padiox" xna' Rufo na', no'len' nake' ka' xna'kza' neda'. ¹⁴ Lezka' le gape "Padiox" Asincrito, na' Flegonte, na' Hermas, na' Patrobas, na' Hermes, na' lezka' lježžo ka' zej nake' toze len Xanžon', na' nníta'lengake'

benne' ka'. ¹⁵ Lezka' le gape “Padiox” Filólogo len Julia, na' Nereo len no'le zane', na' lezka' Olimpás, na' yógo'te lježžo ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' nníta'lengake' benne' ka'.

¹⁶ Le gape “Padiox” lježle ka', na' le cheła' lježle ka' lo yela' nži'il chele. Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga, na' zej nbáblene' benách ka' che Benne' Criston', žápegake' le'e “Padiox”.

¹⁷ Na'a, žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', le gon ga gak bia'gak benne' ka' žóngake' ga žoj chóplele, na' zchíxgake' le'e, dan' žsédgekle' da' bi naken tlebe len da' nsedle le'e. Le kwas gan zej nníta' benách ki, ¹⁸ dan' bi žóngake' xchin Jesús, Benne' Criston'. Žóngake' žin nich gata' yela' wnni'a chégake', na' žon láže'gekle' benne' gaxjw laže' ka', zcóngekle' žin diža' gaxjw laže' ka', na' diža' chejle'žo da' wen laže'. ¹⁹ Zze diža' žonle kan znna xtiža' Xanžon', na' žéngkele yógo'te benách ka' da' ni. Che len žebela' ni'a che da' žonle le'e. Na'a, žénela' soale gonle da' nak chawe', na' kege gonle da' kegle. ²⁰ Dios, Bennen' zka'n žie' yichjlázdo'žo, za' gone' ga wléj wchochjle da' xiwe'. Znna bla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e.

²¹ Xkwide' Timoteo, xkwiden' žónlenbe' neda' tzen žin, žápebe' le'e “Padiox.” Lezka' Lusio len Jasón, na' Sosípater, benne' wláz chia' ka', žápegake' le'e “Padiox.”

²² Neda', Tersio, zzoja' da' znna Pablo le'e yiche ni, lezka' žapa' le'e “Padiox” na' zoalen Xanžon' neda'.

²³ Lezka' Gayo, bennen' žonne' neda' latje zoa' liže' nga, žape' le'e “Padiox.” Lezka' žonne' latje yógo'te benách ka' che Benne' Criston' zdóbgake' nga. Erasto, benne' yo'o lo ne'e mežw che yež nga žape' le'e “Padiox.” Lezka' Kuarto, benne' lježžo, žape' le'e “Padiox.”

²⁴ Znna bla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

jGa'n zen Dios!

²⁵ Na'a, įzka'n zento' Dios, Bennen' gak gone' le'e choch ni'a che diža' chawe' da' zchaljan', na' ni'a che da' zchalja' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che da' bløe'e law Dios che da' bgache' chie', dan' bkache'e le' ža ni'te ga bžinte na'a ža! ²⁶ Na'a ba bla' da' ni le'egak yiche ka' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, Bennen' zóateze', kan wnnakze' le'. Na'a zej nníta' benne' ka' zcháljgaken' gan že'gak yógo'te benách ka' nich gak chejlé'gake' che Benne' Criston', na' nich gak góngake' kan znna xtiže'e.

²⁷ įNi'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', ga'n zen to chi'ize Dios tlícha'kze, Bennen' napkze' dot yela' wak! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSEĽA' PABLO ŁO YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Dios bliže' neda', Pablo, kan žénekzele' Le', nich gaka' wbás che Jesús, Benne' Criston'. Lježžo Sóstenes žónlene' neda' tzen. ² Žapa' le'e "Padiox" zí'na'do' ka', zdoble che Dios lo yež Corinto, na' nakle che Leze' dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. Dios na'kze bliže' le'e nich gake che Leze' tzen len yógo'te benne' ka' nníta'gake' gáte'te, na' zcháljengake' Dios, zkóngekle' žin la Xanžo Jesús, Benne' Criston', Xángake', na' lezka' Xanžo. ³ Žáta'yoela' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' napžo dan' nakžo toze len Jesús

⁴ Žápeteza' Dios: "Žóxkeno" kan nak chele le'e, dan' zoa da' chawe' da' bennze' chele dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. ⁵ Dan' nakle toze len Benne' Criston', Dios ba bėnnl'e chele da' zej naken chie'. Žáklene' le'e lo yógo'te da' znnale, na' žone' ga žejní'ile'e. ⁶ Ki naken dan' dot láže'le wzí' lo na'le da' zchaljto' kan nak che Benne' Criston'. ⁷ Che len, bi be žiážjele che da' žonn Dios Be' La'y chežo, kate' ne zbezle ža na' yelá' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁸ Lekze' gon choche' le'e nich gak sóelele yógo'te kate' žinže ža ze lawte ža na', nich bi gak no benne' bi da' nnie' chele ža na' yelá' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁹ Dios žone' kan znnē', na' Lekze' bliže' le'e nich gake toze len Ži'ne', Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

Zej nžoj chople benách Corinto ka'

¹⁰ Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', nich gonle toze xtíža'le yógo'tele. Bi žoj chóplele, san le gak toze kan zza' láže'le, na' kan žonle le'e. ¹¹ Ki žapa' le'e, zí'na'do' ka', dan' benne' ka' nníta'gake' liž Kloé bzéngkele' neda' kan žone, na' wnná'gake' zdíl díža'le. ¹² Znnia' da' ni: zej nža' da' znnale to tole. Bálele znnale žónlenle Pablo tzen. Yebálele znnale žónlenle Apolo tzen. Yebálele znnale žónlenle Sefas tzen, na' yebálele znnale žónlenle Benne' Criston' tzen. ¹³ ¿Bžoj chople Benne' Criston'? ¿Wdá' neda', Pablo, le'e yag kroze lo wlazle le'e? ¿Bezoale le'e nis nich gake toze len neda'? ¹⁴ Žapa' Dios: "Žóxkeno" dan' bi bezóa' nis nítóže le'e, san chopze Crispo len Gayo. ¹⁵ Che len bi gak nnale bezoale nis nich gake toze len neda'. ¹⁶ Lezka' bezóa' nis Estéfanas len benne' ka' nníta'gake' liže'. Bi žejsá' laža'a cha' bezóa' nis

no benne' yoble ga na'. ¹⁷ Benne' Criston' bsele'e neda', kege nich yezóa' benách ka' nis, san nich wzenla' benách ka' diža' chawe' chie'. Zchaljan', san kege len yela' žejní'il chekza', nich bi wka'na' ka'ze yela' wak che da' ben Benne' Criston' katen' gote' le'e yag kroze.

Jesús napkze' yela' wak, na' yela' žejní'il che Dios

¹⁸ Žékgekle benne' ka', benne' zej nchol yichj lázdo'gake', da' zchalžjo kan nak che Jesús, kan gote' le'e yag kroze, naken to da' dáche'ze, san žo'o, dan' ba belažo, žákbe'elžo dan' zchalžjon napen yela' wak che Dios nich yeslán benách ka'. ¹⁹ Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Włoe'ela' law nak dáche'ze yela' žejní'il chegak benne' ka' zej nnezle' da' zenle'e.

Wzóa' chela'ale yela' žejní'il chegak benne' ka' žejní'igekle' da' zenle'e.

²⁰ ¿Bizkze yebélenle no benne' žejní'ile' da' zenle'e?

¿Bizkze yebélenle no benne' nsédli'e?

¿Bizkze yebélenle no benne' žákl'e zchalje'?

Dios ba bløe'ele' law nak yela' žejní'il chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga, to da' dáche'ze. ²¹ Dios, lo yela' žejní'il chie', bi bi'e latje benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga gónbia'gake' Le' ni'a che yela' žejní'il chégakkze'. Dios wyáz laže'e beslé' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' ni'a che dan' zchalžjon, la'kze žékgekle benách ka' naken to da' dáche'ze.

²² Žénegekle benne' judío ka' lé'egekle' yela' wak ka' da' zej nak bian', na' benne' zi'to' ka' žénegekle' yéngekle' da' wzejní'ilen légake'.

²³ Žo'o zchalžjo che Benne' Criston', kan gote' le'e yag kroze. Da' li, dan' zchalžjon kan got Benne' Criston', žonen ga zchíxgekle benne' judío ka', na' yezika' benách ka' žékgekle' naken to da' dáche'ze. ²⁴ Benne' ka' bliž Dios légake', la'kze zej nake' benne' judío ka', o benne' zi'to' ka', žákbe'egekle' napkze da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze dot yela' wak che Dios, na' dot yela' žejní'il chie'.

²⁵ Žékgekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' ben Dios nak bian' nake' benne' bi nnezle, san dan' bene' nápežen yela' žejní'il ka' da' zej nape benách ka'. Žékgekle' da' ben Dios nak bian' bi nake' wale, san dan' bene' nápežen yela' wak ka' da' zej nape benách ka'. ²⁶ Na'a, zí'na'do' ka', le chejsá' laže' kan gokle le'e katen' bliž Dios le'e. Bi gokle zanle benne' ka' žejní'igekle' lo yela' benachze chégake', na' bi gokle zanle benne' wnná' bia' ka', na' kege zanle gokle benne' blo ka'. ²⁷ Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake' benne' bi nnezle ka'. Ki ben Dios nich gone' ga yedoé'egekle benne' yežlyó ka', benne' žejní'igekle'. Lezka' wžé Dios benne'

ka' bi zej nake' wale' yežlyó nga nich gone' ga yedoé'egikle benne' wale' ka'. ²⁸ Lezka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake' ka'ze, na' bi be záka'gake', na' bi zej nake' wale'. Ki ben Dios nich gone' ga ga'ngak ka'ze da' ka' zka'n zengak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ²⁹ Che len, bi gak nitó benne' wká'n zen kwine' law Dios. ³⁰ Dios na'kze bene' ga nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', na' bene' ga napžo yela' žejní'il chie'. Dan' nak Benne' Criston' toze len žo'o, ba beyakžo chawe', na' nakžo che Dios na'kze, na' be-lažo. ³¹ Nak chežo kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Cha' zoa no benne' žénele' bi da' wká'n žene', žala' wká'n žene' Xanžo Dios."

2

Zchalžžo kan bda' Jesús le'e yag kroze

¹ Ki goken, zí'na'do' ka', katen' bla'a gan zoale. Bchalja' xtiža' Dios lawle, kege len yela' žejní'il chekza', na' bi be bena' len yela' wak chekza'. ² Katen' wzóalena' le'e, be' laža'a bi wchalja' da' yoble, san toze kan nak che Jesús, Benne' Criston', kan bde'e le'e yag kroze. ³ Wzóalena' le'e lo yela' bi nak wale' chia', na' lo yela' zžebe wzizeli'a. ⁴ Bcháljlina' le'e xtiža' Dios, kege kan zchalžgak benách ka' lo yela' žejní'il chégakkze', san goklen Dios Be' La'y neda', na' yela' wak che Dios wzóalenen neda', da' gok bian' nak dot da' li da' wnnía'. ⁵ Ki bena' nich gak chejle'le che Dios, kege dan' bénlele yela' žejní'il chegak benách ka', san dan' blé'elele yela' wak che Dios.

Dios Be' La'y žone' ga nónbia'žo Dios

⁶ Zcháljlento' benne' ka' ba nakže dot li laže' kan žejlé'gake' che Dios len yela' žejní'il cheto'. Yela' žejní'il ni bi naken ka' da' zej nape benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bi naken ka' da' zej nape benne' ka' znná biá'gake' ža ni zoažo na'a, benne' ka' kwia yí'gake'. ⁷ Zchaljto' len yela' žejní'il da' bi gak no benne' žel-len', dan' znezjw Dios, dan' bgache yela' žejní'il ni da' bzóa Dios ža ni'te nich yebélenžon. ⁸ Benne' ka' znná biá'gake' ža ni zoažo na'a bi bénbia'gake' yela' žejní'il ni. Chela' bénbia'gaken', bi bda'gake' Xanžon', Benne' ze'e ya'abá, le'e yag kroze. ⁹ Naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: Ba bkwez Dios da' ka' si'gak benne' ka' zej nži'ile' Le', da' ka' bi blé'el nitó benne', na' bi benle' chégaken,

na' bi wzá' láže'gak benách ka' kan zej naken. ¹⁰ Na'a, Dios ba bzejní'ile' žo'o da' ki lo na' Dios Be' La'y, dan' zwiakze Dios Be' La'y yógo'te, na' lezka' da' yo'o lo yichj láždo'w Dios na'kze.

¹¹ žNnezle no benne' da' yo'o lo yichj láždo'w yetó benne'? Toze be' nakkze ben-nen' nnezlen. Lezka', bi nnezle nitó benne'

da' yo'o lo yichj láždo'w Dios. Toze Dios Be' La'y nnezlen'. ¹² Bi yo'ožo to be' da' zdazen yežlyó nga, san zoalen Dios Be' La'y žo'o, Bennen' zchiz Dios yichj láždo'žo nich gak gónbia'žo da' ka' bennkze' Le' chežo. ¹³ Zchalžžo ka' zej nak da' ka' benn Dios chežo, kege len diža' da' žsédgekle benne' ka' žo'o len yela' žejní'il chégakkze', san len diža' ka' da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Ki naken, zzejni'ilžo benne' ka' zoalen Dios Be' La'y légage' kan nak da' žsedle Dios Be' La'y žo'o.

¹⁴ No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi zzi' lo ne'e da' žsedle Dios Be' La'y žo'o, dan' žekle' naken to da' yalze. Bi gak chejní'il bennen' da' ni, dan' toze bennen' zoalen Dios Be' La'y le' gak gákbe'ele' da' zaka' da' ni. ¹⁵ No benne' zoalen Dios Be' La'y le' gak gákbe'ele' da' zej zaka' yógo'te, san bi gak nitó benne' yoble gákbe'ele' da' záka'kze bennen'. ¹⁶ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

žNozkze benne' nnezle' da' zza' láže' Xanžo?

žNozkze benne' gak wzejní'ile' Le'?

San da' zza' láže' Benne' Criston' yo'on lo yichj láždo'žo žo'o.

3

Nakžo wen žin tzen len Dios

¹ Che len, zí'na'do' ka', bi gok wcháljlina' le'e kan zcháljlina' to benne' zoalen Dios Be' La'y le', san bcháljlina' le'e kan zcháljlina' no benne' nake' benachze, na' bi zoalen Dios Be' La'y le'. Nakle ka' bi' že'n ka', dan' bi nakle choch kan žejle'le che Benne' Criston'. ² Bsedla' le'e da' bi naken zede, da' naken ka' niže' da' we'jle. Bi bsedla' le'e da' naken zede ka' belá' da' gawlen. Bi gok chejní'ilele da' naken ka' belá' da' gawlen, na' bi na' gakle na'a. ³ Ki naken dan' nakle ka' no benne' nake' benachze na' zejte na'a ža. Kate' ne zgé'elele lježle ka', na' zdile diža'le, na' žežój chópole, nakle ka' no benne' nake' benachze, na' žonle tlebe kan žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁴ Kate' ne zoalen to benne' le'e, benne' znné' žónlene' Pablo tzen, na' yetó benne' znné' žónlene' Apolo tzen, ne nakle ka' no benne' nake' benachze.

⁵ žBizkze naka' neda', Pablo? žBizkzen' Apolo? Nakto' wen žin che Dios, na' ni'a che da' bento' neto' bejle'le che Benne' Criston'. To toto' žonto' žin da' benn Xanžon' che cheto'. ⁶ Žin da' bento' lo yichj láždo'le naken ka' žin da' žon to benne' žaz ža'ne'. Neda' goza' binnedo' ka', na' Apolo bxoen' nis, san Dios bene' ga bla', na' ga bgole binnedon' da' wyazen lo yichj láždo'le. ⁷ Ki naken, láte'ze zaka' benne' žaz, na' láte'ze zaka' benne' žxoen' nis, san záka'le'e Dios, Bennen' žone' ga žla', na' ga zgole binnedon'. ⁸ Tlebe kan zej nak bennen' žazen', na' bennen' žxoen' nis. Dios yebi'e che chégake' kan nak žin da' žóngake'. ⁹ Nakto' neto' wen žin tzen len Dios,

na' le'e nakle ka to yežlyó che Dios gan žonto' žin.

Lezka' nakle le'e ka to yo'o da' žon Dios. ¹⁰ Lo da' benn Dios chia', naka' ka to benne' blo wen ze'e. Neda' bđixjwa' len ze'e, na' benne' yoble zchise' ze'en'. To tožo žala' wiažo kan zchisžo ze'e law len ze'en'. ¹¹ Dios ba bđixjwe' to len ze'e da' naken Jesús, Benne' Cristo nakže, na' bi gak no benne' wdixjwe' yetó len ze'e. ¹² Žin da' žonžo che Benne' Criston' naken ka zchisžo ze'e law len ze'en'. Law len ze'en' wak no benne' gone' žin da' naken ka zchise' ze'e da' naken oro, o da' naken plat, o da' naken yej zaka' ka', o wak no benne' gone' žin da' naken ka zchise' ze'e da' naken yag, o da' naken yix, o da' naken yixe' ka'ze. ¹³ Gak bia' kan nak žin da' žon to to benne'. Kate' žin ža wchi'a laže' Dios benách ka', na' la' law kan nak žin da' benžo to tožo, dan' te žin na' lo yi', na' yin' si' bian' žin da' ben to to benne'. ¹⁴ Cha' žin da' ben no benne', da' naken ka to ze'e da' bchise', yežojen chawe' lo yin', na' Dios yebi'e chie' kan nak tlebe len žin da' bene'. ¹⁵ Cha' chey žin da' ben no benne' da' naken ka to ze'e da' bchise', na' wnite' da' gónele Dios yebi'e chie', san yelakze' le', da' gaken chie' kan žak che to benne' želé' to lo yi' zen.

¹⁶ Žbi nnézele nákkzele le'e yodo' che Dios, na' zoa Dios Be' La'y lo yichj láždo'le'. ¹⁷ Cha' no benne' wká'n ditje' yodo' che Dios, na' Dios wžia yi'e le', dan' nak la'y yodo' che Dios, na' le'ekze nakle yodon'.

¹⁸ Bi gon laže'l kwintle. Cha' no benne' ládjwle le'e žekle' žejni'ile'ele' kan žejni'igekle benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga, žala' yeyák bennen' ka to benne' bi be nnezle' da' naken che yežlyó nga, nich gata' yela' žejni'il chie' da' naken dot li laže'. ¹⁹ No benne' napze' yela' žejni'il che yežlyó nga nake' law Dios ka to benne' bi be nnezle'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios žone' ga zchixgekle benne' sina' ka', zkonle' žin yela' žejni'il chégake'." ²⁰ Lezka' znnan: "Xanžo nnezle' da' zza' láže'gak benne' sina' ka' naken to da' dáche'ze." ²¹ Che len, bi žala' wká'n zenle no benne' ni'a che da' wsedle' le'e. Yógo'te yo'on lo na'le. ²² Yo'ogak lo na'le Pablo, na' Apolo, na' Sefas, na' yežlyó nga, na' yela' nban, na' yela' got, na' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za'. Yógo'te yó'ogaken lo na'le, ²³ na' le'e yo'ole lo na' Benne' Criston', na' Benne' Criston' yoe'e lo na' Dios.

4

Da' žongak benne' wbás ka' bsela' Benne' Cristo

¹ Che len, žala' géklele le'e nakto' neto' wen žin che Benne' Criston', na' nzi' lo na'to' da' naken dot da' li, da' ngache' che Dios, da' bi gak no benne' chejni'ile' žakze chie'.

² Benne' ka', Dios bdie' lo ná'gake' wkóngekle' žin da' nak chie', žon byenen góngake' binlo da' žóngake'. ³ Bi že' zedla' cha' wchi'a láže'le neda', o cha' benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga wchi'a láže'gake' neda'. Bi zchi'a laža'a kwina'. ⁴ Bi zchebe lážda'wa' neda'. Da' ni bi nak bian' bi nbaga'a žia. Xanžon' nake' Benne' zchi'a laže'e neda'. ⁵ Che len, bi žala' wchi'a láže'le nitó benne' zga'ale kate' žin ža chen. Le kwez ža na' yelá' Xanžon', na' Le' wlo'e'ele' law dan' ngache' gan nak chol, na' lezka' da' yo'o lo yichj láždo'gak yógo'te benne' ka'. Naž Dios yebi'e che to to benne' da' gapen le' ba la'ne kan žala' gone' chie'.

⁶ Na'a, ži'na'do' ka', kan nak da' ni, bchalja' che da' žonto' neto', Apolo, na' neda'. Gak wiale le'e kan žonto' neto' nich gak gonle kan nyéjwze le'e yiche la'y, na' bi wká'n zenle to benne', na' bi wzóale chela'ale yetóe'. ⁷ ŽBen no benne' ga nako' le' benne' blo? ŽNzi' lo no'o to da' bi benn Dios chio'? Cha' Le' bennze' chio' dan' nzi' lo no'o, žbiz chen' žka'n zen kwino', na' žeklo' žakze chio' wzí' lo no'on?

⁸ Žžéklele le'e nákkzele benne' blo ka'? Žžéklele naple yela' wnni'a cheze? Žžéklele znná bia'le, la'kze bi znná bia'to' neto'? Ni'a che Xanžo Dios žak laža'a nna bia'le le'e nich gak nna bia'lento' le'e tzen. ⁹ Žekla' neda' nak cheto', benne' wbás ka' che Dios, kan bzoe' neto' zejto' zante kan žak chégak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake' lawgak benách ka'. Nakto' ka to da' zwiagak benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga, na' lezka' ka to da' zwiagak wbás che ya'abá ka'. ¹⁰ Dan' žénelto' gonto' xchin Benne' Criston', žwe'to' benách ka' latje žékgekle' nakto' benne' bi nnezle' ka', san le'e žéklele žakle da' zenle'e dan' nakle che Benne' Criston'. Le'e žéklele ba nakle benne' wale ka', san žékgekle benách neto' bi nakto' benne' wale ka'. Zzoagak benách ka' neto' chela'ale, san žápegake' le'e ba la'ne. ¹¹ Na' zejte na'a ža, ždonto', na' žbiłto'. Bi de laže' da' gákwton'. Žon ži'gak benne' ka' neto', na' bi zoa ližto'. ¹² Žsaka' ži' kwinto', la' néto'ze žonto' žin. Žliž ži'gak benách ka' neto', san neto' znnabito' Dios gon chawe'e légake'. Žbia láže'gak benách ka' neto', san zzoelton'. ¹³ Znnégake' cheto', san lo yela' gaxjw laže' zcháljlento' légake'. Na' zejte na'a ža nakto' ka bebe che yežlyó nga, na' ka to da' zžo'ngak yógo'te benách ka' na'le.

¹⁴ Zzoja' chele da' ki, kege dan' ženela' gona' ga yedo'e'elele, san ženela' wzejni'ila' le'e, žona' kan žon to benne' zzejni'ile' ži'nkze' ka', xkwide' ka' nži'ile'. ¹⁵ La'kze gak nnita'gak zan gaywa' benne' ka' wsédgekle' le'e kan nak che Benne' Criston', san toze benne' zoe', benne' nake' ka' xakze, bennen' bene' ga nakle che Benne' Criston'. Lo yela' nban kobe da' naple dan' nakle toze len

Benne' Criston', nedkza' naka' ka xale dan' dga'ala' neda' bzenla' le'e diža' chawe' da' wzí' lo na'le. ¹⁶ Che len, žáta'yoela' le'e we' láže'le gonle kan žona' neda'.

¹⁷ Che len žsela'a xkwide' Timoteo gan zoale. Dan' scha benlenbe' neda' tzen žin che Xanžon' nakbe' ka zi'nkza', na' nakbe' dot li láže', na' nži'ila'-be'. Gon xkwide' Timoteon' ga chejsá' láže'le da' ka' žsedla' dan' naka' wbás che Benne' Criston', da' ka' žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' gáte'teze gan ža'a. ¹⁸ Bálele le'e zka'n zen kwinle dan' žékile biž yelá'a gan zoale. ¹⁹ Na'a, la' yelá'tia' gan zoale cha' gonn Xanžon' neda' latje. Naž gákbe'ela', kege da' znnágakze benne' ka' zka'n zen kwingake', san gákbe'ela' cha' zoalen yela' wak che Dios légake'. ²⁰ Cha' nzi' lo na'le nna bia' Dios le'e, bi nak bia' naken ki dan' znnázelen. Nak bia' naken ki cha' zoalen yela' wak che Dios le'e. ²¹ ¿Bizle žénelele? ¿žénelele yelá'a gan zoale to bar nich sela' snia le'e, o len yela' nži'il, na' lo yela' gaxjw láže'?

5

Pablo zchi'a láže'e to benne' žone' da' kegle

¹ Zze diža' zoalen to benne' le'e, benne' žone' da' kegle, dan' zóalene' zo'le xe'. Da' kegle ki bi žongak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. ² Le'e zka'n zen kwinle, san žala' gak nyache' láže'le, na' yekwasle bennen' žone' dolan' gan zoale. ³ La'kze bi zóalena' le'e lo belá' žen chia', da' li zóalena' le'e lo be' nakkza'. Kan zóalenkza' le'e ba bchi'a laža'a bennen' žone' dolan'. ⁴ Kate' doble che Xanžo Jesús, Benne' Criston', neda' gona' le'e tzen lo be' nakkza'. Naž, len yela' wak che Xanžo Jesusen', ⁵ le wdé bennen' lo na' da' xiwe' nich kwia yi' da' žénele belá' žen chie', san yelá be' nakkze' ža na' yelá' Xanžon'.

⁶ Bi žala' wká'n zen kwinle kan nak da' žonle. ¿Bi nnézele da' znnan: "Láte'do'ze kwa zichj che yet xtil gonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen'?" ⁷ Na'a, le yekwás dolan' gan zoale da' naken ka to kwa gole, nich gakle chawe'. Naž gakle ka to kwa kobe da' bi nzin' kwa zichj, kan da' li ba nakle. Nak chežo ka ba zoažo Lni Pasko' kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, na' ba bétgake' lo wlazžo žo'o zila' che Lni Paskon', žilan' nakkze Benne' Criston'. ⁸ Che len žala' gonžo lni na', kege zoalen kwa gole žo'o, da' žloe'elen da' kegle da' bi zakan', san žala' wkonlžo žin yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, yet xtilen' da' žloe'elen da' nak dot chawe', na' da' nak dot da' li.

⁹ Katen' bzoja' chele le'e yiche nežwn', gožkza' le'e bi gónlenle tzen benne' ka' žóngake' da' kegle. ¹⁰ Goža' le'e ki, kege nich kwasle to chi'ize gan zej nnita' benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake'

da' kegle, na' gan zej nnita' benne' ka' zze láže'gake' da' de che ljéžgake' ka', na' gan zej nnita' benne' wbán ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'. Nich gonle ki gon byenen žojle yežlyó nga. ¹¹ Da' žnna da' bzoja' chele, le'e yichen', naken nich bi gónlenle tzen no benne' zne' nake' che Benne' Criston', san žone' da' kegle, o zze láže'e da' de che lježe', o zka'n zene' lo'a ka', o zne' zi'e, o zzožle', o zbane'. Bi gáwlenle tzen benne' ki. ¹²⁻¹³ Bi nak chia' neda' wchi'a laža'a benne' ka' bi zej nake' toze len žo'o. Dios wchi'a láže'e légake'. Le'ekze žala' wchi'a láže'le benne' ka' zej nake' toze len le'e. Che len, le yekwás bennen' žone' da' kegle' gan zoale.

6

Bi žala' che'žo no lježžo law benne' zchi'a láže'e

¹ Kate' zdile diža'le tole len yetole, ¿nakxkze žežogle chejle yolawe' gan wchi'a láže'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston' le'e? Gakže chawe' chejle lawgak benách ka' che Benne' Criston' nich wchi'a láže'gake' le'e. ² ¿Bi nnézele da' gongak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston'? Žin ža kate' wchi'a láže'gake' yógo'te benách ka' nnita'gake' yežlyó nga. Cha' le'ekze wchi'a láže'le benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga, ¿bi naple yela' žejni'il nich wchi'a láže'le diža' bizjw ki? ³ ¿Bi nnézele wchi'a láže'žo wbás che ya'abá ka'? Žon byenžen wchi'a láže'žo da' žakgak yežlyó ga ni zoažo na'a. ⁴ Na'a, cha' žak to da' žon byenen no benne' wchi'a láže'en, dan' žaken yežlyó nga, ¿biz chen' žejle lawgak benne' ka' wchi'a láže'gaken', benne' ka' bi be nzi' lo ná'gake' ládjwagak benne' ka' che Benne' Criston'? ⁵ Zchalja' ki nich gona' ga yedo'e'elele. ¿Bi zoalen no benne' le'e, benne' žake' late' nich gak wchi'a láže'e da' žak chegak lježe ka'? ⁶ ¿Nakxkze gak to benne' nake' che Benne' Criston' chi'e lježe' yolawe' gan wchi'a láže'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston' légake'?

⁷ Da' li zchižlele le'e kate' zdile diža'le. ¿Biz chen' bi sóelele kate' no benne' žone' chele da' kegle? ¿Biz chen' bi sóelele kate' no benne' zbéjlane' da' den chele? ⁸ Le'e žonle da' kegle, na' zbéjlanle, na' žonle ki chegak lježe ka', benne' zej nake' toze len Benne' Criston'.

⁹⁻¹⁰ ¿Bi nnézele bi chazgak benách ka' bi zej nake' chawe' gan žnna bia' Dios? Bi gon láže'l kwinle.

Bi chaz nitó benne' wen da' žinnj gan žnna bia' Dios,
na' nitó benne' zka'n zene' lo'a ka',
na' nitó benne' zka'n ditje' yela' zchag na',
na' nitó benne' byo, benne' žon kwine' ka to
no'le,

na' nitó benne' byo zóalene' la' ljež benne' byoze',
 na' nitó benne' wbán,
 na' nitó benne' zdan laže'e yela' gape,
 na' nitó benne' že'je',
 na' nitó benne' wnné le'e,
 na' nitó benne' zbejlane'.
 Nitó benne' žone' da' ki bi chaze' gan znná
 bia' Dios.

¹¹ Ki benle bálele le'e, san na'a ba bekwasle kan zej nak dola' da' wbága'le, na' ba nakle che Dios na'kze, na' ba beyakle chawe' law Dios ni'a che da' ben Xanžo Jesusen'. Be' la'y che Dios žone' ga žaken ki chele.

Beła' žen chežo naken che Dios

¹² Znnagak benách ka': "Yo'o lo na'žo gonžo yógo'te." La'kze da' ni naken dot da' li, bi žala' gonžo yógo'ten. La'kze de latje gona' yógo'te, bi go'a latje bi da' nna bian' neda'. ¹³ Lezka' znnagak benách ka': "Yela' waw nakzen da' chazen le'žo, na' le'žo nakzen da' zzin' yela' waw." Da' ni naken dot da' li, san žin ža wžia yi' Dios yela' waw, na' lezka' le'žo. Dios bene' beła' žen chežo, kege nich wkonlžon žin nich gonžo da' kegle. Naken nich yebélenlen Xanžon', na' Xanžon' nake' nich yebélenle beła' žen chežo Le'. ¹⁴ Dios besbane' Xanžon' lo yela' got. Lezka', len yela' wak žen chie' yesbane' žo'o.

¹⁵ ŽBi nnézlele, lo beła' žen chele nakle toze len da' nakkze Benne' Criston'? ŽNakxkze gak yekwasle to da' naken toze len Benne' Criston' nich gonle ga gaken toze len to no'le le'e? Bi žala' gonle ki. ¹⁶ ŽBi nnézlele cha' to benne' byo zóalene' to no'le le'e, nake' toze len le'? Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Chope' gágake' ka toze benne'." ¹⁷ Na'a, no benne' nake' toze len Xanžon', nake' toze len Le' lo be' nakkze'.

¹⁸ Che len, bi gonle dola' da' naken da' sban. Bíte'teze dola' yoble da' žon no benne', na'le lo da' nakkze' žone' dolan'. San no benne' žone' dola' da' naken da' sban, žone' dola' da' nžagen lekze'. ¹⁹ ŽBi nnézlele beła' žen chele naken yodo' che Dios Be' La'y? Dios na'kze bchize' le'e Dios Be' La'y na', na' Le' zoe' lo yichj lázdo'le. Che len beła' žen chele bi naken chezle. Na'a, naken che Dios. ²⁰ Dios beya'we' le'e, na' to da' žen wdizjwe'. Le wkonle žin beła' žen chele, na' lezka' be' nákkzele nich wká'n ženle Dios, dan' zej nak beła' žen chele, na' be' nákkzele che Dios.

3

Pablo žsedle' kan nak che yela' zchag na'

¹ Na'a, yecheba' che da' ka' wnnáblele neda', da' ka' bzojle chia' le'e yichen'. Gak chawe' che no benne' byo cha' bi sóalene' no'le. ² Dan' žónle'egak benách ka' da' kegle gan zoale, yógo'te benne' byo, benne' zej nbáblene' le'e žala' nníta'le'ngake' no'le

che chégake', na' yógo'te no'le ka' žala' nníta'le'ngake' benne' byo che chégake'. ³ No benne' byo, benne' zoa zo'le', žala' gone' che zo'le' kan nak yela' žon che yela' zchag na', na' tlebe kan žala' gon no'len' len benne' byo chien'. ⁴ Beła' žen che no'le bi yo'on lo na'ze', san benne' byo chien' nzi' lo ne'en. Lezka', bi yo'o lo na'ze no benne' byo beła' žen chie', san zo'le' nzi' lo ne'en. ⁵ No benne' byo len no'le, benne' ka' zej nžag ná'gake', bi žala' wžóngake' toe' yetóe'. Wak góngake' da' ni toze cha' góngake' toze diža' bi chággage' to chí'ido'ze nich gak wcháljle'ngake' Dios dot láže'gake'. Te na', da' yoble benne' byon' žala' sóalene' zo'le', nich bi sáke'le da' xiwe' gonon ga chó'ogake' nez dola' dan' bi gak nna bia' kwíngake'.

⁶ Da' ni da' žapa' le'e naken to da' žonn Xanžon' le'e latje. Bi naken to da' zchi'le' le'e. ⁷ Žekla' neda' gakže chawe' ga'ngak toze yógo'te benne' ka', kan zoa' toza' neda'. To to benne' nzi' lo ne'e ka da' bnezjw Dios chie' gone'. Toe' nzi'e to da' bnezjwen', na' yetóe' nzi'e yetó da' bnezjwen'.

⁸ Na'a, žapa' benne' ka' nníta'gake' toze, na' lezka' no'le wzebe ka', znnia': gak chawe' chégake' gá'ngake' toze kan zoa' toza' neda'. ⁹ Cha' bi gak nna bia' kwíngake', wak wchág ná'gake', dan' gakže chawe' wchág ná'gake', na' bi se láže'gake' da' kegle.

¹⁰ Žápgaka' benne' ka' ba nžag ná'gake', na' kege nedza' znnia' da' ni, san Xanžon' znnakzen', na' xtiže'e znnan: "To no'le bi žala' kwáslene' benne' byo chie'." ¹¹ Cha' no no'le kwáslene' benne' byo chie', žala' ga'ne' toze', o yeyake' toze len benne' byo chien'. Lezka' benne' byo bi žala' wka'ne' zo'le'.

¹² Na'a, nedza' žápgaka' yezika' benne' ka', na' kege Xanžon' wnné ki, na' znnia': cha' zoa no lježžo, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' zo'le' bi žejli'e che Xanžon', na' cha' zo'le' žénele' gá'nlene' le', bi žala' kwáslene' zo'len'. ¹³ Lezka' znnia': cha' zoa no no'le zanzó, no'len' žejli'e che Benne' Criston', na' benne' byo chie' bi žejli'e che Xanžon', na' cha' benne' byo chien' žénele' gá'nlene' le', na' no'len' bi žala' kwáslene' le'. ¹⁴ Ki žala' góngake'. Benne' byon', benne' bi žejli'e che Benne' Criston', Dios zle'ele' le' ka to benne' nake' che Leze' dan' nake' toze len zo'le', no'len' žejli'e che Benne' Criston', na' no'le bi žejli'e che Benne' Criston', Dios zle'ele' le' ka to no'le nake' che Leze' dan' nake' toze len benne' byo chie', bennen' nake' lježžo, benne' žejli'e che Benne' Criston'. Chela' bi naken ki, gaggak zi'nele ka' ka zi'n zi' ka' law Dios. San na'a, zej nakbe' che Dios. ¹⁵ No benne' byo, o no'le, bennen' bi žejli'e che Benne' Criston', cha' žénele' kwáslene' bennen' nžag ná'lene', waken. Benne' lježžo na', o no'le zanzó na',

bennen' žejli'e che Benne' Criston', bi žon byenen gá'nlene' bennen' bi žejli'e chien', dan' bliž Dios žo'o nich gá'nlenžo lježžo cháwe'do'. ¹⁶ Ki žala' gaken. Le', no'le, wak gono' ga yelá benne' byo chion', na' le', benne' byo, wak gono' ga yelá no'le chion'.

¹⁷ Žala' gonžo to tožo kan nak da' bnezjw Xanžon' che chežo, na' lezka' ga'nžo kan gokžo katen' bliž Dios žo'o nich gakžo chie'. Žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' da' ni. ¹⁸ Cha' Dios bliže' no benne' byo, bennen' nžog lo xpele'e da' nak bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios, žala' ga'ne' ki, zoa lo xpele'e dan' nak bian'. Lezka', cha' Dios bliže' no benne' byo, bennen' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian', bi žala' chogen' lo xpele'e. ¹⁹ Bi be zaka' dan' nžog lo xpele' no benne' byo, na' cha' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian', bi be zakan'. Da' zaka'le'en naken gonžo kan zma xtiža' Dios. ²⁰ To benne' žala' ga'ne' kan goko' katen' bliž Dios le'. ²¹ Cha' bliže' le' katen' nako' benne' ndo'w, bi kwe' zedlo' dan' nako' ki, san cha' gata' chio' latje žojo' lo na' xano', žala' si'o latjen' da' gatan' chio' žojo'. ²² Cha' bliž Xanžon' no benne' kate' ndo'e, law Xanžon' nake' ka to benne' bžoje' lo na' xane' na', nich gone' xchin Xanžon'. Lezka', cha' bliž Xanžon' no benne' kate' ba nžoje' lo na' xane' na', benne' ni nake' ka to benne' ndo'w che Benne' Criston'. ²³ Da' zenle'e naken da' wdizjw Dios, nich beya'we' le'e. Che len bi žala' gote' kwinle' lo na'gak benách ka'. ²⁴ Che len, zi'na'do' ka', žala' soale law Dios kan gokle to tole katen' bliže' le'e.

²⁵ Kan nak chegak benne' ka' bi nžag ná'gake', bi be bchi'le Xanžon' neda'. Ki žekla' neda', na' gak wxén láže'le neda' dan' beyache' láže'l Xanžon' neda'. ²⁶ Dan' žakgak da' zan da' žaken chežo ža ni zoažo na'a, žekla' neda' gak chawe' cha' yógo'te benne' ka' gá'ngake' kan zej nake' na'a. ²⁷ Le', benne' byo, cha' nžag ná'leno' to no'le, bi žala' kwásleno'-ne'. Lezka', cha' zo' tozo', bi žala' wchág ná'leno' to no'le. ²⁸ Na'a, cha' wchág ná'leno' to no'le, bi gono' do'la', na' cha' to xkwide' no'le wchág ná'lenbe' to benne' byo, bi gonbe' do'la', san benne' ka' nžag ná'gake' sáka'gake' lo yežlyó nga, na' žénela' yelale lo yela' zzaka' na'.

²⁹ Na'a, zi'na'do' ka', žapa' le'e da' ni: za' žin ža ze lawte ža na'. Che len, benne' byo ka', benne' ka' nžag ná'lgengake' no'le ka', žala' we' láže'gake' Dios kan žon no benne' byo bi nžag ná'lene' to no'le. ³⁰ Lezka', benne' ka' zbeže nyáche'gake' žala' yebégek' len Dios kan žon to benne' bi zbeže, na' benne' ka' žebégek'le' žala' nnita'gake' gaxjw láže' law Dios kan žon no benne' bi žebele', na' benne' wete' ka' žala' gákgake' ka to benne' bi be de chie'. ³¹ Benne' ka' žkóngekle' žin da' de yežlyó nga

žala' gákgake' ka to benne' bi že' láže'e da' ka', dan' te chegak da' ka' zle'elžo yežlyó nga.

³² Žénela' bi kwe' zédlele. To benne' bi zoa zo'le', že' láže'e da' nak che Xanžon', ka gak gone' da' žaz láže' Xanžon'. ³³ Benne' byon', benne' nžag ná'lene' to no'le, že' láže'e da' de yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz láže' zo'le'. ³⁴ Lezka' žaken che to no'le nžag ná'lene' to benne' byo, na' che to no'le zoe' toze'. No'len' zoe' toze' že' láže'e da' nak che Xanžon', ka gak soe' che Dios lo be'la' žen chie', na' lo be' nakkze'. No'len' nžag ná'lene' to benne' byo že' láže'e da' de yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz láže' benne' byo chien'.

³⁵ Žapa' le'e da' ki nich yebélenlelen, na' kege nich wsejwa' xnezle. Žénela' gonle da' žala' gonle, nich gonle xchin Xanžon' dot láže'le.

³⁶ Cha' zoa no benne' žekle' bi nak chawe' ga'n toze xkwide' no'le chie', na' ba zoa yiz chebe', na' žénele'elbe' wchág ná'lenbe' to benne' byo, wak wchág ná'lenbe'-ne'. Bi gonbe' do'la'. ³⁷ Cha' bennen' ba ben choche' xtiže'e, na' bi žon byenen gone' ki, na' yo'o lo ne'e ka gone', na' ba ben choche' xtiže'e ga'nbe' tozbe', gone' da' naken chawe'. ³⁸ Ki naken, no benne' žoe'e latje xkwide' no'le chie' wchág ná'lenbe' to benne' byo, žone' da' naken chawe', san no benne' žone' ga ga'nbe' tozbe' žone' da' nakže chawe'.

³⁹ To no'le nžag ná'lene' to benne' byo, yoe'e lo na' da' nak che yela' zchag na' kate' ne zoa nban benne' byo chien'. Cha' gat benne' byo chien', na' gata' lo na' no'len' wchág ná'lene' no benne' byo žénele', cha' benne' byon' žejli'e che Xanžon'. ⁴⁰ Žekla' neda' gakže chawe' che no'len' cha' ga'ne' toze', na' žekla' žon Be' La'y che Dios neda' tzen.

8

Da' zdegak benách ka' lawgak lo'a ka'

¹ Na'a, wchalja' kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka'. Znnagak benách ka': "Yógo'težo napžo yela' žejni'il." Da' ni naken dot da' li. Yela' žejni'il ki žonen ga zka'n žen kwinžo, san yela' nži'il chežo len lježžo žonen ga žáklenžo lježžon'. ² Cha' zoa no benne' žekle' ba žejni'ile' yógo'te, bi na' chejni'ile' kan žala' chejni'ile', ³ san no benne' nži'ile' Dios, Dios na'kze zóalene' bennen'.

⁴ Na'a, kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', nnezlžo bi be zaka'gak lo'a ka' da' zej nnitan' yežlyó nga, na' bi zoa yetó benne' nake' Dios. ⁵ La'kze zej nnita' da' ka' žékgek'le' benách ka' zej naken dios ka', da' ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' zan da' žližgak benách ka', na' znnágake' zej naken

dios chégake', na' lezka' xángake', ⁶ san chežo žo'o:

Toze Benne' nake' Dios, Bennen' nake' Xažo. Le' bene' yógo'te da' zle'elžo,

na' zoažo nbanžo nich wká'n zenžo Le'.

Toze Benne' nake' Xanžo, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston'.

Lo ne'e Le', Dios bene' yógo'te da' ka' zej nnitan',

na' nbánlenžo Le'.

⁷ Kege yógo'te lježžo ka' žejní'igekle' da' ni. Ba'le', benne' ka' zga'ale bka'n zéngake' lo'a ka', na' zejte na'a ža žej' žáwgake' da' zdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' žékgek'le' da' žej' žáwgake' napen yela' wak chegak lo'a ka'. Dan' bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', che len nbága'gake' zia dan' žej' žáwgaken'. ⁸ Da' žej' žawžo bi gonen ga gape Dios žo'o ba la'ne, dan' cha' gawžon, bi gákžežo chawe', na' cha' bi gawžon, bi gánžežo ka'ze. ⁹ Yo'o lo na'le ye'j gawle bíte'teze. Le gape chi'i kwínle nich bi gonle ga chíxgek'le benne' ka' bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁰ Le' žeklo' napo' yela' žejní'il kan nak da' ni, na' gak gawo' bíte'teze. Cha' kwi'o latje chegak lo'a ka', na' ye'j gawo' da' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' cha' lježo', benne' bi nak dot li laže'e kan žejli'e che Benne' Criston', le'ele' le', kate' ne žej' žawo' ga na', na' wak gon'o ga ye'j gawe' dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka'. ¹¹ Cha' gono' ki, gono' ga chíxle lježo', benne' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston'. Ki gaken dan' žeklo' le' napo' yela' žejní'il. Žgono' ki che lježo', na' got Benne' Criston' ni'a che benne'? ¹² Cha' ki gono', gono' dola' da' yesbagan lježo' zia, na' gono' ga chíxle' dan' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston', na' lezka' gono' dola' da' zzoan Benne' Criston' chela'ale. ¹³ Che len, cha' da' ye'j gawa' gonen ga chíxle to lježa', biž gawa' bela' na', nich bi gona' ga gon lježan' dola'.

3

Da' yo'o lo na' to benne' wbás bsela' Jesús

¹ Neda' naka' benne' wbás bsela' Benne' Criston'. Le' beslakze' neda'. Neda' b'le'ekzla' Xanžo Jesusen'. Nakkzle le'e toze len Benne' Criston' ni'a che žin da' bena' neda' lo wláz Xanžon'. ² Yezika' benách ka' gak gégek'le' bi naka' benne' wbás bsela' Benne' Criston', san le'e žon byenen gékele naka' benne' wbás chien'. Dan' nakle le'e toze len Xanžon', da' nákkzele nak bian' naka' benne' wbás bsela' Xanžon'.

³⁻⁴ Žej nnita' benne' ka' zesbága'gake' neda' zia. Ki žebi'a, na' žápgaka'-ne': nzi' lo na'a nnaba' da' ye'j gawa' dan' žona' žin ni. ⁵ Lezka' de lo na'a wchág ná'lana' to xkwide' zanzžo, xkwiden' žejle'be' che Benne' Criston',

nich gónlenbe' neda' tzen gan zda', kan žongak yezika' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' kan žongak benne' bíche'kze' ka', na' lezka' Bedon'. ⁶ Žéklele le'e toza' neda' len Bernabé žala' gonto' žin te ža, nich gata' da' gawto'? ⁷ Bi zoa no benne' cheje' lo wdile, cha' bi zoa no benne' chízjwe' le'. Bi zoa no benne' gaze' lba uba ka', cha' bi gak gawe' da' zbiagak lba ka'. Bi zoa no benne' gape' zila' ka', cha' bi gak ye'je' niže' chégakba'. ⁸ Bi géklele la' nedza' zchalja' ki. Lezka' z'na da' nyejw le'e yiche lo da' bsedle Moisés. ⁹ Lo dan' bsedle Moisés na' nyejw le'e yiche da' z'nnan: "Bi ko'o do yixjw žoa'a beže kate' zlejba' zoa' s'ribe." Bchalj Dios da' ni, kégeze dan' že' laže'e beže ka', ¹⁰ san nich yebélenlžon žo'o. Che len nyejwn le'e yichen', na' benne' zga'ne' beže, na' lezka' benne' žone' ga zlej beže zoa' s'riben', žoptie' žala' wxén láže'gake' si'gake' che da' zla' lo yežlyón'. ¹¹ Na'a, cha' bento' neto' žin gan zoale le'e, dan' naken ka' žin žaz, dan' naken che Dios Be' La'y, žéklele bi žala' yebélenlto' to da' do' da' den chele kan žebélenle to benne' žaz ža'n da' z'lape'? ¹² Yezika' benne' ka', benne' zzejní'igekle' le'e, žebélengek'le' da' den chele. Žbi žala'že neto' yebélenlton'?

Batkle bebélenlto' da' ni da' nzi' lo na'ton', san bzolto' yógo'te da' ki nich gak wchaljto' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'. ¹³ Nnékzelele kan žak chegak benne' ka' žóngake' žin che yodo', žebélengek'le' da' ka' znéžjwag benách che yodo'. Lezka' bxoz ka', benne' zdégake' žen chegak bia beže ka' lo bkog la'y che Dios, žáwgake' bela' chegak bia beže ka'. ¹⁴ Lezka' bdxjw Xanžon' kan žala' gak chegak benne' ka' zcháljgake' diža' chawe'. Benne' ka' žebélengek'le' da' zcháljgake' žala' wáwogake' légake'. ¹⁵ Neda' batkle bebélenla' da' ni da' nzi' lo na'a, na' da' ni da' zzoja' le'e yiche ni, bi naken nich nnabla' no benne' bi da' wneziwe' chia'. Žka'n žen kwina' dan' bi be zzi'a kate' zchalja' diža' chawen'. Yénežela' gata' ka go'a latje no benne' nnie' chia' zchalja' diža' chawen' dan' nazjwa'.

¹⁶ Bi yo'o lo na'a wká'n žen kwina' dan' zchalja' diža' chawen', dan' žon byenen wchaljan'. Da' nyáche'le'e gaken chia' neda' cha' bi wchalja' diža' chawen'. ¹⁷ Chela' zchalja' diža' chawen' dan' žénekezela', gak nnaba' lazjwa', san žon byenen wchaljan', dan' naken to da' besbaga' Dios neda' gona'. ¹⁸ ŽBizke yebélenla' cha'? Žebela' dan' bi nazjwa' kate' zchalja' diža' chawen'. Bi žebélenla' dan' yo'o lo na'a dan' zchalja' diža' chawen'.

¹⁹ Na'a, la'kze bi nak nitó benne' xana', ba ben kwina' ka to benne' ndo'w chegak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak ba'le benách ka'. ²⁰ Kate' zcháljlana' benne'

judío ka', žon kwina' ka to benne' judío nich gak gona' ga yelagak benne' judío ka'. Benne' judío ka' žóngake' kan zŋna da' bsedle Moisés. Che len žon kwina' ka to benne' žone' kan zŋna xtiže'e na', la'kze bi yoa'a lo na' xtiže'e na'. Ki žona' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' žóngake' kan zŋna xtiže'e na'.²¹ Kate' zcháljlena' benách zi'to' ka', benne' ka' bi yó'ogake' lo na' da' bsedle Moisés, žon kwina' ka to benne' zi'to' na', nich gak gona' ga yelagake'. Bi zka' na' ka'ze da' wnná Dios. Neda' žona' kan zŋna xtiža' Benne' Criston'.²² Žon kwina' ka to benne' bi nak dot li laže' kan žeji'e che Benne' Criston' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' bi nak dot li laže' kan žeji'é'gake' chie' Le'. Žon kwina' kan zej nak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak ba'e benne' ka'.²³ Lo yógo'te da' žona', žona' ga gak yéngkele benách ka' diža' chawen', nich gak yebélenla' lé'gake' tzen diža' chawen'.

²⁴ Ba nnézkzelele kan žongak benne' ka' žitjgake' lo witje. Žxite'gake' yógo'tegake', san toze benne' yebélenle' latje blo. Lezka' žala' gonle le'e xchin Dios, gonle kan žongak benne' ka' žitjgake' lo witje, nich gak yebélenlele da' yebi' Dios chele.²⁵ Yógo'te benne' ka', kate' zpa' kwíngake' nich gak chítjgake' lo witje, zŋna bia' kwíngake' lo yógo'te da' žóngake'. Žóngake' ki nich si'gake' to da' naken zin da' niten, san si'žo žo'o to da' yebé'entezelžon.²⁶ Che len, naka' neda' ka to benne' dot laže'e žxiti'e. Lezka' naka' ka to benne', dot laže'e ždile', na' bi ždi'a da' nitze.²⁷ Kan žon to benne' žliže' benne' ka' nich chejtítjgake' lo witje, lezka' žona' neda', na' zchalja' nich yelagak benách ka'. Bennen' žitje' lo witje žone' ga gak bela' žen chie' wale, na' zŋna bi'en. Lezka' žona' neda', nich bi wnita' latje chia' lo žin che Dios.

10

Bi žala' wká'n zenžo lo'a ka'

¹ Žénela' wzejni'ila' le'e, zí'na'do' ka', kan gok chegak xa wdé cheto' ka'. Dios bzoe' to bejw da' wló'on zol yógo'tie' katen' Moisés bchi'e lé'gake' nich žójgake' lo yežlyó Ejípto. Lezka', yógo'tie' wdégake' gachje láwe'le nisdó' tzen len Moisés na'.² Lo bejw na', na' lo nisdon', gok chégake' kan žak che to benne' žezóe' nis. Dan' goken chégake' gok bian' gógake' toze len Moisés na'.³ Lezka' yógo'tie' bdáwgake' yet xtildon', dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake' lo latje dach.⁴ Yógo'tie' wé'jgake' nisen' dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake', dan' wé'jgake' nisen' dan' bžojen le'e yej na' da' blo'e law Dios Be' La'y, yej na' wbán'engake' lé'gake'. Kan gok yej na' nakkze Benne' Criston', dan' nbán'lenžo Le'.⁵ La'kze goken ki, bi wyáz laže' Dios yógo'tie'. Che len gótgake' lo latje dach na'.

⁶ Yógo'te da' ki naken to da' žsedlen žo'o, nich bi se láže'žo da' kegle, kan wzé láže'gaken' lé'gake'.⁷ Bi žala' wká'n zenžo lo'a ka', kan bengak ba'e benne' ka'. Nyejw le'e yiche la'y da' zŋnan: "Wže'gak benne' ka' nich we'j bdáwgake', na' bezó žá'gake', na' bégake' lni che lo'a na'." ⁸ Bi žala' gonžo da' kegle, kan bengak ba'e benne' ka' da' kegle, na' to žaze gótgake' chonne-žo'a mile'.⁹ Bi žala' si' bia'žo Xanžon', kan wzí' bia'gak ba'e benne' ka' Le', na' gótgake' dan' bdáwya'agak bele snia ka' lé'gake'.¹⁰ Lezka', bi žala' nnežo che Dios kan wnnegak ba'e benne' ka' chie' Le', na' to wbás che ya'abá bžia yi'e lé'gake'.

¹¹ Yógo'te da' ki da' gógaken chegak xa wdé cheto' ka', žsédgeken žo'o, na' zej nyejwn le'e yiche la'y nich whébegaken žo'o, dan' ba zoažo ža kate' ža yesyóž Dios che yežlyó nga.¹² Che len, no benne' žekle' nake' benne' wale, žala' gape chi'i kwine', nich bi chixle'.¹³ Kan nak da' zzi' bia' le'e, lezka' žaken chegak yógo'te benách ka'. Dios žone' kan zŋne', na' bi we'e latje bi da' si' bian' le'e da' bi gak sóeelen, san kate' bi da' si' bian' le'e, na' wlóe'ele' le'e kan žojle lo na' da' xiwe', nich gak sóeelen.

¹⁴ Che len, zí'na'do' ka', bi wká'n zenle lo'a ka'.¹⁵ Zcháljlena' le'e kan zcháljlena' benne' ka' žejni'igekle'. Le wchi'a laže' da' nnia' na'a.¹⁶ Kate' zŋnablžo Dios gon la'ye' da' že'jžo kate' žezá' láže'žo kan got Benne' Criston', dan' že'jžon žloe'elen nakžo toze len Benne' Criston', na' žebélenlžo da' bene' katen' blalje' xchene', na' gote' le'e yag kroze. Lezka', yet xtilen' da' zzožžon, na' žawžon, žloe'elen žónlenžo Benne' Criston' tzen, dan' žebélenlžo da' bene' katen' bdie' bela' žen chie' lo wlazžo žo'o.¹⁷ La'kze benne' zan nakžo, yógo'težo žawžo toze yet xtilen', da' žloe'elen nakžo toze len toze Bennen', na' che len nakžo ka toze benne'.

¹⁸ Le wia nga kan žongak benne' Israel ka'. Žáwgake' law Dios da' zdégake' lo bkog la'y chie', na' dan' žáwgake' žloe'elen zej nake' toze len Dios.¹⁹ ŽBizkze zejlás da' zŋnia' nga? Bi zŋnia' zej nape lo'a ka' yela' wak, na' da' zdegak benách ka' lo bkog chegak lo'a ka' bi napen yela' wak.²⁰ Ki zŋnia': benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, da' zdégake' lawgak lo'a ka', zdégaken' lawgak be' xiwe' ka', na' kege law Dios. Žénela' bi gake toze len be' xiwe' ka'.²¹ Bi gak ye'jle dan' žloe'elen nakžo toze len Xanžon', na' lezka' dan' wlóe'elen nakle toze len be' xiwe' ka'. Bi gak gawle dan' žloe'elen žónlenžo Xanžon' tzen, na' lezka' dan' wlóe'elen žónlenle be' xiwe' ka' tzen.²² ŽGonžo ga ge'ele Xanžon' žo'o? ŽÉk'lele nápžele yela' wak ka da' nape' Le'?

Da' žala' gonžo dan' nži'ilžo lježžo ka'

²³ Nak dot da' li da' zŋnan: "Yógo'te nži' lo na'žo gonžon." Na'a, neda' zŋnia': kege

yógo'ten žala' gonžon. Yógo'te nzi' lo na'žo gonžon, san kege yógo'ten gonon ga gakže dot li laže' kan žejle'žo che Benne' Criston'.²⁴ Žala' we' láže'žo gonžo da' gonon ga gak chawe' chegak lježžo ka', na' kégeze da' gonon ga gak chawe' che la' kwínzežo.

²⁵ Bíte'teze da' žóte'gak benách ka' lawe' ya'a, wak gawlen, na' bi be žala' nnable chen, nich bi kwe' zede láždo'le. ²⁶ Nyejw le'e yiche da' znnan: "Che Xanžon' nak yežlyó nga, na' lezka' yógo'te da' zej nnita' yežlyó nga."

²⁷ Cha'to benne' wliže' le'e, benne' bi žejli'e che Dios, nich yidle liže', na' yénelele chejle, le ye'j le gaw bíte'teze da' wkoé'e lawle, na' bi be nnable chen, nich bi kwe' zede láždo'le. ²⁸ Cha' no benne' yi'e le'e: "Da' ni bdégake' lawgak lo'a ka'" bi gawlen nich gak chawe' che bennen' bloe'elen' le'e, na' nich bi kwe' zede lážda'we'. ²⁹ Znnia': "Nich bi kwe' zede láždo'w bennen' bloe'elen' le'e" na' kege nich bi kwe' zede láždo'le le'ekze.

Wak no benne' nnable' neda', na' nne': "ŽBiz chen' žala' wzó'a' cheľa'ale da' nzi' lo na'a gona' dan' zbe' zeden láždo'w benne' yoble?" ³⁰ Lezka' gak nna bennen': "Cha' yapa' Dios: žóžkeno', ni'a che da' žawa', žbiz chen' yesbaga' no benne' neda' zia ni'a che da' žawan'?" ³¹ Ka' nak bi da' ye'j gawle, o bíte'teze da' gonle, le gon yógo'ten nich ga'n gon Dios. ³² Bi be gonle da' gonon ga chíxgekle benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonon ga chíxgekle benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonon ga chíxgekle benne' ka' zej nake' che Dios. ³³ Le gon kan žona' neda', kan že' laža'a gona' da' chaz láže'gak yógo'te benách ka', na' bi že' laža'a gona' da' yebélenla' nedza', san da' yebélengekle yezika' benách ka' nich yelágake'.

11

¹ Le gon kan žona' neda', kan neda' lezka' žona' kan ben Benne' Criston'.

Da' žala' gongak no'le ka' zej nake' che Jesús

² Žapa' le'e ba la'ne, zí'na'do' ka', dan' žejsá' láže'tezle neda', na' nzi' lo na'le xtiža' Dios da' bdia' lo na'le. ³ Na'a, žénela' chejni'ilele nak Benne' Criston' Xangak yógo'te benne' byo ka', na' benne' byon' nake' xan zo'le, na' Xažo Dios nake' Xan Benne' Criston'. ⁴ Cha' no benne' byo zcháljlene' Dios, o zchalje' lo wláz Dios, na' nxoe' zľape'e, zka'ne' Benne' Criston' ka'ze. ⁵ Na'a, cha' to no'le zcháljlene' Dios, o zchalje' lo wláz Dios, na' bi be nxoe' yichje', zka'ne' benne' byo chie' ka'ze, na' naken chie' kan nak che to no'le le'e, no'len' nžog yicha' yichje'. ⁶ Cha' bi be nxoa' no'len' yichje', žala' chog yicha' yichje'. Cha' gon ga yedoe'ele no'len' cha' no benne' choge'

yicha' yichje', na' žala' bi xoe' yichje'. ⁷ To benne' byo bi be žala' xoe' yichje' kate' zľe'e law Dios, dan' nake' lo Dios, na' dan' nak benne' byon' zľoe'e lawn yela' zen che Dios, san da' nak no'len' zľoe'e lawn yela' zen che benne' byo chien'. ⁸ Katen' Dios bene' benne' ka', bi wleje' benne' byon' lo no'le. No'len', lo benne' byon' wleje' le'. ⁹ Lezka', bi ben Dios benne' byon' nich yebélenle no'len' le', san bene' no'len' nich yebélenle benne' byo chie' le'. ¹⁰ Che len, no'len' žala' xoe' yichje' da' zľoe'elen' zoa no benne' byo nake' xane' dan' zwíagak wbás che ya'abá ka' žo'o. ¹¹ Na'a, law Xanžon', žon byenen soa to no'le che benne' byo, na' lezka' soa to benne' byo che no'le. ¹² Kan ben Dios, wleje' no'len' lo benne' byon', lezka' na'a, benne' byo náljlene' no'le, na' yógo'te zžóžgaken lo na' Dios.

¹³ Le wchi'a laže' la' le'eze. Žžala' wchaljlen to no'le Dios, na' bi be xoe' yichje'? ¹⁴ ŽBi žsedle yela' nakze che benách, žala' yedoe'ele benne' byon', cha' žoe'e latje tonn yicha' yichje'? ¹⁵ Na'a, cha' ntonn yicha' yichj no'len', naken yela' xtan chie', dan' benn Dios yicha' yichje' nich yesbinen yichje'. ¹⁶ Cha' zoa no benne' yénele' wži'e che da' ni, kíte'ze nzi' lo na'to' žonto', na' tľebe kan žongak yógo'te kwe' benách ka' che Dios.

Da' že'j žawžo nich yesá' láže'žo kan got Xanžo

¹⁷ Bi žapa' le'e ba la'ne kan nak da' wzegni'ila' le'e na'a. Da' žonle katen' zďoble che Benne' Criston', bi žonon ga žak chawe' chele, san žonon ga žak chele da' zinnj. ¹⁸ Zzo ľawa' zzejni'ila' le'e da' ni da' zžéngkle benách ka' neda', na' znnágake' kate' zďoble che Benne' Criston', nžoj chóplele, na' žejli'a ki naken. ¹⁹ Žon byenen nníta'ľengak benne' ka' le'e, benne' ka' zšédgekle' da' wen laže', nich gak bia'gak benne' ka' zej nake' da' li benne' ka' che Benne' Criston'. ²⁰ Che len, kate' zďoble, dan' že'j žawle tzen bi naken da' že'j žawžo nich yesá' láže'žo kan got Xanžon'. ²¹ Ki naken dan' žon byenle to tole že'j žawle da' nwa'le che chele kate' že'j žawle tzen, na' che len zdonle bálele, na' yebálele že'j žawle na' zejte zžóžlele. ²² ŽBi zoa liže' gan gak ye'j gawle? Kan žonle, zka'le benách ka' che Dios ka'ze, na' žonle ga žedoe'egikle benne' ka' bi be de chégake'. ŽBizke yapa' le'e? ŽGapa' le'e ba la'ne? Bi žapa' le'e ba la'ne kan nak da' ni da' žonle.

²³ Xanžo na'kze bdie' lo na'a dan' bsedla' le'e, kan ben Xanžo Jesusen' yelen' katen' to benne' bdie' Le' lo na'gak benne' ka' bétgake' Le'. Bexwe' yet xtil, ²⁴ na' wdé gože' Dios: "Žóžkeno'" na' bzozjen, na' wnné': "Le gawn. Da' ni naken xpela'a da' nzožjen lo wlažle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le kan gak chia' neda'." ²⁵ Lezka', wdé bdáwgaken', bexwe' to ziga'do', na' wnné': "Da' yožen

zığa'do' ni naken xchena', da' žon chochen diža' kobe da' zka'n chawen'. Le gon ki yógo'te chi'i ye'jlen nich chejsá' láže'le kan gak chia' neda'." ²⁶ Ki žala' gonle na' zejte ža yelá' Xanžon'. Yógo'te chi'i gawle yet xtil ki, na' ye'jle che zığa'do' ki, wloé'elele law kan got Xanžon'.

²⁷ Che len, kate' no benne' gawe' yet xtil ni, o ye'je' che zığa'do' ni che Xanžon', cha' bi žapen' ba la'ne, nbage'e zia dan' žone' dola', zka'ne' xpela', na' xchen Xanžon' ka'ze. ²⁸ Che len, žala' wchi'a láže'žō la' kwínzežō to tožō, na' naž gak gawžō yet xtil ni, na' ye'jžō che zığa'do' ni. ²⁹ No benne' že'j žawen', bi žapen' ba la'ne cha' bi žákbe'ele' žlo'e'elen da' gok che beja' žen che Xanžon', na' žesbaga' kwine' dola' ni'a che da' že'j žawe'. ³⁰ Che len da'gak benne' zan ka' yižwé', benne' žónlengake' le'e tzen, na' zkwíde'gekle', na' benne' zan ba gótgake'. ³¹ Chela' wchi'a láže'žō la' kwínzežō, bi gon byenen wchi'a láže' Xanžon' žo'o. ³² Cha' gon byenen wchi'a láže' Xanžon' žo'o, na' wsaka' zi'e žo'o, nich bi gon byenen choge' chežō gatžō katen' choge' chegak benne' ka' gátgake', benne' ka' nni'ta'gake' yežlyó nga.

³³ Che len, zí'na'do' ka', kate' doble nich ye'j gawle nich chejsá' láže'le kan got Xanžon', le kwez tole yetole. ³⁴ Cha' zoa no benne' ždone', žala' gawe' gan nak lo yo'o liže', nich bi gon byenen wchi'a láže' Dios le'e kate' doble. Zej nni'ta' yebale da' ka' žonle, san wká'n chawa'a da' ka' katen' yedjwía' le'e.

12

Yela' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežō

¹ Na'a, zí'na'do' ka', žénela' chejni'ílele kan zej nak yela' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežō.

² Nnékzelele kan goken katen' bi na' chejle'le che Benne' Criston', be'le latje bche'gak benách ka' le'e ga yoble. Bka'n ženle lo'a ka', da' ka' bi znnégaken. ³ Che len, zzejni'ila' le'e ki, na' znnia': ladjw yógo'te benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios Be' La'y, bi gak nitó benne' nne' zi'e che Jesús, na' bi gak nitó benne' nne': "Jesús nake' Xanžō" cha' bi zoalen Dios Be' La'y le'.

⁴ Na'a, nža'gak to to da' ka' da' žonn Dios Be' La'y chežō, san toze nak Be' La'y na'. ⁵ Lezka', nža'gak to to žin ka' da' zde Xanžon' lo na'žō, san toze nak Xanžon'. ⁶ Lezka' nža'gak to to yela' wak ka' da' napžō da' žónlenžō xchin Dios, san toze nak Xažō Dios, Bennen' žonne' chežō yela' wak ka' nich gonžō xchine'. ⁷ Dios žonne' che chežō to da' nak bian' napžō yela' wak ka' che Dios Be' La'y, da' žebélenžōn yógo'težō. ⁸ Dios Be' La'y znezjwe' yela' wak che to benne' nich wchalje' len yela' žejni'il, na' Be' La'y na'kze znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich wchalje' lo yela' sina'.

⁹ Lezka', Dios Be' La'y na'kze znezjwe' yela' žejlé' che Benne' Criston' che yetó benne' nich bi da' gone', na' znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich yeyone' benne' yižwé' ka'. ¹⁰ Znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich gone' yela' wak ka' che ya'abá che Dios, na' žoe'e yetó benne' latje wchalje' lo wláz Dios, na' znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich gákbe'le' cha' be' da' yo'o to benne' naken che Dios o cha' naken che da' xiwe'. Znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich wchalje' diža' yoble da' bi nsedle', na' znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle'. ¹¹ Yógo'te da' ki žon Dios Be' La'y na'kze, dan' znezjwe' yela' wak ka' che to to benne' kan žénekezele' Le'.

Yógo'težō nakžō ka toze benne'

¹² Kan nak toze beja' žen chežō, la'kze da' zan da' ka' zej žian lo beja' žen chežō, san da' zan ka' da' zej žian lo beja' žen chežō zej naken toze len beja' žen chežō, lezka' naken che Benne' Criston'. ¹³ Dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o, da' ni naken chežō ka to da' bezoažō nis, da' nak bian' nakžō ka toze benne', la'kze nakžō benne' judio ka', na' benne' zi'to' ka', na' lezka' benne' ndo'w ka', na' benne' ka' bi zej ndo'e. Yógo'težō, Dios bi'e žo'o latje si'žō da' znezjw Dios Be' La'y na'kze chežō.

¹⁴ Na'a, ka nak beja' žen chežō, da' zan da' zej žian lo beja' žen chežō, na' kege tozen. ¹⁵ Chela' gak wchálj ni'ažō, wak nnan: "Dan' bi naka' na' benne' ni, bi naka' chie'" da' ni bi gonen ga bi naken chie'. ¹⁶ Chela' gak wchálj nagžō, wak nnan: "Dan' bi naka' yej lawe', bi naka' che benne' ni" da' ni bi gonen ga bi naken chie'. ¹⁷ Chela' nak dot beja' žen chežō yej lawžō, žnakžkze gak yenlžō? Chela' nak doten nagžō, žnakžkze gak le'el zina'žō? ¹⁸ Na'a, Dios bzoe' yógo'te da' ka' da' zej žian lo beja' žen chežō kan gónekezele' Le'. ¹⁹ Chela' nak toze da' žian lo beja' žen chežō, na' biž soa beja' žen chežō. ²⁰ Na'a, kan nakžō, da' zan da' zej žian lo beja' žen chežō, san toze beja' žen nakžō.

²¹ Che len, yej lawžō bi gak yen' na'žō, na' nnan: "Bi žon byenen soáleno' neda'." Lezka', yichjžō bi gak yen' ni'ažō, na' nnan: "Bi žon byenen soálenle neda'." ²² Na'a, da' ka' da' zej žian lo beja' žen chežō, da' ka' žeklžō zej nkwide'žen, da' ki žon byénežen kwíagaken lo beja' žen chežō. ²³ Lezka', da' ka' da' zej žian lo beja' žen chežō, da' ka' žeklžō zej nakžen ka'ze, da' ki zwákwežōn chawe', na' da' ka' žeklžō bi žala' la' lawgaken, zwákwežōn xtan. ²⁴ Bi žon byenen gonžō ki che da' ka' zej nakže xtan che da' ka' da' zej žian lo beja' žen chežō. Dios bene' beja' žen chežō, na' bene' ga záka'že da' žeklžō žo'o nakžen ka'ze. ²⁵ Ki bene', na' bi nžoj chóplegak da' ka' da' zej žian lo beja' žen chežō, dan' žape chí'igaken

ljéžgaken ton yetón. ²⁶ Cha' gak zi' to da' žian lo bela' žen chežo, gaggak zi' tzen len dan' yógo'te da' ka' da' zej žian lo bela' žen chežo, na' cha' to da' žian lo bela' žen chežo, zoa bi da' žebélenlen, na' yógo'te da' ka' da' zej žian lo bela' žen chežo žebélenklen tzen len dan'.

²⁷ Na'a, le'ekze nakle toze len bela' žen che Benne' Criston', na' to tole nakle ka to da' ka' da' zej žian lo bela' žen chien'. ²⁸ Lezka', ladjw benách ka' che Benne' Criston', Dios bnnite' benne' ka' zóngake' xchine'. Ga nežw bnnite' benne' wbás ka' che Benne' Criston'.

Ga bežope bnnite' benne' ka' zcháljgake' lo wlaze' Le'.

Ga beyonne bnnite' benne' ka' žsédgekle' benne' chie' ka'.

Naž bnnite' benne' ka' zóngake' yela' wak che ya'abá ka'.

Naž bnnite' benne' ka' žeyóngake' benne' yižwé' ka'.

Naž bnnite' benne' ka' žáklengake' lježžo ka'. Naž bnnite' benne' ka' žló'egekle' žo'o žin da' gonžon.

Naž bnnite' benne' ka' zcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle'.

²⁹ Kege yógo'tie' zej nake' benne' wbás ka' che Benne' Criston'. Kege yógo'tie' zcháljgake' lo wláz Dios. Kege yógo'tie' žsédgekle' benne' chie' ka'. Kege yógo'tie' zóngake' yela' wak che ya'abá ka'. ³⁰ Kege yógo'tie' nzi' lo ná'gake' yeyóngake' benne' yižwé' ka'. Kege yógo'tie' zcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle'. Kege yógo'tie' zdégake' diža' yoble da' bi zej nsedle'.

³¹ Le we' laže' si' lo na'le yela' wak ka' da' záka'gakžen. Na'a, wlóe'ela' le'e to da' záka'žen ka yógo'te da' ki.

13

Žala' ži'ilžo lježžo kan Jesús nži'ile' žo'o

¹ La'kze zchalja' xtiža'gak benách ka' da' bi nsedla', na' lezka' xtiža'gak wbás che ya'abá ka', san cha' bi nži'ila' lježa', dan' zchaljan' bi záka'žen ka' žaxto' da' žon to bježw da' zkwežžon o da' žon to ya da' ztilžon len lježen.

² La'kze nzi' lo na'a wchalja' lo wláz Dios, na' nich chejni'ila' yógo'te da' zej ngachen', na' yógo'te diža' che yela' žejni'il, na' la'kze nak dot li laže' kan žejli'a che Dios, na' zejte gak yeká'a ya'a zen ka', san cha' bi nži'ila' lježa', bi be záka'a neda'. ³ La'kze chisa' dot da' de chia' nžni wawa' benách yache' ka', na' la'kze wdía' belá' žen chia' ga wzeygak benách ka' len dan' naka' toze len Benne' Criston', san cha' bi nži'ila' lježa', bi yebélenla' dan' žona'.

⁴ No benne' nži'ile' lježe'.

Zbeze' zen laže', na' nake' ži'i laže'.

Bi zge'ele' lježe'.

Bi zka'n zen kwine', na' bi žon kwine' benne' blo.

⁵ Bi žone' da' kegle, na' bi zdan laže'e yela' gape.

Bi zža'atie', na' bi žejśá' laže'e da' zinnj da' ben no benne' chie'.

⁶ Bi žebele' kate' no benne' žone' da' kegle.

Žebele' kate' no benne' žnne' da' nak dot da' li.

⁷ Zzoele' bíte'teze da' gon lježe' chie'.

Žejlé'teze' che lježe', na' žxen láže'teze' gon lježe' da' nak chawe'.

Zbézteze' zen laže'.

⁸ Yela' nži'il batkle te chen. Te che da' nzi' lo na'gak benách ka' wcháljgake' lo wláz Dios. Žin za katen' biž gata' lo na'gak benách ka' wcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle', na' te che yela' žejni'il chegak benách ka'.

⁹ Láte'ze žejni'ilžo na'a, na' láte'ze zchaljo lo wláz Dios. ¹⁰ Kate' žin da' naken dot li laže', naž yeyóž che da' naken láte'ze.

¹¹ Katen' goka' xkwide', bchalja' ka to xkwide', na' wlék yichja' ka to xkwide', na' wzá' laža'a ka to xkwide'. Kate' bgola', na' bka'na da' zej naken che bi' kwide' chia'.

¹² Na'a da' žle'elžo nakzen ka da' žle'elžo kate' zwia kwinžo to lo yej wan. Bi žle'elžo dot kan naken. Ža da' za' le'elžo yógo'te dot kan zej naken. Na'a nónbi'a láte'ze. Ža da' za' gónbi'a yógo'te kan Dios na'kze nónbi'e neda'. ¹³ Na'a, nnita'tezgak yela' žejlé' che Dios, na' yela' žxen laže' Dios, na' yela' nži'il. Zej nnita' da' chonne ki, san da' záka'že naken yela' nži'il.

14

Yela' wak da' žonn Dios Be' La'y chežo da' záka'žen

¹ Le gon byene ži'ilele lježle ka', na' le we' laže' si'le yela' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, na' da' naken blo, yela' wak wchalje lo wláz Dios. ² No benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', kege benách ka' zcháljlene'. Dios zcháljlENZE', dan' bi zoa nitó benne' žejni'ile' da' žnne'. Dios Be' La'y žoe' bennen' latje zchalje' kan zej nak da' ka' zej ngache' che Dios. ³ Bennen' zchalje' lo wláz Dios, zcháljlene' benách ka' nich gakže dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Žon choche' légake', na' žeyón zene' légake'. ⁴ Bennen' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle' žon choche' la' kwinze', san no benne' zchalje' lo wláz Dios žon choche' yógo'te benách ka' che Benne' Criston'.

⁵ Žak laža' wchalje yógo'te diža' yoble da' bi nsedlele, san da' žénežela' naken wchalje lo wláz Dios. Žebélenželžo da' žnna to benne' zchalje' lo wláz Dios ka' žebélenlžo da' žnna to benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', cha' bi zoa no benne' gak wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle', nich gon choche' benách ka' che Benne' Criston'. ⁶ Che len, ži'na'do' ka', kate' la'a gan zoale, cha'

wcháljlēna' le'e diža' yoble da' bi nsedla', bi be yebélenlen. Yebélenlele toze dižan' da' wcháljlēna' le'e da' blōe'el Dios neda', o diža' da' wzejni'ilen zo'o, o diža' da' wchálja' lo wláz Dios, o diža' da' wsedlen zo'o.

⁷ Lezka' žaken che da' ka' žóngaken žaxto', da' ka' bi zej nnita' nbángaken, kan nak bžejw da' zkwežžon, o kan nak gitarra. Cha' bi žólgaken kan žala' gólgaken, žnakxkze gónbia'žo biz da' žólgaken, dan' žol bžejw na', o gitarra na'? ⁸ Cha' bi kwež kan žala' kwež lozban' da' žližen benne' ka' lo wdile, žnozke benne' wpá' kwine' nich cheje' lo wdilen'? ⁹ Lezka' žaken chele. Cha' len lóže'le zcháljle diža' da' bi zej nsedle benách ka', bi chejni'igekle' da' wcháljle. Ki gaken, dáche'ze wcháljle. ¹⁰ Da' li zej nnita' da' zan diža' yoble yežlyó nga da' ka' zcháljak da' zan kwe' benách zi'to' ka', na' zej nnita' benách ka' žejni'igekle' to to diža' yoble ka'. ¹¹ Na'a, cha' bi žejni'ila' diža' da' zchálj to benne', gaka' ka' to benne' zi'to' law bennen' zchálje', na' le' gake' lawa' neda' ka' to benne' zi'to'.

¹² Lezka' naken chele. Že' láže'le'ele si'le da' žonn Dios Be' La'y chežo. Čhe len, le we' láže' si'le da' ka' góngaken ga gágakže choh benách ka' che Benne' Criston'.

¹³ Čhe len, no benne' zchálje' diža' yoble da' bi nsedle' žala' nnable' Dios wnezjwe' le' yela' wak wdíe' diža' yoble dan' zchálje'. ¹⁴ Kate' žliža' Dios, cha' zchálja' diža' yoble da' bi nsedla', lo be' nakkza' cháwe'do' žliža' Dios, san dan' bi žejni'ila' da' znnia', lo yela' žejni'il chia' bi žebélenla' dan' zchálja'.

¹⁵ ŽNakxkze žala' gona' cha'? Wliža' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejni'il chia' wliža'-ne'. Gola' da' we' lawa' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejni'il chia' gola' da' we' lawa'-ne'. ¹⁶ Cha' toze lo be' nakkzo' žliž la'yo' Dios, na' cha' zoa to benne' žénzele' chio', san cha' bi žejni'ile' dan' zcháljo', žnakxkze gak nne': "Ka'kze gaken" ni'a che dan' zcháljo', kate' ži'o Dios: "Žóxkeno'?"

¹⁷ Wákelfja cháwe'do' zcháljo', kate' ži'o Dios: "Žóxkeno'." Cha' bi žejni'il bennen' ženle' da' zcháljo', bi be yebélenlen'. ¹⁸ Žapa' Dios: "Žóxkeno'" dan' zchálja' diža' yoble da' bi nsedla' ka' yógo'tele. ¹⁹ Lawgak benách ka' che Dios yénežela' wchálja' gáyo'ze diža' da' gak chejni'igekle' benách ka' ka' da' zan gaywá' diža' yoble da' bi nsedla', na' da' bi gak chejni'il nitó benne'. Gak wsedla' yezika' benách ka' toze cha' chejni'igekle' dan' wchálja'.

²⁰ Ži'na'do' ka', bi gakte ka' xkwide' ka' kan nak da' zza' láže'le. Le gak ka' xkwide' ka' nich bi gonle da' kegle, san le gak benne' ka' ba zej ngole' kan nak da' zza' láže'le. ²¹ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Člen diža' yoble, na' len žoa'agak benách zi'to' ka' wcháljlēna' benách ki. Ča'kze gona' ki,

bi wzé nággake' xtiža'a." Ki zčna Xanžon'. ²² Ki naken, Dios žoe'e žo'o latje zcháljžo diža' yoble da' bi nsedlžo nich gaken to da' nak bian' lawgak benách ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege lawgak benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. Žoe'e žo'o latje zcháljžo lo wlaze' Le' da' žala' si'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege benne' ka' bi žejlé'gake' chie'. ²³ Čhe len, kate' doble tzen, yógo'tele le'e, nle nakle che Benne' Criston', cha' wcháljle diža' yoble da' bi nsédele, na' cha' chazgak benne' ka' zej nsedle' láte'ze, o benne' ka' bi na' chejlé'gake' che Benne' Criston', žbi nnágake': "Nyal yichjle'?" ²⁴ San cha' yógo'tele wchálje lo wláz Dios, na' cha' cho'o to benne' bi žejli'e che Benne' Criston', o to benne' nsedle' láte'ze, na' gákbe'ele' nbage'e zia, na' Dios wchi'a láže'le'. Ki gákbe'ele' dan' yenle' diža' da' wcháljle yógo'tele. ²⁵ Gákbe'ele' kan nak da' zza' láže'e, dan' bgachen', na' wzóa zibe', na' wká'n žene' Dios, na' nne': "Ča' li Dios zóalene' le'e."

Kan žala' gonžo gan zdožžo che Jesús

²⁶ Čhe len, ži'na'do' ka', kate' zdožle che Benne' Criston', to benne' zóalene' le'e žole' to salmo, na' yetóe' žsedle' le'e to da' nsedle', na' yetóe' žloe'ele' le'e to da' blōe'el Dios le', na' yetóe' zchálje' diža' yoble da' bi nsedle', na' yetóe' ždie' diža' yoblen' da' bi nsedle'. Yógo'te da' gonle žala' gaken da' yebélengekle benne' ka' zđobgake' che Benne' Criston'. ²⁷ Kate' nnita'gak benne' ka' ga na', benne' ka' zcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle', bi žala' wcháljak ki benne' zanže ka' chope chónnzele. Gak wchálj toze bennen', na' te na' gak wchálje' yetóe', san žon byenen soa no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédele. ²⁸ Ča' bi gak no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédele, na' bennen' zchálje' diža' yoblen' da' bi nsédele, žala' soe' žize gan ndoble, na' gak wcháljlēne' Dios len dižan' lo yichj lážda'we'. ²⁹ Lezka', benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios žala' wcháljgake' chope chonnze', na' yezika' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios žala' wchi'a láže'gake' da' zchálj bennen'. ³⁰ Ča' Dios włoe'ele' to benne' ži'e ga na' da' zčna xtiže'e dan' zchálj bennen', na' žala' soa žize bennen' zchálje'. ³¹ Yógo'tele gak wcháljle lo wláz Dios to tole nich wsédele yógo'tele, na' gakte choh yógo'tele. ³² Benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios gak nna biá'gake' kwíngake', na' kwé'gake' žize. ³³ Kege Dios žone' ga žonžo žo'osbé, dan' žénele' Le' gá'nlenžo lježžo ka' cháwe'do', kan žone' gan zej nnita' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.

³⁴ No'le chele ka' žala' kwé'gake' žize gan zdožle. Bi nzi' lo ná'gake' wcháljgake' ga na'. Žala' kwé'gake' gaxjw láže' kan zčna xtiža' Dios. ³⁵ Ča' žénegekle' chejni'igekle' yelate',

žala' nnábgekle' benne' byo che chégake' kate' ne nníta'gake' lížgake'. Bi žala' wchaljgak no'le ka' gan zdóbgeke' che Dios.

³⁶ Ćžéklele le'e Dios bnezjwe' xtiže'e lo na'le le'eze? Ćžéklele le'e bžin xtiža' Dios chezle le'e? ³⁷ Cha' zoa to benne' ládjwle, benne' žekle' zchalje' lo wláz Dios, o žekle' zoaen Dios Be' La'y le', benne' ni žala' si' lo ne'e nak da' zzoja' chele le'e yiche ni da' bsedle Xanžon'. ³⁸ San cha' bi wzé nage' diža' ni, bi žala' wzé nagle le'e che bennen'.

³⁹ Che len, zi'na'do' ka', le we' laže' wchalje lo wláz Dios, na' bi wséjwle xnez no benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle'. ⁴⁰ Žala' gonžo yógo'te kan nak chawe', na' kan žala' gaken.

15

Kan gok, bebán Benne' Cristo lo yela' got

¹ Na'a, zi'na'do' ka', wzenla' le'e kan nak diža' chawen' da' bchalja' gan zoale, dan' wzí' lo na'le, na' žonen ga nakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. ² Ni'a che dižan' yelale, cha' gonle kan žnna diža' chawen' dan' bchaljan' gan zoale, cha' da' li bejle'le che Benne' Criston'.

³ Kate' bžina' gan zoale da' nežw chi'i bdia' lo na'le da' bde Dios lo na'a neda'. Ki žnnan: "Got Benne' Criston' lo wlažžo žo'o dan' wbága'žo dola'." Kan nak da' ni nzejw le'e yiche la'y, na' žnnan ben byenen benen'.

⁴ Ćžekla' žnnan: "Bgache'e lo yežw ba, na' kate' bza'a chonne ža, na' bebane' lo yela' got" kan Ćžekla' nzejw le'e yiche la'y, na' žnnan ben byenen goken chie'. ⁵ Wdé bebane' bløe'e law Benne' Criston', na' Bedon' bløe'e' Le', na' wdé na', benne' chežinno wbás chie' ka' bløe'gekle' Le'. ⁶ Naž Benne' Criston' bløe'e lawe' lawgak benne' zanže ka gayo' gaywá' lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' chie' Le', kate' ne zej ndobe' tzen. Yógo'te lježžo ki nníta'gake' nbángake' na'a, la'kze ba'e' ba gótgake'. ⁷ Naž Jakob bløe'e' Le', na' wdé na' bløe'e lawe' lawgak yógo'te benne' wbás chie' ka'.

⁸ Kate' ze lawte Ćžekla' bløe'e lawe' lawa' neda'. Kan gok da' ni, naka' ka to xkwide' goljbe' kate' ba wdé ža žala' galjbe'. ⁹ Ki naken dan' nexjwa' neda' ka yógo'te benne' wbás chie' ka', na' bi naka' neda' zi gaka' wbás chie', dan' wžia' laža'a benách ka' che Dios. ¹⁰ Na'a, ni'a che da' beshaga' Dios neda', naka' da' naka' na'a, na' kege da' nitze bene' chia' ki. Benža' neda' xchine' ka yezika' wbás chie' ka', la'kze kege žakze chia' bena' žin na'. Dios na'kze, lo yela' ži'i laže' chie', bkonle' neda' žin. ¹¹ Na'a, cha' bchalja' neda' o cha' bchaljgak yebale' benne' ka', da' ni naken da' zchaljton', na' da' bejle'le le'e.

Yebanžo lo yela' got

¹² Zzoa lito' che Benne' Criston' kan bebane' lo yela' got. Cha' ki naken, žnakxkze žnnale bálele le'e: "Bi yebangak benne' gat ka'?" ¹³ Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston', ¹⁴ na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak da' zzoa lito', na' dáche'ze nak yela' žejlé' chele chie' Le'. ¹⁵ Ćžekla', chela' bi bebán Benne' Criston', žon láže'to' kate' zzoa lito' kan nak che Dios, na' žnnato' beshane' Benne' Criston'. Chela' bi yesbane' benne' gat ka', Dios bi beshane' Benne' Criston'. ¹⁶ Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston', ¹⁷ na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak yela' žejlé' chele chie' Le', na' zej nga'n dola' da' nbága'le. ¹⁸ Ćžekla', benne' ka' ba gótgake', na' bejlé'gake' che Benne' Criston', to chi'ize gótgake' cha' bi bebane' Le'. ¹⁹ Cha' toze kate' ne zoažo nbanžo gak yebélenžo Benne' Criston', nakže da' nyache' chežo ka da' nak chegak yógo'te benách ka'.

²⁰ Na'a, da' li bebán Benne' Criston' lo yela' got, na' nake' Benne' nežw, bennen' bebane' to chi'ize ládjwgak yógo'te benne' ka' yebángake' to chi'ize lo yela' got. ²¹ Kan bla' yela' got ni'a che da' ben to benne', Ćžekla', ni'a che da' ben yetó benne' bla' yela' yebán chegak benne' gat ka'. ²² Kan žatgak yógo'te benách ka' dan' zej nake' za'só Adán, Ćžekla' yebangak yógo'te benne' ka' zej nake' toze len Benne' Criston'. ²³ To toe' yebane' kan žala' gaken. Zga'ale bebán Benne' Criston', na' te na'a yebangak benne' ka' zej nake' chie' Le' katen' yelé'e. ²⁴ Naž žin ža ze lawte ža kate' yeká' Benne' Criston' dot da' yo'o lo na' da' xiwe', na' dot yela' wnná bia' chen, na' dot yela' wak chen, na' wdíe' da' žnna bi'e Le' lo na' Xažo Dios. ²⁵ Žon byenen nna bia' Benne' Criston' na' zejte ža ba bzoa Dios kate' yógo'te benne' ka', benne' žží'igake' chie' Le', wzóa žibgake' lawe' Le'. ²⁶ Da' zdá'baga' Le', da' wchinnje' kate' ze lawte, naken yela' got. ²⁷ Dios ba bdie' yógo'te lo na' Zi'nen' nich nna bi'en. Nzejw le'e yiche la'y da' žnnan: "Bdie' yógo'te lo ne'e nich nna bi'en." Na'a, nak bia' bi bde kwine' lo na' Zi'nen', dan' nakkze' Le' Bennen' ždie' yógo'ten lo na' Zi'nen'. ²⁸ Kate' žin ža na' kate' wdé Dios yógo'ten lo na' Benne' Criston' nich nna bi'en, naž Zi'nen' wdé kwine' lo na' Xažo Dios, Bennen' bdie' lo na' Zi'nen' yógo'ten, na' kate' ze lawte, Dios nna bi'e to chi'ize yógo'ten.

²⁹ Bálele le'e žezoale nis lo wlažgak benne' gat ka'. Cha' žéklele bi yebangak benne' gat ka', žbiz chen' žezoale nis lo wlažgak benne' gat ka'?

³⁰ Žon zož cheto' gatto' yógo'te ža. ĆžBiz chen' žwe'to' latje gaken ki cha' bi yebanžo lo yela' got? ³¹ Yógo'te ža žon zož gata'. Zzenla'

le'e da' ni, lježa'do' ka', dan' žaz laža'a da' bena'. Bena' ga žejle'le che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ³² Cha' bdil'lena' bia snia ka' lo yež Ēfeso dan' wnnazen chia', žbizkze yebélenla'? Cha' bi yebangak benne' gat ka', žala' gonžo kan znnagak benách ka': "Ye'j gawžo dan' gatžo wxé wiži."

³³ Bi we'le latje no benne' gon láže'le' le'e. Cha' si' lo na'le láte'ze da' wen láže', na' dotle yechójele. ³⁴ Le yeyát láže', na' biž gonle dola' dan' bájele le'e bi nónbia'le Dios. Zchalja' ki nich gona' ga yedoé'elele.

Kan gakžo kate' yebanžo lo yela' got

³⁵ Wákelfa no benne' nne': "¿Nakxkze yebangak benne' gat ka'? ¿Nakxkze gak bela' žen chegak' kate' yelá'gake'?" ³⁶ Le', benne' bi nneze. Da' žazo' lo yo bi lan' cha' bi nitlen. ³⁷ Da' žazo' lo yo naken to binnedo'ze, cha' che zoa' stribe, o che yetó yiže' kwando'. Dan' žazo' bi naken yiže' kwando' da' žala' lan'. ³⁸ Dios žone' ga gak to to yiže' kwando' kan nonkze' chen. Kan nak to to binnedo' ka' žone' ga gak yiže' kwando' chen. ³⁹ Lezka', bi nak toze kan nak bela' che chegak yógo'te bia yiže' ka'. Zoa to bela' chegak benne' ka', na' yetó kan nak bela' chegak bia yiže' ka'. Yetó kan nak bela' chegak byinne ka', na' yetó kan nak bela' chegak bel ka'. ⁴⁰ Lezka' nža' bela' žen chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios ka' nak bela' žen chegak benne' ka' zej nnite'e yežlyó nga. Zoa to yela' xtan chegak benne' ka' zej nnite'e ya'abá che Dios, na' yetó kan nak yela' xtan chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁴¹ Zoa to yela' xtan che wbíž, na' yetó che byo', na' yetó chegak belj ya'abá ka'. Yela' xtan che to belj ya'abá nžan' kan nak yela' xtan che yetó belj ya'abá. ⁴² Lezka' gaken kate' yebangak benne' gat ka'. Kate' zgache' to benne' lo yežw ba nake' to bela' žen da' kwia yin'. Kate' yebane', naž gake' to da' soan to chi'ize. ⁴³ Kate' zgache'e lo yežw ba nake' to bela' žen ka'ze, na' da' žkwíde'len. Kate' yebane', naž gake' to da' xtan, na' da' wale. ⁴⁴ Kate' zgache'e lo yežw ba nake' to bela' žen che yežlyó nga. Kate' yebane', naž gake' to da' soan to chi'ize ya'abá che Dios. Zoa to bela' žen che yežlyó nga, na' yetó kan gak da' cho'o be' nakkžžo.

⁴⁵ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Benne' nežw, benne' wzóe' yežlyó nga, bennen' lie' Adán, Dios bene' le' Adán ban" san Bennen' wyaze' latje che Adán na', Benne' Criston', Dios bene' ga nake' Be' nbánlenžo. ⁴⁶ Bi bla' zga'ale Benne' nake' Be'. Bla' zga'ale bennen' wdape' yela' benachze chežo, na' naž bla' Benne' nake' Be'. ⁴⁷ Bennen' wzóe' zga'ale', goke' yo. Bennen' bežope', Bennen' nake' Xanžon', bžoje' ya'abá che Dios. ⁴⁸ Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nake' kan gok bennen' goke' yo, na' benne' ka'

žala' chejnníta'gake' ya'abá che Dios gákgake' kan nak Bennen' bžoje' ya'abá na' che Dios. ⁴⁹ Kan de chežo na'a to bela' žen da' naken kan gok bela' žen che bennen' goke' yo, lezka' žala' yeyakžo kan nak Bennen' bžoje' ya'abá na' che Dios.

⁵⁰ Ki znná da' ni da' žapa' le'e, zí'na'do' ka', znnia': da' naken bela' žen bi chazen gan znná bia' Dios, na' lezka', da' kwia yin' bi sin' da' zoan to chi'ize. ⁵¹ Le wia nga, žapa' le'e to da' bgachen': bi gatžo yógo'težo, san Dios wché'e kan nakžo yógo'težo. ⁵² To chi'ido'ze gaken, kan nak to da' zdaze yej lawžo, kate' kwež lozban' da' zze lawten. Kwež lozban', na' yebangak benne' gat ka', na' gákgake' to da' soan to chi'ize, na' Dios wché'e da' nakžo yógo'težo žo'o. ⁵³ Da' nakžo da' kwia yin' žala' yeyaken to da' soan to chi'ize, na' da' nakžo, dan' žala' gaten, yeyaken to da' batkle gaten. ⁵⁴ Katen' dan' kwia yin' ba beyaken to da' soan to chi'ize, na' lezka' dan' žala' gaten ba beyaken to da' batkle gaten, naž gak dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: Begá'a to chi'ize yela' got. Ben Benne' Criston' da' ni.

⁵⁵ Biž bi gak gon yela' got chežo.

Biž gak gon ga gatžo.

⁵⁶ Wak bi gon yela' got chežo dan' nbága'žo dola', na' nbága'žo dola' dan' zži'izo che xtiža' Dios. ⁵⁷ Žoxken Dios. Le' benkze' ga belážo lo yela' got ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

⁵⁸ Che len, zí'na'do' ka', le soa choch. Le gak dot li láže' nich góntezele xchin Xanžon' dan' nnézkzelele žin da' žonle che Xanžon' bi naken dáche'ze.

16

Wnéjzwgak benne' Corinto ka' da' žiážjegac lježgake' ka'

¹ Na'a, kan nak che mežwn' da' wnéjzwle dan' gáklenen lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' nníta'gake' lo yež Jerusalén, le gon na'a kan goža' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Galasia. ² Tža tža nežw, to tole žala' ko'o cháwe'le late' mežw, kan nak da' žonn Dios chele. Le gape chi'in, nich bi gon byenen wtoblen katen' la'a gan zoale. ³ Katen' la'a gan zoale, sel'a'a benne' ka' kwele le'e nich chjake' lo yež Jerusalén. Wzoja' le'e yiche da' gonen ga gak biá'gake', na' chjwá'gake' mežwn' da' wnéjzwlen. ⁴ Cha' žala' cha'a neda' ga na', na' wak sá'klene' neda'.

Da' zénele Pablo gone'

⁵ La'a gan zoale kate' yeyóž tia' lo yež ka' gan nbab Masedonia, dan' žon byenen tia' lo yež ka'. ⁶ Žekla' gán'lena' le'e to chi'i, o ga'nlja' ga na' byo' zag ka'. Naž gak gáklene neda', na' yego'ole neda' nez gáte'teze gan

žala' cha'a. ⁷ Kate' la'a yedjwía' le'e bi žénela' teza' ga na'. Žxen laža'a sóalena' le'e scha, cha' Xanžon' we'e neda' latje. ⁸ Ga'na' nga lo yež Ēfeso kate' žinže ža Pentecostés, ⁹ dan' de latje gona' to žin zen che Xanžon' nga, la'kze benne' zan žon byéngake' wséjwgake' xneza'.

¹⁰ Cha' xkwide' Timoteo la'be' gan zoale, le we' laže'-be', nich bi gak nyache' láže'-be' katen' sóalenbe' le'e. Ki žala' gonle dan' žonbe' xchin Xanžon' kan žona' neda' xchine'.

¹¹ Che len, bi žala' no benne' wzóe'-be' chela'ale. Le gaklen-be', na' binlo le yegó'o-be' nez, nich yela'be' ga zoa' neda' ni, dan' zbeza'-be', na' lezka' lježžo ka' žónlengake'-be' tžen žin.

¹² Kan nak che lježžo Apolo, góta'yoel'e'ela'-ne' cheje' chejwie' le'e tžen len lježžo ka'. Bi žénele' cheje' na'a. Cheje' kate' sáke'le'.

Da' bchalj Pablo kate' ze lawte

¹³ Le gak ban laže', na' le gak choch kan žejle'le che Benne' Criston'. Le gak wechóg laže', na' le gon choch lázdo'le. ¹⁴ Len yela' nži'il le gon bíte'teze da' gonle.

¹⁵ Na'a, zí'na'do' ka', ba nnézkzelele kan nak Estéfanás, na' lezka' kan nakgak lježe' ka'. Zej nake' benne' nežw ka' bejlé'gake' che Benne' Criston' ladjw benách ka' nníta'gake' gan nbab Akaya. Benne' ki bde kwíngake' nich góngake' xchingak benách ka' che Dios.

¹⁶ Žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', gapple ba la'ne benne' ka' zej nake' ka' nakgak lježžo ki, na' lezka' kan zej nak benne' ka' žónlengake' légage' tžen žin, na' žáklengake' lježžo ka'.

¹⁷ Žebela' dan' bžingak Estéfanás, na' Fortunato, na' Akaiko ga zoa' ni, dan' góklengake' neda' lo wlazle le'e. ¹⁸ Beyón zéngake' neda' kan lezka' beyón zéngake' le'e. Le gape ba la'ne benne' ki.

¹⁹ Yógo'te kwe' benách ka' che Dios, benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia nga žápegake' le'e "Padiox." Akila len zo'le', Prisila, na' lezka' benne' ka' zdóbgake' che Dios gan nak lo lížgake', žápegake' le'e "Padiox." ²⁰ Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga žápegake' le'e "Padiox." Le gape "Padiox" tole yetole, na' le chela' lježle ka'.

²¹ Neda', Pablo, len na' kwinkza' zzoja' da' ni, na' znnia': žapa' le'e "Padiox."

²² No benne' bi nži'ile' Xanžo Jesús, Benne' Criston', ba nbage'e zia.

Da, Xan.

²³ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. ²⁴ Nži'ila' yógo'tele le'e dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO ŁO YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", le'e zdoble che Dios ło yež Corinto, na' lezka' yógo'tele nakle che Dios gan nbab Acaya. Neda' naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónlenbe' neda' tzen. ² Žnnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' wká'n žie' yichj láždo'le.

Da' ka' wzaka' Pablo

³ Ĵa'g'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' nake' Xažo, Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, na' žeyón zénteze' žo'o! ⁴ Dios žeyón zene' žo'o kate' bi da' žaken chežo, nich gak yeyón zenžo benne' ka' zoa bi da' žaken chégake'. Žeyón zenžo légake' kan Dios žeyón zene' žo'o.

⁵ Kan žan da' zzáka'žo kan wzaka' Benne' Criston', lezka' žan da' žeyón zenen žo'o, dan' nakžo toze len Benne' Criston'. ⁶ Che len, cha' zoa bi da' zzáka'to', žaken ki cheto' nich gak yeyón zento' lježto' ka', na' gonto' ga yelale le'e. Cha' Dios žeyón zene' neto', žaken ki nich gak yeyón zento' le'e, na' lo yela' zbez zen laže' chele, gak sóelele da' ka' zzáka'le, kan lezka' žaken cheto'. ⁷ Žžen láže'to' ga'nle choch kan žejle'le che Dios, dan' nnežlto' cha' sáka'le le'e tzen len neto', lezka' yebélele tzen len neto' dan' Dios žeyón zene' žo'o.

⁸ Žénelto' nnézele, zí'na'do' ka', kan nak da' zan da' goken cheto' gan nbab Asia. Wdetlen dan' goken cheto', na' gokžen ži' ka da' gok soelto'. Ki goken, biž bxen láže'to' soato' nbanto'. ⁹ Goklto' goken cheto' kan žak chegak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake'. Goken ki cheto' nich bi wxén láže'to' la' kwínzeto', san wxén láže'to' Dios, Bennen' žesbane' benne' gat ka'. ¹⁰ Dios beslé' neto' lo da' benen ga ben zož gatto', na' žeslé' neto' tža tža. Žžen láže'to' Le' yeslé' neto' ki da' yoble, ¹¹ cha' gáklenle neto', na' wcháljenle Dios, na' nnábele-ne' gáklenle neto'. Dios gone' kan nnábele-ne' tzen len benne' zan, na' gon chawe'e neto', na' légake' yé'gake' Dios: "Žóžkeno" ni'a cheto'.

Biž chen' zžele Pablo nich cheje' yež Corinto

¹² Da' ni žonen ga žebelto'. Be' nakkzto' złoe'elen neto', len yela' li láže' cheto', na' dot láže'to' žonto' da' žonto' yežlyó nga, na' lezka' bento' gan zoale le'e. Ki bento', dan' benn Dios cheto' da' góklenen neto', na' kege len yela' žejní'il chežto' bento' ki. ¹³ Žzojto' chele le'e toze da' gak gol-le, na' da' gak chejní'ilele.

Žak laža'a chejní'ilele dot zen ¹⁴ dan' žejní'ilele late'. Naž kate' žin ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' gak gaple neto' ba la'ne kan neto' žapto' le'e ba la'ne na'a.

¹⁵⁻¹⁶ Dan' bxen laža'a da' ni, wzá' laža'a yedjwía' le'e zga'ale katen' wdía' gan nbab Masedonia, na' yedjwía' le'e da' yoble kate' yezá'a nga, nich yebélenlele neda' chope chi'i. Te na' gak gáklenle neda', na' yego'ole neda' nez nich cha'a gan nbab Judea. Ki gónela' gona'. ¹⁷ Žžéklele ben laža'a dan' bcha'a kan bena'? Žžéklele lo yela' benachze chia' žona' da' žnnaze chia', na' bchaljza' katen' wnniá': ki gona'? "Ka'kze gaken" nich ga'n zen Dios. ²¹ Dios na'kze žone' ga žžen láže'to' tzen len le'e nakžo che Benne' Criston', na' bdie' lo na'to' žin chie' da' žonto'. ²² Le' benne' chežo da' nak bia' nakžo chie', dan' bchize' Dios Be' La'y lo yichj láždo'žo. Dios Be' La'y na' nake' chežo da' žonen ga nnežlžo si'žo yógo'te da' gonn Dios chežo.

²³ Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' nnézkzele' da' zza' laža'a, zchalja' da' naken dot da' li. Nnézkzele' Le' bi bedjwía' le'e lo yež Corinto, nich bi gon byenen gona' ga gak nyache' láže'le le'e. ²⁴ Bi žénelto' wchi'ílto' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', dan' ba nakle choch kan žejle'le chie'. Žénelto' gonto' da' gonen ga yebélele.

2

¹ Che len be' laža'a bi yedjwía' le'e da' yoble bayén, nich bi gona' ga gak nyache' láže'le. ² Cha' gona' neda' ga gak nyache' láže'le le'e, žnožke benne' gone' ga yebela' neda'? Žžála' gona' ga gak nyache' laže' bennen' žála' gone' ga yebela' neda'? ³ Che len bzoja' chele le'e yiche da' nežw. Bi gónela' yedjwía' le'e, nich bi gonle le'e ga gak nyache' laža'a neda', dan' le'ekze žála' gonle ga yebela' neda'. Dan' žžen laža'a le'e, nnežla' yebélele yógo'tele cha' yebela' neda'. ⁴ Katen' bzoja' chele diža' nežwn', wže' zedla', na' gokle'e nyache' laža'a na' zejte wžeža'. Bzoja' da' ka' le'e yichen', kege nich gona' ga gak nyache' láže'le le'e, san nich nnézele kan nži'ile'ela' le'e.

Žžála' yenit ląwžo che no benne' žone' da' kegle

⁵ Bennen' bene' da' kegle, bennen' zoe' ga na', kege bene' ga gok nyache' laža'a nedza', san bene' late' ga gok nyache' láže'le yógo'tele le'e. Žnnia' late' nich bi tetlen yesbaga'a bennen' žia. ⁶ Ka'ze da' ba bsáka'le bennen'

yeláte'ze ka bdachle le'e. ⁷ Na'a, žala' yenít lawle bennen', na' gon chochle le', nich bi tetlen gak nyache' laže'e, na' nich bi yeyale' to chi'ize. ⁸ Che len žata'yoela' le'e gonle da' gak bia' nži'ilele-ne' dot láže'le. ⁹ Lezka' che len bzoja' chele, le'e yichen'. Gónela' si' bi'a le'e nich nnezla' cha' žónteze kan žnna xtiža'a. ¹⁰ Kate' ženít lawle le'e che no benne', lezka' neda' ženít lawa' chie'. Kate' ženít lawa' che no benne', zoa bi da' bene', žonan' lo wláz Benne' Criston' nich gak chawe' chele le'e. ¹¹ Ki žona' nich bi sáke'le da' xiwe' bi da' gonon chežo, dan' ba nnezlžo da' ženelen gonon chežo.

Wžé' zedle Pablo lo yež Troas

¹² Katen' bla'a lo yež Troas nich wchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston', na' Xanžon' bėnnli'e neda' latje wchalja' ga na'. ¹³ La'kze goken ki, wžé' zedla' dan' bi bejxaka'a bi' lježžo Tito ga na'. Che len bkwáslena' benne' ka', na' wyá'a gan nbab Masedonia.

Da' nzi' lo na'žo dan' nakžo toze len Jesús

¹⁴ Žoxken Dios, Bennen' zché'teze' žo'o ka to da' nak bian' beyóž beslá Benne' Criston' žo'o. Dios žkonle' žo'o žin nich žloe'ele' law kan gak gónbia'gak benách ka' Benne' Criston'. Nakžo ka to da' zla' zix, da' žisen gáte'teze. ¹⁵ Nakžo ka to da' zla' zix, da' zzey Benne' Criston' law Dios, na' zchisen' lawgak benne' ka' ba belágake', na' lawgak benne' ka' zej nnitle'. ¹⁶ Lawgak benne' ka' zej nnitle' nakžo ka to da' zla' zgot da' nak bian' gátgake', san lawgak benne' ka' ba belágake' nakžo ka to da' zla' zix da' nak bian' sóatežžo nbanžo. ¹⁷ Žozkze benne' nake' zi gone' ki? ¹⁷ Bi žonto' kan žongak benne' zan, benne' žkóngekle' xtiža' Dios žin ka to da' žóte'gaken', na' žá'wgaken', san dan' bseja' Dios neto', dot láže'to' zchaljto' lawe' Le', dan' nakto' toze len Benne' Criston'.

3

Diža' da' žeyonen žo'o toze len Dios

¹ žžéklele le'e zka'n zen kwinto' katen' zchaljto' ki? žžon byenen wloe'elto' le'e to yiche da' nak bian' da' nakto'? žžon byenen nnablto' le'e gonnle to yiche ki cheto' kan žongak bale benách ka'? ² Le'ekze nakle ka to yiche da' nak bian' da' nakto', dan' nyejwn lo yichj láždo'žo, na' yógo'te benách gak gólgačen', na' chejni'igeklen'. ³ Da' nakle nla' law ka to yiche da' bzoj Benne' Criston', dan' bsele'e lo na'to' neto'. Bi nyejw to le'e yiche, san Be' La'y che Dios ban bzojen', kege to lo yej blag, san lo yichj láždo'le bzojen'.

⁴ Ki zchaljto' dan' žžen láže'to' Dios dan' nakto' toze len Benne' Criston'. ⁵ Bi žeklto' zoa bi da' gak gonto' nēto'ze, san Dios žonne' yela' wak cheto' nich bi da' gonto'. ⁶ Dios bennkze' yela' wak cheto' nich gonto'

xchine' lo diža' koben', da' žeyonen žo'o toze len Dios. Diža' ni bi naken to da' zchi'le žo'o da' nyejwn to le'e yiche, san naken to da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Xtiže'e da' nyejwn le'e yichen' zchogen chežo gatžo, san Dios Be' La'y žone' ga zoažo nbanžo.

⁷ Da' ka' bchi'le Dios neto' da' zej nyejwn le'e yiche, Dios na'kze bzojen' lo yej blag ka', na' bla' law yela' zen chie' katen' bdien' lo na' Moisés. La'kze wdé chen, wyep'e'e yes banin' law Moisés na'. Ka' goken, bi gok wiágak benách Israel ka' law Moisés na'. Cha' yela' baní' ki wzóalenen xtiža' Dios, na' xtiže'e na' zchogen chegak benách ka' gátgake', ⁸ da' zénle'eže nak yela' baní' da' zóalenen da' ka' žon Dios Be' La'y. ⁹ Wzóa to yela' baní' da' wzóalenen dan' benen ga nžog chegak benách ka' gátgake'. Da' zénle'eže nak yela' baní' che da' žonen ga žnna Dios zej nak benách ka' chawe' lawe' Le'. ¹⁰ Dan' záka'le'e yela' baní' da' nla' law na'a, láte'do'ze nga'n yela' baní' da' bla' lawn katen' Dios bnezjwe' da' bchi'le' benách ka'. ¹¹ Cha' wzóa yela' baní' che da' wzóan to chi'ido'ze, da' zénle'eže nak yela' baní' che da' zoan to chi'ize.

¹² Dan' napt'o da' ni da' žžen láže'to', zchaljto' lo yela' wechóž laže' cheto'. ¹³ Bi žonto' kan ben Moisés, bkache'e lawe' len to láže'do', nich bi le'egekle benách Israel ka' yela' baní' da' zej znitlen. ¹⁴ Bcholgak yichj láždo'gak benne' ka'. Na' zejte na'a ža katen' žólgake' yiche che diža' golen' da' žeyonen benách ka' toze len Dios, naken chégake' kan žkache' láže'don' yej láwgake', da' gak yeká' toze Benne' Criston'. ¹⁵ Na' zejte na'a ža, katen' žólgake' yichen' gan nyejw diža' che Moisés, zoa ka to láže'do' yej láwgake' dan' žonen ga nchol yichj láždo'gake'. ¹⁶ Kate' no benne' žeyake' che Xanžon', žegá'a dan' žonen ga nchol yichj láždo'w bennen'. ¹⁷ Katen' žnnato' "Xanžo" zchaljto' che Dios Be' La'y. Gan zoa Be' La'y che Xanžon', zoakze yela' weslá ga na'. ¹⁸ Yógo'težo žo'o bi be zoa yej lawžo, san nakžo ka to yej wan gan zla' law yela' baní' che law Xanžon', na' yela' baní' na' che Xanžon', Bennen' nake' Be' La'y, zchan' žo'o, na' žonen ga zej žákžežo kan nak Benne' Cristo na'kze, na' žata'že yela' baní' chie' len žo'o.

4

¹ Dios beyache' láže'le' neto', na' bdie' lo na'to' žin da' žonto', na' che len bi žak chope láže'to'. ² Ba bka'nto' da' ka' žongak benne' ka' ngáche'ze, da' ka' žóngaken ga žedoe'elžo. Bi žon láže'lto' nitó benne', na' bi zcha'to' xtiža' Dios. Dan' zchaljto' che da' nak dot da' li, že' láže'to' gonto' da' ka' gónbia'gekle yógo'te benách ka' zej naken chawe' law Dios. ³ Cha' zej nnita' benne' ka' bi žejni'igekle' diža' chawen' da' zchaljto', zej nakze benne' ka' zej nchol yichj láždo'gake' bi žejni'igeklen'.

⁴ Bi žejle'gak benne' ka', dan' ben da' xiwe' ga naken ki. Da' xiwe' žon kwinen ka dios, na' zŋna bian' benách ka' zej nnite'e ža ni zoažo na'a, na' benen ga zej nchol yichj lǎzdo'gake' nich bilé'egekle' yela' baní' che diža' chawen' kan nak yela' baní' che Benne' Criston', Bennen' zŋne'e dot kan zŋna' Dios na'kze. ⁵ Bi zchaljito' che la' kwinzeto', san zchaljito' che Jesús, Benne' Criston', na' zzenlto' benách ka' Le' nake' Xanžo, na' neto' naktó' wen žin chele dan' nži'ílto' Jesusen'. ⁶ Dios, Bennen' bene' ga wza'ní' baní' gan gok chol, nake' Bennen' žsa'ní'e lo yichj lǎzdo'žo, na' zzejni'ile' žo'o nich gónbia'žo yela' baní' che Dios, da' zza'nín' žoa'a law Jesús, Benne' Criston'.

Dan' žejle'žo che Dios žonžo kan žénele' Le'

⁷ Yela' wnni'a che Dios ni yo'on lo yichj lǎzdo'žo žo'o, na' nakžo ka to yeso' da' naken yo, nich gak bia' yela' wak zen na' naken che Dios, na' kege chézežo.

⁸ Žsaka' zí'gake' neto', san bi zkwide' lǎže'to'.

Že' zedlto', san bi žak chope lǎže'to'.

⁹ Zbia lǎže'gake' neto', san bi žeběj yichj Dios neto'.

Zžó'ngake' neto' lo yo, san bi zbia yí'gake' neto'.

¹⁰ Lo belá' žen cheto' žátteztó' tzen len Jesús, san nak bia' lo belá' žen cheto' zoato' nbánlento' Le' tzen.

¹¹ Kate' ne zoato' nbanto', žónteze zož gatto' dan' naktó' che Jesusen' nich gak bia' zoato' nbánlento' Le' tzen lo belá' žen cheto', da' znitlen. ¹² Ki naken, žon zož gatto' neto', san ni'a che da' ni žata' yela' nban chele le'e.

¹³ Nyejw le'e yiche la'y da' zŋnan: "Bejli'a che Dios, na' che len bchalja'." Lezka' žaken cheto', žejle'to' che Dios, na' che len zchaljito'.

¹⁴ Nnezlto' kan gon Dios, Bennen' besbane' Xanžo Jesús, lezka' yesbane' neto' tzen len Jesusen', na' chejzie' neto' tzen len le'e lawe' Le'.

¹⁵ Yógo'te da' ki žákagan ki nich gak chawe' chele le'e, na' cha' da' žonn Dios chežo gatan' chegak benách zanže ka', na' yé'gake' Dios: "Žóxkeno'" na' ga'n zen Dios.

¹⁶ Che len, bi žak chope lǎže'to'. La'kze zbia yi' belá' žen cheto', yógo'te ža zkobe Dios da' naktó' lo yichj lǎzdo'to'. ¹⁷ Da' láte'do'ze da' zžaka'žo na'a to chí'ido'ze žonen ga gata' chežo to da' yebéle'elenžo da' soan to chí'ize, dan' záka'le'ežen kan gak gónbia'žo. ¹⁸ Bi že' lǎže'žo da' zle'elžo yežlyó nga, san da' bi gak le'elžo že' lǎže'žon. Dan' zle'elžo, to chí'ido'ze zoan, san dan' bi gak le'elžo soan to chí'ize.

5

¹ Nnezlžo kate' kwia yi' belá' žen chežo, da' naken ka to yo'o lǎže'do' yežlyó nga, Dios ba bkweze' to da' kobe chežo, da' naken ka to yo'o, dan' zoan to chí'ize ya'abá che Dios, na' naken dan' benkze' Le'. ² Che len zbeže lǎže'žo dan' žénelžo cho'ožo da' koben', dan'

naken ka to ližžo ya'abá che Dios. ³ Cho'ožo da' koben' kan žákwožo to lǎže', nich bi soažo gan bi yo'ožo lo belá' žen chežo. ⁴ Kate' ne zoažo lo belá' žen chežo, da' naken ka to yo'o lǎže'do', zbeže lǎže'žo lo yela' nyache' laže' chežo. Bi žonžo ki dan' žénelžo wka'nžo belá' žen chežo, san žénelžo cho'ožo to chí'ize da' koben'. Ki gaken, wka'nžo belá' žen chežo da' zbia yin, na' chazžo lo yela' nban da' zejli' kanne. ⁵ Dios ba bkweze' yógo'te da' ki chežo, na' bchize' Dios Be' La'y žo'o, Bennen' nake' chežo da' nak bian' si'kžežo dan' bkweze' chežo.

⁶ Che len zoažo choch. Kate' ne yo'ožo lo belá' žen chežo, nnezlžo zoažo zi'to' gan zoa liž Xanžon'. ⁷ Žonžo kan žonžo dan' žejle'žo che Dios, na' kege dan' zoa bi da' zle'elžon. ⁸ Dan' žžen lǎže'žo da' ni, žénelžo wka'nžo belá' žen chežo nga nich chejsóalenžo Xanžon'. ⁹ Che len že' lǎže'žo gonžo da' žaz laže' Xanžon', cha' ga'nžo lo belá' žen chežo nga, o cha' chejsóalenžo Xanžon' ga na'. ¹⁰ Ki žonžo dan' žon bynen la'žo yógo'težo law Benne' Criston' gan ži'e zchi'a laže'e. Naž yebi'e che chežo kan zej nak da' benžo kate' ne yo'ožo lo belá' žen chežo nga, cha' benžo da' zej naken chawe' o da' kegle.

Da' žeyón žo'o toze len Dios

¹¹ Che len, dan' zžébetó' Dios, že' lǎže'to' wzejni'ílto' benách ka'. Dios nnézkzele' kan zej nak da' ka' yo'o lo yichj lǎzdo'to', na' žžen laža'a lezka' le'e nnézele binlo dan' yo'on lo yichj lǎzdo'to'. ¹² Bi žeběj kwinto' chawe' lawle le'e, san žénelto' gata' latje chele gaple neto' ba la'ne, nich gak yechebale, bi da' ye'le benne' ka' zka'n zen kwíngake' kan zlože'ze law kwíngake', na' kege kan zej nake' lo yichj lǎzdo'gake'. ¹³ Cha' nyal yichjito', naken nich ga'n zen Dios, na' cha' bi nyal yichjito', naken nich gak da' chawe' chele le'e. ¹⁴ Žon bynen bi da' gonto' dan' nži'il Benne' Criston' žo'o, dan' nnezlžo toze' Le' gote' lo wlažgak yógo'te benách, na' che len nak chegak yógo'te benách ka' kan nátlengake' Le' tzen. ¹⁵ Le' gote' lo wlažgak yógo'te benách ka' nich biž bi gongak benne' ka' zej nnita' nbane' da' naken chégakze', san da' naken che Bennen' gote' lo wlažgake', na' bebane' lo yela' got. ¹⁶ Che len, biž gónbia'to' benách ka' kan zej nakze' lo belá' žen chégake', na' la'kze kite'ze bénbia'to' Benne' Criston', bi nónbia'to'-ne' ki na'a. ¹⁷ Cha' ba beyák nóte'teze benne' toze len Benne' Criston', ba nake' benne' kobe. Ba wdé che da' gokgak zga'ale, na' ba zej nkoben yógo'ten.

¹⁸ Yógo'te da' ki ben Dios, Bennen' beyone' žo'o toze len Lekze' lo na' Benne' Criston', na' bdie' lo na'to' wchaljito' kan gak yeyakgak yógo'te benách ka' toze len Le'. ¹⁹ Da' zchaljito' zŋnan ki: "Dios wzóalene' Benne' Criston'

tzen, na' bene' ga gak yeyakgak benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga toze len Lekze', na' bi žejsá' laže'e dolá' da' wbága'gake'." Bdie' lo na'to' diža' chawe' ni, kan gak yeyakgak benách ka' toze len Le'. ²⁰ Na'a, nakto' wbás ka' che Benne' Criston', na' žak na'a ka Dios na'kze žata'yoel'e le'e lo na'to' neto'. Che len žata'yoelto' le'e lo wláz Benne' Criston', le yeyák toze len Dios. ²¹ Benne' Criston' bi be dola' bene', san Dios bdie' Le' ka to benne' dola' lo wlazžo žo'o nich gata' latje chežo gakžo chawe' kan nak Dios na'kze, dan' nakžo toze len Benne' Criston'.

6

¹ Dan' žónlento' Dios tzen žin, žata'yoelto' le'e, na' znnato' bi wdele ka'ze da' chawe' da' žénele Dios gone' chele. ² Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan: To ža wže' laža'a le', benla' chio', na' ža bena' ga gak yeló', góklena' le'. Le wia nga. Na'a naken ža že' laže'e žo'o. Na'a naken ža gak yelažo.

³ Bi žénelto' bi da' gonto' da' gonen ga wchixle no benne', nich bi soa no benne' wka'ne' ka'ze žin da' žonto'. ⁴ Ni'a che yógo'te da' žonto', že' láže'to' gak bia' nakto' wen žin che Dios. Che len, len yela' zbeze zen laže' zzoelto' da' ka' zzáka'to', na' da' ka' žiážjelto', na' da' ka' žóngaken ga že' zedlto'. ⁵ Ki bento' la'kze bdingak benne' ka' neto' lo yo, na' bséjwgage' neto' liž ya, na' wžia láže'gake' neto'. Wdetle bento' žin, na' bi gota' cheto' latje tastó o bi da' gawto'. ⁶ Be' láže'to' gak bia' nakto' wen žin che Dios. Gok bia' da' ni dan' nakto' lazdo' yaž, na' dan' naptó yela' žejni'il, na' dan' zbeztó zen láže', na' dan' nakto' ži'i láže', na' dan' zoalen Dios Be' La'y neto', na' dan' nak li láže' kan nži'ildo' lježto' ka'.

⁷ Zchaljto' da' naken dot da' li, na' zoalen yela' wak che Dios neto'. Da' nak chawe' naken ka to da' zdíl-lento' lo wdiže,

na' lezka' da' žape chi'in neto' lo wdižen'.

⁸ Zej nnita' benne' ka' žápegake' neto' ba la'ne,

na' lezka' benne' ka' zzoágake' neto' chela'ale. Zej nnita' benne' ka' žliž zi'gake' neto', na' lezka' benne' ka' žliž cháwe'gake' neto'.

La'kze benách ka' znnágake' žon láže'to', zchaljto' da' naken dot da' li.

⁹ La'kze zej nnita' benách ka' bi zej nónbi'e neto',

lezka' zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e neto'. Zdato' gan žon zož gatto', san ne zoato' nbanto'.

Žóngake' neto' da' zia, san bi žótgake' neto'.

¹⁰ Žóngake' neto' nyache' láže', san žebétezeltó'.

Nakto' benne' yache' ka', san žonnto' yela' wnni'a li láže' chegak benne' zan ka'. La'kze bi be de cheto', yógo'te da' de naken cheto'.

¹¹ Dot láže'to' zcháljlento' le'e, zi'na'do' ka', le'e zoale lo yež Corinto. Bloe'elto' le'e kan da' li že' láže'to' le'e. ¹² Cha' bi nakžo toze bi naken dan' bi že' láže'to' le'e, san le'ekze bi že' láže'le neto'. ¹³ Na'a, zcháljlena' le'e kan žon to benne' zcháljlene' zi'nkze' ka', na' znnia': le yebí'i cheto' kan žónlento' le'e. Le we' láže' neto'.

Nakžo ka to yodo' gan yo'o Dios ban

¹⁴ Bi gónlenle tzen benách ka' bi žejlé'gake' che Dios.

Bi gak gak toze da' nak chawe' len da' kegle. Bi gak gak toze da' nak choł len da' nak bani'.

¹⁵ Bi gak gak toze Benne' Criston' len da' xiwe'.

Bi gak gak toze to benne' žejli'e che Benne' Criston' len to benne' bi žejli'e chie'.

¹⁶ Bi gak gak toze yodo' che Dios len lo'a ka'. Le'ekze nakle ka to yodo' gan yo'o Dios ban. Kan nak da' ni, Dios na'kze wnné':

Sóalena' légake', na' tálena' légake'.

Gaka' Dios chégake',

na' légake' gágake' benách chia' ka'.

¹⁷ Che len, lezka' wnné' ki:

Le yežój ládjwgage', na' le kwas gan nnita'gake'.

Wnná Xanžo: "Bi gónlenle légake' tzen da' kegle,

na' si' lo na'a le'e.

¹⁸ Neda' gaka' Xakzle,

na' le'e gakle zi'na' ka', benne' byo ka', na' no'le ka'."

Ki znná Xanžo, Bennen' napkze' dot yela' wak.

7

¹ Da' ki da' bchebe láže' Dios zej naken chežo, ljéža'do' ka'. Che len žala' yeyón kwinžo chawe', na' yekwasžo bíte'teze da' zka'n ditjen beła' žen chežo, na' be' nakkžžo. Lo yela' zžebe Dios chežo žala' gakžo che Leze'.

Beyát láže'gak benne' Corinto ka'

² Le si' lo na'le neto'. Bi bento' no benne' ládjwle le'e zia. Bi bento' ga chixle no benne'. Bi ben láže'to' no benne'. ³ Zchalja' ki, kege nich yeshbaga'a le'e zia, san naken ka' wnnia' zga'ale, na' da' yoble znnia': zoa' ban láže' soa' nbánlena' le'e o gátlena' le'e dan' že' laža'a le'e. ⁴ Žxenle'e laža'a le'e, zi'na'do' ka', na' žapa' le'e ba la'ne. La'kze da' zan da' zzáka'to', zóalí'a choch, na' žebéle'ela'.

⁵ Katen' bžinto' gan nbab Masedonia, na' zejte na'a ža, bi žata' cheto' latje yezí' láže'to', san da' zan da' žaken cheto'. Benách ka' zdíl-lengake' neto', na' lo yichj lázdo'to' zej yo'o da' ka' zchébegaken neto'. ⁶ Naž Dios, Bennen'

žon choche' no benne' za' gak chope laže'e, ben choche' neto' dan' bežin xkwide' Tito ga zoato' ni. ⁷ Bi gokzen dan' bežinbe' ga zoato' ni, san dan' lezka' bzenlbe' neto' kan le'e ben chochle lázdo'be'. Bzenlbe' neto' kan žénele'elele yel'é'elele neda', na' kan nak nyache' láže'le ni'a che da' goken ga na', na' lezka' kan že' láže'le neda'. Yógo'te da' ki žóngaken ga žebéle'ela'.

⁸ La'kze da' bzoja' chele le'e le'e yiche nežwn' benen ga gok nyache' láže'le le'e, bi nak nyache' laža'a na'a. Zga'ale gok nyache' laža'a kate' gókbe'ela' benen ga gok nyache' láže'le le'e to chi'ido', ⁹ san na'a žebela', kege dan' gok nyache' láže'le, san dan' ben yela' nyache' laže' chele na' ga beyát láže'le. Dios bkonle' žin yela' nyache' laže' chele na', nich bi wchízelele le'e ni'a che da' bento' neto'. ¹⁰ Yela' nyache' laže' da' zkonle Dios žin žonen ga yeyát laže' no benne' nich yel'é', na' che len bi žala' gak nyache' láže'žo ni'a chen, san yela' nyache' laže' da' naken che yežlyó nga žonen ga žatgak benách ka'. ¹¹ Le wia nga kan bkonle Dios žin yela' nyache' laže' chele na': Benen ga že' láže'le Dios.

Benen ga gónelele yežojle chawe'.

Benen ga bža'ale bennen' bene' dolan'.

Benen ga zžébele Dios.

Benen ga be' láže'le gonle kan zžna xtiža' Dios.

Benen ga nži'ilele Dios dot láže'le.

Benen ga gónelele gonle zia bennen' bene' dolan'.

Benle da' nak bia' bi be dolá' nbága'le ni'a che dan' goken.

¹² Che len, la'kze bzoja' ki le'e yichen', bi gokzen ni'a che bennen' bene' dolan', na' kégeze ni'a che bennen' wzake'e, san lezka' nich gak bia' law Dios da' li že' láže'le neto'.

¹³ Da' ni ben chochen lázdo'to'. Kégeze beyák choch lázdo'to' san žebéle'elto' dan' žebél xkwide' Tito ni'a che da' benle le'e, na' ben chochle lázdo'be'.

¹⁴ Bka'n zena' le'e law xkwide' Titon', na' bi benle ga bedoe'ela'. Bcháljilentezto' le'e da' nak dot da' li, na' lezka' nak dot da' li da' bcháljlento' xkwide' Titon' katen' wdapto' le'e ba la'ne. ¹⁵ Zej žakže dot li laže' kan nži'il xkwide' Titon' le'e kate' žejsá' láže'be' kan benle kan zžna xtiža'to', na' kan wdaplebe' ba la'ne lo yela' zžebe Dios chele, na' lo yela' gaxjw laže' chele. ¹⁶ Žebéle'ela' dan' gak wxén laža'a le'e dot laža'a.

8

Kan žala' wnéjwžo da' napžo

¹ Na'a, zi'na'do' ka', žénelto' wzlenlto' le'e kan nak da' benn Dios chegak kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia. ² La'kze da' zenle'e wžáka'gake' lo da' ka' gógaken

chégake', da' zenle'e bebégekke', na' dot láže'gake' bnéjwgage' da' zenle'e la'kze zej nake' benách yache' ka'. ³ Neda' zzoa lia' kan nak chégake', dot láže'gake' bnéjwgage' yógo'te da' gok wnéjwgage', na' bnéjwgage' ka' da' gógake'. ⁴ De chgi' wnnágekke' neto', na' góta'yoele'egkele' neto' we'to' légage' latje tzen len neto' gáklengake' lježžo ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁵ Béngakže' kan wlék yichjto' góngake', dan' zga'ale bde kwíngake' lo na' Xanžon', na' lezka' lo na'to' neto', na' naken da' žaz laže' Dios. ⁶ Che len wnnablto' xkwide' Titon' yeyóž gonbe' xchinbe' gan zoale le'e, nich wtobbe' mežw da' znéjwle le'e lo yela' ži'i laže' chele, kan wzó lawbe' benbe' zga'ale. ⁷ Nakle benne' blo ka' kan nak yógo'te da' žonle, kan žejlé'le che Benne' Criston', na' kan žejni'ilele, na' kan zzejni'ilele benách ka', na' kan že' láže'le gonle da' naken chawe', na' kan nži'ilele neto'.

Lezka' žala' gakle benne' blo ka' kan gáklene lježle ka', na' lo yela' ži'i laže' chele soa bi da' wnéjwle chégake'.

⁸ Bi žon byena' gonle le'e ki. Zchalja' kan žongak yebale benách ka', kan dot láže'gake' bi da' znéjwgage'. Ki žona' nich gona' ga gonle da' gak bia' nak dot li laže' kan nži'ilele lježle ka'. ⁹ Nnékzelele da' benn Xanžo Jesús, Benne' Criston', chežo. Gota' yela' wnni'a zen chie', san nich gáklene' le'e beyake' benne' yache' nich gata' yela' wnni'a chele, dan' goke' Le' yache'.

¹⁰ Ki žekla' neda': gakže chawe' chele cha' yeyóž gonle da' wzó lawle žonle ba gok to yiz. Gokle benne' blo ka', kégeze kan bnéjwle, san lezka' kan gónelele wnéjwle. ¹¹ Na'a, dot láže'le le yesyóž gonle dan' wzó lawle žonle, na' dot láže'le bnéjwle. Le wnejiw na'a kan sáke'le. ¹² Cha' žénelele bi da' wnéjwle, Dios žape' ba la'ne da' znéjwle kan nak da' deze chele. Bi zžnabe' wnéjwžele ka' da' deze chele.

¹³ Bi žénela' gona' ga wnéjwle le'e da' gáklene yezika' benách ka' na' zejte yážjelele le'e. ¹⁴ Žénela' gak tšbe kan de chele, na' chégake'. Na'a da' zenle'e de chele da' gak wnéjwle nich soa da' gata' chegak benne' ka' žiážjegekle'. Naž kate' yážjelele le'e, légage' gak bi da' wnéjwgage' chele nich ki gak tšbe kan de chele, na' chégake'. ¹⁵ Lezka' nyejw le'e yiche la'y, da' zžnan: "Bennen' btobe' da' zenle'e, bi be bga'nze chie', na' bennen' btobe' láte'ze, bi be byážjele'."

Kan žongak xkwide' Tito, na' lježbe' ka'

¹⁶ Žoxken Dios, Le' bene' ga že' laže' xkwide' Tito le'e kan že' laža'a neda' le'e. ¹⁷ Kégeze žonbe' kan zžna xtiža'a da' wnnabla'be', san dan' že' láže'kzbe' le'e, žakže chebe' gónelbe' chejwiabe' le'e.

¹⁸ Žsěla'to' to lježžo tzen len lebe', lježžon' žápegak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' le' ba la'ne, dan' žone' binlo žin che diža' chawen'. ¹⁹ Lezka' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' wžegak benne' ni nich sá'lene' neto' tzen chjwa'to' dan' znězjwle le'e nich ga'n zen Xanžon', na' lezka' gak bia' že' láže'žo lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ²⁰ Ki gaken, gónlene' neto' tzen nich bi gak no benne' bi da' nnie' cheto' kan žónlento' mežwn' da' zenle'e da' znězjwle le'e, da' gáklenen benách yache' ka'. ²¹ Že' láže'to' gonto' da' naken chawe', kégeze law Xanžon', san lezka' lawgak benách.

²² Lezka' žsěla'to' yetó lježžo tzen len légake', bennen' ble'elto' zan chi'i kan žone' le', na' nak bia' dot laže'e ézenele' gónlene' neto' tzen žin. Lezka', dan' žxen láže'e le'e, ézenezele' gáklenle' neto' lo žin ni. ²³ Cha' no benne' nnable' kan nak xkwide' Titon', nakbe' lježa', na' žónlenbe' neda' tzen žin nich gákleno' le'e. Cha' no benne' nnable' kan zej nak yezika' lježžo ki, bsěla'gak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' légake', na' zka'n zěngake' Benne' Criston'. ²⁴ Le gon ga gak bia' nži'ilele légake' nich gákbe'egekle yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' žonle ki, na' nich nnězgek'le' nak dot da' li da' chawe' da' znnato' kan nak chele.

9

Mežw da' ztobžo da' gáklenen lježžo ka'

¹ Kan nak da' znězjwle da' gáklenen lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bi žon byenen wzoja' chele le'e, le'e yiche ni. ² Ba mnezla' kan ézenelele gonle da' ni, na' zchalja' lawgak benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nni'ta'gake' gan nbab Masedonia nga, kan nak da' chawe' da' žonle. Zzenla' légake' kan nak chele le'e, zoale gan nbab Acaya, kan ba gok to yiz ba zoale gonle da' ni, na' dan' že' láže'le gonle da' ni, ben chochen lázd'o'gak yeláte'ze bdachgak benách ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ³ Na'a, žsěla'a lježžo ki gan zoale nich gak bia' nak dot da' li da' znnato' kan nak chele, na' nak kan ba wnni'a chele, ba zoale gonle dan' gáklenen lježžo ka'. ⁴ Cha' ba'e benách Masedonia ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', yidlengake' neda' tzen, na' cha' gak bia' bi zoale gonlen, naž yedoe'elto' dan' bxen láže'to' le'e, na' lezka' le'ekze žala' yedoe'elele. ⁵ Che len gokla' žala' sela'a lježžo ki nich žingake' gan zoale zgá'alegake' kate' la'a neda', na' gákłengake' le'e nich yeyóž wtoble dan' bchebe láže'le wnězjwlen. Ki gaken, yeyóž wtoble mežwn' zgá'ale kate' la'a, na' gak bia' znězjwlen dan' ženekzelele, na' kege dan' žon byéneto' bi da' wnězjwle.

⁶ Le chejsá' láže' da' znnan:

No benne' žaze' láte'ze, láte'ze yelape'.

No benne' žaze' da' zenle'e, da' zenle'e yelape'.

⁷ To tole žala' wnězjwle kan ba wnnale lo yichj lázd'o'le, na' kege lo yela' nyache' láže' chele o dan' zoa no benne' žon byene', dan' nži'il Dios no benne' dot láže'e znězjwle.

⁸ Dios gak yebi'e chele da' zenle'e kan žiážjelele nich gata' chele yógo'te dan' žiážjelele, na' ga'n chele nich gak gáklenle no benne' zoa da' žiážjele'. ⁹ Lezka' njejw le'e yiche la'y kan nak che to benne' wzó'a bi da' bnezjwe', da' znnan:

Dot láže'e bnezjwe' chegak benách yache' ka'. Nak biá'teze yela' ži'i láže' chie'.

¹⁰ Dios, Bennen' žonne' chežo bi da' gazžo, na' lezka' bi da' ye'j'gawžo, wnezjwe' chele da' gak wnězjwle le'e, dan' naken ka da' žaz to benne', na' lezka' gone' ga chan da' yelape, da' naken da' chawe' da' žonlen. ¹¹ Dios gone' ga gata'le'eže yela' wnni'a chele nich gak wnězjwle da' zenle'e. Ki gaken, dan' wnězjwle, dan' chiston' lo wlasle le'e, gonen ga ye'gak benne' zan Dios: "Žóžkeno'."

¹² Da' znězjwle dan' gáklenen lježžo ka', kégeze gonnen chégage' da' žiážjegekle', san gonen ga ye'gake' Dios: "Žóžkeno'." ¹³ Kate' gonle ki, na' wká'n zěngake' Dios dan' gak bia' žonle kan zna diža' chawen' che Benne' Criston' kan znnale žonle. Lezka' we' lawgake' le', dan' nakle le'e ži'i láže', na' znězjwle chégage', na' lezka' chegak yezika' benách ka'. ¹⁴ Wcháljłengake' Dios, na' nnábgekle' le' gon chawe'e le'e dan' zej nži'ile' le'e dan' Dios že' láže'li'e le'e. ¹⁵ jžoxken Dios, Bennen' benne' chežo to da' záka'le'en!

10

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Pablo

¹ Znnagak bájele le'e naka' gaxjw láže' kate' ne zóalena' le'e, san kate' zoa' ži'to' gan zoale žsěla' le'e snia kan zzoja' chele le'e yiche. Dan' nak Benne' Criston' gaxjw láže', na' ži'i láže', neda', Pablo, žata'yoela' le'e ² nich bi gonle ga gon byenen sela' le'e snia katen' la'a gan zoale. Ba zoa' sela' snia benne' ka' znnágake' žonto' žin ni lo yela' benachze cheto'. ³ Da' li naktó' Benne' chan kege žakze cheto' žonto' xchin Dios. ⁴ Da' ka' ždíl'leno' to wdile, bi zej naken ka da' ka' ždíl'łengak benne' ka' nni'ta'gake' yežlyó nga, san da' ka' ždíl'łenton' zej napan yela' wak che Dios, dan' žkonlto' žin nich wžia yi'to' da' wale ka' che da' xiwe'. Žžia yi'to' da' wen láže' ka' da' zna da' xiwe' kan nak cheto', ⁵ na' yógo'te da' ka' žkonlen žin nich gonen ga wká'n zen kwinžo, nich gonen ga bi gak gónbia'žo Dios. Žonto' ga zej nak bia' yógo'te da' zza' láže'gak benách ka', da ka' žóngaken ga žži'igake' che Dios, nich gak gonto' kan zna Benne' Criston'. ⁶ Te gonle da' gak bia' dot láže'le žonle kan

zɲna x̣tiʒa' Benne' Criston', soato' seɽto' snia yógo'te benne' ka' ẓzi'igake' che x̣tiʒe'e.

⁷ Zwíale da' nla' lawze. Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, benne' žekle' nake' che Benne' Criston', lezka' žala' gákb'e'le' da' ni: kan le' nake' che Benne' Criston', lezka' neto' nakto' chie'. ⁸ Bi žedoe'ela' la'kze wdetlen bka'n zen kwina' kan nak yela' wnná bia' da' bde Xanžon' lo na'to'. Da' nzi' lo na'to' naken nich gak gónžeto' li laže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' kege nich ẉzia' yí'to' le'e. ⁹ Bi žénela' géklele žénela' wcheba' le'e len da' zzoja' chele le'e yiche ni. ¹⁰ Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' ka' nnágake': "Kan zej nak da' ka' zzoj Pablo chežo, žsele' žo'o snia, na' žesbage'e žo'o zia, san kate' zóalene' žo'o žon kwine' gaxjw laže', na' diža' zen laže' zchalje'." ¹¹ Bennen' znnie' cheto' ki žala' gákb'e'le' da' ni: kan nakto' kate' zzojto' chele le'e yiche kate' zoato' zi'to' gan zoale, lezka' gakto' lo da' gonto' katen' sóalento' le'e.

¹² Da' li bi žežoglo' nnato' nakto' tlebe kan zej nak benne' ka' zka'n zen kwíngake'. Benne' bi nnezle ka' zej nak benne' ka'. Lo da' zza' láže'gake' znnágake' kan žala' gakgak benách ka', na' zchi'a láže'gake' la' lágake' kan nak dan' zza' láže'gake'. ¹³ Neto' bi wka'nže zen kwinto' kan žala' gonto', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to', na' lo žin na', žala' gonton' gan zoale le'e. ¹⁴ Cha' bde Dios lo na'to' žin da' gonto' gan zoale, bi wde-tle benton' katen' bžinto' gan zoale, katen' bcháljlento' le'e diža' chawen'. ¹⁵ Bi zka'n zen kwinto' kan nak žin da' bengak yezika' benách ka', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to'. Žxen láže'to' gakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston' nich gak gonto' žin gan zoale da' záka'žen, kan nak da' bde Dios lo na'to' gonton'. ¹⁶ Naž gak wchaljito' diža' chawen' gan zej nnita' yež ka' žé'gaken zi'to'že gan zoale. Ki gaken, bi gon byenen wká'n zen kwinto' ni'a che žin da' bengak yezika' benách ka', dan' bde Dios lo ná'gake'.

¹⁷ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: No benne' žénele' bi da' wká'n zene', da' benkke Xanžon' žala' wká'n zenen'.

¹⁸ Ba bežój chawe' to benne' kate' zɲna Xanžon' ba bežoje' chawe', na' kege kate' zɲne' ki che la' kwínze'.

11

Pablo, na' benne' ka' žon kwíngake' wbás ka' che Jesús

¹ Žénela' gakele zen laže' len neda' kate' ne zchalja' lo yela' bi nnezle chia'. Le we' láže'le neda'. ² Že' laža'a le'e kan Dios na'kze že' láže'e le'e, dan' nakle kan nak to xkwide' no'le nakbe' dot li laže', no'len' bezía'-be' kwit Benne' Criston' nich wchág ná'lenbe' Lekze'. ³ Žžeba' la' no benne' gan zoale, na' gon láže'le' le'e, na' gone' ga wsanle kan

dot láže'le nzi'ilele Benne' Criston', kan ben Eba, zo'le Adán katen' da' xiwe', lo yela' sina' chen, ben láže'len le'. ⁴ Ki zɲnia' dan' dot láže'le žwe'le no benne' latje ze'e gan zoale, na' zchalje' kan nak che x̣tiʒa' Jesús, da' nžan' kan nak da' bsedlto' le'e, na' zzi' lo ná'le to be', na' to diža' chawe', da' ka' zej nžan' kan nak Be' La'y na', na' diža' chawen' dan' wzí' lo na'le da' bchaljto' neto'. ⁵ Žekla' bi nakža' neda' ka'ze kan zej nak benne' ka', benne' žékkele le'e zej náklie' zen, na' znnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'. ⁶ La'kze naka' ka'ze kan zchalja', bi naka' ka'ze kan nak yela' žejni'il da' napan'. Zan chi'i, na' da' zan kan bļoe'elto' le'e kan nak yela' žejni'il da' napton'.

⁷ ŹBi gok chawe' da' bena' katen' bi be bchixjwa' le'e katen' bchalja' diža' chawen' gan zoale? Bka'n kwina' ka'ze, san bka'n zena' le'e. ⁸ Bkonla' žin da' gok chegak yezika' kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', dan' wzí'a mežw da' bnéžwgake' chia' nich gok bena' žin gan zoale le'e. ⁹ Katen' wzóalena' le'e, cha' wzóa da' byážjela', bi bsaka' zi'a nitole le'e, san lježžo ka', benne' ka' bžójgake' gan nbab Masedonia, bnéžwgake' chia' dan' byážjelan'. Batkle bsaka' zi'a le'e, na' tlebe kan gona'. ¹⁰ Ni'a che da' nak dot da' li kan nak che Benne' Criston' da' zóalenen neda', bi soa' žize, san wká'n zen kwina' kan nak da' ki dot gan nbab Acaya. ¹¹ Źžékkele bi nzi'ila' le'e dan' zɲnia' ki? Nnékzele Dios nzi'ila' le'e.

¹² Gónteza' kan žona' na'a, nich bi gata' latje chegak benne' ka' zka'n zen kwíngake', benne' ka' znnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston', na' znnágake' žóngake' xchine' Le' kan žonton' neto'. ¹³ Bi zej nake' wbás ka' bseja' Benne' Criston'. Žon láže'gake' kan nak žin da' žóngake', na' žonze kwíngake' wbás ka' che Benne' Criston'. ¹⁴ Bi žala' yebánležo kan žongak benne' ka'. Lezka' da' xiwe' na'kze zļoe'el kwinen ka to wbás che ya'abá, wbasen' zde' lo baní'. ¹⁵ Che len bi žala' yebánležo cha' wen žin ka' che da' xiwen' zļoe'el kwíngake' ka benne' ka' žóngake' xchin Bennen' nake' chawe'. Kwia yí'gake' kan nak tlebe len da' žóngake'.

Da' ka' wzaka' Pablo

¹⁶ Da' yoble žapa' le'e: bi žala' no benne' gekle' nyal yichja'. San cha' žékkele nyal yichja', le gonn neda' latje wchalja' ka to benne' nyal yichje', nich wká'n zen kwina' to chi'ido'. ¹⁷ Da' ni da' zɲnia' bi naken to da' gož Xanžon' neda' gona', san zchalja' ka to benne' nyal yichje', na' wká'n zen kwina'. ¹⁸ Zej nnita' benne' zan zka'n zen kwíngake' kan zej nak da' žóngake' žake chégake'. Che len, lezka' neda' wká'n zen kwina'. ¹⁹ Dan' žékkele žakle da' zenle'e, dot láže'le žwe'le latje wchaljgak benne' ka' nyal yíchjgake'. ²⁰ Lezka' žwe'le no benne' latje gone' le'e benne' ndo'w ka', o

no benne' ke'e da' den chele, o no benne' nna bi'e le'e, o no benne' wka'ne' le'e ka'ze, o no benne' kape'e zoa'ale. ²¹ Zedoe'ela' znnia' da' ni: bi bento' ki chele dan' wdetle gokto' gaxjw laže'.

Cha' zoa no benne' žežogle' wká'n zen kwine', lezka' neda' yežoglan', na' wchalja' ka to benne' nyal yichje'.

²² ¿Zej nake' benne' hebreo ka'? Lezka' naka' neda'.

¿Zej nake' benne' Israel ka'? Lezka' naka' neda'.

¿Zej nake' za'só Bran? Lezka' naka' neda'.

²³ ¿Zej nake' wen žin ka' che Benne' Criston'? Lezka' nakža' neda'.

(Zchalja' ka to benne' nyal yichje' kate' zchalja' ki.)

Benža' neda' žin ka bėngake' lėgake'.

Byejwa' liž ya da' zanže chi'i ka byėjwgake' lėgake'.

Bdingak benách ka' neda' lo yo da' zanže chi'i kan gok chėgake'.

Ben zož gata' da' zanže chi'i ka goken chėgake'.

²⁴ Gayo' chi'i bdingak benne' judío ka' neda' yid.

(To to chi'i ka' bdingake' neda' to galje zoa chi'i.)

²⁵ Chonne chi'i bdingake' neda' yag.

To chi'i bžė'egake' neda' yej.

Chonne chi'i wyoá'a to lo barkw da' wzía yin' lo nisdó'.

To chi'i wyoá'a to yele, na' to ža lo nis lo nisdon'.

²⁶ Zan chi'i katen' wyoá'a nez,

wdía' gan ben zož chia' che lo yego ka',

na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wbán ka',

na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wláž chia' ka',

na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' zi'to' ka',

na' gan ben zož chia' lo yež,

na' gan ben zož chia' lo latje dach,

na' gan ben zož chia' lo nisdó',

na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wen laže' ka', benne' ka' znnázegake' žejlė'gake' che Benne' Criston'.

²⁷ Žin zen bena', na' bedó laža'a.

Zan chi'i bi gota' chia' latje tasa'.

Wdoná', na' wbiła'.

Zan chi'i bi gota' chia' da' gawa', o gan wché'l kwina', o laže' da' gakwa'.

²⁸ Yógo'te ža gok zedla' dan' že'le'e laža'a yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.

²⁹ Kate' no benne' zkwide' laže'e, lezka' neda' zkwide' laža'a.

Kate' no benne' žone' ga wchixle to lježžo, zža'a bennen' žone' ki.

³⁰ Cha' žon byenen wká'n zen kwina', wká'n zen kwina' kan zej nak da' ka' zej nak bian' zkwide'la'. ³¹ Ĵa'n zen Dios, Ĵa Ĵanžo Jesús, Benne' Criston'! Le' nnėzkzele' zchalja' da' nak dot da' li. ³² Katen' wzóa' lo yež Damasko, benne' lie' Aretas, bennen' gota' lo ne'e lo wláž benne' znná bi'e gan nbab Roma, bnnite'e benne' ka' wžė' nágwage' nich séngake' neda', ³³ san lježžo ka' bđėgake' neda' to ga žo'o baní che yo'o, ne yoa'a to xkwite zen, na' btinnegake' neda' na'le lo ze'e da' žape chi'in yežen'. Ka' goken, belá' lo na'gak benne' ka' wžė' nágwage' neda'.

12

Da' blė'e dáwe'le Pablo, na' da' blėe'el Dios le'

¹ Da' li bi žala' wká'n zen kwina'. La'kze ki naken, na'a wchalja' kan zej nak da' ka' blė'e dáwe'la', na' da' ka' blėe'el Ĵanžon' neda'. ² Nónbia'kza' to benne' žejlė'e che Benne' Criston', na' ba gok xda' yiz wzóa no benne' bchi'e le' ya'abá che Dios. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' lo belá' žen chie', o lo be' nakkze'. Toze Dios nnezle'. ³ Nnėzkzela' wyaze' latje xtan che Dios, da' nzin' paraíso. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' lo belá' žen chie', o bi. Toze Dios nnezle'. ⁴ Katen' wzóe' ga na', benle' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, da' ka' bi de latje no benne' wchalje' chėgaken. ⁵ Gak wká'n zena' bennen', san bi wká'n zen kwina'. Toze wká'n zen kwina' kan nak da' nak bia' zkwide'la'. ⁶ La'kze yénela' wká'n zen kwina', bi gaka' benne' bi nnezle, dan' nnia' da' nak dot da' li. Na'a, bi wká'n zen kwina' dan' bi ženela' gapže no benne' neda' ba la'ne kan zej nak da' ka' blė'ela' neda', o kan nak da' benla' neda'.

⁷ Naž, nich bi tette wká'n zen kwina' dan' blė'ela' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo, Dios bzoe' to yižwė' da' žlale'en lo xpeja'a kan žla gan zga'a to yeche'. Yižwėn' goken ka to da' bkonle žin da' xiwe', nich bsaka' zin' neda'. Ki goken chia' nich bi tette wká'n zen kwina'. ⁸ Chonne chi'i gótá'yoela' Ĵanžon', na' wnnaba' Le' yekė'e xwi'a na'. ⁹ Ĵanžon' gože' neda': "Nakte chio' da' že' laža'a le'. Yėbélenželo' da' že' laža'a le' kate' zkwide'lo'." Che len, žebéle'ela' dan' zkwide'la'. Dan' žaken ki chia', na' žáklenže yela' wak che Benne' Criston' neda'. ¹⁰ Che len, dan' nži'ila' Benne' Criston', žebelá' kate' zkwide'la', na' kate' no benne' žliž zi'e neda', na' kate' zoa da' žiážjela', na' kate' no benne' zbía laže'e neda', na' kate' zoa bi da' žaken chia'. Kate' zkwide'la', napža' yela' wak chie' Le'.

Pablo že' laže'e benách Corinto ka' zej nake' che Jesús

¹¹ Naka' benne' bi nnezle dan' bchalja' kan zej nak da' chawe' ka' da' bena' neda'. Le'ekze ben byenle bena' ki. Le'e žala' wká'n

zenle neda', na' la'kze bi be naka' neda', bi nakža' ka'ze kan zej nak benne' ka' žékéle le'e zej nákl'i'e zen, benne' ka' znnázegake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'. ¹² Da' ka' bena' lo yela' zbez zen laže' chia' gan zoale le'e zej nak bian' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Blé'elele da' ka' bena', da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, na' yela' wak zen che ya'abá che Dios. ¹³ Toze da' bi bena' gan zoale le'e da' bena' gan zej nnita' yezika' kwe' benách ka' che Benne' Criston'. Bi bsaka' zi'a le'e nich bi da' gonnle da' ye'j gawan'. Le si' zen chia' dan' bi bena' ki chele.

¹⁴ Za' la'a neda' gan zoale da' beyonne chi'i. Bi be nnaba' da' gonnle chia'. Žénela' gonnle le'e kwinkzle chia', na' kege bi da' den chele. Bi' ž'e'n ka', bi žon byenen wáwgakbe' xa xná'gakbe'. Xa xná'gakbe' ka' žala' wáwgake' z'ingake' ka'. ¹⁵ Dot laža'a wkonla' žin yógo'te da' den chia', na' wdé kwina' ni'a chele nich gak da' chawe' chele, la'kze žekla' neda' kate' nži'izela' le'e, zej žeyache' yela' nži'il chele len neda'.

¹⁶ Nnézkzelele bi bsaka' zi'a le'e. Na'a, bálele nnale goka' sina', na' len da' wen laže' behélenla' da de chele. ¹⁷ Žékélele ben láže'la' le'e katen' bsela'a benne' wbás chia' ka' gan zoale? ¹⁸ Góta'yoela' xkwide' Titon' yidbe' gan zoale, na' bsela'a lježžon' tzen len lebe'. Žékélele ben láže'le xkwide' Titon' le'e? Ži Bento' tlebe kan žonto' xkwide' Titon', na' neda', na' lezka' tlebe kan nak dan' bchaljton'?

¹⁹ Žékélele le'e, zí'na'do' ka', žebéj kwinto' chawe' lawle le'e? Law Dios zchaljto' lo wláz Benne' Criston', na' yógo'te da' žonto' zej naken nich gakže dot li láže' yela' ježl'e' chele che Benne' Criston'. ²⁰ Žžeba' bi gagle le'e kan žénela' gagle kate' la'a gan zoale, na' neda' bi gaka' kan žénelele le'e gaka'. Žžeba' zdílele, na' zgé'elele lježle ka', na' zža'le lježle ka', na' žliž dítlele lježle ka', na' znnle che lježle ka', na' zka'n zen kwinle, na' žonle žo'osbé. ²¹ Kate' la'a gan zoale, cha' ki žaken chele, žžeba' gon Dios ga yedoe'ela' kan nak chele, na' gon byenen kweža' ni'a chegak benne' zan, benne' ka' bégake' dola', na' bi beyát láže'gake' kan zej nak da' kegle da' bégake', na' da' ka' wzé láže'gake' da' kegle.

13

Da' gož Pablo benne' Corinto ka' ga ze lawte

¹ Da' beyonne chi'i ni la'a neda' gan zoale. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Žon byenen nnita'gak chope chonne benne' ka', benne' wzóa lígake' cha' no benne' žesbage'e lježe' zia." ² Ba bchi'la' benne' ka' bégake' dola' katen' wzóalena' le'e da' bežope chi'i, na' na'a zchi'la' légake' da' yoble', na' lezka' yógo'te

benne' ka' žóngake' dola', la'kze zoa' zi'to' nga, znnia': cha' la'a gan zoale da' yoble, bi gaka' gaxjw láže' katen' tlegaka'-ne'. ³ Znnable le'e to da' gak bian' zchalja' lo wláz Benne' Criston'. Da' ka' gona' gak biá'gaken zchalja' ki. Bi zkwide'le Benne' Criston' kate' bi da' žone' chele, san lo yela' wak zen chie' žone' bi da' žone' chele. ⁴ Da' li bde'e le'e yag kroze ka to benne' zkwide'le', san zoe' nbane' dan' zoalen yela' wak che Dios Le'. Lezka' neto' zkwide'ito' tzen len Le', san dan' nakto' toze len Le' zoato' nbanto', na' zoalen yela' wak che Dios neto' nich bi da' gonto' gan zoale.

⁵ Le wia kwinle cha' žejle'le che Benne' Criston' o bi. Le si' bia' la' kwínzele. Ži nnézelele zoalen Jesús, Benne' Criston', le'e, cha' da' li žejle'le chie'? ⁶ Žxen láže'to' nnézkzelele da' li neto' žejle'to' che Benne' Criston'. ⁷ Žližto' Dios, na' znnablt'o'-ne' gáklene' le'e, nich bi gonle da' kegle, kege nich yežojto' chawe' neto', san nich gonle le'e da' naken chawe', la'kze géklele zchíxelt'o' neto'. ⁸ Bi gak wži'ito' che da' nak dot da' li, san gak gónzeto' da' naken tlebe len da' naken dot da' li. ⁹ Che len žebelto' kate' zkwide'ito', na' le'e žak chochle. Žližtezo' Dios, na' znnablt'o'-ne' gone' ga gak dot li láže' kan žejle'le che Benne' Criston'. ¹⁰ Che len zzoja' chele le'e da' ni kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Naž kate' la'a gan zoale bi gon byenen wsaka' zi'a le'e, na' bi wkonla' žin yela' wnná bia' da' bde Xanžon' lo na'a, da' naken nich gon chocha' le'e, na' kege nich wžía yi'a le'e.

¹¹ Na'a, zí'na'do' ka', le gak choch. Le we' láže' gak dot li láže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Lezka' le we' láže' da' ni da' žapa' le'e. Le gak toze len lježle ka', na' le ga'nlen lježle ka' cháwe'do'. Znnabla' Dios sóalene' le'e. Le' nži'ile' žo'o, na' zka'n žie' yichj láždo'ž. ¹² Le gape "Padiox" lježle ka', tole yetole, na' le chela' lježle ka'. ¹³ Yógo'te lježžo ka' nnita'gake' nga zápegake' le'e "Padiox".

¹⁴ Znnabla' Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' láže'e le'e, na' ži'ile' le'e, na' gone' ga gagle toze len Dios Be' la'y. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO GAN NBAB GALASIA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús gan nbab Galasia

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox" nbable yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Cristo gan nbab Galasia, na' lježžo ka' nníta'gake' nga, žónlengake' neda' tzen. Neda' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Bi belsela' benách ka' neda'. Jesús, Benne' Criston', bséla'kze' neda', na' Xažo Dios, Bennen' bes-bane' Jesusen' lo yela' got, bēnlene' Le' tzen. ³ Znnabla' Xažo Dios len Xažo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le. ⁴ Jesús na'kze, Benne' Criston', bde kwine' lo yela' got ni'a che dola' da' wbága'žo, na' beslé' žo'o lo da' kegle da' žaken ža ni zoažo na'a. Bene' ki dan' goken da' gónekzele Xažo Dios. ⁵ jGa'n zēnteze Dios! Ka'kze gaken.

Toze nak diža' chawe' kan nak che Jesús, Benne' Cristo

⁶ Žebánle'ela' kan žonle le'e, dan' la' zká'ntele Dios. Le' bliže' le'e ních gake' che Leze' dan' Jesús, Benne' Criston', be' laže'e žo'o, san na'a žénelele si' lo na'le to diža' chawe' yoble. ⁷ Da' li bi zoa yetó diža' chawe' san zchalja' ki dan' zej nníta' benne' ka' zchíxgake' lježžo ka', na' žénegekle' wchá'gake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'. ⁸ Cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' bchaljito' neto' lawle le'e, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'. Žala' wsaka' zi'e nedkza' cha' gona' ki, na' cha' to wbás che ya'abá gone' ki, Dios na'kze wsaka' zi'e le'. ⁹ Ba wnnikza' ki zga'ale, na' na'a znnia' ki da' yoble: cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' ba wzí' lo na' len, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'.

¹⁰ Žéklele žénela' gaple neda' ba la'ne kate' zchalja' ki? O'o. Žénela' yežoja' chawe' law Dios. Žéklele žénela' chaz láže'gak benách ka' neda'? Chela' yénela' chaz láže'gak benách ka' neda', bi gaka' wen žin che Benne' Criston'.

Ka beyák Pablo benne' wbás che Benne' Cristo

¹¹ Na'a, žala' nnézele da' ni, zí'na'do' ka'. Diža' chawen' dan' zchalja' bi zan' lo yichj lázdo'gak benách ka'. ¹² Kege no benne' bdie' diža' chawen' lo na'a, na' kege no benne' bsdlen' neda'. Jesús, Benne' Criston', bze-jní'ikzele' neda' kan nak diža' chawe' chien'. ¹³ Ba bēnkzelele kan bena' neda' zga'ale katen' nzi' lo na'a kan zka'n žengak benne' judío ka' Dios. Nnézkezele kan bena', katen' wžia' láže'li'a benách ka' che Dios, benne'

ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' gónela' wžia' yi'a légake'. ¹⁴ Kan zka'n žengak benne' judío ka' Dios, benža' neda' ka' yeláte'ze bdachgak lježa' benne' judío ka', benne' ka' zjake' yiz ka' zeyá'a neda', dan' wzí'že lo na'a neda' ka' légake' da' bdegak xa wdé cheto' ka' lo na'to' kan bēnteze bēngake'. ¹⁵ Ki goka' neda', san dan' nak Dios ži'i laže', wžekze' neda' zga'ale kate' bi na' galja', na' bliže' neda' ních gona' xchine'. ¹⁶ Naž, katen' gónekzele Dios, bene' ga bēnbi'a Zi'ne', Bennen' bsele'e neda' ních chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen' kan nak chie' Le'. Katen' bene' da' ni, bi bejtija' no benne' nake' benachze ních wsedle' neda', ¹⁷ na' bi wyá'a lo yež Jerusalén ních chejwia' benne' ka' gógake' wbás ka' che Benne' Criston' zga'alegake' ka' neda', san wyá'a gan nbab Arabia, na' wdé na' beyá'a lo yež Damasko.

¹⁸ Ka' goken, katen' ba wdé chonne yiz wyá'a lo yež Jerusalén, na' bejwia' Bedw, na' bgá'nlena' le' xda' ža. ¹⁹ Katen' wzóa' ga na' bi bje'ela' yetože benne' wbás che Benne' Criston'. Toze Jakob, biche' Xažon' bje'ela'-ne'. ²⁰ Da' ni da' zzoja' chele naken dot da' li. Nnézkezele Dios bi žon laža'a.

²¹ Wdé na' wyá'a, na' wdía' lo yež ka' da' zej nbaben Siria, na' da' ka' zej nbaben Silisia. ²² Kate' ža ka' lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston' gan nbab Judea bi bēnbia'gake' neda'. ²³ Belyenle' toze dan' bchaljigak yezika' benách ka' kan nak chia' neda', na' wnnágake': "Bennen' wžia' laže'e žo'o zga'ale, zze diže'a na'a che da' žejlé'žo, dan' gónela' wžia' yi'e." ²⁴ Ka' goken, bka'n žéngake' Dios ni'a che da' žona' neda'.

2

Yezika' benne' wbás ka' che Jesús zzi' lo ná'gake' Pablo

¹ Kate' ba gok xda' yiz, wyá'alena' Bernabé, na' belá'a lo yež Jerusalén, na' bchi'a xkwide' Tito, bin' bēnlēnbe' neda' tzen žin. ² Wyá'a ga na' dan' blōe'el Dios neda' žala' cha'a ga na'. Katen' bla'a ga na', na' chela'ale bchaljlēna' benne' ka' nzi' lo ná'gake' žin che Benne' Criston', na' bzenla' légake' kan nak diža' chawen' da' zzenla' benách zi'to' ka'. Ki bena' dan' gónela' bi ga'n dāche'ze žin da' ba bena', na' žin da' žona' na'a. ³ La'kze xkwide' Titon', bi' lježan', bi nakbe' benne' judío, bi ben byéngake' chog lo xpéla'be' dan' nak bian' no benne' byo nzi' lo ne'e xtiža' Dios kan žónteze žongak benne' judío ka'. ⁴ Da' li, bale benách ka' wnníta'gake' ga na', benne' žilj laže' ka', na' wnnágake' zej nake' lježžo ka', gónegekle' gon byéngake' chog lo bela' che xkwide' Titon' dan' nak bian'. Benne' ki zbíga'gake' gan zoažo žo'o, na' zwiágake' kan žonžo ních nnéžgekle' kan belážo lo na' da' bchi'le Moisés. Belážo dan' nakžo toze

len Jesús, Benne' Criston'. Gónegekle' gon byéngake' yeyakžo da' yoble ka benne' ka' zej ndo'e lo na' xtiža' Moisés na'. ⁵ Nitó chí'ido'ze, bi be'to' légake' latje. Ki bento' nich gape chí'ito' ga' nak dot da' li che diža' chawen' nich gape yebélenžon.

⁶ Benne' ka' žeklžo nzi' lo ná'gake' žin che Benne' Criston' bi bchi'igekle' neda' nitó da' kobe. Bi že' laža'a kan zej nake', dan' bi zchi'a laže' Dios žo'o kan zchi'a láže'gak benách ka' žo'o. ⁷ Bi bchi'igekle' neda' nitó da' kobe, dan' gókbe'egekle' Dios bdi'e lo na'a žin chie' da' žona', nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen', tlebe kan bde Dios lo na' Bedon' žin chie', na' zzenle' benne' judío ka' diža' chawen'. ⁸ Dios, len yela' wak chie', bene' neda' wbás chie' nich wsdla' benách zi'to' ka', tlebe kan bene' Bedon' wbás chie' nich wsdle' le' benne' judío ka'.

⁹ Jakob len Bedon', na' Zwa, benne' ka' žeklžo nzi' lo ná'gake' žin che Benne' Criston', gókbe'egekle' bde Dios lo na'a žin ni. Che len wzí' lo ná'gake' neda' len Bernabé, na' bento' toze diža' chjento' xchin Dios gan nníta'gak benách zi'to' ka', neda' len Bernabé, na' légake' góngake' xchin Dios gan nníta'gak benne' judío ka'. ¹⁰ Góta'yoegekle' neto' toze chejsá' láže'to' gáklento' benách yache' ka', na' da' ni že' láže'teža' žona'.

Pablo bdi'e Bedw lo yež Antiokía

¹¹ Naž kate' bla' Bedon' lo yež Antiokía, bdi'la-ne', dan' bchi'le kan bene'. ¹² Ka' goken dan' zga'ale bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen, na' bene' ki na' zejte bžingak bale benne' ka' zej nake' toze len Jakob. Naž wzó lawe' žebige'e, na' biž bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen dan' bžebe' bi da' gongak benne' ka' nzi' lo ná'gake' žóngake' ga chog lo bela' chegak benne' byo, benne' zi'to' ka', kan žnna da' bchi'le Moisés. ¹³ Naž yebale benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bénlengake' Bedon' tzen kan žone' lo yela' zžebe chie', na' ka' goken ga bžinte lezka' bžebe Bernabé, na' le' bénlene' légake' tzen. ¹⁴ Naž kate' ble'ela' bi žóngake' kan žnna da' naken dot da' li da' žsedle diža' chawen' žo'o, na' goža' Bedon' lawgak yógo'te benne' ka' che Benne' Criston' wnníta'gake' ga na', na' wnnía': "Nako' le' benne' judío, san žono' le' kan žongak benách zi'to' ka', na' kege kan žongak benne' judío ka'. žBiž chen' žénelo' gon byeno' gongak benách zi'to' ka' kan žongak benne' judío ka'?"

Želagak benne' judío ka' dan' žejlé'gake' che Jesús kan želagak benách zi'to' ka'

¹⁵ Lezka' goža' Bedon': "Žo'o nakžo benne' judío ka' dan' xa xna'žo ka' zej nake' benne' judío ka', na' kege nakžo benách zi'to' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios. ¹⁶ Nnéžkelžo nitó benne' bi yeyake' chawe' law Dios dan' žone' kan žnna da' bchi'le Moisés. Toze yeyák

chawe' lawe' Le' no benne' žejli'e che Jesús, Benne' Criston'. Lezka' žo'o bejle'žo che Jesusen', nich beyakžo chawe' law Dios, na' kege dan' žonžo kan žnna da' bchi'le Moisés na'. Bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' kan žnna da' bchi'le Moisés na'. ¹⁷ Na'a, žeklžo beyakžo chawe' law Dios dan' žejle'žo che Benne' Criston', san cha' nak bia' nakžo benne' do'la' kan zej nak benách zi'to' ka', žžala' nnažo žon Benne' Criston' ga žonžo do'la'? O'o. ¹⁸ Cha' že' laža'a yechisa' da' bchi'le Moisés da' ba wdé chen, da' ni nak bian' žka'n ditja' da' žnnakze Dios."

¹⁹ Dan' bi gok gona' kan žnna da' bchi'le Moisés na', gok chia' ka' ba nata'. Dan' naken ki, ba belá' na'a lo na' da' bchi'le Moisés nich soa' nbana', na' nich gona' kan žnnakze Dios. ²⁰ Nak chia' ka' ba gótlena' Benne' Criston' tzen le'e yag kroze gan gote' Le'. Che len kege nedkza' zoa' nbana', san zoa' nban Benne' Criston' lo yichj lážda'wa'. Kan naken, zoa' nbana' na'a, naken dan' žejli'a che Ži'n Dios, Bennen' bži'ile'ele' neda', na' bde kwine' lo yela' got lo wlaza' neda'. ²¹ Bi žénela' wzóa' chela'ale da' žonnze Dios chežo. Chela' gak to benne' yeyake' chawe' law Dios, dan' žone' da' žnna da' bchi'le Moisés na', naž dáche'ze got Benne' Criston'.

3

Da' žnna da' bchi'le Moisés, na' da' žejle'žo che Benne' Cristo

¹ iLe'e, benne' bi nnezle ka'! iLe'e, benne' Galasia ka'! žWzóa no benne' bene' chele yela' wžá' nich biž gonle kan žnna da' naken dot da' li? Gaze lo de bzenlto' le'e da' žata' chežo dan' got Jesús, Benne' Criston', le'e yag kroze. ² Le wchebe neda' da' ni. žBedj-soalen Dios Be' La'y le'e dan' benle kan žnna da' bchi'le Moisés na' o dan' bejle'le diža' chawen' da' bénlele? ³ žNakžkze goken nakle benne' bi nnezle ki? Wzó lawle nakle che Dios dan' zoalen Dios Be' La'y le'e. žžéklele žakze chele gak gonle ga gak dot li laže' kan nakle che Dios? ⁴ žDáche'ze gok chele yógo'te dan' wzáka'le? žBi goken ki! ⁵ Kate' Dios žsele'e Dios Be' La'y nich yedjsóalene' le'e, na' žonne' le'e latje gonle yela' wak che ya'abá ka', žžone' ki dan' žone kan žnna da' bchi'le Moisés na' o dan' žejlé'zele diža' chawen' da' bénlele?

⁶ Nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: "Bran bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie'." ⁷ Che len žala' nnéžlele, benne' ka' žejlé'gake' che Dios, légakze' zej nake' da' li za'só Bran na'. ⁸ Nyejw le'e yiche la'y, da' bla' lawn zga'ale kan gon Dios, dan' žnnan, benne' zi'to' ka', benne' chejlé'gake' chie' Le', gákgake' chawe' lawe' Le'. Che len Dios blóe'ele' Bran na' zga'ale kan nak diža' chawen', na'

wnné': "Ło na' Za'só' gon chawa'a benách ka' nnita'gake' dot yežlyó nga." ⁹ Ki naken, Bran na' bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe'. Łezka' na'a, Dios žone' chawe' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.

¹⁰ Zej nbaga' zia benne' ka' žxen láže'gake' yeyágake' chawe' law Dios dan' žóngake' kan žnna da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnna: "Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' bi žóngake' dot da' žnna žtiže'e." ¹¹ Na'a, nak bia' bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' da' žnna žtiže'e, dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnna: "Soa nban bennen' beyake' chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le'." ¹² Kan žeyák chawe' law Dios no benne' žejli'e che Benne' Criston' nžan' kan nak che benne' žxen láže'e yeyake' chawe' lawe' Le' dan' žone' kan wnná Moisés na'. Nyejw le'e yiche la'y da' žnna: "Soa nban no benne' žone' dot da' žnna žtiže'e."

¹³ Benne' Criston' beslé' žo'o lo na' da' zchogen chežo gatžo da' nyejwn le'e žtiža' Moisés na', dan' bi'e latje wžóg chie' gate' lo wlazžo žo'o. Ki naken, dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnna: "Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' zej de'to to le'e yag." ¹⁴ Ka' goken che Benne' Criston' nich gak gon Dios kan bchebe láže'e gone' che Bran, katen' wnné' gon chawe'e benách zi'to' ka' lo na' Jesús, Benne' Criston', nich gak gone' ga yedjsoalen Dios Be' La'y žo'o cha' chejle'žo chie' Le', kan bchebe láže' Dios gone'.

Da' bchi'le Moisés žo'o, na' da' bchebe láže' Dios gone'

¹⁵ Na'a, zí'na'do' ka', žapa' le'e to da' žsaka' leba', to da' žaken chežo, na' žnnia': Kate' chophe benne' ka' ba bégake' toze žtiža'gake', na' ba ben chóchgage' dižan', naž bi gak nitó benne' wché'en, na' bi gak no benne' wzanen'. ¹⁶ Dios bchebe láže'e to da' gone' che Bran, na' che Za'sóe'. Gan nyejw le'e yiche da' ni, bi žnna: "Za'sóe' ka'", da' zchaljen chegak benne' zan, san žnna: "che Za'sóe'." Da' ni zchaljen che toze Benne', Benne' Criston'. ¹⁷ Da' ni žénela' nnia': Dios bene' toze diža' len Bran na', na' bchebe láže'e gone' kan žnna da' wnné'. Na'a, da' nyejw le'e žtiža' Dios, da' bchi'le Dios benne' judío ka' tape gaywá' chi žoa yiz wdé katen' gože' Bran na' dan', bi gak yeká'an dan' bchebe láže' Dios gonon', na' bi gak wsolen. ¹⁸ Na'a, cha' žala' gonžo kan žnna žtiža' Moisés na' nich si'žo da' bchebe láže' Dios gonze', biž naken to da' bchebe láže'e gonze'. Dios žonze' ki dan' bchebe láže'e gone' ki che Bran na'.

¹⁹ Cha' ki naken, žbiz chen' bchi'le Dios benách ka' da' nyejwn lo da' bzoj Moisés na'? Dios bchi'le benách ka' ki nich gak bia' zia da' zej nbage'e, san goken ki toze kate' bžinte ža na' blá' law Za'só Bran na', Bennen'

bchebe láže' Dios wnežjwe' chie'. Da' nyejwn lo žtiža' Dios bsele'en yežlyó nga lo na'gak wbás che ya'abá ka', na' Moisés bdie' dižan' lawgak benách ka'. ²⁰ Kate' toze benne' zoa da' zchebe láže'e gonon', bi žon byenen soa no benne' wdíe' dižan', na' Dios, toze' nake'.

Biž chen' gož Dios benách ka' góngake' da' zej nyejw lo da' bzoj Moisés

²¹ Na'a, kan nak da' nyejwn lo žtiža' Dios, žnaken žlebe len dan' bchebe láže' Dios gone'? O'o. Chela' bchi'le Dios žo'o gonžo da' gak gonon' ga soažo nbanžo to chi'ize, naž gak yeyakžo chawe' law Dios cha' gonžo kan žnna žtiže'e. ²² San da' nyejwn le'e yiche la'y žnna yógo'težo nbága'žo doła'. Ki naken nich gak si'žo dan' bchebe láže' Dios gata' chežo cha' chejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.

²³ Kate' bi na' žin ža gak chejle'žo che Benne' Criston', da' žnna žtiže'e bchi'len žo'o, kan zoa da' zchi'len to benne' nyejwe' liž ya. Ka' goken na' zejte ža gok bia' gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo chie' Le'. ²⁴ Ki naken, da' žnna žtiža' Dios bchi'len žo'o, na' goken chežo ka to benne' bsdle' žo'o na' zejte ža bloe'e law Jesús, Benne' Criston', nich gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo chie' Le'. ²⁵ Na'a, dan' ba bžin ža gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo che Benne' Criston', dan' bsdlen žo'o biž zchi'len žo'o.

²⁶ Yógo'tele le'e nakle zi'nkze Dios dan' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' ba nakle toze len Le'. ²⁷ Yógo'te benne' ka', benne' bezóagake' nis nich yeyágake' toze len Jesús, Benne' Criston', ba beyágake' kan nakkze' Le'. ²⁸ Biž zej nžoj chophe benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', na' biž zej nžoj chophe benne' ndo'w ka' len benne' ka' bi zej ndo'e, na' biž zej nžoj chophe benne' byo ka' len no'le ka'. Kate' beyakle toze len Jesús, Benne' Criston', yógo'tele łezka' beyakle toze len lježle tole yetole. ²⁹ Na'a, cha' nakle che Benne' Criston', łezka' nakle za'só Bran, na' nzi'le dan' bchebe láže' Dios wnežjwe' che Bran na'.

4

¹ Da' ni naken da' žénela' nnia': Kate' ne zbez to žkwide' byo ža wloé'e law xabe' ba žeyála'be' si'be' da' žala' wka'ne' chebe', ne nakbe' ka' to bi' ndo'w, la'kze da' li yógo'te gaken chebe'. ² Kate' ne zejbe' yiz kwide' chebe', zej nnita' benne' ka' zchi'igekle' lebe', na' žkóngekle' žin da' žala' gaken chebe' na' zejte ža ba bdižw xabe' chebe'. ³ Łezka' žaken chežo. Katen' gokžo ka' žkwide' ka', da' žónteze žongak benách ka' che yežlyó nga bchi'igeklen žo'o. ⁴ Naž kate' bza'a ža, Dios bsele'e Zi'nkze' nga. Goke' zi'n to no'le kan nakžo žo'o, na' da' žsédgekle benne' judío ka' bchi'igeklen Le'. ⁵ Ka' goken chie' nich gok beslé' benne' ka' zchi'le žtiža' Moisés na' légage', nich gak yeyakžo žo'o zi'nkze Dios.

⁶ Nich gak bia' ba nakle zi'nkze Dios, Le' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le, na' Lekze' zchájlene' Dios lo wla'le le'e, na' z'ne': "Xe." ⁷ Ki naken, ba nakle zi'nkze Dios, na' biž nakle ka benne' ndo'w ka'. Na'a, dan' nakle zi'nkze' Le', Dios na'kze ba bchebe laže'e gonne' chele da' naken chie', dan' nakle toze len Benne' Criston'.

Pablo že' laže'e benne' Galasia ka' žejlé'gake' che Jesús

⁸ Katen' bi na' gónbia'le Dios, gokle ka benne' ndo'w ka', na' bka'n zenle lo'a ka'. Bi zej nak lo'a ka' dios ka'. ⁹ Na'a, dan' nónbia'le Dios, o wak nnažo: dan' nonbia' Dios le'e, žbiz chen' žénelele yeyo'ole lo na' xtiža' Moisés na', da' bi žáklenen nitó benne'? žénelele gakle da' yoble benne' ndo'w ka', nich gonle kan z'na xtiže'e? ¹⁰ Žka'n zenle to yetó ža, na' to yetó byo', na' to yetó da' žaken, na' to yetó yiz. ¹¹ Žžeba' da' gak chele. Bena' žin gan zoale le'e nich gónbia'le da' naken dot da' li. žBeyák dáche'ze žin da' bena'? ¹² Žáta'yoela' le'e, ži'na'do' ka', gakle kan naka' neda', dan' ba belá' lo na' dan' wnná Moisés na'. Ki žala' gonle dan' beyaka' neda' kan gokle le'e. Bi be da' žia benle chia' neda'.

¹³ Ba nnézkzelele biz chen' wzó lawa' zchalja' diža' chawen' gan zoale le'e. Bchaljan' ga na' dan' gókl'i'a yižwé'. ¹⁴ Bi bka'nle neda' ka'ze, na' bi bzoale neda' chela'ale la'kze bgótelele ni'a che yižwé' chian'. Wdaple neda' ba la'ne, toze kan gaple ba la'ne to wbás che ya'abá, o kan gaple ba la'ne Jesús na'kze, Benne' Criston'. ¹⁵ Bebélé'elele ža na'. žBizkze goken chele dan' biž žaken ki chele? Da' ni gak nnia' kan goken chele: Chela' gok to da' sáke'le gonle, na' kwejle yej lawkze, na' gonnlen chia' neda'. ¹⁶ Na'a, žžéklele beyaka' to benne' bi žle'ele' le'e chawe' dan' goža' le'e káteze naken?

¹⁷ Benne' ka' zchíxgake' le'e že' láže'gake' le'e, san kege nich gaken chawe' chele. Žénegekle' góngake' ga kwej yichjle neto', na' we' láže'le lé'gake'. ¹⁸ Na'a, chawe' naken soa no benne' že' laže'e le'e, san toze cha' naken nich gak chawe' chele. Ki že' láže'le'teza' le'e, na' kégeze kate' ne zóalena' le'e. ¹⁹ Le'e, ži'na'do' ka', kan žak che to no'le za' galj bi' že'n chie', žžákali'e, lezka' žžákali'a neda' da' yoble ni'a chele le'e kate' žinže ža gakle dot kan nak Benne' Criston'. ²⁰ Žak láže'li'a sóalena' le'e na'a nich gak wchájléna' le'e to diža' nža', dan' že' zedla' ni'a chele.

Da' žsedle da' goken che Agar, na' che Sara, zo'le Bran

²¹ Na'a, nólele le'e žénelele wdé kwinle lo na' da' bchi'le Moisés na', le wia da' ni da' nnia'. žBatkle bze nagle da' z'na xtiža' Moisés

na'? ²² Lo xtiže'e z'nnan ki: "Wnníta'gak chope xkwide' byo ka' che Bran. Tobe' gokbe' ži'n to no'le ndo'w, na' yetobe' gokbe' ži'n to no'le bi ndo'e. ²³ Ži'n no'le ndo'w na' goljbe' lo ni'a lo na' to benne' kan žaligak yógo'te xkwide' ka', san ži'n no'le bi ndo'e na' goljbe' dan' bchebe laže' Dios gone' ga galjbe'." ²⁴ Da' ni naken to da' žsaka' leben. Kan gok chegak chope no'le ki žsedlen kan zej nak chope diža' nžag, da' ka' Dios bénlene' benách ka'. To diža' nžag na' naken da' ben Dios law ya'a Sinaí, na' da' goken che Agar, no'le ndo'w che Sara žloe'elen kan naken. Benne' ka' zej nzi' diža' nžag ni zej nake' ka ži'n Agar na', na' zej nake' ka benne' ndo'w ka' lo na' diža' nžag na'. ²⁵ Da' gok Agar na' lezka' žloe'elen kan nak ya'a Sinaí, dan' žen' gan nbab Arabia, na' lezka' žloe'elen kan nak yež Jerusalén dan' žen' na'a ža, dan' naken ka to benne' ndo'w tzen len benne' ka' zej nnite'e lo yežen'. ²⁶ San bi ndo'gak benách ka' che Jerusalén na' da' žen' ya'abá che Dios, na' žo'o ni nakžo benách wláž ka' che yežen'. ²⁷ Nyejw le'e yiche la'y da' z'nnan:

Bebél, no'le wbíž, bi zoa ži'no'.

Lo yela' žebél chio' žžézya'a, la'kze batkle gok chio' da' žžákakze to no'le za' galj bi' že'n chie'.

Bebél la'kze nbej yichjgak benách ka' le',

dan' Dios gone' ga yánle'eže ži'no' ka'

ka' xkwide' ka' che no'len' zóalene' benne' byo chie'.

²⁸ Ži'na'do' ka', žo'o ni nakžo kan gok Isaak, ži'n Bran. Nakžo ka' za'só Bran na', xkwide' ka' bchebe laže' Dios gáljgakbe' chie'. ²⁹ Kate' ža ka', xkwiden' goljbe' kan žaligak yógo'te xkwide' ka', wžia láže'be' xkwiden', bin' goljbe' ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y. Lezka' žaken chežo na'a, želbía láže'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga žo'o. ³⁰ Na'a, žbizkze z'na da' nyejw le'e yiche la'y? Ki z'nnan: "Bebél no'le ndo'w na' na'le tzen len ži'ne', dan' bi gak si' ži'n no'len' tzen len ži'n no'le bi ndo'e da' bchebe laže' Dios gatan' che ži'n no'le bi ndo'e na'." ³¹ Ki naken, ži'na'do' ka', bi nakžo kan gok ži'n no'le ndo'w na'. Žo'o nakžo ka' ži'n no'le bi ndo'e na'.

5

Le gape chi'i kwinle, nich ga'nle lo yela' želá

¹ Ba belážo dan' beslá Benne' Criston' žo'o. Le soa choch cha', na' le ga'n lo yela' želá na'. Bi wzóa kwinle da' yoble lo na' da' bchi'le Moisés na', nich bi gakle ka benne' ndo'w ka' chen.

² Le wzé nag da' z'nnia'. Neda', Pablo, žapa' le'e cha' gonnle no benne' latje choge' lo belá' chele kan z'na da' bchi'le Moisés na', bi yebélenlele da' ben Benne' Criston'. ³ Da' yoble žénela' yapa' no benne' byo žwe'e

latje no benne' choge' lo xpele'e da' ni, žon byenen gone' dot da' zŋna da' bchi'le Moisés na'. ⁴ Nólele le'e žékkele yeyakle chawe' law Dios dan' žonle kan zŋna xtiža' Moisés na', ba bkwáslenle Benne' Criston'. Ba bsanle da' žonn Dios chežo. ⁵ Žo'o ni žxen láže'žo yeyakžo chawe' law Dios ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y dan' žejle'žo che Benne' Criston'. ⁶ Cha' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog lo bela' chežo kan zŋna xtiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki lo bela' chežo. Da' záka'že naken chejle'žo che Benne' Criston', da' gonen ga ži'ilžo lježžo ka'.

⁷ Cháwe'do' gok kan wzó lawle žonle ža na'. žNakxke goken bka'nle da' naken dot da' li? ⁸ Dios, Bennen' bliže' le'e, bi ben byene' benle ki. ⁹ Bi gal láže'le da' zŋnan: "Láte'ze kwa zichj che yet xtil žonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen'." ¹⁰ Dan' nakžo toze len Xanžon', žxen laža'a kan nak chele, sa' láže'le tlebe kan zza' laža'a neda', na' Dios wsaka' zi'e bennen' zchiže' le'e, nóte'teze benne' nake'.

¹¹ Na'a, kan nak chia' neda', zí'na'do' ka', zej nnita' benne' ka' zŋnágake' žsedla' benách ka' žala' chog lo bela' chegak benne' byo ka' kan zŋna da' bchi'le Moisés na'. Cha' žona' ki, žbiz chen' želbia láže'gak benne' judio ka' neda'? Chela' žsedla' ki, bi ža'a nitó benne' neda' dan' zchalja' kan got Benne' Criston' le'e yag kroze. ¹² Kan nak chegak benne' ka' zchižgake' le'e, benne' ka' žénegekle' chog lo bela' chele, žak laža'a chóggake' to chi'ize kwíngake'.

¹³ Kan nak chele, zí'na'do' ka', Dios bliže' le'e nich gagle benách nla ka'. Bi wkónlele žin yela' želá na' nich gonle kan zdan láže'zele, san nich gonle žin che lježle tole yetole, dan' nži'ilele lježle ka'. ¹⁴ Yógo'te da' zŋna xtiža' Dios žon bennen' žone' kan zŋna xtiža' Dios da' zŋnan: "Žála' ži'ilo' lježo kan nži'il kwino'." ¹⁵ Na'a, cha' žnnele che lježle tole yetole, da' žonle naken kan žongak beko' yiže' snia ka', bia ka' žáwya'agakba', na' žáwgakba' lježgakba' ka'. Cha' ki žonle, le gape chi'i kwínle nich bi wžia yi'le lježle tole yetole.

Da' žonžo žakze chežo, na' da' žon Dios Be' La'y lo yichj láždo'žo

¹⁶ Da' ni žapa' le'e: le we' laže' gonle da' žénele Dios Be' La'y, na' naž biž gonle kan žénelele lo yela' benachze chele. ¹⁷ Da' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo bi naken tlebe len da' žénele Dios Be' La'y gonžon, na' da' žénele Dios Be' La'y bi naken tlebe len da' ka' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo. Da' chopen ki, bi zej naken tlebe, na' che len bi gak gonle kan žénekezele. ¹⁸ Na'a, cha' žonle kan žénele Dios Be' La'y, biž yo'ole lo na' da' bchi'le Moisés na'.

¹⁹ Zej nak bia' da' žongak benách ka', benne' ka' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake'.

Žka'n dítjgake' yela' zchag na'.

Žóngake' da' zinnj, na' da' kegle, na' da' bi naken chawe'.

²⁰ Žka'n zéngake' lo'a ka', na' žóngake' yela' wžá'.

Bi zlé'egagle' lježgake' ka' chawe', na' želdílene' légake'.

Zgé'egagle' lježgake' ka', na' želzé'e.

Zze láže'gake' da' kegle.

Želžój chóplegake', na' zbéjgake' chela'ale benách ka'.

²¹ Zdan láže'gake' yela' gape, na' žótgake' benách ka'.

Želzožle', na' žáwle'egake'.

Zdetlen žóngake' da' ka' žóngake'.

Da' zan da' ki žóngake'. Neda' zchi'la' le'e na'a nich bi gonle ki, kan bchi'la' le'e zga'ale, zŋnia: benne' ka' žóngake' ki bi gak chážgake' gan zŋna bia' Dios.

²² Na'a, nak bia' Dios Be' La'y žone' žin lo yichj láždo'žo dan' žonžo ki:

Nži'ilžo lježžo ka', na' žebéje'elžo.

Zga'n ži yichj láždo'žo, na' zbezžo žen láže'.

Že' láže'žo lježžo ka', na' nakžo ži'i láže'.

Žonžo kan zŋnažo.

²³ Nakžo gaxjw laže', na' zŋna bia'žo kwinžo.

Da' bchi'le Moisés žo'o bi žži'il che da' ki. ²⁴ Benne' ka' zej nake' che Benne' Criston' biž žóngake' kan žénekezegekle', na' bi žóngake' da' zdanze láže'gake' lo yela' benachze chégake'. ²⁵ Dios Be' La'y nbánlenžo. Lekze' žála' nna bi'e žo'o kan nak yógo'te da' žonžo.

²⁶ Bi žála' wká'n zen kwinžo, na' bi wcha'žo lježžo tožo yetožo, na' bi ge'elžo lježžo tožo yetožo.

6

Žála' gáklenžo lježžo ka'

¹ Na'a, zí'na'do' ka', cha' lé'elele žon to lježle doła', naž nólele le'e zoalen Dios Be' La'y le'e, žála' gonle ga yeyát laže' bennen', san žon byenen gonle ki lo yela' gaxjw laže' chele, na' le gape chi'i kwínle nich bi gon da' xiwe' ga bága'le doła'. ² Le gaklen lježle tole yetole kan nak ywa' da' nbága'le. Cha' gonle ki, na' gonle kan zŋna da' gož Benne' Criston' žo'o gonžo.

³ Cha' zoa no benne' žekle' nake' benne' zen, san bi be nake', benne' ni žon láže'le' la' kwinze'. ⁴ To to benne' žála' wie' binlo da' žonkeze'. Naž cha' yežoje' chawe', gak wká'n zen kwine' kan nak da' ba bene', na' bi gon byenen wie' kan bengak yezika' benách ka' cha' bene' le' da' nakže chawe' o bi bene' ki. ⁵ To to benne' žála' we'e da' besbaga' Dios le'.

⁶ Cha' zoa no benne' žsedle' le'e diža' chawen', žala' wnéziwle bennen' žsedle' le'e late' da' den chele.

⁷ Bi gon laže'l kwinle, dan' bi gak gon láže'lele Dios. Yełaple kan nak da' gozle.

⁸ Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan zdanze láže'le lo yela' benachze chele, na' da' yełaple gaken yela' got. Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan žaz laže' Dios Be' La'y, na' yełaple da' gonn Dios Be' La'y chele, da' naken yela' nban da' zejli kanne. ⁹ Ki naken, bi žala' wsanžo gonžo da' naken chawe', na' cha' bi yekwasžo, žin ža yełapžon. ¹⁰ Che len, bátteze gata' latje chežo, žala' gonžo da' nak chawe' chegak yógo'te benách ka', na' da' naken blo, žala' gonžo ki chegak lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Da' bzoj Pablo kate' ze lawte

¹¹ Le wia kato da' zen diža' ni da' zzoja' nga chele len na' kwina'. ¹² Benne' ka' žénegekle' góngake' ga chog lo belá' chele kan znna da' bchi'le Moisés na', žóngake' ki nich yežóžgake' chawe' lawgak benne' judío ka', nich bi kwia láže'gake' légake' dan' zcháljgake' kan got Benne' Criston' le'e yag kroze. ¹³ Na'a, benne' byo ka' nžog lo belá' chégake' kan znna da' bchi'le Moisés na', bi žóngake' dot kan znna da' bchi'le. Žénegekle' góngake' ga chog lo belá' chele nich gak wká'n zen kwíngake' dan' gata' latje chégake' nna biá'gake' le'e. ¹⁴ Kan nak chia' neda', wká'n zena' toze da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' gote' le'e yag kroze. Ni'a che da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze, da' žen' yežlyó nga naken chia' neda' ka to da' ba naten, na' bi že' laža'an, na' neda' naka' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga ka to benne' gat, na' bi gak yekwásgake' neda'. ¹⁵ Cha' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog lo belá' chežo kan znna xtiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki lo belá' chežo. Da' záka'kze naken gakžo benách kobe lo yichj láždo'žo. ¹⁶ Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' kan znna da' žsedla' nga, na' yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios, znnabla' Dios wká'n žie' yichj láždo'gake', na' yeyache' laže'e légake'.

¹⁷ Na'a so law, biž gak no benne' gone' ga kwe' zedla' neda', dan' zej že' lo xpela'a yiž ka' da' zej nak bian' naka' wen žin che Xanžo Jesusen'.

¹⁸ Na'a, zí'na'do' ka', znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO LO YEŽ ĒFESO

Pablo žape' "Padioḡ" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padioḡ", nakle che Dios, na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' zoale lo yež Ēfeso. Naka' neda' wbás bseła' Jesús, Benne' Criston', dan' Dios na'kze gónele' gaka' ki. ² Znnabla' Ųažo Dios len Ųanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' žonn Dios chežo dan' nakžo toze len Jesús

³ jGa'n zen Dios, Ųa Ųanžo Jesús, Benne' Criston'! Dan' nakžo toze len Benne' Criston', Dios ba benne' chežo yógo'te da' naken chawe' che ya'abá chie', dan' bsele'e Dios Be' La'y nich yedjsóalene' žo'o. ⁴ Zga'ale kate' ben Dios yežlyó nga, wžekze' žo'o nich gakžo che Leze' ni'a che Benne' Criston', na' nich gakžo benách la'y chie' ka', na' nich gakžo chawe' lawe' Le'. ⁵ Dios bkweze' zga'ale si' lo ne'e žo'o ka' ži'nkze' ka' ni'a che da' gon Jesús, Benne' Criston', dan' wyáz laže'e Le' gone' ki, na' dan' naken da' gónekzele' gone'. ⁶ Žala' wká'n zéntežžo Dios ni'a che da' benne' chežo, dan' bennze' chežo dan' nakžo toze len Ži'ne', Bennen' nži'ile'. ⁷ Benne' Criston' beya'we' žo'o katen' gote' lo wlazžo žo'o nich gak yenít law Dios žo'o che dola' da' nbága'žo. Ki ben Dios dan' nži'ile'ele' žo'o. ⁸ Blóe'ele' law kan nži'ile' žo'o dan' benne' chežo yela' sina' chie', na' yela' žejni'il chie' ⁹ nich gak gónbia'žo da' bkweze' chežo, na' blóe'ele' žo'o da' bgache', dan' bzoakzen' zga'ale gonon' lo na' Benne' Criston'. ¹⁰ Dan' bzoakze Dios gonon' kate' žinte ža, naken gone' ga gakgak toze, na' chazgak lo na' Benne' Criston' yógo'te da' de, da' ka' zej nnitan' ya'abá che Dios, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.

¹¹ Dan' nakžo toze len Benne' Criston', Dios wžekze' žo'o zga'ale nich gak chežo da' naken che Ųažo Dios, dan' bkwezen' chežo kan nak da' gónekzele' Le'. Nake' Le' Bennen' žone' yógo'te kan žénekzele' Le'. ¹² Ki ben Dios nich wká'n zenžo-ne' kan nak yela' zen chie', žo'o ni žxen láže'žo Benne' Criston' zgá'aležo ka' yezika' benách ka'. ¹³ Lezka' goken chele le'e. Katen' bénlele diža' da' naken dot da' li, diža' chawen' kan gak yelažo, na' bejle'le che Benne' Criston', na' Dios bzoe' chele da' nak bian' nakle chie', katen' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le. Dios Be' La'y na' nake' Bennen' bchebe laže' Dios sele'e chežo. ¹⁴ Dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o, nak bia' gak chežo da' naken che Ųažo Dios kate' yeyóž

yeya'we' žo'o, žo'o na' ba nakžo chie' Le'. Ki naken nich ga'n zen yela' bani' chie'.

Pablo znnable' Dios wzejni'ile' benách ka' che Jesús

¹⁵ Che len, katen' benla' kan žejle'le che Ųanžo Jesusen', na' kan nži'ilele yógo'te benách ka' che Dios, na' zejte na'a ža ¹⁶ bi žsana' žapa' Dios: "Žóḡkeno" ni'a chele. Žejśa' laža'a le'e kate' zcháljena' Dios, ¹⁷ Bennen' nake' Dios che Ųanžo Jesús, Benne' Criston', na' nake' Ųažo, na' nape' dot yela' wak. Znnabla'-ne' sele'e Dios Be' La'y chele, nich gone' ga gónbia'le Dios dot kan nake'. Dios Be' La'y na' žonne' chežo yela' žejni'il, na' žlőe'ele' žo'o da' nakkeze Dios. ¹⁸ Znnabla' Dios wzejni'ile' le'e lo yichj lázdo'le nich gak nnézele kan nak da' žxen láže'žo, dan' bliže' le'e nich yebélenlenen, na' nich nnézele kan nak yela' wnni'a che ya'abá che Dios da' gaken chegak benne' ka' zej nake' chie' Le', ¹⁹ na' nich nnézele kato da' zen nak yela' wak chie', dan' žáklenen žo'o, nolžo žejle'žo chie' Le'. Yela' wak zen ni naken da' blóe'el law Dios ²⁰ katen' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, na' bene' ga wži'e kwit li ža chie' Le' gan nake' blo ya'abá che Dios, ²¹ ga na' znnabla' bi'e benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' blo ka', na' benne' ka' zej nake' xangak benách ka'. Benne' Criston' nakže' blo ka' yógo'te benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' yežlyó nga, na' lo yežlyó da' zan'. ²² Dios bdie' lo na' Benne' Criston' yógo'te da' den nich nna bi'en, na' bzoe' Le' chegak benách chie' ka' nich gake' Ųanžo lo yógo'te da' zej naken chežo. ²³ Benách ka' che Benne' Criston' zej nake' ka' beła' žen chekze', na' žake' Le' dot zen lo beła' žen chie' na'. Žonkze' Le' ga zgólegak dot chawe' yógo'te da' den.

2

Belažo dan' nži'il Dios žo'o

¹ Dios ba benne' yela' nban da' zejli kanne chele, la'kze zga'ale gokle ka' benne' gat ka' ni'a che dola' da' wbága'le, na' ni'a che da' zinnj da' benle. ² Ža na' benle tlebe kan žongak benách ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' benle kan gónele da' xiwe', dan' znnabla' lo be'ze, na' zkonlen žin benne' ka' bi žóngake' kan znnabla' žižja' Dios. ³ Lezka' gokžo yógo'te žo'o, dan' benžo kan wzeze láže'žo, na' kan wyáz láže'žo lo yela' benachze chežo. Che len wbága'žo dola' law Dios, dan' žonen ga choge' chežo gatžo kan gone' chegak yezika' benách ka'. ⁴⁻⁵ Naž katen' gokžo ka' benne' gat ka' ni'a che dola' da' wbága'žo, Dios besbane' žo'o lo yela' got tzen len Benne' Criston' dan' beyache' láže'le' žo'o, na' bži'ile'ele' žo'o.

Belale le'e dan' že' laže' Dios le'e. ⁶ Dios besbane' zo'o tzen len Benne' Criston' nich gone' ga kwe'zo tzen len Le' gan zña bi'e ya'abá chie' Le'. ⁷ Katen' ben Dios ki, bløe'ele' benách ka' zá'gake' kan nak yela' wnni'a che da' bennze' chežo, katen' bsele'e Jesús, Benne' Criston', nich gáklene' zo'o, da' nak bian' kan nzi'ile'ele' zo'o. ⁸ Belale le'e dan' že' laže' Dios le'e dan' žejle'le che Benne' Criston'. Beslé' le'e, kege dan' zoa da' chawe' da' benle le'e, san dan' naken da' žonze Dios. ⁹ Bi gak nitó benne' wká'n zen kwine' dan' belé', dan' bi belé' ni'a che da' chawe' da' benkze' le'. ¹⁰ Da' nakžo naken da' benkze Dios. Dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bzoe' zo'o nich gonžo da' naken chawe', da' bkweze' zga'ale nich gonžon.

Že' žiyichj láždo'žo law Dios ni'a che da' ben Jesús

¹¹ Le chejsá' laže' kan gokle zga'ale. Gokle benách zi'to' ka', na' che len benne' judío ka', benne' želchoge' lo belá' chegak benne' byo ka' da' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, na' znnágake' zej nake' benne' nžog lo belá' chégake', znnágake' nakle le'e benne' bi nžog lo belá' chégake'. ¹² Ža na' wzoale zi'to' gan zoa Benne' Criston'. Gokle benne' zi'to' ka' lawgak benách Israel ka', na' bi wzi'le da' chawe' che diža' da' ben choch Dios, dan' bchebe laže'e gata' chegak benách chie' ka'. Wzoale yežlyó nga, na' bi wzóa da' žžen láže'le, na' bi bėnbial'e Dios. ¹³ Na'a, nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. Zga'ale wzoale zi'to' gan zoa Dios, san na'a Dios ba bnnite' le'e gawze dan' got Benne' Criston' lo wlazžo zo'o. ¹⁴ Benne' Cristo na'kze žka'n žie' yichj láždo'žo law Dios. Le' bene' ga beyakgak benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', ka toze benách, na' bsole' yela' zža'a dan' bebejen lėgake' chople, dan' goken ka to ze'e sibe. ¹⁵ Da' ni ben Benne' Criston' katen' gote' lo wlazžo zo'o, na' bsole' da' ka' zchi'igeklen benne' judío ka', da' ka' zej nyejwn lo da' bzoj Moisés na', na' chope kwe' benne' ka', beyone' lėgake' toze benách kobe, benne' ka' zej nake' toze len Lekze'. Ki bene', na' bka'n žie' yela' zža'a na'. ¹⁶ Dan' got Benne' Criston' le'e yag kroze, bsole' yela' zža'a na', na' chope kwe' benách ka', beyone' lėgake' ka toze benách, na' bzoa žie' yichj láždo'gake' law Dios.

¹⁷ Ka' goken, zi'na'do' ka', blá' law Benne' Criston', na' bchalje' diža' chawen' kan gak ga'ngak cháwe'do' yógo'te benách ka', le'e na' nakle benách zi'to' ka', na' wzoale zi'to' gan zoa Dios, na' lezka' benne' judío ka', benne' ka' nnita'gake' gawze. ¹⁸ Na'a, ni'a che da' ben Benne' Criston', gak bíga'žo law Xažo Dios, dan' zóalenkze Dios Be' La'y zo'o, la'kze nakžo benne' judío ka' o benách zi'to' ka'. ¹⁹ Che len, le'e, benne' zi'to' ka', biž nakle ka

benách zi'to' ka', na' biž zoale to yežlyó da' bi naken chele, san nbáblenle benách ka' che Dios. Ba nakle ljež Dios na'kze. ²⁰ Le'e nakle ka to yo'o da' zoan to chi'ize. Nakle ka yej ka' da' zej zoan law len ze'e, da' wlo'ogak benne' wbás ka' che Benne' Criston' len benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Jesús na'kze, Benne' Criston', nake' ka yej blo che len ze'e na'. ²¹ Dot yo'on' da' nakle le'ekze žasen law len ze'e na', dan' nakkze Benne' Criston', na' yej chen ka' zej nnita' binlo, nich gaken to yodo' la'y che Xanžon' gan zoakze' Le'. ²² Le'ekze nakle toze len Benne' Criston', Bennen' bn-nite' le'e nich gake ka to yo'o gan yo'o Dios, dan' zoalen Dios Be' la'y le'e.

3

Nak Pablo wen žin nich wchalje' diža' chawe'

¹ Che len, neda', Pablo, nyejwa' liž ya nga dan' zchalja' che Jesús, Benne' Criston', nich si'le le'e da' chawe' chie', le'e, benách zi'to' ka'. ² Žekla' ba nnėzkzelele kan ben Dios, bdie' lo na'a žin da' žona' nich yebėlenlele da' žonne' chežo. ³ Dios bløe'ele' da' bgache' che da' žone' Le', na' bzejni'ile' neda' kan naken. Kan nak da' ni ba bzoja' chele le'e láte'do'ze. ⁴ Kate' gol-le diža' ni, na' gónbia'le da' žejni'ila' kan nak da' bgache' kan nak che Benne' Criston'. ⁵ Ža ni'te bi bzejni'il Dios nitó benne' kan nak da' bgache' na', san na'a, lo na' Dios Be' La'y, Dios ba bløe'ele' law kan naken. Bzejni'ile' benne' wbás ka', benne' ka' bebeje' cheze chie', na' lezka' benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'. ⁶ Ki zña da' bgachen': "Ni'a che diža' chawen' si'gak benách zi'to' ka' tzen len benne' judío ka', da' ka' zej naken che Dios, na' yeyákgake' ka toze benách, na' lezka' gata' yela' žebél chégake' tzen len benne' judío ka', da' bchebe laže' Dios wnežjwe' chégake' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'." ⁷ Dios, lo yela' ži'i laže' chie', bdien' lo na'a neda'. Lo yela' wak zen chie', bene' neda' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawe' chien'. ⁸ Nėxjwža' neda' ka yógo'te benách ka' che Dios, san Le' benne' neda' latje gaka' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawen' gan nnita'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a che Benne' Criston', da' záka'le'en. ⁹ Dios bdie' lo na'a gona' ga gónbia'gekle yógo'te benách ka' kan nak da' bzokze Dios ža ni'te, dan' naken to da' bgache' che Dios, Bennen' bene' yógo'te da' žle'elžo. ¹⁰ Ka' goken nich gónbia'gekle yógo'te benne' ka' na'a, benne' ka' zña biá'gake' len benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' ya'abá che Dios, dot kan nak yela' žejni'il che Dios, kate' lé'egekle' kan zej nak benách ka' che Benne' Criston'. ¹¹ Dios bene' da' ni katen' bene' dan' bzokze' Le' ža ni'te, dan' bene' lo na' Xanžo Jesús, Benne'

Criston'. ¹² Dan' nakžo toze len Benne' Criston', ba nzi'žo latje biga'žo dot láže'žo law Dios, dan' žejle'žo chie' Le'. ¹³ Che len žáta'yoela' le'e bi gak chope láže'le ni'a che da' zzaka'a neda' nich gákl'ena' le'e, dan' gonen ga gak chawe' chele.

Kan nakyela' nzi'il che Jesús

¹⁴ Che len zzoa ziba' law Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ¹⁵ Kan lie' Le' lezka' nzi' lagak yógo'te benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios len benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ¹⁶ Znnabla' Xažo Dios, lo yela' wnni'a da' zenle'e chie', wnezjwe' chele yela' wak che Dios Be' La'y, na' gone' ga gólele lo yichj láždo'le. ¹⁷ Znnabla' Benne' Criston' sóateze' lo yichj láždo'le dan' žejle'le chie' Le'. Znnabla' Le' gone' ga soale to chi'ize lo yela' nzi'il chie', na' bi yechá' yichj láždo'le kan nzi'ilele-ne', ¹⁸ nich gak chejni'ilele tzen len yógo'te benách ka' che Benne' Criston' kan nzi'ile'ele' žo'o gáte'teze na' to chi'ize. ¹⁹ Znnabla' Dios gone' ga gónbia'le yela' nzi'il na', da' bi gak gónbia'žo dot kan naken, nich soa dot da' nakkze Dios len le'e.

²⁰ Na'a, i'ga'n zen Dios, Bennen' gak gónle'eže' kan gak nnablžo-ne' o kan gak sa' láže'žo, na' wkonle' žin yela' wak chie' lo yichj láždo'žol. ²¹ i'ga'n zénteze Dios lawgak benách ka' che Benne' Criston', na' law Jesús na'kze, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

4

Dios Be' La'y žone' žo'o toze len lježžo ka'

¹ Na'a, neda' žáta'yoela' le'e, ne njejwa' liž ya nga dan' zzoa lia' che Benne' Criston'. Znnabla' le'e gonle dot kan žala' gongak benne' ka' bliž Dios nich gákgake' che Leze', kan lezka' bliže' le'e. ² Le gak gaxjw láže', na' ži'i láže'. Le kwez zen láže', na' le we' láže' lježle tole yetole lo yela' nzi'il chele. ³ Le we' láže' gáktezle toze kan ba ben Dios Be' La'y le'e, na' gonle ki lo yela' zga'n cháwe'do' chele da' zóalenen le'e.

⁴ Toze nak be'la' žen che Benne' Criston' da' nžagžo žo'o.

Toze nak Dios Be' La'y, Bennen' zóalene' žo'o. Toze nak da' žxen láže'žo, dan' bliž Dios žo'o nich yebélenžon.

⁵ Toze nak Xanžon', na' toze da' žejle'žo, na' toze da' bezoažon nis.

⁶ Toze nak Dios, Bennen' nake' Xažo yógo'težo.

Le' znná bi'e yógo'težo, na' zkonle' žin yógo'težo,

na' zoakze' Le' lo yichj láždo'žo yógo'težo.

⁷ To tožo nzi'žo to yela' wak che Dios kan nak da' benn Benne' Criston' che chežo.

⁸ Naken ki kan njejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Beyepe' ya'abá che Dios, na' bchi'e benne' zan, benne' ka' beslé' lo na' da' xiwe'. Bdiše' chegak benách ka' da' žonnze' chégage'.

⁹ ŽBizkze zejlás dan' znnan: "beyepe'?" Žsedlen žo'o betje' zga'ale, na' ble'e že'le lo yežlyó nga. ¹⁰ Bennen' betje' nake' Bennen' beyepe' žá'teže ya'abale nich besché'e yógo'te len da' nakkze' Le'. ¹¹ Benne' Criston' bennkze' che chežo yela' wak chie' ka': Bi'e bale benne' ka' latje gákgake' wbás chie' ka'.

Bene' ga zchaljgak yebale benne' ka' lo wláz Dios.

Bsele'e yebale benne' ka' chejcháljgake' diža' chawen'.

Bnnite' yebale benne' ka' nich gape chí'igake' benách chie' ka'.

Wžie' yebale' nich wsédgekle' benách chie' ka'.

¹² Benne' Criston' bpa'kze' benách chie' ka' nich gak góngake' xchine', nich góngake' ga gákgak dot li láže' benne' ka' zej nake' ka' be'la' žen chekze' Le'. ¹³ Ki gaken na' zejite yeyakžo toze yógo'težo kan žejle'žo che Benne' Criston', Ži'n Dios, na' kan nónbia'žone'. Gakžo wale, na' yeyakžo dot kan nakkze Benne' Criston'. ¹⁴ Biž gakžo ka' xkwide' ka', kan zej nak benne' ka' la' zchá'tegake' kan žóngake', na' zej nake' ka' to da' zejen law nis yego, o ka' to da' zche' bite'teze be' žaken, na' zzi' lo ná'gake' bite'teze diža' da' žsedle no benne' légake', bennen' žon láže'le' légake' len yela' sina' chie', na' žone' ga zchíxgekle' benách ka'. ¹⁵ Na'a, dan' nzi'ilžo žo'o lježžo ka', žala' wchalžo da' naken dot da' li nich gak yeyakžo dot kan nak Benne' Criston', na' gakžo toze len Le', Bennen' nake' Xane dot be'la' žen chie', da' nakkžo žo'o. ¹⁶ Benne' Criston' žonkze' ga nžag chawe' be'la' žen chie', da' nakkžo žo'o, na' dot be'la' žen chien' nžagen tzen ni'a che da' žon toze be'la' žen chien'. Kate' žonžo xchinžo to tožo žo'o, žo'o na' nžagžo be'la' žen chien', na' doten zgolen, na' žaken dot li láže', kan zej žakže dot li láže' kan nzi'ilžo lježžo ka'.

Yela' nban kobe da' napžo dan' nakžo che Jesús

¹⁷ Lo wláz Xanžon' žapa' le'e da' ni, na' zdian' lo na'le, znnia': biž gonle kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, benne' ka' žóngake' kan želzá' láže'gake', ¹⁸ na' zej nchol yichj láždo'gake'. Dan' zej nake' benne' bi nnezle ka', na' zej non ziže' láždo'gake', che len bi zej nzi'e yela' nban da' žonn Dios chežo. ¹⁹ Bi žedo'e'egekle'.

Bde kwíngake' nich góngake' da' zinnj. Dot láže'gake' žóngake' yógo'te da' kagle.

²⁰ Benne' ka' bsédgekle' le'e kan nak che Benne' Criston', bi bsédgekle' le'e gonle kan žongak benách ki. ²¹ Da' naken dot da' li da'

bénlele kan nak che Benne' Criston', na' da' nakle chie' Le', zśédgeken le'e da' naken dot da' li da' zóalenen Jesusen'. ²² Le nna bia' yela' benachze chele da' gokle zga'ale, dan' znitlen ni'a che yela' zze laže' chele da' kegle dan' ben láže'len le'e. ²³ Le yeyák kobe lo yichj lázdo'le, na' lo be' nákkzele. ²⁴ Le si' yela' benách kobe da' žon Dios kan nakkze' Le', dan' zla' lawn dan' žonen ga žonle da' naken chawe', na' da' naken li laže'.

²⁵ Che len, biž gon láže'le. Yógo'težo žala' wcháljlenžo lježžo ka' da' naken dot da' li, dan' nžagžo yógo'težo bela' žen che Benne' Criston'.

²⁶ Cha' ža'le, bi žala' gonle doła'. Bi ža'le scha. ²⁷ Bi be gonle da' wnné xjon latje da' xiwe' nna bian' le'e.

²⁸ No benne' zbane' žala' wsane' yela' wbán chie', na' cheje' wen žin nich gata' chie' bi da' wnežjwe' chegak benách yache' ka'.

²⁹ Bi nne zi'le, san le nna da' naken chawe', da' gáklennen no benne' yenlen', na' gonen ga gak chawe' che bennen'. ³⁰ Bi gonle nyache' laže' Dios Be' La'y, dan' nak bia' nakle che Dios dan' zóalen Dios Be' La'y na' le'e, na' žin ža yeyóž yeslé' le'e lo na' doła'.

³¹ Le kwas ládjwle le'e:

Yela' zge'el, na' yela' zža'a,
na' yela' zze laže',
na' yela' zdile diža', na' yela' wnné zi',
na' yógo'te da' kegle.

³² Žala' gake ži'i laže', na' yeyache' láže'lele lježle tole yetole, na' yenit lawle che lježle tole yetole, kan ben Dios, benít lawe' chele le'e dan' nakle toze len Benne' Criston'.

5

Kan žala' gaggak benne' ka' zej nake' zi'n Dios

¹ Dan' nakle zi'nkze Dios, na' Le' nži'ile' le'e, le we' laže' gake kan nake' Le'. ² Kan nak yógo'te da' žonle, žala' ži'ilele lježle ka', kan Benne' Criston' bži'ile'lele žo'o, na' bde kwine' lo yela' got lo wlažžo žo'o. Ben kwine' ka to biado' žotžo-ba' law Dios ni'a che dola' da' nbága'žo. Lezka' goke' ka to da' zla' zix, da' žaz laže' Dios, dan' žko'žo lo bkog la'y chie'.

³ Dan' nakle che Dios, bi gonle da' sban, na' bi gonle da' kegle, na' bi dan láže'le yela' gape. Naž bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele. ⁴ Bi nnale da' sban o da' wen laže' o diža' ka'ze, da' ka' bi žala' gonle, san gakkze chawe' ye'le Dios: "Žóžkeno'." ⁵ Ba nnézkzelele bi chaz nitó benne' gan zžna bia' Benne' Criston' tžen len Dios, bennen' žone' da' sban, o bennen' žone' da' kegle, o bennen' zdan laže'e yela' gape. Bennen' zdan laže'e yela' gape nake' ka to benne' zka'n zene' lo'a ka'. ⁶ Bi we'le latje no benne' gon láže'le le'e len da' bi naken dot da' li. Ni'a che dola'

ki Dios gone' zia benne' ka' bi žóngake' kan zžna xtiže'e. ⁷ Bi gónlenle tžen benách ki.

⁸ Zga'ale wyo'ole le'e da' nak chol, san na'a yo'ole baní' che Dios, dan' nakle toze len Xanžon'. Le gon da' naken che banín', ⁹ dan' žon banín' ga gakkžo ži'i laže', na' ga wchaljžo da' naken dot da' li, na' ga gakkžo chawe'. ¹⁰ Le we' laže' nnézele da' žaz laže' Xanžon'. ¹¹ Bi gónlenle tžen benne' ka' žóngake' da' zinnj, dan' žóngake' gan nak chol, san le yebéj lawe' law dan' žóngake'. ¹² Yedoé'elžo wchaljžo kan nak da' žongak benne' ka' ngáche'ze. ¹³ Kate' bi da' yebéjžo lawe' law, gak bia' yógo'te kan zej naken, dan' gon da' nak baní' ga gak bia' yógo'ten. ¹⁴ Che len nyejw le'e yiche da' zžnan: Bebán, le' na' žtaso'.

Wyase ladjw benne' gat ka'.

Benne' Criston' wza'ni'e chio'.

¹⁵ Le wia kwinle kan žonle. Bi gake benne' bi žejni'igekle', san le gak benne' žejni'igekle'. ¹⁶ Le wkonle žin latje da' den chele dan' ba zoažo ža bi žak chawe' chežo. ¹⁷ Bi gake benne' bi nnezele ka'. Le we' laže' chejni'ilele da' žénele Xanžon' gonlen. ¹⁸ Bi sóžlele, dan' gon yela' zžože lo nitéle to chi'ize. Le we' latje nna bia' Dios Be' La'y le'e. ¹⁹ Le wchaljlen lježle tole yetole, wkonlele žin salmo ka', na' da' ka' žol-le che Dios, na' da' ka' žol-le ni'a che Dios Be' La'y. Dot láže'žo žala' gołžo che Dios da' wká'n zenen Le'. ²⁰ Le wkonle žin la Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' le ye' Xažo Dios: "Žóžkeno'" ni'a che yógo'te da' žaken.

Kan žala' gonžo chegak lježžo ka'

²¹ Le gon kan zžna xtiža' lježle tole yetole nich ki wká'n zenle Dios.

²² Le'e, no'le ka', le gon kan zžna xtiža'gak benne' byo che chele, kan žala' gonle kan zžna xtiža' Xanžon'. ²³ Ki žala' gonle dan' zžna bia' to benne' byo zo'le kan žon Benne' Criston', zžna bi'e benách chie' ka'. Benne' Criston' nake' Benne' žeslé' benách chie' ka', benne' ka' zej nžage' bela' žen chie' Le'. ²⁴ Kan žongak benách ka' che Benne' Criston' kan zžna xtiže'e, lezka' žala' gongak no'le ka' kan zžna xtiža'gak benne' byo che chégake' lo yógo'te da' žaken.

²⁵ Le'e, benne' byo ka', le ži'il no'le che chele kan Benne' Criston' nži'ile' benách chie' ka', na' bde kwine' nich gote' lo wlažgake'. ²⁶ Ki got Benne' Criston' nich wnnite'e benách chie' ka' lo na' Dios, na' zej nyaže' to lo nis da' naken xtiže'e. ²⁷ Got Benne' Criston' lo wlažgake' nich gak wzie' légake' law Dios, zej nake' ka to laže' xtan, da' bi naken sban, na' bi xonjen, na' bi zoa nitó da' zchinnjen, dan' žone' ga gákgake' dot chawe', na' ga bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake'. ²⁸ Le ži'il no'le che chele kan nži'il kwinle. No benne' byo nži'ile' zo'le, nži'il

kwine'. ²⁹ Bi zoa no benne' žon zi' kwine', san zwaw kwine', na' žape chi'i kwine', kan žon Benne' Criston' len benách chie' ka', ³⁰ benne' ka' zej nžage' belá' žen chie', na' žo'o nžagžo belá' žen chien'. Nakžo žo'o ka xpele'e, na' žit chie' ka'. ³¹ Lezka' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Che len benne' byo žala' wka'ne' xa xne'e nich chejsóalene' no'le chie', na' da' chope' yeyákgake' ka toze benne'." ³² Da' ni da' nyejwn le'e yiche zloe'elen law to da' naken dot da' li, na' neda' žekla' lezka' zchaljen kan nak che Benne' Criston', na' chegak benách chie' ka'. ³³ Lezka' zchaljen kan nak chele. Yógo'tele le'e, benne' byo ka', žala' ži'ilele no'le che chele kan nži'il kwine', na' le'e, no'le ka', žala' gapple ba la'ne benne' byon' che chele.

6

¹ Le'e, xkwide' ka', žala' gonle kan zнна xtiža'gak xa xna'le nich ki gonle kan zнна xtiža' Xanžon'. Žala' gonle da' naken chawe'. ² Da' bchi'le Dios da' naken blo, dan' zchen' to da' bchebe laže'e gone', naken da' znnan: "Wdape ba la'ne xa xno'o, ³ na' gak chawe' chio', na' scha so' nbano' yežlyó nga."

⁴ Le'e, benne' ka' nakle xagak xkwide' ka', bi gonle ga ža'agak zi'nle ka', san le yesgól légakbe', na' le sel-gakbe' snia, na' le wsedle-gakbe' kan žaz laže' Xanžon'.

⁵ Le'e, nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le gon dot láže'le kan zнна xtiža'gak xanle ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' le gape-gake' ba la'ne lo yela' zžebe chele, na' le gon xchingake' kan žala' gonle xchin Benne' Criston'. ⁶ Le gon xchingake', kégeze kate' ne zwlagake' le'e, nich yežójzele chawe' lágwage', san dot láže'le le gon xchingake' kan žaz laže' Dios, kan žala' gonle xchin Benne' Criston'. ⁷ Dot láže'le le gon xchingake', na' ki gaken, gonle xchin Xanžon', na' kégeze xchingak benách ka'. ⁸ Nnékzelele kan gon Xanžon'. Yebi'e che chežo kan zej nak da' chawe' da' žonžo cha' nakžo benne' ndo'w ka', o cha' bi ndo'žo.

⁹ Le'e, benne' ka' zej yo'o benne' ndo'w ka' lo na'le, le gon chawe' chegak wen žin chele ka', na' bi wchébele légake'. Le chejsá' laže' kan nak chele, yo'ole lo na' Xanžo, Bennen' zoe' ya'abá che Dios, tjebe kan nak chégake', na' le' bi zche'e kan žone' che to to benne' ka'.

Dios žonne' chežo da' ka' žon chóchgaken žo'o

¹⁰ Na'a, zi'na'do' ka', le gak choch dan' nakle toze len Xanžon', na' zoalen yela' wak zen chie' le'e. ¹¹ Le gape chi'i kwine', wkónlele žin da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chi'igaken žo'o, nich gak soale choch katen' yénele da' xiwe' gonon ga bága'le dola'. ¹² Bi ždíl-lenžežo benách ka', benne' zej nake' belá', na' žit, san ždíl-lenžo yela' wnná bia'

chegak be' xiwe' ka', be' ka' želdán lo be'ze, na' žónlengaken tzen benne' ka' zнна biá'gake', na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' blo ka', be' ka' zej nnitan' yežlyó nga gan nak chol'. ¹³ Che len:

Le si' yógo'te da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chi'igaken žo'o, nich kate' žin ža katen' gak da' bi naken chawe' chežo, na' gak sóeelen, na' kate' yeyóž gonle ki, na' ga'nle choch.

¹⁴ Le soa choch.

Le si' da' naken dot da' li, da' gaken chele ka to yid da' nžejen le'le.

Le gak chawe', na' da' naken chawe' gape chi'in le'e kan žon to laže' žeje da' žape chi'in lcho'w to benne' žeje' lo wdile.

¹⁵ Le soa ban laže' nich gak wchaljle diža' chawen' da' zka'n žin yichj lázdo'žo law Dios, kan zoa ban laže' to benne' žeje' lo wdile, na' zleje' ze'le' ni'e.

¹⁶ Da' naken blo, yela' žejlé' chele che Benne' Criston' gaken chele ka to da' naken choch da' wzele lawle, nich bi gala' da' ka' wsé da' xiwe' le'e, da' ka' zej naken ka yag ntóche'do' ka' da' žia yi' láwe'gaken.

¹⁷ Yela' žeslá gaken chele ka to lo'o ya da' gape chi'in yichjle.

Xtiža' Dios gaken chele ka to ya ntóche' da' žonn Dios Be' la'y chežo, nich wtíl-lenžon da' bi naken chawe'.

¹⁸ Le gon yógo'te da' ki, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' le'e.

Le wchaljenteze Dios, zoalen Dios Be' La'y le'e.

Nich gonle da' ki, žala' soale ban laže', na' bi yedó láže'le, na' nnáblele Dios gáklene' benne' ka' zej nake' chie' le'. ¹⁹ Lewchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' neda', na' wzejni'ile' neda' da' nnia' katen' žala' wchalja', na' gone' ga gaka' wechóg laže' katen' wchalja', nich gak wzejni'ila' benách ka' kan nak da' ngache' che diža' chawen'. ²⁰ Dios bdie' lo na'a diža' chawen' nich wchaljan', na' dan' bena' ki nyejwa' liž ya nga. Le wchaljlen Dios cha', na' le nnable-ne' gone' ga gaka' wechóg laže' nich wchalja' diža' chawen', kan žala' gona'.

Da' bchalj Pablo kate' ze lawte

²¹ Tikiko, lježžo na' nži'ilžo-ne', na' žone' xchin Xanžon' dot laže'e, wloe'ele' le'e dot kan žak chia' nga, na' kan žona'. ²² Che len, seła'a-ne' gan zoale, na' wloe'ele' le'e kan žaken cheto', na' gon choche' le'e.

²³ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', wká'n žie' yichj lázdo'le, na' gone' ga gata' chele yela' nži'il da' nžagen yela' žejlé' chele che Benne' Criston', yógo'tele na' nakle chie' le'. ²⁴ Dios gon chawe'e le'e, yógo'tele na' nži'ilele Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' nak li laže' yela' nži'il chele le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO ŁO YEŽ FILIPOS

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", le'e na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' nólele žáklenle benách chie' ka', na' nólele le'e žape chi'ile légake'. Zoale yež Filipos, na' nakle che Dios, na' nakle toze len Jesusen'. Xkwide' Timoteo žónlenbe' neda' tzen, na' naktó' wen žin che Jesusen'. ² Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Pablo znnable' Dios gáklene' benách ka' che Jesús

³ Žapa' Dios: "Žóxkeno" kate' zza' laža'a chele le'e. ⁴ Žebela' kate' zcháljlēna' Dios, na' znnabla'-ne' gáklene' le'e ⁵ dan' žejśa' laža'a kan bēnlenle neda' tzen žin che diža' chawen'. Wzó lawle žonle žin na' ža na' bēnlenle, na' žonlen na' zejte na'a ža. ⁶ Dios wzó lawe' žone' to da' naken chawe' lo yichj lázdo'le. Žxen laža'a Le' gónteze ki na' zejte ža yelá' Jesús, Benne' Criston'. ⁷ Kan zza' laža'a chele naken kan žala' gona' dan' nži'ile'ela' le'e. Yógo'tele žebēlenlele da' žonn Dios chežo, na' lo be' nakkzle žónlenle neda' tzen kate' ne nyejwa' liž ya nga, na' ki gonle kate' žina' lawgak benne' yolawe' ka' nich włoe'ela' law, na' gon chie'a diža' chawen' che Benne' Criston'. ⁸ Nnékzele Dios kan nži'ile'ela' le'e. Naken kan Jesús, Benne' Criston', nži'ile'ekzele' žo'o. ⁹ Znnabla' Dios gone' ga ži'izelele lježle ka', na' gónnli'e yelá' sina', na' yelá' žejní'il chele, ¹⁰ nich gakwle da' nákle'eže chawe'. Cha' gaken ki chele, na' gakte dot chawe', na' bi' gak nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yelá' Benne' Criston'. ¹¹ Da' nakle nak bian' da' naken chawe' da' žon Benne' Criston' lo yichj lázdo'le nich la' law yelá' bani' che Dios, na' nich ga'n žene' Le'.

Zoažo nbanžo nich gakžo kan nak Jesús

¹² Ži'na'do' ka', žénela' nnézele da' ni: yógo'te da' goken chia' góklēnle neda' nich gota' latje chia' bchalja' diža' chawen'. ¹³ Ka' goken, yógo'te ni'a na'gak benne' yolawe' ka' len yezika' benne' ka', nnéžgekle' nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Benne' Criston'. ¹⁴ Dan' nyejwa' neda' liž ya nga, yeláte'ze ndachgak lježžo ka', benne' ka' nníta'gake' nga, zej nakže' benne' wechóg laže' ka', na' žxen láže'gake' Xanžon', na' biž zžébegake' zcháljgake' xtiža' Dios.

¹⁵ Da' li ba'e' zcháljgake' che Benne' Criston' dan' zgé'egekle' neda', na' želdí' diže'e, san yebale' zcháljgake' chie' dot li

láže'gake'. ¹⁶ Benne' ka' zgé'egekle' neda' zcháljgake' che Benne' Criston' lo yelá' zka'n zen kwíngake', na' kege dot li láže'gake'. Žénegekle' wsaka' zi'gake' neda' kate' ne nyejwa' liž ya nga. ¹⁷ Benne' dot laže' ka', lo yelá' nži'il chégake' zcháljgake' chie' Le', dan' nnéžgekle' Dios na'kze bdi'e lo na'a žin da' žona', zchalja' diža' chawen'. ¹⁸ Bi žonen ga že' zedla'. Žebela' dan' zcháljgake' che Benne' Criston' nákteze, cha' zcháljgake' dot láže'gake' o cha' bi žóngaken' ki.

Na'a, žebéžela' ¹⁹ dan' nnezla' yelá' neda' lo da' žaken chia', nyejwa' liž ya nga, dan' znnáblele le'e Dios gaken ki, na' dan' žáklen Dios Be' La'y neda'. Nake' Le' Bennen' žśela' Jesús, Benne' Criston', chežo. ²⁰ Ki žénela', na' žxen laža'a Dios, gone' ga bi yedoe'ela', na' gone' ga gak wchalja' lo yelá' wechóg laže', na' lo na'a neda' gánteze žen Benne' Criston' na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken, cha' gon byenen la' gattia' o cha' soa' nbana'. ²¹ Kan žekla' neda', cha' zoa' nbana', naken nich gaka' kan nak Benne' Criston', na' cha' gata', gaken to da' nakžen chawe'. ²² Cha' gak gona' žin da' gáklēnle diža' chawen' che Benne' Criston' cha' soaza' nbana', bi nnezla' bile žala' kwian'. ²³ Nak zede kwian'. Žénela' gata' nich chejsóalēna' Benne' Criston', da' gakžen chawe' chia', ²⁴ san žonže byenen soaza' nbana' nich gak gáklēna' le'e. ²⁵ Dan' nnezla' naken ki, lezka' nnezla' gá'nlena' le'e nich gáklēna' le'e nich gakže li láže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' yebéželele dan' žejle'le chie' Le'. ²⁶ Ki naken, yedjsóalēna' le'e da' yoble, da' gonen ga chaz láže'le Jesús, Benne' Criston', ni'a che da' gone', gáklēne' neda'.

²⁷ Le we' láže'ze gakte kan naken tlebe len diža' chawen' che Benne' Criston'. Ki gaken, cha' yedjwía' le'e o cha' soa' zi'to', yenla' nakle choch, na' nakle toze kan žonle tzen žin che da' žejle'žo, dan' zan' chežo ni'a che diža' chawen'. ²⁸ Bi we'le latje benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe' nich bi wchébegake' le'e. Da' ni włoe'elen légake' kwia' yi'gake', san yelale le'e, dan' gak bia' Dios žáklenkze' le'e. ²⁹ Dios žonne' le'e latje gonle xchin Benne' Criston', kégeze kan žejle'le chie', san lezka' kan zžaka'le katen' žonle xchinen'. ³⁰ Na'a, gak gónlenle neda' tzen we' láže'žo wchaljo diža' chawen'. Blé'ekzelele kan wzaka'a katen' bena' ki zga'ale, na' žénlele kan lezka' zžaka'a na'a.

2

Jesús goke' gaxjw laže', na' wzi'e yelá' zen

¹ Dan' Benne' Criston' žon choche' le'e, na' lo yelá' nži'il chie' žeyache' láže'le' le'e, na' nakle toze len Dios Be' La'y, na' nži'ilele lježle ka', na' žeyache' láže'lele lježle tole yetole, ² le gon ga yebéle'ežela'. Nich gonle ki, žala'

gakle toze len lježle ka', na' gak toze kan nži'ilele lježle tole yetole. Lezka' žala' gakle toze lo be' nákkzele, na' kan zza' láže'le. ³ Kan nak da' žonle, bi be' žala' gonle lo yela' zdan yela' gape chele o nich wká'n zen kwinle, san cháwe'do' žala' gonle yógo'te, na' bi géklele nákkzele le'e blo ka lježle ka'. ⁴ Lezka' le we' láže' gak chawe' chegak lježle ka', na' kege chele le'eze.

⁵ Žala' gakle gaxjw láže' kan gok Jesús, Benne' Criston', gaxjw láže'. ⁶ Le' nake' tlebe kan nak Dios na'kze, san bi gokle' žala' gon byene' ga'ne' tlebe kan nak Dios. ⁷ Bzoakze' chela'ale yógo'te da' wdape', na' ben kwine' ka to benne' ndo'w. Golje' kan žaljak benách ka', na' goke' benách. ⁸ Katen' goke' benne', goke' gaxjw láže', na' bene' kan znna xtiža' Dios, na' gote'. Wdé'e le'e yag kroze kan žak che to benne' wen da' zinnj. ⁹ Che len Dios bechise' Le', na' bene' ga nake' blo ya'abá chie', na' bzoe' chie' to la da' záka'žen ka yógo'te lagak benách ka'. ¹⁰ Ki ben Dios nich wzóa žibgak yógo'te benne' ka', benne' nnita'gake' ya'abá chie', na' yežlyó nga, na' lo latje choł, katen' yéngkele' la Jesusen'. ¹¹ Yógo'tegake' nnágake' kwáselo nak Jesús, Benne' Criston', Xágake' nich ga'n zen Xažo Dios.

Žala' gakžo ka da' ka' zgó'ogaken baní' yežlyó nga

¹² Che len, zí'na'do' ka', kan bénlele da' wnní'a' katen' wzóalena' le'e, na'a žon byenžen gonle kan zní'a' kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Le gon xchin Xanžon' na' zejte yeyóž yeslé' le'e. Le gon ki lo yela' zžebe chele Le', na' lo yela' žzize. ¹³ Dios žonkze' žin lo yichj láždo'le, na' žone' ga žénelele gonle da' žaz láže'e Le', na' lezka' žonne' yela' wak chele nich gak gonlen.

¹⁴ Le gon yógo'te da' žala' gonle, na' bi be nnele chen, na' bi til díža'le. ¹⁵ Ki žala' gonle, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, san nich gakle li láže' zín Dios, na' gakle dot chawe' yežlyó nga, kan zoale ladjw benách ka' bi zej nake' chawe', na' zzóagake' Dios chela'ale. Le'e zgo'le baní' ladjwgake' kan zgo'ogak belj ya'abá ka' baní' katen' nak choł nga. ¹⁶ Žonle ki kate' zchalje díža' da' zbánlenžo lágwage'. Cha' ki gonle, na' gak yebéle'ela' ni'a che da' nákkzele le'e ža na' yelá' Benne' Criston', dan' nnezla' kege dáche'ze wdí'a' gan ben zož gata', na' bénli'a žin. ¹⁷ Yela' žejlé' chele che Benne' Criston' naken to da' žaz láže' Dios. Chela' gon byenen gata' neda' nich gak li láže' yela' žejlé' chele chie' Le', yebela', na' kak da' chawe' chia' neda' tzen len yógo'tele le'e. ¹⁸ Lezka' žala' yebélele le'e, lježto' ka', dan' gak da' chawe' chele le'e tzen len neda'.

Kan žongak xkwide' Timoteo, na' xkwide' Epafrodito

¹⁹ Cha' ki žénele Xanžo Jesusen', žxen láža'a la' sél'a'tia' xkwide' Timoteo gan zoale, nich gak yebela' katen' yela'be' nga, na' yed-jloé'elbe' neda' kan žaken chele. ²⁰ Tozbe' lebe' zza' láže'be' kan zza' láža'a neda', na' že' láže'le'elbe' le'e. ²¹ Yógo'te benne' yezika' že' láže'gake' da' naken chégakze'. Bi že' láže'gake' xchin Benne' Criston'. ²² Nnékzelele kan ben xkwide' Timoteon', bežojbe' chawe'. Bénlenbe' neda' tzen žin che díža' chawen', na' nakbe' chia' ka to xkwide' byo, žónlenbe' xabe' tzen žin. ²³ Sela'a xkwide' Timoteon' gan zoale katen' nnezla' bi da' gaken chia' nga, ²⁴ la'kze žxen láža'a Xanžon' gone' ga la' yedjwíatía' le'e.

²⁵ Lezka' žekla' žon byenen sela'a bi' lježžo Epafrodito gan zoale. Xkwide' ni bénlenbe' neda' tzen žin che Benne' Criston', na' wdíl-lento' da' xiwe'. Le'e bsél'a'kzele-be' ga zoa' ni nich gáklenbe' neda'. ²⁶ Lebe' žénekelzele' yedjwíabe' le'e, lježto' ka', dan' že' láže'le'elbe' le'e dan' nnézele wda'be' yižwé'. ²⁷ Da' li wda'be' yižwé', na' gok gatbe', san Dios beyache' láže'le'-be', na' kégeze lebe', san lezka' beyache' láže'le' neda', nich bi gakže nyache' láža'a ka naka' na'a. ²⁸ Che len, gónéžela' sél'a'-be' gan zoale nich gak yebélele da' yoble katen' yelé'elele-be', na' biž gak nyache' láža'a neda'. ²⁹ Le si' lo na'le-be' lo yela' žebél chele, dan' nakbe' bi' lježžo žejle'be' che Benne' Criston'. Le gape ba la'ne yógo'te benách ka' zej nake' kan nakbe' lebe', ³⁰ dan' ben zož chebe' gatbe' dan' benbe' xchin Benne' Criston', na' dan' góklenbe' neda' lo wlazle le'e.

3

Da' naken dot chawe'

¹ Na'a, zí'na'do' ka', le yebél dan' nakle toze len Xanžon'. Bi že' zedla' wzoja' chele da' yoble kan nak dan' bzoja' chele zga'ale, dan' gáklenen le'e. ² Le gape chi'i kwinle chegak benne' ka' žóngake' da' zinnj. Zej nake' ka bia yiže' snia ka', benne' ka' žon byéngake' chog lo beła' chegak benne' byo ka' da' nak bia' nzi'gake' xtiža' Dios. ³ Da' nak bian' nzi'žo xtiža' Dios, dan' naken dot li láže', zóalenen žo'o. Dan' žejle'žo che Dios, yo'o Dios Be' La'y yichj láždo'zo, na' žebelzo dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'. Bi žxen láže'žo to da' žiazzen lo beła' žen chežo. ⁴ La'kze žxen láže'žo naken ki, lezka' neda' de chia' to da' gak wxén láža'a. Cha' zoa no benne' žekle' yelé' dan' zoa da' chawe' da' bene', neda' ba benža' ka da' ben bennen'.

⁵ Wžóg lo xpela'a dan' nak bian' katen' goka' xono' ža.

Golja' ladjw biche' ljež benne' Israel ka'. Nbóléna' za'só Benjamín, zínkze Israel na'. Xa xna'a zej nake' benne' hebreo ka'.

Goka' benne' yodo' fariseo kan bka'n zena' Dios.

6 Be' láze'li'a xtiže'e ga bžinte wžia laža'a benách ka' che Benne' Criston'.

Cha' wak to benne' gake' chawe' law Dios dan' žone' kan žnna xtiža' Dios, bi gok no benne' bi da' nnie' chia'.

7 Na'a, da ka' bžen laža'a zga'ale, ba bzoan' chela'ale dan' naka' che Benne' Criston'.

8 Kégeze da' ki, san lezka' bnnita' chela'ale yógo'te da' zej den, nich gak gónbi'a Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' záka'težen ka yógo'te da' ka'. Nich gónbi'a Le' bnnita' chela'ale yógo'te da' ka', na' žekla' zej naken ka bebe, nich gata' chia' da' žonn Benne' Criston' chežo, ⁹ na' nich gaka' toze len Le'. Beyaka' chawe', kege dan' žona' kan žnna xtiže'e, san Dios na'kze beyone' neda' chawe' dan' žejli'a che Benne' Criston', kan žeyone' chawe' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. ¹⁰ Žénezela' gónbi'a Benne' Criston', na' soalen yela' wak che Dios neda', dan' bkonle' žin katen' beshane' Benne' Criston' lo yela' got, na' nich gónlena' Le' tzen, saka'a neda' kan wzake'e Le', na' nich soa' gata' kan gote' Le', ¹¹ dan' žxen laža'a Dios, yesbane' neda' lo yela' got.

Da' žonžo nich la'žo latje chežo

¹² Bi žnnia' ba napa' yógo'te da' ki da' gonn Dios chia', na' bi žekla' ba naka' dot chawe' lawe' Le'. Na'a, žon byena' gata' chia' yógo'te da' ka' dan' ba wži' lo na' Jesús, Benne' Criston', neda'. ¹³ Le'e, ži'na'do' ka', bi na' gapa' da' ki, san toze da' žon byena'. Zzał laža'a da' ba napa', na' žon byena' gata' chia' da' za'. ¹⁴ Žona' kan žon to benne' taría taría žitje' lo witje nich gata' chie' to da' yebélenle'. Ki žona' nich gata' chia' da' bliž Dios žo'o nich gatan' chežo ya'abá chie' dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'.

¹⁵ Ki žala' gonžo yógo'težo žo'o, nak dot li láže' kan žejle'žo che Benne' Criston'. Cha' žéktele bájele žala' gonle to da' yoble, žnnabla' Dios wzejni'ile' le'e. ¹⁶ Na'a, kan nak da' ba nzi' lo na'žo, žala' góntežežon.

¹⁷ Le'e, ži'na'do' ka', le gon kan žona' neda'. Ba bsedito' le'e kan žala' gonle. Le wia kan žongak benne' ka' žóngake' kan bento' neto'.

¹⁸ Ba gožka' le'e zan chi'i, na' žapa' le'e da' yoble len yela' zbeže chia', žnnia': da' žongak benne' zan žonen ga zej nake' ka' benne' ka' bi žlé'egikle' Benne' Criston' chawe', dan' zžogake' chela'ale da' benkze' Le' le'e yag kroze. ¹⁹ Chjak benne' ka' žóngake' ki lo yi' gabíl dan' dios chégake' naken da' zzeze láže'gake', na' zka'n zen kwíngake' ni'a che da' žóngake', da' ka' žala' gonon ga yedoé'egikle'. Že' láže'zegake' da' de yežlyó nga, ²⁰ san žo'o že' láže'žo da' de ya'abá che Dios gan nbabžo, na' zbezžo ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, katen'

yežoje' ya'abá che Dios. ²¹ Le' wché'e belá' žen chežo, da' kwia yi'kzen, na' gone' ga yeyaken kan nak belá' žen chekze' Le', da' soan to chi'ize. Ki gone' len yela' wak žen chie' da' wkonle' žin nich nna bi'e yógo'te.

4

Žala' yebétezelenlžo Xanžo

¹ Che len, ži'na'do' ka', le gak choch kan žejle'le che Xanžon'. Nži'ile'ela' le'e, na' ženela' yedjwia' le'e. Žonle le'e ga žebela', na' nakle chia' ka' to da' chawe' da' benn Dios chia'.

² Le'e, Ebodia len Síntike, žáta'yoela' le'e gakle toze kan žala' gaggak benne' ka' zej nake' che Xanžon'. ³ Na'a, lježa' li láže', ženela' gákleno' chope' ka', dan' bénlengake' neda' tzen žin, bchaljto' diža' chawen', na' bénlengak Klemente len yezika' lježa' ka', neto' tzen. Ba zej nyejw lágake' ya'abá che Dios gan zej nyejw lagak benne' ka' ba de yela' nban da' žejli' kanne chégake'.

⁴ Le yebétezelenle Xanžon'. Da' yoble, žnnia': Le yebél. ⁵ Le gak ži'i láže' len yógo'te benách ka'. Za' yelá' Xanžon'.

⁶ Bi kwe' zedle, san le nnable Dios da' žiažjen chele, na' le yi'e: "Žóžkeno'" ni'a che yógo'te dan' žnnable. ⁷ Dios wká'n žie' yichj láždo'le, kan zdetlen ka' da' gak chejni'igekle benách ka'. Dan' zzoa žin yichj láždo'žo gape chi'in yichj láždo'le, na' da' zza' láže'le, dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'.

Žala' sa' láže'žo da' naken chawe'

⁸ Da' žapa' le'e kate' ze lawte, ži'na'do' ka', le sa' láže'le che:

Da' ka' zej naken chawe'.

Da' ka' žon cháwe'gaken benách ka'.

Da' naken dot da' li.

Da' naken li láže'.

Da' žebélenlžo.

Da' naken dot láže'.

Da' naken xtan.

Da' žala' gapžon ba la'ne.

⁹ Le gon kan bsedla' le'e, dan' wži' lo na'le, kan bcháljena' le'e, na' kan bena' gan zoale. Dios, Bennen' žonne' chežo da' zka'n žin yichj láždo'žo soálene' le'e.

Da' chawe' da' bengak benne' yež Filipos ka' che Pablo

¹⁰ Žebélenla' Xanžon' dan' že' láže'le le'e neda' da' yoble. Bi žnnia' gol láže'le neda', san bi na' gata' latje chele gáklenle neda'.

¹¹ Lezka', bi žnnia' ki dan' zoa bi da' žiažjela', dan' ba nsedla' chaz laža'a da' dezen chia'.

¹² Ba wdía' lo yela' yache', na' lo yela' wnni'a. Nsedla' soa' nákteze, cha' neljla' o zbil' zdona', na' cha' de chia' da' ženle'e o zoa bi da' žiažjela'. ¹³ Yógo'te zžake'la' dan' Benne' Criston' žon choche' neda'. ¹⁴ Benle le'e da'

chawe' katen' góklenle neda', na' beyón zenle
neda' katen' wzaka'a.

¹⁵ Le'e, benne' yež Filipos ka', nnézkzelele
kan gok chia' ža na' katen' bezá'a gan nbab
Masedonia, nich bejchalja' diža' chawen'.
Ládwjak benách ka' che Benne' Criston', bi
wzóa no benne' góklenle neda', san lé'ezele
góklenle neda'. Bséla'le chia' dan' bnéjwlen,
dan' wzí' lo na'le da' bzenla' le'e. ¹⁶ Katen'
wzóa' lo yež Tesalónika, to chope chi'i bséla'le
dan' bnéjwlen chia' katen' byážjelan'. ¹⁷ Bi
že' laža'a bi da' si'an, san žénela' gáta'že chele
da' yebélenlelen ya'abá che Dios. ¹⁸ Žapa'
le'e: ba wzí'a yógo'te dan' bséla'le chia', na'
wdetle ka da' byážjela'. Dan' bséla'le lo na'
xkwide' Epafroditon' benen ga goken ki.
Dan' bnéjwlen naken ka to da' zla' zix da'
zla'ten law Dios, na' ka to da' zgo'ožon law
Dios da' žaz laže'e Le'. ¹⁹ Dios wnežjwe' chele
yógo'te da' žiážjelele, kan nak yela' wnni'a da'
žen' ya'abá chie', dan' nakle toze len Jesús,
Benne' Criston'. ²⁰ iGa'n zénteze Xažo Dios!
Ka'kze gaken.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox"
ljéžgake' ka'

²¹ Lo wlaza' neda', le gape "Padiox" benne'
ka' zej nake' che Dios ga na', dan' zej
nake' toze len Jesús, Benne' Criston'. Lježžo
ka' nníta'gake' nga, benne' ka' žónlengake'
neda' tzen, žápegake' le'e "Padiox." ²² Lezka'
yógo'te benne' ka' nníta'gake' nga, benne'
ka' zej nake' che Dios, žápegake' le'e "Pa-
diox." Lezka' benne' wen žin ka' nníta'gake'
liž benne' znna bi'e dot gan nbab Roma
žápegake' le'e "Padiox."

²³ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston',
gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEĹA' PABLO ĹO YEŽ COŁOSAS

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús
1-2 Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", nakle
che Dios, na' nakle lježto' ka' žejle'le che
Benne' Criston', na' zoale Ĺo yež Colosas.
Žnabla' Źažo Dios gon chawe'e le'e, na'
wká'n žie' yichj lázdo'le. Naka' wbás che
Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka'
ki. Bi' lježžo Timoteo žónlenbe' neda' tzen.

*Pablo zcháljlene' Dios, na' ži'e Ĺe':
"Žóxkeno"*

³ Kate' zcháljlento' Dios, Źa Źanžo Jesús,
Benne' Criston', žé'tezto'-ne': "Žóxkeno" ka
nak chele, na' žnabltó'-ne' gon chawe'e le'e
⁴ dan' benlto' kan žejle'le che Jesús, Benne'
Criston', na' kan nží'ilele yógo'te benne' ka'
zej nake' che Dios. ⁵ Ki žonle dan' žžen
láže'le da' bchebe láže' Źanžon' gonne' chele,
Bennen' zoe' ya'abá che Dios, dan' bénlelen
katen' bžin chele le'e da' naken dot da' li che
diža' chawen'. ⁶ Diža' chawen' bžinen chele
kan žžinen dot yežlyó nga. Žonen žin, na' zze
diža' chen dot yežlyó nga, tlebe kan žaken gan
zoale le'e. Ki žaken ža ni'te katen' bénlelen,
na' zejte na'a ža, na' da' li bénbia'le kan žon
chawe' Dios žo'o. ⁷ Epafras bsedle' le'e da' ni.
Nake' benne' nží'ilžo-ne', na' žónlene' neto'
tzen žin, na' lezka' nake' wen žin li láže' che
Benne' Criston', na' žáklene' le'e. ⁸ Benne' ni
bzenle' neto' kan nží'ilele lježke' da' gak
gonlen dan' zoalen Dios Be' La'y le'e.

⁹ Che len lezka' neto', ža ni'te katen'
gókb'e'elto' da' ni, na' zejte na'a ža bi žsento'
zcháljlento' Dios, na' žnabltó'-ne' gáklene'
le'e, na' gone' ga gónbia'le dot da' žénekezele'
Ĺe', na' wnezjwe' chele dot yela' žejni'il, na'
yela' sina' da' zgo'o Dios Be' La'y Ĺo yichj
lázdo'žo. ¹⁰ Ki žnabltó'-ne' nich gak gonle
kan žála' gongak benne' ka' zej nake' che
Źanžon', na' nich gak gonle yógo'te da' žaz
láže'e Ĺe', na' nich gak gonle yógo'te da'
naken chawe', na' gakže li láže' kan nónbia'le
Dios. ¹¹ Žnabltó'-ne' gon choche' le'e, na'
wnezjwe' chele yela' wak chawe' chie', nich
gak sóelele yógo'te da' žaken, na' nich gakle
žen láže', na' yebéle'elele. ¹² Ĺo yela' žebél
chele le ye' Źažo Dios: "Žóxkeno" dan' bdie'
Ĺo na'žo gata' chežo latje Ĺo baní' chie', nich
gónlenžo tzen benne' ka' zej nake' che Ĺeze'.
¹³ Źažo Dios na'kze beslé' žo'o Ĺo na' da'
xiwe', dan' žnna bian' latje chol, na' bdie'
žo'o gan žnna bia' Zi'nkze', Bennen' nží'ile'.
¹⁴ Ži'ne' na' beya'we' žo'o, katen' gote' Ĺo
wlazžo žo'o, na' benít ławe' chežo dolá' da'
wbága'žo.

*Beyakžo toze len Dios dan' got Jesús Ĺo
wlazžo žo'o*

¹⁵ Benne' Criston' nake' tlebe kan nak Dios
na'kze, Bennen' bi gak le'elžo. Wzoakze
Benne' Criston' zga'ale' ka' yógo'te da' ben
Dios. ¹⁶ Ĺo na' Benne' Criston' ben Dios
yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' ya'abá,
na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, da' ka'
žle'elžon, na' da' ka' bi gak le'elžon, da' ka'
zej naken latje blo ka', na' yela' wnná bia',
na' da' ka' nzi' Ĺo ná'gaken yela' zen, na' yela'
wak che ya'abá che Dios, na' che yežlyó nga.
Ben Dios yógo'te da' ka' Ĺo na' Benne' Criston'
nich yebélenle' Ĺe' légaken. ¹⁷ Benne' Criston'
wzoakze' zga'ale' ka' yógo'te da' zej den, na'
yógo'ten nnita'gaken ni'a che yela' wak chie'
Ĺe'. ¹⁸ Benne' Criston' nake' Źangak benách
chie' ka', na' znezjwe' yela' nban chegake'.
Ĺezka' nake' Bennen' nežw bebane' to chí'ize
Ĺo yela' got. Zga'ale' Ĺe' bebane' to chí'ize Ĺo
yela' got nich gake' blo ławgak yógo'te da' zej
den. ¹⁹ Ka' goken dan' wyáz láže' Źažo Dios
soa dot da' nakkze' Ĺe' len Benne' Criston'.
²⁰ Ni'a che da' ben Benne' Criston', Dios
bene' ga gak gá'nłengak Ĺe' chawe' yógo'te da'
zej den, da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da'
ka' zej nnitan' ya'abá. Beyone' légaken toze
len Ĺekze' dan' blalj Benne' Criston' xchene'
katen' gote' le'e yag kroze.

²¹ Ĺe'e, zga'ale' bkwáslenle Dios, na' gokle
ka benne' ka' bi žlé'egekle' Dios chawe' Ĺo
yichj lázdo'le ni'a che žia da' wbága'le, san
na'a ba beyone' le'e toze len Ĺekze'. ²² Ka'
goken dan' Benne' Criston' bde kwine', na'
gote' Ĺo wlazle le'e nich gak wzíe' le'e ław
Dios, nakle che Ĺeze', na' nakle dot chawe',
na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele.
²³ Ki gaken cha' ga'nle choch kan žejle'le che
Benne' Criston', na' gakle ka to yo'o da' že'
łenen gže', na' cha' bi cha' lázdo'le kan žžen
láže'le diža' chawen' dan' bénlele, dan' zze
diža' chen dot yežlyó nga dan' ben Dios zan
ya'abá. Dios bzoe' neda', Pablo, nich gaka'
wen žin che diža' chawen'.

Žin da' bde Dios Ĺo na' Pablo

²⁴ Žebela' na'a ni'a che da' žzaka'a nich
gáklena' le'e, na' Ĺo bełá' žen chia' žzáka'lena'
Benne' Criston' tzen Ĺo wláz bełá' žen chie'
Ĺe', da' naken benách chie' ka'. ²⁵ Dios bene'
ga naka' neda' wen žin chegak benách ka'
che Benne' Criston', na' žona' xchin Dios,
dan' bdie' Ĺo na'a gona' nich gáklena' le'e,
na' wzenla' le'e dot kan nak žtiža' Dios.
²⁶ Zzejni'ila' benách ka' da' ngache', dan'
bgachen' ža ni'te, na' nitó benne' bi gok
gónbi'en, san na'a Dios ba bzejni'ile' benách
ka' zej nake' che Ĺeze' kan nak chen. ²⁷ Dios
gónekzele' gone' ga gónbia'gak benách ži'to'
ka' kan nak yela' wnni'a che dan' bgachen'.
Ki žnna dan' bgachen': "Benne' Criston'

nake' toze len le'e, na' nake' da' nak bian' gak chazle le'e lo bani' chie'."

²⁸ Zchal'to' che Benne' Criston', na' žsa'to' láže'gak yógo'te benách ka', na' žsedlto' légake' len yela' žejní'il che Dios, nich gak wzeto' yógo'te benách ka' law Dios, zej nake' dot chaw'e' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'. ²⁹ Nich gaken ki žona' žin, na' ž'e' laža'a yeyóž gona' da' ni, žkonla' žin dot yela' wak, na' yela' wnná bia', da' ka' žonn Benne' Criston' chia'.

2

¹ Ljéža'do' ka', ženela' nnézele ž'e' láže'li'a gona' da' gáklenen le'e len benách ka' nnita'gake' lo yež Laodisea, na' lezka' yógo'te benne' ka' bi na' lé'egikle' neda'. ² Žona' ki nich gon chocha' yógo'te le'e nich gakle toze lo yela' nži'il, na' gata' yela' žebél chele, na' gaple dot yela' wnni'a che yela' žxen laže' da' naken li laže', da' žonn yela' žejní'il chežo. Ki žaken nich gónbia'le da' bgache' che Xažo Dios, dan' nakkzen Benne' Criston'. ³ Lo na' Benne' Criston' žebélenižo dot yela' wnni'a che yela' žejní'il, na' yela' sina' che Dios. ⁴ Da' ni žapa' le'e nich bi gak no benne' gon láže'le' le'e, bennen' yénele' chejle'žo da' wen laže'. ⁵ La'kze zoa' zi'to' gan zoale le'e lo belá' žen chia', lo be' nakkza' žónlena' le'e toze, na' žebela' dan' ženla' ž'e' cháwe'le, na' nakle choch kan žejle'le che Benne' Criston'.

⁶ Che len, kan wzí' lo na'le Xanžo Jesús, Benne' Criston', lezka' žála' gonle yógo'te da' gonle, zóalene' Le' le'e. ⁷ Kan žon to yag, zzoan lwen gže', na' lezka' kan nymas to ze' lo lenen, le soalen Benne' Criston'. Le soa choch kan žejle'le chie' Le', kan ba bsédlele. Le yé'teze Dios: "Žóžkeno'."

Da' kobe da' nakžo dan' nakžo toze len Jesús

⁸ Le gape chi'i kwinle nich bi we'le no benne' latje gon láže'le' le'e, bennen' wkonle' žin yela' žejní'il chegak benách ka', na' diža' ka' žnnázegake' zej naken dot da' li, kan nak da' žónteze žongak benách ka', na' kan nak da' žsédgekle benách ka', da' naken che yežlyó nga, na' kege da' naken xtiža' Benne' Criston'.

⁹ Dot da' nakkze Dios zóalenen Benne' Criston' la'kze beyake' benách, ¹⁰ na' le'e naple dot da' nak Dios dan' nakle toze len Benne' Criston', Bennen' žnna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' bi da' nzi' lo ná'gake'. ¹¹ Nžog lo belá' chegak benne' judío, benne' byo ka', da' žloe'elen nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, san le'e, dan' nakle toze len Benne' Criston', zoalen le'e da' žloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, da' bi naken to da' nonen lo ni'a lo na'gak benách ka'. Benne' judío ka' žchóggake' to yiddo' chegak bi' byodo' ka', san le'e, ba nde che dot yela' benách

chele da' bénlenlen doła'. Ki naken chele dan' bénlenle Benne' Criston' tzen katen' gote' le'e yag kroze. ¹² Katen' bezoale le'e nis bgáche'lenle Benne' Criston' tzen lo yežw ba, na' bebánlenle-ne' tzen dan' bejle'le che Dios, len yela' wak chie' besbane' Benne' Criston' lo yela' got. ¹³ Zga'ale gokle le'e ka benne' gat ka' ni'a che doła' da' wbága'le, na' bi wzóalen le'e da' žloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, san na'a Dios ba bene' ga zoale nbanle tzen len Benne' Criston', na' benít lawe' chele le'e yógo'te doła' ka' da' wbága'le. ¹⁴ Dios bsóle' da' ka' wbága'žo, da' ka' zej nyejwn le'e yiche lo da' bchi'le Moisés, da' ka' žesbága'gaken žo'o zia. Beké'e da' ka' wbága'žo, na' bde'en le'e yag kroze ka to da' wbaga' Benne' Criston'. ¹⁵ Katen' got Benne' Criston' le'e yag krozen', beké'e yela' wnná bia' chegak be' xiwe' wnná bia' ka', na' chegak be' ka' nzi' lo ná'gaken yela' wak che da' xiwe', dan' blóe'ele' dan' zej nakkze be' xiwe' ka', na' beké'e yela' wnná bia' chégaken, katen' gote' le'e yag kroze na'.

Žála' we' láže'žo da' naken che ya'abá che Dios

¹⁶ Che len, bi we'le no benne' latje yesbage'e le'e zia ni'a che da' ž'e'ž žawle, o dan' bi žápele ža lni da' žápegak benne' Israél ka', da' žápegake' kate' zoa byo' ž'e'n ka', na' ža la'y ka' chégake'. ¹⁷ Yógo'te da' ki zej naken ka to bxin che da' žála' gaken, na' žlóe'ezegaklen da' napžo ni'a che Benne' Criston'. ¹⁸ Bi we'le no benne' latje gone' ga wnitle le'e da' žeyála' chele, bennen' žon byénli'e gaggak benne' ka' gaxjw laže', na' wka'n žéngake' wbás che ya'abá ka'. Žnnágake' blóe'el Dios légake' da' ka' bi blé'egaklen, na' žka'n zen kwíngake' kan nak da' ž'e'ze yíchigake' lo yela' benachze chégake'. ¹⁹ No benne' žone' ki bi nake' toze len Benne' Criston', Bennen' nake' Xanžon', na' Le' zzoa choche' belá' žen chie', da' nakžo žo'o. Zwawen', na' žone' ga naken toze ni'a che da' zej lo žit lo bin, na' žgole belá' žen chie' na' kan žénele Dios wzenen'.

²⁰ Le'e ba nátlénle Benne' Criston' tzen nich biž wchi'igikle da' wsedle ka' che yežlyó nga le'e. ŽBiz chen' žone kan ne nakle che yežlyó nga, na' žo'le latje žchí'igikle da' wsedle ka' chen le'e? ²¹ Ki žnnagak da' wsedle ka' che yežlyó nga:

Bi wkonle žin da' ni.

Bi gawo' dan'.

Bi kano' yetó da' den.

²² Yógo'te da' ki kwia yí'gaken katen' ba bkonlžo légaken žin. Ki zej nak da' ka' žchí'igikle benách ka', da' wsedle ka' nzi' lo ná'gake'. ²³ Da' li, da' wsedle ki, žékgekle benách ka' zej napen yela' žejní'il. Žóngaken ga žloe'el kwíngake' ka' benne' yodo' ka', na' ka' benne' gaxjw laže' ka', na' žsaka' zi'gake' belá' žen chégake', san da' wsedle ki bi

žáklengaken légage' nich gak nna biá'gake' da' ka' zze láže'gake' lo yela' benachze chégake'.

3

¹ Na'a, cha' le'e bebánlenle Benne' Criston' tzen, le we' láže' da' naken che ya'abá che Dios gan že' Benne' Criston' kwit li ža che Dios, gan nake' blo. ² Le sa' láže' da' žaken ža'le, na' kege da' žaken yežlyó ngaze. ³ Naken chele ka ba natle, na' yela' nban chele žape chi'i Benne' Criston' gan zoakze Dios. ⁴ Le'e nbánlenle Benne' Criston' tzen. Kate' la' lawe' Le', naž la' lawle le'e tzen len Le' lo bani' chie'.

Yela' nban gole, na' yela' nban kobe

⁵ Che len, le gon ga kwia yi'gak da' zej zoalen le'e, da ka' zej naken che yežlyó nga, da ka' zej naken:

Da' kegle, na' da' zinnj,

na' da' zze láže'le da' kegle,

na' da' zze láže'le da' naken sban,

na' yela' zdan yela' gape.

Ki žala' gonle dan' no benne' zdan laže'e yela' gape nake' tlebe ka to benne' zka'n zene' lo'a ka', dan' bennen' zdan laže'en bi zdan laže'e Dios, na' bi gak wká'n zene' Le' dot láže'e.

⁶ Dan' žongak benách ka' da' ki, Dios gone' zia yógo'te benne' ka' bi žóngake' kan zнна xtiže'e.

⁷ Lezka' benle le'e doła' ki katen' wyo'ole lo ná'gaken. ⁸ Na'a, biž gonle da' ki: Biž ža'ale, na' biž gekle lježle ka' zi'.

Biž gonle da' zia che no benne'.

Biž nne xíwe'le, na' biž wchaljle da' kegle.

⁹ Bi gon láže'le lježle tole yetole dan' ba bka'nle da' gokle zga'ale, na' da' ka' benle zga'ale. ¹⁰ Ba nakle le'e benách kobe ka', na' Dios žekobe' yichj láždo'le nich yeyákžele kan nak Bennen' beyone' le'e. Ki žala' gonle nich gónbia'le Le' dot kan nake' Le'. ¹¹ Dan' ba nakžo toze len Benne' Criston':

Biž nakžo benne' zi'to' ka', na' benne' judío ka'.

Biž nakžo benne' ka' nžog lo beła' chégake' da' nak bian' zej nzi'e xtiža' Dios, na' benne' ka' bi nžog lo beła' chégake' dan' nak bian'.

Biž nakžo benne' ka' žejni'igekle', na' benne' ka' bi žejni'igekle'.

Biž nakžo benne' ndo'w ka', na' benne' bi zej ndo'e.

Na'a, Benne' Criston' nake' dot da' zakan', na' nake' toze len yógo'težo.

¹² Dios nži'ile' le'e, na' wěkze' le'e nich gakle che Leze'. Che len, žala':

We' láže'le lježle ka', na' gakle ži'i láže',

na' gaxjw láže', na' kwide' láže', na' zen láže'.

¹³ Cha' žak diža' bizjw tole len yetole, le soele len lježle tole yetole, na' le yenit law che lježle tole yetole kan ben Benne' Criston', benit lawe' chele le'e. ¹⁴ Da' nakže blo ka' yógo'te da' ki, žala' ži'ilele yógo'te benách ka',

dan' nak yela' nži'il da' žonen žo'o toze, na' li láže'. ¹⁵ Le we' latje da' zka'n ži yichj láždo'žo nna bian' yichj láždo'le. Dan' zka'n žin yichj láždo'žo žonn Dios chežo. Che len bliže' le'e, nich gakle toze lo beła' žen che Benne' Criston'. Le ye' Dios: "Žóxkeno'."

¹⁶ Le si' lo na'le xtiža' Benne' Criston' da' gaken chele ka to yela' wnni'a zen. Dan' zoalen yela' žejni'il che Dios le'e, le wsedle, na' le wzejni'ile lježle tole yetole. Dot láže'le le gol che Dios salmo ka', na' da' ka' žol-le nich we lawle Le', na' da' la'y ka' da' žol-le, na' le ye' Dios: "Žóxkeno'." ¹⁷ Kan nak yógo'te da' žonle, da' naken da' zchaljlen o žin da' žonlen, le gon yógo'ten lo la Xanžo Jesusen', na' le ye' Xažo Dios: "Žóxkeno'" dan' nak Benne' Criston' toze len le'e.

Da' žala' gonžo che lježžo ka' dan' nakžo che Jesús

¹⁸ Le'e, no'le ka' nžag ná'lenle benne' byo ka', le gon kan zнна xtiža'gak benne' byo che chele, kan žala' gonle, dan' nakle che Xanžon'.

¹⁹ Le'e, benne' byo ka' nžag ná'lenle no'le ka', le ži'il no'le che chele, na' bi wchébele-ne'.

²⁰ Le'e, xkwide' ka', le gon kan zнна yógo'te xtiža'gak xa xna'le. Da' ni žaz láže' Xanžon'.

²¹ Le'e, nólele nakle xagak xkwide' ka', bi tetle seł-le zi'nle ka' snia, nich bi yexjw láže'gakbe'.

²² Le'e, nólele nakle benne' ndo'w ka', le gon kan zнна yógo'te xtiža'gak benne' xanle yežlyó nga. Kégeze gonle ki katen' zwiagake' le'e kan žongak benne' ka' žénezegekle' góngake' ga chaz láže'gak benách ka', san dot láže'le le gon xchingake' kan žala' gongak benne' ka' zžébegake' Dios. ²³ Kan nak yógo'te da' žonle, le gonon dot láže'le, dan' gaken kan žonle xchin Xanžon', na' kege kan žónzele xchingak benách ka'.

²⁴ Ba nnézkzelele yebi' Xanžon' chele, na' wnezjwe' chele da' ba bkwez Dios chegak benne' ka' zej nake' ka' zi'nkze' ka'. Ki gaken dan' žonle xchin Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ²⁵ No benne' žone' da' kegle, yebi' Xanžon' che bennen' kan nak da' kegle da' bene', dan' bi wchá' Dios kan žala' yebi'e che chegak benách ka'.

4

¹ Le'e, nólele nakle xangak benách ka', le gon da' naken chawe', na' da' naken li láže', kan zkónlele žin benne' wen žin chele ka'. Le chejsá' láže' lezka' zoa Xanle ya'abá che Dios.

² Le'e, yógo'te, le wchaljlenteze Dios. Le sóateze wchaljlenle-ne', na' le yi'e: "Žóxkeno'."

³ Kate' ne zchaljlenle Dios, lezka' le nnable' gáklene' neto', nich wnezjwe' neto' latje wchaljto' xtiža' Xanžon', nich gak wzejni'itlo'

benách ka' da' ngache' kan nak che Benne' Criston'. Dan' žona' ki nyejwa' liž ya nga. ⁴ Lezka' le nnable Dios wnezjwe' neda' latje wzejni'ila' benách ka' da' ngachen' kan žala' gona'.

⁵ Lo yeła' žejni'il chele, le gon da' žonle lawgak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston'. Le wkonle binlo žin ža ka' gonn Dios chele nich gonle xchine'. ⁶ Žala' wchaljle diža' cháwe'do' ka' nich sí'gaken benách ka', kan zži'ižo bela' zede' nich gaken dzi', na' ki nnézlele kan žala' yecheble, bi da' ye'le to to benne'.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox"
ljéžgake' ka'

⁷ Tíkiko wzenle' le'e da' žaken chia' nga. Nake' lježžo nži'ilžo-ne'. Lezka' nake' wen žin li laže' che Xanžon', na' žónlene' neda' tzen žin chie' le'. ⁸ Che len žsela'a-ne' gan zoale, nich wzenle' le'e da' žaken chia', na' gon choche' le'e. ⁹ Onésimo, lježžon' nbáblene' le'e chéjlene' le' tzen. Lezka' nake' lježžo nži'ilžo-ne', na' žejli'e che Xanžon'. Chope' ki wzéngkle' le'e yógo'te da' žaken nga.

¹⁰ Aristarko, benne' nyéjwlene' neda' tzen liž ya nga žape' le'e "Padiox." Lezka' xkwide' Markos, bi' byo che no'le zan Bernabé, žápebe' le'e "Padiox." Ba goža' le'e da' žala' gonle nich gáklenle xkwide' Markos na'. Cha' la'be' gan zoale, le gape-be' ba la'ne.

¹¹ Lezka' bennen' zoe' nga, bennen' lie' Jesús, na' zoa yetó le' Justo, žape' le'e "Padiox." Zej nnita' benne' zan, benne' judío ka', žejlé'gake' che Benne' Criston', san chonnze' ki ladjw benne' judío ka' žónlengake' neda' tzen žin che xtiža' Dios, na' žeyón zénle'egake' neda'. ¹² Epafra, bennen' nbabe' le'e, na' nake' wen žin che Benne' Criston', žape' le'e "Padiox." Dot laže'e zcháljlene' Dios, na' žáta'yoetezle' le' gon chawe'e le'e nich gakle li laže', na' sóatezle gonle yógo'te da' žénekezele Dios. ¹³ Zzoa lia' kan nak che Epafra na', že' laže'e le'e, na' lezka' benne' ka' nníta'gake' lo yež Laodisea, na' lo yež Hierápolis. ¹⁴ Demas žape' le'e "Padiox" na' lezka' Lukas, bennen' žeyone' benách ka', žape' le'e "Padiox" na' nži'ilžo-ne'.

¹⁵ Le gape "Padiox" lježžo ka' nníta'gake' lo yež Laodisea, na' lezka' Ninfas len benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbgake' liže'. ¹⁶ Kate' yeyóž goł-le yiche ni gan zoale, le gon ga gólgaken benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež Laodisea. Le goł le'e yichen' séla'gak benách Laodisea ka' chele. ¹⁷ Le ye' Arkipo: "Be' laže' gono' žin da' bde Xanžon' lo no'ó."

¹⁸ Neda', Pablo, zzojkza' diža'do' ni le'e yiche, znnia': žapa' le'e "Padiox." Le chejsá' laže' kan žak chia' ga nyejwa' liž ya ni. Znnabla' Dios gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSEĹA' PABLO ĹO YEŽ TESALŌNIKA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", nakle che Benne' Criston', na' zoale Ĺo yež Tesalónika. Nakle toze Ĺen Dios, na' lezka' Ĺen Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Silbano Ĺen xkwide Timoteo žónlengake' neda' tzen. Znnabla' Xažo Dios, na' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' nak bia' žejle'gak benne' Tesalónika ka' che Dios

² Žé'tezto' Dios: "Žóxkeno" kate' žejśa' láže'to' kan nak chele yógo'tele. Žejśa' láže'tezto' le'e, na' zoa da' znnablto' Dios ni'a chele katen' xcháljento'-ne'. ³ Žejśa' láže'tezto' law Xažo Dios kan nak da' žonle dan' žejle'le che Benne' Criston', na' kan nak žin da' žonle dan' nží'ilele-ne', na' kan náktezle choch dan' žxen láže'le Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁴ Le'e, lježto' ka', Dios nží'ile' le'e, na' nnezlto' wžekze' Le' le'e. ⁵ Ki naken dan' wzí' Ĺo na'le diža' chawen', da' xchaljton'. Kege Ĺen diža'ze, san lezka' Ĺen yela' wak bžinen chele, na' Dios Be' La'y ben chochen', na' dot láže'le bxen láže'len. Nnézkzelele kan gokto' gan zoale le'e dan' nží'ilito' le'e.

⁶ Le'e bcha' kwinle, na' žonle kan žonto' neto', na' lezka' kan ben Xanžon', dan' wzí' Ĺo na'le xtiže'e, na' la'kze wzáka'le'e, bebélele dan' yo'ole Dios Be' La'y. ⁷ Ki naken, ba nakle to da' nak bian' lawgak yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya. ⁸ Ki naken dan' wzé xtiža' Xanžon' Ĺo na'le le'e. Kégeze gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, san lezka' yógo'te latje wzé diža' kan žejle'le che Dios. Ki naken, bi žon byenen bi da' nnato', ⁹ dan' la' légakze benne' ka' zžéngkele' neto' kan wdaple neto' ba la'ne, na' kan bcha' kwinle, na' wléj yichjle Ĺo a' ka', na' beyakle che Dios nich gonle xchin Dios ban, Bennen' nakkze' Dios. ¹⁰ Na'a, zbezle ža yelá' Zi'n Dios, yežoje' ya'abá che Dios. Dios na'kze besbane' Le' Ĺo yela' got. Benne' ni nake' Jesusen', Bennen' žeslé' žo'o Ĺo doĹa', nich bi soa da' gonen ga gon Dios žo'o zia ža da' zan'.

2

Xchin Dios da' ben Pablo Ĺo yež Tesalónika

¹ Le'e, lježto' ka', nnézkzelele žin che Dios da' benton' katen' wzóalento' le'e bi goken dáche'ze. ² Nnézlele kan gok cheto' Ĺo yež

Filipos, kan wzáka'to', na' bengak benne' ka' neto' zia. Naž katen' bla'to' gan zoale le'e gokto' wechóg láže' dan' wzóalen Dios chežo neto', na' bzenlto' le'e diža' chawen' da' bde Dios Ĺo na'to'. Ki bento' la'kze benne' wláž chele ka' bží'igake' che xtiža'to'. ³ Katen' bzenlto' le'e xtiža' Dios, bchaljto', kege dan' nchíxelto', na' kege dan' gónelto' si'to' bi da' den chele, na' bi ben láže'lto' le'e. ⁴ Dan' žxen láže' Dios neto', bdie' Ĺo na'to' wchaljto' diža' chawe' chien', na' kíte'ze xchaljton'. Bi benton' nich chaz láže'gak benách ka' da' žonto' san nich chaz lažen' Dios, Bennen' zchi'a láže'e da' yo'on yichj lázdo'žo. ⁵ Nnézkzelele batkle bcháljento' le'e da' wká'n zenen le'e, na' bi bebéj chawe' kwinto' kan žon no benne' žénele' si'e da' de chele. Nnézkzele Dios naken ki. ⁶ Bi wdiljto' yela' zen da' naken che yežlyó nga, dan' wka'nle le'e neto', na' kege da' wka'ngak benách ka' neto'. La'kze nzi' Ĺo na'to' ye'to' le'e bi da' gonle dan' naktó' wbás ka' bsela' Benne' Criston', ⁷ wzóalento' le'e Ĺo yela' ži'i láže', na' bento' kan žongak xna'gak bi' že'ndo' ka', no'le ka' žape chí'igake' légakbe' Ĺo yela' ži'i láže'. ⁸ Ka' goken, bží'ile'elto' le'e, na' zejte gónelto' wdeto' Ĺo na'le, kégeze diža' chawen' che Dios, san yeláte'ze bi goken wdekztó' Ĺo na'le yela' nban cheto', dan' nží'ile'elto' le'e. ⁹ Žejśa' láže'le, lježto' ka', kan goken katen' bzenlto' le'e diža' chawen' che Dios, kan béntezto' žin zede, na' lawe' ža, na' yele bento' žin nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e.

¹⁰ Le'e, lježto' ka' žejle'le che Benne' Criston', gak wzóa lile le'e kan bento', na' nnézkzele Dios kan wdáleno' le'e dot kan žaz láže' Dios, na' dot cháwe'do', na' kan bi gak nitó benne' nnie' chen. ¹¹ Lezka' nnézelele kan bento' kan žon to xá xkwide' ka' chegak zi'ne' ka', bcháljento' le'e, na' ben chochto' le'e to tole. ¹² Bsa'to' láže'le gonle kan žala' gon no benne' nake' che Dios. Lekze' bliže' le'e nich gak chazle gan znná bi'e Le' Ĺo baní' chie'.

¹³ Che Ĺen lezka' žé'tezto' Dios: "Žóxkeno." Ki žonto' dan' wzí' Ĺo na'le xtiža' Dios da' bēnele, dan' bzenlto' le'e. Wzí' Ĺo na'len, kege ka' xtiža' benachze, san kan da' li naken, xtiža' Dios naken. Xtiže'e na' žonen žin Ĺo yichj lázdo'le le'e, le'e na' žejle'le che Benne' Criston'. ¹⁴ Le'e, lježto' ka', žaken chele kan žaken chegak benách ka' che Dios, benne' ka' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', na' nníta'gake' gan nbab Judea. Ki naken dan' ba wzáka'le'e Ĺo na'gak benách wláž chele ka', tlebe kan wzáka'gake' légake' Ĺo na'gak benách wláž chégake' ka', benne' ka' zej nake' benne' judío ka'. ¹⁵ Benne' judío ka' bétgake' Xanžo Jesusen', na' lezka' bétgake' benne' ka' bcháljgake' Ĺo wláž Dios. Lezka' belbía láže'gake', na' blággake' neto'. Bi

žóngake' da' žaz laže' Dios, dan' bi žl'é'egekle' chaw'e' yógo'te benách zi'to' ka'. ¹⁶ Lezka' žsėjwgake' xnezto' neto', nich bi wcháljento' benách zi'to' ka', benne' ka' bi zej nbáblene' légake'. Ki žóngake' dan' zcháljento' légake' nich yelágake'. Ki žaken, zžántezgake' dola' ka' da' zej nbage'e, na' ba zej nbage'e zia da' gonon ga chog Dios chégake' kwia yí'gake'.

Pablo žénele' chejwíe' lježžo ka' lo yež Tesalónika

¹⁷ Na'a, lježto' ka', žak nyache' láže'to' kan žaken che to benne' wzebe dan' ben byene soato' zi'to' gan zoale le'e to chí'do', san la'kze bi žl'e'elto' le'e, bi na' gal láže'to' le'e. Che len, žéneželto' yele'elto' le'e, dan' žak láže'le'eto' gonton'. ¹⁸ Che len lezka' gónelto' yidto' gan zoale, na' neda', Pablo, da' li be' laža'a yida' ga na' chope chonne chi'i, san bsejw da' xiwe' xnezto'. ¹⁹ Ž Bizkze da' žonen ga žxen láže'to', o da' žon ga žebelto', o da' chawe' da' žala' gaptó, da' yebélenito' law Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' yel'é'e? ŽKege le'ekze na' ž? ²⁰ Le'ekze nakle da' žonen ga žak cheto' yela' ba nez zen, na' da' žonen ga žebelto'.

3

¹ Che len, kate' biž gok soelton', na' ben xtiža'to' ga'nto' chopto' lo yež Atenas, ² na' bséla'to' bi' lježžo, Timoteo, gan zoale. Nakbe' bi' wen žin che Dios, na' žónlenbe' neda' tzen zchaljto' diža' chawen' che Benne' Criston'. Bséla'to'-be' gan zoale nich gon chochbe' le'e, na' wzejni'ilbe' le'e kan žala' chejle'le che Benne' Criston', ³ nich bi gak chope laže' no benne' ladjwle le'e ni'a che da' žsaka' zi'gak benách ki neto', dan' nnézkzelele zoažo yežlyó nga nich soelžo da' ki. ⁴ Lezka' katen' wzóalento' le'e, bzenlto' le'e kan za' gak chežo da' wsaka' zí'gake' žo'o kan ba goken cheto', na' nnézkzelelen. ⁵ Che len, katen' biž gok soelan', na' bséla'a xkwide' Timoteon' gan zoale nich yedjzenlbe' neda' kan nak chele, kan žejle'le che Benne' Criston', na' cha' da' xiwe', ben' žonen ga bága'gak benách ka' dola', bi bden le'e nez dola', na' cha' žin da' bento' gan zoale bi beyák dáche'ze.

⁶ Kate' bezá' xkwide' Timoteon' gan zoale, na' bežinbe' ga zoato' neto' ni, bzenlbe' neto' da' chawe', dan' gožbe' neto' kan žejle'le che Benne' Criston', na' kan nží'ilele lježžo ka', na' kan lo yela' ži'i láže' chele žejśá' láže'tezle neto', na' lezka' kan žak láže'le yel'é'elele neto', kan neto' lezka' žak láže'to' yele'elto' le'e. ⁷ Che len, lježto' ka', katen' wzáka'to' yógo'te da' ka', na' da' zan da' goken cheto', naž gok da' beyón zenen neto' katen' benlto' kan žejle'le le'e che Benne' Criston'. ⁸ Na'a, beyák láže'to' dan' ženlto' zoale choch lo da' žejle'le che Xanžon'. ⁹ ŽNakžkze gak ye'to' Dios:

“Žóžkxeno'” kan žala' gonto' ni'a che yógo'te da' ka' žóngaken ga žebéle'elto' law Dios chežo ni'a che da' nakle le'e? ¹⁰ De chgi' žližto' Dios, znnablto'-ne' lawe' ža, na' ye, nich gak ye'le'elto' le'e, nich gak wsa'to' da' žiážjelele kan nak da' žejle'le che Benne' Criston'.

¹¹ Na'a znnablto' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', ko'e neto' nez nich yidto' gan zoale. ¹² Lezka' znnablto' Xanžon' gone' ga gole, na' gak li láže' kan nží'ilele lježle tole yetole, na' kan nží'ilele yógo'te benách ka', kan neto' lezka' nží'ilito' le'e. ¹³ Lezka' znnablto'-ne' gone' ga gak choch, na' dot chawe' yichj láždo'le law Xažo Dios kan naken tlebe len da' nak la'y, na' gone' ki na' zejte ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', tzen len benách la'y chie' ka'.

4

Da' žonžo da' žaz laže' Dios

¹ Yetó da' žon byenen, lježto' ka', ni'a che Xanžo Jesusen' záta'yaelto' le'e, na' zchi'leto' le'e nich gonle kan nak da' ba bsedlto' le'e kan žala' gonle da' žaz laže' Dios. Kan ba žonle, ka'kze žala' góntezle.

² Ba nnézkzelele da' ka' gožto' le'e gonle, dan' wnnato' lo wláz Xanžo Jesusen'. ³ Da' žénele Dios naken gakle che Leze', na' biž gonle da' kegle. ⁴ Nnézlele to tole kan žala' sóalenle no'le che chele kan naken tlebe len da' nak la'y, na' gaple légake' ba la'ne. ⁵ Bi žala' sóalenle no'le chele lo yela' zze láže' da' sban, kan žongak benách ka' bi zej nake' che Dios, na' bi zej nónbi'e Dios. ⁶ Kan zej nak da' ki, bi žala' nitó benne' tetle gone', na' bi gon láže'le lježe' ngáche'ze, dan' chog Xanžo na'kze chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' ki kwia yí'gake', dan' gone' kan ba gožto' lježto' ka', na' bzenlton' le'e. ⁷ Dios bliže' žo'o, nich biž gonžo da' kegle, na' nich gakžo dot chawe' lawe' le'. ⁸ Ki naken, no benne' zzoe' chela'ale da' ni, kege benachze zzoe' chela'ale, san Dios na'kze zzoe' chela'ale, dan' bséla' Dios Dios Be' La'y nich sóalene' žo'o, na' Lekze' znn'e da' ni.

⁹ Bi žon byenen wzója' chele le'e le'e yiche kan žala' ži'ilele lježle ka', dan' Dios na'kze ba bsedle' le'e kan žala' ži'ilele lježle tole yetole. ¹⁰ Da' li nží'ilele yógo'te lježžo ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia. Na'a, záta'yaelto' le'e, lježto' ka', nich ži'izelele yógo'te lježle ka'. ¹¹ Lezka' záta'yaelto' le'e we' láže'le kwezle cháwe'do', na' gonle da' ka' bde Dios lo na'kzle, na' gonkzle žin kan ba gožto' le'e žala' gonle. ¹² Gožto' le'e ki nich gak gonle da' naken cháwe'do' lawgak benne' ka' bi zej nbáblene' le'e, na' ki gaken, bi be yážjelele le'e.

Kan gak katen' yelá' Xanžo Jesús

¹³ Lezka', lježto' ka', ženlto' nnézelele kan nak chegak benne' gat ka', nich bi gak nyache' láže'le kan žaken chegak yezika' benách

ka', benne' ka' bi ẓxen láže'gake' yebangak benne' gat ka'. ¹⁴ Cha' ẓeje'žo got Jesusen', na' bebane', lezka' ẓala' wẓxen láže'žo Dios, gone' ga benne' gat ka' yelá'gake' tzen len Jesusen', benne' ka' bejlé'gake' chie' Le'.

¹⁵ Che len zzenlto' le'e ẓtiẓa' Xanẓon' da' znnan ki: "Žo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo kate' ẓinže ẓa yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', bi chejchagžo Benne' Criston' zgá'aležo kate' góngaken benne' ka' ba gótgake'." ¹⁶ Ki gaken dan' Xanžo na'kze ẓoje' ya'abá che Dios, na' yetje' nga, na' yenle chi'e dan' len yela' wnná bia' wliže', na' lezka' yenle chi'i wbás blo che ya'abá, na' lezka' yenle lozba' na' che Dios, na' yebangak benne' ka' ba gótgake', benne' ka' bejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁷ Naž ẓo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo yežlyó nga, wchise' ẓo'o tzen len légage' lo bejw ya'abá nich chejchagžo Xanẓon' lo be'ze. Ki gaken, sálantežžo Xanẓon'. ¹⁸ Che len, le yeyón zen lježle tole yetole kan zej nak da' ki.

5

¹ Na'a, kan nak ẓa na' o yelen' katen' gak-gak da' ki, bi ẓon byenen wzoja' chele le'e le'e yiche, lježto' ka'. ² Le'e ba nnézkzelele kan gak ẓa kate' yelá' Xanẓon'. Katen' yežine', kon yela'kze' kan zla' to benne' wbán ẓel. ³ Kate' nnagak benách ka': "Zga'n cháwe'žo, na' bi be gaken chežo" naž la' ẓinte da' wẓía yin' légage', dan' gaken chégake' kan zla' da' ẓzaka' to no'le za' galj bi ẓe'n chie', na' bi yelá nitó benne' ladjw benách ka' nníta'gake' yežlyó nga katen' gak dan' ẓala' gaken. ⁴ Na'a, lježto' ka', bi nchol-le, na' che len bi ẓin ẓa na' chele ngáche'ze kan zla' benne' wbán. ⁵ Yógo'tele nakle benách ka' che baní', na' che te ẓa. Bi nakžo benách ka' che ẓel, na' kege che da' naken chol. ⁶ Che len, bi ẓala' te yele lawžo kan ẓak chegak benne' ka' bi zej nbáblene' ẓo'o, san ẓala' soato' ban laže', na' kwežžo cháwe'do'. ⁷ Benne' ka' ẓtásgake', ẓtásgake' ẓel, na' benne' ka' ẓzózgekle', lezka' ẓzózgekle' ẓel. ⁸ Na'a, ẓo'o nakžo che te ẓa, na' ẓala' kwežžo cháwe'do', dan' ba nákwžo ẓažo da' ẓape chi'in ẓo'o, da' naken yela' ẓejlé' che Dios, na' yela' nẓi'il, na' da' ẓxen láže'žo yelažo naken ka to lapa' ya da' ẓape chi'in yichjžo. ⁹ Ki naken dan' bzoa Dios ẓo'o nga, kege nich la'žo gan choge' chežo gatžo, san nich yelažo dan' ẓxen láže'žo Xanžo Jesús, Benne' Criston', ¹⁰ dan' got Jesusen' lo wlažžo ẓo'o nich soažo nbanžo tzen len Le' katen' yelé'e, la'kze ba natžo o soažo nbanžo ẓa na'. ¹¹ Che len ẓala' wsá láže'le lježle tole yetole, na' gon chochle lježle tole yetole kan ba ẓonle.

Pablo zzejni'ile lježe' ka' ẓejlé'gake' che Jesús

¹² Žata'yoelto' le'e, lježto' ka', si' lo na'le benne' ka' ẓóngake' ẓchin Xanẓon' gan zoale le'e, benne' ka' zma biá'gake' le'e lo wláz Xanẓon', na' zzejni'igekle' le'e. ¹³ Lezka' žata'yoelto' le'e, gaple légage' ba la'ne lo yela' nẓi'il chele, dan' ẓóngake' ẓin na'. Le ga'nlen lježle ka' cháwe'do' tole yetole.

¹⁴ Lezka' zzejni'ilto' le'e, lježto' ka', nich wsale láže'gak benne' ka' bi ẓóngake' ẓin, na' gon chochle benne' ka' ẓedó láže'gake', na' gáklenle benne' ka' bi nak choch kan ẓejlé'gake' che Benne' Criston', na' ẓala' gakle gaẓjw laže' lawgak yógo'te benách ka'.

¹⁵ Le gape chi'i kwine nich bi yebéj láže'le lježle ka', na' bi be yebi'ile che no benne' bi da' gone' chele, san le we' laže' gónteze da' naken chawe' che lježle tole yetole, na' chegak yógo'te benách ka'.

¹⁶ Le yebétezele, ¹⁷ na' le wcháljlenteze Dios, ¹⁸ na' le yi'e Le': "Žóẓkeno'." Ki ẓala' gonle ni'a che yógo'te da' ẓaken chele, dan' zej nak da' ki da' ẓénele Dios gonle dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'.

¹⁹ Bi wzóa ẓile da' ẓchi'le Dios Be' La'y le'e, ²⁰ na' bi wzoale chela'ale ẓtiẓa' no benne' zchalje' lo wláz Dios, ²¹ san le si' bia' yógo'ten. Le si' lo na'le da' naken chawe', ²² na' bi be gonle da' kegle.

²³ Dios na'kze, Bennen' zka'n ẓie' yichj láždo'žo, gone' ga gakle dot chawe', na' gape chi'e be' nákkzele, na' yichj láždo'le, na' be'la' ẓen chele, na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele ẓa na' yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ²⁴ Dios ẓone' kan zne', na' nake' Bennen' bliže' le'e. Lekze' gone' da' ki.

Pablo zgo'e lježe' ka' lo na' Dios

²⁵ Le'e, lježto' ka', le wchaljljen Dios, na' le nnable' gáklene' neto'.

²⁶ Le gape "Padiox" yógo'te lježžo ka', na' le chela' légage' lo yela' nẓi'il chele.

²⁷ Ni'a che Xanžo Dios ẓchi'la' le'e goł-le yiche ni lawgak yógo'te lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston'.

²⁸ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO ŁO YEŽ TESALÓNİKA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox." Nakle che Xažo Dios, na' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' zoale lo yež Tesalónika. Žónlengak Silbano, na' xkwide' Timoteo neda' tzen. ² Znnablto' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Dios choge' chegak benách doła' ka' gátgake'

³ Žala' yé'tezto' Dios: "Žóxkeno" kan nak chele le'e, lježto' ka', na' nak chawe' gonto' ki, dan' zej žakže dot li laže' kan žejle'le che Dios, na' kan nží'ilele lježle tole yetole. ⁴ Che len, len yela' žebél zzenlto' benách ka' che Diosen' kan nak chele, dan' nakle zen laže', na' žejle'le che Dios la'kze želbía láže'gak benne' ka' le'e, na' zžáka'le'e, san zžóelelen. ⁵ Da' ki zej nak bian' nak chawe' kan zchi'a láže' Dios benách ka'. Žwi'e latje zžáka'le le'e na'a, nich gak chazle gan zžna bi'e Le'.

⁶ Nak chawe' kan gon Dios, yebi'e chegak benne' ka' žsaka' zígake' le'e, na' gone' ga sáka'gak benne' ka'. ⁷ Yetó da' gaken, le'e zžáka'le na'a, na' yebi'i Dios chele, gone' ga yezi' láže'le tzen len neto', ža na' yeloé'e law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Yežoje' ya'abá che Dios, na' gónlengak wbás che ya'abá ka' Le' tzen. Zej nake' ni'a ne'e ka', na' wloé'egekle' law yela' wak zen chie'. ⁸ La' law Benne' Criston' ža na' ka' to yi' zen katen' yebi'e chegak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, na' bi žóngake' kan zžna diža' chawen' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁹ Benách ki, yebi'e chégake', na' to chi'ize chejchó'ogake' lo yi' gabil. To chi'ize kwásgake' law Xanžon', na' gan nla' law yela' bani' chie', na' yela' wak zen chie'. ¹⁰ Ki gaken ža na' katen' yel'é, na' wká'n zengak benách la'y chie' ka' Le', na' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' yebán láže'gekle chie'. Lezka' gonle le'e dan' bejle'le da' bzenlto' le'e kan nak che Jesusen'.

¹¹ Che len zcháljlen tezto' Dios chežo, na' znnablto'-ne' gon chawe'e le'e, na' gáklene' le'e nich sáke'lele si'le dan' bliže' le'e nich yebélenlen. Lezka' znnablto'-ne' gone' ga gak dot li láže' yógo'te da' že' láže'le gonle da' naken chawe', na' yógo'te žin žonle lo yela' žejlé' chele chie' Le'. Gak gonle da' ki len yela' wak che Dios. ¹² Ki gaken, ga'n zen la Xanžo Jesús, Benne' Criston' ni'a che da' žonle le'e, na' gak chele yela' ba nez zen ni'a che da'

gone' Le'. Gaken ki dan' nží'il Dios le'e tzen len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

2

La' law benne' yoe'e da' xiwe'

¹ Na'a, kan nak che ža na' katen' yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' kan gak, yedjtobe' žo'o chie' Le', žáta'yoelto' le'e, lježto' ka', ² nich bi we'le latje no benne' wchixe' le'e kan nak da' wzí' lo na'le. Bi kwek zede yichj lázdo'le ni'a che bi da' nnagak benne' wen láže' ka', cha' nnázegake' zoalen Dios Be' La'y légake', o ni'a che bi da' gon chochgak benách ka', o ni'a che bi da' nyejw to le'e yiche da' nnágake' neto' bséla'ton', cha' nnágake': "Ba wdé ža na' kate' yelá' Xanžon'."

³ Bi we'le latje no benne' gon láže'le' le'e, dan' bi žin ža na' kate' yelá' Jesusen' cha' bi la' lawgak benne' zan zga'ale, benne' ka' wzí'igake' che Dios, na' la' law bennen' yoe'e da' xiwe', bennen' wsé Dios lo yi' gabil. ⁴ Bennen', lo yela' zka'n zen kwine', wsejwe' xnezgak, na' wži'e chegak yógo'te da' zej naken che Dios o da' zka'n zengak benách ka' lo yela' žape Dios ba la'ne chégake'. Ki gon bennen' na' zejte kwi'e ka Dios na'kze lo yodo' gan zoa latje che Dios, na' gon kwine' ka Dios.

⁵ Ži žéjsá' láže'le bzenla' le'e da' ki katen' wzóalena' le'e? ⁶ Na'a, nnézlele no Benne' žsejwe' xnez bennen' yoe'e da' xiwe', nich bi la' lawe' zga'ale kate' žinže ža chien'. ⁷ Ba žon žin da' ngache' che da' naken che da' xiwe', san ne zoa Bennen' žsejwe' xnez bennen' yoe'e da' xiwe' ga žinže ža yekwás kwin Bennen' žsejwe' xneze'. ⁸ Naž la' law benne' yoe'e da' xiwe', na' Xanžo Jesús, Benne' Criston', wléj wchochje' le' len be' da' zžojen žoe'e, na' wžia yi'e le' len yela' bani' che ža yel'é. ⁹ Katen' la' law bennen' yoe'e da' xiwe', len yela' wak che da' xiwe' la' lawe'. Len yela' wak che da' wen láže' gone' da' zan yela' wak zen, na' da' zan da' gak biágaken, na' da' zan da' góngaken ga yebángkele benách ka'. ¹⁰ Len yela' wak che da' wen láže' gone' ki lawgak benne' ka' kwia yi'gake' dan' bi wzí' lo ná'gake' dot láže'gake' da' naken dot da' li, nich yelágake'. ¹¹ Che len Dios we'e latje gaken chégake' to da' žonen yela' wak da' gon láže'len légake' nich chejlé'gake' da' wen lažen'. ¹² Ki gaken nich bága'gak zia yógo'te benne' ka' bi bejlé'gake' da' naken dot da' li, san wyáz láže'gake' da' kegle.

Benne' ka' wžekze Dios nich yelágake'

¹³ Le'e, lježto' ka', na' nží'il Xanžon' le'e, žala' yé'tezto' Dios: "Žóxkeno" ni'a che da' naken chele, dan' ba wžekze Dios le'e ža ni'te nich yelale ni'a che da' žon Dios Be' La'y, nich gakle dot chawe' law Dios, dan' žejle'le da' naken dot da' li. ¹⁴ Nich gaken ki chele, Dios na'kze bliže' le'e, nich gak

gónlenle Xanžo Jesús, Benne' Criston' tzen lo baní' chie'. Ki gaken ni'a che diža' chawen' da' zchaljton'.

¹⁵ Che len, lježto' ka', le soa choch, na' le gape chi'i diža' da' bsédlele, dan' bcháljento' le'e, na' bzójton' chele le'e yiche. ¹⁶⁻¹⁷ Znnabltó' Xanžo Jesús, Benne' Criston' len Xažo Dios, gon chawe'e le'e, na' gone' ga gakle choch kan zej nak yógo'te da' zej naken chawe', da' ka' žonle, na' kan zej nak yógo'te diža' chawen' da' zchaljle. Lekze' nži'ile' žo'o, na' benne' chežo da' žeyón zénteze žo'o, na' da' zej naken chawe' da' žxen láže'žo si'žo, da' ka' gonnze Dios chežo.

3

Da' žala' nnablžo Dios

¹ Yetoze, lježto' ka', le wchaljlen Dios, na' le nnable' gáklene' neto', nich gakwchaljto' che Benne' Criston' nga, nich se xtiža' Xanžon', na' gápegak benách ka' dižan' ba la'ne, na' nich gaken nga kan goken gan zoale le'e. ² Lezka' le nnable' yeslé' neto' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka', dan' bi žejle'gak yógo'te benách ka' che Dios. ³ Na'a, dan' žon Xanžon' kan znné', gon choche' le'e, na' gape chi'e le'e, nich bi cho'le le'e lo na' da' xiwe'. ⁴ Žxen láže'to' Xanžon' kan nak chele, gonle da' ki da' ba wnnabltó' le'e, kan ba žonlen. ⁵ Znnabltó' Xanžon' wsé'e láže'le nich ži'izelele Dios, na' gakle zen láže' kan gok Benne' Criston'.

Kan žon byenen gonžo žin

⁶ Ni'a che la Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchí'leto' le'e, lježto' ka', nich kwasle gan zej nnita' lježžo ka' kon želdaze' bi be žin žóngake'. Le gon kan nak da' bsedlto' le'e. ⁷ Nnézkzelele žala' gonle kan žonto' neto', dan' bi wdázeto' bi be žin žonto' neto' gan zoale. ⁸ Bi bdawto' da' bėnnzele cheto', san lo yela' že' zede, na' lo yela' žedó láže', bento' žin lawe' ža, na' yele, nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e. ⁹ Ki bento' nich gaktó' lawle le'e ka to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle le'e, la'kze nzi' lo na'to' nnabltó' le'e bi da' gonle cheto'. ¹⁰ Lezka' katen' wzóalento' le'e, bchi'leto' le'e ki, da' znnan: "Cha' bi žénele no benne' gone' žin, bi gonnle da' gawe'." ¹¹ Kíte'ze znnato' dan' ženlto' nnita'lengak benne' ka' le'e, benne' ka' kon želdaze', bi be žin žóngake'. ¹² Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchí'leto' benne' ka' žóngake' ki, na' zzejni'alto' légake' góngake' žin lo yela' zbez cháwe'do', nich gak gáwgake' da' naken chégakkze'.

¹³ Na'a, lježto' ka', bi soa žile, gónteze da' nak chawe'. ¹⁴ Cha' no benne' bi gone' kan znnaxtiža'to', da' zzojto' le'e yiche ni, le gon ga gak bia' bennen', na' bi gónlenle le' tzen nich yedoe'ele'. ¹⁵ Bi žala' géklele nake' benne' bi zle'ele' le'e chawe', san le wsá' láže'e le' ka lježkze.

Pablo znnable' Dios gon chawe'e lježe' ka'

¹⁶ Znnabltó' Xanžon' wká'n žíteze' yichj láždo'le lo yógo'te da' žonle, na' sóalene' yógo'tele. Lekze' zzoa žie' yichj láždo'žo.

¹⁷ Neda', Pablo, len na'kza' zzoja' da' ni le'e yiche: žapa' le'e "Padiox" na' naken to da' nak bian' yógo'te yiche ka' žseja'a. Kíte'ze zzoja' le'e yiche. ¹⁸ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDĒ' TIMOTĒO

Pablo ži'e "Padiox" xkwide' Timoteo

¹⁻² Neda', Pablo, Žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Dios. Naka' wbás bsela' Jesús, Benne' Criston' dan' naken da' wn-nakze Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' lezka' da' wnnakze Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'ž'o. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', lo yela' ži'i láže' chie' gon chawe'e le, na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Pablo zchalje' che da' žsédgekle benne' wen láže' ka'

³ Žata'yoela' le' gono' na'a kan góta'yoela' le' katen' wyá'a gan nbab Masedonia, nich ga'no' lo yež Éfeso, na' wchi'lo' baže benne' ka' ga' na' nich bi wsédgekle' to da' nyalen, ⁴ na' nich bi gápegake' ba la'ne diža' ka'ze ka', na' lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', da' ka' žóngaken ga' ž'e' láže'gak benách ka' da' dáche'ze. Da' ki bi žon chóchgaken benách ka' che Dios lo da' žejlégake' chie' Le'.

⁵ Da' žénela' gon da' ni da' žapa' le', naken nich ži'igekle lježžo ka' ljéžgake' ka' dot láže'gake', na' gak chawe' da' zza' láže'gake', na' gak dot li láže' kan žejlégake' che Dios. ⁶ Kan zej nak da' ki, baže benne' ka' bi bežóžgake' chawe', san wyó'ogake' nez yoble, na' nzi' lo ná'gake' da' bi naken da' li. ⁷ Žénegekle' wsédgekle' benách ka' kan zej nak da' žsedle da' wnnakze Dios, la'kze bi žejni'igekle' da' ka' znnázegake', na' da' žon chóchgake'.

⁸ Žo'o nnezlžo da' wnnakze Dios naken chawe', cha' zkonlžon žin kan žala' gonžo. ⁹ Lezka' nnezlžo Dios bdixjwe' da' wnnakze', kege nich nna bian' benách chawe' ka', san nich nna bian' benne' ki: Benne' ka' zži'igake' che xtiža' Dios, benne' ka' bi žóngake' da' bsedle' Le', benne' ka' zžóagake' Dios chela'ale, benne' ka' žóngake' da' zinnj, benne' ka' bi žka'n zéngake' Dios, benne' ka' žká'ngake' ka'ze da' naken che Dios,

benne' ka' žótgake' xa xná'gake',
benne' ka' žótgake' benách ka',
¹⁰ benne' ka' žóngake' da' kegle,
benne' byo ka' nnita'lengake' la' ljež benne' byoze' ka',
benne' ka' zbá'ngake' xkwide' ka' nich góte'gake' légakbe',
benne' ka' žon láže'gake',

benne' ka' žon chóchgake' xtiža'gake' kate' žon láže'gake',

benne' ka' zži'igake' che da' chawe' da' žsedlžo.

¹¹ Nnezlžo naken ki dan' bžin diža' chawen' chežo, da' benn Dios, Benne' la'y, chežo lo yela' ži'i láže' chie', dan' bdie' lo na'a wchaljan'.

Pablo ži'e Benne' Criston': "Žóxkeno"

¹² Žapa' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žon choche' neda': "Žóxkeno" dan' bžen láže'e neda', na' bzoe' neda' nich gona' xchine'. ¹³ Ki bene' la'kze neda' wnné zi'a chie' zga'ale, na' wžia láža'a benách chie' ka', na' da' zan da' zia bena' chégake', san Benne' Criston' beyache' láže'le' neda', dan' benan' lo yela' bi žejni'il chia' katen' bi na' chejli'a chie' Le'. ¹⁴ Na'a, da' zenle'e nak da' bnezjw Xanžon' chia' lo yela' ži'i láže' chie', dan' žonen ga' žejle'ž'o chie' Le', na' lezka' žonen ga' nži'ilžo Jesús, Benne' Criston'.

¹⁵ Diža' dot da' li da' ni, da' zakan' si' lo na'gak yógo'te benách, na' znnan: "Jesús na'kze, Benne' Criston', bļe'e yežlyó nga nich beslé' benách doļa' ka'" na' beslé' neda' la'kze nakža' neda' benne' doļa' ka' yógo'te benách yežika' ka'. ¹⁶ Che len beyache' láže'l Jesús, Benne' Criston', neda', benne' doļa', na' bļoe'ele' law kan nak yela' zen láže' zen chie', nich gaka' to da' zļoe'elen benách ka' kan gata' yela' nban da' zejli kanne chégake', cha' chejlégake' chie' Le'. ¹⁷ Na'a znnia': ja'n zen Dios! jļe' znnā biá'teze', na' batkle te chie'! Bi gak le'elžo-ne'. Nake' tliča'tekze Dios, Bennen' nnéžkele' yógo'te. jChie' Le' gákteze yela' žape ba la'ne, na' yela' zen, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

¹⁸ Zi'na'do' Timoteo, zdia' lo no'o le' da' ni da' žsedla' nich gono' xchin Dios ka to benne' dot láže'e žej'e lo wdile, ka zej nak da' ka' wnnagak benne' ka' zga'ale kan gak chio', benne' ka' bcháljgake' da' bļoe'el Dios légake'. ¹⁹ Lo yela' žejlé' chio' che Benne' Criston' žala' gono' ki, nak dot chawe' yichj lazdo'o, dan' ba bchígekle baže benách ka', benne' ka' bzóagake' da' žejle'ž'o che Benne' Criston' chela'ale. ²⁰ Ki bengak Himeneo len Kantr, benne' ka' bdia' lo na' da' xiwe' nich wsédgekle' kan žala' góngake', nich biž nne zi'gake' che da' naken che Dios.

2

Da' žsedlen žo'o kan žala' wcháljlenžo Dios

¹ Che len da' naken blo da' zzejni'ila' benách ka' naken kan žala' wcháljlenžo Dios, na' kan žala' gáta'yoelžo Le', na' kan žala' nnablžone' bi da' žiážjelžo, na' kan žala' ye'žo-ne': "Žóxkeno." Da' ki žala' gonžo lo wlažgak yógo'te benách ka'. ² Lezka' žala' gonžo lo

wlazgak benne' wnná bia' ka', na' lo wlazgak yógo'te benne' blo ka'. Ki žala' gonžo nich gak chawe' chežo, na' nich gak kwezžo cháwe'do'. Žala' gonžo ki lo yela' žejlé' chežo che Dios, na' lo yela' li laže' chežo. ³ Da' ni naken chawe', na' da' žaz laže' Dios, Bennen' žeslé' žo'o. ⁴ Dios na'kze žénele' yelagak yógo'te benne' ka', na' žénele' gónbia'gake' da' naken dot da' li.

⁵ Toze Benne' nake' Dios, na' toze Benne' žeyone' benách ka' toze len Dios, Jesús, Benne' Criston', Bennen' golje' benách. ⁶ Lekze' bde kwine' lo yela' got, katen' besbaga' kwine' da' zia da' wbága'gak yógo'te benách ka' ni'a che dola' da' wbága'gake'. Dios blóe'ele' law kan gok da' ni che Jesusen' katen' bžin ža chie' gote'. ⁷ Kan nak da' ni, Dios bzoe' neda' nich wchaljan', na' nich gaka' wbás bsela' Benne' Criston', nich wsedla' benách zi'to' ka' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' kan nak da' naken dot da' li. Zchalja' da' li, na' bi žon laža'a.

⁸ Na'a, žénela' wcháljengak benne' ka' Dios, na' gáta'yoegekle' Le' gáte'teze, zej nake' dot chawe', na' bi zžá'agake' ljéžgake' ka', na' bi zdil díža'gake'. ⁹ Lezka', žénela' gákwgак no'le ka' da' naken binlo. Da' zej nak xtan da' žala' wloé'egekle' law zej naken yela' gaxjw laže', na' yela' nak li laže', na' kege da' zpá'gake' yichj láwgake', na' da' ka' zej naken oro, na' bga ka', na' laže' da' záka'le'en. ¹⁰ Da' chawe' da' žóngake' wloé'elen da' zej nake', kan žon da' žákwgake' da' naken binlo. Ki žala' gongak no'le ka' zej nónbi'e Dios. ¹¹ Žala' ga'ngak no'le ka' žize kate' no benne' byo ne žsedle' légake', na' gákgake' gaxjw laže'. ¹² Bi žonna' no'le ka' latje wsédgekle', na' bi nna biá'gake' benne' byo ka'. Žala' gá'ngake' žize gan zej ndobe benách ka' che Benne' Criston'. ¹³ Ki žala' gaken dan' bzoe' Dios zga'ale Adán, na' wdé na' bzoe' Eba. ¹⁴ Adán na', bi ben láže'le da' xiwe' le', san zo'len', ben láže'len le'. Ka' goken, bži'i no'len' che da' bchi'lekze Dios légake', ¹⁵ san yelá no'le cha' znnite'e xkwide' ka', na' cha' gónteze' kan nak tlebe len da' žejle'žo che Dios, na' gonnen' len yela' nži'il, na' cha' gake' dot chawe', na' dot li laže'.

3

Kan žala' gaxgak benne' ka' žape chí'igake' žo'o

¹ Nak dot da' li dižan' dan' znnan: "Čha' že' laže' to benne' gake' benne' žape chí'e benách ka' che Benne' Criston', zdan laže'e to žin chawe'." ² No benne' žape chí'e benách ka' che Benne' Criston': Žon byenen bi soa no benne' gak bi da' nnie' chie'.

Žala' soa toze zo'le.
Žala' gake' ban laže'.

Žala' gake' dot li laže'.

Žala' gake' gaxjw laže'.

Žala' wi'e latje gan ga'ngak lježžo ka' žíngake' liže'.

Žala' sáke'le' wsedle' benách ka'.

³ Bi žala' gake' benne' že'je'.

Bi žala' gake' benne' snia.

Bi žala' dan láže'ze' si'e mežw.

Žala' gake' ži'i laže'.

Žala' gake' zen laže'.

Žala' gake' benne' bi zdan laže'e yela' gape.

⁴ Žala' nna bi'e cháwe'do' benách ka' nníta'gake' liže'.

Zi'ne' ka' žala' góngakbe' kan znná xtiže'e.

Žala' gápegakbe' xágakben' ba la'ne.

⁵ (čNakxkze gak to benne' gape chí'e benách ka' che Dios cha' bi žak nna bi'e cháwe'do' benách ka' nníta'gake' liže'?) ⁶ Bi žala' gake' benne' la' wzó lawtie' nake' tzen len Benne' Criston', nich bi tetle wká'n zen kwine', na' bi gak chie' kan gok che da' xiwe', dan' bka'n zen kwinen, na' Dios bchoge' chen kwia yin'. ⁷ Benne' ka' bi zej nbáblene' benách ka' che Benne' Criston', žala' nne cháwe'gake' chie' nich bi soa no benne' wzó'e' le' chela'ale, nich bi chejže' lo yelj che da' xiwe'.

Kan gaxgak benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' žo'o

⁸ Lezka' benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' benách ka' che Benne' Criston': Žala' gákgake' dot li laže'.

Žala' góngake' kan znná'gake'.

Žala' gákgake' benne' bi že'j ka'.

Žala' gákgake' benne' ka' bi zdá'ngake' yela' gape.

⁹ Žala' gape chí'igake' da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Žala' gak dot chawe' yichj lázdo'gake'.

¹⁰ Žala' si' bia'le légake' zga'ale, na' naž si' lo ná'gake' gákgake' benne' ka' gáklengake' benách ka' che Benne' Criston', cha' bi zoa no benne' gak bi da' nnie' ché'gake'.

¹¹ Lezka', no'le che ché'gake' žala' gákgake' dot li láže'gake', na' bi gákgake' benne' wenné che lježe'. Žala' gákgake' zen laže', na' gákgake' dot chawe' lo yógo'te da' žóngake'. ¹² Benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' benách ka' che Benne' Criston':

Žala' soa toze no'le che ché'gake'.

Žala' nna biá'gake' binlo zí'ngake' ka', na' benne' ka' nníta'gake' ližgake' ka'.

¹³ Žon byenen gaken ki, dan' nzi' lo ná'gake' latje gan gápegak benách ka' xtiža'gake' ba la'ne, cha' žóngake' binlo žin da' žóngake' žáklengake' benách ka' che Benne' Criston', na' gákgakže' benne' wechóg laže' kate' zcháljgake' kan nak da' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.

Da' bgache' che da' zka'n zenžo Dios

¹⁴ Zzoja' diža' ki chio' le', la'kze žxen laža'a yedjwía' le' bayente. ¹⁵ Cha' wžela', zzoja' da' ki chio' nich nnezlo' kan žala' gono' lawgak benách ka' nníta'gake' liž Dios, benne' ka' zej nake' che Dios ban, na' zej nake' choch, na' zcháljgake' da' nake' dot da' li. Zej nake' ka' yag ka' da' žóxgaken yo'o, na' ka' da' ka' žon chóchgaken ze'e. ¹⁶ Da' li, zenle'e nak da' bgache' che da' žka'n zenžo Dios, kan nyejw le'e yiche da' žnnan:

Dios blóe'e lawe', na' goke' benách.
Gok bia' nake' chawe' dan' wyóe'e Dios Be'
La'y.

Blé'egkle wbás ka' che ya'abá che Dios Le'.
Wzé diža' kan nak chie' lawgak benách zi'to'
ka'.

Bejle'gak benách ka' chie' Le' lo' yežlyó nga.
Dios bchise' Le' ža'le kan nake' blo.

4

*Benne' ka' kwej yíchjgake' da' žejle'žo che
Jesús*

¹ Kwáselo zchalj Dios Be' La'y, žnne': "Ža ze lawte ža ka' bale benách ka' wží'igake' che Benne' Criston'." Kwej yíchjgake' da' žejle'žo chie' Le'. Wzé nággake' xtiža'gak benne' ka' yó'ogake' be' wen laže' ka', na' wzé nággake' da' wsédgekle be' xiwe' ka'. ² Wzé nággake' xtiža'gak benách ka' zloé'ezele chawe' kwíngake', benne' ka' zcháljgake' da' wen laže'. Ba nzid láždo'gake' nich bi yeshagan' légake' zia. ³ Ki nake' wséjwgake' xnezgak benne' ka' žénegekle' wchág ná'gake', na' wchí'igekle' benách ka' nich bi gáwgake' da' bnezjw Dios nich yebélenžon, da' gak gawgak benne' ka' žejlé'gake' che Dios, benne' ka' zej nónbi'e da' nake' dot da' li, na' žé'gake' Dios: "Žóxkeno'" kate' žawgaken'. ⁴ Chawe' zej nak yógo'te da' ben Dios, na' bi be žala' wzaožo chela'ale cha' že'žo Dios: "Žóxkeno'" kate' žawžon. ⁵ Žsedle xtiža' Dios žo'o, Le' yeyone' chawe' yógo'te da' žala' gawžo cha' wcháljlenžon-ne', na' nnablžon-ne' gon chawe'e da' gawžo.

Kan žezój chawe' benne' wen žin che Jesús

⁶ Cha' wsedlo' lježžo ka' da' ki, na' yežojo' chawe', na' gako' benne' wen žin li laže' che Jesús, Benne' Criston', na' gak bia' nsedlo' binlo kan nak che da' žejle'žo chie' Le', na' kan nak da' chawe' da' žsedlžo, da' žape chí'on. ⁷ Bzoa chela'ale diža' ka'ze ka' che yežlyó nga kan zej nak da' zchaljgak no'le gole ka'. Bénteze da' gonon ga gako' choch nich gono' kan žénele Dios. ⁸ Láte'ze yebélenlo' da' gono' da' gonon ga gakže wale ni'a no'o, san da' zen da' yebélenlo' da' gono' nich gako' wale lo da' nake' che Dios. Da' ni nake' da' yebélenlžo yežlyó nga, na' lezka' da' yebélenlžo ža ka' te yeza'žo yežlyó nga. ⁹ Diža' ni nake' dot da' li, na' zakan' si' lo ná'gaken yógo'te benách ka'. ¹⁰ Che len, da'

zenle'e žsaka' zi' kwinžo žonžo žin, dan' žxen láže'žo Dios ban. Benne' Criston' gote' nich yeslé' yógo'te benách ka'. Žeslé' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.

¹¹ Bchi'le, na' bsedle benách ka' nich góngake' da' ki. ¹² Bi žala' no benne' wzóe' le' chela'ale dan' nako' xkwide', san žala' gono' da' wloe'elen benne' ka' žejlé'gake' che Dios žala' góngake' kan žono' le'. Ki wloe'elo' légake'.

Len da' zchaljo', na' len da' žono',
kan nži'ilo' lježo' ka', na' kan yo'o Dios Be'
La'y,

kan žono' kan žnno', na' kan nako' dot
chawe'.

¹³ Kate' ne žbez' na' zejte la'a neda' gan zo', be' láže'teze go'lo' yiche la'y lawgak benách ka' nníta'gake' gan zo'. Bzejni'i-gekle' da' ni, na' bsedlen légake'. ¹⁴ Bi wdío' ka'ze da' benn Dios chio', dan' benne' chio' kan wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo' wláz Dios kan gaken chio', katen' bžoa ná'gake' le', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wnnábgekle' Dios gon chawe'e le'.

¹⁵ Bénteze da' ki. Be' láže'teze gono' ki, nich lé'egkle yógo'te benách ka' kan zej žata' chio' da' ka' zej nake' che Benne' Criston'. ¹⁶ Wdape chí'i kwino', na' wdape chí'i da' žsedlžo. Bénteze da' ki, na' cha' žono' ki, na' yeló' le', na' yelagak benne' ka' yéngekle' le'.

5

Kan žala' gon xkwide' Timoteo

¹ Bi tilo' benne' byo gole ka', san bzejni'i-gekle' ka' xakzo' ka'. Bzejni'il xkwide' byo ka' ka' bi' bíche'kzo' ka'. ² Bzejni'il no'le gole ka' ka' xna'kzo' ka'. Bzejni'il xkwide' no'le ka' ka' bi' zankzo' ka', nak dot chawe' da' zza' lažo'o.

³ Wdape ba'la'ne no'le wzebe ka', no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'. ⁴ Cha' zoa to no'le wzebe zej nníta' xkwide' chie' ka', o za'sóe' ka', žala' wsédgeklbe' góngakbe' kan žénele Dios, na' gáklengakbe' zga'ale benách ka' nníta'gake' ližgakbe' ka', na' yebí'igakbe' chegak xa' xna'gakbe'. Da' ni nake' chawe', na' da' žaz laže' Dios. ⁵ Na'a, no'len da' li nake' no'le wzebe, na' nga'ne' toze', žxen laže'e Dios, na' dot ža dot yel zcháljlene' Le', na' žnnábteze' Le' ni'a chegak benách chie' ka', ⁶ san no'le wzebe na', no'len žone' kan nak da' zdan laže'e, nake' ka' to no'le gat kate' ne zoe' nbane'. ⁷ Lezka', bchi'le benách ka' nníta'gake' gan zo', nich góngake' kan nak tlebe len da' ki, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake'. ⁸ Cha' zoa no'len bi zwawe' lježe' ka', na' da' nakže blo, cha' bi zwawe' benách ka' nníta'gake' liže', na' žži'e che da' žejle'žo che Benne' Criston', na' nbága'že' zia ka' to benne' bi žejli'e che Dios.

⁹ Toze no'le wzebe na', no'len' ba zejže' ka chonnal'yiz, gak báblene' benne' ka' žáklengakle-ne', cha' bi bka'ne' benne' byo chie' nich sóalene' yetó benne' byo. ¹⁰ Žon byenen soa no benne' wzóa lie' kan nak che no'le wzebe na' kan nak da' chawe' da' žone'. Gáklenle-ne' cha' besgole' xkwide' ka', na' cha' zwi'e gan ga'ngak lježžo ka' zá'gake' yež' zi'to', na' zžingake' liže', na' cha' znezjwe' da' ye'j gawgak benách ka' che Dios, na' cha' žáklene' benne' ka' zžáka'gake', na' cha' žónteze' da' naken chawe'.

¹¹ No'le wzebe ka' bi na' zéjgake' chonnal'yiz, bi žála' báblengake' no'le ka' žáklengakle-ne', dan' góngake' kan zdan láže'zegake', na' wží'igake' che Benne' Criston', na' yénegekle' wchág ná'gake' da' yoble. ¹² Cha' góngake' ki, na' bága'gake' dola' dan' wzóagake' che'la'ale da' bejlé'gake' che Benne' Criston' zga'ale. ¹³ Lezka' gágake' no'le za'wed ka', na' no'le kon želdaze' bi be žin žóngake', na' kégeze gágake' za'wed, san lezka' gágake' no'le wenné che ljéžgake' ka', na' gágake' benne' wedile' ka', na' nnágake' da' kegle. ¹⁴ Che len, ženela' wchág na'gak no'le wzebe ka' da' yoble, no'le ka' bi nápegake' zan yiz, na' yesgólake' xkwide' ka', na' wsédgekle' binlo xkwide' ka' nníta'gakbe' yo'o che chégake', nich bi wé'gake' latje no benne' nnie' chežo, bennen' zži'e chežo žo'o, nolžo žejle'žo che Benne' Criston'. ¹⁵ Ki žála' gaken, dan' ba beyálgake' bale', na' žóngake' kan žénele da' xiwe'.

¹⁶ Cha' zej nnita' no'le wzebe ka' liž no benne' byo o no'le, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' žála' gáklenle' légake', nich bi wsaka' zi'gake' benách ka' che Benne' Criston'. Ki gaken, benách ka' che Benne' Criston' gak gáklengake' no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'.

¹⁷ Wdápeže ba la'ne benne' gole' ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', na' zžna biá'gake' binlo, na' wdápele'eže ba la'ne benne' gole ka' žóngake' žin, benne' zžégake' diža' chawen', na' žsédgekle' benách ka'. ¹⁸ Nyejw le'e yiche la'y da' zžnan: "Bi ko'o do žoa' bežen' zlejba' zoa' scribe." Lezka' zžnan: "Benne' wen žin nake' zi si'e lajzwe'."

¹⁹ Bi si' lo no'o da' zžna no benne' žesbage'e zia no benne' gole, benne' žape chí'e benách ka' che Benne' Criston', cha' bi zej nnita' chope chonne benne' ka' zžoa ligake' dan' bene'. ²⁰ Benne' ka' žóntezgake' dola', bdil-gake' lawgak yógo'te benách ka' che Benne' Criston' nich žébegak yezika' benne' ka' Dios. ²¹ Ni'a che Xažo Dios, na' ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' wžé Dios, zchi'la' le' gono' kan zžnagak diža' ki. Tlebe kan žála' wchi'a lážo'o benách ka', na' bi gapo' ba la'ne

toze benne'. ²² Bi wžoate no'o nitó benne', bi gono' le' wen žin che Benne' Criston', nich bi bago'o tzen len le' dola' ni'a che da' žone' cha' gone' dola'.

²³ Biž ye'jo' nisze. Dan' zdia' li'o žála' ye'jo' láte'do' xis uba wał nich ga'nen chawe'.

²⁴ Dola' ka' da' zej nbaga' bale' benách ka' la' lawgaken zga'ale kate' žingake' gan wchi'a laže' Dios légake', na' te na' la' law dola' da' zej nbaga' yezika' benách ka'. ²⁵ Lezka', la' law žin chawe' da' bengak benách ka', na' cha' bi nla' lawn, bi gak nitó benne' wkache'e to chi'ize žin na' da' bene'.

6

¹ Yógo'te benne' ndo'w ka' žála' gápele'egake' ba la'ne benne' xángake' ka' nich bi gak no benne' nne xiwe'e che La Dios, na' che da' bsedle' Le'. ² Benne' ndo'w ka' cha' žejle'gak xángake' ka' che Benne' Criston', bi žála' wká'ngake' légake' ka'ze dan' zej nake' ljéžgake' ka'. Žála' góngakže' binlo xchíngake' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yebéleengekle' žin chawen', na' Benne' Cristo na'kzen' nži'ile' légake'. Bsedle benách ka' nníta'gake' ga na' kan nak da' ni, na' bzejní'i-gekle'.

Da' zka'n zenžo Dios da' žebélenlžon

³ Cha' zoa no benne' žsedle' da' yoble, na' bi žsedle' diža' chawen' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' žsedlen žo'o kan žála' gonžo kan žénele Dios, ⁴ zka'n zen kwin bennen', na' bi be nnezle'. Zdan láže'e diža' ka'ze ka' kan zej nak diža' zede ka', na' diža' bizjw ka', da' ka' žóngaken ga zgé'egake' benách ka' ljéžgake' ka', na' zdil-lengake' légake'. Lezka' diža' ki žóngaken ga zžne zi'gake' chegak ljéžgake' ka', na' zža' láže'gake' chégake' da' kegle. ⁵ Lezka' žóngaken ga zdil diža' gak benách ka', benne' ka' bi žejní'igekle', na' bi nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li. Žékgekle' gak sí'gake' mežw zen cha' gónlengake' tzen benne' ka' zka'n zéngake' Dios. Bkwas gan zej nnita' benne' ki. ⁶ Da' zente naken da' žebélenlžon kate' len yela' zen láže' zka'n zenžo Dios. ⁷ Bi be bia'žo žo'o katen' bla'žo yežlyó nga, na' lezka', bi be yeywa'žo katen' yeza'žo yežlyó nga. ⁸ Che len, cha' de da' gawžon, na' da' gákwžon, žála' chaz láže'žon. ⁹ Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape, gak chégake' da' gonen ga bága'gake' dola', na' chéjgake' lo yelj che da' xiwe', na' lo yela' bi nnezle chégake' dan' láže'gake' da' zan da' den, da' ka' gon dítgaken légake'. Da' ki wžia yi'gaken légake', na' góngaken ga gátgake' to chi'ize. ¹⁰ Dan' zdan láže'gake' yela' gape, da' ni žonen ga žóngake' yógo'te da' kegle. Bale' benne' ka', dan' zdan láže'gaken', ba bsángake' da' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' ba žak chégake' da' zan da' žsaka' zi'gaken légake'.

Benne' žone' xchin Jesús nake' ka benne' žejje' lo wdile

¹¹ Na'a le', benne' che Dios, bkwas gan žak da' kegle ki. Be' láže'teze gono' da' naken chawe', na' da' žénele Dios. Bejlé'teze che Benne' Criston', na' bži'il lježo' ka'. Be' laže' gako' zen laže', na' gaxjw laže'. ¹² Kan žon bennen' dot laže'e žejje' lo wdile, ben žin che da' žejle'žo che Benne' Criston', na' be' laže' bi wnito' yela' nban da' zejli kanne. Bliž Dios le' nich si'on. Chawe' gok da' bzoa lio' kan žejli'o che Benne' Criston', dan' wnnón' lawgak benne' zan, benne' zzoa ligake' dan' wnnón'. ¹³⁻¹⁴ Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' zej nbanlen yógo'te da' zej nnitan', na' lezka' ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' bzoa lie' da' nak chawe', da' wnné' kwáselo law Ponsio Pilato, zchi'la' le' gape chi'o da' ka' gož Benne' Criston' žo'o. Žala' gako' dot chawe', na' bi be gono' da' gonen ga no benne' nmie' chio'. Ki žala' gono' na' zejte ža la' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ¹⁵ Kate' žin ža yelá' Jesusen', Dios wloe'ele' law Le'.

Dios nake' la'y. Toze' Le' yo'o lo ne'e dot yela' wnná bia', na' znna bi'e yógo'te benne' ka' znna biá'gake', na' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka'. ¹⁶ Toze' Le' zóateze', na' zoe' lo baní' gan bi gak žin no benne' žakze chie'. Batkle bje'el no benne' Le', na' bi gak no benne' le'ele' Le'. Chie' Le' gáta'teze da' žape Le' ba la'ne, na' yela' wnná bia'. Ka'kze gaken.

¹⁷ Bchi'le benne' ka' zej nape' yela' wnni'a ža ni zoažo na'a, nich bi wká'n zen kwíngake', na' nich bi wxén láže'gake' yela' wnni'a na' dan' bi sóatezen. Žala' wxén láže'gake' Dios ban, Bennen' žónnli'e yógo'te da' žebélenžon. ¹⁸ Bchí'i-gekle' góngake' da' naken chawe', nich chanže žin chawe' da' žóngake', da' naken to yela' wnni'a li laže'. Žala' wnézjwgake' late' chegak benách yache' ka', na' we' láže'gake' légake'. ¹⁹ Cha' góngake' ki, na' wtóbgake' yela' wnni'a da' naken li laže', da' yebélengekle' ža ka' da' zá'gaken, na' gata' yela' nban li laže' chégage'.

Da' bchi'le Pablo xkwide' Timoteo

²⁰ Ljéža'do' Timoteo, wdape chi'i da' nzi lo no'o, na' bkwas gan zej nnita' benne' ka' zchaljgake' da' ka'ze, na' diža' ka' da' bi zej zakan', na' diža' bizjw ka', da' ka' zchaljgak benne' ka' znnázegake' žákgake' da' zenle'e, na' žon láže'gake' kan zej nak da' ka' žóngake'. ²¹ Ba'le benách ka', benne' wzí' lo ná'gake' diža' ki, bchíxgekle' kan nak da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Znnabla' Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDĒ' TIMOTĒO

Pablo žape' "Padiox" xkwide' Timoteo

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bėnlėno' neda' tzen žin che Benne' Criston', na' nži'ila' le'. Naka' wbás bsela' Benne' Criston' dan' žėnele Dios gaka' ki, nich gak da' bchebe laže'e, wnezwje' yela' nban da' zejli kanne chežo, dan' zoalėn Jesús, Benne' Criston'. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lažo'o.

Timoteo žala' wzóa libe' che Jesús

³ Kate' zcháljena' Dios žapa' Le' "Žóxkeno" kan nak chio' le'. Bi žsana' znnaba' ni'a chio' dot ža dot yel, law Dios, Bennen' žona' xchine' dot laža'a kan bengak xa wdé chia' ka'. ⁴ Kate' žėjsá' laža'a kan wžežo', na' žak laža'a yełe'ela' le', nich gak yebela' dot laža'a. ⁵ Žapa' Dios: "Žóxkeno" dan' bžin chia' diža' da' žonen ga žėjsá' laža'a kan žejli'o che Benne' Criston' dot lažo'o. Xna' golo' Loida, na' xno'o Eunise, bejlé'gake' chie' Le' zgá'alegake' ka le', na' nnėzkzela' lezka' le' žejli'o chie' Le' na'a.

⁶ Dan' naken ki, žsa'a lažo'o yesbano' da' benn Dios chio', dan' wži'o katen' neda' bžoa na'a le', na' wnnabla' Dios bi da' gonne' chio'. ⁷ Dios Be' La'y, Bennen' benn Dios chežo, bi nake' to be' da' gonen ga žėbežo, san bennke' Le' Be' La'y chie' chežo. Dios Be' La'y na' žone' ga napžo yela' wak, na' ga nži'ilžo lježžo ka', na' ga znnabla' kwinžo. ⁸ Che len, bi yedoe'elo' wchaljo' che Xanžon', na' bi yedoe'elo' kan žak chia' neda', nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Xanžon', san benlen tzen benne' ka' zzáka'gake' dan' zžėngekle' benách ka' diža' chawen'. Dios wnezwje' yela' wak chio' nich gak gono' ki. ⁹ Dios na'kze beslé' žo'o, na' bliže' žo'o nich gakžo dot chawe'. Bi bliže' žo'o dan' zoa da' chawe' da' benžo žo'o, san bliže' žo'o dan' gónekeze' Le', na' dan' be' laže'e žo'o. Ža ni'te bzoe' ki chežo zga'ale kate' bi na' soa yežlyó nga, dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston'. ¹⁰ Na'a, ba blá' dan' žonn Dios chežo, dan' blá' law ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o. Beké'e yela' wak che yela' got, na' blœ'e'ele' law gak gápežo yela' nban da' zejli kanne, da' bi kwia yin', dan' nápežo ni'a che diža' chawen'.

¹¹ Benne' Criston' wžie' neda' nich wchalja' diža' chawen', na' nich gaka' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka'. ¹² Che len zžaka'a da' ka' da' žákaken chia' nga, san bi

žedoe'ela', dan' nónbi'a Bennen' žejli'a chie'. Nnėzkzela' Le' nape' yela' wak nich gape chie' da' bdia' lo ne'e na' zejte ža yełé'e.

¹³ Diža' chawen' dan' benlon', dan' bchaljan', žala' gaken chio' to da' zloe'elen kan žala' wlœ'e'elo' benách ka' kan žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' kan nži'ilžone'. ¹⁴ Wdape chi'i da' nak chawe', dan' nži' lo no'o. Gak gono' ki len yela' wak che Dios Be' La'y, Bennen' zóalene' žo'o.

¹⁵ Ba nnėzkzelo' kan bengak yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia, wlėj yichjgake' neda'. Fijelo, na' Hermójenes zej nbáblene' benne' ka'. ¹⁶⁻¹⁷ Znnabla' Xanžo Dios yeyache' láže'le' benne' ka' nníta'gake' liž Onesiforo, dan' ben choche' neda' zan chi'i. Katen' blá'a neda' lo yež Roma, dot laže'e beyilje' neda', na' bežel-le' neda'. Bi bedoe'ele' ni'a chia' neda' dan' nyejwa' liž ya nga, nžėja' do ya. ¹⁸ Znnabla' Xanžon' yeyache' láže'le' le' ža na' žine' law Dios. Ba nnėzkzelo' kan góklėne' žo'o, katen' wzóažo lo yež Éfeso.

2

Timoteo žala' gakbe' ka to benne' žeze' lo wdile

¹ Na'a, zi'na'do', ben choch lažo'o lo da' žonn Jesús, Benne' Criston', chio'. ² Da' benlo' da' bchalja' neda' lawgak benne' zan, benne' ka' zzoa lígaken', bden lo na'gak benne' ka' žóngake' kan znnágake', benne' ka' gak wsėdgekle' yezika' benách ka'.

³ Žala' soelo' da' wsaka' zi'gak benách ka' le' kan zzoelen to benne' nake' che Jesús, Benne' Criston', na' dot laže'e žeze' lo wdile. ⁴ No benne' žeze' lo wdile, bi chejchaze' da' ka' žongak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, nich chaz laže' bennen' wžie' le' nich gake' benne' chie' žeze' lo wdile. ⁵ Lezka', no benne' chaze' lo witje, bi be si'e cha' bi žitje' kan žala' gone'. ⁶ Benne' žaz ža'ne', zga'ale' le' si'e che da' yelape'. ⁷ Bsa' laže' da' ni da' žapa' le', na' Xanžo na'kze gone' ga chejni'ilo' yógo'ten.

⁸ Bejsá' laže' kan goken che Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' goke' za'só Dabí, na' wdé gote', bebane' lo yela' got. Ki znnabla' chawen' da' zchaljan'. ⁹ Dan' zchalja' diža' chawen', zzaka'a da' žaken chia', na' zejte nyejwa' liž ya nga ka to benne' wen da' zinnj, san bi nyejw xtiža' Dios. ¹⁰ Che len zzoela' yógo'te da' ki dan' nži'ila' benne' ka' wžekze Dios, nich yelágake'. Jesús na'kze, Benne' Criston', žone' ga želagak benne' ka' nich si'gake' baní' li laže' chie'. ¹¹ Naken káteze znnabla' da' ni:

Cha' nátlenžo Le', sóalėnžo-ne' nbanžo.

¹² Cha' soelžo da' sáka'žo, nna biá'lenžo Le' tzen.

Cha' nnažo bi nónbia'žo-ne', Le' nne' bi nónbi'e žo'o.

¹³ La'kze bi žonžo kan zannažo, Le' žónteze' kan znne'.

Le' bi gak wché'e da' nakkze' Le'.

Benne' wen žin che Jesús, benne' žežoje' chawe'

¹⁴ Bsa' láže'gak benne' ka' nnita'gake' gan zo' kan zej nak da' ki, na' ni'a che Xanžo Dios bchi'i-gekle' nich bi til diža'gake' kan zej nak diža' ka'ze ka'. Diža' ki žóngaken ga kwia yi'gak benne' ka' zzi' lo ná'gake' légaken. ¹⁵ Be' láže'teze yežojo' chawe' law Dios nich gako' benne' wen žin bi žedoe'ele' ni'a che žin da' bene'. Žala' wkonlo' binlo žin diža' da' naken dot da' li. ¹⁶ Na'a, bkwas gan zej nnita' benne' ka' zcháljgake' da' bi zaka', na' diža' ka'ze ka', dan' žongak diža' ki ga góngakže' da' bi žénele Dios. ¹⁷ Segak diža' ka' da' zcháljgake' kan žžen yižwé' nozo' da' žlan. Himeneo len Fileto zej nbáblene' benne' ka' zcháljgake' ki. ¹⁸ Benne' ki bchixgekle' kan nak da' naken dot da' li, dan' znnágake' ba wdé ža žala' yebangak benne' gat ka', na' bže' zédgekle' bałe benách ka' na' zejte biž žejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁹ Da' ben choch Dios zóatezen, na' zoa to da' nak bian', dan' znnan: "Dios nónbi'e benne' ka' zej nake' chie'." Lezka' znnan: "Le kwas gan žak da' kegle, yógo'tele le'e nakle che Benne' Criston'."

²⁰ To lo yo'o zen zej yo'o da' zej naken, kégeze oro, na' plat, san lezka' da' zej naken yag, na' yo. Zkonlžo bažen žin kwáselo, na' yebažen ga bi nak kwáselo. ²¹ Nich gakžo kan zej nak da' ka' zkonlžo žin kwáselo, na' nich gak gonžo da' naken chawe', na' gakžo da' wkonle Xanžon' žin, žala' kwasžo gan žak da' kegle. Cha' gonžo ki, gakžo zi gonžo yógo'te žin chawe'.

²² Bzoa chela'ale da' ka' žóngaken ga se láže' no benne' da' kegle kan nak da' žaken chegak xkwide' ka'. Be' láže' gako' chawe'. Ben da' žonzen ga žejli'o che Benne' Criston', na' da' žonen ga nži'ilo' lježo' ka', na' da' žonen ga zgá'nlenžo' lježžo' ka' chawe'do'. Kan zej nak da' ki, benlen tzen benne' ka' zcháljgake' Xanžon', ne nak dot chawe' yichj láždo'gake'. ²³ Na'a, lezka' bzoa chela'ale diža' ka'ze ka', na' diža' da' bi zej zakan', dan' nnézkzelo' žóngaken ga zdil diža'gak benách ka'. ²⁴ Benne' wen žin che Xanžon' bi žala' til diža'lene' benách ka', san žala' gake' gaxjw láže' lawgak yógo'te benách. Žala' gak wse-dle' benách ka', na' gake' zen láže'. ²⁵ Lo yela' gaxjw láže' chie' žala' wzejni'ile' benne' ka' zži'igake' che da' zchalje'. Cha' gone' ki, Dios gak wnezjwe' légake' latje yeyát láže'gake' nich gónbia'gake' da' naken dot da' li. ²⁶ Ki yelágake' lo yelj che da' xiwe' gan zej

nžeje', na' yeyágake' chawe' nich góngake' kan žénele Dios.

3

Kan gaggak benách ka' ža se lawte ža ka'

¹ Lezka' žala' nnezlo' da' ni: ža se lawte ža ka' sáka'le'egak benách ka'. ² Kate' ža ka' nnita'gak benne' ka' góngake' ki: Ži'igekle' la' kwíngakze', na' dan láže'gake' yela' gape.

Wká'n zen kwíngake', na' gon kwíngake' benne' blo ka'.

Nne zi'gake' che da' ka' zej naken la'y.

Wži'igake' che xa xná'gake'.

Gágake' benne' bi chak láže' ka'.

Bi góngake' kan žénele Dios.

³ Bi ži'igekle' kan žala' góngake'.

Gágake' benne' zižje láže' ka'.

Nnégake' che ljéžgake' ka'.

Bi nna bia' kwíngake', na' gágake' benne' ža'a ka'.

Bi lé'egekle' chawe' da' naken chawe'.

⁴ Gágake' benne' wdé ljéžgake' ka', na' bi gá'ngake' chawe'.

Wlóe'el kwíngake' ka' benne' zen ka'.

Ži'igekle' da' dan láže'gake', na' kege Dios.

⁵ Wlóe'el kwíngake' ka' benne' ka' zej nónbi'e Dios,

san bi soalen yela' wak che Dios légake'.

Bkwas gan zej nnita' benách ka'. ⁶ Lezka', lo yela' wen láže' chégake' chó'ogake' yo'o ka', na' gon láže'gekle' no'le bi nnezle ka' nich si' lo na'gak no'le ka' da' žsédgekle'. No'le ka' bága'gake' dola' zan, na' we' láže'gake' da' ka' dan láže'gake', da' ka' bi zej zakan'. ⁷ Yéntezegekle no'le ka' diža' ka' da' wchaljgak benne' ka', san bi chejni'igekle' da' naken dot da' li. ⁸ Kan gógak Janes len Jambres, benne' ka' bži'igake' che Moisés, lezka' gaggak benne' ki, wži'igake' che da' naken dot da' li. Gágake' benne' chol láže' ka', na' chixgekle' kan nak da' žejle'žo che Benne' Criston'. ⁹ Bi be si'gakže', san gak bia' zej nake' benne' bi nnezle ka' lawgak yógo'te benách ka', na' gak chégake' kan gok chegak Janes len Jambres, benne' ka' bžia' yi' Dios.

Da' bsa' láže' Pablo Timoteo

¹⁰ Nnézkzelo' le' kan nak da' žsedla' neda' benách ka', na' da' žona'. Nnezlo' da' že' láža'a gona', na' kan žejli'a che Benne' Criston', na' kan naka' gaxjw láže', na' kan nži'ila' lježa' ka', na' kan zzoela' da' žak chia'. ¹¹ Lezka' nnezlo' kan wžia' láže'gak benách ka' neda', na' da' ka' wžaka'a, da' ka' gógaken chia' lo yež Antiokía, na' lo yež Ikonio, na' lo yež Listra. Da' ka' wžia' láže'gak benne' ka' neda' bzoelan', na' Xanžo Jesusen beslé' neda' lo yógo'te da' ka'. ¹² Yógo'te benne' ka', benne' žénegekle' gágake' dot chawe' dan' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', lezka' sáka'gake' da' ka' kwia láže'gak benách ka' légake'.

¹³ Na'a, benne' wen da' zinnj ka', na' benne' wen laže' ka', góngakže' ki. Gon láže'gekle' benách ka', na' benách ka' gon láže'gekle' légake'.

¹⁴ Na'a, wdape chi'i da' ka' nsedlo', na' da' wzi' lo no'o, dan' nónbia'kzo' benne' ka' bsédgekle' le'. ¹⁵ Katen' goko' xkwide', na' zejte na'a ža, nónbi'o da' ka' zej nyejwn le'e yiche la'y, da' ka' gak wzejní'igeklen le' nich yeló' dan' žejli'o che Jesús, Benne' Criston'. ¹⁶ Yógo'te da' ka' zej nyejwn le'e yiche la'y Dios bzejní'ile' benách chie' ka', benne' ka' bzójkake' da' bchalj Dios. Da' ka' zej nyejwn le'e yiche zej zakan' nich wsédgeklen žo'o, na' wlóe'egeklen da' gonžo, na' yego'ogaken žo'o nez chawe', na' wzejní'igeklen žo'o nich gakžo chawe'. ¹⁷ Ki žóngaken, nich gak ban laže' no benne' nake' che Dios, na' nich gak gone' yógo'te da' naken chawe'.

4

¹⁻² Ni'a che Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchi'la' le' wzenlo' benách ka' xtiža' Xanžon'. Lekze' wchi'a laže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka', ža na' katen' yel'é'e nich nna bi'e. Be' laže' gono' da' ni, cha' žak chawe' chio'o bi žak chawe'. Lo yela' zen laže' chio', bloe'el dan' žongak benách ka', na' bsa' láže'gake', na' bzejní'i-gekle' kan nak dan' žsedlžo žo'o. ³ Ki žala' gono' dan' žin ža katen' bi wzé nággake' da' chawe' da' žsedlžo, san yénegekle' yénegekle' da' žaz láže'zegake'. Wtóbgage' chégake' benne' ka' wsédgekle' légake' da' zdan láže'zegake'. ⁴ Wzóagake' chelja'ale da' naken dot da' li, na' si' lo ná'gake' diža' ka'ze ka'. ⁵ Na'a, žala' gako' zen laže' lo yógo'te da' žono'. Bzól da' wsaka' zígake' le'. Bzenle benách ka' diža' chawen'. Dot lažo'o ben žin dan' wló'o Benne' Criston' lo no'o gono'.

⁶ Kan nak chia' neda', ba bde kwina' lo na' Dios, na' za' gótgake' neda' dan' žona' xchin Dios, na' ža yezá'a yežlyó nga za' žinen. ⁷ Kan žon no benne' dot laže'e žeje' lo wdile, lezka' bena' neda' žin, na' ba beyóž bena' neda' dan' wló'o Benne' Criston' lo na'a gona', dan' bena' kan nak tlebe len da' žejle'žo chie' Le'. ⁸ Na'a za' si'kza' da' žala' si'gak benne' chawe' ka', dan' gonn Xanžon' chia' neda' ža na', na' nak chawe' kan zchi'a laže'e žo'o. Kege chia' nedza' gonnen', san lezka' gonnen' chegak yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Le', na' dot láže'gake' želbeze' ža yel'é'e.

Da' bzoj Pablo kan žala' gon Timoteo

⁹ Be' laže' yidtio' ga zoa' ni, ¹⁰ dan' bsan laže' Demas neda', dan' nži'ile' da' žebélenle' yežlyó nga, na' wyeje' lo yež Tesalónika. Ben byenen wyéj Cresente gan nbab Galasia, na' lezka' wyéj xkwide' Tito gan nbab Dalmasia. ¹¹ Toze Lukas zóalene' neda'. Bche' xkwide' Markos nich yídenbe' le' tzen, dan' nakbe'

gónlenbe' neda' tzen xchin Benne' Criston'. ¹² Bselja'a xkwide' Tíkiko lo yež Éfeso. ¹³ Katen' yido', bedjwá' laže' yichan' dan' bka'na' lo yež Troas lo liž Karpo, na' lezka' bedjwá' yiche ka', na' da' nakže blo, yichen' da' naken yid.

¹⁴ Kantr, benne' wen yeso' ya ka', bene' chia' da' zan da' zia. Xanžo na'kze yebi'e chie' kan nak da' bene' chia' neda'. ¹⁵ Wdape chi'i kwino' che bennen', dan' zži'ili'e che da' zchaljžo.

¹⁶ Kate' da' nežw chi'i bla'a neda' lawgak benne' yolawe' ka', bi goklen nitó benne' neda', san bsan láže'gake' yógo'te benách ka' neda'. Bi žénela' yebéj yichj Dios légake'. ¹⁷ Xanžon' wzóalene' neda', na' ben choche' neda' nich yeyóž wchalja' xtiže'e nich yéneklen yógo'te benách zi'to' ka'. Ki goken, Xanžo na'kze beslé' neda'. Goken chia' ka' belá' lo na'gak beže yixe' ka'. ¹⁸ Xanžo na'kze yeslé' neda' lo yógo'te da' kegle ka', na' gape chie' neda' kate' žintia' gan žnna bi'e Le' ya'abá che Dios. jGa'n zen Le' to chi'ize! Ka'kze gaken.

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹⁹ Wdape "Padiox" Prisila len Akila, na' lezka' benách ka' nníta'gake' liž Onesiforo. ²⁰ Bga'n Erasto lo yež Korinto, na' bka'na' Trófimo gan nbab Mileto dan' žake' yižwé'. ²¹ Be' laže' yido' ga zoa' ni žga'ale kate' žin byo' zag ka'. Eubulo, na' Pudente, na' Lino, na' Klaudia, na' yógo'te lježžo ka' nníta'gake' nga, žápegake' le' "Padiox".

²² Žnnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', sóalene' le'. Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TITO

Pablo žape' "Padiox" xkwide' Tito

¹ Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Tito. Nako' ka' zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Benne' Criston'. Naka' wen žin che Dios, na' benne' wbás bseła' Jesús, Benne' Criston'. Bsele'e neda' nich gona' ga chejle'gak benách ka' chie' Le', benne' ka' wžekze Dios, nich gónbia'gake' da' naken dot da' li kan žala' gon no benne' nónbi'e Dios. ² Ki naka' neda' dan' žxen laža'a ba nzi'a yela' nban da' zejli kanne da' bchebe laže' Dios wnezjiwe' chežo žo'o ža ni'te kate' bi na' gata' yógo'te da' zej nnitan', na' Le' žonkze' da' bchebe laže'e gonon'. ³ Kate' bžin ža chen, Dios blóe'ele' law xtiže'e, da' bdien' lo na'a neda' wchaljan'. Dios na'kze gože' neda' gona' ki. Nakkze' Le' Benne' Weslá chežo. ⁴ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' beslé' žo'o, gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj laždo'o.

Žin che Jesús da' žon Tito lo yežlyó Creta

⁵ Bka'na' le' lo yežlyó Creta, nich wsó'o da' žiážjegekle benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nnita'gake' ga na', nich gákgake' dot li laže', na' nich wnnito'o benne' gole ka' yógo'te yež ka', benne' ka' gape chi'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nnita'gake' to to yež ka', kan ba goža' le' gono'. ⁶ To benne' gole, benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston': Žala' gake' benne' bi žone' da' gak no benne' nnie' chen.

Žala' soa toze zo'le'.

Žala' chejle'gak zi'ne' ka' che Benne' Criston'. (Bi žala' góngakbe' da' gak no benne' nnie' chen, bi nne' bi žóngakbe' žin, o zži'igakbe' che xa xná'gakbe'.)

⁷ Bi žala' gone' da' gak no benne' nnie' chie' kan žone' xchin Dios.

Bi žala' gake' benne' zide, o benne' ža'a, o benne' že'je', o benne' wedile diža', o benne' zdan laže'e yela' gape.

⁸ Žala' wnezjiwe' gan ga'ngak lježžo ka' želžine' liže'.

Žala' dan laže'e gone' da' naken chawe'.

Žala' gake' benne' žejni'ile'.

Žala' gake' benne' chawe'.

Žala' žebe' Dios, na' nna bia' kwine'.

⁹ Žala' gape chi'e diža' da' li kan ba nsedle', nich gak wzejni'ile' benách ka' kan naken tlebe len da' chawe' da' žsedlžo, na' nich gak wzóa žie' benne' ka' zži'igake' chen.

¹⁰ Ki žala' gak gone' dan' zži'igak benne' zan che xtiža'žo, benne' ka' zchaljgake' da' bi

zakan', na' žon láže'gekle' benách ka'. Benne' zan, benne' žóngake' ki, zej nake' benne' judío ka', benne' ka' znnágake' žon byenen chog lo xpéla'gak benne' byo ka' da' nak bian' zej nzi'e xtiža' Dios. ¹¹ Benne' ki, žon byenen wzóa žio' légake', dan' zchižgake' yógo'te benách ka' nnita'gake' bíte'teze yo'o gan želyo'é, na' žsédgekle' da' bi žala' wsédgekle'. Ki žóngake' nich si'gakze' mežw.

¹² To benne' wbáblene' benách Creta ka' gan zo', bennen' bchalje' lo wláz yodo' chégake', wnné'.

Žon láže'tezgak benne' Creta ka'.

Žej nake' ka' beko' yiže' snia ka'.

Žej nake' benne' za'wed, benne' wawle'e ka'.

¹³ Da' ni da' bchalje' kan zej nake' naken dot da' li. Che len bdil'gake' nich gak li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', ¹⁴ na' nich bi wzé nággake' diža' ka'ze ka' da' zchaljgak benne' judío ka', na' bi góngake' kan zna benách ka' žala' góngake', benne' ka' bzóagake' cheła'ale da' naken dot da' li.

¹⁵ Yógo'te da' non Dios naken chawe' chegak benne' chawe' ka', san chegak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' bi žejlé'gake' che Dios, bi be zoa'en légake' da' naken chawe', san dot da' zej nake' naken sban, na' zejte da' zpek yichjgake', na' da' zza' láže'gake'. ¹⁶ Znnágake' zej nónbi'e Dios, san da' žóngake' bi naken tlebe len dan' znnágake', dan' zej nake' benne' bi žaz laže' ka'. Bi žóngake' kan znnágake', na' bi gak góngake' nitó da' naken chawe'.

2

Žala' wsedlžo da' naken chawe'

¹ Na'a, da' zchaljo' žala' gaken tlebe len da' chawe' da' žsedlžo.

² Bsedle benne' byo, benne' gole ka':

Žala' wchaljgake' diža' chawe' ka'.

Žala' gákgake' benne' chawe' ka'.

Žala' gákgake' benne' žejni'igekle'.

Žala' chejlé'gake' che Benne' Criston' dot láže'gake'.

Žala' ži'igekle' ljéžgake' ka'.

Žala' sóegekle' da' gak chégake'.

³ Bsedle no'le gole ka':

Žala' góngake' da' žaz laže' Dios.

Bi žala' nnégake' che ljéžgake' ka'.

Bi žala' yé'igake'.

Da' žóngake' žala' wsedlen da' nak chawe'.

⁴ Bsedle xkwide' no'le ka'.

Žala' ži'igekle' benne' byo che chégakbe', na' ži'ngakbe' ka'.

⁵ Žala' gákgakbe' no'le žejni'ile.

Žala' gákgakbe' no'le chawe' ka'.

Žala' gape chi'igakbe' da' de ližgakbe'.

Žala' gákgakbe' ži'i laže'.

Žala' gápegakbe' ba la'ne benne' byo che chégakbe'.

Žala' bi góngakbe' da' gonen ga no benne' nnie' che xtiža' Dios.

⁶ Bsedle xkwide' byo ka':

Žala' gágakbe' xkwide' žejni'ile.

⁷ Žala' góntezo' da' naken chawe', na' ki wlo'e'elo' légakbe' kan žala' góngakbe'. Kan žsedlo' žala' wlo'e'elen nako' li laže', na' gaxjw laže'. ⁸ Žala' wchaljo' diža' chawe' ka' nich bi soa da' gak no benne' nnie' chen, nich yedoe'ele no benne' wži'e' chen, na' bi gak nnie' chele le'e.

⁹ Bsedle lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zej nake' benne' ndo'w ka':

Žala' gágake' gaxjw laže' len xángake' ka'.

Žala' góngake' yógo'te da' žaz láže'gak xángake' ka'.

Bi žala' wži'igake' che xángake' ka'.

¹⁰ Bi žala' wkache' lánagake' da' naken che xángake' ka'.

Žala' wlo'e'el kwíngake' chawe' lo yógo'te da' žóngake'.

Yógo'te da' žóngake' žala' wlo'e'elen nak chawe' xtiža' Dios, Bennen' beslé' žo'o.

¹¹ Yela' ži'i laže' che Dios ba bla' lawn lawgak yógo'te benách ka' nich yelágake'. ¹² Len žsedlen žo'o biž žala' gonžo da' bi žaz laže' Dios, na' bi dan láže'žo da' naken che yežlyó nga, san žala' gakžo zen laže', na' gakžo chawe' ža ni zoažo na'a, na' gonžo kan žénekeze Dios. ¹³ Žala' kwežžo da' žxen láže'žo gonen ga gak yela' ba nez zen chežo, dan' gaken ža na' katen' la' law Jesús, Benne' Criston', lo baní' zen chie'. Nake' Dios zen, na' Bennen' žeslé' žo'o. Lekze' bchebe laže'e gone' da' ni. ¹⁴ Lekze' bde kwine' lo wlažžo žo'o, nich beya'we' žo'o lo yógo'te da' bi naken chawe', na' žeyone' žo'o chawe' nich gakžo benách chie' ka', na' nich yénelžo gonžo da' naken chawe'.

¹⁵ Bsedle da' ki, na' bzejni'ilen benne' ka', na' len yela' wnná bia' bdíl-gake'. Bénteze ki, nich bi gak no benne' wka'ne' xtižžo' ka'ze.

3

Da' žala' gongak benách ka' žejlé'gake' che Jesús

¹ Bsa' láže'gak lježžo ka' nich góngake' kan znnagak benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' yolawe' ka', nich góngake' kan znnaxtiža'gake'. Žala' sóatezgake' góngake' da' naken chawe'. ² Bi žala' nnégake' chegak ljéžgake' ka', na' bi žala' tił diža'gake' len légake', san žala' gágake' gaxjw laže', na' dot li laže' lawgak yógo'te benách ka'.

³ Lekza' žo'o, zga'ale gokžo benne' bi žejni'ile ka', na' bži'izo che Dios. Wdažo wnitžo, na' gokžo ka' benne' ndo'w ka', dan' benžo da' bdan láže'žo, da' bi naken chawe',

na' yezika' da' wyáz láže'žo. Lekza' benžo žo'o da' kegle, na' bge'elžo lježžo ka'. Bi blé'egikle benách ka' žo'o chawe', na' žo'o bi ble'elžo lježžo ka' chawe' tožo yetožo. ⁴ Naž bla' law Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' nak bia' nake' dot chawe', na' nži'ile' yógo'te benách ka'. ⁵ Beslé' žo'o, kege dan' zoa bi da' naken chawe' da' benžo žo'o, san dan' beyache' láže'le' žo'o. Beyone' žo'o chawe', na' bene' ga nakžo benne' kobe ka'. Napžo yela' nban kobe dan' zoa'en Dios Be' La'y žo'o. ⁶ Dios bsele'e Dios Be' La'y chežo dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o. ⁷ Be' laže'e chežo, na' beyone' žo'o chawe' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo, dan' žxen láže'žo gonne' chežo.

⁸ Da' ni da' zzoja' chio' le' naken dot da' li. Žénela' wsedlo' benne' ka' žejlé'gake' che Dios, da' ki, nich we' láže'gake' góntezgake' da' naken chawe'. Da' ni naken chawe', na' záka'le'en nich si' lo na'gak yógo'te benách. ⁹ Na'a, bi go'o no benne' latje wchalje' da' bi zakan', o we' laže'e kan zej nak lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', o wchalje' diža' bizjw ka', o tił diže'e kan nak che da' bchi'le Moisés. Da' ki bi zej zakan', na' bi gáklengaken nitó benne'.

¹⁰ Cha' zoa no benne' ga na', benne' žone' chope la'a benách ka' che Benne' Criston', te wsó'o laže'e to yetó čhi'i, cha' bi yenle' chio', na' žala' yebejle-ne' gan zdoble. ¹¹ Nnézkzelo' to benne' žone' ki ba beyake' benne' bi nake' chawe', na' žone' doła'. Ba nbage'e zia ni'a che dan' žone'.

Da' bzoj Pablo da' žala' gon Tito

¹² Kate' sela'a Artemas o Tíkio gan zo', ben byen yido' ga zoa' ni lo yež Nikópolis, dan' ba besyožan' ga'na' nga byo' zag ka'. ¹³ Senas, bennen' ždie' diža' da' znná benne' yolawe', na' Apolo, žíngake' gan zoale le'e. Begó'o légake' nez len yela' žaklen, nich bi be yážjegekle'. ¹⁴ Bsedle lježžo ka' góntezgake' da' naken chawe', nich gata' bi da' wnézjwgake' chegak benne' ka' zoa bi da' žiážjegekle', nich gak bia' ki zej nake' che Benne' Criston'.

Pablo len lježe' ka' zzélgake' diža' benách ka'

¹⁵ Yógo'te benne' ka' nníta'lengake' neda' žápegake' le' "Padiox". Wdape "Padiox" benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' zej nži'ile' žo'o dan' žejlé'gake' che Dios. Znnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO CHE FILEMÓN

Pablo žape' "Padiox" Filemón

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" Filemón. Lježžo, Timoteo žonlenbe' neda' tzen, na' nži'ilo' le'. Žono' le' xchin Benne' Criston' kan žonton' neto'. Lezka' žapa' "Padiox" zo'lo', Apia. Nake' no'le zanžo žejli'e che Benne' Criston'. Lezka' žapa' "Padiox" zi'no', Arkipo. Nakbe' che Jesús, Benne' Criston', ka to benne' žejle' lo wdile, na' žonbe' xchine' Le' kan neto' žonton'. Lezka' žapa' "Padiox" benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbake' lo ližo'. Nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Jesús, Benne' Criston'. ³ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lāždo'le.

Kan žon Filemón dan' žejli'e che Jesús

⁴ Žejša' lāže'teza' le' kate' xcháljlena' Dios chežo, na' žápeteza' Le': "Žóxkeno'." ⁵ Ki žona' dan' žžin diža' ga zoa' ni kan nži'ilo' Xanžo Jesusen', na' kan žejli'o chie' Le', na' kan nži'ilo' yógo'te benách ka' ba wžíe' Le'. ⁶ Znnabla' Dios gone' ga gonle'e žin da' xchaljo' kan nak da' žejli'o che Benne' Criston', nich si'gak benne' ka' nnita'gake' ga na' yógo'te da' naken chawe', da' žonn Jesús, Benne' Criston', chežo lo yela' ži'i lāže' chie'. ⁷ Žebela', na' zzi' zena' dan' nži'ilo' lježžo ka', na' beno' le', bicha'a, ga beyák lāže'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Filemón žala' yenit lawe' Onésimo, xkwide' ndo'w chie'

⁸ Che len, la'kze nzi' lo na'a, dan' naka' wbás bseła' Benne' Criston', wchi'la' le' kan žala' gono', ⁹ žáta'yoela' le' lo yela' ži'i lāže' chia', na' naka' benne' gole, na' nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Jesús, Benne' Criston'. ¹⁰ Žáta'yoela' le' lo wláz xkwide' Onésimo, xkwiden' bena' ga beyakbe' che Benne' Criston', na' che len nakbe' ka' zi'nkza' ga nyejwa' liž ya ni.

¹¹ Xkwide' ni, zga'ale bi be wzáka'be' chio', san na'a záka'be' chio' le', na' lezka' chia' neda'. ¹² Xkwide' ni žesela'a-be' gan zo'. Na'a, wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne, dan' nži'ila'-be'. ¹³ Gónela' gá'nlenbe' neda' nga, nich lo wlazo' le' gonbe' xchina' kate' ne nyejwa' liž ya nga dan' xchalja' diža' chawen', ¹⁴ san bi be žénela' gona' da' bi naken da' žak lažo'o le', nich bi gon byena' gákleno' neda', san gak gákleno' neda' dan' žénekelon'. ¹⁵ Bkwasljga xkwide' Onésimo gan zo' to chi'ido' nich yežinbe' to chi'ize gan zo'. ¹⁶ Na'a, biž gakbe' chio' ka to xkwide' ndo'w, san gakbe' chio' ka to bi' lježkzo', dan'

nakbe' bi' lježžo žejle'be' che Benne' Criston', na' nži'ilo'-be'. Nakbe' ki chia' neda', na' žala' gákžebe' ki chio' le', kege ka lježžo', san ka bi' bicho'o žejle'be' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

¹⁷ Che len, cha' nako' toze len neda', wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne. ¹⁸ Cha' bi da' zia benbe' chio' o cha' bi da' nbága'be' chio', wnnáteze neda' nbaga'an. ¹⁹ Neda', Pablo, len na'kza' zzoja' da' ni chio', znnia': nedkza' chizjwa' bi da' nbága'be', na' kege yapa' le': lezka' nbago'o le' chia' neda' yógo'te da' napo' dan' bena' neda' ga napo' le' yela' nban da' zejli kanne. ²⁰ Ka'kze gaken, bicha'a. Cha' zoa da' yebéleno' dan' nakžo che Xanžon', ben da' ba góta'yoela' le' dan' naka' bicho'o žejli'a che Benne' Criston', na' nich gono' ga yeyák laža'a.

²¹ Zzoja' da' ni chio', dan' žxen laža'a le', gono' kan znná xtiža'a, na' nnezla' gono' yelate' ka da' ba góta'yoela' le'. ²² Lezka' znnabla' le' wkwezo' gan soa' ližo', dan' žxen laža'a yežoja' liž ya nga, na' la'a gan zoale le'e dan' xcháljlenle Dios, na' znnáblele-ne' lo wlaza' neda'.

Pablo zzoje' da' žápegake' "Padiox" Filemón

²³ Epafras žape' le' "Padiox." Nyéjwlene' neda' tzen liž ya nga dan' žone' xchin Jesús, Benne' Criston'. ²⁴ Lezka' Markos, na' Aris-tarko, na' Demas, na' Lukas, žápegake' le' "Padiox." Benne' ki žónlengake' neda' tzen žin che Benne' Criston'.

²⁵ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' ZZEJNI'ILEN BENÁCH HEBREO KA'

Dios bcháljlene' zo'o lo na' Zi'nkze'

¹ Zan chi'i, na' da' zan kan ben Dios, bcháljlene' xa xto'zo ka' za ni'te lo na'gak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'. ² Ža ni zoažo na'a, kate' ze lawte, Dios bcháljlene' zo'o lo na' Zi'nkze'. Dios wnnakze' gape Zi'ne' na' yogo'te da' zej naken chie' Le', na' lo na' Zi'ne' na', Dios bene' yežlyó nga. ³ Zi'ne' na' nake' ka' to da' žsa'ni' len yela' baní che Dios, na' kan nak Zi'ne' na' žloe'elen law dot da' nakkze Dios. Zi'ne' na' žonkze' ga nnita'tezgak yogo'te da' zej den, zkonle' žin da' žnne' len yela' wak zen chie'. Katen' beyož bene' da' žeyón zo'o chawe' law Dios dan' beké'e doła' da' nbága'žo, na' bejži'e kwit li ža che Dios, Bennen' ži'e žnna bi'e ža'le.

Zi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka'

⁴ Zi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka' che Dios, dan' nakže blo da' lie' ka zej nak lagak wbás la'y chie' ka', kan bzoa Dios le' dan' nake' Zi'nkze'. ⁵ Dios batkle gože' to wbás che ya'abá chie' kan gože' Zi'ne', katen' wnné':

Nako' Le' Zi'na'.

Bloe'ela' law na'a naka' Xō'.

Batkle bchalje' che to wbás che ya'abá kan bchalje' che Zi'ne', katen' wnné':

Neda' naka' Xe',

na' Le' nake' Zi'na'.

⁶ Lezka', katen' Dios bzoe' Zi'nkzen' lo yežlyó nga, na' wnné':

Yogo'te wbás che ya'abá yengekle' xtiža' Le'.

⁷ Kan zej nak wbás che ya'abá chie' ka', wnné':

Zež nak wbás che ya'abá ka' ka be' da' žaken.

Zež nak wbás wen žin chia' ka' ka yi'.

⁸ Na'a, kan nakkze Zi'ne', wnné':

Gan ži'o žnna bi'o, nna biá'tezo', Dios.

Nak chawe' kan žnna bi'o.

⁹ Nži'ilo' da' nak chawe', na' kege da' bi nak chawe'.

Che len neda', Dios chio', bdia' lo no'o yela' wnná bia',

na' bena' ga napžo' Le' yela' žebél

ka da' napgak lježo' ka'.

¹⁰ Lezka' wnné':

Le', Xan, katen' wzó law, beno' yežlyó nga,

na' len na'kzo' beno' ya'abá.

¹¹ Te chégaken, san Le', zoakzo' to chi'ize.

Yogo'te da' ka' tébgaken kan zteb to laže',

¹² na' ka to laže' wtobo' légaken,

na' chó'ngakon' ka to laže' teb,

san Le', batkle wchá' kwino'

na' batkle te chio'.

¹³ Dios batkle gože' to wbás che ya'abá chie' kan gože' Zi'ne', katen' wnné':

Wžé' kwita' li ža

kate' gonža' ga wzóa žibgak lawo'

benne' ka' bi žlé'egekle' Le' chawe'.

¹⁴ Yogo'te wbás che ya'abá ka' che Dios zej nake' be' wen žin ka' che Dios, na' bsele'e légake' nich gáklengake' benne' ka' želágake'.

2

Bi žala' wzoožo chela'ale yela' žeslá

¹ Che len, žala' we' láže'le'ežo da' ba benžžo, nich bi wzoožo xtiža' Dios chela'ale. ² Dižan' da' bžinen chežo ža ni'te lo na'gak wbás ka' che ya'abá che Dios, naken dot da' li, na' yogo'te benne' ka', benne' bi bėngake' kan žnna dižan', Dios bsaka' zi'e légake' kan nak tlebe len da' bėngake'. ³ Lezka' bi yelažo žo'o lo da' wsaka' zi' Dios žo'o cha' wzoožo chela'ale yela' žeslá ni. Xanžo na'kze bchalen' zga'ale, na' benne' ka' bėngekle' chie' Le' blo'e'gekle' žo'o naken dot da' li. ⁴ Lezka' Dios na'kze bloe'ele' žo'o naken dot da' li, dan' bene' da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebanžžo, na' da' zan yela' wak zen ka', na' benne' chežo da' ka' zej naken che Dios Be' La'y kan gónekzele' Le'.

Dios bene' ga beyák Jesús kan nakžo žo'o

⁵ Dios bi bdie' lo na'gak wbás ka' che ya'abá chie' yežlyó da' zan', dan' zchaljto' chen. ⁶ Na'a, kan nak da' ni, nyejw le'e yiche la'y da' wnná to benne' bzoa lien', katen' wnné':

Dios, žebanla' dan' že' lažo'o benách ka'.

Žebánle'ela' dan' žákleno' légake'.

⁷ Beno' légake' to chí'ido'ze yelate' gaxjw

ka zej nak wbás ka' che ya'abá chio'.

Bzo' chegak benách ka' yela' zen, na' yela' ba la'ne.

⁸ Bdio' lo ná'gake' yogo'te nich nna biá'gaken'.

Ka' naken, katen' bdie' lo ná'gake' yogo'te,

bi be bka'ne' da' bi bdien' lo ná'gake', san

na' zejte na'a ža, bi žle'elžo yo'o yogo'ten lo

ná'gake'. ⁹ Nnežlžo da' goken che Jesusen'.

Dios bene' ga goke' to chí'ido'ze yelate' gaxjw

ka zej nak wbás ka' che ya'abá chien', dan'

goke' benachze nich gote', na' wzake'e lo

yela' got lo wlazgak yogo'te benách ka', dan'

be' laže' Dios žo'o nich goken ki. Dan' ben

Jesusen' da' ni, Dios bene' ga nape' yela' zen,

na' yela' ba la'ne.

¹⁰ Dios bene' yogo'te da' žle'elžo, na' žone'

ga zej nnitan'. Dios bene' kan žala' gone'

katen' bene' ga nak bia' nak Benne' Criston'

Benne' Weslá li laže' ni'a che da' wzake'e.

Ki ben Dios che Benne' Criston', Bennen'

bene' yela' žeslá nich gak yechi'e benne' zan

ya'abá che Dios. ¹¹ Le' žeyón chawe'e benách

ka' nich gákgake' che Dios. Benne' ka' žeyón

chawe' Benne' Criston', toze nak Xágake', na'

Xakze'. Che len, Zi'n Dios bi žedoe'ele' katen'

znne' zej nake' biche'e ka'. ¹² Ka nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: Wcháljlēna' bicha'a ka' kan nako' Le', Dios. Ga zej ndobe benách chio' ka' gola' da' we lawa' Le'.

¹³ Lezka' wnné': Wxén laža'a Dios.

Ga yoble wnné':

Le wia neda' len zi'na' ka', Benne' ka' benn Dios chia'.

¹⁴ Che len, dan' zej nak zi'ne' ka' bel'a' žen, lezka' Benne' Criston' ben kwine' kan zej nake', na' golje' bel'a' žen. Ki bene' nich gok gote', na' ka' goken beké'e yela' wnná bia' che da' xiwe', dan' wzí' lo nan' goten benách ka'. ¹⁵ Ki ben Benne' Criston' nich gok beslé' yógo'te benne' ka' gógake' ka' benne' ndo'w ka' kate' ne zej nnite'e nbángake', dan' bžébegake' yela' got. ¹⁶ Nak bia' bi bene' ki nich gáklene' wbás che ya'abá ka' che Dios, san nich góklene' benne' ka' zej nake' za'só Bran. ¹⁷ Che len, ben byenen gok Benne' Criston' kan zej nak lježe' ka', nich gake' law Dios to bxož blo, benne' žone' kan znne', na' žeyache' láže'le' benách ka', na' lezka' nich gone' da' gon ga gata' lo ne'e yeké'e doła' da' zej nbaga' benách ka'. ¹⁸ Na'a, dan' wzáka'kze Benne' Criston', na' dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga bage'e Le' doła', che len nape' yela' wak gáklene' benne' ka', žon da' xiwe' da' ženelen gonen ga bága'gake' doła'.

3

Jesús nakže' blo ka Moisés

¹ Che len, zi'na'do' ka', le'e na' nakle che Dios dan' bliže' le'e, le wia binlo kan nak Jesús, Benne' Criston'. Nake' wbás bsela' Dios, na' lezka' bxož blo che da' nzi' lo na'žo. ² Jesusen' žone' kan znna xtiža' Dios, Bennen' bzoe' Le' latje chie', na' žone' kan ben Moisés, benne' bene' kan znna xtiža' Dios, da' bene' lawgak yógo'te benách ka' che Dios. ³ Jesusen' nakže' blo ka Moisés na', nich ga'n zene' Le', kan nakže blo to benne' nak chie' to yo'o ka no benne' wen žin zoe' lo yo'on'. ⁴ Yógo'te yo'o, zoa no benne' benen', san Dios bene' yógo'te da' zle'elžo. ⁵ Da' li Moisés na' bene' kan znna xtiža' Dios lawgak benách ka' che Dios, san goke' ka to benne' wen žin, nich bdié' da' ka' wnnakze Dios lawgak benách ka'. ⁶ San Benne' Criston' nake' Zi'nkze Dios, na' žone' kan znna xtiža' Dios. Na'a benách ka' che Dios zej yoe'e lo ne'e Le'. Žo'o nakžo benách ka' che Dios cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze lawte ža ka', kan žon chochžo láždo'žo, na' kan žebélenžo da' žxen láže'žo.

De latje gan yezi' láže'gak benách ka' che Dios

⁷ Che len, nyejw le'e yiche kan wnná Dios Be' La'y, da' znnan: Na'a, cha' ženlele da' zchalj Dios,

⁸ bi gonle zide láždo'le

kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios katen' gónegekle' si' biá'gake' Le' lo latje dach.

⁹ Gónegekle xā xto'le ka' si' biá'gake' neda' la'kze blé'egekle' da' ka' bena' choplalj yiz.

¹⁰ Che len bža'a benách ka' wnníta'gake' ža na',

na' wnníta': "Žchixtezgekle' kan zža' láže'gake'.

Bi žénegekle' yénegekle' da' ženela' góngake'."

¹¹ Che len bža'a légake', na' ben chocha' xtiža'a, na' wnníta':

Bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len neda'.

¹² Le gape chi'i kwinle, zi'na'do' ka', nich bi gonle zide yichj láždo'le nitole le'e, na' bi kwáslenle Dios ban, na' bi wsanle žejle'le che Dios. ¹³ Na'a, le wzejní'il tole yetole yógo'te ža, kate' ne naken ža ni zoažo na'a, nich bi gon láže'l da' nak doła' le'e, na' bi gonle zide yichj láždo'le nitole le'e. ¹⁴ Yógo'težo gónlenžo Benne' Criston' tzen cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze lawte ža ka', kan wzó law žon chochžo kwinžo.

¹⁵ Ki žála' gonžo kate' ne znna xtiža' Dios:

Na'a, cha' ženlele chi'i Dios,

Bi gonle zide yichj láždo'le,

Kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios.

¹⁶ ¿Nož benne' ka' bėngekle' xtiža' Dios, na' bží'igake' chie' Le'? Yógo'te benne' ka' bebėj Moisés lo yežlyó Egipto bėngake' ki. ¹⁷ ¿Nož benne' ka' bža'a Dios légake' choplalj yiz? Gokgak benne' ka' bėngake' doła', na' gótgake' lo latje dach. ¹⁸ ¿Nož benne' ka' Dios ben choche' xtiže'e, na' wnné' bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len Le'? Gokgak benne' ka' bi bėngake' kan znna xtiža' Dios. ¹⁹ Na'a, žákbe'elžo bi gok chó'ogake' ga na' dan' bi bejlé'gake' che Dios.

4

¹ Na'a, kate' ne nga'n da' bchebe láže' Dios, gone' ga gak cho'ožo latje chie' gan yezi' láže'žo, žála' žébežo wnitžo latje cho'ožo ga na'. ² Benlžo žo'o diža' chawen' kan bėngekle' légake', san dižan' da' bėngekle' bi góklēnen légake', dan' bi bejlé'gake' che Dios katen' bėngeklen'. ³ Žo'o žejle'žo che Dios, na' cho'ožo latje chie' gan yezi' láže'žo. Naken kan wnná Dios:

Che len bža'a légake'

na' ben chocha' xtiža'a, wnníta':

"Bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len neda'."

De latje cho'ožo gan yezi' láže'lenžo Dios tzen, la'kze beyož ben Dios xchine' ža ni'te katen' bene' yežlyó nga, na' ba bezi' láže'e. ⁴ Nyejw le'e yiche la'y da' zchaljen kan nak che ža gaže ža, da' znnan: "Bezi' láže' Dios ža gaže ža lo žin da' bene'." ⁵ Ga yoble znnan: "Bi chó'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len neda'." ⁶ Benne' ka' bėngekle' diža' chawen' zga'ale,

bi wyó'ogake' ga na' dan' bi béngake' kan zńna xtiža' Dios. Che len, žala' cho'ogak benách yoble ka' ga na'. ⁷ Che len, lezka' blóe'el Dios to ža yoble, na' wnné': "na'a ža." Ka' goken, kate' ba wdé yiz zan, na' bchalj Dios lo na' Dabí, kan nyejw le'e yiche la'y, da' zńnan: Na'a ža, cha' žénlele da' zchalj Dios, bi gonle zide lázdo'le.

⁸ Chela' ben Josué ga bezí' láže'gake', bi bchalj Dios wdé na' che yetó ža katen' yezi' láže'gak benách ka' tzen len Le'. ⁹ Che len, nga'n latje chegak benách ka' che Dios nich yezi' láže'lengake' Le' tzen. ¹⁰ Benne' ka' cho'ogake' gan yezi' láže'gake' tzen len Dios, yezi' láže'gake' lo žin da' žóngake', kan bezí' láže' Diosen' lo žin da' bene' Le'. ¹¹ Che len, žala' we' láže'žo cho'ožo gan yezi' láže'lenžo Diosen' tzen. Bi žala' wží'žo che xtiže'e kan bengak benne' ka' bi bejlé'gake' che Dios, na' bi wyó'ogake' ga na'.

¹² Xtiža' Dios nakkzen ban, na' napkzen yela' wak. Zchogžen ka žon to ya ntoche' da' ntochen' bežoep la'al. Zchogen gan zej nžag be' nakkžžo, na' da' zoa lo yichj lázdo'žo, ka nak to da' chazen ga žinten lo žit lo bin. Žonen ga nak bia' da' žbek yichjž, na' da' zža' láže'žo. ¹³ Bi be gak wkáche'žo gan bi gak Dios le'elen'. Yógo'te da' benkze Dios nla' lawn, na' nžojen lawe' law law Dios. Lawe' Le' žon byenen wlo'e'elžo da' ka' da' benžo.

Jesús nake' Bxoz Blo, Benne' zente

¹⁴ Zoa chežo to Bxoz Blo, Benne' zente, Bennen' beyepe' ya'abá che Dios. Bennen' nake' Jesús, Ži'n Dios. Che len žala' ga'nžo choch lo da' nzi' lo na'žo. ¹⁵ Zoa chežo to Bxoz Blo, Bennen' gak yeyache' láže'le' žo'o kan nak da' žaken chežo, dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga бага' Lekze' doła' dot kan žonen da' žénelen gonon ga bága'žo žo'o doła', san Jesusen', bi be doła' bene'. ¹⁶ Che len, dot láže'žo žala' biga'žo gawže gan že' zńna bia' Dios, Bennen' žákłene' žo'o, na' nnablžone' yeyache' láže'le' žo'o, na' lo yela' ži'i láže' chie', gáklene' žo'o kate' bi da' gaken chežo.

5

¹ Dios žbekze' no benne' žénele' ladjw benách ka', nich gake' bxoz blo, na' zžoe' le' nich gone' da' ka' žone' law Dios lo wlažgak benách ka', na' nich wdíe' law Dios da' ka' znéjwžgake', na' bia yiže' ka' žótgake' lo bkog la'y ni'a che doła' da' zej nbage'e. ² Bxoz blon', dan' žak chie' tlebe kan žaken chegak yógo'te benách ka', gak gake' zen láže' len benne' bi nnezle ka', benne' ka' zchíxgекle'. ³ Dan' nak bxoz blon' benachze, che len žala' wdíe' law Dios to bia yiže', bian' gote' lo bkog la'y, ni'a che doła' da' nbága'kze' le', kan žone' ni'a che doła' da' zej nbaga' benách ka'.

⁴ Bi gak nitó benne' gon kwine' bxoz blo, san Dios žbie' no benne' žala' gake' bxoz blo,

kan wžíe' Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw. ⁵ Lezka' goken che Benne' Criston', bi ben kwine' Bxoz Blo, san Dios bzoe' Le' Bxoz Blo. Kan nak da' ni, Dios gože' Le':

Le' nako' Ži'na'.

Bzoa' Le' na'a.

⁶ Lezka' gože' Le' kan nyejw ga yoble, katen' wnné':

Le' náktezo' Bxoz,

kan gok Melkisedek bxoz.

⁷ Benne' Criston', katen' wzoakze' yežlyó nga, bcháljlene' Dios, na' góta'yoele' Le'. Wžéžeyi'e, na' wžeže' law Dios, Bennen' gok yeslé' Le' lo yela' got, na' Dios benle' chie' dan' bžebe' Dios dot láže'e. ⁸ La'kze goke' Ži'n Dios, bsedle' gone' kan zńna xtiža' Dios ni'a che da' ka' gókgaken chie', da' ka' wzake'e. ⁹ Katen' ba gok Benne' Criston' dot kan žala' gak Bxoz Blo, na' Dios bene' Le' Benne' žeslé' to ch'iže yógo'te benne' ka' žóngake' kan zńna xtiže'e. ¹⁰ Naž Dios bzoe' Le' Bxoz Blo kan gok Melkisedek na' bxoz blo.

Žon zož chežo wží'žo che Benne' Cristo

¹¹ Kan nak da' ni, žala' wcháljlento' le'e da' zan, dan' naken zede wzejni'ílto' le'e, dan' bi na' chejni'ílele. ¹² Ba wdé ža žala' gak wsédele le'e benách ka' xtiža' Dios, dan' ba benlele scha, san žon byenen no benne' wsedle' le'e da' yoble da' bi naken zede dan' ba nzi' lo na' no benne' zzo lawe' žejli'e che Benne' Criston'. Nga'nle ka to xkwide' že'ndo', bi'don' ne žáže'be' niže', na' bi gak gawbe' yela' waw choch. ¹³ No benne' žon byenen soa no benne' wsedle' le' da' bi naken zede, nake' ka to xkwide' ne žáže'be' niže'. Bi nsedle' kan nak tlebe len da' nakan chawe'. ¹⁴ Yela' waw choch naken da' žawgak benne' ka' ba zej nake' benne' wale' ka', benne' ka' žónbia'gекle' da' naken chawe', na' da' bi naken chawe', dan' ba bkóngekle' žin yela' žejni'íl chégake'.

6

¹ Che len, bi žala' wsédtežlžo da' ka' ba bsedlžo katen' wzó lawžo ženlžo kan nak che Benne' Criston'. Žala' gólžežo lo yichj lázdo'žo nich gakžo dot li láže' benách chie' ka'. Bi žon byenen wsedlžo da' yoble da' ka' bi zej naken zede:

kan žala' yeyát láže'žo, na'

kan biž žala' gonžo da' kegle ka', na'

kan žala' chejle'žo che Dios, na'

² da' ka' žsedlžo kan žala' yezoažo nis, na'

kan žala' xoa na'žo benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na'

kan yebangak benne' gat ka', na'

kan chog Dios chegak benne' wen da' žinnj ka' gátgake' to ch'i'ize.

Cha' ba nsedlžo yógo'te da' ki bi žon byenen wsédželžon. ³ Ki gonžo cha' Dios gonne' žo'o latje.

⁴⁻⁶ ¿Wak gonžo ga yeyát láže'gak da' yoble benne' ka' žeběj yichjake' Dios, na' zži'igake' chie' Le'? Cha' bžin baní' che Dios lo yichj láždo'gake', na' cha' wži'gake' da' znezjw Dios, na' gógake' toze len Dios Be' La'y, na' cha' wži'gake' diža' chawen' che Dios, na' yela' wak che da' za', na' cha' naž yeběj yichjake' Dios, na' wži'igake' chie' Le', bi gak gonžo ga yeyát láže'gake' da' yoble, dan' gaken kan wdá'gake' Zi'n Dios le'e yag kroze da' yoble, na' gon dítjgekle' Le' lawgak yógo'te benách ka'. ⁷ Benne' ka' žóngake' ki zej nake' ka' yežlyón' da' zzin' nis yejw da' zbixen lawlen zan chi'i. Cha' yežlyón' znezjwn da' yebélengekle benne' ka' žá'ngaken', na' Dios žaz láže'en, ⁸ san cha' zzoazen lba yeche', na' bisgá', na' nga'n ditjen, na' nbaga'n zia, na' ba naken da' wzeyžon.

Da' žxen láže'žo da' žonen ga zga'nžo choch

⁹ La'kze zchaljto' ki, lježto' ka', nži'ildo' le'e, na' žeklto' nakle ka' yežlyón' da' znéjwle'en, na' žebélenlele yela' weslá da' ba nzi'le. ¹⁰ Dios nake' chawe', na' bi gał láže'e žin chawe' da' benle, na' da' ka' benle dan' nži'ilele-ne', na' kan góklenle benne' ka' che Dios, na' zej žáklenle légage'. ¹¹ Na'a, žénelto' we' láže'le lježle tole yetole, na' gonle ki na' zejte za ze lawte za ka', nich gata' chele dot da' žxen láže'le. ¹² Žénelto' bi gagle za'wed, san gonle kan žongak benne' ka' žejlé'gake' che Dios, na' kwezle zen láže', na' si'le da' ka' bchebe láže' Dios gonne' chežo.

¹³ Ki naken dan' ben choch Dios xtiže'e katen' bchebe láže'e bi da' wnezjwe' che Bran. Dan' bi zoa no benne' nakže' blo ka' Dios, che len ben choche' xtiže'e ni'a che la' kwinze'. ¹⁴ Ki wnná Dios: "Da' li gon chawa'a le', na' gona' ga chanle'e za'só' ka'." ¹⁵ Bran na' wleze' zen láže', na' gota' chie' da' bchebe láže' Dios wnezjwe' chie'. ¹⁶ Kate' to benne' žon choche' xtiže'e, žon chochen' ni'a che to benne' nakže' blo ka' le', na' da' ni zzoa žin yógo'te diža' bizjw, dan' ben choche' xtiže'e. ¹⁷ Che len katen' Dios ben choche' da' bchebe láže'e gone', ben chochen' ni'a che la' kwinze'. Bene' ki dan' gónele' wloe'ele' benne' ka' žala' si'gake' da' bchebe láže'e wnezjwe' chégage', nakkzen, na' to chi'ize že' da' bzoa lawe' gone'. ¹⁸ Dan' bchebe láže' Dios, na' dan' ben chochen', da' chopen ki batkle chá'gaken, na' kan nak chegak da' chopen ki, bi gak gon láže' Dios. Ki ben Dios nich gakkzen chežo to da' yeyón zen žo'o. Žxen láže'žo Le', gata' chežo da' zbez láže'žo dan' bzoen' chežo. ¹⁹ Dan' žxen láže'žon zzoa chóchtezen yichj láždo'žo, na' naken ka' to do ya da' zzoa žin to barkw zen. Dan' žxen láže'žon žape chi'i Benne' Criston' ni'a chežo gan zoa Dios ya'abá, na' žen' lo latje la'y dan' zoan xkóže'le láže' da' nałan' lo yodon' da' zoan ya'abá che Dios. ²⁰ Wyó'o Jesusen'

lo wlažžo žo'o gan zoa Dios ka' to benne' žloe'ele' žo'o nez, na' Dios bzoe' Le' Bxoz Blo to chi'ize kan gok Melkisedek bxoz blo.

7

Jesús nake' Bxoz Blo kan gok Melkisedek

¹ Melkisedek goke' benne' wnná bi'e lo yež Salem, na' lezka' goke' bxoz che Dios, Bennen' zente. Kate' ne zezá' Bran, zeyeje' wdé gok wdile katen' blej bchochje' benne' wnná bia' ka', na' bžoj Melkisedek na', na' bejchage' Bran na', na' wnnable' Dios gon chawe'e Bran na'. ² Bran na' bnezjwe' Melkisedek na' to kwe' che to chi kwe' che yógo'te da' wži'e lo wdilen'. Da' zejłás la Melkisedek na' znnan len diža' xiža': "Benne' Wnná Bia' Chawe'" na' lezka' nake' benne' znná bi'e lo yež Salem, da' znnan len diža' xiža': "Benne' Wnná Bia' Zka'n Žie'." ³ Bi nyejw le'e yiche da' znnan wnníta'gak xa xne'e, o xa xta'we' ka', na' bi nyejw ža golje' o ža gote', san nake' kan Nak Zi'n Dios dan' nake' to chi'ize bxoz blo.

⁴ Le wia nga, kan gok Melkisedek na' zen, dan' xazo Bran na'kze bnezjwe' chie' to kwe' che to chi kwe' che da' wlejen' lo na'gak benne' wnná bia' ka', benne' ka' blej bchochje' lo wdilen'. ⁵ Lo da' bžoj Moisés, Dios wnné' benne' ka' zej nake' za'só Lebí, benne' ka' zej nake' bxoz ka', si'gake' to kwe' che to chi kwe' che da' zzi'gak benách Israel ka', la'kze zej nake' ljéžgake' ka', dan' yógo'tegake' zej nake' za'só Bran na'. ⁶ Melkisedek na' bi nake' ljéžgake', san wži'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', bennen' wži'e da' ka' bchebe láže' Dios wnezjwe' chie'. Lezka' Melkisedek na' wnnable' Dios gon chawe'e Bran na', ⁷ na' bi gak nitó benne' wži'e che da' znnan: "Bennen' nakže' blo law Dios znnable' Dios gon chawe'e bennen' nakže' gaxjw." ⁸ Na'a, ža ni zoažo na'a, benne' ka' zži'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka' lezka' zej nake' benách žátgakkze', san Melkisedek na', zoa da' znnan kan nak chie', da' znnan zoe' nbane'. ⁹ Na'a, gak nnažo kan nak che Lebí, na' chegak za'sóe' ka', benne' ka' zži'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka', lezka' wdizjwgake' to kwe' che to chi kwe' katen' Melkisedek na' wži'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', xa gole wdé chégage'. ¹⁰ Ki naken dan' gak nnažo Bran na' ne noe'e Lebín', na' za'sóe' ka' li'e katen' Melkisedek na' bejchage' le', dan' bi na' gáljgake'.

¹¹ Benách Israel ka' zži'gake' xtiža' Moisés lo na'gak bxoz ka', benne' ka' zej nake' za'só Lebín', gan lezka' nbab Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw. Na'a, chela' gak yeyakgak benách ka' dot chawe' law Dios dan' žóngake'

kan zɲna da' bchi'le Moisés na', bi gon byenen soa yetó bɔxoz kan gok Melkisedek na', na' kege kan gok Aarón na'. ¹² Cha' bcha' Dios kan žala' gak bɔxoz, na' žon byenen wché'e da' zchi'le' benách ka'. ¹³ Xanžon', Bennen' nyejw le'e yiche da' ki kan nak chie', nbabe' yetó kwe' za'só Israel ka' nakan da' nbab Lebín', na' che kwe' za'só ka' gan nbab Xanžon', nitó benne' goke' bɔxoz law Dios. ¹⁴ Naken ki dan' nak bia' golj Xanžon' lo kwe' lježe' ka' Judá, na' Moisés na' bi bchalje' che Judá na' katen' bchalje' chegak benne' ka' žala' gágake' bɔxoz ka'.

¹⁵ Nak bia' da' ni ni'a che da' žaken na'a. Kan gok Melkisedek na' bɔxoz, ba blóe'e law yetó Bɔxoz, Jesusen'. ¹⁶ Benne' ni, bi nake' Bɔxoz dan' zɲna da' bsedle Moisés na' kan zej nak lježe' ka', san nake' Bɔxoz dan' nape' yela' wak che yela' nban da' batkle yeyožen. ¹⁷ Nyejw le'e yiche la'y da' zzoa lin chie' Le', da' zɲnan:

To chi'ize nako' Le' Bɔxoz
kan gok Melkisedek bɔxoz.

¹⁸ Na'a, ba wdé che diža' golen' ka' žala' gak bɔxoz, dan' bi wɔpɔkzen yela' wak, na' bi be gok gonon. ¹⁹ Dan' bchi'le Moisés bi gok yeyonen dot chawe' benách ka' law Dios. Na'a, ba wyó'o to da' žžen láže'žo da' nakžen chawe', da' žonen ga gak bíga'žo law Dios.

²⁰ Katen' ben Dios ga nak Jesusen' Bɔxoz, ben choche' xtiže'e. ²¹ Bi ben choch Dios xtiže'e katen' wži'e' benne' ka' nich gágake' bɔxoz ka', san katen' wži'e' Jesusen' nich gake' Bɔxoz, na' ben choche' xtiže'e, na' wnné': Ben chocha' xtiža'a neda', Xano', wnnía': "Bi wchá'a kan gona'.

To chi'ize nako' Le' Bɔxoz
kan gok Melkisedek bɔxoz."

²² Che len, Benne' Criston' nake' Bennen' žone' ga nakkze dižan' da' zka'n chawe' dan' nakžen chawe' ka' gok da' nežwn'. ²³ Bɔxoz ka' gógake' benne' zan, dan' bi gok gá'ngake' nga dan' gógake', ²⁴ san dan' zóateze Jesusen', to chi'ize nake' Bɔxoz, na' batkle gon byenen chaz no benne' latje chie' nich gake' bɔxoz. ²⁵ Che len, to chi'ize gak Jesusen' yeslé' benne' ka' zbiga'gake' law Dios, ni'a che la' Jesusen', dan' zóateze' nbane', na' zɲne chawe'e lo wlázgake' law Diosen'.

²⁶ Ben byenen soa to Bɔxoz Blo ki chežo. Nake' la'y, na' dot chawe', na' bi žónlene' benne' dola' ka' tzen, san nakže' zen ka' yógo'te da' žen' ya'abá che Dios. ²⁷ Jesusen' bi nake' kan zej nak bɔxoz blo ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, dan' ben byenen wdégake' žen law Dios tža tža. Bétgake' bia' yiže' ka' lawe' Le' ni'a che dola' da' zej nbaga'kze', na' wdé na' tlebe bégake' ni'a che dola' da' zej nbaga' benách ka'. Na'a, Jesusen', toze chi'i bdi'e žen law Dios, katen' bde kwine' law Dios, na' blálje' xchenkze' ni'a che dola' da' zej nbaga' yógo'te benách

ka'. ²⁸ Lo da' bchi'le Moisés, benách ka' bi zej nake' dot chawe', zej nake' bɔxoz, san wdé bžin da' bchi'le Moisés ga ni, Dios ben choche' xtiže'e, na' bene' ga nak Ži'akze' Bɔxoz Blo, dan' nake' dot chawe' kan žala' gak to bɔxoz che Dios.

8

Jesús nake' Bɔxoz Blo chežo

¹ Na'a, kan nak da' ba wnnía', zɲnan ki: zoa to Bɔxoz Blo ki chežo, Bennen' wži'e kwit li ža che Dios gan ži'e, zɲna bi'e ya'abá. ² Le' žone' žin ka' Bɔxoz Blo lo latjen' dan' naken dot la'y, dan' naken yodon' dan' bchis Xanžo Dios, na' kege benne' ka'. ³ Dios zbie' yógo'te bɔxoz blo ka' nich wdégake' lawe' Le' da' ka' znéjwgak benách ka', na' ležka' xchengak bia' yiže' ka'. Che len ben byenen soa da' wdé Benne' Criston' law Dios. ⁴ Chela' zoe' yežlyó nga, bi gake' bɔxoz, dan' zej nníta'teze bɔxoz ka' nga, benne' ka' zdégake' law Dios da' ka' znéjwgak benách ka' kan zɲna da' bchi'le Moisés. ⁵ Bɔxoz ki žóngake' žin che to da' žlóe'ezelen, dan' naken ka' to bxin che dan' zoan ya'abá che Dios. Ki naken dan' wnná Dios katen' gože' Moisés gone' yo'o yiddon', na' wnné': "Bwia nga, ben yógo'te dot kan nak dan' blóe'ela' le' law ya'a na'." ⁶ Na'a, Bɔxoz Blo chežo ni, žone' žin che da' záka'žen, na' ni'a che da' bene' Le' zoa chežo to diža' da' zka'n chawe' da' záka'žen, dan' zchaljen che to da' záka'žen, dan' bchebe láže' Dios gatan' chežo.

⁷ Chela' wdape dižan' da' zka'n chawe' da' nežwn' dot yela' wak, bi ben byenen soa to diža' bežope da' zka'n chawen'. ⁸ Na'a, Dios žlóe'ele' bi beyagkak benne' ka' dot chawe' lawe' Le' katen' bchalje' dan' nyejw le'e yiche la'y, da' zɲnan:

Le' wia nga, zɲna Xanžo Dios: "Ža'gak ža ka' katen' wzó'a' to diža' kobe da' wká'n chawen', dan' gónlena' benne' Israel ka', na' benne' Judá ka'.

⁹ Bi gaken kan gok dižan' da' zka'n chawen', dan' bénlena' xa xtó'gake' ka', ža na' bežwa' ná'gake', na' bebéjgaka'-ne' lo yežlyó Egipto. Dan' wléj yichjgake' diža' chia' da' zka'n chawen', neda' wléj yichjgaka'-ne'." Ki zɲna Xanžo Dios:

¹⁰ "Che len, ki gak diža' da' wká'n chawen' dan' gónlena' benách Israel ka' te ža ki." Ki zɲna Xanžo Dios:

"Wchiza' lo yichj lázdo'gake' da' wchi'la' na' wzojan' lo yichj lázdo'gake'.

Naž gaka' Dios chégake' na' légake' gágake' benách chia' ka'.

¹¹ Bi gon byenen no benne' wsedle' lježe', na' nne':

Benbia' Xanžo Dios.

Ki gaken dan' gónbia'gake' yógo'tegake' neda', gan so law no benne' nake' gaxjw, na' zejte no benne' nake' blo.

¹² Yeyache' láže'la' légake',

na' yenít lawa' da' kegle da' bégake',

na' biž chejsá' laža'a dola' da' zej nbage'e."

¹³ Katen' bchalj Dios che to diža' kobe da' zka'n chawen', naken dan' ba bgole diža' nežwn', na' za' te che dan' ba ngolen, na' ba naken da' ba wdén.

9

Latj la'y da' žen' ngaze, na' Latj La'y da' žen' ya'abá

¹ Na'a, kan nak dižan' da' zka'n chawe' da' nežwn', wnníta'gak da' zchi'i' ka' kan žala' wká'n ženžo Dios, da' ka' bžággaken dižan'. Latje la'y, da' bžagen dižan', goken che yežlyó nga. ² Ki gok yo'o la'y na' da' goken yid. Lo latjen' da' wžen' lawle, dan' nzin' latje la'y, wnníta'gak da' ka' nwá'gaken yi', na' bkog la'y gan bkwa'gake' yet xtildo' ka' law Dios. ³ Xkóže'le laže' bežope dan' nalan' lo yo'on', wzóa latjen' da' nzin' latje la'yte, ⁴ na' lo latjen' wzóa to bkog da' goken oro gan bžéygake' yale, na' lezka' wzóa to kak ga na', gan wyó'o dižan' da' zka'n chawen', na' gokw kak na' oro, na' loe'ele kak na' wnníta'gak ziga'don' da' goken oro, gan wyó'o yet xtildo' da' nzin' maná, len bar che Aarón, dan' beyeklen ni'a ne'ndo', na' lezka' yej blag ka', gan nyejw dižan' da' zka'n chawen'. ⁵⁻⁶ Law kak na' wnníta'gak chope wbás che ya'abá ka', da' ka' gógaken oro, na' zej nzin' kerubín che latje gan bloe'e law Dios, na' zoagak xílaken lawle latje gan bde bžox blo žen che to žila'do' ni'a che dola'. Ki bnnita' cháwe'gake' da' ki. Žáztezgak bžox ka' lo latjen' da' žen' lawle, gan žóngake' žin chégake' che da' zka'n zéngake' Dios. Bi gak wchalja' na'a dot kan gogkak da' ki.

⁷ Lo latje bežopen', toze bžox blo wyó'e toze chi'i' twiz twiz, na' bi'e žen, da' bdién' law Dios ni'a che dola' da' nbága'kze' le', na' lezka' ni'a che dola' da' zej nbaga' benách ka', dola' ka' bégake' da' bi gókbe'egeklen'. ⁸ Dios Be' La'y zzejni'ile' žo'o bi gok la'žo law Dios na'kze kate' ne žkóngekle' žin lo latje la'yen' da' žen' lawle lo yo'o la'y da' goken yid, da' bžagen diža' nežwn' da' zka'n chawen'. ⁹ Da' ki zej naken to da' žlo'e'ezelen da' žaken na'a ža. Da' ka' bdégake' law Dios len žen chegak bia yixe' ka', bia ka' bétgake' law Dios, bi gok yeyóngaken yichj láždo'gak benne' ka' dot chawe', benne' ka' bka'n zéngake' Dios ki. ¹⁰ Da' ki blo'e'ezeklen kan nak chegak da' we'j bdáwgake', na' kan žala' gon chawe' kwíngake', na' che da' bsedle Dios kan žala' gak che belá' žen chégake'. Dios bnnite' da' ki chégake' na' zejte ža žala' wché'e yógo'te da' ka'.

¹¹ Na'a, ba bedjlá' law Benne' Criston', Bennen' nake' Bžox Blo che da' naken dot chawe', dan' bla' lawn ni'a che da' bene' Le'. Latje La'y gan wyó'e Le' naken blo, na' naken dot chawe', na' bi naken da' ben-gak benách ka', na' bi naken che yežlyó nga. ¹² Na'a, ba wyó'o Benne' Criston' lo Latje La'yen', da' žen' ža'le, kege len xchengak beždo' ka', na' xchengak chibo ka', san len žen chekze'. Toze chi'i' wyó'e lo Latje La'yten', na' ka' goken, bene' ga belážo to chi'ize. ¹³ Da' li, xchengak beže ka', na' chibo ka', na' de chegak beždo' ka', bia bžéygake'-ba' law Dios, da' ka' bchébgake' lo yichjgak benne' ka' zej nbage'e dola', gok yeká'gaken dola' ka' da' zej nbaga' benách ka' nich yeyóngaken légake' chawe' lo belá' žen chégake' kan nak che yela' yodo' chégake'. ¹⁴ Na'a, xchen Benne' Criston' gónle'ežen ki, dan' bde kwine' law Dios, na' goke' dot chawe', na' Dios Be' La'y, Bennen' zóateze', wzóalene' Le'. Na'a, xchen Benne' Criston' žeyonen yichj láždo'žo dot chawe' lo da' ka' wbága'žo, da' ka' žóngaken ga gatgak benách ka'. Ki bene' nich gak bíga'žo nich gonžo žin law Dios ban.

¹⁵ Che len Jesús, Benne' Criston', nake' Bennen' ben choche' diža' koben' da' zka'n chawe', dan' gote' Le', na' beké'e dola' da' wbága'gak benách ka' kate' ne zoa diža' nežwn' da' zka'n chawen'. Lezka' gote' nich gak sí'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' wže', da' ka' zóatezgaken. ¹⁶ Kate' žat to benne', na' cha' ba bžoje' le'e yiche kan žala' chisgake' da' ka' wdape', žon byenen gak bia' ba nat bennen' nich gak góngake' kan žnna dan' bžojen'. ¹⁷ Kate' ba nat bennen', naž gak góngake' kan žnna dižan', san kate' ne zoe' nbane', bi gak góngake' kan žnnan. ¹⁸ Che len, diža' nežwn' da' zka'n chawen' wzakan' dan' gok chochen ni'a che žen, da' žlo'e'elen zoa no benne' gote'. ¹⁹ Katen' Moisés blo'e'ele' benne' ka' kan zej nak yógo'te xtiža' Dios, na' bežwe' žen chegak beždo' ka', na' chegak chibo ka', dan' nchixen nis, na' bežwe' to yixe'do' da' nzin' hisopo, na' yicha' žila' da' ne'jen xna, na' len da' ki bxite' žen dan' nchixen nisen' law yiche gan nyejw xtiže', na' lezka' lawgak benách ka'. ²⁰ Naž gože' légake': "Da' ni naken žen da' žon chochen dižan' da' zka'n chawe' da' bchi'le Dios žo'o gonžo kan žnnan." ²¹ Lezka' Moisés bxite' žen na' lo latje la'y da' goken yid, na' lawgak yógo'te da' bkóngekle' žin lo latje la'y nich bka'n zéngake' Dios. ²² Kan žnna xtiža' Dios, yeláte'ze ka' dachgak yógo'te žala' yeyón žen légaken chawe', na' cha' bi wlálgake' žen, bi yegá'a dola'.

Xchen Jesús, Benne' Cristo, žeká'an dola'

²³ Ki naken, ben byenen wzóa da' beyonen chawe' yodo' da' žen' yežlyó nga da' naken to da' žlóe'ezelen kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, san kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, ben byenen soa to da' yeyonen chawe' benne' ka' chó'ogake' ga na', dan' záka'žen ka xchengak bia beždo' ka'. ²⁴ Bi wyó'o Benne' Criston' lo latje la'yen' da' bengak benách ka', dan' naken to da' žlóe'ezelen kan nak dan' naken dot li laže', san wyó'e' Le' ya'abá na'kze nich gak la' lawe' na'a law Dios lo wlažžo žo'o. ²⁵ Bxoz blo, bennen' zoe' yežlyó nga, zoe' e latje la'yte twiz twiz len žen chegak bia beže ka', san bi žon byenen cho'o Benne' Criston' zan chi'i nich got kwine' law Dios. ²⁶ Chela' goken ki, na' gon byenen saka' Benne' Criston', na' gate' zan chi'i ža ni'te kate' ne žata' yežlyó, na' zejte na'a ža, san na'a, kate' nak ža ze lawte ža ka', toze chi'i bla' lawe', na' to chi'ize bde kwine' law Dios, na' gote' nich beké'e doła' chežo. ²⁷ Kan žon byenen gatgak yógo'te benách ka' toze chi'i, na' te na' Dios wchi'a laže'e légake', ²⁸ ležka', toze chi'i got Benne' Criston', na' bde kwine' law Dios nich beké'e doła' da' zej nbaga' benne' zan. Na'a, la' lawe' da' bežope chi'i, kege nich yeké'e doła', san nich yeslé' to chi'ize benne' ka' žbégzake' Le'.

10

¹ Da' bchi'le Moisés žo'o goken to da' žlóe'ezelen kan nak da' chawe' da' zan', na' bi goken dot kan naken. Che len, dan' bchi'le Moisés góngake' bi gok yeyonen benne' ka' dot chawe', benne' ka' blá'gake' law Dios twiz twiz, na' biá'gake' žen chegak bia beždo' ka', dan' bdétezegaken' law Dios. ² Chela' gok yeyonen légake' dot chawe', na' bi bdétezake' žen na' law Dios, dan' benne' ka' ba beyágake' dot chawe' biž gákbe'egle' zej nbage'e doła'. ³ Žen na' da' bdégake' law Dios twiz twiz benen ga bejsá' láže'gake' zej nbage'e doła'. ⁴ Ka' goken dan' xchengak beže ka', na' chiho ka', bi gok yeká'an doła'.

⁵ Che len, kate' bla' Benne' Criston' yežlyó nga, gože' Dios kan nyejw le'e yiche la'y, da' žnnan:

Bi žénelo' wdé no benne' žen chegak bia beže ka' lawo' Le',

san beno' ga naka' neda' benachze.

⁶ Bi žaz lažo'o wzéy no benne' bia beže ka' lawo',

o wdé no benne' xchéngakba' lawo' ni'a che doła'.

⁷ Naž wnnía': "Zoa' neda' nga nich gona' kan žénelo' Le', Dios.

Naken kan nyejw le'e yiche la'y kan gaken chia'."

⁸ Dan' nyejw zga'ale žnnan: "Bi žénele Dios wdé no benne' žen chegak bia beže ka' lawe' Le'." Da' ni žlóe'elen žo'o biž žaz laže' Dios da' ni, la'kze lo da' bchi'le Moisés gož Dios

légake' góngake' ki. ⁹ Wdé na' žnnan: "Zoa' neda' nga nich gona' kan žénelo' Le', Dios." Da' ni žlóe'elen žo'o žeká' Dios dan' bdégake' lawe' Le' zga'ale, na' zzo'e' latje chen da' bde Zi'nkze' lawe'. ¹⁰ Na'a, Dios žeyone' žo'o dot chawe' dan' ben Benne' Criston' kan žénele Dios katen' bde kwine' lawe' Le' lo wlažžo žo'o, na' gote' toze chi'i.

¹¹ Da' li yógo'te bxoz ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, zžégake' tža tža, na' žóngake' xchingake', na' tlebe kan žóngake', na' zan chi'i zdégake' xchengak bia beže ka' law Dios, dan' bi gak yeká'an doła'. ¹² Na'a, Benne' Criston', toze chi'i, to da' bdie' to chi'ize law Dios ni'a che doła', na' naž bejži'e kwit li ža che Dios, ¹³ ga na' žbeze' ža gon Dios ga benne' ka' bi žlé'egle' Le' chawe' wzóa žibgake' lawe' Le'. ¹⁴ Ni'a che toze da' bdie' law Dios, to chi'ize bene' ga zej nak benne' chie' ka' dot chawe', na' bdie' légake' lo na' Dios. ¹⁵ Ležka' Dios Be' La'y zzoa lie' da' wnné' zga'ale, na' nyejwn le'e yiche, žnne'.

¹⁶ Ki gak dižan' da' wká'n chawen' da' gónlena' légake'

Te ža ki. Žnna Xanžo Dios:

"Wchiza' xtiža'a lo yichj láždo'gake', na' wzojan' lo yichj láždo'gake'."

¹⁷ Wdé na' wnné':

Biž chejsá' laža'a doła' da' wbága'gake', na' žia da' bégake'.

¹⁸ Che len, cha' ba begá'a doła', biž žon byenen bi da' wdežo law Dios ni'a che doła'.

Gak biga'žo law Dios

¹⁹ Na'a, ži'na'do' ka', gak biga'žo law Dios dot láže'žo ni'a che xchen Jesús, Benne' Criston'. ²⁰ Chéjlenžo to nez kobe, da' naken li laže', dan' bzoa Benne' Criston', dan' žžinen xkóže'le lažen' da' bsejwen gan gak chó'ogake' latjen' da' naktan la'y, dan' nnažo, nezen' dan' bsaljwe' chežo dan' bdie' bel'a žen chekze'. ²¹ Jesusen nake' Bxoz zente chežo, na' žnna bi'e benách ka' che Dios. ²² Che len gak biga'žo law Dios dot láže'žo, na' lo yela' žxen laže' chežo, dan' žejle'žo che Benne' Criston', dan' ba beyone' yichj láždo'žo dot chawe', nich bi yesbaga' láždo'žo žo'o žia, na' beyone' bel'a žen chežo dot chawe' len to nis da' záka'le'en. ²³ Žala' soa chochžo, na' bi gak chope láže'žo kan nak da' žxen láže'žo che da' nzi' lo nažo, da' bchebe laže' Dios gonne' chežo, na' Le' žone' kan žnne'. ²⁴ Žala' gon chochžo tožo yetožo, na' gonžo ga ži'ilžo lježžo ka', na' gonžo da' naken chawe'. ²⁵ Bałe benách biž zdóblengake' žo'o. Bi žala' gonžo žo'o kan žongak benách ka', san žala' gon chochžo tožo yetožo, na' gónžežo ki dan' žle'elžo za' žin ža yelá' Xanžon'.

²⁶ Cha' žéjlenžo žonžo doła' kate' ba nónbia'žo da' naken dot da' li, bi be zoa da' gak wdežo law Dios da' yeká'an dołan'.

27 Benne' ka' žóngake' ki, lo yela' zžebe chégake' želbeze' ža chog Dios chégake' ch'ógake' lo yi' gabíl, dan' wzéytezen benne' ka' zži'igake' che Dios. 28 Kate' to benne' bzoe' chela'ale da' bchi'le Moisés, bétgake' le' cha' chope chonne benne' ka' bzoa lígake' da' bene', na' nitó benne' beyache' láže'le' le'. 29 Na'a, cha' no benne' wzóe' chela'ale Zi'n Dios, wzóe' chela'ale xchene' da' žon chochen dižan' da' žka'n chawen', dan' žeyonen žo'o chawe', na' bága'že' zia. No benne' gone' ki wka'ne' ka'ze Dios Be' La'y, Bennen' žonne' chežo da' žiážjelžo. 30 Ki gaken dan' nónbá'žo Dios, Bennen' wnné': "Chia' neda' nak yela' žezi' wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná Xanžo Dios. Ležka' wnné': "Xanžon' wchi'a laže'e benách chie' ka'." 31 Žala' žebe no benne' žala' wsaka' zi'i Dios ban le'.

32 Le chejsá' laže' ža ka' da' ba wdégaken katen' za' bžin baní' chele, na' bzóelele da' zan da' bsaka' zígake' le'e. 33 Blíž zígak benách ka' le'e, na' besbága'gake' le'e zia lawgak benách ka', na' le'e bénlenle tzen benne' ka' wzáka'gake' ki. 34 Ka' goken dan' beyache' láže'lele benne' ka' zej nyejwe' liž ya, na' lo yela' žebél chele bzóelele benne' ka' wlégake' ližle da' ka' gota' chele. Ki benle dan' nnézlele da' nakžen chawe', na' da' zóatezen ya'abá che Dios zej naken chele. 35 Na'a, bi wka'nle dan' žxen láže'le, dan' noan to da' zen da' yebi'i Dios chele. 36 Žon byenen kwesle zen láže', nich kate' ba benle kan žénele Dios gonle, na' si'le da' bchebe laže'e gonne' chele, kan nyejw le'e yiche la'y, kan wnná Dios, da' žnnan:

37 Yetó chí'ido'ze
la' Bennen' žala' yide',
na' bi že'le'.

38 Naž no benne' nake' chawe' lawa' neda', yelá bennen' dan' žejli'e chia' neda'. Cha' yekwase', na' wzóe' neda' chela'ale, biž chaz laža'a-ne'.

39 Na'a, žo'o ni bi nakžo ka benne' ka' žkwásgake', na' zžóagake' Dios chela'ale, na' kwia yígake', san žejle'žo che Benne' Criston', na' ba nzi'žo yela' žeslá.

11

Kan žala' chejle'žo che Dios

1 Na'a, dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo si'žo da' žxen láže'žo, na' nak bia' da' bi na' le'elžo. 2 Ki bejle'gak xa wdé chežo ka' che Dios, na' che len nyejw le'e yiche la'y kan goken chégake', da' žnnan: "Bežójkake' chawe' law Dios."

3 Dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo bene' Le' yežlyó nga len to díža'ze. Ležka', katen' ben Dios yógo'te da' zle'elžo, bkonle' žin da' bi na' soan.

4 Dan' bejlé' Abel, zi'n Adán, che Dios, na' bdie' žen che bia yíxe'do' ka' law Dios, to da' záka'žen ka da' bde Kaín, bi' bíche'be' Abel na' law Dios, na' che len Dios bchalje' che Abel na', na' wnné' nake' chawe', na' wdape' ba la'ne dan' bdie' lawe' Le'. La'kze ba na' natel Abel na', na' zejte na'a ža, nakan kan ne zchalje', dan' bejli'e che Dios.

5 Dan' bejlé' Enok, za'só Adán na' che Dios, wdíe' ya'abá che Dios, na' bi gote', na' biž blé'egekle' le', dan' Dios bechi'e le', na' nyejw le'e yiche la'y kan nak chie', da' žnnan: "Zga'ale kate' Dios bechi'e le', Enok na' bene' da' žaz láže' Dios." 6 Na'a, cha' bi žejle'žo che Dios, bi gak gonžo da' žaz laže'e Le', na' nich bíga'žo law Dios, žon byenen chejle'žo zoakze' Le', na' žechebe' che no benne' žnnable' Le' gáklene' le'.

7 Katen' Dios bzejni'ile' Noé kan žala' gaggak da' bi na' gekle Noé na', dan' bejli'e che Dios, ben Noé na' kan žnna xtiža' Dios, na' bene' barkw zen na' da' nzin' Arka, na' lo barkwn' belagak lježe' ka' tzen len le'. Dan' bejli'e che Dios, bene' ga nak bia' nžog chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga gátgake', na' belé' lo nisen' dan' bejli'e che Dios.

8 Katen' Dios bliže' Bran, dan' bejlé' Bran na' che Dios, na' bene' kan žnna xtiža' Dios na', na' bezé'e laže' nich cheje' lo latjen' da' žala' si'e ka to da' gaken chie' to chi'ize, na' bžoje' laže' la'kze bi wnneszle' gan žala' cheje'. 9 Dan' bejlé' Bran na' che Dios, goke' ka to benne' zi'to' lo yežlyón' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Wzóe' to lo yo'o láže'do', na' ležka' ben Isaak, zi'n Bran na', na' ležka' ben Jakob, za'só Bran na', benne' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake' dan' bchebe laže'e wnezjwe' che Bran na'. 10 Ki ben Bran na', dan' bžen laže'e gata' chie' yežen' da' zoan to chi'ize len ze'e chen, dan' ben Dios.

11 Ležka' Sara, zo'le Bran na', la'kze goke' no'le wbiž, bejli'e che Dios, na' Le' bnezjwe' chie' yela' wak nich golj to bi' že'n chie'. Golj to žkwide' byodo' chie' la'kze ba wdé yiz chie', dan' bejli'e che Dios gone' kan žnna xtiže'e da' bchebe laže'e chie'. 12 Che len, la'kze Bran na' ba bgól-li'e, goljgak zanle' za'sóe' ka', na' gókgake' kan zej nak belj ya'abá ka', na' kan že' yož žoa'a to yego žen, na' nitó benne' bi gak wlabe' légake'.

13 Yógo'te benne' ki gótgake', na' bi wzígake' dan' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake', san bejlé'gake' che Dios, na' zi'to'ze blé'egekle' dan' žala' si'gake'. Bejlé'gake' che Dios, na' bcháljkake' chen. Ka' goken, blóe'egekle' zej nake' ka benne' zi'to' ka', benne' ka' želdaze' yežlyó nga. 14 Benne' ka' zcháljkake' ki, zlóe'egekle' želyilje' to latje da' gaken lážgake'. 15 Chela' belzá' láže'gake' ki che yežlyó gan bžójkake', na' gok yeyéjkake' ga na', 16 san belzá' láže'gake' che to yežlyó

da' nakžen chawe', dan' zoan ya'abá che Dios. Che len bi žedoé'el Dios kate' znnágake' nake' Le' Dios chégake', na' ba bkweze' to yež chégake'.

¹⁷ Dan' bejlé' Bran na' che Dios, katen' Dios wzi' bi'e le', bdie' xkwide' Isaak chie' law Dios kan zdégake' bia ka' zótgake'-ba' lawe' Le'. Ba wzóa Bran na' wdíe' xkwide' byo nežw chie' law Dios la'kze nakbe' xkwiden' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. ¹⁸ Ki bene' la'kze Dios gože' le', na' wnné': "Lona' xkwide' Isaak chio' gona' ga nníta'gak za'só' ka'." ¹⁹ Ki ben Bran na' dan' gókbe'ele' nap Dios yela' wak yeshane'-be' lo yela' got, na' ka to da' žsaka' lebžo, wak nnažo bezi'e-be' lo yela' got la'kze bi gotbe'.

²⁰ Dan' bejlé' Isaak na' che Dios, wnnable' Dios gon chawe'e xkwide' Jakob, na' xkwide' Esaú, kan zej nak da' sí'gakbe' ža ka' da' zá'gaken. ²¹ Dan' bejlé' Jakob na' che Dios, katen' za' gate' wnnable' Dios gon chawe'e to to zi'n jwsé, na' bka'n zene' Dios, kate' ne nyechwe' lo bar chie'. ²² Dan' bejlé' Jwsén' che Dios, katen' za' gate', bchalje' che ža katen' za'só Israel yežó'gake' lo yežlyó Egipto, na' gože' légake' kan žala' chjwá'gake' žit chie' lo yežlyón' gan chejnníta'gake'.

²³ Dan' bejlé'gak xa xna' xkwide' Moisés che Dios, katen' golj xkwiden', na' bkáche'gake'-be' chonne'byo, dan' blé'egake' xkwide' byodon' nakbe' xtan, na' bi bžébegake' bennen' znnabi'e lo yežlyó Egipto, bennen' gože' légake' gótgake' xkwide' byodo' ka'. ²⁴ Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, kate' bgolbe', biž be'be' latje wzóagake' labe' xkwide' byo che zi'n no'le Benne' Faraón, bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na'. ²⁵ Ki benbe' dan' goklbe' gakže chawe' sáka'be' tzen len benách ka' che Dios ka yebélenlbe' to chí'do'ze da' ka' žebélengekle benne' ka' žóngake' do'la'. ²⁶ Goklbe' záka'že wliž zi'gak benách ka' lebe', kan gok che Benne' Criston', ka gata' chebe' yela' wnni'a chegak benách Egipto ka', dan' wzá' láže'be' che da' yebi' i Dios chebe'. ²⁷ Wde' na', dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bžoje' lo yežlyó Egipto, na' bi bžebe' yela' zža'a che bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na', na' bzoele' kan žon to benne' zle'ele' Dios, Bennen' bi gak le'elžone'.

²⁸ Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bene' Lni Pasko' kan gož Diosen' le' gone', na' btope' žen gan žó'ogake' ližgake' ka', nich teze wbás che ya'abá ga na', bennen' žala' gote' xkwide' byo nežw ka' chegak benách Egipto ka', na' bi gote' zi'ngak benne' Israel ka'. ²⁹ Dan' bejlé'gak benne' Israel ka' che Dios, wdégake' lo yo biž gachje láwe'le nido' da' nzin' Nido' Xna. Katen' gónegekle benne' Egipto ka' tégake' ga na', na' gótgake' lo nisen'. ³⁰ Dan' bejlé'gak benne' Israel ka' che Dios, kate' beyož wdégake' dot kwit yež Jerikó tža

tža gaže ža, na' byinnj ze'e da' wdape chí'in yežen'. ³¹ Dan' bejlé' Rahab che Dios, no'len' bnezjwe' benách ka' latje, bi gote' tzen len benách Jerikó ka', benne' ka' bi bégake' kan znná xtiža' Dios. Ka' goken chie' dan' wdape' ba la'ne benne' Israel ka', benne' ka' bedjwíalangake' da' žáklenen benách Jerikó ka'.

³² ¿Bízaže žala' nnia'? Žiažje latje wchalja' kan bengak Jedeón, na' Barak, na' Sansón, na' Jefté, na' Dabí, na' Samuel, na' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ³³ Dan' bejlé'gake' che Dios, blej bchóchgake' da' zan yež zen ka', na' bégake' da' naken chawe', na' wzi'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake'. Bséjwgake' žoa'agak beže yiže' ka'. ³⁴ Belágake' lo yi' zen ka'. Belágake' lo na'gak benne' ka' gónegekle' gótgake' légake' len ya ntoche' ka'. Dios beyón choche' légake' kate' bedó láže'gake', na' beyák chóchgake' lo wdíle. Blággake' benne' zan chegak yež zi'to' ka', benne' ka' žjake' lo wdíle. ³⁵ No'le chégake', no'le ka' wnníta'gake' ža ka', bezi'gake' xkwide' ka' che chégake' katen' bebángakbe' lo yela' got.

Yebale' benne' ka' gótgake' lo na'gak benne' ka' bsaka' zi'gake' légake', na' dan' bi gónegekle' kwáslengake' Dios, bi wzi'gake' latje wsangak benách ka' légake', nich gata' yela' yebán lo yela' got chégake', dan' gókgekle' záka'žen. ³⁶ Yebale' bzóegekle' yela' žon ditjle, na' yela' zi' che yid, na' byéjwgake' liž ya, gan bžéjgake' do ya. ³⁷ Bže'egak benách ka' bale' yej, na' bchéža'gake' yebale'. Bsaka' zi'gake' légake', na' bétgake' bale' len ya ntoche'. Wdégake' nile na'le, na' gókwgake' yid zagak zila' ka', na' chibo ka'. Gógake' benne' yache', na' belzáka'li'e, na' besbága'gak benách ka' légake' zia. ³⁸ Ki gogkak benne' ka', na' benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga bi gógake' zi sí'gake' yela' ba nez zen chégake'. Wdágakze' lo latje dach ka', na' law ya'a ka', na' wnníta'gakze' lo bloj ka', na' lo yežw ka' zan yo. ³⁹ Yógo'tegake' bežó'gake' chawe' law Dios dan' bejlé'gake' chie' Le', la'kze bi wzi'gake' yežlyón' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake'. ⁴⁰ Ka' goken, dan' ba bkwez Dios chežo to da' nakžen chawe' nich katen' yeyone' légake' dot chawe', žo'o ni gónlenžo légake' tzen.

12

Žala' wíazo Benne' Cristo

¹ Lezka' žo'o, dan' zej nnita' dot kwitžo benne' zanle'e, benne' ka' zloé'egake' kan žejlé'gake' che Dios, che len žala' wzóazo chela'ale yógo'te da' kegle ka' da' zej naken ka to da' nak zi'i da' nwa'žo, na' lezka' yógo'te do'la' ka' da' nzéngaken žo'o, na' lo yela' zbez zen laže' chežo, žala' gonžo xchin Dios, da' naken ka sá'le'ežo lo witje gan nyazžo. ² Žala' wíazo Jesús, Bennen' žone' ga gak chejle'žo

che Dios, na' žone' ga žak dot li laže' yela' žejlé' chežo. Jesusen' wzake'e le'e yag kroze, na' bzoale' yela' žedó'e'l chen, dan' gónele' si'e yela' žebél' da' gata' chie', na' bejži'e kwit li ža che Dios, gan ži'e žnna bi'e.

³ Le wia Jesusen', kan wzaka'li'e katen' bsaka' ži'gak benne' dola' ka' Le', nich bi yedó laže'le, na' nich bi gak chope laže'le. ⁴ Na' zejte na'a ža, bi na' sóelele na' zejte no benne' gone' le'e we' dan' zdíl'-lenle da' naken dola'. ⁵ Gol laže'le dan' zzejni'il Dios le'e? Nakle ka ži'nkze' ka', dan' nyejw le'e yiche da' wnné':

Zi'na', bi wzó' chela'ale da' gon Xano' Dios, katen' wsedle wzejni'ile' le', na' bi yebéj yichjo' Le' katen' sele' le' snia. ⁶ Xanžo Dios zzele' snia no benne' nži'ile', na' žsedle zzejni'ile' yógo'te benne' ka' nzi' lo ne'e gákgake' ži'nkze' ka'.

⁷ Žala' sóelele da' sel Dios le'e snia, dan' žone' ki chele dan' nakle ži'nkze' ka'. Bi zoa to xkwide' bi sel xabe' lebe' snia. ⁸ Na'a, cha' bi zzel Dios le'e snia, kan žone' chegak yógo'te ži'nkze' ka', naž nakle ka' ži'n ži' ka', na' bi nakle ži'nkze Dios. ⁹ Yetó, katen' gokžo xkwide' ka' wnníta'gak xa xna'žo yežlyó nga, na' bzélgake' žo'o snia, san žapžo légage' ba la'ne. Ki naken, žala' gónžežo kan žnna xtiža' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nich soažo nbanžo. ¹⁰ Xa xna'žo ka' bzélgake' žo'o snia to chí'do'ze ka' da' gókgake' naken chawe', san kate' Dios zzele' žo'o snia, naken to da' gáklénen žo'o, nich gakžo la'y kan nakkze' Le'. ¹¹ Da' li bi nla' law na'a da' chawe' da' si'žon che da' zzele' žo'o snia, san žonen ga gak nyache' laže'žo. Cha' we'žo latje da' zzele' žo'o snia wsedlen žo'o, na' gonon ga gakžo zen laže', na' ga gakžo chawe'.

De zož chežo cha' bi wzé nagžo che Dios

¹² Che len le yeyón choch na'le ka' na' zible ka', nich gakle choch gonle da' naken chawe'. ¹³ Le cho'o to nez chawe', na' bi gonle ga wká'n no benne' nezen', benne' žedó laže'e, san le gon ga yeyák choche'.

¹⁴ Le we' laže' gá'nlenle yógo'te benách ka' chawe', na' gakle li laže' ži'nkze Xanžo Dios. Cha' bi gakle chawe' law Xanžon', bi gak lé'elele-ne'. ¹⁵ Le gape chi'i kwinle nich bi wsán no benne' da' žonnze Dios chežo, na' nich bi gak no benne' ka' to yiže' sla', da' wká'n ditjen le'e, nich bi gone' ga bi gakle chawe'. ¹⁶ Le gape chi'i kwinle nich bi gonle nitole le'e da' bi naken chawe' o da' žka'n ka'ze da' naken la'y, kan ben Esaú, ži'n Israel, bennen' nich si'e to da' gawze' bete'e da' žala' si' lo ne'e dan' goke' xkwide' byo wale che xabe'. ¹⁷ Ba nnézkzelele kan gok che Esaú na' wdé na' katen' gónele' gata' chie' da' nnab xágake' law Dios nich gon chawe' le'. Beyache' laže'le xé' le', san bi gota' latje yeyát

laže' Esaú na' la'kze wnnaben' len yela' zbeže chie'.

¹⁸ Kan žak chele bi naken kan gok chegak benne' Israel ka'. Wbíga'gake' légage' zanle to ya'a da' gak kanžo, da' wyeyen, na' beyák chol' te ža dan' wže' bejw gasj, na' gokle'e be'. ¹⁹ Béngkele' belbeže ložba' ka', na' lezka' chi'i Dios, Bennen' bchalje'. Katen' béngkele' da' ki, na' góta'yoegekle' Moisés biž wchaljen Dios légage'. ²⁰ Ki béngake' dan' bi gok sóegekle' da' gož Dios légage', katen' wnné': "Cha' chejléj to bia yiže'do'ze ya'a nga, žala' wže'egake'-ba' yej, o wdégage'-ba' yag ntoche'." ²¹ Dan' blé'egake' bcheblé'en légage', na' Moisés wnné': "Žžébeli'a, na' žizéli'a."

²² Na'a, žala' žébežele le'e dan' zbíga'le zanle to ya'a da' nzin' Sión, na' gan zoa laž Dios ban, dan' nzin' Jerusalén che ya'abá, gan zej nnita' wbás zanle'e che Dios. ²³ Zbíga'le gawze gan zej ndobe ži'nkze Dios, benne' ka' zej nyejw lágage' le'e yiche da' zoan ya'abá che Dios, na' lezka' gan zoa Dios, Bennen' žchi'a laže'e yógo'te benách ka', na' gan zej nnita' be' ka', be' gókgakkzen benne' chawe' ka', benne' ka' Dios beyone' légage' chawe'. ²⁴ Zbíga'le law Jesús, Bennen' ben choche' diža' koben' da' žka'n chawen', na' lezka' gan bde Jesusen' žen chie' da' žonen ga ženit law Dios žo'o, da' nakžen chawe' ka' da' ben xchen Abel, ži'n Adán, dan' ben ga bzoa Dios Kaín, bi' bíche'be' Abel na' chela'ale.

²⁵ Che len, le gape chi'i kwinle nich bi wzoale chela'ale Bennen' zchalje'. Bi belagake' benne' ka' bži'igake' che bennen' bliže' légage' lo yežlyó nga. Lezka' gaken chežo, bi yelažo cha' wži'žo che Bennen' žliže' žo'o, Bennen' zoe' ya'abá che Dios. ²⁶ Ža na' wzíz yežlyó nga dan' benle chi'i Dios, san na'a ba bchebe laže'e, na' wnné': "Yetoze chi'i, na' kege yežlyoze wxiza', san lezka' ya'abá wxiza'." ²⁷ Katen' wnné': "Yetoze chi'i" da' ni žsedlen žo'o žala' yega'agak da' ka' gak žizegaken, da' ka' zej žen' yežlyó nga, na' ga'ngak da' ka' bi gak žizegaken, da' ka' zej žen' ya'abá che Dios. ²⁸ Che len, dan' žala' gata' to latje chežo gan nna bia'žo, da' bi zizen, žala' ye'žo Dios: "Žóxkeno" na' lo yela' zen laže', na' lo yela' zžebe Le' žala' wká'n ženžo-ne' kan žaz laže'e Le', ²⁹ dan' nak Dios chežo ka' to yi' da' wžia yin' da' kegle.

13

Da' žala' gonžo dan' žaz laže' Dios

¹ Žala' ži'itezzele lježle tole yetole. ² Le chejsá' laže' žala' wzoale liže no benne' lježle, benne' ži'ton' le'e gan zoale. Kate' bale benách ka' béngake' ki, bnníta'gake' wbás che ya'abá ka' ližgake', la'kze bi gókbe'egake' gókgake' wbás che ya'abá ka'.

³ Le we' laže' benne' ka' zej nyejwe' liž ya ka žónlenle légake' tzen, na' gekle lezka' nyéjwe' liž yan'. Le we' laže' benne' ka' želbía láže'gak benách ka' légake', kan zžaka'le le'e tzen len légake'.

⁴ Žala' gape ba la'ne yela' zchag na', na' benne' byo lo yela' li laže' chie' žala' sóalene' zo'le', dan' chog Dios chegak benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake' to chi'ize, na' lezka' gone' chegak benne' ka' zka'n dítjgake' yela' zchag na'.

⁵ Bi dan láže'le yela' gape, san le chaz láže' ka da' den chele na'a, dan' ba wnná Dios: "Batkle wka'na' le', na' bi kwey yichja' le'."

⁶ Ka' naken, gak nnažo dot láže'žo dan' žnnan: Xanžo Dios nake' Bennen' žáklene' neda'. Bi žeba' bi da' gak gon no benne' chia'.

⁷ Le we' laže' benne' ka' žape chí'igake' le'e, benne' ka' žsédgekle' le'e xtiža' Dios. Le wia da' chawe' da' žóngake', na' le gon kan žóngake' lo yela' žejlé' chégake'.

⁸ Toze kan nak Jesús, Benne' Criston', neje, na' na'a, na' to chi'ize. ⁹ Bi we'le latje benne' ka' žsédgekle' da' yoble, na' da' nžan' ka da' ba nzi' lo na'le, nich bi ché'gake' le'e ga yoble. Nak chawe' gon chochle yichj láždo'le kan nak da' žonnze Dios chele, na' kege da' žsédgekle' kan zej nak da' žej' žawžo, da' bi gáklenen benne' ka' že' láže'gaken'.

¹⁰ Zoa to bkog la'y chežo, gan bi de latje benne' ka' žóngake' žin che bkogen' da' zoalen diža' nežwn' da' zka'n chawe' dan' blán' zga'ale. ¹¹ Bxoz blo che yo'o la'y na' bdie' xchengak bia beže ka' lo latje la'yte ni'a che doła', san bzéygake' beła' ka'ze chégakba' gan nak na'le žoa'a yež. ¹² Lezka' wzaka' Jesusen' na'le žoa'a yež nich beyone' benách ka' chawe' len xchenkze'. ¹³ Le cho'o chjénlenžo Jesusen' tzen, la'kze kweygak benách ka' žo'o lo yež, na' si'žo tzen len Le' dan' ben dítjgekle' benách ka' Le'. ¹⁴ Bi zoa to yež chežo lo yežlyó nga da' zoan to chi'ize, san zbezžo to da' zan'. ¹⁵ Che len, žala' wká'n zéntežžo Dios, na' wkonlžo žin la Jesús, Benne' Criston'. Da' zka'n ženžo Dios naken ka to da' zdežo lawe' Le'. Žala' ye'žo Dios: "Žóžkeno" ni'a che da' nake' Le'. ¹⁶ Bi gal láže' gonle da' naken chawe', na' gáklene lježle tole yetole, dan' nak da' ni ka to da' zdežo law Dios da' žaz láže'e Le'.

¹⁷ Le gon kan žnna xtiža'gak lježžo ka', benne' ka' žape chí'igake' le'e, na' le we' latje wchí'igekle' le'e, dan' žape chí'igake' yichj láždo'le, kan žongak benne' ka' žala' wloé'egekle' law Dios da' béngake'. Le gon ki nich góngake' žin na' lo yela' žebél chégake', na' kege lo yela' nyache' láže' chégake', dan' bi yebélenlele žin da' góngake' lo yela' nyache' láže' chégake'.

¹⁸ Le wchaljen Dios, na' le nnable' gáklene' neto', dan' žžen láže'to' soa ži yichj láždo'to',

na' bi yesbagan' neto' zia, na' že' láže'to' góntežto' da' naken chawe'. ¹⁹ Da' nakže blo, žáta'yoela' le'e nnáblele Dios yegoé'e neda' to nez nich yelá'a gan zoale bayenže.

Dios žonne' chežo da' gáklenen žo'o

²⁰ Na'a, zcháljento' Dios, Bennen' zka'n chawe'e žo'o, na' nake' Bennen' besbane' Xanžo Jesús, Benne' Criston' lo yela' got, Bennen' nake' Benne' Blo Wia Žila', dan' blálje' žen chie', da' žon chochen dižan' da' zka'n chawen', da' zoan to chi'ize. ²¹ Žnnabto'-ne' gone' ga gakle dot chawe' nich gak góntežle da' naken chawe', na' gonle kan žénele' Le', nich gone' ga gakle kan žénele' Le', dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'. JGá'nteze zen Benne' Criston'! Ka'kze gaken.

²² Žáta'yoela' le'e, ži'na'do' ka', si' lo na'le diža' ni da' zzejni'ilen le'e, dan' láte'do'ze nak da' ni da' zzoja' chele. ²³ Žala' nnézlele ba bežój xkwide' Timoteo, bi' lježžon', liž ya, na' cha' lá'tebe' ga zoa' ni, na' gónlenbe' neda' tzen yedjwíato' le'e.

²⁴ Le gape "Padiox" lježžo ka' žape chí'igake' le'e, na' lezka' yógo'te benne' ka' Dios ba bebeje' che Leze'. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó Italia nga, na' žejlé'gake' che Benne' Criston', žápegake' le'e "Padiox."

²⁵ Žnnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ ŽEDW

Žedw žape' "Padioχ" benne' judio ka' žej nake' che Jesús

¹ Neda', Žedw, žapa' le'e "Padioχ." Le'e na' nbáblenle chežinno kwe' lježgak benách Israel ka', na' náslasle dot yežlyó nga. Naka' wen žin che Dios, na' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

Dios žonne' yela' žejní'il chežo

² Ži'na'do' ka', kate' gak bi da' gaken chele dan' si' bian' le'e, žala' yebélele dot láže'le ³ dan' nnézkzelele, kate' bi da' žaken chele da' zzi' bian' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', da' ni žsedlenle'e gakle zen láže' kate' zžaka'le. ⁴ Le we' láže' gak dot li láže' yela' zen láže' chele, nich gakle benne' žejní'igekle', na' bi be yážjelele che da' ki.

⁵ Cha' zoa no benne' ladjwle le'e, benne' bi žejní'ile' da' ki, žala' nnable' Dios, na' Dios na'kze wnezejwe' yela' žejní'il chie', dan' znezjwe' dot láže'e chegak yógo'te benách ka', na' bi žek ži'le' gonnen' chežo. ⁶ Na'a, no benne' bi da' znnable' Dios, žon byenen chejli'e chie' Le', na' bi gak chope láže'e. No benne' žak chope láže'e, žaken chie' kan žak che bebe da' zejzen law niso' katen' žak be' da' žtan nisen', na' nisen' zchen' nile na'le. ⁷ No benne' žaken chie' ki bi gak wxén láže'e bi da' si'e da' wnezjw Xanžon' chie'. ⁸ Bennen' zda láže'e bi zžél-le' nakle gone'.

⁹ Cha' zoa no benne' lježžo, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' no nake' yežlyó nga, žala' yebele' dan' ba nake' benne' zaka' law Dios. ¹⁰ Benne' lježžon', benne' nape' yela' wnni'a, žala' yebele' kate' žon Dios ga biž žxen láže'e dan' nape'. No benne' žxen láže'e yela' wnni'a chie', gak chie' kan žak che yeje yixe'do', la' zdete chen. ¹¹ Ki naken, dan' gak che bennen' kan žak che yeje yixe'don', katen' žla' wbíž, na' zzeyle'en, na' la' zbižte yixen', na' zyinnj yéjedo' chen, na' znitle yela' žtan chen. Ležka' gaken che bennen' nape' yela' wnni'a, nitle' kate' ne žone' žin žilje' yela' wnni'a na'.

Da' zzi' bia' žo'o

¹² Ba nez zen gaken che bennen' zzoale' da' zzi' bia' le'. Kate' ba bežoje' chawe', na' gata' yela' nban da' žejli kanne chie', da' bchebe láže' Dios wnezejwe' chegak benne' ka' zej nži'ile' Le'. ¹³ Kate' bi da' žak chežo da' žonen ga yénelžo gonžo da' kegle, bi žala' nnažo: "Dios zzi' bi'e žo'o nich gonžo da' kegle." Dios bi zzi' bi'e nitó benne' nich gone' da' kegle. ¹⁴ Na'a, cha' no benne' zoa bi da' žak chie' da' zzi' bian' le' nich gone' da' kegle, žaken ki dan' zze láže'e da' kegle, na' da' ni benen ga gónele' gone' da' kegle. ¹⁵ Da' zze láže'žo

da' kegle žonen ga žonžo doła', na' kate' ba benžo dolan', la' doła' na'ze žesbagan' žo'o zia, da' gonen ga gatžo.

¹⁶ Ži'na'do' ka', bi gon láže'le kwinle. ¹⁷ Yógo'te da' naken chawe', na' yógo'te da' naken dot da' li, da' ka' zzi'žo, zž'gaken zaka' ža'le, na' zžóygaken gan zoa Xažo Dios, Bennen' bene' da' ka' želyép yes ya'abá, da' ka' zchá'gaken, san Le' bi zcha' kwine', na' bi zche'e kan žone', na' zžónnteze' da' naken chawe' chežo. ¹⁸ Kan žénekzele Dios, bene' ga nakžo benách kobe chie' ka'. Bkonle' žin diža' chien' da' naken dot da' li, nich gakžo ka' to weláp nežw chie' ladjw yógo'te benne' ka' benkze' Le'.

Da' zka'n zenžo Dios da' naken dot li láže'

¹⁹ Che len žapa' le'e, ži'na'do' ka', yógo'tele žala' soale yénelele, san bi žala' nnétele, na' bi žá'atele. ²⁰ Bennen' la' zžá'atie' bi žone' da' naken chawe' law Dios. ²¹ Che len, le wzóa cheła'ale yógo'te da' bi naken chawe', na' yógo'te da' kegle da' nyanle'en yežlyó nga, na' lo yela' gaxjw láže' le gon choch dižan' da' yo'on lo yichj láždo'le, dan' gak gonen ga yelale.

²² Na'a, le gon kan žnna diža' ni, na' kege chejzé nágzelen. Cha' yénzelele diža' ni, la' kwinzele gon láže'lele. ²³ No benne' žénzele' diža' ni, na' bi žone' kan žnna, benne' ni nake' ka' to benne' zwie' lawe' lo yej wan, ²⁴ dan' zwia kwine', na' zeyeje', na' la' žal láže'tie' katen' kan žnne'e. ²⁵ Na'a, no benne' bi žal láže'e da' ženle', san zzi' lo ne'e da' wnnakze Dios da' naken dot da' li, da' gak gonen ga yelažo, na' cha' ga'ne' choch, na' gónteze' kan žnna žtiža' Dios na', gak chawe' che bennen' lo yógo'te da' žone'.

²⁶ Cha' no benne' ladjwle le'e žekle' nak li láže' kan zka'n zene' Dios, san cha' bi žape chie' lože'e nich bi nnaze' ka', bennen' žon láže'le kwine', na' bi žaz láže' Dios kan zka'n zen bennen' Le'. ²⁷ Da' zka'n zenžo Dios, da' naken dot da' li, na' da' naken li láže', naken gáklénžo žkwide' wzebe ka', na' no'le wzebe ka', katen' želzaka' benne' ka', na' nich bi gakžo toze len da' kegle da' naken che yežlyó nga.

2

Žala' gak tlebe kan gapžo benách ka' ba la'ne

¹ Ži'na'do' ka', cha' žejle'le che Xanžo Jesús, Benne' Criston', Benne' zente, bi žala' wcha'le kan gaple ba la'ne to to benne'. ² Cha' chaz to benne' gan ndoble le'e, na' ngo'e xben ne'e da' naken oro, na' nakwe' láže' da' zaka'le'en, na' cha' chaz yetó benne' yáche'do', na' nakwe' láže' ka'ze, ³ na' cha' gaple ba la'ne bennen' nakwe' láže' da' zaka'le'en, na' ye'le-ne': "Wže'len neto' ga nak chawe' ni" san ye'le benne' yáche'don':

“Na'ze wzé” o ye'le-ne': “Wzé' lo yo nga.”
⁴ Cha' ki gonle, na' wcha'le kan žaple ba la'ne to to lježle, na' gon kwinle ka to benne' zchi'a laže'e lježe' ka', na' bi gak chawe' kan sa' láže'le.

⁵ Zi'na'do' ka', le wzé nag da' ni. Dios wžekze' benne' ka' zej nake' yache' yežlyó nga, nich gata' yela' wnni'a chégake' lawe' Le' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' gata' latje chégake' gan zna bi'e Le'. Gata' chégake' dan' bchebe laže' Dios wnezjwe' chgak benne' ka' zej nži'ile' Le'. ⁶ Le'e zka'nle benách yache' ka' ka'ze, na' žaple ba la'ne benne' wnni'a ka'. Benne' wnni'a ka' žsaka' zígake' le'e, na' zkóngekle' le'e žin. Lezka' zdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka'. ⁷ Benne' wnni'a ka' lezka' zne zígake' che la Jesús, Benne' Criston', dan' záka'le'en, na' kan nzi' le' Zi'n Dios lezka' le'e nzi' lale zi'n Dios dan' nakle toze len Le'.

⁸ Žonle da' chawe' cha' žonle dot kan nak da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo, dan' nyejwn le'e yiche, na' znnan: “Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.” ⁹ Na'a, cha' zcha'le kan žaple ba la'ne to to benne', žonle doła', na' nbága'le zia lo xtiža' Dios, dan' bi žonle kan zna xtiže'e. ¹⁰ Cha' žon to benne' dot kan zna xtiža' Dios, san cha' wchixle' kan nak toze da' zna xtiže'e, ba nbage'e zia che dot da' zna xtiže'e. ¹¹ Dios na'kze wnné: “Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na” na' lezka' wnné: “Bi goto' benách ka'.” Na'a, cha' bi žono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na', san žoto' benách ka', nbago'o zia che dot da' wnnakze Dios. ¹² Kan nnale, na' kan gonle, žala' gonle dot kan žala' gongak benne' ka' wchi'a laže' Dios légake' kan zna xtiže'e, da' bchalje' nich yelažo. ¹³ Benne' ka' bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka', wchi'a laže' Dios légake', na' bi yeyache' láže'le' légake', san benne' ka' žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka' yežójgake' chawe' kate' Dios wchi'a laže'e légake'.

Da' žala' gonžo dan' žejle'žo che Jesús

¹⁴ Zi'na'do' ka', bi be zaka' cha' to benne' nnaze: “Žejli'a che Benne' Criston'” san bi žone' da' naken chawe'. Bi gak yela' benen' cha' nnaze' žejli'e chie' Le'. ¹⁵ Cha' zej nni'a lježžo' kan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' cha' bi de da' gákwgake', na' bi de da' gáwgake', ¹⁶ na' cha' to benne' ládjwle le'e ye'ze' légake': “Binlo le yeyé' ližle; ba belje” san cha' bi be wnezjwe' chégake' dan' želyážjele', bi góklene' légake'. ¹⁷ Lezka' žaken che no benne' znnaze' žejli'e che Benne' Criston'. Cha' bi žone' da' zej nak bian' nak li laže' kan žejli'e chie' Le', bi be zaka' yela' žejlé' chien'.

¹⁸ Wak no benne' yi'e lježe': “Le' zno' žejli'o che Benne' Criston', na' neda' žona' da' naken chawe'. Bi gak wloe'elo' neda'

žejli'o che Benne' Criston' cha' bi zoa da' naken chawe' da' žono'. Neda' wloe'ela' le' žejli'a chie' Le' ni'a che da' naken chawe' da' žona'.” ¹⁹ Le' zno' žejli'o zoa toze Dios. Nak chawe' dan' zno'. Lezka' žejle'gak be' xiwe' ka' zoe' Le', na' žžizegaken dan' žžébegaken Le'. ²⁰ Le', benne' bi be nnezlo'. Žala' nnézkzelo' cha' zoa no benne' znnaze' žejli'e che Benne' Criston', san bi žone' da' naken chawe', bi be zaka' yela' žejlé' chien'. ²¹ Nak bia' Bran, xazo wdé, bežoje' chawe' law Dios ni'a che da' bene', katen' bdie' xkwide' Isaak chien' law Dios. Bdie'-be' kan žongak benách ka' zdégake' da' zžéygake' law Dios, la'kze bi bzeye'-be'. ²² Na'a gak nnézele kan goken che Bran na'. Dan' bene' gok bian' bejli'e che Dios. Che len nak bia' gok li laže' kan bejli'e che Dios ni'a che dan' bene'. ²³ Ki goken, na' nyejw le'e yiche cha' da' znnan: “Bran bejli'e che Dios, na' Dios bje'ele' da' bene' ka' to da' benen ga beyake' chawe' lawe' Le'.” Che len wži' le' “Ljež Dios.”

²⁴ Na'a, zlé'ekzelele nak bia' žežój chawe' to benne' ni'a che da' žone', na' kege dan' znnaze' žejli'e che Dios. ²⁵ Lezka' goken che Rahab, no'len' bi'e benách ka' latje. Lezka' nak bia' bežoje' chawe' dan' wzóa to da' chawe' da' bene', dan' bene' katen' wdape' ba la'ne benne' wíalan ka', na' góklene' légake' nich beyéygake' nez yoble. ²⁶ Kan žak che bela' žen chežo cha' bi yo'on be', ba naten, lezka' nak che da' žejle'žo che Benne' Criston' cha' bi zoa da' žonen, bi be zakan'.

3

Da' zna lóže'žo

¹ Zi'na'do' ka', bi gonte kwinle benne' wse-dle ka', dan' ba nnézkzelele wchi'a laže' Dios žo'o zi'le'eže, nolžo žsedlžo benách ka' cha' bi gonžo kan žala' gonžo. ² Yógo'težo žonžo da' zan da' zchíxelžon. Cha' bi zchixle no benne' lo da' zchalje', nake' dot chawe', na' gak nna bia' kwine' lo yógo'te da' žone'. ³ Kate' zgo'ožo ya žoa'agak bia ka' nich gonžo ga góngakba' kan žénelžo, gak nna bia'žo légakba' nich góngakba' žin chežo. ⁴ Le wia lezka' kan žak chgak barkw ka'. La'kze nakle'e žen to barkw, na' žakle'e be' da' zzejen barkwn', san to da' kwide'ze nak xne'e yag barkwn' da' zzechjen barkwn' nich chejen gáte'teze žénele bennen' žse'en. ⁵ Lezka' nak lóže'žo. La'kze to da' do'ze naken, da' žen naken da' zna lóže'žon'. Le wia nga kan žon to yi'. La'kze to yí'do'ze zbibžo, wak wzeyen to ya'a žen. ⁶ Lezka' lóže'žon' naken ka' to yi'. Yógo'te da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga zna lóže'žon', na' dan' naken toze len beja' žen chežo, che len žonen ga zbaga' zia dot da' nakžo. Naken ka' zbek yi' da' zna lóže'žo, na' wak gonen ga nbága'žo zia lo yógo'te da' žonžo, na' dan' ki zna lóže'žon', naken kan

žala' yi' da' bŕen da' xiwe'. ⁷ Yógo'te bia yixe' ka', bia zdágakba' lo yo, na' bia ka' zoa xílgakba', na' bia ka' žzobe kwíngakba' lo yo, na' lezka' yógo'te bia ka' nníta'gakba' lo nísdo', gak nna bia'gak benách yežlyó nga légakba', ⁸ san bi gak nitó benne' nna bi'e lože'e, dan' zŕna lože'žo da' kegle, na' bi gak no benne' wsejwe' xnezen, na' zŕnale'e lože'žon' da' naken ka' nis snia che bele snia ka'. ⁹ Len la' lože'žo na'ze žliž cháwe'žo Xažo Dios, na' lezka' žliž ditžžo benách ka', benne' ka' ben Dios kan nakkze' Le'. ¹⁰ Ki naken, len la' lože'žon' žliž cháwe'žo benne' ka', na' žliž ditžžo benne' ka'. Zi'na'do' ka', bi žala' gonžo ki. ¹¹ Cha' zoa to ga žal nis dzi', bi žal nis zene' la' na'ze. ¹² Zi'na'do' ka', to yag higo bi gak kwian da' zbía yag olibo, na' lezka', to lba uba bi gak kwian da' zbía yag higon'. Lezka', bi gak gal nis zene', na' nis dzi' nitó gan žal nis.

Yela' žejní'il da' naken dot li laže'

¹³ Cha' zoa to benne' ladjwle le'e, benne' žake' da' zenle'e, na' žejní'ile'e, lo yela' gaxjw laže' chie' žala' wlo'e'le' nake' ki ni'a che da' chawe' da' žone'. ¹⁴ Na'a, cha' zgé'elele lježle ka', na' žonle žin nich wká'n zengak benách ka' le'e, bi žala' wká'n zen kwínle kan nak yela' žejní'il chelen'. No benne' žone' ki žon laže'e, na' bi žone' da' naken dot da' li. ¹⁵ Yela' žejní'il ki bi naken da' znejw Dios, san che yežlyó nga naken, na' che benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' che da' xiwe'. ¹⁶ Benne' ka' zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' žénegekle' wká'n zengak benách ka' légake', lezka' želdíl diže'e, na' žóngake' yógo'te da' kegle ka'.

¹⁷ Benne' ka' zej nape' yela' žejní'il da' znejw Dios:

Žóngake' da' naken dot chawe', na' želbeze' cháwe'do'.

Zej nake' zen laže', na' zej nake' gaxjw laže'.

Žeyache' láže'gekle' benách ka', na' zej nake' ži'i laže'.

Nak tlebe kan zchi'a láže'gake' ljéžgake' ka'.

Bi znnégake' chegak ljéžgake' ka'.

¹⁸ Benne' ka' že' láže'gake' wká'n cháwe'gake' da' žaken, zgá'ngake' cháwe'do', nich gak chawe' dot da' zej nake'.

4

Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape

¹ ŽBiz chen' zdíl-le, na' zdíl díža'le? Ki žaken chele dan' zdan láže'le da' zan da' zdan láže'le to tole, na' che len zdíl-lenle lježle ka'. ² Da' zan da' žénelele, na' dan' bi zzi'len, che len žotle benách ka'. Zze láže'le da' zej nap lježle ka', na' dan' bi zzi'len, che len zdíl díža'le, na' zdíl-le. Bi zzi'le da' žénelele, dan' bi znnablen law Dios. ³ La'kze zoa bi da' znnable, bi be zzi'le, dan' bi nak chawe' kan znnablen, dan' žénelele da' znnablen nich wkónlelen žin kan žaz láže'zele. ⁴ Le'e, benne' ka' ba wléj yichjle

Dios, žBi nnézele cha' zka'n zenle da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, ba beyakle ka' to benne' bi žle'ele' Dios chawe'? No benne' zka'n zene' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, bi gak wká'n zene' Dios, na' ba beyake' ka' to benne' bi žle'ele' Dios chawe'. ⁵ Bi zŕnaze da' njejw le'e yiche la'y, da' zŕnan: "Dios bene' be' da' nakkžžo nich gak ži'ilžo Le', na' žekle' chežo cha' zbej yichjžo-ne'." ⁶ Na'a, da' zŕnn Dios chežo nakle'en zen, dan' njejw le'e yiche la'y, da' zŕnan: "Dios žsejwe' xnezgak benne' ka' zka'n zen kwíngake', san dot láže'e žon chawe'e benne' ka' zej nake' gaxjw láže'." ⁷ Che len:

Le soa gaxjw láže' law Dios.

Le tile da' xiwe', na' wzonnjen gan zoale.

⁸ Le we' láže' sóalenele Dios, na' Le' yed- jsóalene' le'e.

Le'e, benne' doła' ka', le gak chawe', na' biž gonle dola'.

Le'e, nólele le'e žak chóplele, na' chope da' nží'ilele, le gon chawe' yichj láždo'le.

⁹ Le gak nyache' láže', na' le kwež, na' le kwež nyache'.

Na'a žžižele san žala' kwéžele.

Žebélele san žala' gak nyache' láže'le.

¹⁰ Le gak gaxjw láže' law Xanžon', na' Le' le'ele' le'e chawe'.

Bi žala' nnežo che lježžo ka'

¹¹ Zi'na'do' ka', bi nnele che lježle tole yetole. No benne' zŕnnie' che lježle, na' zbej bi'e da' žone', benne' ni zŕnnie' che xtiža' Dios, na' zŕnnie' che da' wnnakze' Le'. Na'a, cha' zži'le che xtiža' Dios, žon kwino' benne' zchi'a láže'en, na' bi žono' kan zŕna xtiže'e. ¹² Na'a, toze nak Dios, Bennen' bchalje' xtiže'e, na' lezka' nake' Bennen' zchi'a láže'e da' žonžo. Lekze' gak yeslé' benách ka' o wžia yi'e benne' ka'. Na'a, žnozke žon kwino', zbej bi'o lježo'?

Bi nnezlžo da' gak wxé wiž

¹³ Na'a, le wzé nag, nólele zŕnnale: "Wxé wiž chejto' yežen', na' soato' ga na' to yiz, na' da' zan da' gá'wto', na' góte'to', na' ki gáta'le'e mežw cheto'." ¹⁴ Bi nnézele da' gak wxé wiž. ŽNakžke nak chežo, kan zoažo yežlyó nga? Nakžo ka' bichlá da' žlan' to chí'ido'ze, na' la' ženitten. ¹⁵ Che len, ki žala' nnale: "Cha' yénele Xanžon', soažo nbanžo, na' to yetó da' gonžon'." ¹⁶ Na'a, le'e, lo yela' zka'n zen kwín chele zza' láže'le da' zen da' gonle. Yógo'te da' ki da' žonlen zej naken da' kegle ka'. ¹⁷ Cha' nnezlžo da' naken chawe' da' žala' gonžon, na' cha' bi gonžon, žonžo doła'.

5

Žedw žse'e láže'gak benne' wnni'a ka'

¹ Le'e, benne' wnni'a ka', le kwež, na' le kwéžeya'a, dan' za' ža le'elele yela' yache'.

² Ba nbía yi' yela' wnni'a chele, na' beldo' ka' che láže' ba btégakba' da' žákwele. ³ Ba nak

che mežw oro, na' mežw plat chele kan nak che ya da' ba wzén xche'en, na' xche'e na' naken ka to da' žesbaga' le'e zia, na' gaken chele ka to yi' da' wžia yin' le'e. Ki gaken chele dan' bsa' btoble chezle yela' wnni'a da' yesbagan' le'e zia ža ze lawte ža kate' wchi'a laže' Dios le'e. ⁴ Le wia nga. Benne' wen žin ka', benne' belápgake' yez chele, znnab yóžgekle' lázjwgake' dan' bi wdíjwle légake', na' dan' znnabgak benne' wen žin ka' ba ženlen law Xanžon', na' Le' zchi'e ni'a ne'e zan ka'. ⁵ Bkónlele žin yela' wnni'a chele lo yežlyó nga, na' wej' bdáwtezele da' znnaze chele. Ben zen kwinle, san ža žin ža kwia yi'le. Gak chele kan žak che beže, bia ženne', ba bžin ža gotžo-ba'. ⁶ Žchogle chegak benne' chawe' ka' gátgake', na' légake' bi žží'igake' chele le'e katen' žotle légake'.

Žala' gakžo zen laže' na' wcháljlenžo Dios

⁷ Na'a, ži'na'do' ka', le gak zen laže' na' zejte ža yelá' Xanžon'. Le wia kan žon benne' žaz ža'ne'. Lo yela' zen laže' zbeze' yéjwsio', na' yejw che byo' yejw, na' te na' yelape', na' yez zan yetobe'. ⁸ Lezka', ži'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Benne' Criston', le gak zen laže', na' le gon choch kwinle, dan' za' gawze ža yelá' Xanžon'. ⁹ Ži'na'do' ka', bi nnele che lježle tole yetole, nich bi bága'le zia. Le wia nga. Za' žin ža yelá' Xanžon', Bennen' wchi'a laže'e da' žonle. ¹⁰ Ži'na'do' ka', le wia kan gok chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Xanžo Dios. Zej nake' ka to da' žloe'elen žo'o kan žala' gakžo zen laže' la'kze sáka'žo. ¹¹ Na'a, znnazo chégake' zej nake' benne' ka' gok yela' ba nez zen chégake', benne' ka' wzáka'gake'. Ba bénlele kan gok che Job. Goke' zen laže' la'kze wzáka'li'e, na' nnézele da' ben Xanžo Dios chie' wdé na'. Xanžo Dios žeyache' láže'le'ele' žo'o, na' že' laže'e žo'o.

¹² Ži'na'do' ka', da' ni da' žapa' le'e naken to da' zenle'en, da' znnan: bi gon chochle xtiža'le ni'a che Bennen' zoe' ya'abá che Dios, na' kege ni'a che da' zej nnita' yežlyó nga, na' kege ni'a che bíte'teze da' žon chochle xtiža'le ni'a chen. Kate' nnale: "o" žala' nnázele: "o'." Kate' nnale: "o'o" žala' nnázele: "o'o." Ki žala' gonle, nich bi bága'le zia law Dios.

¹³ Cha' zzaka' no benne' nake' toze len le'e, žala' wcháljlene' Dios. Cha' zoa no benne' žebele', žala' gole' da' žoe lawn Dios. ¹⁴ Cha' no benne' žake' yižwé', benne' nake' toze len le'e, žala' wliže' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wcháljlengake' Dios, na' nnábgekle' Le' yeyone' benne' yižwén'. Žala' chébgake' le' set, na' wcháljlengake' Dios lo la Xanžon'. ¹⁵ Kate' wcháljlengake' Dios, na' žejlé'gake' yeyón Benne' Criston' benne' yižwén', naž gon Xanžon' ga yeyase', na' cha' bene' dola', yenít lawe' le'. ¹⁶ Che len, cha' nbága'le dola' le yexóalapan' tole len yetole, na' le nnab lo

wláz lježle tole yetole law Dios nich yeyone' le'e, na' yežój yižwén' da' žakle. Da' zchaljlen benne' chawe' Dios, dan' žone' dot laže'e, záka'le'en. ¹⁷ Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, goke' benne' che yežlyó nga kan nakžo žo'o, san katen' bcháljlene' Dios, na' wnnable' Le' nich bi gak yejw, na' bi gok yejw lo yežlyón' chonne yiz yo'o gachje. ¹⁸ Wdé na' bcháljlene' Dios da' yoble, na' beyák yejw, na' bnezjw da' gozgak benne' ka' wnnita'gake' ža ka'.

¹⁹ Ži'na'do' ka', da' ni žala' nnézele. Cha' chixle to benne' nake' toze len lježžo ka', benne' nónbi'e da' naken dot da' li, na' cha' zoa no benne' gone' ga yeyát laže'e, ²⁰ na' bennen' bene' ga beyát laže' benne' dolan', bennen' wdíe' ga yoble, yeslé' benne' dolan' lo yela' got, na' gone' ga yenít law Dios dola' zan da' wbaga' bennen'. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che Jesús

¹ Neda' Bedw, naka' wbás bseła' Jesús, Benne' Criston'. Zzoja' chele le'e yiche ni, le'e náslasle zi'to' gan že' lažle, na' zoale gan nbab Ponto, na' gan nbab Galasia, na' gan nbab Kapadosia, na' gan nbab Asia, na' gan nbab Bitinia. ² Xažo Dios wžekze' le'e lo na' Dios Be' La'y kan wnnakze' gone' ža ni'te nich gake che Leze', na' nich gonle kan zčna xtiža' Benne' Criston', na' gake dot chawe' ni'a che xchene'. Znnabla' Dios gon chawe' le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' žxen láže'tezžo

³ Ĵa'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Lo yela' žeyache' laže' zen chie' bnezjwe' yela' nban kobe chežo. Dan' besbane' Jesusen' lo yela' got žxen láže'tezžo Le', ⁴ nich gata' chežo da' žape chi'i Dios chežo ya'abá chie'. Dan' žape chi'i Dios, dan' wnezjwe' chegak benách chie' ka', bi nitlen, na' bi žan', na' bi yeyožen. ⁵ Dan' žejle'le che Dios, lo yela' wak zen chie' gape chi'e le'e na' zejte ža na' yebélenlele yela' žeslá da' naken dot li laže', dan' ba bkweze' chežo, na' dan' wloé'ele' law ža ze lawte ža na'.

⁶ Che len žebéle'elele, la'kze na'a zžáka'le to chi'ido' dan' nníta'gak da' zan da' žsaka' zi'gaken le'e. ⁷ Dan' zžóelele da' zan da' žsaka' zi'gaken le'e, nak bia' nak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Ki žon cháwe'žo oro, da' nitlen, na' žon cháwe'žon lo yi'. Che len, kate' ba nzi' bia' yela' žejlé' chele, da' záka'žen ka oro na', na' gak yela' zen, na' yela' ba la'ne chele ža na' wloé'ele' law Jesús, Benne' Criston'.

⁸ Le'e nží'ilele Benne' Criston' la'kze batkle blé'elele-ne'. Žejle'le chie' Le' la'kze bi zlé'elele-ne' na'a, na' žebéle'elele. Yela' žebél chele da' nakžen zen ka gak wloé'elžo, naken dot li laže'. ⁹ Ki naken dan' žebélenlele yela' žeslá che be' nákkzele dan' den chele dan' žejle'le che Benne' Criston'.

¹⁰ Ža ni'te benne' ka', benne' bcháljgake' lo wláz Dios, bsédgekle' dot kan nak yela' žeslá na', dan' den chežo na'a, na' bcháljgake' kan nak da' chawe' da' žonn Dios chežo. ¹¹ Dios Be' La'y, Benne' nake' toze len Benne' Criston', bzejni'ile' zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' bloé'ele' légake' kan žála' saka' Benne' Criston', na' lezka' kan gak yela' zen chie' te na'. Che len be' láže'gake' nnéžgekle' batx gaken, na' noz benne' gak chie' dan' bloé'el Ben' nake' toze len Benne' Criston' légake'. ¹² Dios bloé'ele' benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le', bi naken to da' lé'égake' légake', san žo'o ni le'elžo dan'

bcháljgake' chen, na' le'e žénlele na'a kan nak chen. Benne' ka', benne' zzoa lágake' diža' chawen', zcháljgake' che da' ni, na' yela' wak che Dios Be' La'y zóalenen légake'. Dios chežo, Bennen' zoe' ya'abá, žsele'e Dios Be' La'y na' chežo. Žénegekle wbás che ya'abá ka' nnéžgekle' kan nak dan' bcháljgake' ža ni'te.

Dios žliže' žo'o nich gakžo la'y

¹³ Che len, le gak ban laže' na' le kwézteze cháwe'do'. Dot láže'le le wxén laže' Dios gonne' da' chawe' chele ža na' kate' yelá' Jesús, Benne' Criston'. ¹⁴ Le gon kan zčna xtiža' Dios, na' bi we'le latje da' zdan láže'le chen' le'e ga yoble, kan benle kate' bi na' gónbia'le Dios. ¹⁵ Žála' gake la'y lo yógo'te da' žonle, kan la'y nak Dios, Bennen' bliže' le'e nich gake chie' Le'. ¹⁶ Lezka' nyejw le'e yiche la'y, kan wnnakze Dios, da' znnan: "Le gak la'y, dan' naka' neda' la'y."

¹⁷ Znnale: "Xato'" kate' zcháljlenle Dios, na' Le', nak tlebe kan zchi'a láže'e to to benne' kan nak da' ben to to benne' ka'. Che len žála' žébele Le' kate' ne zoale yežlyó nga, da' bi nakkzen laže'. ¹⁸ Dios beslé' le'e lo da' gokle ža na' katen' benle kan zej nak da' ka'ze ka' da' bdegak xa xto'le ka' lo na'le. Nnéžkezele beya'we' le'e, kege len to da' kwia yin' kan zej nak oro, na' plat, ¹⁹ san len xchen Jesús, Benne' Criston', da' záka'le'en, dan' bde kwine', na' goke' ka to zila' dot chawe', bian' zótgake'-ba' law Dios nich yegá'a dola'. ²⁰ Dios wžekze' Benne' Criston' zga'ale kate' bi na' gone' yežlyó nga, na' ža ni zoažo na'a bene' ga bloé'ele' lawe' nich gak gon chawe'e le'e. ²¹ Ni'a che da' ben Benne' Criston' žejle'le che Dios, Bennen' besbane' Le' lo yela' got, na' bene' ga nake' blo. Ka' naken, žejle'le che Dios, na' žxen láže'le Le'.

²² Na'a, ba beyakle chawe' dan' žonle kan zčna da' naken dot da' li, na' naken dot li laže' kan nží'ilele lježle ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Che len, dot láže'le žála' ži'ilele lježle tole yetole. ²³ Ba naple yela' nban kobe, kege dan' bnníta'gak benách ka' le'e, benne' ka' žátgakkze', san Bennen' zoakze' bnnite'e le'e, na' naljle ni'a che xtiža' Dios, da' naken ban, na' da' zoan to chi'ize. ²⁴ Ki naken, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Yógo'te benách zej nake' kan nak yi'xe'.

Yela' xtan chégake' naken ka to yeje che yi'xen'.

Zbiž yi'xen', na' zbia yi' yejen'.

²⁵ San xtiža' Dios zoan to chi'ize.

Diža' ni bžin chele ni'a che diža' chawen' da' zzenlto' le'e.

2

¹ Che len le wká'n yógo'te da' kegle. Biž gon láže'le, na' bi wloé'elele kwinle ka benne' chawe' ka' lawgak benách ka'. Biž gé'elele,

na' bi nnele che lježle ka'. ² Žala' dan láže'le da' naken che Dios Be' La'y nich gólele kan žongak bi' že'ndo' ka', bi' ka' zdan láže'gakbe' niže'. Ki žala' gonle na' zejte ža yelale, ³ cha' žákbe'elele nak Xanžon' ži'i láže'.

Benne' Cristo nake' ka to yej xe ban

⁴ Le biga' law Xanžon', Bennen' nake' ka to yej xe ban. Nake' ka to yej da' bzoagak benách ka' chela'ale, san naken to da' wžekze Dios da' zakan'. ⁵ Lezka', le'e nakle ka yej ban ka'. Le we' latje wkonle Dios le'e žin, nich gone' ga gake ka to yodo' gan soakze Dios Be' La'y. Lo yodon' gake ka bžoz ka', benne' zej nake' che Dios, na' lo na' Jesús, Benne' Criston', gak wdele da' ka' žonle law Dios, da' ka' žonle len yela' wak che Dios Be' La'y, dan' žaz láže' Dios. ⁶ Che len nyejw le'e yiche la'y da' žnnan:

Zgo'a to yej blo lo ze'e che yež Sión,
dan' wžekza' neda', na' dan' zakan'.
No benne' žejli'e chie' Le', bi chixle'.

⁷ Lježto' ka', žejle'le che Benne' Criston', na' nak yej ni chele to da' záka'le'en, san chegak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' žnnan:
Yej na' dan' bzoagak benne' wen ze'e ka' chela'ale,

na' gókgekle' ka'ze naken,
yej ni ba naken yej blo lo ze'e.

⁸ Lezka' nyejw le'e yiche la'y da' žnnan:

Yej na' gonen ga chejchégwgak benách ka',
na' gonen ga chejbíjgake'.
Da' li bejchégogak benne' ka' bi bejlé'gake'
che Benne' Criston', dan' bchíxgekle' katen'
bžogake' xtiža' Dios chela'ale. Dios wn-
nakze' góngake' ki.

No benne' ka' zej nake' che Dios

⁹ Le'e nakle benách ka' wžekze Dios. Yógo'tele nakle bžoz ka' che Benne' Wnná Bia' La'y. Nakle ka to yež da' naken che Dios na'kze. Nakle benne' chie' ka'. Ki nakle nich gak wzele diža' che da' zen ka' da' ben Dios, Bennen' bliže' le'e nich yežojle gan nak choł, na' chazle lo bani' chawe' chie'. ¹⁰ Zga'ale bi gogle benách ka' che Dios, san na'a ba nakle benách chie' ka'. Zga'ale bi beyache' láže'l nitó benne' le'e, san na'a Dios na'kze žeyache' láže'le' le'e.

Zoažo nbanžo nich gonžo kan žénele Dios

¹¹ Ži'na'do' ka', nakle ka benne' zi'to' ka', zdázele yežlyó nga. Che len, žáta'yola' le'e, bi we'le latje da' zdan láže'zele chen' le'e, dan' zdíl-lenen be' nákkzele. ¹² Le gon da' naken chawe' lawgak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Ki gaken, cha' yeshbága'gake' le'e zia, na' cha' nnágake' nakle benne' wetw benách ka', gak lé'egekle' yezika' benách ka' da' chawe' da' žonle, na' ža yelá' Xanžon' wká'n zéngake' Dios ni'a che da' nákkzele le'e.

¹³ Dan' nakle che Xanžon' le gape ba la'ne yógo'te benne' yolawe' ka', cha' nak benne' žnna bi'e dot yežlyó nga, dan' nake' benne' wnná bia' blo, ¹⁴ o cha' nak benne' žnna bi'e to yež, bennen' bzoa benne' wnná bia' blo na' latje chie' nich sele' benne' ka' snia, benne' žóngake' da' žinnj, na' gape' ba la'ne benne' ka' žóngake' da' naken chawe'. ¹⁵ Ki žénele Dios gonle nich wzóa žile benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' zej nchixle', kate' lé'egekle' da' naken chawe' da' žonle, na' bi be gak nnégake' chele.

¹⁶ Le gak ka benne' ka' ba belágake', san bi wkonlele žin yela' nla chele nich gonle da' kegle. Ki žala' gonle:

Le gak ka benne' ndo'w ka' che Dios.

¹⁷ Le gape ba la'ne yógo'te benách ka'.

Le ži'il lježle ka', na' le žebe Dios.

Le gape ba la'ne bennen' žnna bi'e dot yežlyó nga.

Da' wzaka' Jesús zzejni'len žo'o kan gak chežo

¹⁸ Nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le žebe benne' xanle ka', na' le gape-gake' ba la'ne, kégeze gape ba la'ne benne' xanle ka', benne' zej nake' chawe', na' že' láže'gake' le'e, san lezka' le gape ba la'ne benne' xanle ka', benne' žsaka' ži'gake' le'e lo žin da' žonle chégake'. ¹⁹ Cha' sáka'le, na' bi zoa biž chen', na' cha' sóelelen dan' žékele naken da' žénele Dios, naž yežojle chawe' law Dios. ²⁰ Na'a, cha' žonle da' kegle, na' sel benne' yolawe' le'e snia, žnakxkze yebélenlenen la'kze len yela' zen láže' chele sóelele dan' gaken chele? San cha' nakle zen láže', na' žzóelele da' žzáka'le, dan' benle da' chawe', naž yežojle chawe' law Dios. ²¹ Dios bliže' le'e nich sáka'le ki dan' wzáka'kze Benne' Criston' lo wlazle le'e, na' bzoe' chele to da' žłoe'elen le'e kan žala' gonle. Žala' sóelele da' sáka'le kan bzoele' Le' dan' wzake'e.

²² Benne' Criston' bi be doła' bene', na' batkle ben láže'e.

²³ Katen' wnné dítgake' chie' Le', bi beži'e chégake'.

Katen' bsaka' ži'gake' Le', bi btíl diže'e légake', san bde kwine' lo na' Dios, Bennen' zchi'a láže'e da' žonžo lo da' nak da' li.

²⁴ Benne' Criston' wzí'kze' doła' chežo lo beła' žen chie' katen' gote' le'e yag kroze, nich gakžo žo'o ka benne' gat ka', na' biž gonžo doła', san soažo nbanžo nich gonžo da' chawe'. Le' goke' yižwé' lo wlazžo žo'o nich yeyakžo žo'o chawe' law Dios. ²⁵ Gokle ka žila' ka' zdágakba' zej nnitlba', san na'a beyakle che Benne' Criston', Bennen' zwie' le'e, na' žape chie' be' nákkzele, na' nake' chele ka to benne' žape chie' žila' ka'.

3

Kan žala' gongak benne' ka' zej nžag ne'e
¹⁻² Le'e, no'le ka', žala' gaple ba la'ne benne' byo che chele, na' cha' bi žejl'gake' che xtiža' Benne' Criston', na' chejl'gake' chie' Le' kate' lé'egekle' da' nak chawe' da' žonle, na' kan nakle gaxjw laže', na' kan žaple légake' ba la'ne, la'kze bi be že'le légake' kan nak che Benne' Criston'. ³ Yela' xtan chele bi naken da' zonan lăwzele, kan zpa'le yichjle, na' kan zej nak da' ka' zej naken oro da' zkónlele žin, na' laže' da' záka'le'en da' nákwle. ⁴ Yela' xtan chele žala' gaken da' yo'on lo yichj lăzdo'le. Yela' xtan da' zóatezen naken yela' gaxjw laže', na' yela' li laže', da' ka' záka'le'egaken law Dios. ⁵ Lezka' gok yela' xtan chegak no'le ka' wnnita'gake' ža ni'te, no'le ka' bka'n zéngake' Dios. Bxen laže'gake' Le', na' wdápegake' ba la'ne benne' byo che chégage'. ⁶ Ki ben Sara. Bene' kan zŋna xtiža' Bran, benne' byo chien', na' bliže' le', na' wnné: "xan." Lezka' le'e gónlenle Sara na' tzen cha' gonle da' naken chawe', na' bi be žébele.

⁷ Le'e, benne' byo ka', žala' we' lăže'le no'le che chele. Le gape-gake' ba la'ne, kégeze dan' bi zej nape' kan nak yela' wale chele, san dan' lezka' zej nape' yela' nban na', da' žonn Dios chežo, da' naken tlebe ka' da' den chele. Le gon ki, nich bi wsejw da' xiwe' xnezle katen' wcháljlenle Dios.

Sáka'žo la'kze žonžo da' naken chawe'

⁸ Da' žapa' le'e kate' ze lawte:
 Le gak toze tole len yetole yógo'te.
 Le we' laže' lježle tole yetole.
 Le gak ži'i laže', na' žen laže'.

⁹ Bi yeži'ile che lježle.
 Bi gonle da' zia che no benne' gone' da' zia chele.

Bi nne ditje che no benne' zŋne ditje' chele.
 Ki žala' yecheble, nnábele Dios gon chawe'e bennen', dan' bliž Dios le'e nich gak chawe' chele. ¹⁰ Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' zŋnan:

No benne' žénele' yebélenle' yela' nban chie',
 na' kweze' cháwe'do',
 žala' wka'ne' diža' zi' ka', na' biž gon laže'e.

¹¹ Žala' wka'ne' da' kegle, na' gone' da' naken chawe'.

Žala' we' laže'e gá'nlene' lježe' ka' chawe', na' gónteze' ki.

¹² Xanžo žape chi'e benne' chawe' ka',
 na' zze nage' da' zcháljengake' Le',
 san žsejwe' xnezgak benne' ka' zóngake' da' kegle.

¹³ Žozkze benne' gone' le'e da' zia cha' že' lăže'le gónteze da' naken chawe'? ¹⁴ La'kze sáka'le katen' žonle da' naken chawe', gak yela' ba nez zen chele. Bi žébele nitó benne', na' bi kwe' zédlele, ¹⁵ san le wxén laže' Benne' Criston', na' le we'e latje nna bi'e lo yichj

lăzdo'le. Le sóateze nich gak wzejní'ilele yógo'te benne' ka', benne' nnábgekle' le'e biz chen' žxen lăže'le Benne' Criston', na' žala' gonle da' ni lo yela' gaxjw laže' chele, na' lo yela' žape ba la'ne benne' ka'. ¹⁶ Le gónteze da' naken chawe' law Dios, na' cha' zej nnita' benne' ka' zŋnégake' che da' naken chawe' da' žonle dan' žejle'le che Benne' Criston', naž yedo'e'gekle' ni'a che da' wnnégake' chele. ¹⁷ Cha' sáka'le, gakže chawe' cha' naken dan' žonle da' naken chawe', na' kege dan' žonle da' kegle, cha' Dios žénele' gaken ki chele.

¹⁸ Wzáka'kze Benne' Criston', na' gote' lo wlazžo žo'o nich beké'e to chi'ize doľa' da' wbága'žo. Le' nake' chawe' san gote' lo wlazžo žo'o, benne' doľa' ka'. Ki bene', na' beyone' žo'o toze len Dios. Lo belá' žen chie' gote', san lo be' nakkze' ne zoe' nbane' to lo belá' žen kobe. ¹⁹ Lo be' nakkze' wyeye', na' bcháljlene' be' ka' gógakkze benne' ka', na' nyéjwgake' lo latje chol. ²⁰ Benne' ki bži'igake' che xtiža' Dios ža ni'te, ža na' wzóa Noé, katen' wléz Dios lo yela' žen laže' chie', na' bi bžia yi'e légake', xakte ben Noén' barkw žen na'. Lo barkwn' belagak babze benne' ka' lo nisen', xóno'gake', benne' byo ka' len no'le ka'. ²¹ Nisen' naken to da' zloe'elen kan nak nis gan yezoažo nis, dan' nak bian' belážo lo yela' got dan' bebán Jesús, Benne' Criston', lo yela' got. Dan' žezoažo nis bi naken to da' žon chawen' da' nakžo lăwzele, san zloe'elen že' lăže'žo gak yichj lăzdo'žo chawe' law Dios. ²² Jesús, Benne' Criston', bebene' ya'abá che Dios, na' bejži'e kwit li ža che Dios, na' zŋna bi'e wbás che ya'abá ka', na' benne' wnná bia' ka', na' benne' blo ka'.

4

Žala' gonžo xchin Jesús len yela' wak che Dios

¹ Che len kan wzaka' Benne' Criston' lo belá' žen chie', lezka' le'e žala' soale sáka'le. Bennen' zzake'e dan' žone' da' naken chawe' ba bka'ne' doľa'. ² Na'a so law, žala' góntezele kan žénele Dios, na' kege kan zdan lăže'zele lo yela' benách chele. ³ Scha'le'e benle kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios. Ža ni'te benle da' bi žala' gonle. Wzé lăže'le da' kegle ka'. Wzóžlele. We'j bdáwle'ele na' bka'n zenle lo'a ka' da' bi žo'o laže' Dios. ⁴ Na'a, žebáŋgekle benne' ka' zóngake' ki dan' biž žónlenle légake' tzen katen' zóngake' da' kegle ki, na' che len zŋnégake' chele. ⁵ Žon byenen wlo'e'el kwíngake' law Dios, Bennen' gat ka'. ⁶ Che len bchálj Benne' Criston' diža' chawen' lawgak benne' gat ka', benne' ka' Dios bchi'a laže'e légake' katen' wnnita'gake' yežlyó nga, kan zchi'a laže'e yógo'te benách ka'. Bcháljlen Criston' légake' nich nníta'gake'

lo yela' nban lo be' zej nakkze', kan zoakze Dios lo yela' nban.

⁷ Za' žin ža yeyóž che yógo'te da' zej nni-tan'. Che len, le gak laždo' yaž, na' le soa wcháljenle Dios. ⁸ Da' žon byenžen, le ži'il lježle tole yetole, dan' cha' nakle toze lo yela' nži'il, soale yenit lawle chegak lježle, benne' ka' bėngake' chele da' zia. ⁹ Le we' latje lježle ka' gá'ngake' ližle, na' bi nnele chėgake'. ¹⁰ Žala' wkónlele binlo žin da' ka' benn Dios chele, nich gáklenle lježle tole yetole. ¹¹ No benne' zzoa lie' che Dios, žala' wchalje' xtiža' Dios, na' bennen' žone' xchin Benne' Criston' žala' wkonle' žin yela' waken' da' žonn Dios chie'. Lo yógo'te da' žonle, žala' ga'n žen Dios ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston'. jGákteze che Dios yela' žen, na' yela' wnná bia'! Ka'kze gaken.

Sáka'gak benne' ka' che Jesús

¹² Zi'na'do' ka', bi yebánlele dan' žsaka' zi'le'egak benách ka' le'e. Bi naken da' bi zej nonbia' benách ka' che Dios. ¹³ Le yebél dan' de latje chele gónlenle Benne' Criston' tzen lo da' zzake' le' nich gak yebélele za' na' yel'é le', katen' lé'elele yela' baní' chie'. ¹⁴ Cha' nnegak benách ka' chele dan' nakle toze len Benne' Criston', yela' ba nez žen gaken chele, dan' gak bian' zoalen Dios Be' La'y le'e, Bennen' ze'e ya'abá che Dios. Benách ki znnėgake' chie' le', san le'e žaple-ne' ba la'ne. ¹⁵ Cha' saka' no benne' nake' toze len le'e, žala' gaken dan' nake' toze len Benne' Criston', na' kege dan' nake' benne' wetw benách ka', o benne' wban, o benne' wen da' kegle, o dan' žliz chie' ga yoble. ¹⁶ Na'a, cha' nólele le'e sáka'le dan' nakle toze len Benne' Criston', bi žala' yedoé'elele, san le wká'n žen Dios dan' nzi' lale benne' ka' che Benne' Criston'.

¹⁷ Ba bžin ža so law Dios wchi'a laže'e benách ka' zej nake' che Leze'. Cha' so lawe' wchi'a laže'e žo'o, žnakxkze gaken chegak benne' ka' bi žóngake' kan žnna diža' chawen' chie' le'? ¹⁸ Cha' nak zede yelagak benne' ka' žóngake' da' naken chawe', žnakxkze gaken chegak benne' ka' žži'igake' che Dios, na' žóngake' dolja'? ¹⁹ Ki naken, benne' ka' zzáka'gake' dan' žénele Dios gaken ki, žala' góntezgake' da' naken chawe', na' wdėgake' be' zej nakkze' lo na' Dios, Bennen' benkze' légake', na' žone' le' kan žnna xtiže'e.

5

Bedw zzejni'ile' benne' ka' che Jesús

¹ Na'a, zzejni'ila' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' le'e, le'e na' nakle che Benne' Criston', dan' lezka' naka' neda' benne' gole kan zej nake' légake', na' bľe'ela' da' wzaka' Benne' Criston', na' lezka' gónlena' légake' tzen, si'to' yela' baní' da' la' lawn. ² Le'e, benne' gole ka', le gak ka' benne' wape žila'

ka' kan žape chí'ile benách ka' bde Dios lo na'le. Le gon ki dot láže'le kan žénele Dios, na' kege dan' žon byenen gonlen, o dan' ždan láže'le yela' gape. Le gon xchinle dan' žaz láže'le gonlen, ³ na' kege dan' žénelele nna biá'zele benne' ka' ndėgake' lo na'le. Le we' laže' gakte to da' žloe'elen kan žala' gaggak benne' ka' žape chí'ile. ⁴ Ki gaken, katen' yelá' Benne' Criston', Bennen' blo wape žila' ka', naž si'le to da' yebėlenlenle da' batkle te chen.

⁵ Lezka' le'e, xkwide' ka', le gon kan znnagak benne' gole ka'. Yógo'tele žala' gape ba la'ne lježle, tole yetole, lo yela' gaxjw laže' chele, dan' nyejw le'e yiche la'y da' žnnan: Dios žzejwe' xnezgak benne' ka' žka'n žen kwíngake'.

san žáklenle' benne' gaxjw laže' ka'.

⁶ Le gak gaxjw laže' lo na' Dios, na' le' gone' le'e benne' wale ka' kate' žin ža chen.

⁷ Le wdė lo na' Dios yógo'te da' žonen ga že' zėdelele dan' le' že' laže' le'e.

⁸ Le gak laždo' yaž, na' le soa ban laže', dan' zoa da' xiwe', dan' bi žle'elen le'e chawe', na' ždan dot gawze, na' naken ka' to beže yiže' zbėžya'aba', na' žiljba' no benne' gawba'. ⁹ Le soa choch kan žejle'le che Benne' Criston', na' le wsejw xnez da' xiwe', dan' nnėzelele zzáka'gak lježle ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, kan zzáka'le le'e. ¹⁰ Naž kate' ba wzáka'le to chí'ido'ze, Dios gone' ga gakte dot chawe', na' ga gakte choch, na' ga gólele, na' ga soale nbanle to chí'ize. Dios na'kze žonne' chežo yógo'te da' žebėlenlžon, na' bľiže' žo'o nich yebėlenlžo yela' baní' chie' da' zoan to chí'ize, dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'. ¹¹ jGa'n žėntezze Dios, na' gákteze chie' yela' wnná bia'! Ka'kze gaken.

Bedw zzele' diža' benne' ka' che Jesús

¹² Diža'do' ni zzoja' chele lo na' Silbano, na' žekla' nake' to lježžo dot li laže'. Žėnela' gon chocha' le'e, na' zzoa lia' che da' ka' benn Dios chežo, da' zej nak bian' da' li nži'ile' žo'o. Le gak choch dan' zoalen yela' nži'il chie' le'e.

¹³ Benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' Babilonia, žápegake' le'e "Padiox." Dios wžekze' légake' kan wžíe' le'e. Lezka' xkwide' Markos, xkwiden' nakbe' ka' ži'nkza', žapbe' le'e "Padiox." ¹⁴ Le gape "Padiox" lježle tole yetole, na' le chela' lježle tole yetole lo yela' nži'il chele.

Znnabla' Dios wká'n žie' yichj láždo'le, yógo'tele na' nakle che Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che Jesús

¹ Neda', smon Bedw, žapa' le'e "Padiox", le'e na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston'. Naka' wen žin che Jesusen', na' wbás bsele'e Lekze'. Nak tlebe da' zaka' yela' žejlé' chele chie' Le', ka zaka' yela' žejlé' cheto' chie' Le'. Dios bene' ga žejle'le chie' Le' dan' nakkze' chawe', na' dan' lezka' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, nake' chawe'. ² Znnabla' Dios gon chawe'e le'e, na' wzóa žie' yichj lázdo'le dan' nónbia'le Dios, na' Xanžo Jesusen'.

Ka zej nak benne' ka' che Jesús

³ Dios, len yela' wak zen chie', ba benne' chežo yógo'te da' žon byenen gapžon nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo, na' nich gakžo lázdo' yaž, dan' nónbia'žo Bennen' bliže' žo'o nich gak si'žo yela' baní' chie' Le', na' da' nak chawe' chie'. ⁴ Dan' žone' ki, bene' ga gak si'žo da' zen ka', na' da' naken chawe' da' bchebe laže'e gonne' chežo, na' dan' naken ki, ba belazo lo da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga dan' zdan láže'gak benách ka' da' kegle, nich gak gakžo kan nak Dios na'kze. ⁵ Che len, cha' žejle'le che Benne' Criston', le we' laže' gake ži'í laže'. Kate' ba nakle ži'í laže', le we' laže' gata' yela' žejní'il chele. ⁶ Kate' ba naple yela' žejní'il, le we' laže' nna bia' kwinle, na' kate' ba znnabla' kwinle, le gak zen laže', na' kate' ba nakle zen laže', le gak lázdo' yaž. ⁷ Kate' ba nakle lázdo' yaž, le ži'í lježle ka', na' kate' ba nži'íle lježle ka', lezka' le ži'í yógo'te benách ka'.

⁸ Cha' ki žonle, na' zej žakže dot li laže' kan žonle da' ki, na' da' ki góngaken ga bi gak dáche'ze yela' žejlé' chele, na' chej gake ži'í laže' kan nónbia'le Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁹ No benne' bi že' laže'e gone' ki, nake' ka to benne' lo choje, benne' nitle', dan' ba goj laže'e beyon Benne' Criston' le' chawe', na' beké'e dola' ka' da' wbage'e zga'ale. ¹⁰ Che len, ži'na'do' ka', žala' chejsá' láže'le bliž Dios le'e, na' wžekze' le'e. Cha' gonle ki, bi chixlele. ¹¹ Ki gaken, Dios dot laže'e gonne' le'e latje chazle gan znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o.

¹² Che len gónteza' ga chejsá' láže'le da' ki la'kze ba nnéžkelelen, na' ba nži' lo na'le da' naken dot da' li, na' žkónlelen žin. ¹³ Žekla' neda' žala' yesá'a láže'le kan zej nak da' ki xakte ne zoa' nbana'. ¹⁴ Žala' gona' ki dan' nnezla' za' žin ža gata' neda'. Xanžo Jesús, Benne' Criston', ba gožkze' neda' gaken chia'

ki. ¹⁵ Che len že' láže'li'a gona' ga chejsá' láže'tezle da' ki te gata'.

No benne' ka' blé'egekle' yela' baní' che Jesús

¹⁶ Bi bcháljento' le'e to da' dáche'ze katen' bzejní'íto' le'e kan žin ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' nape' dot yela' wnná bia'. Neto' blé'ekzelto' yela' baní' zen chien'. ¹⁷ Ble'elto' Le' katen' Xažo Dios wdape' Le' ba la'ne, na' bka'n zene' Le', na' benlto' chi'í Dios, dan' bžojen latje baní' chie', na' wnné': "Benne' ni nake' ži'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'." ¹⁸ Neto' békzelto' chi'í na', dan' bžojen ya'abá che Dios katen' wzóalento' Xanžon' law ya'a la'y na'.

¹⁹ Dan' goken nak bian' nak dot da' li da' wnnagak benne' ka' bcháljake' lo wláz Dios ža ni'te, na' žala' we' láže'le dižan', dan' naken ka to yi' da' zza'ni' gan nak choj ni, na' zejte ža yelá' Bennen' nake' ka belj xsile chežo, na' zza'nín' lo yichj lázdo'le. ²⁰ Da' ni žon byenle'en chejní'ile, dan' znnan: "Bi gak nitó benne', žakze chie', chejní'ile' da' wnná no benne' bchalje' lo wláz Dios." ²¹ Da' wnnagak benne' ka' bcháljake' lo wláz Dios, bi bcháljaken' dan' gónekzegekke', san bcháljake' lo wláz Dios da' bchiz Dios Be' La'y lo yichj lázdo'gake'.

2

No benne' ka' žsédgekle' da' wen laže'

¹ Lezka' wnníta'gak benne' wen laže' ka', benne' ka' wnnázegake' bcháljake' lo wláz Dios, benne' ka' wnníta'lengake' benách Is-rael ka'. Lezka' sóalengak benne' wen laže' ka' le'e, na' wsédgekle' le'e da' wen laže'. Lo yela' wen laže' chégake' wsédgekle' le'e da' naken chégakze', dan' gonen ga gon zož chele yebéj yichjle da' naken dot da' li. Žži'igake' che Xanžo, Bennen' beslé' žo'o. Dan' góngake' gonen ga wžia' yi' Dios légake'. ² Zanle le'e gónlenle légake' tzen lo da' kegle da' góngake', na' dan' gonle bájele ki, na' nnegak benách ka' che diža' chawen da' naken dot da' li. ³ Dan' dan' láže'gake' yela' gape, wsédgekle' le'e da' wen laže', nich sí'gake' da' naple. Ba nžog chegak benne' ka' kwia' yi'gake' to chi'ize, na' za' žin ža na'.

⁴ Dios bi benít lawe' wbás che ya'abá chie' ka' katen' bžoagake' chela'ale xtiže'e, san bsejwe' légake' latje choj, gan zej nžeje' do ya, na' želbeze' ža na' katen' wžia' yi' Dios légake'. ⁵ Lezka', bi benít law Dios benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te katen' bsele'e nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia' yi'e benne' wen da' zinnj ka', san beslé' Noé lo nisen', bennen' bzoa lie' che da' naken chawe'. Lezka' Dios beslé' yegaže ljež Noé na' lo nisen'. ⁶ Lezka', Dios bchoge' chegak benne' ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, na'

lo yež Gomorra, na' bžia yi'e légake' len yi', na' beyákake' de. Da' goken chégake' naken to da' zcheblen benne' ka' zóngake' da' kegle. ⁷ Katen' Dios bchinnye' yež ka', na' beslé' Lot, benne' chawen', lo yi' na'. Lot na' gok nyache' láže'li'e ni'a che da' kegle da' bengak benne' wen da' zinnj ka'. ⁸ Ka' goken dan' Lot, benne' chawen', wzóalene' légake', na' bje'ele', na' benle' da' bi naken chawe' da' bégake', na' dan' goke' lazdo' yaž, che len gok nyache' láže'li'e yógo'te ža ni'a che da' kegle da' bégake'. ⁹ Ki naken, Xanžon' nnezle' yeslé' benne' ka' zžébegake' Le' lo na' da' xiwe', dan' žonen ga cho'ogak benách ka' nez doła', san žkweze' yela' zi' da' gone' benne' wen da' zinnj ka' na' zejte ža choge' chégake' gátake' to chi'ize.

¹⁰ Gon zi'že' benne' ki, benne' zóngake' da' kegle da' zdan láže'gake', na' zži'igake' che yela' wnná bia' che Xanžon'. Zej nake' benne' wechóg laže' ka', na' zižje laže'. Bi zžébegake' nnégake' chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' zdágake' lo baní'. ¹¹ Wbás che ya'abá ka' náple'ežegake' yela' wnná bia', na' yela' wak ka' benne' ka', san wbás che ya'abá ka' bi žechóg láže'gake' yesbága'gake' no benne' zia law Xanžon'.

¹² Benne' ki zej nake' ka' bia yiže' ka', bia bi be žejni'igeklba', san nálgakba' nich no benne' sene' légakba', na' gote' légakba'. Znnégake' che da' bi žejni'igekle', na' kwia yi'gake' to chi'ize kan žak chegak bia yiže' ka'. ¹³ Dios yebi'e chégake' da' saka'gake', dan' bsaka' zígake' benách ka'. Žégekke' da' žak na' ža naken da' yebélengekke'. Zej nake' ka' to yižwé' nožo', na' to da' zchinnjen, katen' žáwlengake' le'e tzen, na' žebégekke' dan' žon láže'gekke' le'e.

¹⁴ Len yela' zze laže' chégake' zwiágake' no'le ka'. Bi nníta'gake' žize zóngake' dola'. Zóngake' ga zchíxgekke' benne' ka' bi zej nake' choch kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Žilžtežgake' da' zdan láže'gake'. Dios ba bchoge' chégake' kwia yi'gake'. ¹⁵ Wláj yíchjgake' da' naken dot da' li, na' nchol yichj lázdo'gake'. Zóngake' kan ben Balaam, zi'n Beor, bennen' bđan láželi'e yela' gape, na' bene' da' kegle dan' bđizjwgake' le'. ¹⁶ Dios bđil diže'e Balaam na' dan' bene' da' keglen'. To búrrodo' bcháljlenba' le' kan zchaljgak benne' ka', na' bséjwba' xnez Balaam na' gan zeje' lo yela' zži'i che Dios.

¹⁷ Zej nak benne' ki ka' to bđoa nis da' ba nbíž, na' lezka' ka' to bejw da' zche' be' wale. Ba nkweze Dios latje chégake' lo latje chol. ¹⁸ Ki zej nake' dan' zchaljgake' da' zenle'e lo yela' bi nnezle chégake', na' zžóngekke' žin da' zdan láže'gak benách ka', na' zžóngake' ga zchíxgekke' benne' ka', benne' ba belágake' ladjw benne' ka' nchólgekke'. ¹⁹ Žchebe láže'gake' gata' yela' žeslá chegak

yezika' benách ka', san légakkze' zej nžeje', na' žóntežgake' da' kegle. Zej nžej yógo'te benne' ka' lo na' da' zchen' yichj lázdo'gake'. ²⁰ Cha' belágake' lo da' bi naken chawe' da' den yežlýo nga dan' bénbia'gake' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' naž sen da' kegle légake' da' yoble, dan' chen' légake', na' da' li bága'žegake' zia kate' se lawte ka' da' wbága'gake' zga'ale. ²¹ Gakže chawe' chégake' chela' batkle gónbia'gake' Bennen' zzoe' žo'o nez chawe' chien' ka' da' gak chégake' cha' bénbia'gake' Le', na' naž wláj yíchjgake' diža' la'y da' bsedle Dios légake'. ²² Ba gok chégake' da' zžnan: Žeyéchj beko', žeyawba' da' beyebba'. Žeyáz koch lo gona', bian' za' bwazjžo.

3

Nnezlžo yelá Xanžo

¹ Diža' ni naken da' bežopen' da' zžojan' chele, ljéža'do' ka'. Lo da' žópeten že' laža'a yesá'a láže'le kan zej nak da' ki. ² Le chejsá' laže' da' bchaljgak benne' la'y ka' ža ni'te, benne' ka' bchaljgake' lo wláz Dios. Lezka' le chejsá' laže' da' wnná Xanžon', Bennen' žeslé' žo'o, dan' bsédgekke' benne' wbás ka' bsele'e Le'.

³ Da' nak blo da' žala' chejsá' láže'le, zžnan ki: "Ža se lawte ža ka' la'gak benne' ka' góngake' da' kegle dan' zdan láže'gake'."

⁴ Gon dižgekke' xtiža' Jesusen', na' nnágake': "ŽBizkze gok che dan' bchebe laže' Benne' Criston'? Wnné: Yelá'a da' yoble. Ža ni'te katen' gotgak xa xto'žo ka', na' zejte na'a ža, yógo'te žaken tlebe kan goken katen' wzó law žata' yežlýo nga na' zejte na'a ža."

⁵ Zžóagake' chela'ale da' goken ža ni'te. Bchalj Dios, na' wzó law nníta'gak ya'abá, na' yežlýo nga. Bžoj yežlýon' lo nis, na' wžen' gachje láwe'le nisen'. ⁶ Lezka' len nis Dios bchinnye' yežlýo nga ža ni'te katen' bsele'e nis yejw da' bžia yin' benách doła' ka'. ⁷ Ya'abá, na' yežlýo nga, da' ka' zej nnitan' na'a ža, Dios žkweze' légaken na' zejte ža wchinnje' légaken lo yi'. Ki gaken, kan nak da' wn-nakze Dios chégaken. Wzeye' légaken ža na' choge' chegak benách ka', benne' bi zej nake' chawe', kwia yi'gake'.

⁸ Bi gal láže'le le'e da' ni, ži'na'do' ka'. To ža naken law Xanžon' ka' zan gaywá' yiz ka', na' zan gaywá' yiz ka' zej naken lawe' Le' ka' to žaze. ⁹ Bi zžele Xanžon' gone' da' bchebe laže'e gone'. Žégekke' baže benách zžele', san zbeze' zen laže', na' zžoele' žo'o dan' bi žénele' kwia yi' nitó benne', san žénele' yeyát láže'gak yógo'te benách ka'.

¹⁰ Kon yežinkze ža yelá' Xanžon' kan zla' to benne' wbán žel. Kate' žin ža na' te che ya'abá len to žaxto' žen. Kwia yi'gak yógo'te da' zej nnitan' to lo yi' žen. Chey yežlýo nga, tzen len da' ka' zej nnitan' yežlýo nga.

¹¹ Cha' kwia yi'gak yógo'te da' ki, *ɬ*nakxkze žala' gonle? Žala' gakte laždo' yaž, na' wdé kwinle lo na' Dios. ¹² Žala' kwezle ža yelá' Xanžon', na' we' láže'le gonle ga žinte ža na' katen' ya'abá, na' da' ka' zej nnita' kwia yi'gaken lo yin'. Lezka' chey dot yežlyó nga. ¹³ Ki gaken, san žo'o zbezžo da' bchebe laže' Dios, gone' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe gan gak da' naken chawe'.

¹⁴ Che len, zí'na'do' ka', kate' ne zbezle da' ki, le we' laže' gakte dot chawe' law Dios, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, na' kwezle cháwe'do' na' zejte ža na'. ¹⁵ Žala' nnézele zbez Dios zen laže' nich gata' latje chegak benách ka' yelágake', kan lezka' wnná lježžo Pablo, dan' bzoje' chele le'e yiche, na' wdape' yela' žejni'il da' bnezjw Xanžon' chie'. ¹⁶ Le'e yógo'te yiche da' zzoje', zchalje' kan zej nak da' ki, la'kze nwá'gaken da' ka' zej naken zede chejni'ilžon. Benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' bi zej nake' dot li laže', zchíxgake' diža' ki. Lezka' žóngake' chegak yezika' da' zej nyejwn le'e yiche la'y, dan' gonen ga wžia yi' Dios légake'.

¹⁷ Ba nnézkzelele da' ki, zí'na'do' ka'. Che len le gape chi'i kwinle, nich benách ka' bi zej nake' chawe' bi gon láže'gekle' le'e, na' bi ža' yichj láždo'le kan žejle'le che Benne' Criston'.

¹⁸ Le we' laže' gakže dot li laže' kan nónbia'le Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' nich ží'íželele Le'. iGa'n zene' Le' na'a, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ ŽWA

Diža' da' nbánlenžon

¹ Zzojto' chele kan nak che Bennen' ba wzoakze' kate' bi na' soa yežlyó nga, na' kan nak da' benlto' da' bchalje', na' kan nak da' b'le'elto' da' bene'. Bwiat' Bennen', na' wdanto'-ne'. Bennen' nake' Jesús, Bennen' nake' Diža' da' zej nbanlen benách ka'. ² Bennen' zej nbanlen benách ka' b'lo'e lawe', na' b'le'elto'-ne'. Zzoa lito' chie' Le', na' zzenlto' le'e kan nak che Bennen' nbánlenžon. Bennen' wzóalene' Xažo Dios, na' bedjlo'e lawe' ga zoažo ni. ³ Dan' b'le'elton', na' dan' benlton', zzenlto' le'e nich gakle le'e toze len neto'. Da' li yela' toze chežo nake' len Xažo Dios, na' len Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios. ⁴ Zzojto' chele da' ki nich gak yebelžo dot láže'žo.

Dios nake' baní

⁵ Da' ni nake' da' benlto' da' bchalj' Jesusen', na' nake' da' zzenlto' le'e na'a. Ki znnan: "Dios nake' baní, na' bi zoa nitó da' nake' chol len Le'." ⁶ Cha' nnažo: "Nakžo toze len Diosen'" na' cha' žonžo da' nake' che da' chol, da' ni nak bian' žon láže'žo, na' bi žonžo da' nake' dot da' li. ⁷ Na'a, cha' žonžo da' nake' chawe', zdažo lo baní' kan Le' nake' chawe', na' zoe' lo baní', na' nakžo toze tožo len yetožo, na' xchen Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios, žeyonen žo'o chawe', na' žeká'n yógo'te doła' da' nbága'žo.

⁸ Cha' znnazo: "Bi be doła' nbága'žo" žon láže'lžo lo' kwínzežo, na' bi nzi' lo na'žo da' nake' dot da' li. ⁹ Cha' yexóalapažo law Dios doła' da' nbága'žo, Le' žone' kan znné', na' nake' chawe'. Yenít lawe' doła' da' nbága'žo, na' yeyone' žo'o chawe', na' yeké'e yógo'te da' zia da' nbága'žo. ¹⁰ Cha' nnažo: "Bi be doła' nbága'žo" gaken kan nnažo: "Dios žon láže'e" na' bi žonžo kan znná xtiže'e.

2

Benne' Cristo zdie' xtiža'žo law Dios

¹ Le'e, zi'na'do' ka', zzoja' da' ki chele, nich bi gonle doła'. Na'a, cha' no benne' gone' doła', zoa to Benne' znnable' ni'a chežo law Xažo Dios, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston', Benne' chawen'. ² Nakkze' Le' Bennen' bde kwine', na' gote' nich beké'e doła' da' wbága'žo žo'o law Dios. Gote' Le', kégeze nich beké'e doła' da' wbága'žo žo'o, san lezka' nich beké'e doła' da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

³ Cha' žonžo kan nak da' bchi'le' žo'o, nnezlžo ba nónbia'žo Le'. ⁴ No benne' znné': "Neda' nónbi'a Dios" san cha' bi žone' kan znná da' wnnakze' Le', benne' ni žon láže'e, na' bi žone' da' nake' dot da' li. ⁵ No benne'

žone' kan znná xtiža' Dios, da' li benne' ni nzi'ile' Dios kan žála' gonžo. Cha' žonžo ki, nnezlžo nakžo che Dios. ⁶ Lezka', no benne' znné': "Neda' naka' che Benne' Criston'" žála' gake' kan gok Benne' Criston' katen' wdé' yežlyó nga.

Bchi'le Benne' Cristo žo'o ži'ilžo lježžo ka'

⁷ Zi'na'do' ka', zzoja' chele da' bchi'le Criston' žo'o. Bi nake' to da' kobe, san dan' wnnakze' Dios ža ni'te, dan' wzí' lo na'le ža ni'te. Dan' wnné' ža ni'te nake' da' ba benle. ⁸ Lezka' nake' kan zzoja' chele to da' kobe, dan' ben Jesusen' dot kan znnan, na' lezka' žonle le'e kan znnan. Ki nake' dan' ba zde che da' nake' chol, na' baní' li láže' ba zza'nín.

⁹ No benne' znné': "Zoa' lo baní'" san cha' bi zle'ele' lježe' chawe', benne' ni ne žone' da' nake' che da' chol. ¹⁰ No benne' nzi'ile' lježe' zoe' lo baní', na' da' žonen ga chixle no benne' bi be gak gonlen chie' le'. ¹¹ No benne' bi de lježe' chawe', žone' da' nake' che da' chol, na' zde' lo da' chol. Bi nnezle' gan zeje', dan' žon da' nake' chol ga nchol yichj' lázda'we'.

¹² Zzoja' chele, zi'na'do' ka', dan' ba benít law Dios doła' da' wbága'le. Ki bene' dan' žone' da' b'chebe láže'e gonlen'.

¹³ Zzoja' chele, le'e nakle ka' xgak xkwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Zzoja' chele, le'e nakle ka' xkwide' ka', dan' ba belale lo na' da' xiwe'.

¹⁴ Ba bzoja' chele, zi'na'do' ka', dan' nónbia'le Xažo Dios.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka' xgak xkwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka' xkwide' ka', dan' nakle wale, na' nzi' lo na'le xtiža' Dios, na' ba belale lo na' da' xiwe'.

¹⁵ Bi ži'ilele yežlyó nga, na' kege da' de yežlyó nga. Cha' zoa no benne' nzi'ile' dan' den yežlyó nga, bi nzi'ile' Xažo Dios. ¹⁶ Ki nake', dan' žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' bi žénele Xažo Dios, san žóngake' da' zdan láže'gake'.

Žóngake' da' zdan láže' beja' žen chégake'.

Žóngake' da' zdan láže' yel' lágwage'.

Zka'n zen kwíngake' ni'a che da' zej nape'.

Ki zej nak da' kegle ka' da' žóngake'. ¹⁷ Te che yežlyó nga, na' che da' zdan láže'gak benách ka', san no benne' žone' kan žénele Dios soe' to chi'ize.

Bennen' zchalje' da' li, na' bennen' žon láže'e

¹⁸ Zi'na'do' ka', ba zoažo ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga. Ba bénlele la' bennen' zzi'e che Benne' Criston', na' na'a ba wzó law zej nnita' benne' zan, benne' zzi'igake' che Benne' Criston'. Che len nnezlžo ba zoažo ža ze lawte ža ka'. ¹⁹ Benne' ki bežójgake' lágwžo žo'o, san bi góggake' toze len žo'o. Chela'

gókgake' toze len žo'o, gá'ntezgake' len žo'o. Na'a, bežójkake', nich gak bia' bi zej nake' yógo'tegake' toze len žo'o.

²⁰ Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e, na' nnézkzele da' naken dot da' li. ²¹ Zzoja' chele dan' ba nnézele da' naken dot da' li, na' kege dan' bi nnézele. Lezka' nnézele bi žon laže' no benne' nnezele da' naken dot da' li.

²² ĆNozkze bennen' žon laže'e? Žon laže' bennen' zne' bi nak Jesús Bennen' bseja' Dios. Benne' ni nake' bennen' zži'e che Benne' Criston', dan' zne' bi nak Dios Ća Jesusen', na' lezka' zne' bi nak Jesusen' Zi'n Dios. ²³ No benne' zži'e che Zi'n Dios, bi zoalen Ćažo Dios le'. No benne' zne' kwáselo Jesusen' nake' Zi'n Dios, lezka' Ćažo Dios zóalene' bennen'.

²⁴ Na'a, le we' laže' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e. Cha' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e, lezka' le'e gá'nteze len Zi'n Dios, na' lezka' len Ćažo Dios. ²⁵ Da' ni naken da' bchebe laže' Dios, wnné' gonne' yela' nban da' zejli kanne chežo.

²⁶ Zzoja' chele da' ni kan nak chegak benne' ka' žénegekle' gon láže'gekle' le'e. ²⁷ Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e. Benne' Criston' bséja'kze' Le' chele, na' Lekze' zóalenteze' le'e. Che len bi žon byenen wsedle no benne' le'e, dan' Be' La'y na' žsedle' le'e. Zóalene' le'e, na' zchalje' da' li, na' bi žon laže'e. Kan ba bsedle' le'e, le gá'nteze len Benne' Criston'.

²⁸ Na'a, ži'na'do' ka', le gá'nteze len Benne' Criston' nich katen' yel'é Le', na' gak wxén láže'žo Le', na' bi yedo'e'lžo kate' žinžo lawe' Le' katen' yel'é. ²⁹ Cha' nnézele le'e Dios nake' chawe', lezka' žala' nnézele yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe' zej nake' zi'n Dios.

3

No benne' ka' zej nake' zi'n Dios

¹ Le wia kan nži'ile'el Ćažo Dios žo'o, dan' bene' ga ležo zi'n Dios na'kze. Che len benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga bi nónbia'gake' da' nakžo, dan' bi beyónbia'gake' da' nak Jesusen'. ² Ži'na'do' ka', na'a ba nakžo zi'n Dios, na' bi na' la' law da' gakžo. Nnezlžo kate' wlo'e' law Jesusen', gakžo kan nake' Le', dan' le'e'lžo-ne' kan nakkze' Le'. ³ No benne' žxen laže'e gake' kan nak Jesusen', že' laže'e gake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'.

⁴ No benne' žone' dola' zži'e che xtiža' Dios, dan' nak dola' da' zži'in che xtiža' Dios. ⁵ Nnézele blo'e' law Jesusen' nich beké'e dola' da' wbága'žo, na' bi be dola' žone' Le'. ⁶ No benne' nake' toze len Jesusen' bi žone' dola'. No benne' žone' dola' batkle bl'e'le' Le', na' bi nónbi'e' Le'. ⁷ Ži'na'do' ka', le gape chi'i kwínle nich bi gon láže'le no benne'

le'e. No benne' žone' da' naken chawe', nake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'. ⁸ No benne' žónteze' dola' nake' che da' xiwe', dan' žónteze da' xiwen' dola' kate' bi na' soa Adán. Che len bedjlo'e' law Zi'n Dios, nich wsějwe' xnez da' xiwen' nich bi be gak gonon chežo.

⁹ No benne' nake' zi'n Dios bi žónteze' dola', dan' zóateze Be' La'y che Dios len le', na' bi žone' dola' dan' nake' zi'n Dios. ¹⁰ Ki zej nak bia' benne' ka' zej nake' zi'n Dios, na' benne' ka' zej nake' zi'n da' xiwe'. No benne' bi žone' da' naken chawe', na' bi nži'ile' lježe', bi nake' che Dios.

Žala' ži'ilžo lježžo ka' zej nake' che Jesús

¹¹ Da' ni naken da' ba benl-le ža ni'te, da' znnan: "Žala' ži'ilžo lježžo tožo yetožo." ¹² Bi žala' gonžo kan ben Kaín, zi'n Adán. Gok Kaín na' che da' xiwe', na' betbe' bi' biche'be'. ĆBiz chen' betbe' bi' biche'be'? Betbe' lebe' dan' ben Kaín na' da' bi goken chawe' law Dios, san da' ben bi' biche'ben' goken chawe'.

¹³ Ži'na'do' ka', bi yebánlele cha' benách ka' nnita'gake' yežlyó nga bi zej de le'e chawe'. ¹⁴ Nnezlžo ba wdežo lo yela' got, na' ba napžo yela' nban da' zejli kanne dan' nži'ilžo lježžo ka'. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', ba nakkze' ka to benne' gat. ¹⁵ No benne' bi žle'ele' lježe' chawe', nake' ka to benne' wetw benách ka', na' nnézele nitó benne' wetw benách ka' bi nape' yela' nban da' zejli kanne. ¹⁶ Ki nónbia'žo yela' nži'il da' naken li laže', dan' bde Jesusen' yela' nban chie', na' gote' lo wlazžo žo'o. Lezka' žo'o žala' wdežo yela' nban chežo, nich gáklenžo lježžo ka'. ¹⁷ Na'a, no benne' de yela' wnni'a chie', dan' naken che yežlyó nga, na' žle'ele' lježe', zoa bi da' žiážjele', na' cha' bi žeyache' láže'le' le', bi da' wnezjwe' chie', Ćwak nnažo zoalen yela' nži'il che Dios bennen'? ¹⁸ Ži'na'do' ka', žala' ži'ilžo lježžo ka', kege len díža'ze o lo yela' znnenze chežo, san dot láže'žo, na' len dot yela' žon chežo žala' ži'ilžo lježžo ka'.

Da' žxen láže'žo law Dios

¹⁹⁻²⁰ Cha' ki nži'ilžo lježžo ka', nnezlžo nakžo che Bennen' nakkze' da' li, na' law Dios gak kwe' ži yichj láždo'žo katen' zchebe láždo'žo žo'o, dan' nakže da' li da' znnna Dios ka da' znnna láždo'žo, na' Le' nnézkzele' yógo'te. ²¹ Ži'na'do' ka', cha' bi zchebe láždo'žo žo'o, zoa da' žxen láže'žo law Dios, ²² dan' nnezlžo gonne' chežo bite'teze da' nnablžo Le'. Ki naken dan' žonžo kan znnna da' bchi'le' žo'o, na' da' žaz laže'e Le'. ²³ Ki nak da' bchi'le' Dios, wnné' žala' chejle'žo che Jesús, Benne' Criston' Ži'ne', na' ži'ilžo lježžo ka' kan lezka' bchi'le' Ži'ne' žo'o. ²⁴ Benne' ka' žóngake' da' bchi'le' Dios zóalengake' Le', na' Dios na'kze zóalene' benne' ka'. Ki nnezlžo Le' zóalenteze' žo'o, dan' ba bsele'e Dios Be' La'y nich bed- jsóalene' žo'o.

4

Da' nak bia' zoalen Dios Be' La'y zo'o

¹ Zi'na'do' ka', bi chejle'le che no benne' znnaze' Dios Be' La'y zoalene' le', san le si' bia' bennen', cha' Dios Be' La'y zoalene' le', dan' zdagak benne' zan yežlyo nga, benne' ka' zon laže'gake', na' znnágake' zcháljgake' lo wláz Dios. ² Ki gónbia'le no benne' zoalen Dios Be' La'y le'. Bennen' znné' kwáselo kan bla' Jesús, Benne' Criston', na' znné' nake' Bennen' bsela' Dios, na' golje' benách, nak bennen' che Dios. ³ Lezka', no benne' bi znné' kwáselo kan bla' Jesús, Benne' Criston', na' znné' bi golje' benách, bi nake' che Dios. Benne' ni nake' che bennen' zži'e che Benne' Criston', bennen' ba bénlele yide', na' na'a ba zde' yežlyo nga.

⁴ Zi'na'do' ka', nakle che Dios, na' nápzele yela' wak ka benne' ka' zon laže'gake', dan' Bennen' zoalene' le'e napže' yela' wak ka bennen' zde' yežlyo nga. ⁵ Légage' zej nakze' benách ka' nnita'gake' yežlyo nga. Che len zcháljgake' che da' naken che yežlyo nga, na' benách ka' nnita'gake' yežlyo nga zze nággake' chégage'. ⁶ Nakžo zo'o che Dios. No benne' nónbi'e Dios zze nage' chežo. No benne' bi nake' che Dios bi zze nage' chežo. Ki nónbia'žo no bennen' yoe'e Dios Be' La'y, Ben' zchalje' da' li, na' lezka' bennen' yoe'e ben' da' žon lažen'.

Yela' nži'il li laže' zázen lo na' Dios

⁷ Zi'na'do' ka', žala' ži'ilžo lježžo ka', dan' yela' nži'il zan' lo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, na' nónbi'e Dios. ⁸ No benne' bi nži'ile' lježe' ka', bi nónbi'e Dios, dan' yela' nži'il zan' lo na' Dios. ⁹ Ki bla' law kan nži'il Dios zo'o. Bsele'e tliča'tekze Zi'ne' yežlyo nga, nich gata' yela' nban da' zejlikanne chežo ni'a chie' le'. ¹⁰ Ki nak bia' yela' nži'il da' naken li laže', kege kan nži'ilžo Dios, san kan le' bži'ile'ele' zo'o, na' bsele'e Zi'nkze' nich bi'e doľa' da' wbága'žo zo'o, na' le' gote' ni'a chen.

¹¹ Zi'na'do' ka', cha' ki bži'ile'ele Dios zo'o, žala' ži'ilžo lježžo ka'. ¹² Batkle ble'el no benne' Dios, san cha' nži'ilžo lježžo ka', Dios na'kze zoalene' zo'o, na' na'a nži'ilžo Diosen' dot laže'žo. ¹³ Nnezlžo zoalenož Dios, na' le' zoalene' zo'o, dan' bsele'e Dios Be' La'y, nich bedjsóalene' zo'o. ¹⁴ Neto' ble'elto' da' ben Xažo Dios, na' zzoa liton'. Le' bsele'e Zi'nkze', Bennen' žeslé' benách ka' nnita'gake' yežlyo nga. ¹⁵ No benne' znné' kwáselo Jesusen' nake' Zi'n Dios, Dios na'kze zoalene' bennen', na' le' zoalene' Diosen'.

¹⁶ Žo'o nnezlžo, na' žejle'žo nži'il Dios zo'o. Yela' nži'il zan' lo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka', zoalene' Diosen', na' Dios na'kze zoalene' le'. ¹⁷ Ki žon žin yela' nži'il lo yichj lázdo'žo. Žonen ga biž zžebežo ža chog Dios chegak benách ka' gátgake'. Kan

nak Jesusen', lezka' nakžo zo'o yežlyo nga. ¹⁸ Cha' nnezlžo nži'il Dios zo'o, bi be zžebežo. Kate' nnezlžo nži'il Dios zo'o, žone' le' ga bi zžebežo. No benne' zžebe' da' sake'e bi nnezle' nži'il Dios le'.

¹⁹ Žo'o nži'ilžo Dios, dan' le' bži'ikzele' zo'o zga'ale'. ²⁰ Cha' no benne' znné': "Neda' nži'ila' Dios" san cha' bi nape' lježe' ka' chawe', benne' ni žon laže'e. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', benne' ka' zle'ele', žnakxkze gak ži'ile' Dios, na' batkle ble'ele' le'? ²¹ Ki bchi'le Jesusen' zo'o, na' wnné': "No benne' nži'ile' Dios, žala' ži'ile' lježe' ka'."

5

Wak soelžo da' žak chežo yežlyo nga

¹ No benne' žejli'e nak Jesús Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, benne' ni nake' zi'n Dios, na' no benne' nži'ile' Dios, Bennen' bzoe' le', lezka' žala' ži'ile' lježe', bennen' lezka' nake' zi'n Dios. ² Ki žákbe'elžo nži'ilžo benne' ka' zej nake' zi'n Dios. Naken ki cha' nži'ilžo Dios, na' žonžo kan znná xtiže'e. ³ Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan znná xtiže'e, na' bi nak zede dan' bchi'le' zo'o gonžo. ⁴ No benne' nake' zi'n Dios zzoale' da' žak chie' yežlyo nga. Ba bzoelžo da' žak chežo yežlyo nga dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'. ⁵ Žnoz bennen' zzoale' da' žak chie' yežlyo nga? Bennen' žejli'e Jesusen' nake' Zi'n Dios žone' ki.

Dios Be' La'y zzoa lie' che Benne' Cristo

⁶ Ki blóe' law Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' bezóe' nis, na' blalje' xchene', na' kégeze bezóe' nis, san lezka' blalje' xchene'. Dios Be' La'y nake' Bennen' zzoa lie' che Zi'n Dios, dan' nak dot da' li da' zchalj Dios Be' La'y. ⁷ Chonne benne' ka' nnita'gake' ya'abá che Dios, benne' ka' zzoa lígake' che Jesusen'. Zej nake' Xažo Dios, na' Zi'n Dios, Bennen' lie' Diža', na' Dios Be' La'y. Chonne' ki, toze zej nake'. ⁸ Lezka', chonne da' ka' zzoa lígaken chie' yežlyo nga, Dios Be' La'y, na' da' bezóa Benne' Criston' nis, na' žen da' blalje' le'e yag kroze, na' da' chonne ki, toze kan znnágaken. ⁹ Cha' si' lo na'žo da' zzoa lígak benách ka' kan nak Jesusen', da' zzoa líkze Dios záka'le'ežen. Da' bzoa li Dios naken da' wnné' kan nak che Jesusen', katen' wnné' nake' Zi'nkze'. ¹⁰ No benne' žejli'e che Zi'n Dios, nzi' lo ne'e da' bzoa li Dios. Cha' no benne' bi žejli'e da' wnnakze Dios, na' wak nnažo: znná bennen': "Dios žon laže'e." Ki naken dan' bi bejli'e da' bzoa li Dios che Zi'ne'. ¹¹ Da' ni naken da' bzoa li Dios. Wnné' ba benne' yela' nban da' zejli kanne chežo, na' Zi'ne' na' nake' Benne' žonne' chežo yela' nban na'. ¹² No benne' zoalen Zi'n Dios le', nape' yela' nban da' zejli kanne. No benne' bi zoalen Zi'n Dios le', bi nape' yela' nban na'.

Nnezlžo napžo yela' nban da' zejli kanne

¹³ Zí'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Zi'n Dios, zzoja' chele da' ni nich nnézele ba naple yela' nban da' zejlí kanne, na' ki gaken, gak lí láže' kan žejle'le che Zi'n Dios na'.

¹⁴ Da' ni naken da' žxen láže'žo Le'. Cha' bi da' nnablžo-ne' kan žénele' Le', Le' ženle' chežo žo'o. ¹⁵ Cha' nnezlžo ženle' chežo kan nak bi da' znnablžo-ne', lezka' nnezlžo ba napžo da' znnablžo-ne'.

¹⁶ Cha' no benne' le'ele' lježe' žone' dola' da' bi žonen ga gate', wak nnable' Dios lo wĺáz bennen', na' Le' wnezejwe' yela' nban chie'. Ki znnia': wak nnáblele lo wĺáz benne' ka' žóngake' dola' da' bi žonen ga gatgak benne' ka'. Zoa dola' da' žonen ga gat no benne'. Bi znnia' nnáblele lo wĺáz no benne' žone' dola' ki. ¹⁷ Yógo'te da' kegle naken dola', san zoa dola' da' bi žonen ga gat no benne' žonen'. ¹⁸ Nnezlžo no benne' nake' zi'n Dios bi žónteze' dola' dan' Zi'nkze Dios žape chí'e bennen', na' da' xiwe' bi be gak gonen chie'.

¹⁹ Nnezlžo yo'ožo lo na' Dios, na' yógo'te benách ka', benne' ka' že' láže'gake' da' de yežlyó nga, zej yoe'e lo na' da' xiwe'.

²⁰ Na'a, nnezlžo ba bla' Zi'n Dios nga, na' benne' yela' žejní'il chežo, nich gónbia'žo Bennen' nake' dot da' li. Zóalenžo Bennen' nake' dot da' li dan' zóalenžo Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios. Benne' ni nake' Dios da' li, na' Bennen' žonne' yela' nban da' zejlí kanne chežo. ²¹ Zí'na'do' ka', le gape chí'i kwinle nich bi wká'n zenle lo'a ka'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ ZWA

Benne' nake' dot da' li, na' ye'la' nži'il

¹ Neda', Zwa, žapa' le' "Padiox", no'le wžekze Dios, na' žapa' "Padiox" yógo'te zi'no' ka'. Nži'ila' le'e dan' nónbia'žo Benne' nake' dot da' li, na' kege nedza', san lezka' yógo'te benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža' Dios da' naken dot da' li, zej nži'ile' le'e. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'. ² Nži'ilto' le'e dan' yo'o lo yichj láždo'žo xtiža' Dios da' naken dot da' li, na' sóalentezen žo'o. ³ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', Zi'nkze Diosen', gon chawe'e le'e, na' yeyache' láže'le' le'e, na' wká'n žie' yichj láždo'le dan' nak dot da' li xtiže'e, na' nži'ile' le'e.

⁴ Bebéle'ela' katen' benla' žongak zi'no' ka' kan zнна xtiža' Dios da' naken dot da' li, dan' žóngake' kan bchi'le Xažo Dios žo'o. ⁵ Na'a, žata'yoela' le', nó'ledo', gono' kan zнна da' bchi'le Jesusen'. Bi zzoja' chio' to da' kobe. Zzoja' da' bchi'le Jesusen' žo'o ža ni'te, katen' wnné' žala' ži'ilžo lježžo ka'. ⁶ Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan bchi'le žo'o. Dan' bchi'le naken nich ži'ilžo lježžo ka' kan ba bénlele le'e ža ni'te.

No benne' ka' žon láže'gekle' žo'o

⁷ Da' ni žapa' le'e: dan' ba zdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon láže'gake', na' bi nzi' lo ná'gake' kan blá' Jesús, Benne' Criston', golje' benách. No benne' žone' ki, nake' benne' wen láže', na' zži'e che Benne' Criston'. ⁸ Le gape chi'i kwinle nich bi wnitle da' ba naple dan' žonle xchin Benne' Criston', san le we' láže' gata' chele dot da' žala' si'le lo na' Dios.

⁹ No benne' wsedle' le'e da' nža' kan nak dan' bsedle Benne' Criston', bi zoalen Dios bennen'. Xažo Dios len Zi'nen' zóalene' no benne' žónteze' ka' zнна xtiža' Benne' Criston'. ¹⁰ Cha' no benne' ze'e gan zoale, na' žsedle' to da' yoble, bi wléblele bennen' ližle, na' bi ye'le-ne': "Dios gon chawe'e le'." ¹¹ No benne' ži'e le': "Dios gon chawe'e le'", žónlene' le' tzen da' kegle da' žone'.

Zwa žxen láže'e le'ele' lježe' ka'

¹² La'kze žala' yapa' le'e da' zan, bi žénela' wzoja' yógo'ten le'e yiche. Žxen laža'a la'a gan zoale, na' wchalžžo kwáselo, nich gak yebelžo dot láže'žo.

¹³ Xkwide' ka' che no'le bilo', no'len' wžekze Dios, žápegake' le' "Padiox." Ka'kze gaken.

DIŽA' BEYONNE DA' BZOJ ŽWA

Da' chawe' da' žon benne' lie' Gayo

¹ Neda', Žwa, žapa' le' "Padioḡ", Gayo, benne' ži'i laže'. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'. Nži'ila' le' dot laža'a.

² Ljéža'do', žnabla' Dios gon chawe'e le' lo yógo'te da' žono', na' lezka' so' chawe', kan že' chawe' be' nakkzo'. ³ Žebela' dan' zla'gak lježžo ka' ga zoa' ni, na' zzoa ligake' kan nako', na' žnágake' nako' li laže', na' žono' kan žna xtiža' Dios, da' naken dot da' li. ⁴ Bi be zoa da' žonžen ga žebela' ka da' ni, kate' ženla' benne' ka' zej nake' ka xkwide' chekza' ka' žóngake' kan žna da' naken dot da' li.

⁵ Ljéža'do', žono' da' naken dot chawe' kate' žákleno' lježžo ka', la'kze bi na' gónbi'o yógo'tegake'. ⁶ Lježžo ki zzoa ligake' kan nak chio' le' lawgak benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' nga, na' zzéngkele' neto' kan nži'ilo' légake'. Žono' da' nak chawe' kate' žegó'o légake' nez, na' žákleno' légake' kan žala' gono' chegak benne' ka' žóngake' xchin Dios, nich yeyó'ogake' binlo nez. ⁷ Légake' bžójgake' nga dan' zej nži'ile' Jesús, na' bi be zzi'gake' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' toze len Benne' Criston'. ⁸ Che len žala' gapžo ba la'ne benne' ka' žóngake' ki, nich gónlenžo légake' tzen žin che da' naken dot da' li.

Da' kegle da' žon benne' lie' Diótrefes

⁹ Ba bzoja' da' wzejni'ilen benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', san Diótrefes, bennen' zdan laže'e gake' blo ládjwgake', bi žape' neto' ba la'ne. ¹⁰ Che len, cha' yida' gan zoale, wsá'a láže'le kan zej nak da' žone' le' katen' dobžo. Žnnie' cheto' da' wen laže'. Bi žaz laže'e da' nize, san lezka' bi žape' ba la'ne lježžo ka' zžingake' ga na', na' zsejwe' xnezgak benne' ka' žénegekle' gápegake' benne' ka' ba la'ne, na' žebeje' légake' ladjw benách ka' che Benne' Criston'.

¹¹ Ljéža'do', bi gono' kan žongak benne' ka' žóngake' da' kegle, san kan žongak benne' ka' žóngake' da' naken chawe' žala' gono'. No benne' žone' da' naken chawe' nake' che Dios, san no benne' žone' da' kegle batkle bénbi'e Dios.

Da' chawe' da' žon benne' lie' Demetrio

¹² Yógo'te lježžo ka' zzoa ligake' che Demetrio, dan' nak bia' žone' da' naken dot da' li. Lezka' neto' zzoa lito' chie', na' nnezlo' da' zchaljto' kan nak chie' le' naken dot da' li.

Da' žnab Žwa law Dios

¹³ Gónela' wzoja' chio' da' zanže, san bi žénela' wzojan' le'e yichze. ¹⁴ Na'a, žxen laža'a lé'etela' le', na' wchaljžo kwáselo.

¹⁵ Žnabla' Dios wká'n žie' yichj laždo'o. Benne' ka' zej nnite'e nga, benne' ka' zej nži'ile' žo'o, žápegake' le' "Padioḡ." Lezka' le', wdape "Padioḡ" to to benne' ka' zej nži'ile' žo'o. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ JUDAS

Judas žape' "Padiox" benne' ka' wžekze Dios

¹ Neda', Judas, žapa' le'e "Padiox", nakle benne' ka' bliž Ūažo Dios le'e, na' nži'ile' le'e, na' žape chi'e le'e dan' nakle toze len Jesús. Naka' benne' gole, na' wen žin che Jesusen', Benne' Criston', na' lezka' naka' ljež Jakob. ² Znnabla' Dios yeyache' láže'le' le'e, na' ži'ile'le' le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Benne' wen láže' ka'

³ Ži'na'do' ka', gok láže'li'a wzoja' chele kan nak yela' žeslá da' napžon, san žon byenen wzejni'ila' le'e nich dot láže'le tíl-lenle benne' ka' zži'igake' che da' žejle'žo che Dios, dan' bde Dios to chi'ize lo na'gak benne' ka' zej nake' che Leze' nich wžégake' dižan' lawgak yógo'te benách ka'. ⁴ Ki žon byenen gona' dan' ba'le benne' ba wyázlengake' žo'o bagáche'ze, benne' ka' Dios bzoe' chégake' ža ni'te choge' chégake' gátgake' to chi'ize. Benne' ka' bi zka'n zéngake' Dios. Dan' že' láže' Dios žo'o, žékgake' bi bága'gake' žia cha' góngake' da' kegle. Žži'igake' che Ūanžo Jesús, Benne' Criston'. Toze' Le' znnabi'e žo'o.

⁵ Ba nnézkzelele da' ki, san ženela' wsá'a láže'le kan ben Ūanžo Dios. La'kze beslé' benách Israel ka' katen' bebeje' légake' lo yežlyó Egipto, wdé na' bžia yi'e benne' ka' wnníta'gake' ládjwage', benne' ka' bi bejlé'gake' chie' Le'. ⁶ Lezka', Dios bsejwe' wbás che ya'abá chie' ka' lo latje chol, wbás ka' bi bégake' xchingake', san bká'ngake' latje chégake'. To chi'ize zej nžeje' ga na', na' zejte ža wchinnj Dios yežlyó nga. ⁷ Lezka' goken chegak yež Sodoma, na' yež Gomorra, na' chegak yež ka' bdilégaben yež ki. Kan bengak wbás che ya'abá ka', bži'igake' che Dios, lezka' bengak benne' ka' wnníta'gake' lo yež ka'. Bde kwíngake' nich bégake' da' bi naken chawe', na' da' wzé láže'gake', dan' žonen ga žedoe'elžo. Na'a, dan' bsaka' zi' Dios légake' lo yi' da' bi yeyolen, dan' goken chégake' naken to da' zcheblen yógo'tež, nich bi gonžo kan bengak benách ka'.

⁸ La'kze gokgak da' ki, lezka' žongak benne' ki, benne' ka' žóngake' kan znnékgake' yele. Zka'n dítjgake' belá' žen chégake'. Žži'igake' che da' bchi'le Dios žo'o, na' znnékgake' chegak benne' wnná bia' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios. ⁹ Migel na'kze, wbás blo che ya'abá, katen' bdíl-lene' da' xiwe' nich gak yeké'e belá' žen che Moisés, bi bežogle' wžie' da' xiwe' žia, san gožen: "Ūanžo Dios tije' le'." ¹⁰ San benne' ki znnékgake' chegak da' ka' žon Dios, da' ka' bi žejni'igekle', na' da' ka' žejni'igekle' žakze chégake' kan žongak

bia yixe' ka', bia ka' bi žejni'igekla', da' ki zkóngekle' žin, na' žžia kwíngake' žia.

¹¹ Da' nyáche'le'e gaken chégake' dan' ba bégake' dola' kan ben Kaín, na' lo yela' zdan láže' chégake' ba bchi'xgekle' kan bchi'le Bal-aam nich si'e mežw, na' ba nžog chégake' gátgake' kan got Koré katen' bži'e che Moisés.

¹² Benne' ki žáwgake' tžen len le'e kate' žawle yela' waw ka' lo yela' nži'il chele. Žóngake' ga zchi'xgekle' benne' ka' zej nake' toze len le'e, dan' žej' žáwgakze'. Zej nake' ka' benne' ka' žala' wáwgake' žila' ka', san zwaw kwíngakze'. Zej nake' ka' to bejw ya'abá da' bi nwan' nis, na' be' zchen' légaken nile na'le. Lezka' zej nake' ka' yag ka' ba bžin ža bi da' kwíagaken san bi be želbían, na' lezka' zej nake' ka' to yag da' ba wbižen dot lwen, na' ba nlažon'. ¹³ Lezka' zej nake' ka' nisdó katen' zgó'anen, na' nwan' bebe lawlen, da' žloe'elen kan nak yela' sto' da' žóngake'. Zej nake' ka' belj ya'abá ka', da' ka' wdégakba' chela'ale. Dios ba bchoge' chégake' byéjwage' to chi'ize lo latje chol.

¹⁴ Kan nak chégake' bchalj Enok, bennen' wbáblene' da' gaže kwe' za'só Adán, katen' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné': "Le wia nga, za' Ūanžon' len zan gaywá' benách ka' žónlengake' Le' tžen, benne' ka' zej nake' che Leze'." ¹⁵ Ze'e Le' nich wsaka' ži'e yógo'te benne' ka', na' choge' chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake'." Ki gone' ni'a che yógo'te diža' zi' da' wnnegak benne' dola' ka' chie' Le'. ¹⁶ Benne' ki znnékgake' chie' Le', na' žon dítjgake' Le', na' žóngake' kan nak da' zdan láže'gake'. Zcháljgake' lo yela' zka'n žen kwíngake', na' nich ká'gake' yela' wnni'a chegak benách ka', zka'n zéngake' légake'.

Judas žse'e láže'gak benne' ka' che Jesús

¹⁷ Na'a, ži'na'do' ka', le chejsá' láže' da' bchaljgak benne' wbás ka' che Ūanžo Jesús, Benne' Criston', ža ni'te. ¹⁸ Benne' ka' be-lyi'e le'e: "Ža se lawte ža ka' wloé'e lawgak benne' ka' gon dítjgake' da' ka' zej naken la'y, na' góngake' da' kegle da' zdan láže'gake'." ¹⁹ Benne' ki žlá'agake' lažle. Zcháljgake' lo yela' benachze chégake', na' Dios Be' La'y bi zóalene' légake'.

²⁰ Na'a, ži'na'do' ka', le soa choch kan nak yela' žejlé' chele, da' naken la'y. Le wchaljlen Dios, wkónlele žin yela' wak che Dios Be' La'y. ²¹ Le ga'nlen Dios, Bennen' nži'ile' žo'o, na' le kwez ža na' wloé'e law Ūanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo.

²² Le gon choch benne' ka' žak chope láže'gake'. ²³ Le gon ga yelágake', da' gaken kan yebejle légake' lo yi'. Lo yela' zžebe chele le yeyache' láže'l yezika' benách ka'. Le gape chi'i kwíne, nich bi gónlenle légake' tžen da' kegle da' žóngake'.

Da' zka'n žen Dios

24-25 Dios tliča', Bennen' nnézkzele'
yógo'te, Bennen' beslé' žo'o ni'a che da' ben
Xanžo Jesús, Benne' Criston', nape' yela' wak
gape chi'e le'e, nich bi wchíxelele, na' nich
wzíe' le'e lawe' Le' gan zoe' lo baní' li laže'.
Gone' le'e dot chawe', na' ga yebéle'elele.

¡Gakkze che Dios yela' ba, na' yela' zen, na'
yela' nak blo, na' yela' wnná bia', na'a ža, na'
yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DA' BŁOE'EL DIOS ŻWA

Da' błoe'el Dios Żwa kan nak che Jesús

¹ Da' ni naken to da' błoe'el law Jesús, Benne' Criston', da' benn Dios Łe' latje włoe'ele' benne' wen żin chie' ka' kan zej nak da' ka' żon byenen ła' gáktegaken. Jesusen' bsele'e to wbás che ya'abá chie', wbasen' bzejni'ile' neda', Żwa, benne' wen żin che Benne' Criston'. Wbás che ya'abán' błoe'ele' neda' kan zej nak da' ki. ² Neda', Żwa, żzoja' da' ni da' naken dot da' li kan nak yógo'te da' błe'ela', na' żzoa lia' che xtiża' Dios, na' che da' naken dot da' li da' błoe'el Jesús, Benne' Criston', neda'.

³ Ba nez zen gaken che no benne' gole' da' ni, na' ba nez zen gaken chegak benne' ka' wzé nággake' che no benne' gole' xtiża' Dios ni, na' góngake' kan żnna da' ni, dan' za' gaken.

Da' że' Jesús gaże kwe' benách chie' ka'

⁴ Neda', Żwa, żzoja' da' że' Jesusen' gaże kwe' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia. Dios, Bennen' zoakze', na' wzóateze', na' za' yide', żnnabla'-ne' gon chawe'e le'e, na' wká'n zie' yichj lázdo'le. Żónlengak gaże be' che ya'abá Łe' tzen, be' ka' zej nnitan' lawe' Łe' gan żi'e, żnna bi'e. ⁵ Łezka' żonlen Jesús, Benne' Criston', Łe' tzen. Jesusen' nake' Bennen' žone' kan żnne', na' żzoa lie' che Dios. Zga'ale' Łe' bebane' to chi'ize ło yela' got, na' żnna bi'e benne' ka' żnna biá'gake' ya'abá. Łe' nżi'ile' żo'o, na' beké'e dola' da' wbága'żo, na' beyón chawe'e żo'o len xchene' da' blálje' le'e yag kroze, katen' gote' ło wlazžo żo'o. ⁶ Jesusen' bene' ga żnna bia'żo, na' ga nakžo bżoz ka', nich wká'n żenžo Dios, Xa Jesusen'. Ga'n żen Dios, na' gáptez'e yela' wnná bia'! Ka'kze gaken.

⁷ Le wia nga. Za' Benne' Criston' ło bejw ya'abá.

Łé'egekle yógo'te benne' ka' Łe', na' łezka' benne' ka' bétgake' Łe'. Kweże nyáche'gak yógo'te benách yeżlyó nga, benne' ka' łé'egekle' Łe'.

¡Ka' gakten! Ka'kze gaken.

⁸ Ki wnnakze Jesusen': "Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' łezka' Bennen' zeje' zante kan nak da' żzo law, na' da' ze lawten." Ki wnná Xanżon', Bennen' napkze' dot yela' wak. ¡Zoakze' Łe', na' wzóateze', na' za' yide'!

Żła' law yela' zen che Jesús

⁹ Neda', Żwa, naka' ljeżle, na' żzáka'lena' le'e tzen, na' tzen len le'e żebélenla' yela' wnná bia' che Dios, na' napa' yela' zen laże' da' żonn Jesús, Benne' Criston', chežo. Nyejwa' to yeżlyó gachje łáwe'le nisdó nga, dan' nżin' Patmos. Nyejwa' dan' bzoa lia' che xtiża' Dios, na' che Jesús, Benne' Criston'. ¹⁰ Ło Ża

zen che Xanżon', wzóa Dios Be' Ła'y toze len neda', na' benla' chi'i to benne' żnnie' ziżje xkóže'la' neda'. Benle chi'e kan zbeże łoż bia yiże'. ¹¹ Bennen' goże' neda': "Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje' zante kan nak da' żzo law, na' da' ze lawten. Bżoj le'e yiche da' zle'elo', na' bsełan' chegak gaże kwe' benách chia' ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia, benne' ka' nníta'gake'!

ło yeż Éfeso, na' ło yeż Esmirna, na' ło yeż Pérgamo, na' ło yeż Tiatira, na' ło yeż Sardis, na' ło yeż Filadelfia, na' ło yeż Laodisea."

¹² Beyechja' nich le'ela' bennen' zchájlłene' neda'. Katen' beyechja', błe'ela' gaże da' ka' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro.

¹³ Łádjwgak da' ka' zej nwan' yi' błe'ela' to Benne' żnne'e kan żnna' to benne' byo. Nakwe' to laże' tonn da' żżinen xni'e, na' nzie' to bayw lcho'e da' naken ya oro. ¹⁴ Żıla'do'ze nak yicha' yichje' kan nak zila' o kan żnna' bege', na' żákti'te yej ławe' ka' yi'.

¹⁵ Żákti'te ni'e ka' ya bronse ba'a, da' nlále'en ło yi' ka' bo' yalje. Ziżje benle chi'e kan żenle to yegw zen. ¹⁶ Ło ne'e li ża nwe'e gaże belj baní', na' ło żoe'e żżoj diża' da' naken ka to ya ntoche' da' ntochen' żop la'ate. Żákti'te ławe' ka' wbíž katen' żnná'le'en.

¹⁷ Kate' błe'ela' Łe', wbixa' xni'e ka to benne' gat. Naż Łe' bżoa ne'e neda' len ne'e li ża, na' goże' neda': "Bi' žebo'. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje' zante. ¹⁸ Naka' Bennen' zoakze' nbane'. Gota', na' na'a zóateza' nbana'. Nzi' ło na'a nna bi'a yela' got, na' łezka' latje chegak benne' gat ka'. ¹⁹ Bżoj le'e yiche dan' ba' błe'elo', na' da' żak na'a, na' łezka' da' żala' gak te na'a. ²⁰ Da' ni naken da' ngache' kan nak chegak gaże belj baní' ka', da' ka' błe'elo' noa'a ło na'a li ża, na' kan zej nak da' gaże da' zej nwan' yi' da' zej naken ya oro. Gaże belj baní' ka' zej nakba' da' żsaka' leben gaże wbás chegak gaże kwe' benách chia' ka', na' da' gaże da' zej nwan' yi' zej naken da' żsaka' leben gaże kwe' benách chia' ka'."

2

Diża' da' bseła' Jesús ło yeż Éfeso

¹ Łezka' wnná Bennen': "Bżoj le'e yiche diża' ni da' seło'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' ło yeż Éfeso. Ki wżojo': Zchalj Bennen' noe'e gaże belj baní' ka' ło ne'e li ża, na' zde' gachje łáwe'le da' gaże da' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro. ² Ki żnne': Neda' nnezla' da' żonle, na' kan żónle'ele xchina'. Nnezla' zbezle zen laże', na' bi'gak gake' zen laże' len benne' ka' żóngake' da' bi naken chawe'. Nnezla' ba wżi' bia'le benne' ka', benne' żnnágake' zej nake' wbás chia' ka', san bi zej nake', na' na'a nnézele żon láže'gake'. ³ Zbezle zen laże', na'

ba wzáka'le dan' nakle toze len neda', san bi bsan láže'le neda'. ⁴ Na'a, zoa to da' žesbaga'a le'e zia. Biž nží'ilele neda' kan bží'ilele neda' zga'ale. ⁵ Che len, le chejsá' láže' kan benle zga'ale, dan' bsanle, na' na'a, le yeyát láže', na' le gon kan benle zga'ale. Cha' bi yeyát láže'le, la' yiditia' gan zoale, na' yeká'a dan' nwan' yi' chele lo latje chen. ⁶ Na'a, zoa to da' žáklenen le'e. Bi zlé'elele chawe' da' žongak benne' nikolaíta ka', benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' žóngake' da' kegle, dan' bi napa' neda' chawe'. ⁷ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' zŋna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, zŋne': Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó nga, gona' ga gáwgake' da' zbia yagen' dan' zoan gachje láwe'le yežlyó xtan che Dios, dan' gonon ga sóagake' nbáŋgake' to chi'ize."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Esmirna

⁸ Ležka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' seło'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Esmirna. Ki wzojo': Zchalj Bennen' zoe' zga'ale', na' ležka' nake' Bennen' zeje' zante, Bennen' gote', na' be-bane' to chi'ize. ⁹ Ki zŋne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan zžaka'le. Nnezla' nakle benne' yache' ka', san da' li naple yela' wnni'a da' naken li láže'. Ležka' nnezla' kan žongak benne' ka' zŋnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' zej nake' che Dios, san bi zej nake', na' zŋne' zí'gake' chele. Benne' ki zej nake' che da' xiwe'. ¹⁰ Bi žébele da' sáka'le. Da' xiwen' gonon ga yéjwle bálele liž ya. Ki wsaka' zin' le'e, na' sáka'le ka' chi ža. Le chejlé' chia' neda' na' zejte gatle, na' neda' gonna' yela' nban da' zejlí'kane chele. ¹¹ No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' zŋna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, zŋne': Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, yela' got da' gaken da' bežope chi'i chegak benne' ka' chážgake' lo yi' gabíl bi be gonon chégake'."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Pérgamo

¹² Ležka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' seło'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Pérgamo. Ki wzojo': Zchalj Bennen' noe' ya ntoche', da' ntichen' žop la'ate. ¹³ Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' zoale gan zŋna bia' da' xiwe', san ne žxen láže'le neda'. Bi bsanle kan žejle'le chia' neda'. Bi bsanlen katen' bétgake' Antipas gan zoale, bennen' bzoa líteze' chia', na' gote' ga na' že' da' xiwe'. ¹⁴ Na'a, zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Nzi' lo na'le benách ka' lo yež Pérgamo, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' bsedle Balaam, bennen' bsedle Balak gone' ga chíxgekle benách Israel ka', na' che len bdáwgake' bia beždo' ka', bia ka' bétgake'-ba' lawgak lo'a ka', na' béngake' da' kegle. ¹⁵ Ležka' žónlengak benne' ka' le'e

tzen, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgekle benne' nikolaíta ka', dan' bi zle'ela' neda' chawe'. ¹⁶ Che len, le yeyát láže' na'a. Cha' bi yeyát láže'le, la' yiditia' gan zoale, na' til-lena' légake' len diža' da' zžojen žoa'a, dan' naken ka to ya ntoche'. ¹⁷ No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' zŋna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, zŋne': Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, wáwgaka'-ne' yet maná da' ngache'. Ležka' wnežjwa' to yej chíchedo' chégake', na' lo yej na' nyejw to la kobe, da' bi nonbia' nitó benne', san toze bennen' si'en."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Tiatira

¹⁸ Ležka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' seło'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Tiatira. Ki wzojo': Zchalj Zi'n Dios, Bennen' žia yej lawe' dan' zej naken ka yi', na' ni'e zej naken ka ya bronse ba'a. ¹⁹ Ki zŋne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' kan nží'ilele neda', na' kan žejle'le chia' neda'. Ležka' nnezla' kan žonle xchina' lo yela' zbez zen láže' chele. Nnezla' náže' li láže' kan žonle da' ki ka benle zga'ale. ²⁰ Zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Žwe'ele latje no'len' lie' Jesabel, no'len' zŋne' zchalje' lo wláz Dios, na' len da' žsedle' žon láže'le' benne' ka', benne' žóngake' xchina'. Žsedle' légake' da' žonen ga žóngake' da' kegle dan' žáwgake' bia beždo' ka', bia ka' žótgake'-ba' lawgak lo'a ka'. ²¹ Neda' bi'a-ne' latje yeyát láže'e, san bi žénele' wka'ne' da' kegle da' žone'. ²² Che len cho'na'-ne' ga gate'e, gan sake'e to yižwé' zen tzen len benne' ka' žónlengake' le' tzen da' kegle. Ki gona' na'a cha' bi yeyát láže'gake' nich biž góngake' dola'. ²³ Gona' ga gatgak zí'ngake' ka'. Ki gaken, gákbe'egekle yógo'te kwe' benách chia' ka' zwia' neda' da' zbek yichjgak benách ka', na' da' zza' láže'gake', na' yebi'a chele kan nak da' žonle. ²⁴ Yezíka'le le'e zoale lo yež Tiatira, nólele le'e bi nzi' lo na'le dan' žsedle', na' bi wzí' lo na'le dan' zŋnagak benne' ka' naple'en yela' žejní'il, san da' li naken che da' xiwe', žapa' le'e: bi yesbaga'a le'e yetó da' žala' gonle. ²⁵ Na'a, dan' ba nzi' lo na'le, le gape chí'in na' zejte yela'a neda'. ²⁶ Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, na' góngake' kan žénela' neda' na' zejte ža na', neda' gona' ga nna biá'gake' benách ka' nni'a'gake' dot yežlyó nga. ²⁷ Kan Xažo Dios bdi'e lo na'a yela' wnná bna', ležka' neda' gona' ga nna biá'gake' yež ka', na' gata' lo ná'gake' to bar ya, na' wzóžgake' benách ka' kan žon to benne' zzožje' to yeso' da' naken yo. ²⁸ Ležka' gonna' légake' latje gágake' toze len neda'. Naka' ka' belj xsile chegak benách chia' ka'. ²⁹ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' zŋna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

3

Diža da' bsela' Jesús lo yež Sardis

¹ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Sardis. Ki wzojo': Zchalj Bennen' nníta'legak gaže be' ka' Le', na' noe'e da' gaže belj baní' ka' lo ne'e li ža. Ki žnne': Neda' nnezla' da' bi nak chawe' da' žonle, na' nnezla' ba natkzle la'kze žékgekle benách ka' zoale nbanle. ² Le soa ban laže'. Le gon choch da' ka' nníta'legaken le'e, da' ka' za' gátgaken, dan' žonle da' bi naken chawe' law Dios. ³ Le chejsá' laže' na'a xtiža' Dios da' bēnele, dan' wzí' lo na'le. Le gon kan žnna xtiže'e na', na' le yeyát laže'. Cha' bi gak ban láže'le, kon yela'kza' gan zoale kan zla' benne' wbán, na' bi nnézele biz ža na' la'a gan zoale. ⁴ Baže benne', benne' ka' nníta'legake' le'e lo yež Sardis, zej nake' chawe'. Benne' ka' tálegake' neda', nákwgake' laže' zila'do'ze da' žloe'elen ba beyákgake' dot chawe' dan' zej nake' zi gaken ki chégake'. ⁵ Benne' ka' sóegek'le da' žak yežlyó nga wakwa' légake' laže' zila'do'ze, na' bi wsola' lágake' da' ba zej nyejwn gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejli kanne. Si' lo na'a benne' ki law Xazo Dios, na' lawgak wbás che ya'abá chie' ka'. ⁶ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' žnna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža da' bsela' Jesús lo yež Filadelfia

⁷ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Filadelfia. Ki wzojo': Zchalj Benne' La'y, Bennen' žnne' da' naken dot da' li, na' yo'o lo ne'e zi'n ya che Dabi, bennen' wnná bi'e, na' žsaljwe' gan žo'ogak benách ka', na' bi gak no benne' wsejwen', na' žzejwe', na' bi gak no benne' wsaljwen'. ⁸ Benne' ni žnne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' naple láte'ze yela' wak, san žonle kan žnna xtiža'a, na' bi žedoé'elele žnnale nakle chia' neda'. Che len ba bzoa' lawle to gan gak cho'ole da' nyaljwn, na' bi gak no benne' wsejwen'. ⁹ Le wia nga, benne' ka' zej nake' toze len da' xiwe', na' žon láže'gake', na' žnnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' žka'n zéngake' Dios, san bi zej nake' ki, neda' gona' ga lá'gake' lawle le'e, na' wzóa žibgake' xni'ale. Naž gákbe'egkele' nži'ila' le'e. ¹⁰ Dan' benle le'e kan žnna xtiža'a, na' gokle zej laže', neda' gape chi'a le'e ža na' sákagak yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, da' gaken nich si' bian' légake'. ¹¹ Za' yelá'a. Che len le gape chi'i da' naple, nich bi gak no benne' gone' ga bi si'le dan' žala' gona' chele. ¹² Nólele le'e sóe'elele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga gake choch kan zej nak yag ka' da' žoxe'gaken yo'o, na' soale lo yodo' gan zoakze Dios, na' batkle

yežojle ga na'. Wdá'a lawle le'e La Dios chia', na' lezka' kan nzi' yež che Dios da' naken yež Jerusalén kobe, da' žojen ya'abá che Dios lo na' Dios. Lezka' wdá'a lawle le'e la' kobe. ¹³ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' žnna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža da' bsela' Jesús lo yež Laodisea

¹⁴ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Laodisea. Ki wzojo': Zchalj Bennen' zoe' to chi'ize, Bennen' žone' kan žnne', na' zchalje' da' li, Bennen' bla' lo ne'e Le' yógo'te da' ben Dios. ¹⁵ Ki žnne': Neda' nnezla' da' žonle. Kan žonle naken ka nis da' bi naken zag dan' bi žka'nle neda' to chi'ize, na' bi naken ka nis la dan' bi žonle xchina' dot láže'le. Gakže chawe' gake ka nis zag o ka nis la. ¹⁶ Na'a dan' nakle ka nis ža'do', na' bi nakle ka nis zag, na' bi nakle ka nis la, cho'na' le'e kan žon bennen' žeyebe' nis ža'do' na'. ¹⁷ Le'e žnnale naple yela' wnni'a, na' žak da' chawe' chele, na' bi be žiažjen chele, san bi žákbe'elele kan nakle. Nakle benne' yache' ka'. Že' zédlele. Nak nyache' láže'le, na' nak chol yichj láždo'le, na' zdale gal yídzele. ¹⁸ Che len, neda' zzejni'ila' le'e nich gá'wle lo na'a neda' dan' naken ka ya oro da' ben chawa'a lo yi', nich gata' yela' wnni'a li laže' chele. Lezka' žala' gá'wle lo na'a laže' chich da' gákwle, nich gache' yela' gal yidze chele da' žonen ga žedoé'ele no benne'. Lezka' žala' gá'wle lo na'a da' yeyonen yej lawle nich gak lé'elele. ¹⁹ Neda' ždila', na' žzela' snia yógo'te benne' ka' nži'ila' cha' bi žóngake' da' naken chawe'. Che len, le yeyát laže', na' le gon xchina' dot láže'le. ²⁰ Le wia nga, nedkza' zia' ža yo'o, na' žliža'. Cha' no benne' yenle' chi'a, na' saljwe' chia', na' choa'a, na' gáwlena' bennen', na' le' gáwlene' neda'. ²¹ Nólele sóe'elele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga kwé'lenle neda' tzen gan ži'a žnna bi'a, kan ben Xa' chia' neda'. Bzoela' da' gok chia', na' wzé'lena' Xa' tzen gan ži'e žnna bi'e. ²² No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' žnna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

4

Žólgake' da' žka'n zenen Dios ya'abá chie'

¹ Wdé gokgak da' ki, bwia' na' bje'ela' to gan žo'ogak benách da' nyaljwn ya'abá che Dios. Lezka' benla' chi'i bennen' dan' benla' zga'ale, na' wnni'e' žižje kan zbež loz bia yiže'. Chi'i na' wnnén neda', na' wnnán: "Da ža'le nga, na' neda' wloe'ela' le' da' ka' žon byenen gákaken te na'a."

² Ka' gaze Dios Be' La'y bchi'e neda', na' bje'ela' to latje ya'abá che Dios gan že' Bennen' žnna bi'e, na' lezka' bje'ela' Bennen' ži'e latjen'. ³ Bennen' ži'e latjen' žákiti'te', kan

žákti'te yej jaspe, na' yej kornalina, yej ka' zóaka'le'egaken. Gachje láwe'le latjen' zoa pita' ya'a da' naken xtan kan nak yej esmeralda, da' žep'le'en yes bani'. ⁴ Dot gawze latjen' zej nnita' yetáp žoa latje ka' gan želbé' tap žoa benne' gole ka', benne' ka' zej nape' yela' wnná bia', na' zej nakwe' laže' zila'do'ze, na' žiagak yichigake' da' ka' zej naken ya oro. ⁵ Lo latje blo gan že' Bennen', želžój yes ka', na' wzió' znzen, na' žaxto' zen znzen. Lawle latjen' zza'ni'gak gaže da' ka' zgó'ogaken baní', da' ka' zej naken gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen. ⁶ Gan nak law latjen' zoa to kan nak to nisdó' da' žepen yes bani' ka yej jese.

Dot gawze latjen', chelá'a weje zej nnita' tape benne' ban, na' yej láwgake' zan žiagaken zaka' xkóže'lgake', na' láwlegake'. ⁷ Benne' nežw ladjw tape' ki znne'e kan znna' beže yixe'. Benne' bežopen' znne'e kan znna' beže, na' benne' beyonnen' znna' lawe' kan nak law to benne', na' benne' bedapen' znne'e kan znna' to bsia, bia zlabá'. ⁸ Dapte benne' ki, žiagak xope xilgake', na' láwlegaken, na' lé'elgaken, yej law zan žiagaken. Dot ža dot yele, bi žsángake' znnágake':

jLa'y, la'y, la'y nak Xanžo Dios,
Bennen' napkze' dot yela' wak!
jWzoakze', na' zoakze', na' za' yela'kze'!

⁹ Benne' ban ka' zka'n zéngake' Bennen' ži'e znna bi'e, na' zóateze' nbane'. Žápegake' Bennen' ba la'ne, na' žé'gake' Le': "Žóxkeno'." Yógo'te chi'i žongak dapte benne' ban ka' ki, ¹⁰ na' tap žoa benne' gole ka' zzechw láwgake' lo yo law Bennen', na' zka'n zéngake' Le', Bennen' zóateze', na' žeká'gake' da' ka' zej naken oro da' žiagaken yichigake', na' zdégake' da' ka' lawle latjen' gan že' znna bia' Bennen', na' znnágake':

¹¹ jXanto' Dios, nako' Le' zi wká'n zento' Le',
na' gapto' Le' ba la'ne, na' gata' chio' yela'
wnná bia'

dan' beno' yógo'te da' zej den!
Kan žénezkelo' zej den, na' wzó law zej den.

5

To yiche, na' Bennen' nake' Zila'do'

¹ Naž ble'ela' to yiche lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'. Yichen' naken to yiche ndoben, na' zej žian diža' žope la'alen. Nyejwn yichen' len gaže da' zej nak bian'. ² Ble'ela' to wbás blo che ya'abá, na' wnnié' zižje, na' wnné': "ŽNož benne' nake' zi choge' da' ka' zej nak bian' da' zej noxen yichen', na' saljwen?"

³ Bi gok nitó benne' saljwe' yichen', na' bi gok no benne' wien', nitó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' nitó benne' zoe' yežlyó, na' nitó benne' zoe' zanle yežlyó. ⁴ Naž wžeža' neda' dan' bi bžel-le no benne' nake' zi saljwe' yichen', na' nitó benne' nake' zi golen', na' nitóe' nake' zi wien'. ⁵ Naž to benne' golen'

gože' neda', na' wnné': "Bi kwežo'. Bennen' nake' ka to beže yixe', Bennen' nbáblene' za'só Judá, na' nake' za'só Dabí. Le' ba bzoele' yógo'te da' gókgaken chie'. Lekze' nake' zi choge' da' ka' zej noxen yichen', na' wsaljwen'."

⁶ Naž ble'ela' Bennen' nake' Zila'do' che Dios, na' zie' law Benne' ži'e latje blon', da' zoan gachje láwe'le gan zej nnita' benne' ban ka', na' benne' gole ka'. Žiagak Zila'don' we' kan žiagak to zila', bian' bétgake'-ba' law Dios, na' žiagak gaže lozba', na' gaže yej lawba', da' ka' zloe'egeklen kan zej nak gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen, be' ka' žsele'e dot yežlyó. ⁷ Wdé Bennen' nake' Zila'do', na' bežwe' yichen' da' žian lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'. ⁸ Kate' bežwe' yichen', na' tape benne' ban ka' len tape žoa benne' gole ka' bzoa žibgake' law Bennen' nake' Zila'do'. To to benne' gole ka' zej noe'e to da' zgólgake', da' ka' zej nzin' arpa, na' lezka' zej noe'e bēga'do' ka' da' zej naken oro, na' yóžgaken yale, dan' zloe'elen yela' zchaljlen Dios chegak benne' chie' ka'. ⁹ Žólgake' to da' kobe da' zka'n zenen Zila'don', dan' znna ki:

Nako' Le' zi goxo' yichen',
na' chogo' da' ka' zej noxen',
dan' bi'o latje benne' ka' bétgake' Le',
na' len xcheno' beya'o benách ka' nich
gákgake' che Dios,
zej nake' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó,
benách ka' zcháljgake' yógo'te diža' yoble ka',
na' zej nbabe' yógo'te yež ka' zej nnitan' dot
yežlyó.

¹⁰ Beno' ga zej nake' benne' wnná bia' ka',
na' ga zej nake' bxoz ka' che Dios chežo.
Beno' ga znna biá'gake' yežlyó.

¹¹ Naž bwia', na' benla' chi'igak wbás
zan che ya'abá. Wbás zan gole kwis
nníta'gake'. Zégake' kwit latje blon' tzen
len benne' ban ka', na' lezka' len benne'
gole ka'. ¹² Wnnégake' zižje yógo'tegake', na'
wnnágake':

jBennen' nake' Zila'do', bian' bétgake'-ba',
nake' zi si' lo ne'e yela' wnná bia',
na' yela' wnni'a, na' yela' žejni'il, na' yela'
wak!

jNake' zi gapžo-ne' ba la'ne, na' chejle'žo
chie', na' wká'n zenžo-ne'!

¹³ Naž benla' žolgak yógo'te da' ben Dios,
da' ka' zej nnitan' ya'abá chie', na' lo yežlyó,
na' zanle yežlyó, na' lo nisdó'. Žolgak yógo'te
da' zej nnitan' latje ka', na' wnnágaken:

jGa'n zen Bennen' ži'e latje blon',
na' lezka' Bennen' nake' Zila'do'!
jGápetezžo-ne' ba la'ne, na' wká'n zenžo-ne'!
jNna biá'teze' Le'!

¹⁴ Tape benne' ban ka' wnnágake': "jKa'kze
gaken!"

Naž tap ʒoa benne' gole ka' bzechw
lǎwgake' lo yote, na' bka'n zéngake' Bennen'
zóateze'.

6

Da'ka'zej noxen yichen'

¹ Naž blé'ela' Bennen' nake' Zíla'do', na' bchoge' to da' noxen yichen', na' benla' che to benne' zoe' ladjw tap benne' ban ka', na' benle chi'e kan zñne wzió', na' wnné': "Da wio'."

² Bwia', na' blé'ela' to bia chich, na' ben-nen' zie'-ba' noxe' to da' žsen yag ntóche'do' ka'. Bnéjwgake' le' to da' naken oro da' bžie' yichje', na' bžoje' ka' to benne' blo, benne' wnná bia', nich wléj wchochje' benne' ka' žjake' lo wdile.

³ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' bežope da' noxen yichen', na' benla' che benne' ban bežope', na' wnné': "Da wio'."

⁴ Naž bžoj to bia xna. Bdégage' lo na' bennen' zie'-ba' yela' wnná bia' nich yek-wase' yela' zga'n cháwe'do' chegak benách ka', na' nich gone' ga gótgake' ljéžgake' ka'. Bnéjwgake' le' to ya ntoche' zen.

⁵ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' beyonne da' noxen yichen', na' benla' che benne' ban beyonne', na' wnné': "Da wio'."

Bwia', na' blé'ela' to bia gasj, na' bennen' zie'-ba' noxe' to zgons. ⁶ Benla' chi'i to benne' zchalje' gachje lǎwe'le tape benne' ban ka', na' wnné': "Chope ya ʒoa' scribe naken lažjw to benne' che to ʒa wen žin dan' gak wbin, na' xope ya ʒoa' sebada naken lažjwe' che to ʒa wen žin, san bi gono' ga yažje set, na' bi be gono' che xis uba wal."

⁷ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' bedape da' noxen yichen', na' benla' bchalj bennen' ban bedape', na' wnné': "Da wio'."

⁸ Bwia', na' blé'ela' to bia gache, na' ben-nen' zie'-ba' lie' Yela' Got, na' bennen' lie' Latje Chol' Che Benne' Gat Ka' žónlene' le' tzen. Bdégage' lo na' bennen' lie' Yela' Got yela' wnná bia' nich nna bi'e gachje da' gachje benách ka' nníta'gake' yežlyó, nich gótgake' légake' len ya ntoche', na' len yela' zdon, na' len yižwé' ka', na' lo ʒoa'agak bia yixe' snia, bia ka' nníta'gakba' yežlyó.

⁹ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' gayo' da' noxen yichen', na' blé'ela' zan bkog da' žen' ya'abá che Dios zej nnita' be' ka' gógakkze benne' ka' bétgake' légake' dan' bzégage' xtiža' Dios. ¹⁰ Be' ki wnnegak zižje, na' wnnágaken: "Xanto' la'y, žono' kan zño'. žBatxkze wchi'a lažo'o neto', na' chogo' chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó gátgake' dan' bétgake' neto'?"

¹¹ Bwákwgake' légake' laže' zíla'do'ze, na' belyi'e légake': "Le yezi' laže' yetó chí'ido'ze, xak la'gak yógo'te lježle nga, benne' wen žin ka' che Benne' Criston', benne' ka' gotgak benách ka' légake' kan bétgake' le'e."

¹² Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' xop da' noxen yichen', na' bwia', na' blé'ela' wzó' yežlyó. Na' wbiž beyaken gasj, na' go-ken ka' to laže' yicha' gasj, na' byo' beyaken xna kan nak žen. ¹³ Belyínnj belj ya'abá ka' lo yo, na' goken kan žak che to yag higo, želyínnj da' zbian kate' zta be' wałe yagen'. ¹⁴ Wdé che ya'abá, na' gok chen kan žak che to da' a kate' no benne' ztoben'. Bkwasgak yógo'te ya'ado', na' yógo'te yo biž lo niso'do' ka' gan wžé'gaken. ¹⁵ Naž benne' ka' zñna biá'gake' lo yežlyó len benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' yógo'te benne' zej ndo'w ka', na' yógo'te benne' bi zej ndo'e, na' benne' blo ka', na' benne' wnni'a ka', bkache' kwíngake' gan nak zan bloj ka', na' gan nak le'e ya'ado' ka'. ¹⁶ Blížgake' ya'ado' ka', na' le'e yej ka', na' wnnágake': "Le yedjbagá' neto', na' le wkache' neto', nich bi le'el Bennen' ži'e latje blon' neto', na' nich bi yedjžen neto' yela' zža'a che Bennen' nake' Zíla'do'. ¹⁷ Ba bžin ʒa la' law yela' zža'a chégake', na' žnozke benne' gak soelen?"

7

To gaywá'tape yon mil benne'

¹ Wdé gogkak da' ki, na' blé'ela' tape wbás che ya'abá zégake' dape la'ale yežlyó, na' žséjwgake' xnezgak da' tape be', da' ka' žákaken chelá'a weje lo yežlyó. Ki bégake' nich bi gak be' lo yežlyó, na' nich bi gak be' law niso'do', na' nich bi wtán yag ka'. ² Lezka' blé'ela' yetó wbás che ya'abá ze'e zaka' gan žla' wbiž, na' noe'e to da' wdé'e benne' ka' zej nake' che Dios ban, dan' gak bian' légake'. Wnnié' zižje, na' bliže' tape wbás che ya'abá, wbás ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich wchínnjgake' yežlyó, na' niso'do'. ³ Wbás ni gože' yetape' ka', na' wnné': "Bi wchínnjle yežlyó, na' niso'do', na' yag ka' na' zejte wda'to' to da' gak bian' lo xgagak benne' wen žin ka' che Dios chežo."

⁴ Benla' kan zej nak benne' ka' da' légake' dan' nak bian', na' zej nake' to gaywá' tape yon mile' ladjwgak da' chežinno kwe' lježgak ʒa'só Israel. ⁵ Benne' ka' da' légake' dan' nak bian' zej nake': Chežinno mil lježgak ʒa'só Judá. Chežinno mil lježgak ʒa'só Rubén. Chežinno mil lježgak ʒa'só Gad. ⁶ Chežinno mil lježgak ʒa'só Aser. Chežinno mil lježgak ʒa'só Neftalí. Chežinno mil lježgak ʒa'só Manasés. ⁷ Chežinno mil lježgak ʒa'só Smon. Chežinno mil lježgak ʒa'só Lebí. Chežinno mil lježgak ʒa'só Isakar. ⁸ Chežinno mil lježgak ʒa'só Sabulón. Chežinno mil lježgak ʒa'só Jwsé. Chežinno mil lježgak ʒa'só Benjamín.

Benne' ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze

⁹ Wdé gok da' ni bwia', na' blé'ela' benne' zan, na' bi gaknitó benne' wlabé' légake'. Zej nbabe' yógo'te yež benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó. Zégake' law Bennen' ži'e latje blon' gan že' Bennen' nake' Zíla'do', na' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' zej noxe' zin ka'. ¹⁰ Wnnégake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':
 ¡Yela' žeslá zan' lo na' Dios chežo, Bennen' ži'e latje blo,

na' lezka' zan' lo na' Bennen' nake' Zíla'do'!
¹¹ Yógo'te wbás che ya'abá zégake' dot gawze latje blon', gan naken dot gawze gan zej nníta' benne' gole ka', na' gan zej nníta' tape benne' ban ka', na' bzechw lágwage' lo yote law latje blon', na' bka'n zéngake' Dios, ¹² na' wnnágake':

¡Ka'kze gaken!

¡Ga'n zen Dios chežo!

Napo' yela' zen, na' yela' žejní'il.

Že'to' Le': "Žóžkeno" na' zka'n zento' Le'.

Napkzo' yela' wnná bia', na' dot yela' wak.

¡Gákteze ki chio', Dios cheto'!

Ka'kze gaken.

¹³ Naž to benne' ladjw benne' gole ka' wnnable' neda', na' wnné': "¿Nož benne' ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' ga benne' légake'?"

¹⁴ Neda' goža'-ne': "Xan, le' nnéžkzelo'."

Le' gože' neda': "Benne' ki belzáka'li'e lo na'gak benne' ka' bétgake' légake'. Naken ka' belyibe' laže' da' zej nakwe', na' beyóngaken' zíla'do'ze len žen che Bennen' nake' Zíla'do'.
¹⁵ Che len nníta'gake' law latje blon' gan že' Dios, žna bi'e, na' žóngake' žin lawe' Le' dot ža dot yele lo yodo' chie'. Bennen' ži'e latje blon' gape chi'e légake' dan' zóalenteze' légake'.
¹⁶ Biž tóngake', na' biž bílegake' nis, na' biž wzyé wbiž légake', na' biž gékgekle' da' la,
¹⁷ dan' Bennen' nake' Zíla'do', Benne' zoe' gachje láwe'le latje blon', gape chi'e légake' ka' to benne' žape chi'e zila' ka'. Chi'e légake' gan žal nis da' žonnen yela' nban, na' Dios yesbiže' yej lágwage' nis želbeže'."

8

Da' gaže da' noxen yichen'

¹ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchože' da' gaže da' noxen yichen', na' wžé' ži ya'abá che Dios xtido'.
² Naž blé'ela' gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zégake' law Dios, na' bdégake' lo ná'gake' gaže lozgak bia ka'.
³ Naž býla' yetó wbás che ya'abá, na' noe'e to že'n yale da' naken ya oro, na' wzíe' žoe'e bkog da' žen' ya'abá che Dios. Bnéžwage' le' yale zen nich gonon' toze len yela' zchaljlen Dios chegak yógo'te benách ka' che Benne' Criston', na' bzeyen' lo bkogen' da' naken ya oro, da' den law latje blon'.
⁴ Wžén žen che yalen' da' žen' lo na' wbás che ya'abán', na' goken toze len yela' zchaljlen Dios chegak

benách ka' che Benne' Criston', na' bžinen gan že' Dios.
⁵ Naž wbás che ya'abán' bežwe' ye'n yalen', na' besche'en bzio' yi' da' žian lo bkogen', na' blatjen' lo yežlyó. Wžió' wnnén zižje, na' wyép yes, na' wzó' yežlyón'.

Zkwéžgake' lozgak bia ka'

⁶ Naž gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zej noxe' gaže lozgak bia ka', wzóagake' wkwéžgaken'.

⁷ Wbás nežw che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wžé' yej nis ži'a len yi', na' žen che we', dan' byinnjen lo yo. Wyéy to kwe' che chonne kwe' yežlyón', na' lezka' wyéy to kwe' che chonne kwe' yag ka'. Lezka' wyeygak yógo'te yiže' ya'a.

⁸ Wbás bežope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wbixe to da' naken ka' to ya'a žen da' žeyen lo niso', na' yelate' ka' gachje da' gachje nison' beyaken žen.
⁹ Got to kwe' che chonne kwe' da' zej nban da' zej nnitan' lo nison', na' wžia' yi' to kwe' che chonne kwe' barkw ka'.

¹⁰ Wbás beyonne che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' to belj ya'abá da' žeyen ka' yeže žala' wbižen gan de nis yegw ka', na' gan žal nis, na' goken ki che yelate' ka' gachje da' gachje nis da' žen' dot yežlyó.
¹¹ Beljen' nzin' Ajenjo, da' naken to da' sla', na' yelate' ka' gachje da' gachje nisen' beyaken sla' kan nak ajenjon', na' gotgak benne' zan ni'a che nisen' da' beyaken sla'.

¹² Wbás bedáp che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' yelate' ka' gachje da' gachje wbiž beyaken chol', na' lezka' goken che byo', na' to kwe' che chonne kwe' belj ka' beyaken chol'. Ka' goken, bi bza'ni' wbiž yelate' ka' gachje da' gachje ža, na' bi wza'ni'gak belj ka' len byo' yelate' ka' gachje da' gachje yele.

¹³ Naž bwia', na' benla' žne zižje to wbás che ya'abá, wbás na' zdie' gachje láwe'le zan ya'abá, na' wnné': "Da' nyáche'le'e gaken chele le'e. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, zoale yežlyó katen' wkwéžgak yechonne wbás che ya'abá ka' lóžgakba' ka'."

9

¹ Wbás gayo' che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' blé'ela' to benne' ya'abá, benne' žzne'e ka' to belj ya'abá da' bežjwn lo yežlyó, na' bnéžjwage' le' zi'n ya che latje chol'.
² Bsaljwe' latje cholén', na' wžén žen che da' žeyen lo latje cholén', na' goken ka' žen da' zžojen gan zžyégake' bzodo' ka', na' bechól' wbiž len ya'abá ni'a che žen na'.
³ Lo žen na' bžojgak biche' zo ka', na' belzoaba' dot yežlyó, na' Dios bi'e légakba' latje gádo'gakba' benách ka' kan žongak goxjní' ka', bia ka' žé'gakba' yežlyó.
⁴ Le' góžgake'-ba' bi yélengakba' yiže' dan' de yežlyón', na' lezka' yag ka', san wak gádo'gakba' benne' ka' bi da' lo xgágake'

dan' nak bian' zej nake' che Dios. ⁵ Bi bi'e légakba' latje gótgakba' benách ka', san wsaka' zí'zegakba' légake' gayo' byo'. Zlale'e gan zádó'gakba' kan zla gan zádó'gak goxjní' ka'. ⁶ Lo za ka' yénegekle benách ka' got kwingake', san bi gágake'. Yénegekle' gátgake' san wkache' kwin yela' got.

⁷ Zinna'gak biche' zo ka' kan zinna'gak bia ka' zej nákwba' da' nake' ya, nich chjakba' lo wdile. Zíagak yíchgakba' da' ka' zej nake' kan da' ka' zej nake' oro. Zinna' lágwakba' kan zinna' lágwak benách ka'. ⁸ Zinna' yicha' yíchgakba' kan zinna' yicha' yichj to no'le. Zej nak láye'gakba' kan zej nak laye' beže yixe'. ⁹ Zej nakw lchó'gakba' da' nake' ya. Zóngak xílgakba' žaxto' kan zóngak karret ka' žzobgak bia ka' kate' zjakba' tariaze lo wdile. ¹⁰ Zej nak xbangakba' kan nak xban goxjní', gan zej zia lí'gakba'. Lo xbangakba' ka' zej zia da' zdíl-lengakba', nich gon zí'gakba' benách ka' gayo' byo' ka'. ¹¹ Zoa to benne' zina bi'e légakba', bennen' nake' wbás xiwe' che latje chol. Wbasen' lie' len diža' hebreo: Abadón, da' znnan len diža' griego: Apolión, na' len diža' xiza'. Da' Zchinnjen.

¹² Ba wdé da' nežw da' zžia yin' benách ka', san za'gak yechóp da' ka' wžia yin' légake'.

¹³ Wbás xope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benla' chi'i to benne' zchalje' gachje lāwe'le da' tape da' zej nake' ka loz beže, da' ka' dá'gaken dape la'ate bkogen' da' nake' ya oro, da' žen' law Dios. ¹⁴ Bennen' zcháljlēne' wbás xopen' che ya'abá, wbasen' bkweže' lozba' chien'. Bchalje', na' wnné': "Beseže tape wbás xiwe' ka' zej nžejen žoa'a yegw Eufrates."

¹⁵ Naž beseže' tape wbás xiwe' ka', wbás ka' bkwez Dios che ža na'ze, da' nake' ža na', na' byo' na', na' yiz na', nich gótgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nnita'gake' yežlyó. ¹⁶ Benla' kan nbabgak benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' žiagake' bia ka', na' zjálēne' tape wbás xiwe' ka'. Zej nake' chope gaywá' mil mile'.

¹⁷ Ble'e dáwe'la' bia ka', na' benne' ka' zej žiagake'-ba' zej nakw lchó'gake' da' nake' xna gole, na' ya'a ka' ya'abá, na' gache. Zej nak yichjgak bia ka' ka' yichjgak beže yixe' ka', na' lo žoa'agakba' želžój yí, na' žen che yin', na' to da' zzeyle'en, da' nzin' sufere. ¹⁸ Da' ka' želžojen žoa'agakba' bétgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nnita'gake' yežlyó, da' ka' zej nake' yí, na' žen chen, na' dan' zzeyle'en. ¹⁹ Da' ka' zdíl-lengak bia ka' želžojen žoa'agakba', na' lezka' da' zej žian lo xbangakba' dan' zej nak xbangakba' ka' bele snia ka', na' žiagak yichjgakba' da' zdíl-lengakban'.

²⁰ Yezika'gak benách ka', benne' ka' bi gótgake' lo da' chope ki da' zžia yí'gaken, bi beyát láže'gake' nich biž góngake' kan žónteze

žóngake', na' bi bsángake' zka'n zéngake' be' xiwe' ka', na' lo'a ka', da' ka' bi zlé'egelen, na' bi žéngelen, na' bi zzá'gaken. ²¹ Bi beyát láže'gake' nich biž gótgake' benách ka', na' nich biž góngake' yela' wžia' chégake', na' da' zia da' žóngake', na' yela' zban chégake'.

10

Wbás che ya'abá, wbasen' noxe' to yichdo' lo ne'e

¹ Naž blē'ela' yetó wbás wale che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' betje' lo yo, na' nakwe' bejw ya'abá, na' zoa to pita' ya'a yichjle'. Žakti'te lawe' kan zinna' wbíž, na' zej nak ni'e ka' yag wale ka' da' želyeyen. ² Noxe' to yichdo' nyaljwn lo ne'e, na' len ni'e li ža bleje' lo nido', na' len ni'e yegle bleje' lo yo biž. ³ Naž wnnié' žižje, na' benle chie' kan nenle kate' zbežya'a beže yixe', na' katen' beyóž wnnié' žižje, na' wnnegak gaže wzio' ka'. ⁴ Wdé wnnegak wzio' ka', neda' za' wzoja' le'e yiche, san benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' gože' neda': "Bkache'ze da' wnnagak gaže wzio' ka'. Bi wzojon' le'e yiche."

⁵ Naž wbás che ya'abán', wbasen' blē'ela' zie' lo nido', na' lo yo biž, bchis ne'e li ža zaka' li ya'abale, ⁶ na' ben choh xtiže' ni'a che Bennen' zoakze', Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nido', na' da' ka' zej den to to latje ka', na' wnné': "Biž želen, ⁷ san kate' wbás gaže che ya'abá wkweže' lozba' chien', na' yeyóž gon Dios da' ngache' chie', dan' bloe'ele' benne' wen žin chie' ka', benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'."

⁸ Naž bennen' benla' chie' bchalje' ya'abá che Dios bcháljlēne' neda' da' yoble, na' wnné': "Wyéj, bejxi' yichdo' nyaljwn, dan' zoan lo na' wbás che ya'abán', wbasen' žleje' lo nido', na' lo yo biž."

⁹ Wyá'a gan zoa wbás che ya'abán', na' wnnabla'-ne' gonne' yichdon' chia'. Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Wžín, bdawn'. Lo žo'o gaken zix kan nak china' bez, san lo li'o yeyaken sla'."

¹⁰ Wži'a yichdon' dan' zoan lo ne'e, na' bdawan'. Lo žoa'a goken zix kan nak china' bez, san katen' beyóž bdawan', na' beyaken sla' lo li'a. ¹¹ Naž gože' neda': "Žala' wchaljo' da' yoble lo wláz Dios lawgak zan kwe' benách ži'to ka', na' gan zej nnita' yež zante ka', na' gan zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' lawgak benne' zan, benne' wnná' bia' ka'."

11

Chope benne' žzoa lígake'

¹ Naž bla' to benne', na' benne' neda' to ya xtil da' nake' ka' to da' zžixlenžo, na' gože' neda': "Wzó ža', na' bžix yodo' che Dios. Lezka' bžix bkog la'y chen, na' blab benne' ka' nnita'gake' ga na', benne' ka' zka'n

zégake' Dios. ² Bi wǝ́ixo' lǝ'a yodon' dan' den na'le, dan' nden lo na'gak benách zi'to' ka', na' wléjgake' yež la'y chope-yeyón byo'."

³ Lezka' gože' neda': "Sela'a chope benne' nich wzóa lǝ́gake' chia' neda', na' wcháljgake' lo wlaza' neda' chežinno gaywá' chonnalǝ́ ža, na' gákwgake' laže' zeche'." ⁴ Benne' chope ki, benne' zzoa lǝ́gake', zej nake' chope yag olibo, yag ka' nyejw le'e yiche la'y kan nak chégaken, na' lezka' zej nake' chope da' zej nwa' yi', da' ka' zej žen' law Dios, Xan yežlyó nga. ⁵ Cha' yénele no benne' gone' chégake' da' zia, na' žoj yi' lo žoá'agake' da' wzeyen bennen', na' gotten le', na' lezka' gotten benne' ka' zžǝ́'igake' chégake'. ⁶ Chope benne' ki nzi' lo ná'gake' wséjwgake' xnez nis yejw che ya'abá, nich bi gak yejw kate' ža ka' žala' wcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' nzi' lo ná'gake' góngake' ga yeyák nis žen, na' góngake' ga galj yižwé' yežlyó nga, na' ki góngake' bale chí'teže yénegekle'. ⁷ Kate' yeyóž wzóa lǝ́gake' chia' neda', na' žoj bia snia lo latje choǝ, na' tǝl-lenba' lǝ́gake', na' wléj wchochjba' lǝ́gake', na' gotba' lǝ́gake'. ⁸ Bela' žen chégake' xógaken lo nez blo che yež zen, gan wdá' Xanžon' le'e yag kroze, na' kan žsaka' lebžo, lezka' nzin' Sodoma, na' lezka' Egipto. ⁹ Benách yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benách ka' zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka', lé'egekle' bela' žen chégake', na' chonne ža yo'o gachje bi gónngake' latje no benne' wkache'e lǝ́gake' lo yežw ba. ¹⁰ Chaz láže'le'egak benne' ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga dan' gotgak chope benne' ki, benne' bcháljgake' lo wláz Dios, dan' bsaka' zǝ́'igake' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' lo yela' žebél chégake' sǝ́la'gake' da' wnéjwzégake' ljéžgake' to'e yetóe'.

¹¹ Naž kate' ba bza'a chonne ža yo'o gachje ka', Dios besbane' lǝ́gake', na' belyase' belzie', na' bžébegak yógo'te benách ka', benne' ka' blé'egekle' lǝ́gake'. ¹² Naž benle chi'i to benne' wnnié' zǝ́žje ya'abá che Dios, na' gože' lǝ́gake': "Le kwen nga."

Belbene' lo bejw ya'abá zaka' li ya'abale, na' benne' ka' bžǝ́'igake' chégake' blé'egekle'. ¹³ Ka' gaze wzó' yežlyó, na' byinnj to kwe' che chi kwe' yo'o ka' wžé'gaken lo yežen', na' katen' wzó', gotgak gaže mil benách ka'. Bžébegak benne' ka' zej nga'ne', na' bka'n zégake' Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

¹⁴ Ba wdé da' bežope da' zžǝ́a yin' benách ka', na' za' gak da' beyonne da' wžǝ́a yin' lǝ́gake'.

Wbás gaže che ya'abá žkweže' lozba' chien'

¹⁵ Wbás gaže che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios wnnégage' zǝ́žje, na' wnnágake':

jGan wnná bia'gak benách ka' lo yežlyó zej nden lo na' Xanžo Dios, na' lo na' Benne' Criston'!

jLe' nna biá'teže'!

¹⁶ Naž tap žoa benne' gole ka', benne' žé'gake' gan zej nape' yela' wnná bia' law Dios, bzechw lǝ́wgake' lo yo, na' bka'n zégake' Dios. ¹⁷ Na' wnnágake':

jXanto' Dios, napkzo' dot yela' wak!

Wzoakzo', na' zoakzo', na' za' yidkzo'.

Žóžkeno', dan' ba bkonlo' žin yela' wak žen chio',

na' zzo lawo' znná bi'o.

¹⁸ Belžá'a benách yež ka' san ba bžin ža gon zǝ́'gako'-ne'.

Naken ža wchi'a lážo'o benne' gat ka'.

Yebi'o chegak wen žin chio' ka', benne' ka' bcháljgake' lo wlazo' Le', benne' ka' zej nake' chezo',

benne' ka' wdápegake' Lo' ba la'ne, benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'.

Ba bžin ža wžǝ́a yi'o benne' ka' bchinnjgake' yežlyó.

¹⁹ Naž byaljw yodo' che Dios da' žen' ya'abá, ga na' nǝ́a law kak la'y gan yo'o diža' da' žka'n chawen', dan' ben Dios. Wyép yes yežlyó, na' benle žaxto' žen, na' wnné wzio'. Wžó' yežlyón', na' wžé' yej nis žǝ́a.

12

To no'le, na' to bele zen sniale'

¹ Naž blá' law to da' žen da' nak bian' lo ya'abá che Dios. Blá' law to no'le nakwe' da' naken ka' wbǝ́ž, na' zoa žan ni'e da' naken ka' byo'. Žia yichje' to da' naken oro gan žiagak chežinno da' ka' zej naken ka' belj bani' ka'.

² No'len' za' galj bi' žen' chie', na' žbžyí'e dan' ždia' li'e, na' žžaka'li'e dan' žalj to xkwide' chie'. ³ Naž blá' law yetó da' nak bian' lo ya'abá che Dios. Blá' law to bele zen sniale'e, bia znná'ba' xna gole, na' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' žia to da' naken oro to to yichjba' ka'. ⁴ Len xbanba' wzobba' to kwe' che chonne kwe' belj ka' zej nǝ́a ya'abá, na' bžó'nba' lǝ́gaken lo yežlyó. Wžé bele zen sniale'e na' law no'len' ba žalj xkwide' chie', na' wzoaba' gawba' xkwide' chien' kate' ba naljbe'. ⁵ No'len' bzoe' to Xkwide' byodo', Bin' žala' nna bia'be' yógo'te yež ka' len yela' wak žen. Dios la' bkwestie' Xkwiden' che no'len', na' bchise'-be' gan zoakze' Le', lo latje blon' gan ži'e znná bi'e. ⁶ Bžonnj no'len', na' wyeje' lo latje dach, gan ba bkwez Dios to latje che no'len'. Wǝ́wgake' le' ga na' chežinno gaywá' chonnalǝ́ ža ka'.

⁷ Wdé gokgak da' ki, na' gokle'e wdǝ́le lo ya'abá che Dios. Migel, wbás blo che ya'abá len wbás ka' žónlengake' le' tzen, beldǝ́l-lene' bele zen sniale'e na', na' beldǝ́le bele zen na', na' wbás xiwe' ka' žónlengaken leba' tzen, ⁸ san bi be wžéke'lba' lo wdǝ́len'. Che len biž

bžélgekle latje chégaken ya'abá che Dios. ⁹ Ka' goken, belžo'ne' bele zen sniale'e na' na'le, belen' wzoaba' ža ni'te, na' nzin' Da' Xiwe', na' Satanás, dan' žon láže'len yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Belžo'ne' da' xiwe' lo yežlyó nga, tzen len wbás xiwe' ka', be' ka' žónlengaken da' xiwen' tzen.

¹⁰ Naž benla' chi'i to benne' wnnié' zižje ya'abá che Dios, na' wnné':

Na'a ba bžin ža la' law yela' žeslá da' ben Dios, na' yela' wak chie', na' yela' wnná bia' chie', na' lezka' yela' wnná bia' che Benne' Criston', dan' ba bžó'ngake' da' xiwe' na'le, dan' besbagan' lježžo ka' žia dot ža dot yele, dan' benen' law Dios chežo.

¹¹ Bežojgak lježžo ka' chawe', dan' bkóngekle' žin xchen Bennen' nake' Žila'do' che Dios,

na' dan' bkóngekle' žin xtiža' Dios da' bcháljgaken'.

Bi be' láže'gake' yela' nban chégake', san gótgake'.

¹² Che len gak yela' žebél ya'abá che Dios.

jLe yebél le'e, zoale ga na'!

Da' nyáche'le'e gaken chele le'e zoale yežlyó, na' lo nisdó, dan' ba betj da' xiwe', na' blán' gan zoale.

Žža'le'e da' xiwen' dan' nnezlen yetó chi'ido'ze de latje chen.

¹³ Katen' gókbe'ele bele zen sniale'e na' ba bžó'ngake'-ba' lo yežlyó, naž wžia láže'ba' no'len' bzoe' Xkwide' byodo' chien'. ¹⁴ Naž Dios bnezjwe' no'len' chope xil bsia ži'a nich gak le' lo be'ze, na' wkwase' gan zoa bele zen sniale'e na', nich žine' latje chie' lo latje dach. Wáwgake' le' ga na' chonne yiz yo'o gachje ka'. ¹⁵ Naž bele zen sniale'e na' beyebba' nis zil zaka' xkóže'le', da' goken ka' to nis yegw, na' gónelba' wa'ten no'len'. ¹⁶ Naž yežlyó góklenen no'len', na' wyaljw lo yo, na' we'jen nis yegon' dan' beyéb bele zen sniale'e na'. ¹⁷ Naž bele zen sniale'e na' bžá'ale'eba' no'len', na' wyejba', na' bejtíl-lenba' za'sóe' ka' zej nga'ne', benne' ka' žóngake' kan nak da' wnná Dios, na' dot láže'gake' žóngake' kan zнна xtiža' Jesús, Benne' Criston'.

13

Chope bia snia

¹ Wžia' neda' lo yox žoa'a nisdó, na' ble'ela' to bia snia, bia žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' zbenba' zžojba' lo nisdón'. Žiagak chi da' naken oro lo yichjba' ka'. To to lozba' žia to la' naken oro, na' to to lo xgaba' ka' nyejw to la da' naken xiwe' dan' bi de Dios chawe'. ² Bia snia na' ble'ela' zнна'ba' kan zнна' bežto', na' nak ni'aba' kan nak ni'a oso, na' žoa'aba' naken kan nak žoa'a beže yixe'. Bele zen sniale'e na' bdeba' yela' wak cheba' lo na' bia snia ni tzen len latje cheba'

gan zнна bia'ba', na' lezka' yela' wnná bia' zen cheba'. ³ Žia we' to yichj bia snia na', da' naken da' goten leba', san beyák wen', na' bebánglekle yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bėnlengake' bia snia na' tzen. ⁴ Lezka' bka'n zėngake' bele zen sniale'e na' dan' bdeba' yela' wnná bia' cheba' lo na' bia snia na'. Lezka' bka'n zėngake' bia snia na', na' wnnágake': "žNozkze benne' nake' zen kan nak zen bia snia na', na' nozkze benne' sáke'le' tıl-lene'-ba'?"

⁵ Lezka' bia snia na' wzí' lo na'ba' zchaljba' da' zka'n zen kwinba', na' diža' xiwe' da' znnaba' che Dios. Chope-yon byo' gota' lo na'ba' yela' wnná bia' na'. ⁶ Wžó lawba' znnaba' che Dios, na' wnné' zi'ba' che La Dios, na' che latje la'y chie', na' chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios. ⁷ Lezka' wzí' lo na'ba' tıl-lenba' benne' ka' zej nake' che Dios, na' zejte wlėj wchochjba' lėgake'. Lezka' wzí' lo na'ba' nna bia'ba' yógo'te benách zi'to', benách ka' nníta'gake' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách ka' zchaljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. ⁸ Yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bka'n zėngake' bia snia na', benne' ka' bi zej nyejw lágake' le'e yiche che yela' nban, yichen' bzoj Bennen' nake' Žila'do' che Dios katen' bi na' gata' yežlyó nga, na' wnnakze Dios gat Bennen' nake' Žila'do' ni'a chegak benách chie' ka'.

⁹ Cha' zoa no benne' ženle', žala' wzé nage'.

¹⁰ Benne' ka' Dios wnnakze' žėjgake' do ya, žala' žėjgake' do ya, na' benne' ka' Dios wnnakze' gátgake' lo ya ntoche', lo ya ntoche' gátgake'.

Che len, benne' ka' zej nake' che Dios žala' kwez zen láže'gake' na' chejlė'gake' chie' le'.

¹¹ Wdé na' ble'ela' yetó bia snia, bian' bžojba' lo yo. Žiagak chope lozba' kan zej nak loz žila', na' zchaljba' kan zchalj bele zen sniale'e na'. ¹² Bia snia ni wzí' lo na'ba' dot yela' wnná bia' che bia snia nežwn', katen' zóalenba' leba'. Bia snia bežopen' žonba' ga zka'n zėngak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bia snia nežwn', bian' beyák wen' da' goten leba'. ¹³ Lezka' bia bežopen' žonba' da' ka' zej nak bian' na' zejte žonba' ga žetj yi' da' zan' ya'abá, na' zyinnjen lo yo lawgak yógo'te benách ka'. ¹⁴ Žon láže'iba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga len da' ka' zej nak bian' dan' nzi' lo na'ba' žonba' law bia snia nežwn'. Gožba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga góngake' to lo'a bia snia na', bian' gok we' lo ya ntoche', na' zoaba' nbanba'. ¹⁵ Nzi' lo na'ba' žonba' ga soa nban lo'a bia snia nežwn', na' gak wchaljen, na' gonen ga gat-gak yógo'te benne' ka' bi wká'n zėngaken'. ¹⁶ Benba' ga wdá' yógo'te benách ka' to da' nak bian' zej nake' toze len leba', benne'

gaxjw ka', na' benne' zaka' ka', benne' wnni'a ka', na' benne' yache' ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka'. Bda'ba' da' nak bian' lo ná'gake' li ža o lo xgágake'.¹⁷ Bi gok nitó benne' bi da' ga'we' o bi da' gote'e cha' bi de'e da' nak bian', o cha' bi de'e la bia snia na', o kan nbab laba'.¹⁸ Na'a žala' gata' chio' yela' žejní'il. No benne' nape' yela' žejní'il žala' wlabe' kan nbab la bia snia na', da' naken tlebe kan nbab la benne', na' kan nbab laba' naken xope gaywá' chonnalaj xope.

14

Da' žolgak to gaywá' tape yon mil benne' byo

¹ Wdé na' bwia', na' ble'ela' Bennen' nake' Žíla'do', na' zie' law ya'adon' da' nzin' Sión. Žónlengak to gaywá' tape yon mil benne' byo ka' Le' tzen, na' njejw le'e xgágake' La Bennen' nake' Žíla'do', na' lezka' La Xe'.² Naž benla' to da' zgo'on žaxto' ya'abá che Dios, da' žnne žižjen kan žnne to yegw zen o kan žnne wzio'. Benla' da' ženle kate' no benne' žinne' to da' žolen da' žian do zan.³ Žólgake' to da' kobe, na' nnita'gake' law latje blon', na' lezka' law gan zej nnita' tape benne' ban ka' len benne' gole ka'. Bi gak nitó benne' gole' da' žolgak benne' ki, san légakze to gaywá' tape yon mil benne' byo ka', benne' ka' Benne' Criston' beya'we' ladjw benách ka' nnita'gake' yežlyó nga.⁴ Benne' byo ka' zej nake' li laže' dan' bi wnnita'le'ngake' no no'le, na' zej nake' benne' kwíde'ze. Žjáljlene' Bennen' nake' Žíla'do' gáte'teze gan zeje'. Benne' Cristo na'kze beya'we' légak' ladjwgak benách ka', na' zej nake' benne' nežw ka' bde kwíngake' lo na' Dios, na' lo na' Bennen' nake' Žíla'do'.⁵ Batkle ben láže'gake', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake' gan nnita'gake' law latje blon' gan že' Dios.

Da' bchaljgak chonne wbás che ya'abá

⁶ Naž ble'ela' yetó wbás che ya'abá, na' wdíe' lo be'ze zan ya'abá, na' noe'e diža' chawen' da' zoan to chi'ize nich wzenlen' benách ka' nnita'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zej nbabe' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benne' yógo'te yežlyó ka'.⁷ Wnné žižje wbasen', na' wnné': Le žebe Dios, na' le goj da' zka'n zen Le', dan' za' wchi'a laže'e benách ka'.

¡Le wká'n zen Dios! Lekze' bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nisdó', na' gan žal nis.

⁸ Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás nežwn' che ya'abá, na' wnné': "Ba beyož che yež Babilonia. Ba beyož che yež zen na'. Ka' goken chen dan' bengak benne' ka' nnita'gake' lo yežen' ga wzí' lo na'gak benne'

yógo'te yež ka' góngake' kan zej nak da' sban da' ždan láže'gake'."

⁹ Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás bežopen' che ya'abá, na' wnné' žižje, na' wnné': "Čha' no benne' wká'n zene' bia snia, na' ló'aba', na' cha' we'e latje ta' xge' o lo ne'e dan' nak bia' nake' toze len leba',¹⁰ Dios wsaka' zi'e le' lo yela' zža'a chie'. Sákale'e bennen' lo yi', na' lo dan' zzeyle'en, lawgak wbás che ya'abá ka', na' law Bennen' nake' Žíla'do'.¹¹ Kwénteze žen che yin' gan sákag'ak benne' ka'. Dot ža dot yele sákag'ak benne' ka' bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' batkle gata' latje yezi' láže'gake', na' bi yezi' láže'gak benne' ka' bé'gake' latje ta' laba' légak'e'.¹² Čhe len žala' kwez žen láže'gak benne' ka' zej nake' che Dios, na' góngake' kan wnnakze' Le', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen'."

¹³ Naž benla' čhi'i to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' gože' neda', na' wnné': "Bžoj da' ni le'e yiche: ba nez žen gaken čegak benne' ka' góžgake' na'a so law, benne' ka' žejlé'gake' che Xanžon'."

Dios Be' La'y wnné': "Ka'kze gaken. Yezi' láže'gake' lo žin da' žóngake', na' gata' yela' žebél čhéggake' da' naken tlebe len da' béngake'."

Žezi'gake' linn che yežlyó

¹⁴ Naž bwia', na' ble'ela' to bejw ya'abá da' naken žíla'do'ze, na' lo bejw na' že' to Benne' žnne'e kan žnna' Bennen' Golje' Benách, na' žia to da' naken oro yichje', na' lo ne'e noxe' to ya'ntoche'.¹⁵ Bžoj to wbás che ya'abá lo yodo', na' wnné' žižje, na' gože' Bennen' ži'e lo bejwn', na' wnné': "Bkonle žin ya'ntoche' čhio', na' bčhog bisto zoa' stríbe dan' ba bžin ža čogon'. Ba nbíž bisto čen, da' ka' zej den yežlyó."

¹⁶ Naž Bennen' ži'e lo bejwn' bkonle' žin ya'ntočen' dot yežlyó, na' bčhoge' da' blán' lo yo.

¹⁷ Naž bžoj yetó wbás che ya'abá lo yodon' da' žen' ya'abá che Dios. Lezka' noe'e to ya'ntoche'.¹⁸ Bžoj yetó wbás che ya'abá žoa'a bkogen', na' nzi' lo ne'e wkonle' žin yi', na' wnné' žižje, na' bliže' wbás nežwn' che ya'abá, wbasen' noe'e ya'ntočen', na' wnné': "Bkonle žin ya'ntoche' čhion', na' btob da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, dan' ba na' da' želbía lba uba ka'."

¹⁹ Naž wbás ni che ya'abá bkonle' žin ya'ntočen' dot yežlyó, na' btobe' da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, na' bejžo'nen' to lo bloj žen gan zzi xis uba. Da' ni žloe'elen kan gon Dios, wsaka' zi'e benách ka' nnita'gake' yežlyó nga.²⁰ Bleje' da' želbía lba uba ka' lo blojen', da' zoan žoa'a yež na'le, na' lo blojen' bžoj žen, da' wyepen ga bžinten žoa'agak bia ka', na' wdé žen na' dot gan gak sa'žo gaže ža.

15

Gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá

¹ Błe'ela' yetó da' zen ya'abá che Dios da' nak bian', da' žonen ga žebanlžo. Bžojgak gaže wbás che ya'abá, na' zej noxe' gaže yižwé' ka' da' ze ľawtegaken, da' ka' Dios wkonle' žin nich yeyóž wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

² Lezka' błe'ela' to da' naken ka to nisdó' da' žepen yes baní' ka yej jese da' yo'on yi'. Benne' ka', benne' belágake' lo na' bia snia, na' lo na' ló'aba', na' bi wzí'gake' laba', zégake' lawle da' naken ka to nisdó', na' zej noxe' da' ka' zgól'gake', da' ka' bnezjw Dios légake'.

³ Žól'gake' da' bel Moisés, bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te, na' naken da' žól'gake' che Bennen' nake' Žíla'do'. Wnnágake': Le', Xanto' Dios, napkzo' dot yela' wak.

Zenle'e zej nak yógo'te da' beno', da' ka' žóngaken ga žebanlto'.

Znna bi'o Le' yógo'te yež ka'.

Dot chawe', na' li laže' naken da' žono'.

⁴ ŽZoa no benne' bi žebe' Le', Xanto'?

ŽZoa no benne' bi wká'n zene' Le'?

Tozo' Le' nako' la'y.

Ła'gak benách yógo'te yež ka' gan zo',

na' wká'n zéngake' Le'

dan' zlé'egikle' nak chawe' yógo'te da' žono'.

⁵ Wdé gok da' ni, bwia', na' błe'ela' byaljw yodon' da' žen' ya'abá che Dios gan de latje la'y da' nak bian' Dios zóalene' benách chie' ka'. ⁶ Gaže wbás che ya'abá bžój'gake' lo latje la'y na', na' zej noxe' gaže yižwé' ka'. Zej nakwe' laže' da' záka'le'en, na' žákti'ten, na' zej nžej bayw ka' da' zej naken ya oro lchó'gake'. ⁷ Naž to benne' ladjw tape benne' ban ka' bnezjwe' che chegak gaže wbás che ya'abá ka' gaže zíga'do' da' zej naken ya oro, na' zej nžan' da' zloe'elen yela' zža'a che Dios, Bennen' zoakze'. ⁸ Ło latje la'y na' wže' žen che yi', dan' zej že' yela' baní', na' yela' wak zen che Dios ga na'. Bi gak nitó benne' choe'e lo latje la'y na' kate' téžegak gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá ka'.

16

Zíga'do' ka' da' zloe'egiklen yela' zža'a che Dios

¹ Naž benla' chi'i to benne' wnnié' zižje lo latje la'y na', na' gože' gaže wbás che ya'abá ka', na' wnné': "Le chej, na' le chejlalje gaže zíga'do' ka' lo yežlyó, da' ka' zej nžan' da' zloe'elen yela' zža'a che Dios."

² Wyéj wbás nežw che ya'abá, na' bejlalje' da' nžan' zíga'don' da' noe'e lo yežlyó. Da' nžan' zíga'don' benen ga wžia we' da' zľale'en lo belá' žen chegak benne' ka' zej de'e da' nak bia' zej nake' toze len bia snia na', na' lezka' lo belá' žen chegak benne' ka' zka'n zéngake' ló'aba'.

³ Naž wyéj wbás bežope' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo nisdó', na' nisen' beyaken žen kan nak žen che to benne' gat, na' gotgak yógo'te da' ka' zej yo'on lo nisdon'.

⁴ Wyéj wbás beyonne' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e gan zej de yegw ka', na' gan žal nis, na' yógo'te nis ka' beyákgaken žen. ⁵ Naž benla' zchalj wbás che ya'abán', wbasen' nzi' lo ne'e zkonle' žin nis, na' wnné': "Xanto' Dios La'y. Zoakzo', na' wzoakzo'. Chawe' nako' dan' zchogo' chegak benách sáka'gake' ki, ⁶ dan' blálgjake' žen chegak benne' ka' zej nake' chio' Le', na' žen chegak benne' ka' bcháljgake' lo wlazo' Le'. Na'a, žono' Le' ga yé'jgake' žen dan' ki žala' gaken chégake'."

⁷ Naž benla' bchalj to benne' wzóe' žoa'a bkogen' da' žen' ya'abá che Dios, na' wnné': "Ka'kze gaken, Xanto' Dios, napkzo' dot yela' wnná bia'. Dot da' li, na' chawe' nak kan zchogo' chegak benách sáka'gake'."

⁸ Wyéj wbás bedape' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo wbiž, na' Dios bi'e wbižen' latje bzeyle'en benne' ka' len yi' chen. ⁹ Wyeygak yógo'te benách ka' dan' bzey wbiž légake', san bi beyát láže'gake', na' bi bka'n zéngake' Dios. Wnné' zí'gake' che Dios, Bennen' yo'o lo na'kze' sele'e da' ki da' žsaka' zí'gaken benách ka'.

¹⁰ Wyéj wbás gayo' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo latje che bia snia gan znna bia'ba', na' wže' choł ga na'. Naž, benách ka' bdáwya'agake' lóže'gake' dan' wzáka'le'egake', ¹¹ san bi beyát láže'gake' nich biž góngake' da' žia da' žóngake'. Wnné' zí'gake' che Dios, Bennen' zoe' ya'abá dan' zžáka'le'egake' ni'a che wen' da' žiagake'.

¹² Wyéj wbás xope che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo yegw žen da' nžin' Eufrates, na' bebíž nis yegon' nich yaljw nez gan tegak benne' wnná bia' ka' žój'gake' zaka' gan zľa' wbiž.

¹³ Naž błe'ela' bele zen sniale'e na', na' bia snia na', na' bennen' zchalje' lo wlázgakba', na' bžojgak chonne be' xiwe' lo žoa'agakba', da' ka' zžia yi'gaken benách ka', na' znná'gaken kan znná'gak blož ka'. ¹⁴ Chonne be' ki zej naken be' ka' che da' xiwe', be' ka' žóngaken da' zej nak bian' da' góngaken ga yebángekle benách ka'. Yjak be' xiwe' ka' dot yežlyó nga, na' bejtóbgaken benne' wnná bia' ka' nich chjake' lo wdilen' da' gaken lo ža žen che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia'. ¹⁵ Ki wnná Dios: "Le wia nga. Ła'a neda' cholze kan zľa' to benne' wbán. Ba nez žen gaken che no benne' nake' ban láže', na' žape chi'e da' nakwe', nich bi gon byenen te' gal yidze', na' bi yedoe'ele' ľawgak benách ka'." ¹⁶ Be' xiwe' ka' betóbgaken benne' wnná bia' ka', na'

bdóbgage' to latje da' nzin' len diža' hebreo: Armajedón.

¹⁷ Wyéj wbás gaže' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo be'ze, na' to benne' wnné' zíže lo latje la'y da' žen' ya'abá che Dios gan de latje blon', na' wnné': "Ba naken."

¹⁸ Naž wyép yes, na' gokle'e žaxto', na' wnné wzió'. Wzó' yežlyó, da' wzo'žen ka ba wzó' kate' ne zej nnita' benách ka' lo yežlyó nga. ¹⁹ Yež žen na' bžojen chonne kwe'le, na' wzía yi'gak yež ka' zej žen' dot yežlyó nga. Dios bejsá' laže'e che da' zia da' bengak benách ka' nnita'gake' lo yež žen na' da' nzin' Babilonia, na' lo yela' zža'a chie' bsaka' zi'e benne' ka' nnita'gake' yežen'. ²⁰ Belgache' yežlyodo' ka' da' zej žen' gachje lawle niso', na' biž wže'gak ya'a ka'. ²¹ Lezka' byinnj yej nis ži'a, da' zan' ya'abá, na' bexjwn lo yichjgak benách ka', na' yej nisen' nále'len ka' to gaywá' ya to ton. Yógo'te benách ka' wnné zí'gake' che Dios ni'a che yej nisen', dan' bsaka' zi'le'en lé'gake'.

17

Dios zchoge' che yež žen kwia yin'

¹ Naž bla' to wbás che ya'abá gan zoa', wbasen' nbabe' gaže wbás ka' biá'gake' gaže zíga'do' ka' da' zej naken ya oro. Bcháljene' neda', na' wnné': "Da nga, na' wloe'ela' le' kan gon Dios, wchinnje' yež žen na' da' naken ka' to no'le le'e, na' žen' lo niso'do' ka'. ² Benne' wnná bia' ka', benne' ka' bénlengake' no'len' da' sban, na' benne' ka' nnita'gake' yežlyó nga, wzóžgekle' ni'a che da' sban da' žon no'len'."

³ Naž yetó da' bloe'el Dios Be' La'y neda'; wbás che ya'abán' bchi'e neda' to latje dach, na' ble'ela' to no'le, na' to bia snia, na' no'len' žie'-ba'. Bia snia na' žnna'ba' xnale'e. Žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' zej da'ba' diža' ka' da' žon díjgeklek Dios. ⁴ No'len' žie'-ba' nakwe' laže' xna, na' laže' xnale'e. Žiagak da' xtan ka' le' da' zej naken ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'. Lo ne'e nože' to zíga'do' da' naken ya oro, dan' nžan' da' sban che da' sban da' žone'. ⁵ Lo xge' zej nyejw kan lie', da' ka' zlóe'egeklen to da' ngache', na' ki zej naken: "Yež Babilonia, Yež Blo" na' "Xna'gak No'le Le'e Ka'" na' "Xna' Da' Sban Da' Den Yežlyó." ⁶ Gókbe'ela' nzožle no'len' dan' bene' ga blalj žen chegak benne' ka' zej nake' che Dios, na' žen chegak benne' ka' betgak benách ka' lé'gake' dan' bzoa lí'gake' che Jesusen'.

Kate' ble'ela' no'len', bebánle'ela'. ⁷ Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Ž Biz chen' žebanlo'? Wzejni'ila' le' da' ngache', dan' zloe'el no'len', na' dan' zloe'el bia snia na' žie'-ba', bian' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba'. ⁸ Bia snia na' dan' ble'elo' wzoaba'

zga'ale san bi zoaba' na'a, na' za' žojba' latje chol' che benne' gat ka', na' chejba' gan kwia yi'ba' to chi'ize. Benne' ka' nnita'gake' yežlyó, na' bi zej nyejw lá'gake' le'e yiche che yela' nban da' bzoj Dios ža ni'te katen' bi na' gone' yežlyó, yebángekle' katen' lé'gekle' yebán bia snia na', bian' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a. ⁹ Da' ni naken to da' wzejni'ilen no benne' gak chejni'ilen': Gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže ya'ado' gan že' no'len'. ¹⁰ Lezka', gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže benne' wnná bia'. Gayo' benne' ka' ba wdé ché'gake'. Toe' ne žnna bi'e na'a, na' yetóe' bi na' le'e, san kate' yide', na' nna bi'e to chi'ido'ze. ¹¹ Bia snia na', bian' wzoaba' san bi zoaba' na'a, zejlásba' kan nak benne' xono', benne' nna bi'e. Gónlene' benne' gaže ka' tzen, na' te na' kwia yi'e to chi'ize. ¹² Chi lozba' ka' da' ble'elo' zejlásgaken chi benne' wnná bia'. Bi na' si'gake' yela' wnná bia', san si'gaken' to chi'ido'ze, na' nna biá'gake' tzen len bia snia na'. ¹³ Chi benne' ka', toze gágkake', na' wdé'gake' yela' wnná bia' ché'gake' len da' nzi' lo ná'gake', lo na' bia snia na'. ¹⁴ Tíl-lengake' Bennen' nake' Žíla'do', san Le' wléj wchochje' lé'gake' dan' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka', na' žnna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'. Benne' ka' bliž Dios lé'gake', na' wzíe' lé'gake', chjáklengake' Le', na' to chi'ize gónlengake' Le' tzen."

¹⁵ Wbás che ya'abán' lezka' gože' neda', na' wnné': "Niso'do' ka' da' ble'elo' gan že' no'le le'e na', zejlásgaken benách yež ka', na' benách zi'to' ka', na' benách ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nnita'gake' yógo'te yežlyó ka'. ¹⁶ Chi loz bia snia na' da' ka' ble'elo' zejlásgaken chi benne' wnná bia' ka', benne' ka' bi dé'gake' chawe' no'le le'e na', na' wká'ngake' le' ka'ze, na' gal yidze'. Da' góngake' chie' naken ka' gáwgake' belá' žen chie', na' wzéy'gake' le' lo yi'. ¹⁷ Dios wzóe' lo yichj lázdo'gak chi benne' ka' da' gonen ga góngake' ka' žénekezele' Le', na' góngake' toze diža' wdé'gake' yela' wnná bia' ché'gake' lo na' bia snia na', na' ki gak kan žnna xtiža' Dios. ¹⁸ No'len' ble'elo' zejlase' yež žen na' da' žnna bian' benne' ka' žnna biá'gake' yežlyó nga."

18

Zbia yi' yež Babilonia

¹ Wdé na' ble'ela' betj yetó wbás che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' žen, na' wyép yes baní' lo yežlyó ni'a che yela' žen che wbasen'. ² Wbás che ya'abán' wnné' zíže, na' wnné': Ba wzía yi'. Ba wzía yi' Babilonia, yež žen na'. Ba beyaken latje che da' xiwe', na' chegak be' xiwe' ka'.

Byinne sníale'e ka' len byinne sban ka', ba bėngakba' xó'ngakba' ga na'.

³ Ka' goken ni'a che da' bengak benne' ka' che yežen'.

Yógo'te benne' yež yoble ka' béngake' tzen len légake' da' wzé láže'gake'.

Benne' wnná bia' ka' béngake' tzen len légake' da' sban.

Yógo'te benne' ža'w žote' ka' gota' yela' wnni'a chégake',

dan' bdan láže'gak benne' wláž ka' da' záka'le'en.

⁴ Naž benla' zchalj yetó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' wnné':

Le žoj lo yežen', le'e nakle chia' neda',

nich bi gonle doła' tzen len légake',

na' nich bi gak chele da' saka' zi'le tzen len légake'.

⁵ Nyanle'e doła' da' zej nbage'e, na' ba néntelen ya'abá,

san Dios žejśá' láže'e da' kegle da' béngake'.

⁶ Le yebi'i chégake' kan béngake' chele.

Le yebi'i chégake' chope kwe' ka' da' béngake'.

Le yebi'i chégake' chope kwe' ka' da' zia da' béngake' chele.

⁷ Le gon ga sáka'le'egake', na' kwež nyáche'gake'

kan zej nak yela' ba la'ne, na' yela' zen da' bka'n kwíngake'.

Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

“Že'to' nga, na' z'na bia'to'.

Bi naktó' wzebe, na' batkle kwež nyáche'to'.”

⁸ Che len, to žaze žingak da' ka' wsaka' z'igaken légake',

yela' got, na' yela' zbeže nyache', na' yela' zdon.

Chéygake' lo yi'.

ẖanžo Dios, Bennen' bchoge' chégake' ki, napkze' dot yela' wak zen.

⁹ Naž wnné': “Kwežgak benne' ka' z'na biá'gake' yežlyó nga, benne' ka' béngake' da' kegle tzen len légake', na' bebélengekle' da' zej naken chégake', na' kwež nyáche'gake' katen' lé'egekle' žen che yež zen na' da' žeyen.

¹⁰ Zí'to'le yelnnite'e dan' zžébegake' da' wsaka' zi' Dios benne' yežen' ga na', na' nnágake':

Da' nyáche'le'e žaken che Babilonia, yež zen nga.

Gokle'e Babilonia yež blo, na' to žaze bžia yin'.

¹¹ 'Lezka' kwežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' kwež nyáche'gake' ni'a che yežen', dan' biž soa no benne' ga'we' da' góte'gake' ga na'. ¹² Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we' da' naken ya oro, na' ya plat,

na' yej zaka' ka', na' bga ka',

na' laže' da' záka'le'en, na' laže' ẖna,

na' laže' cháwe'do', na' laže' ẖnale'e,

na' yag da' zla' zix,

na' da' naken žit da' záka'le'en,

na' da' naken yag da' záka'le'en,

na' da' naken ya kobre, na' da' naken ya,

na' da' naken yej jese.

¹³ Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we' kanel, na' da' ka' zla' zix, na' yale,

na' da' zla' zix che mirra, na' che yeje olíbano,

na' ẖis uba wał, na' set zix,

na' yezej cháwe'do', na' zoa' stribe,

na' búrrodo' ka', na' zila' ka',

na' bia ka', na' karret ka',

na' benne' wen žin ka', na' yebałe benách ka'.

¹⁴ 'Benne' ža'w žote' ka' yé'gake' légake', na' nnágake':

Ba begá'a da' ka' wdán láže'le.

Ba wdé chegak yela' wnni'a ka',

na' da' ka' zej naken ẖtan chele,

na' biž si'le da' ka'.

¹⁵ 'Kwežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' gota' chégake' yela' wnni'a dan' bété'gake' lo yežen', na' gá'ngake' zít'o'le dan' chébegake' kan gak zia da' gaken che yežen', na' kwež nyáche'gake', ¹⁶ na' nnágake':

Da' nyáche'le'e žaken che yež zen nga.

Goken ka to no'le nakwe' laže' da' záka'le'en,

na' laže' ẖna, na' laže' ẖna gole,

na' wžiagak da' ẖtan ka' chie' da' zej naken ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'.

¹⁷ To žaze wžia yi' yela' wnni'a che yež nga.

'Yógo'te benne' ẖan barkw ka', na' benne' ka' žóngake' žin lo barkw ka', na' benne' ka' žsá'gake' barkw ka', na' benne' ka' žóngake' žin lo nido', wžégake' zít'o'le, ¹⁸ na' kate' blé'egekle' žen che yežen' da' žeyen, na' wžéžegake', na' wnnágake':

¿Biž yež yoble goken zen kan gok yež ni?

¹⁹ 'Bžíagake' bižte wo yíhigake', na' wžéžegake', na' wžéž nyáche'gake', na' wnnágake':

Da' nyáche'le'e žaken che yež ni da' goken zen. Yela' wnni'a che yež ni benen ga gota' yela' wnni'a

chegak yógo'te benne' zej nake' ẖan barkw lo nido'.

To žaze wžia yi' yež zen ni.

²⁰ Le yebél ni'a che da' goken che yež zen ni, le'e zoale ya'abá.

Le yebél, le'e nakle che Dios,

na' le'e, benne' wbás chie' ka',

na' le'e, benne' zchaljle lo wlaze' Le'.

Le yebél dan' ba bchog Dios che yež nga kwia yin'

ni'a che da' bsáka'gak benne' yež nga le'e.”

²¹ Naž to wbás wałe che ya'abá bchise' to yej zen da' žoten, na' bžo'nen' lo nido', na' wnné':

La' kikze gaken chio', yež Babilonia,

yež zen da' naken yež blo.

Biž le'el nitó benne' le'.

²² Biž yéngkle benách cha' zoa no benne' lo yež nga,

nitó benne' žinne' le'e da' žolen,

na' nitó benne' žkweže' bžejw,

na' nitó benne' žkweže' loz bia yiže',

na' biž žel-le nitó benne' wen žin ga na',

na' biž yéngkle' žaxto' da' žon yej da' žoten ga na'.

²³ Biž wza'ni' nitó yi' lo yežen', na' bi yéngkle' chi'i no benne' zchag ne'e ga na',

na' bi yéngkle' chi'i to xkwide' no'le zchag na'be'.

Ki gaken la'kze gokle benne' zaka' ka', le'e na' žá'wle, na' žóte'le lo yež ni,

na' ben láže'lele benách ka' dot yežlyó nga, len yela' wžá' chele.

²⁴ Naž wnné: "Blaj xchengak benne' ka' lo yež ni, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' xchengak benne' ka' zej nake' che Dios, na' lezka' xchengak yógo'te benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' betgak benne' wláz ka' légake'."

19

¹ Wdé na' benla' benne' zan wnnégake' zižje, benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, na' wnnágake':

jGa'n zen Dios! jYela' weslá, na' yela' zen, na' yela' wnná bia'

zá'gaken lo na' Dios chežo!

² Kan zchi'a láže'e naken dot da' li, na' chawe'. Le' bchoge' che yežen' kwia yin', yežen' goken ka' to no'le le'e.

Bchoge' chegak benne' ka' che yežen' gátgake',

dan' bžia yi'gake' benách ka' dot yežlyó nga,

len da' zia da' bégake'.

Dios bezi'e légake' wzón

dan' bégake' benne' wen žin chie' ka'.

³ Da' yoble wnnagak benne' zan ka':

jGa'n zen Dios!

Kwénteze žen gan žey yežen'.

⁴ Tap žoa benne' gole ka' len tape benne' ban ka' bchag láwgake' lo yo, na' bka'n zéngake' Dios, gan ži'e lo latje blo chien'. Wnnágake': "jKa'kze gaken! jGa'n zen Dios!"

⁵ Naž benla' zchalj to benne' zoe' latje blon', na' wnné':

jLe wká'n zen Dios chežo yógo'tele le'e, žonle xchine', le'e na' zžébele-ne',

le'e, benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'!

Lni che yela' zchag na' che Benne' nake' Žíla'do'

⁶ Lezka' benla' to benne' wnnié' zižje, na' benlen kan ženlen kate' zchaljgak benne' zan, na' kan ženlen gan zde to yegw žen, o kan ženlen kate' zenne wzio', na' wnné':

jGa'n zen Dios! jZzo lawe' Znna bi'e!

jNapkze' dot yela' wak zen!

⁷ Žala' yebelžo na' lo yela' žebél chežo wká'n zenžo-ne'

dan' ba bžin ža lni che yela' zchag na' che Bennen' nake' Žíla'do'.

Si' lo na' Benne' Criston' benne' ka' zej nake' chie'.

Ba zbézgake' ka' to xkwide' no'le wchág ná'lenbe' Le'.

⁸ Dios we'e-be' latje gákwbe' láže' da' zaka'le'en, da' naken zíla'do'ze, na' žákti'ten.

(Lažen' da' zaka'le'en zejlasen da' naken chawe' da' žongak benne' ka' zej nake' che Dios.)

⁹ Naž wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Bzoj da' ni le'e yiche: Ba nez zen gaken chegak benne' ka' Dios bliže' légake' nich gónlengake' Le' tzen lni che yela' zchag na' che Bennen' nake' Žíla'do'."

Lezka' gože' neda': "Diža' dot da' li da' ni da' zchalj Dios na'kze."

¹⁰ Bzoa ziba' law wbás che ya'abán' nich wká'n zena' le', san le' gože' neda': "Bi gono' ki. Lezka' neda' naka' wen žin che Dios kan nako' le', na' kan zej nak lježo', benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li kan nak che Jesusen'. jBka'n zen Dios!"

Benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, zzoa lígake' che Jesusen'.

Benne' žie' bia chich

¹¹ Naž blé'ela' nyaljw ya'abá, na' bla' to bia chich, na' Benne' žie'-ba' lie' Benne' Žone' Kan Znne', na' lezka' Benne' Znne' Da' Li. Ki lie' dan' zchi'a láže'e kan nak da' naken dot da' li, na' lezka' cheje' lo wdile. ¹² Žákti'te yej lawe' ka' yi', na' da' zan da' naken oro žiagaken yichje'. Da' lawe' to da' lie', dan' bi nnezlen nitó benne', san toze' Le' nnezlen'.

¹³ Nakwe' to láže' da' ne'žen žen, na' lezka' lie' Benne' Nake' Xtiža' Dios. ¹⁴ Ni'a ne'e zan zejnadwgake' Le', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, na' žiagake' bia chich ka', na' zej nakwe' láže' da' zaka'le'en, dan' naken zíla'do'ze, na' dan' bi naken sban. ¹⁵ Žžoj da' naken ka' to ya ntoche' lo žoe'e, dan' wkonle' žin nich wsaka' zi'lenen' benách yež ka'. Nna bi'e légake' len yela' wak žen, na' wsaka' zí'li'e légake', na' gak chégake' kan žak che da' zbia lba uba, katen' zlejžon. Gone' ga yé'jgake' xis uban' da' zejlasen yela' zža'a che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia'. ¹⁶ Nyejw kan lie' le'e láže' da' nakwe', na' le'e lsine'e, Benne' Znna Bi'e Benne' Wnná Bia' Ka', na' lezka' Benne' Nake' Xangak Benne' Xan Ka'.

¹⁷ Naž blé'ela' to wbás che ya'abá, wbasen' žie' lo wbiž, na' wnnié' zižje, na' gože' bia ka' zlagakba' ya'abá, na' wnné': "Le da, le dobe gan gawle lo lni žen che Dios. ¹⁸ Gawle belá' chegak benne' wnná bia' ka', na' belá' chegak benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' belá' chegak benne' wale' ka', na' belá' chegak bia ka', na' belá' chegak benne' ka' žiagake' légakba', na' belá' chegak yógo'te benách ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka', benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'."

¹⁹ Naž blē'ela' bia snia na', na' benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga, na' benne' zanle'e ka' chégake', benne' ka' žjake' lo wdile. Benne' ka' zej ndobe' nich tīl'engake' Bennen' žie' bia chichen', na' len ni'a ne'e zanle'e, benne' ka' žón'engake' Le' tzen. ²⁰ Blej bchóchgake' bia snia na', na' lezka' bennen' bchalje' lo w lazba', bennen' bene' da' ka' zej nak bia' gan zoaba', na' ben láže'le' benne' ka' bé'gake' latje wdá' légake' da' nak bia' zej nake' toze len leba', na' bka'n zéngake' ló'aba'. Bia snia na' len bennen' bchalje' lo w lazba', belžo'ne' légake' zej nbane' lo yi' zen gan žey da' zžýle'en, dan' nzin' sufr. ²¹ Bennen' žie' bia chichen' bete' yógo'te benne' ka' bēn'engake' légake' tzen len da' nake' ka' to ya ntuchen' dan' zžojen lo žoe'e, na' yógo'te bia ka' zlagakba' ya'abá bdáwgakba' bel'a' žen chégake', na' bēljegakba'.

20

To milyiz

¹ Wdé na' blē'ela' žetj to wbás che ya'abá, na' noxe' zi'n ya che latje chol, na' noe'e to do ya wale. ² Wzene' bele zen sniale'e na', bel-len' wzoaba' ža ni'te, na' leba' da' xiwe', na' lezka' Satanás, na' bcheje'-ba', na' bka'ne'-ba' nžejba' to mil yiz. ³ Wžo'ne'-ba' latje chol che benne' gat ka', na' bsejwe' latjen', na' bde'e to da' nak bian' da' žsejwn latjen' nich biž gon láže'lba' benách yež ka' kate' téžegak to mil yiz ka', na' te na' yeyežba' to chi'ido'.

⁴ Naž blē'ela' latje ka' gan že'gak benne' ka' nzi' lo ná'gake' wchi'a láže'gake'. Lezka' blē'ela' be' ka' gókgakkze benne' chawe' ka', benne' ka' wžoggak yéngake' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka' dan' bzoa ligak benne' chawe' ka' che Jesusen', na' dan' bcháljgake' xtiža' Dios. Benne' ki bi bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' bi bé'gake' latje wzój lo xgágake', o lo ná'gake' da' nak bian' zej nake' toze len leba'. Bebangak benne' ki lo yela' got, na' wnná biá'gake' tzen len Benne' Criston' to mil yiz ka'. ⁵ Yezika' benne' gat ka' bi bebángake'. Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yebángake'. Yela' yebán lo yela' got da' goken ni nake' da' gaken da' nežw. ⁶ Ba nez zen gaken chegak benne' ka' yebángake' lo yela' žebán nežw da' gaken, dan' gágake' che Dios na'kze. Yela' got bežope da' gaken bi be gak gonon chégake', san gágake' bžox ka' che Dios, na' che Benne' Criston', na' nna biá'gake' tzen len Le' to mil yiz ka'.

Žlej zchóchgake' da' xiwe'

⁷ Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yeséžgake' da' xiwe' gan nžejen. ⁸ Yežój da' xiwe', na' gon láže'len benách yež ka' da' zej žen' dap la'ate yežlyó nga. Lezka' gon láže'len benách ka' che yež Gog, na' benách ka' che yež Magog, na' wtoben légake' lo wdile. Benne' ka' zej nake' benne' zan kan nak yox da'

žen' žoa'a to yegw zen. ⁹ Benne' zanle'e ka' bžójgake' dot yežlyó nga, na' wnníta'gake' la' lí'ale latjen' gan zej nnita' benách ka' zej nake' toze len Benne' Criston', da' nake' yežen' da' nži'il Dios. Naž ben Dios ga bejxw yi' da' bžojen ya'abá, na' bžeyen légake'. ¹⁰ Da' xiwe', dan' ben láže'len légake', wžó'ngaken' gan že' yi' zen che da' zžýle'en, gan ba zoa bia snia na' len bennen' bchalje' lo w lazba'. Saka'le'egake' ga na' dot ža dot yele yógo'te yiz ka' da' zá'gaken.

Zla'gak benách ka' law Dios gan ži'e zchi'a laže'e

¹¹ Naž blē'ela' to latje blo da' chich, na' lezka' blē'ela' Bennen' ži'e zchi'a laže'e lo latjen'. Gan že' Bennen' wzia yi'gak yežlyó nga, na' ya'abá, na' biž bežél-le latje chégaken. ¹² Lezka' blē'ela' benne' gat ka', benne' zaka' ka' len benne' gaxjw ka', na' zégake' law Dios. Byáljwgak yiche ka', na' byaljw yetó yiche gan zej njejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejlí kanne. Dios wchi'a laže'e benne' gat ka' kan zej nak da' ka' zej njejwn le'e yiche ka', da' ka' bēngake'. ¹³ Bežojgak benne' gat ka' lo nisdó', benne' ka' bgáche'gake' lo nisdon'. Lezka' bežojgak benne' gat ka' lo yela' got, na' lo latje chol, benne' ka' wnníta'gake' ga na', na' Dios wchi'a láže'e to tógake' kan zej nak da' ka' da' bēngake'. ¹⁴ Naž bžó'ngake' yela' got, na' latje chol che benne' gat ka', lo latjen' gan že' yi' zen da' nake' latje che yela' got bežopen'. ¹⁵ Benne' ka' bi zej njejw lágake' le'e yiche ya'abá, benne' ka' bi zej nape' yela' nban da' zejlí kanne, bejcházgake' latjen' gan že' yi' zen na'.

21

To ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe

¹ Wdé na' blē'ela' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe, dan' ba wdé chegak ya'abá na', na' yežlyón', da' ka' wnníta'gaken zgá'alegaken. Biž zej de nisdó' ka'. ² Neda', Zwa, blē'ela' yež la'y na', da' nake' Jerusalén kobe. Bžojen ya'abá gan zoa Dios, na' betjen lo yežlyó, na' zoan lez kan zoa lez to xkwide' no'le za' wchág ná'lenbe' benne' byo chebe'. ³ Benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné': "Le wia nga. Gan zoa Dios zóalenen benách ka'. Sóalene' légake', na' légake' gágake' benne' chie' ka'. Dios na'kze sóalene' légake', na' gake' Dios chégake'. ⁴ Dios wzie' nis zbéžgake' da' žian yej lágwage'. Biž gat nitó benne', na' biž kwež nitóe', na' biž kwež nyache' nitóe', na' biž saka' nitóe', dan' ba wdé chegak da' ka' gókgaken zga'ale'."

⁵ Naž Bennen' ži'e latje blon' wnné': "Bwia nga. Žekoba' yógo'te."

Lezka' gože' neda': "Bžoj le'e yiche da' ni da' nake' dot da' li, na' za' gakkzen."

⁶ Naž gože' neda': "Ba nakkzen. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' Bennen' sóateze' kan nak da' zzo law'n, na' da' ze lawten. No benne' zbi'le', neda' gona' ga ye'je' nisen' da' wnezjwn yela' nban, na' bi be chizjwe'. ⁷ Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó, yógo'te da' ki gáta'gaken chégake'. Neda' gaka' Dios chégake', na' légake' gágake' zi'nkza' ka', ⁸ san benne' ka' zžébegake', na' benne' ka' bi žejlé'gake' chia' neda', na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' yógo'te benne' wetw benách ka', na' benne' ka' zóngake' da' kagle, na' benne' wzá' ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' yógo'te benne' wen laže' ka', ba de latje chégake' lo yi' zen che da' zžéyle'en, da' naken yela' got bežopen'."

Yež Jerusalén kobe

⁹ Naž to wbás che ya'abá, wbasen' nbáblene' gaže wbás ka' biá'gake' gaže ziga'do' ka' da' nžá'gaken gaže yižwé', da' ka' ze lawten, b'le'e gan zoa'. Gože' neda': "Da nga. Neda' wlóe'ela' le' xkwide' no'len' za' bchag ná'lenbe' Bennen' nake' Zíla'do'."

¹⁰ Dios Be' La'y wzóalene' neda', na' wbás che ya'abán' bchi'e neda' to law ya'a sibe, na' b'lo'e'ele' neda' yež la'y, yež Jerusalén kobe, da' zžojen ya'abá gan zoa Dios, na' žetjen yežlyó. ¹¹ Yežen' žákti'ten dan' yela' baní' che Dios zóalenen yežen'. Žákti'ten kan žákti'te to yej da' zaka'le'en kan nak yej xna gole da' nzin' jaspe. Yani'do' nak yežen' kan nak yej jese. ¹² Zoa to ze'e žeje, na' sibe, kwe'j xkóže'le yežen'. Le'e ze'e na' zej nnita' chežinno gan žo'ogak benách ka'. Žoa'a gan žo'ogake' zej nnita' chežinno wbás che ya'abá, wbás ka' žape chí'igaken'. To to gan žo'ogake' nyejw to to lagak chežinno kwe' ljež za'só Israel. ¹³ Le'e ze'e da' žen' zaka' gan zla' wbiž zej nnita' chonne gan žo'ogake', na' zaka' gan za' be' zag zej nnita' yechonne gan žo'ogake', na' zaka' chelá'a gan zde wbiž byo' zag ka' zej nnita' yechonne gan žo'ogake', na' zaka' gan žen wbiž zej nnita' yechonne gan žo'ogake'. ¹⁴ Žan ze'e che yežen' zej nnita' chežinno len ze'e, na' lé'egaken zej nyejw lagak benne' chežinnote benne' wbás ka' che Bennen' nake' Zíla'do'.

¹⁵ Wbás che ya'abán', bennen' zcháljlene' neda', noe'e to yag wžíx da' naken ya oro nich wžíxe' kan nak yežen', na' kan zej nak gan žo'ogake', na' kan nak ze'e chen. ¹⁶ Yežen', tlebe zej nak da' tape la'a ka'. Tlebe nak yela' tonne chen, na' yela' blaga' chen. Len yagen' bžíxe' kan nak yežen', na' naken kan gak sa'žo dot chežinno ža, na' tlebe zej nak yela' tonne chen, na' yela' sibe chen, na' yela' blaga' chen. ¹⁷ Lezka' bžíxe' yela' žeje che ze'e na', na' naken to gaywá' tape yon žit na' benne'. Wbás che ya'abán' bkonle' žin yag wžíx na' nich bžíxe' yežen'.

¹⁸ Ze'e na' naken yej jaspe, na' yežen' naken ya óroteze, da' naken yani'do' kan nak yej jese. ¹⁹ Len ze'e ka' che yežen' zej nzin' da' xtan ka' da' zej naken yej ka' da' zaka'le'egaken.

Len ze'e nežw naken yej jaspe.
Da' bežopen naken yej safiro.
Da' beyonnen naken yej ágata.
Da' tapen naken yej esmeralda.
²⁰ Da' gayon' naken yej ónise.
Da' xopen naken yej kornalina.
Da' gažen naken yej crisólito.
Da' xonon' naken yej berilo.
Da' gan naken yej topasio.
Da' chin naken yej crisoprasa.
Da' chinéjen naken yej jasinto.
Da' chežinnon naken yej amatista.

²¹ Da' chežinno ka' da' zej nbagan' gan žo'ogake' zej naken chežinno bga ka'. To to da' ka' gan žo'ogake' nbagan' len toze bga. Nez blo che yežen' naken ya óroteze da' naken yani'do' kan nak yej jese.

²² Bi b'le'ela' nitó yodo' lo yežen' dan' Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', nake' yodo' chen, na' lezka' nak Bennen' nake' Zíla'do'. ²³ Bi žon byenen wza'ni'gak wbiž, na' byo', lo yežen' dan' zza'ni' yela' baní' che Dios lo yežen', na' lezka' Benne' nake' Zíla'do' zza'ni'e ga na'. ²⁴ Benne' wláž ka' che yežen', benne' ka' belágake', tágake' lo baní' che yežen', na' žingak benne' ka' žnna biá'gake' yežlyó nga, zej noe'e yela' wnni'a chégake' ga na'. ²⁵ Batkle wśwjgake' gan žo'ogake' lo yežen' te ža, na' batkle gak žel ga na'. ²⁶ Benách che yógo'te yež yedjwá'gake' da' zaka' ka', na' yela' wnni'a chégake' ga na'. ²⁷ Nitó da' bi naken chawe', na' nitó da' zinnj, na' nitó benne' žon laže'e, bi chó'ogake' ga na', san benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche che Bennen' nake' Zíla'do', gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban, chó'ogake' ga na'.

22

¹ Naž wbás che ya'abán' b'lo'e'ele' neda' to yegw yani'do', da' naken nis yegw da' znezjwn yela' nban. Žákti'te yegon' kan žákti'te yej jese. Zžoj yegon' lo latje blo gan že' Dios, na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do'. ² Zza' yegon' gachje láwe'le nez blo che yežen'. Chelá'a weje žoa'a yegon' zoa to yag da' zbian da' znezjwn yela' nban, na' želbían chežinno chi'i to yiz. To byo' to byo' želbia yag ka'. Xlága'gak yag ka' zej naken da' žeyóngaken benne' ka' che yežen'. ³ Bi soa nitó da' žesbaga' benách ka' zia ga na'. Zoa latje blo gan že' Dios lo yežen', na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do', na' benne' wen žin chie' ka' wká'n zéngake' Le'. ⁴ Lé'egagle' lawe' Le', na' kan lie' nyejwn lo xgágake'. ⁵ Bi gak žel ga na', na' bi yaže to da' wsa'ni', na' bi yážjegle' benne' ka' nníta'gake' ga na'

baní' che wbíẓ, dan' gak ẖanžo Dios baní' chégake'. To chí'ize nna biá'tezgak benne' ka' nníta'gake' ga na'.

Za'yelá Benne' Cristo

⁶ Naẓ wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Diža' ni naken dot da' li, na' nakkzen. ẖanžo Dios, Bennen' zchize' Dios Be' La'y chie' lo yichj lázdo'gak benne' ka' zcháljgake' lowlaze' Le', ba bsele'e wbás che ya'abá chie' nich wloe'ele' benne' wen žin chie' ka' da' žala' gaktén." ⁷ Ki wnná Jesús, Benne' Criston': "Za' yelá'a. Ba nez zen gaken che no benne' žone' kan zнна da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni."

⁸ Neda', Zwa, benla', na' b́le'ela' da' ki. Wdé benlan', na' b́le'elan', na' bzoa ziba' ẖní'a wbás che ya'abán', bennen' b́loe'ele' neda' da' ki, nich wká'n zena' le'. ⁹ Naẓ le' gože' neda': "Bi gono' ki, dan' naka' neda' wen žin che Dios kan nako' le', na' kan zej nak lježo' ka', benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan zej nak yógo'te benne' ka' žóngake' kan zнна da' nyejw le'e yiche ni. ¡Bka'n zen Dios!"

¹⁰ Lezka' gože' neda': "Bi wkacho'o ẖtiža' Dios ni, da' zchalja' lo wlaze' Le', na' nyejwn le'e yiche ni, dan' za' gaggak da' ki. ¹¹ No benne' žone' da' zinnj gónteze' da' zinnj. No benne' žone' da' kegle gónteze' da' kegle. No benne' žone' da' naken chawe', gónteze' da' naken chawe', na' no benne' nake' che Dios, gákteze' che Leze'." ¹² Zнна Jesusen': "Za' yelá'a. Noa'a lo na'a da' wnezejwa' chegak benne' ka', na' yebi'a che chégake' kan zej nak da' b́engake'. ¹³ Neda' naka' Benne' zoa' zga'ala', na' lezka' Benne' ze lawte, kan nak da' zzo lawn, na' da' žesyožten. Lezka' naka' Benne' žone' ga so lawn, na' Benne' žone' ga

žesyožen. ¹⁴ Ba nez zen gaken chegak benne' ka' nyaže da' nákwgake', benne' ka' žóngake' da' naken chawe'. Zej nzi'e latje gáwgake' da' zbia yagen' da' znezjwn yela' nban, na' gak chó'ogake' gan žo'ogak benách ka' lo yežen'. ¹⁵ Benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' wzá' ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' ka' žótgake' benách ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' benne' ka' žaz láže'gake' žon láže'gake', gá'ngake' na'le lo yežen'. ¹⁶ Neda', Jesús, bseła'a wbás chia', wbás che ya'abá, na' b́loe'ele' le'e da' ki, le'e na' nbable to kwe' to kwe' benách chia' ka'. Neda' naka' ljež Dabí, na' lezka' za'sóe'. Lezka' naka' belj ẖsile."

¹⁷ Zchaljgak Dios Be' La'y, na' ẖkwide' no'le, ẖkwiden' wchág ná'lenbe' Benne' nake' Žíla'do', na' znnágake': "Le da'."

No benne' ženle' diža' ni žala' nne': "Le da'."

No benne' zbile', na' no benne' zdan láže'en, žala' yídgake', na' yé'jgake' nisen', da' znezjwn yela' nban.

¹⁸ Neda', Zwa, zzejni'ila' benne' ka' želyenle' diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, na' nyejwn le'e yiche ni, na' znnia': cha' no benne' wzane' kan zej nak diža' ki, na' Dios yebi'e chie', na' wsaka' zi'e le' kan zej nak da' zej nyejwn le'e yiche ni. ¹⁹ Lezka', cha' no benne' yekwase' b́ite'teze diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni, Dios yekwase' latje che bennen' le'e yichen' gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejlí kanne, na' lezka' yekwase' latje chie' lo yež la'y, kan nyejw chegak benne' ki le'e yiche ni.

²⁰ ẖanžon', Bennen' zzoa lie' kan zej nak da' ki zñne': "O'. Za' yelá'a."

¡Ka'kze gaken! ¡Da, ẖanto' Jesús!

²¹ Znnabla' ẖanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.